

FILE

Name: SNI9604__Samyuttanikaya_4_BJT_16_1981.pdf
PURL: http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl/?gr_elib-267
Type: Plain image PDF; index/bookmarks to be added at a later date
Encoding: (no text)
Date: 23.7.2014

BRIEF RECORD

Title: Saṃyuttanikāya. *Part 4: Saḷāyatana vagga*
Publ.: [Colombo] : Laṅkāṇḍuva 1981
Series: Buddhajayantī Tripiṭakagranthamālā, 16
Description: pp. 2-708 (only even pages; Sinhalese translation not included)

FULL RECORD

gretil.sub.uni-goettingen.de/gr_elib.htm

NOTICE

This file may be copied on the condition that its entire contents, including this data sheet, remain intact.

සුත්‍රාන්ත පිටකයෙහි
දසවැනි ග්‍රන්ථය

සංයුත්ත නිකාය
(චතුර්ථ භාගය)

සලායතන වර්ගය

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන කාරක සභායෙහි
සංයුත්තනිකාය ශෝධක මණ්ඩලය විසින්
සිංහල භාෂායෙන් පරිවර්තන වූ

ත්‍රිපිටක සමෘද්ධ මණ්ඩලය විසින් පාඨශෝධන පූර්වක වූ
සංස්කරණය කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය මගින්
ප්‍රකාශිත යි.

ශ්‍රී බු. ව. 2524
රාජ්‍ය ව. 1981

Buddha Jayanti Tripitaka Series-Volume XVI

THE TENTH BOOK
IN THE SUTTANTA PITAKA
SAMYUTTANIKĀYA
PART IV
SALĀYATANAVAGGA

WITH
THE SINHALESE TRANSLATION
BY
THE SAMYUTTANIKĀYA EDITORIAL BOARD
OF
THE TRIPITAKA TRANSLATION COMMITTEE

REVISED AND EDITED
BY
THE EDITORIAL BOARD
OF
THE TRIPITAKA TRANSLATION COMMITTEE

PUBLISHED
UNDER THE PATRONAGE
OF
DEMOCRATIC SOCIALIST REPUBLICAN
GOVERNMENT OF SRI LANKA

B.E. 2524
C.E. 1981

සුභනන්තපිටකේ සංයුත්තනිකායෝ

මතුන්තොගො

සලායන්තසංයුත්තං

1. අනිවච්චගෙහා

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

1. 1. 1

අජ්ඣත්තානිවච්චසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං, එකං සමයං භගවා සාවතීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාර්ථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමනෙත්ති "භික්ඛවො"ති. "හදනෙත්ති"ති තෙ භික්ඛූ භගවතො පවච්ඡෙසාසු. භගවා එතදවොච:

චක්ඛං භික්ඛවෙ අනිච්චං, යදනිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදනත්තං, යදනත්තං තං නෙත්තං මම, නෙසො'හමස්මි, න මෙ'සො අත්තං, ති එවමෙත්තං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤා දට්ඨංඛං.

සොත්තං අනිච්චං, යදනිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදනත්තං, යදනත්තං තං නෙත්තං මම, නෙසො'හමස්මි, න මෙ'සො අත්තං'ති එවමෙත්තං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤා දට්ඨංඛං.

සාත්තං අනිච්චං, යදනිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදනත්තං, යදනත්තං තං නෙත්තං මම, නෙසො'හමස්මි, න මෙ'සො අත්තං'ති එවමෙත්තං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤා දට්ඨංඛං.

ඒවහා අනිච්ඡා, යදනිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා තං නෙතං මම, නෙසො'හමස්මි, න මෙසො අන්තා'ති ඵවමෙනං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

කායො අනිච්චා, යදනිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා තං නෙතං මම, නෙසො'හමස්මි, න මෙසො අන්තා'ති ඵවමෙනං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

මනො අනිච්චා, යදනිච්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා තං නෙතං මම, නෙසො'හමස්මි. න මෙසො අන්තා'ති ඵවමෙනං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

ඵවං පසංඝං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො චක්ඛුස්මිමි නිබ්බිදුති, සොතස්මිමි නිබ්බිදුති සාතස්මිමි නිබ්බිදුති, ජීවහායපි නිබ්බිදුති, කායස්මිමි නිබ්බිදුති, මනස්මිමි නිබ්බිදුති, නිබ්බිදං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්ඡති, විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤාණං හොති, ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛානායාති පජානාතීති.

1. 1. 2

අජක්ඛතදුක්ඛසුතනං

2. සාවකීයං —

චක්ඛුං භික්ඛවෙ දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා තං නෙතං මම, නෙසො'හමස්මි, න මෙසො අන්තා'ති ඵවමෙනං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

සොතං දුක්ඛං -පෙ- සාතං දුක්ඛං -පෙ- ජීවහා දුක්ඛං -පෙ- කායො දුක්ඛං -පෙ- මනො දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා තං "නෙතං මම, නෙසො'හමස්මි, න මෙසො අන්තා'ති ඵවමෙනං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

ඵවං පසංඝං -පෙ- නාපරං ඉක්ඛානායාති පජානාතීති.

1. 1. 3

අජක්ඛතතානතසුත්තං

3. සාවකීයං —

වක්ඛං භික්ඛවෙ අනන්තා, යදනන්තා නං “නෙතං මම, නෙසො’හමස්මි, න මෙසො අනන්තා ඵවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

සොතං අනන්තා -පෙ- සානං අනන්තා --පෙ- ජීව්හා අනන්තා -පෙ- කායො අනන්තා -පෙ- මනො අනන්තා. යදනන්තා නං නෙතං මම, නෙසො’හමස්මි, න මෙසො අනන්තා ඵවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

ඵවං පසංසං -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායා’ති පජානාතිති.

1. 1. 4

බාහිරානිවසුත්තං

4. සාවකීයං —

රූපං භික්ඛවෙ අනිවට්ඨං, යදනිවට්ඨං නං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා නං නෙතං මම, නෙසො’හමස්මි, න මෙසො අනන්තා ඵවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

සද්දං -පෙ- ගන්ධං -පෙ- රසා -පෙ- ඵොට්ඨබ්බං -පෙ- ධම්මා අනිවට්ඨා යදනිවට්ඨං නං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා නං නෙතං මම, නෙසො’හමස්මි, න මෙසො අනන්තා ඵවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

ඵවං පසංසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො රූපෙසුපි නිබ්බිද්දති, සද්දෙසුපි නිබ්බිද්දති, ගන්ධෙසුපි නිබ්බිද්දති, රසෙසුපි නිබ්බිද්දති, ඵොට්ඨබ්බෙසුපි නිබ්බිද්දති, ධම්මෙසුපි නිබ්බිද්දති, නිබ්බිද්දං උරජ්ජති, වීරාගා විමුච්ඡති, විමුක්ඛස්මිං විමුක්ඛමිති ඤාණං භොති, ධර්මා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතිති.

1. 1. 5

බාහිරදුක්ඛසූතනං

5. සාවකපීයං —

රූපා භික්ඛවෙ දුක්ඛා, යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා තං නෙතං මම, නෙසො'හමස්මි, න මෙසො අන්තාති, එවමෙනං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

සද්ද -පෙ- ගඤ්ඤා -පෙ- රසා -පෙ- ඵොට්ඨබ්බා -පෙ- ධම්මා දුක්ඛා. යං දුක්ඛං තදනන්තා. යදනන්තා තං නෙතං මම, නෙසො 'හමස්මි, න මෙසො අන්තාති එවමෙනං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

එවං පසංසං -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 1. 6

බාහිරානතනසූතනං

6. සාවකපීයං —

රූපා භික්ඛවෙ අනන්තා, යදනන්තා තං නෙතං මම, නෙසො'හමස්මි, න මෙසො අන්තා'ති එවමෙනං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

සද්ද -පෙ- ගඤ්ඤා -පෙ- රසා -පෙ- ඵොට්ඨබ්බා -පෙ- ධම්මා අනන්තා, යදනන්තා තං 'නෙතං මම, නෙසො' හමස්මි, න මෙසො අන්තා'ති එවමෙනං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

එවං පසංසං -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 1. 7

දුතියඅජක්ඛතතානිවවසූතනං

7. සාවකපීයං —

චක්ඛුං භික්ඛවෙ අනිඤ්ඤං අතීතානාගතං, කො පන වාදෙ පච්චුප්පන්නස්ස, එවං පසංසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො අතීතස්මි¹ චක්ඛුස්ස. අනපෙකො² භොති, අනාගතං චක්ඛුං නාභිනාදුති, පච්චුප්පන්නස්ස චක්ඛුස්ස නිබ්බේදය වීරාගාය නිරොධාය පටිපන්නො භොති.

1. අතීතස්මි - සිමු, පි 1, 2

2. අනපෙකො - මජ්ඣිම, සායා.

සොනං අනිච්චං -පෙ- සානං අනිච්චං -පෙ- ජිව්හා අනිච්චා අනිත්තානාගතා. කො පන වාදෙ පච්චුප්පකාය, එවං පස්සං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො අනිත්තාය ජිව්හාය අනපෙට්ඨො භොති, අනාගතං ජිව්හං නාභිනාදුති, පච්චුප්පකාය ජිව්හාය නිබ්බිද්දය වීරාගාය නිරොධාය පටිපන්නො භොති.

කායො අනිච්චො -පෙ- මනො අනිච්චො අනිත්තානාගතො, කො පනවාදෙ පච්චුප්පකායස්ස, එවං පස්සං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො අනිත්තස්මිං මනස්මිං අනපෙට්ඨො භොති, අනාගතං මනං නාභිනාදුති, පච්චුප්පකායස්ස මනස්ස නිබ්බිද්දය වීරාගාය නිරොධාය පටිපන්නො භොතිති.

1. 1. 8

දුතිය අජ්ඣාතනදුකඛසුතතං

8. සාවකටීයං—

වකඛුං භික්ඛවෙ දුකඛං අනිත්තානාගතං. කො පන වාදෙ පච්චුප්පකායස්ස. එවං පස්සං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො අනිත්තස්මිං වකඛුස්මිං අනපෙට්ඨො භොති, අනාගතං වකඛුං නාභිනාදුති, පච්චුප්පකායස්ස වකඛුස්ස නිබ්බිද්දය වීරාගාය නිරොධාය පටිපන්නො භොති -පෙ- මනො දුකඛං අනිත්තානාගතො. කො පන වාදෙ පච්චුප්පකායස්ස. එවං පස්සං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො අනිත්තස්මිං මනස්මිං අනපෙට්ඨො භොති, අනාගතං මනං නාභිනාදුති, පච්චුප්පකායස්ස මනස්ස නිබ්බිද්දය වීරාගාය නිරොධාය පටිපන්නො භොතිති.

1. 1. 9

දුතිය අජ්ඣාතනානතත සුතතං

9. සාවකටීයං—

වකඛුං භික්ඛවෙ අනත්තං අනිත්තානාගතං. කො පන වාදෙ පච්චුප්පකායස්ස. එවං පස්සං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො අනිත්තස්මිං වකඛුස්මිං අනපෙට්ඨො භොති, අනාගතං වකඛුං නාභිනාදුති, පච්චුප්පකායස්ස වකඛුස්ස නිබ්බිද්දය වීරාගාය නිරොධාය පටිපන්නො භොති. සොනං අනත්තං අනිත්තානාගතං. කො පන වාදෙ පච්චුප්පකායස්ස -පෙ- සානං අනත්තං අනිත්තානාගතං. කො පන වාදෙ පච්චුප්පකායස්ස -පෙ- ජිව්හා අනත්තං අනිත්තානාගතො කො පන වාදෙ පච්චුප්පකායස්ස -පෙ- පටිපන්නො භොති. මනො අනත්තං අනිත්තානාගතො කො පන වාදෙ පච්චුප්පකායස්ස, එවං පස්සං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො අනිත්තස්මිං මනස්මිං අනපෙට්ඨො භොති, අනාගතං මනං නාභිනාදුති, පච්චුප්පකායස්ස මනස්ස නිබ්බිද්දය වීරාගාය නිරොධාය පටිපන්නො භොතිති.

1. 1. 10

දුතිය ඛාහිරානිවවසුතං

10. සාවතීයං —

රූපා භික්ඛවෙ අනිච්ඡා අනිත්තානාගතා. කො පන වාදෙ පච්චුප්පකානං, එවං පසස් භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො අනිත්තෙසු රූපෙසු අනපෙට්ඨො හොති, අනාගතෙ රූපෙ නාහිනඤ්ඤි, පච්චුප්පකානං රූපානං නිබ්බිද්ධා විරාගාය නිරොධාය පටිපකෙතා හොති. සද්ද -පෙ- ගජ්ඣා -පෙ- රසා -පෙ- ඵොට්ඨංඛා -පෙ- ධම්මා අනිච්ඡා අනිත්තානාගතා. කො පන වාදෙ පච්චුප්පකානං, එවං පසස් භික්ඛවෙ, සුතවා අරියසාවකො අනිත්තෙසු ධම්මෙසු අනපෙට්ඨො හොති, අනාගතෙ ධම්මෙ නාහිනඤ්ඤි, පච්චුප්පකානං ධම්මානං නිබ්බිද්ධා විරාගාය නිරොධාය පටිපකෙතා හොතිති.

1. 1. 11

දුතිය ඛාහිරදුක්ඛසුතං

11. සාවතීයං —

රූපා භික්ඛවෙ දුක්ඛා අනිත්තානාගතා. කො පන වාදෙ පච්චුප්පකානං, එවං පසස් භික්ඛවෙ, සුතවා අරියසාවකො අනිත්තෙසු රූපෙසු අනපෙට්ඨො හොති අනාගතෙ රූපෙ නාහිනඤ්ඤි පච්චුප්පකානං රූපානං නිබ්බිද්ධා විරාගාය නිරොධාය පටිපකෙතා හොති, සද්ද -පෙ- ගජ්ඣා -පෙ- රසා -පෙ- ඵොට්ඨංඛා -පෙ- ධම්මා දුක්ඛා අනිත්තානාගතා කො පන වාදෙ පච්චුප්පකානං, එවං පසස් භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො අනිත්තෙසු ධම්මෙසු අනපෙට්ඨො හොති, අනාගතෙ ධම්මෙ නාහිනඤ්ඤි, පච්චුප්පකානං ධම්මානං නිබ්බිද්ධා විරාගාය නිරොධාය පටිපකෙතා හොතිති.

1. 1. 12

දුතිය ඛාහිරානනසුතං

12. සාවතීයං —

රූපා භික්ඛවෙ අනත්තා අනිත්තානාගතා, කො පන වාදෙ පච්චුප්පකානං, එවං පසස් භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො අනිත්තෙසු රූපෙසු අනපෙට්ඨො හොති, අනාගතෙ රූපෙ නාහිනඤ්ඤි, පච්චුප්පකානං රූපානං නිබ්බිද්ධා විරාගාය නිරොධාය පටිපකෙතා හොති, සද්ද -පෙ- ගජ්ඣා -පෙ- රසා -පෙ- ඵොට්ඨංඛා -පෙ- ධම්මා අනත්තා අනිත්තානාගතා, කො පන වාදෙ පච්චුප්පකානං, එවං පසස් භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො අනිත්තෙසු ධම්මෙසු අනපෙට්ඨො හොති, අනාගතෙ ධම්මෙ නාහිනඤ්ඤි, පච්චුප්පකානං ධම්මානං නිබ්බිද්ධා විරාගාය නිරොධාය පටිපකෙතා හොතිති.

අනිවවග්ගො පඨමො.

තස්සද්දනං:

අනිච්ඡං දුක්ඛං අනත්තා ච තයො අප්ඤ්ඤාඛාහිරා
යදනිච්චෙන තයො වුත්තා තෙ තෙ අප්ඤ්ඤාඛාහිරා.

2. යමකවග්ගො

1. 2. 1

සමොධායුතනං

13. සාවස්ථියං—

පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ සමොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදහොසි. කො භු බො වක්ඛුස්ස අස්සාදෙ, කො ආදිනවො, කිං නිස්සරණං, කො සොතස්ස -පෙ- කො සාතස්ස -පෙ- කො ජිවහාය -පෙ- කො කායස්ස -පෙ- කො මනස්ස අස්සාදෙ, කො ආදිනවො, කිං නිස්සරණනි.

තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එතදහොසි: යං බො වක්ඛුං පටිච්ච උපපජ්ඣති සුඛං යොමනස්සං අයං වක්ඛුස්ස අස්සාදෙ, යං වක්ඛුං අනිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං අයං වක්ඛුස්ස ආදිනවො, යො වක්ඛුස්මි ජන්දරාගචිතයො ජන්දරාගප්පභානං ඉදං වක්ඛුස්ස නිස්සරණං, යං සොතං -පෙ- යං සාතං -පෙ- යං ජිවහං පටිච්ච උපපජ්ඣති සුඛං යොමනස්සං, අයං ජිවහාය අස්සාදෙ, යා ජිවහා අනිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං අයං ජිවහාය ආදිනවො, යො ජිවහාය ජන්දරාගචිතයො ජන්දරාගප්පභානං ඉදං ජිවහාය නිස්සරණං. යං කායං -පෙ- යං මනං පටිච්ච උපපජ්ඣති සුඛං යොමනස්සං, අයං මනස්ස අස්සාදෙ, යො මනො¹ අනිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං අයං මනස්ස ආදිනවො, යො මනස්මි ජන්දරාගචිතයො ජන්දරාගප්පභානං ඉදං මනස්ස නිස්සරණං.

යාවක්ඛිවස්ථොගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ඡන්තං අජ්ඣත්තිකානං ආයතනානං එවං අස්සාදස්ථි අස්සාදතො ආදිනවස්ථි ආදිනවතො නිස්සරණස්ථි නිස්සරණතො යථාභූතං අබ්භාසෙස්සං, නොව තාවාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභවකෙ සක්ඛමණ්ණිකා පජාය සදෙව මුත්තස්සාය අනුත්තරං සමමාසමොධං අභිසම්බුද්ධොති² පට්ටිඤ්ඤාසි.

යතො ව බො'හං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ඡන්තං අජ්ඣත්තිකානං ආයතනානං එවං අස්සාදස්ථි අස්සාදතො ආදිනවස්ථි ආදිනවතො නිස්සරණස්ථි නිස්සරණතො යථාභූතං අබ්භාසෙස්සං, අථාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභවකෙ සක්ඛමණ්ණිකා පජාය සදෙව මුත්තස්සාය අනුත්තරං සමමාසමොධං අභිසම්බුද්ධොති පට්ටිඤ්ඤාසි. කුණ්ණස්ථි පන මෙ අස්සනං උදපාදි, අකුප්පා මෙ වෙතොවිමුත්ත අයමනතිවා ජාති, නාපිදති පුනබ්බාවොති.

1. ය මනො - මජ්ඣ.

2. අභිසම්බුද්ධො - සි.මු.

1. 2. 2

දුතිය සමෙබ්බසුත්තං

14. යාවතථියං—

පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ සමෙබ්බා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධි සත්තසෙසව සතො එතදහොසි:

කො භු වො රූපානං අසසාදෙ, කො ආදීනවො කිං නිසසරණං. කො සද්දනං -පෙ- කො ගජ්ඣනං -පෙ- කො රසානං -පෙ- කො ඵොට්ඨබ්බානං -පෙ- කො ධම්මානං අසසාදෙ, කො ආදීනවො කිං නිසසරණංහි.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි.

යං වො රූපෙ පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛං සොමනස්සං අයං රූපානං අසසාදෙ, යෙ¹ රූපා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා අයං රූපානං ආදීනවො. යො රූපෙසු ඡන්දරාගවිනයො ඡන්දරාගප්පහානං, ඉදං රූපානං නිසසරණං, යං සද්දෙ -පෙ- යං ගජ්ඣ -පෙ- යං රසෙ -පෙ- යං ඵොට්ඨබ්බෙ -පෙ- යං ධම්මෙ පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, අයං ධම්මානං අසසාදෙ, යෙ ධම්මා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා අයං ධම්මානං ආදීනවො, යො ධම්මෙසු ඡන්දරාගවිනයො ඡන්දරාගප්පහාණං ඉදං ධම්මානං නිසසරණං.

යාවකිව්ඤ්ඤාහං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ඡන්තං බාහිරානං ආයතනානං එවං අසසාදඤ්ඤා අසසාදතො, ආදීනවඤ්ඤා ආදීනවතො, නිසසරණඤ්ඤා නිසසරණතො යථාභූතං නාබ්භඤ්ඤාසිං -පෙ- අබ්භඤ්ඤාසිං, අථාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහමකෙ සසසමණ බ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුත්තරං සම්මාසමෙබ්බාධිං අභිසම්බුද්ධොති පව්චඤ්ඤාසිං. ඤාණඤ්ඤා පන මෙ දස්සනං උදපාදි, අකුප්පා මෙ වෙතො විමුක්ති, අයමනතිමා ජාති, නත්ථිදති පුනබ්බවොති.

1. යං රූපා. - මජ්ඣ. සන්.

1. 2. 3

අසසාදපරියෙසනසුක්තං

15. සාවතීයං —

වක්ඛුසසාහං භික්ඛවෙ අසසාදපරියෙසනං අවරිං, යො වක්ඛුස අසසාදෙ තද්ඤ්ඛමං, යාවතා වක්ඛුස අසසාදෙ පඤ්ඤාය මෙ සො සුද්දිට්ඨා, වක්ඛුසසාහං භික්ඛවෙ ආදීනවපරියෙසනං අවරිං, යො වක්ඛුස ආදීනවො තද්ඤ්ඛමං, යාවතා වක්ඛුස ආදීනවො පඤ්ඤාය මෙ සො සුද්දිට්ඨා, වක්ඛුසසාහං භික්ඛවෙ නිසසරණපරියෙසනං අවරිං යං වක්ඛුස නිසසරණං තද්ඤ්ඛමං, යාවතා වක්ඛුස නිසසරණං පඤ්ඤාය මෙ තං සුද්දිට්ඨං.

සොතසසාහං භික්ඛවෙ -පෙ- සාතසසාහං භික්ඛවෙ -පෙ- ජිව්හායාහං භික්ඛවෙ අසසාදපරියෙසනං අවරිං, යො ජිව්හාය අසසාදෙ තද්ඤ්ඛමං, යාවතා ජිව්හාය අසසාදෙ පඤ්ඤාය මෙ සො සුද්දිට්ඨා, ජිව්හායාහං භික්ඛවෙ ආදීනවපරියෙසනං අවරිං, යො ජිව්හාය ආදීනවො තද්ඤ්ඛමං, යාවතා ජිව්හාය ආදීනවො පඤ්ඤාය මෙ සො සුද්දිට්ඨා, ජිව්හායාහං භික්ඛවෙ නිසසරණපරියෙසනං අවරිං, යං ජිව්හාය නිසසරණං තද්ඤ්ඛමං, යාවතා ජිව්හාය නිසසරණං පඤ්ඤාය මෙ තං සුද්දිට්ඨං. කායසසාහං භික්ඛවෙ -පෙ- මනසසාහං භික්ඛවෙ අසසාදපරියෙසනං අවරිං, යො මනස අසසාදෙ තද්ඤ්ඛමං, යාවතා මනස අසසාදෙ පඤ්ඤාය මෙ සො සුද්දිට්ඨා, මනසසාහං භික්ඛවෙ ආදීනවපරියෙසනං අවරිං, යො මනස ආදීනවො තද්ඤ්ඛමං, යාවතා මනස ආදීනවො පඤ්ඤාය මෙ සො සුද්දිට්ඨා, මනසසාහං භික්ඛවෙ නිසසරණපරියෙසනං අවරිං, යං මනස නිසසරණං තද්ඤ්ඛමං, යාවතා මනස නිසසරණං පඤ්ඤාය මෙ තං සුද්දිට්ඨං.

යාවකිව්ඤ්ඤාහං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ඡග්ගං අප්ඤ්ඤානිකානං ආයතනානං අසසාදකො අසසාදතො ආදීනවකො ආදීනවතො නිසසරණකො නිසසරණතො යථාභූතං නාබ්භඤ්ඤාසිං. -පෙ- අබ්භඤ්ඤාසිං -පෙ- ඤ්ඤාසකො පන මෙ ද්වයෙනං උද්පාදි, අකුසා මෙ වෙතො විමුක්ඛ, අයමනං ජාති, නත්ථිද්වි පුනර්භවොති.

1. 2. 4

දුතිය අසසාදපරියෙසනසුත්තං

16. සාවකපීයං —

රූපානාහං භික්ඛවෙ අසසාදපරියෙසනං අවරිං, යො රූපානං අසසාදෙ තද්ඡක්ඛගමං, යාවතා රූපානං අසසාදෙ පඤ්ඤාය මෙ සො සුද්ධිට්ඨා. රූපානාහං භික්ඛවෙ ආදීනවපරියෙසනං අවරිං, යො රූපානං ආදීනවො තද්ඡක්ඛගමං, යාවතා රූපානං ආදීනවො පඤ්ඤාය මෙ සො සුද්ධිට්ඨා. රූපානාහං භික්ඛවෙ නිසසරණපරියෙසනං අවරිං, යං රූපානං නිසසරණං තද්ඡක්ඛගමං, යාවතා රූපානං නිසසරණං පඤ්ඤාය මෙ තං සුද්ධිට්ඨං. සද්දනාහං භික්ඛවෙ -පෙ- ගජ්ඣානාහං භික්ඛවෙ -පෙ- රසානාහං භික්ඛවෙ -පෙ- ඵොට්ඨබ්බානාහං භික්ඛවෙ -පෙ- ධම්මානාහං භික්ඛවෙ අසසාදපරියෙසනං අවරිං, යො ධම්මානං අසසාදෙ තද්ඡක්ඛගමං, යාවතා ධම්මානං අසසාදෙ පඤ්ඤාය මෙ සො සුද්ධිට්ඨා. ධම්මානාහං භික්ඛවෙ ආදීනවපරියෙසනං අවරිං, යො ධම්මානං ආදීනවො තද්ඡක්ඛගමං, යාවතා ධම්මානං ආදීනවො පඤ්ඤාය මෙ සො සුද්ධිට්ඨා. ධම්මානාහං භික්ඛවෙ නිසසරණපරියෙසනං අවරිං, යං ධම්මානං නිසසරණං තද්ඡක්ඛගමං, යාවතා ධම්මානං නිසසරණං පඤ්ඤාය මෙ තං සුද්ධිට්ඨං.

යාවනීවඤ්ඤාහං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ඡත්තං බාහිරානං ආයතනානං අසසාදඤ්ඤා අසසාදතො ආදීනවඤ්ඤා ආදීනවතො නිසසරණඤ්ඤා නිසසරණතො යථාභූතං නාබ්බඤ්ඤාසිං -පෙ- අබ්බඤ්ඤාසිං -පෙ- ඤ්ඤාඤ්ඤා පන මෙ දසසනං උදපාදි, අකුප්පා මෙ වෙතොවිමුක්ඛි, අයමකතිමා ජාති, නත්ථිදති පුනබ්බවො'ති.

1. 2. 5

නො වෙ අසසාදසුත්තං

17. සාවකපීයං —

නො වෙදං භික්ඛවෙ චක්ඛුසස අසසාදෙ අභවිස්ස, නයිදං සත්තා චක්ඛුසමිං සාරජ්ජය්‍යං, යස්මා ච බො භික්ඛවෙ අත්ථි චක්ඛුසස අසසාදෙ, නස්මා සත්තා චක්ඛුසමිං සාරජ්ජනති. නො වෙදං භික්ඛවෙ චක්ඛුසස ආදීනවො අභවිස්ස, නයිදං සත්තා චක්ඛුසමිං නිබ්බිජ්ජය්‍යං, යස්මා ච බො භික්ඛවෙ අත්ථි චක්ඛුසස ආදීනවො, නස්මා සත්තා චක්ඛුසමිං නිබ්බිජ්ජනති. නො වෙදං භික්ඛවෙ චක්ඛුසස නිසසරණං අභවිස්ස, නයිදං සත්තා චක්ඛුසමිං නිසසරණය්‍යං, යස්මා ච බො භික්ඛවෙ අත්ථි චක්ඛුසස නිසසරණං, නස්මා සත්තා චක්ඛුසමිං නිසසරනති.

නො වෙදං හික්ඛවෙ සොත්ථස්ස -පෙ- නො වෙදං හික්ඛවෙ සාත්ථස්ස -පෙ- නො වෙදං හික්ඛවෙ ජිව්හාය අත්ථසාදෙ අභවිස්ස, නයිදං සත්ථා ජිව්හාය සාරජ්ජය්‍යුං, යස්මා ච ඛො හික්ඛවෙ අත්ථි ජිව්හාය අත්ථසාදෙ, තස්මා සත්ථා ජිව්හාය සාරජ්ජනං. නො වෙදං හික්ඛවෙ ජිව්හාය ආදීනවො, අභවිස්ස, නයිදං සත්ථා ජිව්හාය නිබ්බිජ්ජය්‍යුං, යස්මා ච ඛො හික්ඛවෙ අත්ථි ජිව්හාය ආදීනවො, තස්මා සත්ථා ජිව්හාය නිබ්බිජ්ජනං. නො වෙදං හික්ඛවෙ ජිව්හාය නිසසරණං අභවිස්ස, නයිදං සත්ථා ජිව්හාය නිසසරෙය්‍යුං, යස්මා ච ඛො හික්ඛවෙ අත්ථි ජිව්හාය නිසසරණං, තස්මා සත්ථා ජිව්හාය නිසසරනං.

නො වෙදං හික්ඛවෙ කායස්ස -පෙ- නො වෙදං හික්ඛවෙ මනසා අත්ථසාදෙ අභවිස්ස, නයිදං සත්ථා මනස්සිං සාරජ්ජය්‍යුං. යස්මා ච ඛො හික්ඛවෙ, අත්ථි මනසා අත්ථසාදෙ, තස්මා සත්ථා මනස්සිං සාරජ්ජනං. නො වෙදං හික්ඛවෙ මනස්ස ආදීනවො අභවිස්ස, නයිදං සත්ථා මනස්සිං නිබ්බිජ්ජය්‍යුං යස්මා ච ඛො හික්ඛවෙ අත්ථි මනසා ආදීනවො, තස්මා සත්ථා මනස්සිං නිබ්බිජ්ජනං. නො වෙදං හික්ඛවෙ මනස්ස නිසසරණං අභවිස්ස, නයිදං සත්ථා මනසා නිසසරෙය්‍යුං. යස්මා ච ඛො හික්ඛවෙ අත්ථි මනසා නිසසරණං තස්මා සත්ථා මනසා නිසසරනං.

යාවකිව්ඤ්ඤා හික්ඛවෙ සත්ථා ඉමෙසං ඡන්තං දුල්ඛතතිකානං ආයතනානං අත්ථසාදෙ අත්ථසාදො ආදීනව්ඤ්ඤා ආදීනවො නිසසරණං නිසසරණො යථාභූතං නාබ්භඤ්ඤාසු¹. තෙව තාව හික්ඛවෙ සත්ථා සදෙවකා ලොකා සමාරකා සබ්බාසාසා සසසමඤ්ඤාභවිස්සා පජාය සදෙවමත්ථස්සාය නිසසරා විසංයුතා විසමුත්තා විමරියාදිකතෙනා වෙනසා උභරිංසු.

යතො ච ඛො හික්ඛවෙ සත්ථා ඉමෙසං ඡන්තං දුල්ඛතතිකානං ආයතනානං අත්ථසා ඤ්ඤා අත්ථසාදො ආදීනව්ඤ්ඤා ආදීනවො නිසසරණං නිසසරණො යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසු; අථ හික්ඛවෙ සත්ථා සදෙවකා ලොකා සමාරකා සබ්බාසාසා සසසමඤ්ඤාභවිස්සා පජාය සදෙවමත්ථස්සාය නිසසරා විසංයුතා විසමුත්තා විමරියාදිකතෙනා වෙනසා උභරන්ති.

1. නාබ්භඤ්ඤාසු - මරසං.

2. විමරියාදිකතෙන - සිමු, PTS. විමරියාදිකතෙන - සා.

1. 2. 6

දුතිය නො වෙ අසසාදසුක්තං

18. සාවතපීයං —

නො වෙදං භික්ඛවෙ රූපානං අසසාදෙ අභවික්ඛ, නයිදං සත්තං රූපෙසු සාරපෙජ්ජය්‍යං. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ අත්ථි රූපානං අසසාදෙ, තස්මා සත්තං රූපෙසු සාරජ්ජනති. නො වෙදං භික්ඛවෙ රූපානං ආදීනවො අභවික්ඛ, නයිදං සත්තං රූපෙසු නිබ්බිදෙජ්ජය්‍යං. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ අත්ථි රූපානං ආදීනවො, තස්මා සත්තං රූපෙසු නිබ්බිදෙජ්ජනති, නො වෙදං භික්ඛවෙ රූපානං නික්ඛරණං අභවික්ඛ, නයිදං සත්තං රූපෙහි නික්ඛරෙය්‍යං. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ අත්ථි රූපානං නික්ඛරණං තස්මා සත්තං රූපෙහි නික්ඛරනති.

නො වෙදං භික්ඛවෙ සද්දනං -පෙ- ගජ්ඣානං -පෙ- රසානං -පෙ- ඵොට්ඨංඛානං -පෙ- ධම්මානං අසසාදෙ අභවික්ඛ, නයිදං සත්තං ධම්මෙසු සාරපෙජ්ජය්‍යං. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ අත්ථි ධම්මානං අසසාදෙ, තස්මා සත්තං ධම්මෙසු සාරජ්ජනති. නො වෙදං භික්ඛවෙ ධම්මානං ආදීනවො අභවික්ඛ, නයිදං සත්තං ධම්මෙසු නිබ්බිදෙජ්ජය්‍යං. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ අත්ථි ධම්මානං ආදීනවො, තස්මා සත්තං ධම්මෙසු නිබ්බිදෙජ්ජනති, නො වෙදං භික්ඛවෙ, ධම්මානං නික්ඛරණං අභවික්ඛ, නයිදං සත්තං ධම්මෙහි නික්ඛරෙය්‍යං. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ අත්ථි ධම්මානං නික්ඛරණං තස්මා සත්තං ධම්මෙහි නික්ඛරනති.

යාවකිව්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ සත්තං ඉමෙසං ඡන්තං බාහිරානං ආයතනානං අසසාදඤ්ඤා අසසාදන්තො ආදීනවඤ්ඤා ආදීනවන්තො නික්ඛරණඤ්ඤා නික්ඛරණන්තො යථාභූතං අබ්භිසංඝස්සු, නෙව තාව භික්ඛවෙ සත්තං සදෙවකා ලොකා සමාරකා සමුත්තකා සසංමණ්ඩ්‍රාභ්‍රාණ්ඩ්‍රාණිකා පජාය සදෙවමනුක්ඛාය නික්ඛවා විසංයුක්තා විපට්ඨානා විමරියාදිකන්තන චේතසා විහරිස්සු.

යනො ච ඛො භික්ඛවෙ සත්තං ඉමෙසං ඡන්තං බාහිරානං ආයතනානං අසසාදඤ්ඤා අසසාදන්තො ආදීනවඤ්ඤා ආදීනවන්තො නික්ඛරණඤ්ඤා නික්ඛරණන්තො යථාභූතං අබ්භිසංඝස්සු, අථ භික්ඛවෙ සත්තං සදෙවකා ලොකා සමාරකා සමුත්තකා සසංමණ්ඩ්‍රාභ්‍රාණ්ඩ්‍රාණිකා පජාය සදෙවමනුක්ඛාය නික්ඛවා විසංයුක්තා විපට්ඨානා විමරියාදිකන්තන චේතසා විහරන්ති.

1. 2. 7

අභිනන්දප්‍රත්තං

19. සාවකය. —

යො හිඬබවෙ වතඬුං අභිනඤ්ඤි, දුඬබං සො අභිනඤ්ඤි. යො දුඬබං අභිනඤ්ඤි, අපරිමුඤ්ඤා සො දුඬබංඤ්ඤි වදම්. යො සොනං අභිනඤ්ඤි, දුඬබං සො අභිනඤ්ඤි. යො දුඬබං අභිනඤ්ඤි අපරිමුඤ්ඤා සො දුඬබංඤ්ඤි වදම්. යො සානං අභිනඤ්ඤි, දුඬබං සො අභිනඤ්ඤි. යො දුඬබං අභිනඤ්ඤි, අපරිමුඤ්ඤා සො දුඬබංඤ්ඤි වදම්. යො ජීවහං අභිනඤ්ඤි, දුඬබං සො අභිනඤ්ඤි. යො දුඬබං අභිනඤ්ඤි, අපරිමුඤ්ඤා සො දුඬබංඤ්ඤි වදම්. යො කායං අභිනඤ්ඤි, දුඬබං සො අභිනඤ්ඤි. යො දුඬබං අභිනඤ්ඤි, අපරිමුඤ්ඤා සො දුඬබංඤ්ඤි වදම්. යො මනං අභිනඤ්ඤි, දුඬබං සො අභිනඤ්ඤි. යො දුඬබං අභිනඤ්ඤි, අපරිමුඤ්ඤා සො දුඬබංඤ්ඤි වදම්.

යො ව බො හිඬබවෙ වතඬුං නාභිනඤ්ඤි, දුඬබං සො නාභිනඤ්ඤි. යො දුඬබං නාභිනඤ්ඤි, පරිමුඤ්ඤා සො දුඬබං වානි වදම්. යො සොතං නාභිනඤ්ඤි, දුඬබං සො නාභිනඤ්ඤි. යො දුඬබං නාභිනඤ්ඤි, පරිමුඤ්ඤා සො දුඬබං වානි වදම්. යො සාතං නාභිනඤ්ඤි, දුඬබං සො නාභිනඤ්ඤි. යො දුඬබං නාභිනඤ්ඤි, පරිමුඤ්ඤා සො දුඬබං වානි වදම්. යො ජිවහං නාභිනඤ්ඤි, දුඬබං සො නාභිනඤ්ඤි. යො දුඬබං නාභිනඤ්ඤි, පරිමුඤ්ඤා සො දුඬබං වානි වදම්. යො කායං නාභිනඤ්ඤි දුඬබං සො නාභිනඤ්ඤි. යො දුඬබං නාභිනඤ්ඤි, පරිමුඤ්ඤා සො දුඬබං වානි වදම්. යො මනං නාභිනඤ්ඤි, දුඬබං සො නාභිනඤ්ඤි. යො දුඬබං නාභිනඤ්ඤි. පරිමුඤ්ඤා සො දුඬබං වානි වදම්.

1. 2. 8

දුතිය අභිනායකයාණන්

20. ସାବିତ୍ରୀଙ୍କ —

යො හිසබවෙ රූපෙ අභිනන්දනී, දුක්ඛං සො අභිනන්දනී. යො දුක්ඛං අභිනන්දනී, අපරිමිත්තො සො දුක්ඛස්මාති වද්ධි. යො සද්ද -පෙ- ගන්ධි -පෙ- රසෙ -පෙ- ථොට්ඨබ්බෙ -පෙ- ධර්මෙ අභිනන්දනී, දුක්ඛං සො අභිනන්දනී. යො දුක්ඛං අභිනන්දනී, අපරිමිත්තො සො දුක්ඛස්මාති වද්ධි.

යො ව මො හිසබව රූපෙන නාභිනානුකී. දුකබො යො නාභිනානුකී,
 යො දුකබො නාභිනානුකී, පරිමුණො යො දුකබොනි වදුම්.
 යො සර්ග -පෙ- ගණි -පෙ- රස -පෙ- ඵොට්ඨබ්බ -පෙ-
 ධර්ම නාභිනානුකී, දුකබො යො නාභිනානුකී. යො දුකබො 'නාභිනානුකී
 පරිමුණො යො දුකබොනි වදුම්.

1. 2. 9

උපපාදසුත්තං

21. සාවස්ථියං —

යො භික්ඛව චක්ඛුස්ස උප්පාදෙ ධීති අභිනිබ්බන්ති පාතුහාවො, දුක්ඛසෙසසො උප්පාදෙ රොගානං ධීති ජරාමරණස්ස පාතුහාවො. යො සොනස්ස -පෙ- යො සානස්ස -පෙ- යො ජීව්හාය -පෙ- යො කායස්ස -පෙ- යො මනස්ස උප්පාදෙ ධීති අභිනිබ්බන්ති පාතුහාවො, දුක්ඛසෙසසො උප්පාදෙ රොගානං ධීති ජරාමරණස්ස පාතුහාවො.

යො ච ඛො භික්ඛව චක්ඛුස්ස නිරොධො වූපසමො අඤ්ඤාගමො¹, දුක්ඛසෙසසො නිරොධො රොගානං වූපසමො ජරාමරණස්ස අඤ්ඤාගමො¹. යො සොනස්ස නිරොධො වූපසමො අඤ්ඤාගමො¹. දුක්ඛසෙසසො නිරොධො රොගානං වූපසමො ජරාමරණස්ස අඤ්ඤාගමො¹. යො සානස්ස -පෙ- යො ජීව්හාය -පෙ- යො කායස්ස -පෙ- යො මනස්ස නිරොධො වූපසමො අඤ්ඤාගමො¹, දුක්ඛසෙසසො නිරොධො රොගානං වූපසමො ජරාමරණස්ස අඤ්ඤාගමො¹ති.

1. 2. 10

දුතිය උපපාදසුත්තං

22. සාවස්ථියං —

යො භික්ඛව රූපානං උප්පාදෙ ධීති අභිනිබ්බන්ති පාතුහාවො, දුක්ඛසෙසසො උප්පාදෙ රොගානං ධීති ජරාමරණස්ස පාතුහාවො. යො සද්දන්තං -පෙ- යො ගන්ධානං -පෙ- යො රසානං -පෙ- යො ඵොට්ඨබ්බානං -පෙ- යො ධ්වජානං උප්පාදෙ ධීති අභිනිබ්බන්ති පාතුහාවො. දුක්ඛසෙසසො උප්පාදෙ රොගානං ධීති ජරාමරණස්ස පාතුහාවො.

යො ච ඛො භික්ඛව රූපානං නිරොධො වූපසමො අඤ්ඤාගමො, දුක්ඛසෙසසො නිරොධො රොගානං වූපසමො ජරාමරණස්ස අඤ්ඤාගමො. යො සද්දන්තං -පෙ- යො ගන්ධානං -පෙ- යො රසානං -පෙ- යො ඵොට්ඨබ්බානං -පෙ- යො ධ්වජානං නිරොධො වූපසමො අඤ්ඤාගමො, දුක්ඛසෙසසො නිරොධො රොගානං වූපසමො ජරාමරණස්ස අඤ්ඤාගමොති.

යමකවග්ගො දුතියො.

තසස්සද්දන්තං:

සමොධෙත දුට්ඨෙ වුත්තා අසසාදෙන පරෙ දුට්ඨෙ
නො ට්ඨෙ තෙන දුට්ඨෙ වුත්තා අභිනිබ්බන්ති පරෙ දුට්ඨෙ
උප්පාදෙන දුට්ඨෙ වුත්තා විග්ගො තෙන පට්ඨන්තිති.

1. අඤ්ඤාගමො - මිඡසං, සනා.

3. සබ්බවග්ගො

1. 3. 1

සබ්බසුත්තං

23. සාවකපීයං —

සබ්බං චො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමී¹ තං සුඤ්ඤං. කිංඤ්ඤ භික්ඛවෙ සබ්බං: වත්ඤ්ජනෙව රූපා ව සොතඤ්ඤා සද්දා ව ඝාතඤ්ඤා ගන්ධා ව ජීව්හා ව රසා ව කායො ව ඵොට්ඨංඛා ව මනො ව ධම්මා ව ඉදං වුට්ඨති භික්ඛවෙ සබ්බං.

යො භික්ඛවෙ එවං වදෙය්‍ය: අහමෙතං සබ්බං පටිඤ්ඤාය අඤ්ඤං සබ්බං පඤ්ඤාපෙක්ඝාමීති, තස්සා වාචාවත්ථුරෙවස්ස². පුට්ඨො ව න සමපායෙය්‍ය, උත්තරීඤ්ඤා විසාතං ආපජේය්‍ය, තං කිසං හෙතු යථා තං භික්ඛවෙ අවිසයස්මිනි.

1. 3. 2

පහානසුත්තං

24. සාවකපීයං —

සබ්බපහානාය³ චො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමී: තං සුඤ්ඤං. කතමො ව භික්ඛවෙ සබ්බපහානාය ධම්මො: වත්ඤ්ජනෙව භහානංඛං, රූපා පහානංඛං, වත්ඤ්ජනෙව භහානංඛං, වත්ඤ්ජනෙව සම්මසෙසා පහානංඛං, යමිදං වත්ඤ්ජනෙව සම්මසෙසපට්ඨො උපපජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තමි පහානංඛං - පෙ-

ජීව්හා පහානංඛං, රසා පහානංඛං. ජීව්හාවිඤ්ඤාණං පහානංඛං, ජීව්හා සමුදයෙසා පහානංඛං, යමිදං ජීව්හාසමුදයසපට්ඨො උපපජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තමි පහානංඛං - පෙ-

මනො පහානංඛං, ධම්මා පහානංඛං, මනොවිඤ්ඤාණං පහානංඛං. මනොසමුදයෙසා පහානංඛං, යමිදං මනොසමුදයසපට්ඨො උපපජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තමි පහානංඛං. අයං චො භික්ඛවෙ සබ්බපහානාය ධම්මොති.

1. දෙසෙස්සාමී - මිඡසං,

2. වාචාවත්ථුරෙවස්ස මිඡසං, වාචාවත්ථුරෙවස්ස - සත්තං.

3. සබ්බං පහානාය - සත්තං.

1. 3. 3

දුතිය පභානසුතතං.

25. සාවකපීයං —

සබ්බං අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පභානාය ටො භික්ඛවෙ ධම්මං
දෙසිය්සාමී, තං සුඡාරං.

කතමො ච භික්ඛවෙ සබ්බං අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පභානාය
ධම්මො: චතචුං භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පභානබ්බං, රූපා
අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පභානබ්බං, චතචුට්ඨිඤ්ඤාණං අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා
පභානබ්බං, චතචුසම්මසංසාරා අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පභානබ්බං, යමපිදං
චතචුසම්මසංසාරවට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා
අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පභානබ්බං. -පෙ-

ජිව්හා අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පභානබ්බං, රසා අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා
පභානබ්බං, ජිව්හාවිඤ්ඤාණං අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පභානබ්බං, ජිව්හා-
සම්මසංසාරා අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පභානබ්බං, යමපිදං ජිව්හාසම්මසංසාර-
වට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි
අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පභානබ්බං. -පෙ-

මනො අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පභානබ්බං, ධම්මො අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා
පභානබ්බං මනොවිඤ්ඤාණං අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පභානබ්බං, මනො
සම්මසංසාරා අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පභානබ්බං, යමපිදං මනොසම්මසංසාර-
වට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා
තමපි අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පභානබ්බං. අයං ටො භික්ඛවෙ සබ්බං
අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පභානාය ධම්මොති.

1. 3. 4

අපරිජානසුතතං.

26. සාවකපීයං —

සබ්බං භික්ඛවෙ අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං අප්පභං
අභගබ්බං දුක්ඛකම්මයාය. කිංඤ්ඤා භික්ඛවෙ සබ්බං අනභිජානං අපරිජානං
අවිරාජයං අප්පභං අභගබ්බං දුක්ඛකම්මයාය.

චක්ඛුං භික්ඛවෙ අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං අප්පජහං
 අභග්ගො දුක්ඛක්ඛයාය, රූපෙ අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං
 අප්පජහං අභග්ගො දුක්ඛක්ඛයාය, චක්ඛුවිඤ්ඤාණං අනභිජානං අපරි-
 ජානං අවිරාජයං අප්පජහං අභග්ගො දුක්ඛක්ඛයාය, චක්ඛුසම්මසං-
 අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං අප්පජහං අභග්ගො දුක්ඛක්ඛයාය
 යමිදං චක්ඛුසමුත්ථානපට්ඨයා උපපජ්ඣති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා
 අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං අප්පජහං
 අභග්ගො දුක්ඛක්ඛයාය -පෙ-

ජීවහං අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං අප්පජහං අභග්ගො
 දුක්ඛක්ඛයාය, රසෙ -පෙ- ජීවහාවිඤ්ඤාණං -පෙ- ජීවහාසම්මසං -පෙ-
 යමිදං ජීවහාසමුත්ථානපට්ඨයා උපපජ්ඣති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා
 අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං අප්පජහං
 අභග්ගො දුක්ඛක්ඛයාය -පෙ-

මනං අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං අප්පජහං අභග්ගො
 දුක්ඛක්ඛයාය, ධම්මෙ -පෙ- මනොවිඤ්ඤාණං -පෙ- මනොසම්මසං -පෙ-
 යමිදං මනොසමුත්ථානපට්ඨයා උපපජ්ඣති වෙදධිතං සුඛං වා
 දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං
 අප්පජහං අභග්ගො දුක්ඛක්ඛයාය. ඉදං ටො භික්ඛවෙ සබ්බං අනභිජානං
 අපරිජානං අවිරාජයං අප්පජහං අභග්ගො දුක්ඛක්ඛයාය.

සබ්බඤ්ච ටො භික්ඛවෙ අභිජානං පරිජානං විරාජයං පජහං
 භග්ගො දුක්ඛක්ඛයාය. කිඤ්ච භික්ඛවෙ සබ්බං අභිජානං පරිජානං
 විරාජයං පජහං භග්ගො දුක්ඛක්ඛයාය:

චක්ඛුං භික්ඛවෙ අභිජානං පරිජානං විරාජයං පජහං භග්ගො
 දුක්ඛක්ඛයාය, රූපෙ අභිජානං පරිජානං විරාජයං පජහං භග්ගො
 දුක්ඛක්ඛයාය, චක්ඛුවිඤ්ඤාණං අභිජානං පරිජානං විරාජයං පජහං
 භග්ගො දුක්ඛක්ඛයාය, චක්ඛුසමුත්ථානපට්ඨයා උපපජ්ඣති වෙදධිතං
 සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අභිජානං පරිජානං
 විරාජයං පජහං භග්ගො දුක්ඛක්ඛයාය -පෙ-

ජිව්හං අභිජානං පරිජානං විරාජයං පජහං භද්ධො දුක්ඛකුමාරයාය,
 රසෙ -පෙ- ජිව්හාවිඤ්ඤාණං -පෙ- ජිව්හාසමුප්පයං -පෙ- යඨිදං
 ජිව්හාසලෙස්සපව්වයා උපපජ්ඣති වෙදධිනං සුඛං වා දුක්ඛං වා
 අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මි අභිජානං පරිජානං විරාජයං පජහං භද්ධො
 දුක්ඛකුමාරයාය -පෙ-

මනං අභිජානං පරිජානං විරාජයං පජහං භද්ධො දුක්ඛකුමාරයාය,
 ධම්මෙ -පෙ- මනෝවිඤ්ඤාණං -පෙ- මනෝසමුප්පයං -පෙ- යඨිදං
 මනෝසලෙස්සපව්වයා උපපජ්ඣති වෙදධිනං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා
 තස්මි අභිජානං පරිජානං විරාජයං පජහං භද්ධො දුක්ඛකුමාරයාය.

ඉදං ටො භික්ඛවෙ සබ්බං අභිජානං පරිජානං විරාජයං පජහං
 භද්ධො දුක්ඛකුමාරයායාති.

1. 3. 5

දුක්ඛඅපරිජානසුත්තං

27. සාවකීයං —

සබ්බං භික්ඛවෙ අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං අපජහං
 අභද්ධො දුක්ඛකුමාරයාය, කිංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සබ්බං අනභිජානං අපරිජානං
 අවිරාජයං අපජහං අභද්ධො දුක්ඛකුමාරයාය:

යඤ්ඤා ටො භික්ඛවෙ වත්ඤ්ඤායෙ ව රූපාය ඤ්ඤා වත්ඤ්ඤාණං
 යෙ ව වත්ඤ්ඤාණවිඤ්ඤානඤ්ඤා ධම්මො, යඤ්ඤා සොනං යෙ ව
 සද්දං යඤ්ඤා සොනවිඤ්ඤාණං යෙ ව සොනවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානඤ්ඤා ධම්මො,
 යඤ්ඤා සානං යෙ ව ගතිං යඤ්ඤා සානවිඤ්ඤාණං යෙ ව සාන-
 විඤ්ඤාණවිඤ්ඤානඤ්ඤා ධම්මො, යා ව ජිව්හා යෙ ව රසාය ඤ්ඤා
 ජිව්හාවිඤ්ඤාණං යෙ ව ජිව්හාවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානඤ්ඤා ධම්මො, යො ව
 කායො යෙ ව ථෙරාට්ඨඤ්ඤා යඤ්ඤා කායවිඤ්ඤාණං යෙ ව කායවිඤ්ඤාණ-
 විඤ්ඤානඤ්ඤා ධම්මො යො ව මනො යෙ ව ධම්මො යඤ්ඤා මනෝ-
 විඤ්ඤාණං යෙ ව මනෝවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානඤ්ඤා ධම්මො, ඉදං ටො
 භික්ඛවෙ සබ්බං අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං අපජහං අභද්ධො
 දුක්ඛකුමාරයාය.

සබ්බඤ්ඤා ඛො භික්ඛවෙ අභිජානං පරිජානං විරාජයං පඡහං
භවෙධා දුක්ඛානිධායං. කිඤ්ඤා භික්ඛවෙ සබ්බං අභිජානං පරිජානං
විරාජයං පඡහං භවෙධා දුක්ඛානිධායං.

යඤ්ඤා භික්ඛවෙ චක්ඛුං¹ යෙ ව රූපා යඤ්ඤා චක්ඛුවිඤ්ඤාණං
යෙ ව චක්ඛු විඤ්ඤාණවිඤ්ඤානබ්බා ධර්මො -පෙ- යා ව ජිව්හා යෙ
ව රසා යඤ්ඤා ජිව්හාවිඤ්ඤාණං යෙ ව ජිව්හාවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානබ්බා
ධර්මො -පෙ- යො ව මනො යෙ ව ධර්මො යඤ්ඤා මනොවිඤ්ඤාණං
යෙ ව මනොවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානබ්බා ධර්මො, ඉදං ඛො භික්ඛවෙ
සබ්බං අභිජානං පරිජානං විරාජයං පඡහං භවෙධා දුක්ඛානිධායාති.

1. 3. 6

ආදිත්තපරියායසුත්තං

28. එකං සමයං භගවා ගයායං විහරති ගයාසීසෙ සද්ධිං
භික්ඛුසභසේසන, තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතාසි.

සබ්බං භික්ඛවෙ ආදිත්තං, කිඤ්ඤා භික්ඛවෙ සබ්බං ආදිත්තං,
චක්ඛුං භික්ඛවෙ ආදිත්තං, රූපා ආදිත්තා, චක්ඛුවිඤ්ඤාණං ආදිත්තං.
චක්ඛුසම්මසේසා ආදිත්තො, යම්පිදං චක්ඛුසම්මසේසපච්චයා උපපජ්ජති
චෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්පි ආදිත්තං. කෙන
ආදිත්තං: ආදිත්තං රාගග්ගිතා දෙසග්ගිතා මොහග්ගිතා, ආදිත්තං ජාතියා
ජරාමරණෙන, සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දෙමනසෙහි උපායාසෙහි
ආදිත්තනති වදාමි.

සොතං ආදිත්තං, සද්ද ආදිත්තා, සොතවිඤ්ඤාණං ආදිත්තං, සොතං
සම්මසේසා ආදිත්තො, යම්පිදං සොතසම්මසේසපච්චයා උපපජ්ජති චෙදධිතං
සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්පි ආදිත්තං. කෙන ආදිත්තං:
ආදිත්තං රාගග්ගිතා දෙසග්ගිතා මොහග්ගිතා, ආදිත්තං ජාතියා ජරාමරණෙන,
සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දෙමනසෙහි උපායාසෙහි ආදිත්තනති
වදාමි.

සානං ආදිත්තං, ගන්ධා ආදිත්තා, සානවිඤ්ඤාණං ආදිත්තං සාන-
සමථසෙසා ආදිත්තො, යමිදං සානසමථසසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදගිතං
සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි ආදිත්තං, කෙන ආදිත්තං
ආදිත්තං රාගභිනා දෙසභිනා මොහභිනා, ආදිත්තං ජාතියා ජරාමරණෙන,
සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනසෙසෙහි උපායාසෙහි ආදිත්තන්ති
වදාමි.

ජිව්හා ආදිත්තා, රසා ආදිත්තා, ජිව්හාවිඤ්ඤාණං ආදිත්තං, ජිව්හා-
සමථසෙසා ආදිත්තො, යමිදං ජිව්හාසමථසසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදගිතං
සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි ආදිත්තං, කෙන ආදිත්තං
ආදිත්තං රාගභිනා දෙසභිනා මොහභිනා, ආදිත්තං ජාතියා ජරාමරණෙන
සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනසෙසෙහි උපායාසෙහි ආදිත්තන්ති
වදාමි.

කායො ආදිත්තො, ඵොට්ඨංගො ආදිත්තා, කායවිඤ්ඤාණං ආදිත්තං,
කායසමථසෙසා ආදිත්තො, යමිදං කායසමථසසපච්චයා උපපජ්ජති
වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි ආදිත්තං, කෙන
ආදිත්තං: ආදිත්තං රාගභිනා දෙසභිනා මොහභිනා, ආදිත්තං ජාතියා
ජරාමරණෙන, සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනසෙසෙහි උපායාසෙහි
ආදිත්තන්ති වදාමි.

මනො ආදිත්තො, ධම්මො ආදිත්තා, මනොවිඤ්ඤාණං ආදිත්තං,
මනොසමථසෙසා ආදිත්තො, මනොසමථසසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදගිතං
සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි ආදිත්තං, කෙන ආදිත්තං.
ආදිත්තං රාගභිනා දෙසභිනා මොහභිනා ආදිත්තං ජාතියා ජරා-
මරණෙන, සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනසෙසෙහි උපායාසෙහි
ආදිත්තන්ති වදාමි.

ඵවමපසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො වක්ඛුසමිමපි නිබ්බිදුති,
රූපෙසුපි නිබ්බිදුති, වක්ඛුවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිදුති, වක්ඛුසමථසෙසෙපි
නිබ්බිදුති, යමිදං වක්ඛුසමථසසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදගිතං සුඛං වා
දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිමපි නිබ්බිදුති, -පෙ- ජිව්හායපි නිබ්බිදුති
රසෙසුපි නිබ්බිදුති, ජිව්හාවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිදුති ජිව්හාසමථසෙසෙපි
නිබ්බිදුති, යමිදං ජිව්හාසමථසසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදගිතං සුඛං වා
දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිමපි නිබ්බිදුති -පෙ- මනසමිමපි නිබ්බිදුති,
ධම්මෙසුපි නිබ්බිදුති මනොවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිදුති මනොසමථසෙසෙපි

නිබ්බිඤ්ඤා, යමපිදං මනොසම්මසංසප්පච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිංපි නිබ්බිඤ්ඤා, නිබ්බිඤ්ඤා විරජ්ජති විරාගා විමුච්චති, විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤාණං හොති, ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරීයං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තංයාති පචානාති ති.

ඉදමචොච හගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනාද්දන්ති. ඉමස්මිංකං පන වෙය්‍යාකරණස්මිං හඤ්ඤමානො තස්ස භික්ඛුසහස්සස්ස අනුපාදය ආසවෙහි විතතාති විමුච්චිංසුති.

1. 3. 7

අත්තමනා සුත්තං.

29. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙථවතො කලඤ්ඤා නිවාපෙ. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොකසි.

සබ්බං භික්ඛවෙ අත්තමනං. කිංකං භික්ඛවෙ සබ්බං අත්තමනං? වක්ඛං භික්ඛවෙ අත්තමනං, රූපා අත්තමනා, වක්ඛං ඤාණං අත්තමනං, වක්ඛං සම්මසංසා අත්තමනා. යමපිදං වක්ඛං සම්මසංසප්පච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තස්මිං අත්තමනං. කෙන අත්තමනං? අත්තමනං ජාතියා ජරාමරණෙන, සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි අත්තමනාති වදම්. සොතං -පෙ-

පිඨකා අත්තමනා, රසා අත්තමනා, පිඨකා ඤාණං අත්තමනං, පිඨකා-සම්මසංසා අත්තමනා. යමපිදං පිඨකා සම්මසංසප්පච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තස්මිං අත්තමනං. කෙන අත්තමනං? අත්තමනං ජාතියා ජරාමරණෙන, සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි අත්තමනාති වදම්. කායො -පෙ-

මනො අත්තමනා, ධම්මා අත්තමනා, මනො ඤාණං අත්තමනං, මනො සම්මසංසා අත්තමනා, යමපිදං මනො සම්මසංසප්පච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තස්මිං අත්තමනං. කෙන අත්තමනං? අත්තමනං ජාතියා ජරාමරණෙන, සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි අත්තමනාති වදම්.

ඵවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො වත්ඛුසම්මපි නිබ්බිද්දති,
 රූපෙසුපි නිබ්බිද්දති, වත්ඛුච්ඡිද්දාණංපි නිබ්බිද්දති, වත්ඛුසමෙසෙසපි
 නිබ්බිද්දති යමපිදං වත්ඛුසමෙසසපවවයා උප්පජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා
 දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිමපි නිබ්බිද්දති -පෙ- මනස්මිමපි නිබ්බිද්දති
 ධම්මෙසුපි නිබ්බිද්දති, මනෝවිඤ්ඤාණංපි නිබ්බිද්දති, මනෝසමෙසෙසපි
 නිබ්බිද්දති, යමපිදං මනෝසමෙසසපවවයා උප්පජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා
 දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිමපි නිබ්බිද්දති. නිබ්බිද්දං වීරජ්ජති, වීරාගා
 විමුච්චති. විමුක්තස්මිං විමුක්තභිති ස්‍රෑණං භොති. ඛිණ්ණං ජාති වුසිතං
 බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛානායාති පජානාතිති.

1. 3. 8

සාරූපපට්ඨපදසුතනං

30. සාවකියං -

සබ්බමඤ්ඤිතසමුග්ගසාතසාරූපං වො භික්ඛවෙ පට්ඨපදං දෙසිස්සාමි.
 තං සුඤ්ඤං.

කතමා ව සා භික්ඛවෙ සබ්බමඤ්ඤිතසමුග්ගසාතසාරූපපට්ඨපද
 ද්ධං භික්ඛවෙ භික්ඛු වත්ඛුං න මඤ්ඤති, වත්ඛුසම්මං න මඤ්ඤති,
 වත්ඛුතො න මඤ්ඤති, වත්ඛුං මෙති න මඤ්ඤති, රූපෙ න මඤ්ඤති,
 රූපෙසු න මඤ්ඤති, රූපතො න මඤ්ඤති, රූපා මෙති න මඤ්ඤති.
 වත්ඛුච්ඡිද්දාණං න මඤ්ඤති, වත්ඛුච්ඡිද්දාණස්මිං න මඤ්ඤති.
 වත්ඛුච්ඡිද්දාණතො න මඤ්ඤති, වත්ඛුච්ඡිද්දාණං මෙති න මඤ්ඤති.
 වත්ඛුසමෙසසං න මඤ්ඤති, වත්ඛුසමෙසසස්මිං න මඤ්ඤති, වත්ඛු-
 සමෙසසතො න මඤ්ඤති, වත්ඛුසමෙසෙසා මෙති න මඤ්ඤති.
 යමපිදං වත්ඛුසමෙසසපවවයා උප්පජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා
 අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි න මඤ්ඤති තස්මිමපි න මඤ්ඤති. තතොපි න
 මඤ්ඤති. තමෙමති න මඤ්ඤති -පෙ-

පිච්ඡා න මඤ්ඤති, පිච්ඡාය න මඤ්ඤති, පිච්ඡාතො න මඤ්ඤති,
 පිච්ඡා මෙති න මඤ්ඤති. රසෙ න මඤ්ඤති රසෙසු න මඤ්ඤති,
 රසතො න මඤ්ඤති, රසා මෙති න මඤ්ඤති. පිච්ඡාවිඤ්ඤාණං න
 මඤ්ඤති, පිච්ඡාවිඤ්ඤාණස්මිං න මඤ්ඤති, පිච්ඡාවිඤ්ඤාණතො න
 මඤ්ඤති, පිච්ඡාවිඤ්ඤාණං මෙති න මඤ්ඤති. පිච්ඡාසමෙසසං

න මඤ්ඤති, ජිව්හාසම්මසසස්සීං න මඤ්ඤති, ජිව්හාසම්මසසතො න මඤ්ඤති,
ජිව්හාසම්මසසා මෙති න මඤ්ඤති, යමපිදං ජිව්හාසම්මසසපච්චයා
උපපජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි න
මඤ්ඤති, තස්මිමපි න මඤ්ඤති, තතොපි න මඤ්ඤති, තමමෙති න
මඤ්ඤති -පෙ-

මනං න මඤ්ඤති, මනස්සීං න මඤ්ඤති, මනතො න මඤ්ඤති,
මනො මෙති න මඤ්ඤති. ධම්මෙ න මඤ්ඤති, ධම්මෙසු න මඤ්ඤති,
ධම්මතො න මඤ්ඤති, ධම්මා මෙති න මඤ්ඤති. මනොවිඤ්ඤාණං
න මඤ්ඤති, මනොවිඤ්ඤාණස්සීං න මඤ්ඤති, මනොවිඤ්ඤාණතො න
මඤ්ඤති, මනොවිඤ්ඤාණං මෙති න මඤ්ඤති. මනොසම්මසසං න
මඤ්ඤති, මනොසම්මසසස්සීං න මඤ්ඤති, මනොසම්මසසතො න මඤ්ඤති,
මනොසම්මසසා මෙති න මඤ්ඤති. යමපිදං මනොසම්මසසපච්චයා
උපපජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි න මඤ්ඤති,
තස්මිමපි න මඤ්ඤති, තතොපි න මඤ්ඤති, තමමෙති න මඤ්ඤති.

සංඛං න මඤ්ඤති, සංඛස්සීං න මඤ්ඤති, සංඛතො න මඤ්ඤති,
සංඛං මෙති න මඤ්ඤති. සො ඵවං අමඤ්ඤමානො න ච කිඤ්චි
ලොකෙ උපාදියති, අනුපාදියං න පරිත්තස්සති, අපරිත්තස්සං
පච්චින්නමඤ්ඤති පරිත්තිබ්බායති. ටිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං
කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාති.

අයං ටො සා භික්ඛවෙ සංඛමඤ්ඤිතසමුග්ගසාතසාරූපපට්ඨදති.

1. 3. 9

සප්පායපට්ඨදසුත්තං

31. සාවච්චියං —

සංඛමඤ්ඤිතසමුග්ගසාතසප්පායං ටො භික්ඛවෙ පට්ඨදං
දෙසිත්තං නං සුඤ්ඤං.

කතමා ච සා භික්ඛවෙ සංඛමඤ්ඤිතසමුග්ගසාතසප්පායපට්ඨද:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චන්ඛුං න මඤ්ඤති, චන්ඛුසමී න මඤ්ඤති,
චන්ඛුතො න මඤ්ඤති, චන්ඛුං මෙති න මඤ්ඤති, රූපෙ න මඤ්ඤති
-පෙ- චන්ඛුවීඤ්ඤාණං න මඤ්ඤති -පෙ- චන්ඛුසමභසං න මඤ්ඤති
-පෙ- යමපිදං චන්ඛුසමභසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං
වා අදුක්ඛමසුඛං වා නමිති න මඤ්ඤති, නසම්මපි න මඤ්ඤති, නතොපි
න මඤ්ඤති, නමෙමති න මඤ්ඤති.

යං හි භික්ඛවෙ මඤ්ඤති, යසමී මඤ්ඤති, යතො මඤ්ඤති,
යමෙමති මඤ්ඤති, නතො නං භොති අඤ්ඤථා. අඤ්ඤථාභාවී
භවිසන්තො ලොකො භවිමෙව අභිනන්ති -පෙ-

පීච්ඨං න මඤ්ඤති, පීච්ඨාය න මඤ්ඤති. පීච්ඨාතො න මඤ්ඤති,
පීච්ඨා මෙති න මඤ්ඤති. රූපෙ න මඤ්ඤති -පෙ- යමපිදං පීච්ඨා-
සමභසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා
නමිති න මඤ්ඤති, නසම්මපි න මඤ්ඤති, නතොපි න මඤ්ඤති,
නමෙමති න මඤ්ඤති. යං හි භික්ඛවෙ මඤ්ඤති, යසමී මඤ්ඤති,
යතො මඤ්ඤති, යමෙමති මඤ්ඤති, නතො නං භොති අඤ්ඤථා.
අඤ්ඤථාභාවී භවිසන්තො ලොකො භවිමෙව අභිනන්ති -පෙ-

මනං න මඤ්ඤති මනසමී න මඤ්ඤති, මනතො න මඤ්ඤති,
මනො මෙති න මඤ්ඤති. ධර්මෙ න මඤ්ඤති -පෙ- මනොවීඤ්ඤාණං
න මඤ්ඤති -පෙ- මනො සමුදායං න මඤ්ඤති, යමපිදං මනොසමභස-
පච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා නමිති
න මඤ්ඤති, නසම්මපි න මඤ්ඤති, නතොපි න මඤ්ඤති, නමෙමති න
මඤ්ඤති.

යං හි භික්ඛවෙ මඤ්ඤති, යසමී මඤ්ඤති, යතො මඤ්ඤති,
යමෙමති මඤ්ඤති, නතො නං භොති අඤ්ඤථා. අඤ්ඤථාභාවී
භවිසන්තො ලොකො භවිමෙව අභිනන්ති.

යාවතා භික්ඛවෙ ඛන්ධාතුආයතනං තඤ්ඤි න මඤ්ඤති, තඤ්ඤි න මඤ්ඤති, තනොපි න මඤ්ඤති, තඤ්ඤති න මඤ්ඤති, සො එවං න මඤ්ඤමානො න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති, අනුපාදියං න පරිතඤ්ඤති, අපරිතඤ්ඤං පටිත්තඤ්ඤව පරිනිබ්බායති, ඛිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාති. අයං ටො සා භික්ඛවෙ සබ්බමඤ්ඤිතසමුග්ගාතසප්පාය¹පටිපදති.

1. 3. 10

දුතිය සප්පායපටිපදසුත්තං

32. සාවකීයං —

සබ්බමඤ්ඤිතසමුග්ගාතසප්පායං ටො භික්ඛවෙ පටිපදං දෙසිසසාමි තං සුඡාථ. කතමා ච සා භික්ඛවෙ සබ්බමඤ්ඤිතසමුග්ගාතසප්පාය පටිපදා:

තං කිමමඤ්ඤථ භික්ඛවෙ චකඤ්ඤං නිවුචං වා අනිවුචං වාති? අනිවුචං භනෙත. යං පනානිවුචං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං භනෙත. යං පනානිවුචං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්පනතු තං සමනුපස්සිතුං එතං මම එසො'හමස්මි, සො මෙ අත්තාති? නොහෙතං භනෙත.

රූපා නිවුචා වා අනිවුචා වාති? අනිවුචා භනෙත. යං පනානිවුචං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං භනෙත. යං පනානිවුචං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්පනතු තං සමනුපස්සිතුං "එතං මම එසො'හමස්මි එසො මෙ අත්තා"ති? නොහෙතං භනෙත.

චකඤ්ඤා නිවුචං වා අනිවුචං වාති? අනිවුචං භනෙත. යං පනානිවුචං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං භනෙත. යං පනානිවුචං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්පනතු තං සමනුපස්සිතුං; "එතං මම එසො'හමස්මි, එසො මෙ අත්තා"ති? නොහෙතං භනෙත.

චකඤ්ඤා නිවුචා වා අනිවුචා වාති? අනිවුචා භනෙත. යං පනානිවුචං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං භනෙත. යං පනානිවුචං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්පනතු තං සමනුපස්සිතුං "එතං මම එසො'හමස්මි එසො මෙ අත්තා"ති? නොහෙතං භනෙත.

1. සප්පායා - මජ්ඣිම, සත්ථ.

යමයිද. චන්ද්‍රසම්පන්නපව්‍යා උපපන්නී වෙදැයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තමපි නිව්චං වා අනිව්චං වා තී? අනිව්චං භනෙතං. යං පනානිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාතී? දුක්ඛං භනෙතං. යං පනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්පනානු තං සමනුපසයිතුං: “එතං මම, එසො ‘භමස්මි එසො මෙ අත්තා’ තී? නොභෙතං භනෙතං. සොතං - පෙ -

ජීව්‍යා නිව්වා වා අනිව්වා වා තී? අනිව්වා හනෙන. යං පනානිව්වං දුක්ඛං වා තං සුඛං වා තී? දුක්ඛං හනෙන. යං පනානිව්වං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්පෙනා තං සමනුපස්සිතුං. “එතං මම එසො’හම්සම්මිං එසො මෙ අනා” තී? නොහෙනං හනෙන.

රසා නිව්වා වා අනිව්වා වානි? අනිව්වා හනෙන. යං පනානිව්වං දුක්ඛං වා නං සුඛං වා නි? දුක්ඛං හනෙන. යං පනානිව්වං දුක්ඛං විපරිණාම-
ධර්මං, කල්පෙනා නං සම්නුප්පසිතුං "එතං මම, එසො'හමස්මි, එසො මෙ
අත්තා"නි? නොහෙනං හනෙන,

ජීවිතා විඤ්ඤාණං නිවැටි. වා අනිවැටි. වානි? අනිවැටි. හනෙතා. යං
 පනානිවැටි. දුක්ඛං වා නං සුඛං වානි? දුක්ඛං හනෙතා. යං පනානිවැටි. දුක්ඛං
 විපරිණාමධර්මං කල්ලෙනානු නං සමනුපසයිතුං: "එතං මම, එසො'හමස්මි.
 එසො මම අත්තා"ති? නො හෙතං හනෙතා.

ජීවිතාසලදෙසෙක නිවෙලා වා අනිවෙලා වානි? අනිවෙලා හනෙත. යං පනානිවලං දුක්ඛං වා තං සුඛං වානි? දුක්ඛං හනෙත. යං පනානිවලං දුක්ඛං විපරිණාමධර්මං, කල්පිතානු තං සම්පූර්ණසංකප්පං. "එතං මම එසො" හම්මි, එසො මෙ අත්තා"ති? නො හෙතං හනෙත.

යමපිදං ජිව්‍යාසලච්ඡක්ෂපට්ටයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තලෙති නිවුං වා අනිවුං වා ති? අනිවුං භනෙතා. යං පනානිවුං දුක්ඛං වා තං සුඛං වා ති? දුක්ඛං භනෙතා. යං පනානිවුං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්පිතානු තං සමනුපස්සිතුං. “එතං මම, එසො‘භමස්මි, එසො මෙ අත්තා’ති? නො භෙතං භනෙතා. කායො -පෙ-

මනො නිවේවා වා අනිවේවා වා ති? අනිවේවා හනෙත. ය. පනානිවි. දුකඛං වා ත. සුඛං වා ති? දුකඛං හනෙත, ය. පනානිවි. දුකඛං විපරිණාමධම්මං කල්පනානු තං සමනුපසිඤ්ඤා: “එතං මම, එසො’හමස්මි, එසො මම අනතාති? නො හෙතං හනෙත.

ධර්මය නිවස වා අනිවස වා ති? අනිවස හතොත. යං පනානිවසං
 දුක්ඛං වා නං සුඛං වාති? දුක්ඛං හතොත. යං පනානිවසං දුක්ඛං
 විපරිණාමධර්මං කල්පෙනා නං සමනුපස්සිතුං: “එතං මම එසො’හමසමි
 එසො මම අත්තා”ති? නො හෙතං හතොත.

මනෝවික්ෂාණං නිවචං වා අනිවචං වාති? අනිවචං හනොත. යං පනානිවචං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං හනොත. යං පනානිවචං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කට්ටනනු තං සමනුපසයිතුං: ‘එතං මම, එසො‘හමසමි, එසො මෙ අත්තා’ති? නො හෙතං හනොත

මනොසම්මෙසො නිවචං වා අනිවචං වාති? අනිවචං හනොත. යං පනානිවචං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං හනොත. යං පනානිවචං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කට්ටනනු තං සමනුපසයිතුං: “එතං මම, එසො‘හමසමි, එසො මෙ අත්තා’ති? නො හෙතං හනොත.

යමපිදං මනොසම්මෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි නිවචං වා අනිවචං වාති? අනිවචං හනොත. යං පනානිවචං දුක්ඛං වා තං සුඛං වා ති? දුක්ඛං හනොත. යං පනානිවචං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං, කට්ටනනු තං සමනුපසයිතුං: “එතං මම, එසො‘හමසමි, එසො මෙ අත්තා’ති? නො හෙතං හනොත.

එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො චක්ඛුසමිපි නිබ්බිදුති රූපෙසුපි නිබ්බිදුති, චක්ඛුවික්ෂාණං නිබ්බිදුති, චක්ඛුසම්මෙසපි නිබ්බිදුති, යමපිදං චක්ඛුසම්මෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිමපි නිබ්බිදුති -පෙ- ජිව්හායපි නිබ්බිදුති; රසෙසුපි නිබ්බිදුති, ජිව්හාවික්ෂාණං නිබ්බිදුති, ජිව්හාසම්මෙසපි නිබ්බිදුති, යමපිදං. ජිව්හාසම්මෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිමපි නිබ්බිදුති -පෙ-

මනස්මිමපි නිබ්බිදුති, ධම්මෙසුපි නිබ්බිදුති, මනෝවික්ෂාණං නිබ්බිදුති, මනොසම්මෙසපි නිබ්බිදුති, යමපිදං මනොසම්මෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිමපි නිබ්බිදුති. නිබ්බිදං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්ඡති, විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤාණං භොති, ඛිණ්ණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාති.

අයං ඛො සා භික්ඛවෙ සබ්බමඤ්ඤිතසමුග්ගාන සප්පායපටිපදති.

සබ්බවග්ගො තතිසො.

තසසුද්දනං:

සබ්බඤ්ඤා ශ්‍රී පි පහානා පරිජානා අපරෙ දුවෙ
ආදිතං අනුභූතඤ්ඤා සාරූපා දෙවච සප්පායා

වග්ගො තෙන පද්ධන්ති.

4. ජාතිධම්මවග්ගො.

1. 4. 1

ජාතිධම්මසූතනං

33. සාවකීයං —

33. සබ්බං භික්ඛවෙ ජාතිධම්මං කිංඤ්ඤ භික්ඛවෙ. සබ්බං ජාතිධම්මං: වක්ඛුං භික්ඛවෙ ජාතිධම්මං, රූපා ජාතිධම්මො, වක්ඛුවීඤ්ඤාණං ජාතිධම්මං, වක්ඛුසම්මන්තො ජාතිධම්මො, යම්පිදං වක්ඛුසම්මන්තසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්පි ජාතිධම්මං.

සොනං ජාතිධම්මං, සද්දා ජාතිධම්මො, සොනවීඤ්ඤාණං ජාතිධම්මං, සොනසම්මන්තො ජාතිධම්මො, යම්පිදං සොනසම්මන්තසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්පි ජාතිධම්මං.

සානං ජාතිධම්මං, ගජ්ඣා ජාතිධම්මො, සානවීඤ්ඤාණං ජාතිධම්මං, සානසම්මන්තො ජාතිධම්මො, යම්පිදං සානසම්මන්තසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්පි ජාතිධම්මං.

පිව්භා ජාතිධම්මො, රසා ජාතිධම්මො, පිව්භාවීඤ්ඤාණං ජාතිධම්මං, පිව්භාසම්මන්තො ජාතිධම්මො, යම්පිදං පිව්භාසම්මන්තසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්පි ජාතිධම්මං.

කායො ජාතිධම්මො, ථොට්ඨබ්බො ජාතිධම්මො, කායවීඤ්ඤාණං ජාතිධම්මං, කායසම්මන්තො ජාතිධම්මො, යම්පිදං කායසම්මන්තසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්පි ජාතිධම්මං.

මනො ජාතිධම්මො, ධම්මො ජාතිධම්මො, මනොවීඤ්ඤාණං ජාතිධම්මං, මනොසම්මන්තො ජාතිධම්මො, යම්පිදං මනොසම්මන්තසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්පි ජාතිධම්මං.

ඵචං පස්සං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො වක්ඛුසම්මපි නිබ්බිද්දති
—පෙ— නාපරං ඉක්ඛානායාති පජානාතීති.

1. 4. 2

ජරාධම්මසූතනං

34. සාවකීයං —

සබ්බං භික්ඛවෙ ජරාධම්මං -පෙ-

1. 4. 3

ව්‍යාධිධම්මසූතනං

35. සබ්බං භික්ඛවෙ ව්‍යාධිධම්මං -පෙ-

1. 4. 4

මරණධම්මසූතනං

36. සබ්බං භික්ඛවෙ මරණධම්මං -පෙ-

1. 4. 5

සොකධම්මසූතනං

37. සබ්බං භික්ඛවෙ සොකධම්මං -පෙ-

1. 4. 6

සංකිලෙසධම්මසූතනං

38. සබ්බං භික්ඛවෙ සංකිලෙසධම්මං -පෙ-

1. 4. 7

බයධම්මසූතනං

39. සබ්බං භික්ඛවෙ බයධම්මං -පෙ-

1. 4. 8

වයධම්මසූතනං

40. සබ්බං භික්ඛවෙ වයධම්මං -පෙ-

1, 4. 9

සමුදයධම්මසූතනං

41. සබ්බං භික්ඛවෙ සමුදයධම්මං -පෙ-

1. 4. 10

නිරොධධම්මසූතතං

42. සාවස්ථියං —

සබ්බං භික්ඛවෙ නිරොධධම්මං, කිංඤ්ඤ භික්ඛවෙ සබ්බං නිරොධධම්මං: වත්ථං භික්ඛවෙ නිරොධධම්මං, රූපා නිරොධධම්මො, වත්ථුච්ඡිද්ධස්සං නිරොධධම්මං; වත්ථුසම්මසංසාරා නිරොධධම්මො යමුදං වත්ථුසම්මසංසාරවර්ධා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමු නිරොධධම්මං. සොතං -පෙ-

පිට්ඨා නිරොධධම්මො, රසා නිරොධධම්මො, පිට්ඨාච්ඡිද්ධස්සං නිරොධධම්මං, පිට්ඨාසම්මසංසාරා නිරොධධම්මො, යමුදං පිට්ඨාසම්මසංසාරවර්ධා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමු නිරොධධම්මං. කායො -පෙ-

මනො නිරොධධම්මො, ධම්මා නිරොධධම්මො, මනොච්ඡිද්ධස්සං නිරොධධම්මං, මනොසම්මසංසාරා නිරොධධම්මො, යමුදං මනොසම්මසංසාරවර්ධා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමු නිරොධධම්මං.

ඵවං පස්සං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො වත්ථුසම්ම නිබ්බිද්ධති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පරානාති ති.

ජාතිධම්මවග්ගො වතුකො.

කසප්පදානං:

ජාතිජරාව්‍යාධිමරණං යොකො ව සංකිලෙසො ව¹

බ්‍යධම්මං ව්‍යධම්මඤ්ඤි සමුදයධම්මං² නිරොධධම්මෙන තෙ දසාති.

1. සංකිලෙසිකං-මිජසං, සංකිලෙසා-සා

2. බ්‍යවයසමුදයං-මිජසං.

5. සබ්බානිච්චග්ගො.

1. 5. 1

අනිච්චසුත්තං.

43. සාවකීයං —

සබ්බං භික්ඛවෙ අනිච්චං. කිංඤ්ඤ භික්ඛවෙ සබ්බං අනිච්චං:
චක්ඛුං භික්ඛවෙ අනිච්චං, රූපා අනිච්චා, චක්ඛුවිඤ්ඤාණං අනිච්චං,
චක්ඛුසම්මසංසා අනිච්චා, යමපිදං චක්ඛුසම්මසංසපච්චයා උපපජ්ඣති
වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි අනිච්චං. සොතං —පෙ—

පිඨං අනිච්චා, රසා අනිච්චා, පිඨභාවිඤ්ඤාණං අනිච්චං, පිඨං-
සම්මසංසා අනිච්චා, යමපිදං පිඨංසම්මසංසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙදයිතං
සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි අනිච්චං. කායො —පෙ—

මනො අනිච්චා, ධම්මා අනිච්චා, මනොවිඤ්ඤාණං අනිච්චං,
මනොසම්මසංසා අනිච්චා, යමපිදං මනොසම්මසංසපච්චයා උපපජ්ඣති
වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි අනිච්චං.

ඵවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො චක්ඛුසමිත්ති නිබ්බිදුති
—පෙ— නිබ්බිදුං විජ්ජති; විරාගා විමුච්චති, විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤාණං
හොති ඛිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉස්සන්තායාති
පජානාතිති.

1. 5. 2

දුක්ඛසුත්තං.

44. සබ්බං භික්ඛවෙ දුක්ඛං —පෙ—

1. 5. 3

අනත්තසුත්තං.

45. සබ්බං භික්ඛවෙ අනත්තං —පෙ—

1. 5. 4

අභිකෂෙඤ්ඤාසුත්තං.

46. සබ්බං භික්ඛවෙ අභිකෂෙඤ්ඤාසං —පෙ—

1. 5. 5

පරිඤ්ඤායායුතනං

47. සාවතීයං —

සබ්බං භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤායාං -පෙ-

1. 5. 6

පභාතබ්බයුතනං

48. සබ්බං භික්ඛවෙ පභාතබ්බං -පෙ-

1. 5. 7

සච්ඡිකාතබ්බයුතනං

49. සබ්බං භික්ඛවෙ සච්ඡිකාතබ්බං -පෙ-

1. 5. 8

අභිඤ්ඤායාපරිඤ්ඤායායුතනං

50. සබ්බං භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤායාපරිඤ්ඤායාං -පෙ-

1. 5. 9

උපද්දනසුතනං

51. සබ්බං භික්ඛවෙ උපද්දනං -පෙ-

1. 5. 10

උපසංඝට්ඨයුතනං

52. සබ්බං භික්ඛවෙ උපසංඝට්ඨා¹ කිංචි භික්ඛවෙ සබ්බං
උපසංඝට්ඨං:

චන්ත්‍රිං භික්ඛවෙ උපසංඝට්ඨං රූපා උපසංඝට්ඨා, චන්ත්‍රිවිඤ්ඤාණං
උපසංඝට්ඨං, චන්ත්‍රිසම්මසෙසා උපසංඝට්ඨා. යමිදං චන්ත්‍රිසලෙසසපච්චයා
උපසංඝට්ඨි වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි උපසංඝට්ඨං.
සොනං -පෙ-

1. උපසංඝට්ඨං - මතං.

ථිව්‍යා උපක්‍ෂට්ඨා, රසා උපක්‍ෂට්ඨා, ථිව්‍යාවිඤ්ඤාණං උපක්‍ෂට්ඨං,
ථිව්‍යාසලෙසෙසා උපක්‍ෂට්ඨා, යමිදං ථිව්‍යාසලෙසසපච්චයා උප්පජ්ඣති
වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි උපක්‍ෂට්ඨං, කායො
උපක්‍ෂට්ඨා -පෙ-

මනො උපක්‍ෂට්ඨා, ධම්මා උපක්‍ෂට්ඨා, මනොවිඤ්ඤාණං උපක්‍ෂට්ඨං,
මනොසලෙසෙසා උපක්‍ෂට්ඨා, යමිදං මනොසලෙසසපච්චයා උප්පජ්ඣති
වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි උපක්‍ෂට්ඨං.

ඵවං පක්‍ෂං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො වක්ඛුස්මිමි නිබ්බිද්දති
-පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාති ති.

සබ්බානිච්චවග්ගො පඤ්චමො.

කසසුද්දනං:

අනිච්චං දුක්ඛං අනත්තං ව අභිඤ්ඤායං පරිඤ්ඤායං
පහානඛිං සච්ඡිකාතඛිං අභිඤ්ඤායං පරිඤ්ඤායං
උපද්දනං උපසට්ඨං වග්ගො තෙන පට්ඨවති.

පඨමො පණ්ණසකො.

කසස වග්ගද්දනං:

අනිච්චවග්ගො යමකො සබ්බවග්ගො ජාතිධම්මො
සබ්බානිච්චෙන පඤ්ඤායො පඨමො තෙන පට්ඨවති.

6. අවිජ්ජාවග්ගො

1. 6. 1

අවිජ්ජාපහානසූතං

53. සාවකීයං —

අථ ඛො අක්කන්තරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්.
උපසඬකම්භවා හගවන්තං අභිවාදෙභවා එකමන්තං නිසීදි.
එකමන්තං නිසීකොඤ්ඤා ඛො සො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච:
කථන්තූ ඛො හන්තො ජානන්තො කථං පසාදන්තො අවිජ්ජා
පභියති, විජ්ජා උපපජ්ජති?

වික්ඛුං ඛො භික්ඛු අනිච්චන්තො ජානන්තො පසාදන්තො අවිජ්ජා
පභියති, විජ්ජා උපපජ්ජති. රූපෙ අනිච්චන්තො ජානන්තො පසාදන්තො
අවිජ්ජා පභියති, විජ්ජා උපපජ්ජති. වක්ඛුච්ඡිකුක්කුණං අනිච්චන්තො
ජානන්තො පසාදන්තො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ජති. වක්ඛුසමපසාදං
අනිච්චන්තො ජානන්තො පසාදන්තො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ජති.
යමපිදං වක්ඛුසමපසාදපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං
වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි අනිච්චන්තො ජානන්තො පසාදන්තො අවිජ්ජා
පභියති විජ්ජා උපපජ්ජති.

සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජීවිතා අනිච්චන්තො ජානන්තො
පසාදන්තො අවිජ්ජා පභියති, විජ්ජා උපපජ්ජති. රසෙ අනිච්චන්තො
ජානන්තො පසාදන්තො අවිජ්ජා පභියති, විජ්ජා උපපජ්ජති. ජීවිතා
ච්ඡිකුක්කුණං අනිච්චන්තො ජානන්තො පසාදන්තො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා
උපපජ්ජති. ජීවිතාසමපසාදං අනිච්චන්තො ජානන්තො පසාදන්තො අවිජ්ජා
පභියති විජ්ජා උපපජ්ජති. යමපිදං ජීවිතාසමපසාදපච්චයා උපපජ්ජති
වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි අනිච්චන්තො
ජානන්තො පසාදන්තො අවිජ්ජා පභියති, විජ්ජා උපපජ්ජති.

කායං -පෙ- මනං අනිච්චන්තො ජානන්තො පසාදන්තො අවිජ්ජා
පභියති, විජ්ජා උපපජ්ජති. ධම්මෙ අනිච්චන්තො ජානන්තො පසාදන්තො
අවිජ්ජා පභියති, විජ්ජා උපපජ්ජති. මනොච්ඡිකුක්කුණං අනිච්චන්තො
ජානන්තො පසාදන්තො අවිජ්ජා පභියති, විජ්ජා උපපජ්ජති. මනො-
සමපසාදං අනිච්චන්තො ජානන්තො පසාදන්තො අවිජ්ජා පභියති, විජ්ජා
උපපජ්ජති. යමපිදං මනොසමපසාදපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං
වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි අනිච්චන්තො ජානන්තො
පසාදන්තො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛු ජානන්තො
එවං පසාදන්තො අවිජ්ජා පභියති, විජ්ජා උපපජ්ජති.

1. 6. 2

සංඥාඥාපනපහානසුත්තං

54. සාවකපීයං —

කථනං ඛො භනෙත ජානතො කථං පසසතො සංඥාඥාපනා පභීයතීති?

විකඛුං ඛො භිකඛු අනිච්චතො ජානතො පසසතො සංඥාඥාපනා පභීයතී, රූපෙ අනිච්චතො ජානතො පසසතො සංඥාඥාපනා පභීයතී, වකඛුච්ඡාදකං අනිච්චතො ජානතො පසසතො සංඥාඥාපනා පභීයතී, විකඛුසම්මාදං අනිච්චතො ජානතො පසසතො සංඥාඥාපනා පභීයතී. යමිදං විකඛුසම්මාදපච්චයා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්මි අනිච්චතො ජානතො පසසතො සංඥාඥාපනා පභීයතී —පෙ— යමිදං මනොසම්මාදපච්චයා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්මි අනිච්චතො ජානතො පසසතො සංඥාඥාපනා පභීයතී.

එවං ඛො භිකඛු ජානතො එවං පසසතො සංඥාඥාපනා පභීයතීති.

1. 6. 3

සංඥාඥාපනසම්මුග්ගානසුත්තං

55. කථනං ඛො භනෙත ජානතො කථං පසසතො සංඥාඥාපනා සම්මුග්ගානං ගව්ඡන්තීති?

විකඛුං ඛො භිකඛු අනන්තතො ජානතො පසසතො සංඥාඥාපනා සම්මුග්ගානං ගව්ඡන්ති. රූපෙ අනන්තතො ජානතො පසසතො සංඥාඥාපනා සම්මුග්ගානං ගව්ඡන්ති. වකඛුච්ඡාදකං අනන්තතො ජානතො පසසතො සංඥාඥාපනා සම්මුග්ගානං ගව්ඡන්ති. විකඛුසම්මාදං අනන්තතො ජානතො පසසතො සංඥාඥාපනා සම්මුග්ගානං ගව්ඡන්ති. යමිදං විකඛුසම්මාදපච්චයා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්මි අනන්තතො ජානතො පසසතො සංඥාඥාපනා සම්මුග්ගානං ගව්ඡන්ති. —පෙ— යමිදං මනොසම්මාදපච්චයා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්මි අනන්තතො ජානතො පසසතො සංඥාඥාපනා සම්මුග්ගානං ගව්ඡන්ති.

එවං ඛො භිකඛු ජානතො එවං පසසතො සංඥාඥාපනා සම්මුග්ගානං ගව්ඡන්තීති.

1. 6. 4

ආසවසහානසුත්තං

56. සාවතථියං —

කථනනු ඛො භනෙත ජානතො කථං පසසතො ආසවා පභියනති.

වක්ඛා ඛො භික්ඛු අනිච්ඡතො ජානතො පසසතො ආසවා පභියනති. රූපෙ -පෙ- වක්ඛව්ඤ්ඤාණං -පෙ- වක්ඛසම්මසසං -පෙ- යමිදං මනොසම්මසසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමයි අනිච්ඡතො ජානතො පසසතො ආසවා පභියනති.

ඵවං ඛො භික්ඛු ජානතො ඵවං පසසතො ආසවා පභියනති.

1. 6. 5

ආසවසමුග්ගානසුත්තං

57. කථනනු ඛො භනෙත ජානතො කථං පසසතො ආසවා සමුග්ගානං ගවජනති?

වක්ඛා ඛො භික්ඛු අනාත්තතො ජානතො පසසතො ආසවා සමුග්ගානං ගවජනති. රූපෙ -පෙ- වක්ඛව්ඤ්ඤාණං -පෙ- වක්ඛසම්මසසං -පෙ- යමිදං මනොසම්මසසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමයි අනාත්තතො ජානතො පසසතො ආසවා සමුග්ගානං ගවජනති.

ඵවං ඛො භික්ඛු ජානතො ඵවං පසසතො ආසවා සමුග්ගානං ගවජනති.

1. 6. 6

අනුසයපහානසුත්තං

58. කථනනු ඛො භනෙත ජානතො කථං පසසතො අනුසයා පභියනති?

වක්ඛා ඛො භික්ඛු අනිච්ඡතො ජානතො පසසතො අනුසයා පභියනති, රූපෙ -පෙ- වක්ඛව්ඤ්ඤාණං -පෙ- වක්ඛසම්මසසං -පෙ- යමිදං මනොසම්මසසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමයි අනිච්ඡතො ජානතො පසසතො අනුසයා පභියනති.

ඵවං ඛො භික්ඛු ජානතො ඵවං පසසතො අනුසයා පභියනති.

1. 6. 7

අනුසයසමුග්ගසාතසුතං

59. සාවතීයං —

කථනනු ඛො හතොත ජානතො කථං පසසතො අනුසයා සමුග්ගාතං ගව්ඡන්ති?

වකඛුං ඛො භික්ඛු අනන්තතො ජානතො පසසතො අනුසයා සමුග්ගාතං ගව්ඡන්ති, රුපෙ -පෙ- වකඛුවිඤ්ඤාණං -පෙ- වකඛු-සමෙසසං -පෙ- යමිදං මනොසමෙසසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අනන්තතො ජානතො පසසතො අනුසයා සමුග්ගාතං ගව්ඡන්ති.

එවං ඛො භික්ඛු ජානතො එවං පසසතො අනුසයා සමුග්ගාතං ගව්ඡන්ති ති.

1. 6. 8

සබ්බපාදනපරිඤ්ඤාසුතං

60. සබ්බපාදනපරිඤ්ඤාසුතං චො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිංසාමි, තං සුඤ්ඤාථ. කතමො ච භික්ඛවෙ සබ්බපාදනපරිඤ්ඤාසුතං ධම්මො :

වකඛුඤ්ඤා පටිච්ච රුපෙ ච උපපජ්ඣති¹ වකඛුවිඤ්ඤාණං තිණ්ණං සංඛාති එසෙසා, එසසපච්චයා වෙදනා, එවං පසසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො වකඛුසම්මපි නිබ්බිද්දති, රුපෙසුපි නිබ්බිද්දති, වකඛු-විඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිද්දති, වකඛුසමෙසෙසපි නිබ්බිද්දති, වෙදනායපි නිබ්බිද්දති, නිබ්බිද්දං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති. විමොක්ඛා² පරිඤ්ඤාතං මෙ උපාදනං³ පඡානාති.

සොතඤ්ඤා පටිච්ච සද්දෙ ච උපපජ්ඣති සොතවිඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සංඛාති එසෙසා, එසසපච්චයා වෙදනා, එවං පසසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො සොතසම්මපි නිබ්බිද්දති. සද්දෙසුපි නිබ්බිද්දති, සොත විඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිද්දති, සොතසමෙසෙසපි නිබ්බිද්දති, වෙදනායපි නිබ්බිද්දති, නිබ්බිද්දං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති විමොක්ඛා "පරිඤ්ඤාතං මෙ උපාදනං" නි පඡානාති.

සාතඤ්ඤා පටිච්ච ගතෙධි ච උපපජ්ඣති, සාතවිඤ්ඤාණං තිණ්ණං සංඛාති එසෙසා, එසසපච්චයා වෙදනා, එවං පසසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො සාතසම්මපි නිබ්බිද්දති, ගතෙධිසුපි නිබ්බිද්දති, සාත-විඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිද්දති, සාතසමෙසෙසපි නිබ්බිද්දති, වෙදනායපි නිබ්බිද්දති, නිබ්බිද්දං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති, විමොක්ඛා "පරිඤ්ඤාතං මෙ උපාදනං" නි පඡානාති.

ජිව්හඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ච උපපජ්ඣති ජිව්හා විඤ්ඤාණං තිණ්ණං සංඛාති එසෙසා, එසසපච්චයා වෙදනා, එවං පසසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො ජිව්හායපි නිබ්බිද්දති, රසෙසුපි නිබ්බිද්දති, ජිව්හාවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිද්දති, ජිව්හාසමෙසෙසපි නිබ්බිද්දති,

1. උපපජ්ජති - පිටු

2. විමොක්ඛා - PTS

වෙදනායපි නිබ්බිද්දති, නිබ්බිද්දං විරජ්ජති, විරාගා විමුද්ධති. විමොක්ඛා "පරිඤ්ඤානං මෙ උපාදන"නති පඡානාති.

කායඤ්ඤා පටිථව ථෙට්ඨංඛෙව ච උපපජ්ජති කායවිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සංඛාති එසෙසා. එසසපච්චයා වෙදනා, එවං පසසං. භික්ඛුවෙ සුතවා අරියසාවකො කායෙපි නිබ්බිද්දති. ථෙට්ඨංඛෙවසුපි නිබ්බිද්දති කායවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිද්දති, කායසම්මෙසෙසපි නිබ්බිද්දති. වෙදනායපි නිබ්බිද්දති. නිබ්බිද්දං විරජ්ජති විරාගා විමුද්ධති. විමොක්ඛා "පරිඤ්ඤානං මෙ උපාදන"නති පඡානාති.

මනඤ්ඤා පටිථව ධර්මෙව ච උපපජ්ජති මනෝවිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සංඛාති එසෙසා. එසසපච්චයා වෙදනා එවං පසසං. භික්ඛුවෙ සුතවා අරියසාවකො මනස්මිමි නිබ්බිද්දති. ධර්මෙවසුපි නිබ්බිද්දති. මනෝවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිද්දති. මනෝසම්මෙසෙසපි නිබ්බිද්දති. වෙදනායපි නිබ්බිද්දති, නිබ්බිද්දං විරජ්ජති, විරාගා විමුද්ධති, විමොක්ඛා "පරිඤ්ඤානං මෙ උපාදන"නති පඡානාති. අයං ඛො භික්ඛුවෙ සංක්ඛුපාදනපරිඤ්ඤාය ධර්මොති.

1. 6. 9

සංක්ඛුපාදනපරියාදනසුත්තං

61. සංක්ඛුපාදනපරියාදනාය වො භික්ඛුවෙ ධම්මං දෙසිංසාමි. තං සුඤ්ඤාපථං කතං මො ච භික්ඛුවෙ සංක්ඛුපාදනපරියාදනාය ධර්මො : වක්ඛුඤ්ඤා පටිථව රූපෙ ච උපපජ්ජති වක්ඛුවිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සංඛාති එසෙසා, එසසපච්චයා වෙදනා, එවං පසසං. භික්ඛුවෙ සුතවා අරියසාවකො වක්ඛුසම්මි නිබ්බිද්දති, රූපෙසුපි නිබ්බිද්දති වක්ඛුවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිද්දති, වක්ඛුසම්මෙසෙසපි නිබ්බිද්දති, වෙදනායපි නිබ්බිද්දති, නිබ්බිද්දං විරජ්ජති, විරාගා විමුද්ධති, විමොක්ඛා "පරියාදික්ඛා මෙ උපාදන"නති පඡානාති, -පෙ-

ජීව්හං ච පටිථව රසෙ ච උපපජ්ජති ජීව්හාවිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සංඛාති එසෙසා. එසසපච්චයා වෙදනා, එවං පසසං. භික්ඛුවෙ සුතවා අරියසාවකො ජීව්හායපි නිබ්බිද්දති, රසෙසුපි නිබ්බිද්දති, ජීව්හාවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිද්දති, ජීව්හාසම්මෙසෙසපි නිබ්බිද්දති, වෙදනායපි නිබ්බිද්දති, නිබ්බිද්දං විරජ්ජති, විරාගා විමුද්ධති, විමොක්ඛා "පරියාදික්ඛා මෙ උපාදනනති" පඡානාති -පෙ-

මනඤ්ඤා පටිථව ධර්මෙව ච උපපජ්ජති මනෝවිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සංඛාති එසෙසා, එසසපච්චයා වෙදනා. එවං පසසං. භික්ඛුවෙ සුතවා අරියසාවකො මනස්මිමි නිබ්බිද්දති, ධර්මෙවසුපි නිබ්බිද්දති, මනෝවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිද්දති, මනෝසම්මෙසෙසපි නිබ්බිද්දති, වෙදනායපි නිබ්බිද්දති, නිබ්බිද්දං විරජ්ජති, විරාගා විමුද්ධති, විමොක්ඛා "පරියාදික්ඛා මෙ උපාදන"නති පඡානාති. අයං ඛො භික්ඛුවෙ සංක්ඛුපාදනපරියාදනාය ධර්මොති.

1. 6. 10

දුතිය සබ්බපාදනපරියාදනසුත්තං

62. සාවකීයං —

සබ්බපාදනපරියාදනාය වො භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසිස්සාමි තං සුඡාරං. කතමො ච භික්ඛවෙ සබ්බපාදනපරියාදනාය ධම්මො?

තං කිච්ඤ්ඤථ භික්ඛවෙ චක්ඛුං නිච්චං වා අනිච්චං වානි? අනිච්චං භතොත. යං පනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වානි? දුක්ඛං භතොත. යං පනානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනානු තං සමනුපස්සිතුං. "එතං මම, එසො භමස්මි, එසො මෙ අත්තා"ති? නොභෙතං භතොත.

රූපා නිච්චා වා අනිච්චා වා ති? අනිච්චා භතොත —පෙ-චක්ඛුවිඤ්ඤාණං-පෙ-චක්ඛුසම්මසෙසා-පෙ-යමිදං චක්ඛුසම්මසෙසපච්චයා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං-පෙ-තම්පි-පෙ-සාතං-පෙ-සද්දං-පෙ-සාතවිඤ්ඤාණං-පෙ-සාතසම්මසෙසා-පෙ-යමිදං සාතසම්මසෙසපච්චයා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං-පෙ-තම්පි-පෙ-සාතං-පෙ-සජ්ඣා-පෙ-සාතවිඤ්ඤාණං-පෙ-සාතසම්මසෙසා-පෙ-යමිදං සාතසම්මසෙසපච්චයා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං-පෙ-තම්පි-පෙ-මනො-පෙ-ධම්මා-පෙ-මනොවිඤ්ඤාණං-පෙ-මනොසම්මසෙසා-පෙ-යමිදං මනොසම්මසෙසපච්චයා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්පි නිච්චං වා අනිච්චං වානි? අනිච්චං භතොත. යං පනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වා ති? දුක්ඛං භතොත, යං පනානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනානු තං සමනුපස්සිතුං. "එතං මම, එසො භමස්මි, එසො මෙ අත්තා"ති? නොභෙතං භතොත.

එවං පසං භික්ඛවෙ සුත්තවා අරියසාවකො චක්ඛුස්මිම්පි නිබ්බිද්දති. රූපෙසුපි නිබ්බිද්දති. චක්ඛුවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිද්දති, චක්ඛුසම්මසෙසෙපි නිබ්බිද්දති, යමිදං චක්ඛුසම්මසෙසපච්චයා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිම්පි නිබ්බිද්දති —පෙ-යමිදං මනොසම්මසෙසපච්චයා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිම්පි නිබ්බිද්දති. නිබ්බිද්දං විරජ්ජති, විරාගා විමුක්ඛති. විමුක්ඛස්මිං විමුක්ඛමිති ඤාණං භොති. ඛේණ ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කායාති පජානාති. අයං ඛො භික්ඛවෙ සබ්බපාදනපරියාදනාය ධම්මොති.

අවිජජාවග්ගො ඡට්ටමා.

තස්සද්දනං:

අවිජජා සංඤ්ඤාජනා දො ආසවා අපරෙ දුට්ඨං,
අනුසයෙන දො වුත්තා පරිඤ්ඤා දො පරියාදිත්තො නෙදයාති.

7. මිගජාලවග්ගො

1. 7. 1

මිගජාලසුත්තං

63. සාවස්ථියං —

අථ ඛො ආයස්මා මිගජාලො යෙන හගවා තෙනුපසංකම්,
උපසංකම්ඤ්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං
නිසීනෙන්තා ඛො ආයස්මා මිගජාලො හගවන්තං එතදවොච:

“එකච්ඡාරී එකච්ඡාරී”ති හන්තො වුච්චති, කිත්තාවන්තා නු
ඛො හන්තො එකච්ඡාරී භොති? කිත්තාවන්තා ච පන සද්දතියා¹ චිහාරී
ච භොතිති? සත්ථ ඛො මිගජාල චක්ඛුච්ඡෙක්ඛෙය්‍යා රූපා ඉට්ඨා කන්තා
මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා, තඤ්ඤො භික්ඛු අභිනන්ති
අභිවදති අපේක්ඛාසාය තිට්ඨති, තස්ස නං අභිනන්තො අභිවදන්තො
අපේක්ඛාසාය තිට්ඨන්තො උප්පජ්ජති නන්දී, නන්දියා සති සාරාගො
භොති සාරාගෙ සති සංඤ්ඤාගො භොති, නන්දීසංඤ්ඤාපන-
සංඤ්ඤානො ඛො මිගජාල භික්ඛු සද්දතියා¹ චිහාරීති වුච්චති.
සත්ථ ඛො මිගජාල චිහාරීච්ඡෙක්ඛෙය්‍යා රූපා ඉට්ඨා කන්තා
මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා, තඤ්ඤො භික්ඛු අභිනන්ති
අභිවදති අපේක්ඛාසාය තිට්ඨති, තස්ස නං අභිනන්තො අභිවදන්තො
අපේක්ඛාසාය තිට්ඨන්තො උප්පජ්ජති නන්දී, නන්දියා සති සාරාගො
භොති, සාරාගෙ සති සංඤ්ඤාගො භොති, නන්දීසංඤ්ඤාපන-
සංඤ්ඤානො² ඛො මිගජාල භික්ඛු සද්දතියා¹ චිහාරීති වුච්චති -පෙ-

සත්ථ ඛො මිගජාල මනෝච්ඡෙක්ඛෙය්‍යා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා
මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා, තඤ්ඤො භික්ඛු අභිනන්ති
අභිවදති අපේක්ඛාසාය තිට්ඨති, තස්ස නං අභිනන්තො අභිවදන්තො
අපේක්ඛාසාය තිට්ඨන්තො උප්පජ්ජති නන්දී, නන්දියා සති සාරාගො
භොති, සාරාගෙ සති සංඤ්ඤාගො භොති, නන්දීසංඤ්ඤාපන-
සංඤ්ඤානො ඛො මිගජාල, භික්ඛු සද්දතියා චිහාරීති වුච්චති.

එවං චිහාරී ච මිගජාල භික්ඛු කිංඤ්ඤාපි අරංඤ්ඤා චනපඤ්ඤාති
පනානාති සෙනාසනාති පටිසෙවති අප්පසද්දති අප්පනිග්ගොසානාති
විජනවානාති මනුස්සරාහසෙය්‍යනාති පටිසලලානසාරුප්පාති, අථ
ඛො සද්දතියචිහාරීති වුච්චති. නං කිංස භෙතු? තණ්හා භික්ඛු දුක්ඛා,
සාස්ස අප්පභිතා, තස්මා සද්දතිය චිහාරීති වුච්චති.

1. සද්දතිය - සි 1. 2. සිච්චි ||

2. සංඤ්ඤානො - සි 1. 2.

සත්ති ව ටො මිගජාල චක්ඛුච්ඤෙඤයා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා තඤ්ඤා භික්ඛු නාභිනඤ්ඤා නාභිවදති න අපේක්ඛාසාය නිට්ඨති, තස්ස තං අනභිනඤ්ඤා අනභිවදතො අනපේක්ඛාසාය නිට්ඨතො නඤ්ඤා නිරුජ්ඣති, නඤ්ඤා අ සති සාරාගො න භොති. සාරාගෙ අසති සඤ්ඤාගො න භොති, නඤ්ඤාසඤ්ඤාජන චිසඤ්ඤාතො ටො මිගජාල භික්ඛු එකච්ඡාරීති වුට්ඨති. -පෙ-

සත්ති ව ටො මිගජාල චිව්භාවිඤ්ඤයා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා, තඤ්ඤා භික්ඛු නාභිනඤ්ඤා නාභිවදති න අපේක්ඛාසාය නිට්ඨති, තස්ස තං අනභිනඤ්ඤා අනභිවදතො අනපේක්ඛාසාය නිට්ඨතො නඤ්ඤා නිරුජ්ඣති, නඤ්ඤා අසති සාරාගො න භොති, සාරාගෙ අසති සඤ්ඤාගො න භොති. නඤ්ඤාසඤ්ඤාජන චිසඤ්ඤාතො ටො මිගජාල භික්ඛු එකච්ඡාරීති වුට්ඨති -පෙ-

සත්ති ව ටො මිගජාල මනෝච්ඤ්ඤයා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා, තඤ්ඤා භික්ඛු න අභිනඤ්ඤා න අභිවදති න අපේක්ඛාසාය නිට්ඨති. තස්ස තං අනභිනඤ්ඤා අනභිවදතො අනපේක්ඛාසාය නිට්ඨතො නඤ්ඤා නිරුජ්ඣති. නඤ්ඤා අසති සාරාගො න භොති. සාරාගෙ අසති සඤ්ඤාගො න භොති. නඤ්ඤාසඤ්ඤාජන චිසඤ්ඤාතො ටො මිගජාල භික්ඛු එකච්ඡාරීති වුට්ඨති.

එවං චිහාරී ව මිගජාල භික්ඛු කිඤ්ඤාපි ගාමනො විහරති ආකිණ්ණො භික්ඛු භික්ඛුහිති උපාසකෙහි උපාසිකාහි රාජ්ඣහි රාජමහාමනෙහි නිජ්ජියෙහි නිජ්ජියසාවකෙහි, අථ යො එකච්ඡාරීති වුට්ඨති තං කිසං භෙතු? තණ්හා භික්ඛු දුතියා, සාංස පභිනා, තස්මා එකච්ඡාරීති වුට්ඨති.

1. 7. 2

දුතිය මිගජාලසූත්තං

64. අථ ටො ආයස්මා මිගජාලො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්, -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ටො ආයස්මා මිගජාලො භගවන්තං එතදවොච: සාධු මෙ භගෙන භගවා, සඬ්ඨිතොන ධම්මං දෙසෙතු යමහං භගවතො ධම්මං සුඤ්ඤා එකො වූපකට්ඨා අප්පමන්නො ආනාපි පභිනන්නො විහරෙය්‍යන්ති.

සත්ති ටො මිගජාල වක්ඛවිකේසෙය්‍යා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා තකේඛ භික්ඛු අභිනාදුති අභිවදති අජේකාසාය තිට්ඨති, තස්ස තං අභිනාදුතො අභිවදතො අජේකාසාය තිට්ඨතො උපපජ්ජති නාදී, නාදීසමුදයා දුක්ඛසමුදයො මිගජාලාති වදමි -පෙ-

සත්ති ටො මිගජාල ජීවහාවිකේසෙය්‍යා රසා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා -පෙ- මනොවිකේසෙය්‍යා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, තකේඛ භික්ඛු අභිනාදුති අභිවදති අජේකාසාය තිට්ඨති, තස්ස තං අභිනාදුතො අභිවදතො අජේකාසාය තිට්ඨතො උපපජ්ජති නාදී, නාදීසමුදයා දුක්ඛසමුදයො මිගජාලාති වදමි.

සත්ති ව ටො මිගජාල වක්ඛවිකේසෙය්‍යා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, තකේඛ භික්ඛු න අභිනාදුති න අභිවදති න අජේකාසාය තිට්ඨති, තස්ස තං අනභිනාදුතො අනභිවදතො අනාජේකාසාය තිට්ඨතො නාදී නිරුජ්ඣති, නාදීනිරොධා දුක්ඛනිරොධො මිගජාලාති වදමි -පෙ-

සත්ති ව ටො මිගජාල ජීවහාවිකේසෙය්‍යා රසා -පෙ- සත්ති ව ටො මිගජාල මනොවිකේසෙය්‍යා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, තකේඛ භික්ඛු නාභිනාදුති නාභිවදති නාජේකාසාය තිට්ඨති, තස්ස තං අනභිනාදුතො අනභිවදතො අනාජේකාසාය තිට්ඨතො නාදී නිරුජ්ඣති, නාදීනිරොධා දුක්ඛනිරොධො මිගජාලාති වදමිති. අරං ටො ආයස්මා මිගජාලො හගවතො භාසිතං අභිනාදීඤා අනුමොදීඤා උට්ඨායාසනා හගවනං අභිවාදෙඤා පදකම්මං කඤා පක්ඛාමි.

අරං ටො ආයස්මා මිගජාලො එකො වූපකට්ඨා අපමනො ආනාපි පභිතනො විහරනො න විරසෙසව යස්සඤාය කුලපුත්තා සමුදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පඛඛජනති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මවරියං පරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිකුසු සජ්ජිකඤා උපසම්පජ්ජි චිහාසි, ඛිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං, කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති අබ්‍හිකුසුසි. අක්කුතරො ව පනායස්මා මිගජාලො අරහතං අභොසිති.

1. 7. 3

සමිද්ධි-මාරපඤ්ඤාපුත්තං

65. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලඤ්ඤ නිවාපෙ. අථ ඛො ආයස්මා සමිද්ධි යෙන භගවා තෙනුපසංකමී, උපසංකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො ඛො ආයස්මා සමිද්ධි භගවන්තං එතදවොච: මාරො මාරොති භනො, චුච්චති කිත්තාවතා නු ඛො භනො මාරො වා අසස මාරපඤ්ඤාත්ති වාති?

යත් ඛො සමිද්ධි අත්ථි වක්ඛු අත්ථි රූපා අත්ථි වක්ඛු-විඤ්ඤාණං අත්ථි වක්ඛුවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානඛො ධම්මො. අත්ථි තත් මාරො වා මාරපඤ්ඤාත්ති වා -පෙ- අත්ථි ජිව්හා අත්ථි රසා අත්ථි ජිව්හාවිඤ්ඤාණං අත්ථි ජිව්හාවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානඛො ධම්මො. අත්ථි තත් මාරො වා මාරපඤ්ඤාත්ති වා -පෙ- අත්ථි මනො අත්ථි ධම්මො අත්ථි මනොවිඤ්ඤාණං අත්ථි මනොවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානඛො ධම්මො, අත්ථි තත් මාරො වා මාරපඤ්ඤාත්ති වා.

යත් ච ඛො සමිද්ධි නත්ථි වක්ඛු නත්ථි රූපා නත්ථි වක්ඛු-විඤ්ඤාණං නත්ථි වක්ඛුවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානඛො ධම්මො, නත්ථි තත් මාරො වා මාරපඤ්ඤාත්ති වා -පෙ- නත්ථි ජිව්හා නත්ථි රසා නත්ථි ජිව්හාවිඤ්ඤාණං නත්ථි ජිව්හාවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානඛො ධම්මො, නත්ථි තත් මාරො වා මාරපඤ්ඤාත්ති වා -පෙ- නත්ථි මනො නත්ථි ධම්මො නත්ථි මනොවිඤ්ඤාණං නත්ථි මනොවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානඛො ධම්මො, නත්ථි තත් මාරො වා මාරපඤ්ඤාත්ති වාති.

1. 7. 4

සමිද්ධි-සත්තපඤ්ඤාපුත්තං

66. රාජගහෙ —

සනො සනොති භනො චුච්චති, කිත්තාවතා නු ඛො භනො සනො වා අසස සත්තපඤ්ඤාත්ති වාති?

යත් ඛො සමිද්ධි අත්ථි වක්ඛු අත්ථි රූපා අත්ථි වක්ඛු-විඤ්ඤාණං අත්ථි වක්ඛුවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානඛො ධම්මො, අත්ථි තත් සනො වා සත්තපඤ්ඤාත්ති වා -පෙ- අත්ථි ජිව්හා අත්ථි රසා අත්ථි ජිව්හාවිඤ්ඤාණං අත්ථි ජිව්හාවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානඛො ධම්මො, අත්ථි තත් සනො වා සත්තපඤ්ඤාත්ති වා -පෙ- අත්ථි මනො අත්ථි ධම්මො අත්ථි මනොවිඤ්ඤාණං අත්ථි මනොවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානඛො ධම්මො, අත්ථි තත් සනො වා සත්තපඤ්ඤාත්ති වා.

යත් ව ටො සමිද්ධි නත්ථි වත්ඛු නත්ථි රූපා නත්ථි වත්ඛු-
විඤ්ඤාණං නත්ථි වත්ඛුවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානබ්බා ධම්මා, නත්ථි තත්ථ
සන්තො වා සත්තපඤ්ඤාත්ති වා -පෙ- නත්ථි ජිව්හා නත්ථි රසා
නත්ථි ජිව්හාවිඤ්ඤාණං නත්ථි ජිව්හාවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානබ්බා ධම්මා,
නත්ථි තත්ථ සන්තො වා සත්තපඤ්ඤාත්ති වා -පෙ- නත්ථි මනො
නත්ථි ධම්මා නත්ථි මනොවිඤ්ඤාණං නත්ථි මනොවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤා-
නබ්බා ධම්මා, නත්ථි තත්ථ සන්තො වා සත්තපඤ්ඤාත්ති වාති.

1. 7. 5

සමිද්ධි-දුක්ඛපඤ්ඤාසුතං

67. දුක්ඛං දුක්ඛතත්ථ හතෙන වුච්චති කිත්තාවතා නු ටො හතෙන
දුක්ඛං වා අසස දුක්ඛපඤ්ඤාත්ති වාති?

යත් ටො සමිද්ධි අත්ථි වත්ඛු අත්ථි රූපා අත්ථි වත්ඛු-
විඤ්ඤාණං අත්ථි වත්ඛුවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානබ්බා ධම්මා, අත්ථි තත්ථ
දුක්ඛං වා දුක්ඛපඤ්ඤාත්ති වා -පෙ- අත්ථි ජිව්හා අත්ථි රසා -පෙ-
අත්ථි මනො අත්ථි ධම්මා අත්ථි මනොවිඤ්ඤාණං අත්ථි මනො-
විඤ්ඤාණවිඤ්ඤානබ්බා ධම්මා, අත්ථි තත්ථ දුක්ඛං වා දුක්ඛපඤ්ඤාත්ති වා.

යත් ව ටො සමිද්ධි නත්ථි වත්ඛු නත්ථි රූපා නත්ථි
වත්ඛුවිඤ්ඤාණං නත්ථි වත්ඛුවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානබ්බා ධම්මා, නත්ථි
තත්ථ දුක්ඛං වා දුක්ඛපඤ්ඤාත්ති වා -පෙ- නත්ථි ජිව්හා නත්ථි රසා
-පෙ- නත්ථි මනො නත්ථි ධම්මා නත්ථි මනොවිඤ්ඤාණං නත්ථි
මනොවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානබ්බා ධම්මා, නත්ථි තත්ථ දුක්ඛං වා දුක්ඛ-
පඤ්ඤාත්ති වාති.

1. 7. 6

සමිද්ධි-ලොකපඤ්ඤාසුතං

68. ලොකො ලොකොති හතෙන වුච්චති, කිත්තාවතා නු ටො
හතෙන ලොකො වා අසස ලොකපඤ්ඤාත්ති වාති?

යත් ටො සමිද්ධි අත්ථි වත්ඛු අත්ථි රූපා අත්ථි වත්ඛු-
විඤ්ඤාණං අත්ථි වත්ඛුවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානබ්බා ධම්මා, අත්ථි තත්ථ
ලොකො වා ලොකපඤ්ඤාත්ති වා -පෙ- අත්ථි ජිව්හා අත්ථි රසා
-පෙ- අත්ථි මනො අත්ථි ධම්මා අත්ථි මනොවිඤ්ඤාණං අත්ථි
මනොවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤානබ්බා ධම්මා, අත්ථි තත්ථ ලොකො වා
ලොකපඤ්ඤාත්ති වා.

යත්ථ ච ඛො සමීදධි නත්ථි චක්ඛු නත්ථි රූපා නත්ථි චක්ඛු-
වික්ඛාණං නත්ථි චක්ඛුවික්ඛාණං වික්ඛාණං ඛො ධම්මො, නත්ථි තත්ථ
ලොකො චා ලොකපඤ්ඤාත්ථ චා -පෙ- නත්ථි ජීවහා නත්ථි රසා
-පෙ- නත්ථි මනො නත්ථි ධම්මො නත්ථි මනොවික්ඛාණං නත්ථි
මනොවික්ඛාණං වික්ඛාණං ඛො ධම්මො, නත්ථි තත්ථ ලොකො චා
ලොකපඤ්ඤාත්ථ චාති.

1. 7. 7

උපසෙනසුත්තං

69. එකං සමයං ආයස්මා ච සාරිපුත්තො ආයස්මා ච උපසෙතො
රාජගහෙ විහරන්ති සිත්ථිතො සප්පසොණකික පඨිහාරෙ තෙන ඛො
පන සමයෙන ආයස්මතො උපසෙනස්ස කායෙ ආසිවිසො
පතීතො හොති.

අථ ඛො ආයස්මා උපසෙතො භික්ඛු ආමනෙතසි: එථ මෙ
ආච්ඡසො, ඉමං කායං මඤ්ඤිකං ආරොපෙත්වා ඛෙතිද්ධා නිහරථ, පුරායං
කායො ඉධෙව විකීරති සෙය්‍යථාපි භුසමුට්ඨිති. එවං චුත්තො ආයස්මා
සාරිපුත්තො ආයස්මනං උපසෙනං එතද්ථොච: න ඛො පන මයං
පසාම ආයස්මතො උපසෙනස්ස කායස්ස චා අඤ්ඤථන්තං ඉන්ද්‍රියානං
චා විපරිණාමං, අථ ච පනායස්මා උපසෙතො එවමාහ: එථ මෙ
ආච්ඡසො ඉමං කායං මඤ්ඤිකං ආරොපෙත්වා ඛෙතිද්ධා නිහරථ, පුරායං
කායො ඉධෙව විකීරති සෙය්‍යථාපි භුසමුට්ඨිති.

යස්ස නුත ආච්ඡසො සාරිපුත්ත එවමාස: අහං චක්ඛුන්ති චා
මම චක්ඛුන්ති චා, අහං සොතන්ති චා මම සොතන්ති චා, අහං
සානන්ති චා මම සානන්ති චා, අහං ජීවහාති චා මම ජීවහාති චා,
අහං කායොති චා මම කායොති චා, අහං මනොති චා මම
මනොති චා, තස්ස නුත ආච්ඡසො¹ සාරිපුත්ත සියා කායස්ස චා
අඤ්ඤථන්තං ඉන්ද්‍රියානං චා විපරිණාමො. මඤ්ඤාච ඛො ආච්ඡසො
සාරිපුත්ත න එවං හොති: අහං චක්ඛුන්ති² චා මම චක්ඛුන්ති
චා, අහං සොතන්ති චා මම සොතන්ති චා, අහං සානන්ති චා
මම සානන්ති චා, අහං ජීවහාති චා මම ජීවහාති චා, අහං
කායොති චා මම කායොති චා, අහං මනොති චා මම මනොති
චා, තස්ස මඤ්ඤා ආච්ඡසො සාරිපුත්ත කිං කායස්ස චා අඤ්ඤථන්තං
භවිස්සති ඉන්ද්‍රියානං චා විපරිණාමොති?

1. තස්ස ආච්ඡසො - මජ්ඣ., කා.

2. චක්ඛුන්ති - මජ්ඣ.

තථා හි පනායසමනො උපසෙනසු දීඝරතං අභංකාර-
මමිංකාර මානානුසයා සුසමුහකා,¹ තසමායසමනො උපසෙනසු න
එවං හොති: අභං චක්ඛුතති වා මම චක්ඛුතති වා -පෙ- අභං
ජිවහාති වා මම ජිවහාති වා -පෙ- අභං මනොති මම
මනොති වාති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො උපසෙනසු කායං
මඤ්ඤං ආරොපෙත්වා ඛහිඤා නිහරිංසු අථ ඛො ආයසමනො
උපසෙනසු කායො තත්තෙව විකිරි සෙයාථාපි භුසමුට්ඨිති.

1. 7. 8

උපවාණසුත්තං

70. අථ ඛො ආයසමා උපවාණො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්
-පෙ- එකමනාං නිසිනො ඛො ආයසමා උපවාණො භගවතාං
එතදවොච: සන්දිට්ඨිකො ධම්මො සන්දිට්ඨිකො ධම්මොති භනො
වුද්ධති කිත්තාවතා නු ඛො භනො සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති
අකාලිකො එහි පසසිකො ඔපනයිකො පච්චින්නං වෙදිතබ්බො
විඤ්ඤාතිති?

ඉධුපවාණං භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා රූපපට්ඨංවෙදී ව
හොති රූපරාගපට්ඨංවෙදී ව. සන්තඤ්ඤා අර්ඤ්ඤාං රූපෙසු රාගං
අත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤාං රූපෙසු රාගොති පජානාති, යනං උපවාණ
භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා රූපපට්ඨංවෙදී ව හොති, රූපරාග-
පට්ඨංවෙදී ව සන්තඤ්ඤා අර්ඤ්ඤාං රූපෙසු රාගං අත්ථි මෙ
අර්ඤ්ඤාං රූපෙසු රාගොති පජානාති. එවමි ඛො උපවාණ,
සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති අකාලිකො එහිපසසිකො ඔපනයිකො
පච්චින්නං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාති -පෙ-

පුන ව පරං උපවාණ භික්ඛු ජිවහාය රසං සාධිත්වා
රසපට්ඨංවෙදී ව හොති රසරාගපට්ඨංවෙදී ව සන්තඤ්ඤා අර්ඤ්ඤාං
රසෙසු රාගං අත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤාං රසෙසු රාගොති පජානාති,
යනං උපවාණ භික්ඛු ජිවහාය රසං සාධිත්වා රසපට්ඨංවෙදී
ව හොති රසරාගපට්ඨංවෙදී ව. සන්තඤ්ඤා අර්ඤ්ඤාං රසෙසු
රාගං අත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤාං රසෙසු රාගොති පජානාති, එවමි ඛො
උපවාණ සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති අකාලිකො එහිපසසිකො
ඔපනයිකො පච්චින්නං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාති -පෙ-

1. මානානුසයො සුසමුහකො - මජ්ඣං.

2. ඉධ පන උපවාණ - මජ්ඣං, සනා

3. රූපපට්ඨංවෙදී - මජ්ඣං.

4. රූපරාගපට්ඨංවෙදී - මජ්ඣං.

සුත ව පරං උපවාණ භික්ඛු මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය ධම්ම-
පට්ඨංවෙදී ච භොති ධම්මරාගපට්ඨංවෙදී ච, සන්තාණෝ අර්ඤ්ඤානං
ධම්මෙසු රාගං අත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤානං ධම්මෙසු රාගොති පජානාති.
යන්තං උපවාණ භික්ඛු මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය ධම්මපට්ඨංවෙදී
ච භොති ධම්මරාගපට්ඨංවෙදී ච, සන්තාණෝ අර්ඤ්ඤානං ධම්මෙසු
රාගං: අත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤානං ධම්මෙසු රාගොති පජානාති, එවමපි
ඛො උපවාණ සන්දිට්ඨිකො ධම්මො භොති අකාලිකො එහිපසිකො
ඔපනයිකො පට්ඨන්තං වෙදිතමෙඛා විඤ්ඤාති.

ඉධුපවාණ භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා රූපපට්ඨංවෙදී හි
ඛො භොති නො ච රූපරාගපට්ඨංවෙදී, අසන්තාණෝ අර්ඤ්ඤානං
රූපෙසු රාගං නත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤානං රූපෙසු රාගොති පජානාති.
යන්තං උපවාණ භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා රූපපට්ඨංවෙදී හි
ඛො භොති නො ච රූපරාගපට්ඨංවෙදී,¹ අසන්තාණෝ අර්ඤ්ඤානං
රූපෙසු රාගං නත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤානං රූපෙසු රාගොති පජානාති.
එවමපි ඛො උපවාණ සන්දිට්ඨිකො ධම්මො භොති අකාලිකො
එහිපසිකො ඔපනයිකො පට්ඨන්තං වෙදිතමෙඛා විඤ්ඤාති. -පෙ-

සුත ව පරං උපවාණ භික්ඛු ජිව්හාය රසං සාධිතා රසපට්ඨං-
වෙදී හි ඛො භොති නො ච රසරාගපට්ඨංවෙදී, අසන්තාණෝ
අර්ඤ්ඤානං රසෙසු රාගං: නත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤානං රසෙසු රාගොති
පජානාති යන්තං උපවාණ භික්ඛු ජිව්හාය රසං සාධිතා රසපට්ඨං-
වෙදී හි ඛො භොති නො ච රසරාගපට්ඨංවෙදී, අසන්තාණෝ
අර්ඤ්ඤානං රසෙසු රාගං: නත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤානං රසෙසු රාගොති
පජානාති. එවමපි ඛො උපවාණ සන්දිට්ඨිකො ධම්මො භොති
අකාලිකො එහිපසිකො ඔපනයිකො පට්ඨන්තං වෙදිතමෙඛා
විඤ්ඤාති -පෙ-

සුත ව පරං උපවාණ භික්ඛු මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය ධම්ම-
පට්ඨංවෙදී හි ඛො භොති නො ච ධම්මරාගපට්ඨංවෙදී, අසන්තාණෝ
අර්ඤ්ඤානං ධම්මෙසු රාගං: නත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤානං ධම්මෙසු රාගොති
පජානාති. යන්තං උපවාණ භික්ඛු මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය ධම්ම-
පට්ඨංවෙදී හි ඛො භොති නො ච ධම්මරාගපට්ඨංවෙදී, අසන්තාණෝ
අර්ඤ්ඤානං ධම්මෙසු රාගං: නත්ථි මෙ අර්ඤ්ඤානං ධම්මෙසු රාගොති
පජානාති, එවමපි ඛො උපවාණ සන්දිට්ඨිකො ධම්මො භොති
අකාලිකො එහිපසිකො ඔපනයිකො පට්ඨන්තං වෙදිතමෙඛා
විඤ්ඤාති ති.

1. 7. 9

පට්ඨම ජථසායනනායුතං

71. යො හි කොචි භික්ඛුවෙ භික්ඛු ජන්තං ජථසායනනානං
සමුදයාණෝ අත්ථගමාණෝ අසසාදාණෝ ආදීනවණෝ නිසසරණාණෝ යථාභූතං
නසුජානාති; අවුසිතං තෙන බ්‍රහ්මචරියං, ආරකා යො ඉමමො
ධම්මවිනයාති.

1. පට්ඨංවෙදී හි - පිඬු.

එවං වුතෙත අඤ්ඤිතරො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: එත්ථාහං හතෙත, අනස්සාසිං,¹ අහඤ්ඤි හතෙත ඡන්තං ආයතනානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං නපපජානාමිති.

තං කිම්මඤ්ඤපි භික්ඛු වන්ඛුං: “එතං මම එසො‘හමස්මි එසො මෙ අත්තා”ති සමනුපසස්සිති? නොහෙතං හතෙත, සාධු භික්ඛු එත්ථ ච තෙ භික්ඛු වන්ඛුං: “නෙතං මම නෙසොහමස්මි න මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය සුද්ධං හවිසස්ති, එසෙවනෙතා දුක්ඛස්ස -පෙ-

පිට්ඨං:² “එතං මම එසො‘හමස්මි එසො මෙ අත්තා”ති සමනුපසස්සිති? නො හෙතං හතෙත, සාධු භික්ඛු එත්ථ ච තෙ භික්ඛු පිට්ඨා: “නෙතං මම නෙසොහමස්මි න මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය සුද්ධං හවිසස්ති, එසෙවනෙතා දුක්ඛස්ස -පෙ-

මනං: “එතං මම එසො‘හමස්මි එසො මෙ අත්තාති සමනුපසස්සි”ති නොහෙතං හතෙත, සාධු භික්ඛු එත්ථ ච තෙ භික්ඛු මනො “නෙතං මම නෙසො‘හමස්මි න මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය සුද්ධං හවිසස්ති, එසෙවනෙතා දුක්ඛස්සාති.

1. 7. 10

දුතිය ඡඵස්සායතනසුත්තං

72. යො හි කොච්ඡි භික්ඛවෙ භික්ඛු ඡන්තං ඵස්සායතනානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං නපපජානාති, අවුසිතං තෙන බ්‍රහ්මවරීයං, ආරකාව යො ඉමමො ධම්මවිනයාති.

එවං වුතෙත අඤ්ඤිතරො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: එත්ථාහං හතෙත අනස්සාසිං, අහඤ්ඤි හතෙත ඡන්තං ඵස්සායතනානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං නපපජානාමිති.

1. අනස්සං - මජ්ඣං. අනස්සං - සත්ථා

2. පිට්ඨා - සිමු

3. සුද්ධං - සිමු

තං කිංචෙකුකුසිං භික්ඛුං, වක්ඛුං. "නෙතං මම නෙසො'හමස්මි
න මෙසො අත්තා"ති සමනුපසසයිති? එවං හනෙතං. සාධු භික්ඛු,
එත්ථ ච නෙ භික්ඛුං වක්ඛුං. "නෙතං මම නෙසො හමස්මි න මෙසො
අත්තා"ති එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤා සුද්ධං හවිසසති,
එවනෙතං එතං පටං එසසායතනං පභිනං හවිසසති ආයති.¹
අපුනබ්බවාය -පෙ-

ථිව්හං. "නෙතං මම නෙසො'හමස්මි න මෙසො අත්තා"ති
සමනුපසසයිති? එවං හනෙතං. සාධු භික්ඛු, එත්ථ ච නෙ භික්ඛු,
ථිව්හං. "නෙතං මම නෙසො'හමස්මි න මෙසො අත්තා"ති එවමෙතං
යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤා සුද්ධං හවිසසති, එවනෙතං එතං වතුත්ථං
එසසායතනං පභිනං හවිසසති ආයති.¹ අපුනබ්බවාය -පෙ-

මනං. "නෙතං මම නෙසො'හමස්මි න මෙසො අත්තා"ති
සමනුපසසයිති? එවං හනෙතං. සාධු භික්ඛු, එත්ථ ච නෙ භික්ඛු
මනො.² "නෙතං මම නෙසො'හමස්මි න මෙසො අත්තා"ති
එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤා සුද්ධං හවිසසති, එවනෙතං
එතං ඡට්ඨං එසසායතනං පභිනං හවිසසති ආයති.¹ අපුනබ්බවායාති.

1. 7. 11

තතිය ඡට්ඨසායතනසුක්තං

73. යො හි කොච්චි භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡත්තං එසසායතනානං
සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං
නප්පජානාති, අවුසිතං තෙන බ්‍රහ්මචරියං ආරකාව යො ඉමමහා
ධම්මවිනයාති.

එවං වුත්තෙ අඤ්ඤතරො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච:
එත්ථං හනෙතං, පනසසසසං, අහඤ්ඤි හනෙතං ඡත්තං එසසාය-
තනානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා
යථාභූතං නප්පජානාමිති.

1. ආයති - සිවු.

2. මනං - සිවු.

3. අනසසසං පනසසසං - මජ්ඣං.

තං කිංචෙකුසිංහි භික්ඛු, "චක්ඛුං නිව්චං වා අනිව්චං වා"ති.
අනිව්චං භන්තෙ. යං පනානිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති. දුක්ඛං
භන්තෙ, යං පනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලන්තා තං
සමනුපස්සිතුං. "එතං මම එසො'හමස්මි එසො මෙ අත්තා"ති.
නො හෙතං භන්තෙ -පෙ-

පිච්ඡා "නිව්චං වා අනිව්චං වා"ති. අනිව්චං භන්තෙ. -පෙ-
මනො නිව්චං වා අනිව්චං වාති. අනිව්චං භන්තෙ. යං පනානිව්චං
දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති. දුක්ඛං භන්තෙ. යං පනානිව්චං දුක්ඛං
විපරිණාමධම්මං කල්ලන්තා තං සමනුපස්සිතුං. "එතං මම
එසො'හමස්මි එසො මෙ අත්තා"ති. නො හෙතං භන්තෙ,

එවං පස්සං භික්ඛු සුතවා අරියසාවකො චක්ඛුස්මිති නිබ්බිදුති,
සොතස්මිති නිබ්බිදුති, සාතස්මිති නිබ්බිදුති, පිච්ඡායපි නිබ්බිදුති
කායස්මිති නිබ්බිදුති මනස්මිති නිබ්බිදුති.

නිබ්බිදුං විරජ්ජති චිරාගා විමුච්චති විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති සැණං
භොති, බිණ්ණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං නාපරං
ඉක්ඛන්තායාති පජානාතිති.

මිගජාලවග්ගො සත්තමො.

තස්සුද්දනං:

මිගජාලෙන දෙව වුත්තා වත්තාරො ව සමිද්ධිනා
උපසෙතො උපවාණො ව ජථිසසායනනිකා තයො.

8. ගිලානවග්ගො

1. 8. 1

ගිලානසුක්කං

74. සාවස්ථියං —

අප්ථං ඛො අක්ඛෙතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංකමි. උපසංකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච:

අමුක්කසමි¹ භතොත, වීභාරෙ අක්ඛෙතරො භික්ඛු නථො අප්පඤ්ඤානො ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාලභගිලානො, සාධු භතොත, භගවා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසංකමතු අනුක්කමපං උපාදයාති.

අප්ථං ඛො භගවා නවවාදෙඤ්ඤා සුත්වා ගිලානවාදෙඤ්ඤා අප්පඤ්ඤානො භික්ඛුති ඉති විදිත්වා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසංකමි. අද්දසා ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං දුරතොච ආගච්ඡන්තා, දිස්වාන මඤ්ඤාන සමඤ්ඤාසි. අප්ථං ඛො භගවා තං භික්ඛුං එතදවොච: අලං භික්ඛු මා තුං මඤ්ඤාන සමඤ්ඤාසි. සහතිමාති ආසනාති පඤ්ඤාන්තාති. තත්ථාහං නිසීදිස්සාමිති. නිසීදි භගවා පඤ්ඤානො ආසනො. නිසජ්ඡ ඛො භගවා තං භික්ඛුං එතදවොච:

කච්චි තෙ භික්ඛු ඛමනියං, කච්චි යාපනියං, කච්චි දුක්ඛා වෙදනා පටික්ඛමන්ති නො අභික්ඛමන්ති, පටික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො අභික්ඛමොති?

න මෙ භතොත ඛමනියං, න යාපනියං, බාලො මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්ඛමන්ති නො පටික්ඛමන්ති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

කච්චි තෙ භික්ඛු න කිඤ්චි කුසංකල්පං, න කොච්චි විප්පට්ඨාරොති? තස්ස මෙ භතොත, අනාප්පකං කුසංකල්පං අනාප්පකො විප්පට්ඨාරොති.

කච්චි පන තුං භික්ඛු අන්තා සිලතො න උපවදන්ති, න ඛො මෙ භතොත අන්තා සිලතො උපවදන්ති.

1. අමොක්කසමි. සි.මු.

2. ගිලානවාදෙඤ්ඤා සුත්වා - සි 2.

නො වෙ කිරි කුං භික්ඛු අත්තා සිලනො උපදවති, අථ කිසිඤ්ඤා නෙ කුක්ඛවටා? කො ව විප්පට්ඨාරොති? න ඛො අහං හනො, සිලවිසුද්ධකං හගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමිති.

නො වෙ කිරි කුං භික්ඛු සිලවිසුද්ධකං මයා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, අථ කිමකං වරහි කුං භික්ඛු මයා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමිති? රාගවිරාගකුක්ඛා ඛවාහං හනො හගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමිති.

සාධු සාධු භික්ඛු, සාධු ඛො කුං භික්ඛු රාගවිරාගකුක්ඛා මයා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, රාගවිරාගකුක්ඛා භි භික්ඛු මයා ධම්මො දෙසිතො.

තං කිඤ්ඤාසි භික්ඛු වක්ඛං “නිව්චං වා අනිව්චං වා”ති? අනිව්චං හනො. යං පනානිව්චං “දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං හනො. යං පනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කලලනනු තං සමනුපසයිතුං එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තාති? නො හෙතං හනො -පෙ- ජිව්හා නිව්චං වා අනිව්චං වා ති? අනිව්චං හනො -පෙ- මනො නිව්චං වා අනිව්චං වා ති? අනිව්චං හනො. යං පනානිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං හනො. යං පනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාම ධම්මං කලලනනු තං සමනුපසයිතුං එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තාති? නො හෙතං හනො,

එවං පසං භික්ඛු සුතවා අරියසාවකො වක්ඛස්මිති නිබ්බිදුති යොගස්මිති නිබ්බිදුති සාතස්මිති නිබ්බිදුති ජිව්හායපි නිබ්බිදුති කායස්මිති නිබ්බිදුති මනස්මිති නිබ්බිදුති, නිබ්බිදුං විරජ්ජති, විරාගා විමුක්ඛති, විමුක්ඛස්මිති විමුක්ඛමිති ඤාණං හොති, ඛිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං. කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමිති.

ඉදමචොච හගවා. අත්තමනො යො භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනද්දී. ඉමස්මිඤ්ඤා පන වෙය්‍යාකරණස්මිති හඤ්ඤමානො තස්ස භික්ඛුනො විරජං විතමලං ධම්මවක්ඛං උදපාදි “යං කිඤ්ඤි සමුදයධම්මං සබ්බන්තං නිරොධධම්මන්ති.

1. 8. 2

දුතියගිලානසුතතං

75. අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඬාමී -පෙ- එකමනා නිසිනො ඛො සො භික්ඛු භගවතා එතදවොච: අමුකස්මි හනෙත විහාරෙ අඤ්ඤතරො භික්ඛු නවො අපඤ්ඤතො ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාළහගිලානො, සාධු හනෙත, භගවා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඬාමතු අනුකමං උපාදයාති.

අථ ඛො භගවා නවවාදඤ්ඤා සුඤ්ඤා ගිලානවාදඤ්ඤා අපඤ්ඤතො භික්ඛුනි ඉති විදිතො යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඬාමී. අද්දසා ඛො සො භික්ඛු භගවතා දුරතොච ආගච්ඡන්තං, දිස්වාන මඤ්ඤාන සමඤ්ඤාසි, අථ ඛො භගවා තං භික්ඛු එතදවොච "අලං භික්ඛු ටා තං මඤ්ඤාන සමඤ්ඤාසි, සන්තිමානි ආසනානි පඤ්ඤානානි, තජාහං නිසිද්ධසාමීති. නිසිදි භගවා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ. නිසජ්ඡ ඛො භගවා තං භික්ඛු එතදවොච.

කච්චි තෙ භික්ඛු ඛමනියං, කච්චි යාපනියං කච්චි දුක්ඛා වෙදනා, පටික්ඛමනා නො අභික්ඛමනා පටික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො අභික්ඛමොති?

න මෙ හනෙත, ඛමනියං, න යාපනියං, බාළහා මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්ඛමනා නො පටික්ඛමනා, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

කච්චි තෙ භික්ඛු න කිඤ්ඤා කුක්ඛවං, න කොචි විප්පට්ඨාරොති. තඤ්ඤ මෙ හනෙත, අනප්පකං කුක්ඛවං, අනප්පකො විප්පට්ඨාරොති.

කච්චි පන තං භික්ඛු අත්තා සිලතො න උපවදති. න ඛො මෙ හනෙත අත්තා සිලතො උපවදති.

නො වෙ කිර තං භික්ඛු අත්තා සිලතො උපවදති, අථ කිස්සිඤ්ඤා තෙ කුක්ඛවං, කො ච විප්පට්ඨාරොති. න ඛොහං හනෙත සිලවිසුද්ධතං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමීති.

නො වෙ කිර තං භික්ඛු සිලවිසුද්ධතං මයා ධම්මං දෙසිතං ආජානාසි, අථ කිමතං වරහි තං භික්ඛු මයා ධම්මං දෙසිතං ආජානාසිති. අනුපාද පරිනිබ්බානතං වොහං හනෙත භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමීති.

සාධු සාධු භික්ඛු, සාධු ඛො පන තං භික්ඛු අනුපාදපරිනිබ්බානතාය මයා ධම්මං දෙසිතං ආජානාසි, අනුපාද පරිනිබ්බානතො භික්ඛු මයා ධම්මො දෙසිතො.

තං කිං මඤ්ඤසි ඤං භික්ඛු වක්ඛුං නිච්චං වා අනිච්චං වාති. අනිච්චං භනෙත. යං පනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති. දුක්ඛං භනෙත. යං පනානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කථෙතානුතං සමනුපසස්සිතුං. “එතං මම, එසො භමස්මි, එසො මෙ අත්තා”ති. නොභෙතං භනෙත. රූපා නිච්චා වා අනිච්චා වාති. අනිච්චා භනෙත -පෙ- වක්ඛු විඤ්ඤාණං -පෙ- වක්ඛුසම්මසෙසා -පෙ- යමිදං වක්ඛුසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි -පෙ- යමිදං මනොසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තමි නිච්චං වා අනිච්චං වාති. අනිච්චං භනෙත. යම්පනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති. දුක්ඛං භනෙත. යම්පනා නිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කථෙතානු තං සමනුපසස්සිතුං. “එතං මම, එසො ‘භමස්මි, එසො මෙ අත්තා’”ති. නොභෙතං භනෙත.

එවං පසං භික්ඛු සුතවා අරියසාවකො වක්ඛුස්මිති නිබ්බිද්දති, රූපෙසුපි නිබ්බිද්දති, වක්ඛුවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිද්දති, වක්ඛුසම්මසෙසෙපි නිබ්බිද්දති, යමිදං වක්ඛුසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිති නිබ්බිද්දති -පෙ- යමිදං මනොසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිති නිබ්බිද්දති, නිබ්බිදං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති, විමුක්තස්මිති විමුක්තමිති ඤාණං භොති, ඛිණ්ණං ජාති, වුට්ඨිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පචානාතීති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමනො සො භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනංදි. ඉමස්මිඤ්ච පන වෙය්‍යාකරණස්මි. භඤ්ඤමානො තස්ස භික්ඛුස්ස අනුපාදය ආසවෙහි විතතං විමුච්චිති.

1. 8. 3

අනිච්චසුත්තං

76. අථ ඛො ආයස්මා රාධො යෙන භගවා තෙනුපසංකමි -පෙ- එකමන්තං නිසිනෙතා ඛො ආයස්මා රාධො භගවන්තං එතදචොච: සාධු මෙ භනෙත, භගවා සධ්විනෙත්තා ධම්මං දෙසෙතු, යමහං භගවතො ධම්මං සුඤ්චා එකො වුපකට්ඨො අපමනෙතා ආනාපි පභිතනෙතා විහරෙය්‍යන්ති.

යං ටො රාධ, අනිච්චං තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභාතබ්බො, කිංඤ්ච රාධ,
අනිච්චං? චක්ඛුං ටො රාධ, අනිච්චං, තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභාතබ්බො.
රූපා අනිච්චා, තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභාතබ්බො; චක්ඛුවීඤ්ඤාණං අනිච්චං,
තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභාතබ්බො; චක්ඛුසම්මසංසාරා අනිච්චා, තත්‍ර තෙ
ඡන්ද පභාතබ්බො; යම්පිදං චක්ඛුසම්මසංසාරවයා උපපජ්ජති වෙද්ධිතං
සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්පි අනිච්චං, තත්‍ර තෙ
ඡන්ද පභාතබ්බො; -පෙ-

ඒවහා අනිච්චා, තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභාතබ්බො; රසා අනිච්චා,
-පෙ- ඒවහාවීඤ්ඤාණං අනිච්චං -පෙ- ඒවහාසම්මසංසාරා අනිච්චා -පෙ-
යම්පිදං ඒවහාසම්මසංසාරවයා උපපජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා
අදුක්ඛමසුඛං වා තම්පි අනිච්චං, තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභාතබ්බො -පෙ-

මනො අනිච්චා, තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභාතබ්බො; ධම්මා අනිච්චා
-පෙ- මනොවීඤ්ඤාණං අනිච්චං -පෙ- මනොසම්මසංසාරා අනිච්චා -පෙ-
යම්පිදං මනොසම්මසංසාරවයා උපපජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා
අදුක්ඛමසුඛං වා තම්පි අනිච්චං, තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභාතබ්බො. යං
ටො රාධ අනිච්චං, තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභාතබ්බොති.

1. 8. 4

දුක්ඛසුත්තං

77. යං ටො රාධ, දුක්ඛං තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභාතබ්බො. කිංඤ්ච රාධ
දුක්ඛං: චක්ඛුං ටො රාධ දුක්ඛං, තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභාතබ්බො. රූපා
දුක්ඛං, තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභාතබ්බො. චක්ඛුවීඤ්ඤාණං දුක්ඛං, තත්‍ර
තෙ ඡන්ද පභාතබ්බො, චක්ඛුසම්මසංසාරා දුක්ඛං, තත්‍ර තෙ ඡන්ද
පභාතබ්බො. යම්පිදං චක්ඛුසම්මසංසාරවයා උපපජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං
වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්පි දුක්ඛං, තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභා-
තබ්බො -පෙ- යම්පිදං මනොසම්මසංසාරවයා උපපජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං
වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්පිදුක්ඛං, තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභා-
තබ්බො. යං ටො රාධ, දුක්ඛං තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභාතබ්බොති.

1. 8. 5

අනත්තසුත්තං

78. අථ ටො අයස්මා රාධො යෙන භගවා තෙනුපසංකම්
-පෙ- "යො ටො රාධ, අනත්තං තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභා-
තබ්බො. කො ච රාධ, අනත්තං: චක්ඛුං ටො රාධ අනත්තං,
තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභාතබ්බො. රූපා අනත්තං, තත්‍ර තෙ ඡන්ද,
පභාතබ්බො. චක්ඛුවීඤ්ඤාණං අනත්තං, තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභා-
තබ්බො. චක්ඛුසම්මසංසාරා අනත්තං, තත්‍ර තෙ ඡන්ද පභාතබ්බො.

යමිදං චක්ඛුසලේඝ්ඤපච්චයා උපපජ්ඣති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමිති අනන්තා, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො-පෙ-

ජිව්හා අනන්තා, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. රසා -පෙ- ජිව්හා-විඤ්ඤාණං -පෙ- ජිව්හාසම්මසෙසා -පෙ- යමිදං ජිව්හාසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තමිති -පෙ- මනො අනන්තා, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. ධම්මා -පෙ- මනො-විඤ්ඤාණං -පෙ- මනොසලේඝ්ඤා -පෙ- යමිදං මනොසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තමිති අනන්තා තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. යො වො රාධ අනන්තා තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බොති.

1. 8. 6

අවිජ්ජාසුත්තං

79. අථ වො අඤ්ඤානරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඬකම් -පෙ- එකමන්තං නිසිකොතො වො යො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: අත්ථි නු වො භතො, එකො ධම්මො යස්ස පභාණා භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ඣති. අත්ථි වො භික්ඛු එකො ධම්මො යස්ස පභාණා භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ඣති. කතමො පන භතො, එකො ධම්මො යස්ස පභාණා භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ඣති? අවිජ්ජා වො භික්ඛු එකො ධම්මො යස්ස පභාණා භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ඣති.

කථමපන භතො, ජානතො කථමපස්සතො භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ඣති? චක්ඛුං වො භික්ඛු අනිච්චතො ජානතො පස්සතො භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති, විජ්ජා උපපජ්ඣති. රූපෙ අනිච්චතො ජානතො පස්සතො භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති, විජ්ජා උපපජ්ඣති. චක්ඛුවිඤ්ඤාණං අනිච්චතො ජානතො පස්සතො භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ඣති. චක්ඛුසම්මසෙසං අනිච්චතො ජානතො පස්සතො භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති, විජ්ජා උපපජ්ඣති. යමිදං චක්ඛුසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමිති අනිච්චතො ජානතො පස්සතො භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ඣති -පෙ-

ජිව්හං අනිච්චතො ජානතො පස්සතො භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති, විජ්ජා උපපජ්ඣති. රසෙ -පෙ- ජිව්හාවිඤ්ඤාණං -පෙ- ජිව්හාසම්මසෙසං -පෙ- යමිදං ජිව්හාසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තමිති අනිච්චතො ජානතො පස්සතො භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ඣති -පෙ-

මනං අනිච්චතො ජානතො පස්සතො භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති, විජ්ජා උපපජ්ඣති. ධම්මෙ -පෙ- මනොවිඤ්ඤාණං -පෙ- මනොසම්මසෙසං -පෙ- යමිදං මනොසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ඣති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමිති අනිච්චතො ජානතො පස්සතො භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ඣති. එවං වො භික්ඛු ජානතො එවං පස්සතො භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ඣති.

1. 8. 7

දුතිය අවිජ්ජාසුත්තං

80. අථ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංඛාමි -පෙ- එකමනං නිසිංහො ඛො සො භික්ඛු හගවනං එතදවොච: අත්ථි භු ඛො හනො, එකො ධම්මො යසස පහාණා භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ජති. අත්ථි ඛො භික්ඛු එකො ධම්මො යසස පහාණා භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ජති. කතමො පන හනො, එකො ධම්මො යසස පහාණා භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ජති. අවිජ්ජා ඛො භික්ඛු එකො ධම්මො යසස පහාණා භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ජති.

කථමපන හනො, ජානනො කථං පසසනො භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ජති? ඉධ භික්ඛු, භික්ඛුනො සුතං හොති සංඛෙ ධම්මො නාලං අභිනිවෙසායාති, එවංඤ්ඤාතං භික්ඛු, භික්ඛුනො සුතං හොති සංඛෙ ධම්මො නාලං අභිනිවෙසායාති; සො සංඛං ධම්මං¹ අභිජානාති, සංඛං ධම්මං අභිඤ්ඤාය සංඛං ධම්මං පරිජානාති සංඛං ධම්මං පරිඤ්ඤාය සංඛනිමිත්තාති අඤ්ඤාතො පසසති, චක්ඛුං අඤ්ඤාතො පසසති, රූපෙ අඤ්ඤාතො පසසති, චක්ඛුවිඤ්ඤාණං අඤ්ඤාතො පසසති, චක්ඛුසම්මාසං අඤ්ඤාතො පසසති, යමිදං චක්ඛුසම්මාසපච්චයා උපපජ්ජති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අඤ්ඤාතො පසසති -පෙ-

යමිදං මනො සම්මාසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තමි අඤ්ඤාතො පසසති. එවං ඛො භික්ඛු ජානනො එවං පසසනො භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභියති විජ්ජා උපපජ්ජති.

1. 8. 8

සමබ්භුලභික්ඛුසුත්තං

81. අථ ඛො සබ්බභුලා භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංකම්පු -පෙ- එකමනං නිසිංහො ඛො තෙ භික්ඛු හගවනං එතදවොචු. ඉධ නො හනො, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා අමෙඤ එවං පුච්ඡන්ති: කිමත්ථියං ආවුසො සමණෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුසසති? එවං පුට්ඨා මයං හනො, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං බ්‍යාකරොම: දුක්ඛස්ස ඛො ආවුසො පරිඤ්ඤාතං හගවති බ්‍රහ්මචරියං වුසසති. කච්චි මයං හනො, එවං පුට්ඨා එවං බ්‍යාකරමානා වුත්තවාදිනො වෙච්ච හගවතො හොම න ච හගවනං. අභූතෙන අබ්‍යාචික්ඛාම, ධම්මස්ස වානුධම්මං ව්‍යාකරොම, න ච කොචි සහධම්මෙකො වාදනුවාදෙ ගාරයහං යානං ආගච්ඡති.

තඟ්ග තුළෙහි භික්ඛවෙ, එවං පුට්ඨා එවං බ්‍යාකරමානා වුක්ඛ-
වාදිනො වෙව මෙ භොථ න ව මං අභුතෙන අබ්භාවික්ඛථ,
ධම්මස්ස වානුධම්මං ව්‍යාකරොථ, න ව ඤාථි සහධම්මිකො වාදනු-
වාදෙ¹ ගාරයාං යානං ආගච්ඡති, දුක්ඛස්ස භි භික්ඛවෙ, පරිඤ්ඤාසං-
මයි මුහුච්චරියං වුස්සති. සචෙ චො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිස්සියා
පරිබ්බාජකා එවං පුච්චෙය්‍යං "කතමං පන තං ආවුසො දුක්ඛං යස්ස
පරිඤ්ඤාය සමණෙ ගොතමෙ මුහුච්චරියං වුස්සති"ති. එවං පුට්ඨා
තුළෙහි භික්ඛවෙ. තෙසං අඤ්ඤාතිස්සියානං පරිබ්බාජකානං එවං
ව්‍යාකරෙය්‍යාථ:

වක්ඛුං ඛො ආවුසො දුක්ඛං තස්ස පරිඤ්ඤාය හගච්ඡි මුහුච්-
චරියං වුස්සති, රූපා -පෙ- වක්ඛුසම්මසෙසා දුක්ඛා, තස්ස පරිඤ්ඤාය
හගච්ඡි මුහුච්චරියං වුස්සති, යමිදං චක්ඛුසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ඡති
වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමිදුක්ඛං, තස්ස
පරිඤ්ඤාය හගච්ඡි මුහුච්චරියං වුස්සති -පෙ-

ජීව්හා දුක්ඛා, තස්ස පරිඤ්ඤාය හගච්ඡි මුහුච්චරියං වුස්සති, රූපා
දුක්ඛා, තෙසං පරිඤ්ඤාය -පෙ- ජීව්හාවිඤ්ඤාණං දුක්ඛං -පෙ- ජීව්හා
සම්මසෙසා දුක්ඛා -පෙ- යමිදං ජීව්හාසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ඡති වෙද්ධිතං
සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තමිදු දුක්ඛං, තස්ස පරිඤ්ඤාය
හගච්ඡි මුහුච්චරියං වුස්සති -පෙ-

මනො දුක්ඛා, තස්ස පරිඤ්ඤාය හගච්ඡි මුහුච්චරියං වුස්සති,
ධම්මා දුක්ඛා, තෙසං පරිඤ්ඤාය -පෙ- මනො විඤ්ඤාණං දුක්ඛං -පෙ-
මනොසම්මසෙසා දුක්ඛා -පෙ- යමිදං මනොසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ඡති
වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමිදු දුක්ඛං තස්ස
පරිඤ්ඤාය හගච්ඡි මුහුච්චරියං වුස්සති. එවං පුට්ඨා තුළෙහි භික්ඛවෙ,
තෙසං අඤ්ඤාතිස්සියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

1. 8. 9

ලොකසුත්තං

82. අථ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංඛාමි -පෙ-
එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො භික්ඛු හගවන්තං එතදචොච,
ලොකො ලොකොති හන්තෙ වුච්ඡති, කිත්තාවතා නු ඛො හන්තා,
ලොකොති වුච්ඡති.

ලුප්පතීති ඛො භික්ඛු තස්මා ලොකොති වුවන්ති. කිංඤ්ච ලුප්පතී? වක්ඛං ඛො භික්ඛු ලුප්පතී, රූපා ලුප්පතී, වක්ඛවිඤ්ඤාණං ලුප්පතී, වක්ඛසම්මසෙසා ලුප්පතී, යමපිදං වක්ඛසම්මසෙසපට්ඨයා උප්පත්තී වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි ලුප්පතී -පෙ- ලුප්පතීති ඛො භික්ඛු තස්මා ලොකොති වුවන්ති.

1. 8. 10

එග්ගුනසුත්තං

83. අප්ඵ ඛො ආයස්මා එග්ගුනො යෙන භගවා තෙනුපසංකම් -පෙ- එකමන්තං නිසිංකො ඛො ආයස්මා එග්ගුනො භගවන්තං එතදවොච.

අස්ථි නු ඛො භනෙත, තං වක්ඛු¹ යෙන වක්ඛුනා අතීතෙ බුද්ධෙ පරිනිබ්බුතෙ ඡිත්තපපඤ්ඤා ඡිත්තවට්ඨමෙ පරියාදික්ඛවට්ඨෙ සංඛද්දකඛචිතිවන්තෙ පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍ය -පෙ- අස්ථි නු ඛො සා භනෙත, ජිව්හා යාය ජිව්හාය අතීතෙ බුද්ධෙ පරිනිබ්බුතෙ -පෙ- අස්ථි නු ඛො සො භනෙත, මනො යෙන මනෙන අතීතෙ බුද්ධෙ පරිනිබ්බුතෙ ඡිත්තපපඤ්ඤා ඡිත්තවට්ඨමෙ පරියාදික්ඛවට්ඨෙ සංඛද්දකඛචිතිවන්තෙ පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍යාති.

නස්ථි ඛො තං එග්ගුන, වක්ඛං යෙන වක්ඛුනා අතීතෙ බුද්ධෙ පරිනිබ්බුතෙ ඡිත්තපපඤ්ඤා ඡිත්තවට්ඨමෙ පරියාදික්ඛවට්ඨෙ සංඛද්දකඛචිතිවන්තෙ පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍ය -පෙ- නස්ථි ඛො සා එග්ගුන, ජිව්හා යාය ජිව්හාය අතීතෙ බුද්ධෙ පරිනිබ්බුතෙ -පෙ- පඤ්ඤපෙය්‍ය, නස්ථි ඛො සො එග්ගුන, මනො යෙන මනෙන අතීතෙ බුද්ධෙ පරිනිබ්බුතෙ ඡිත්තපපඤ්ඤා ඡිත්තවට්ඨමෙ පරියාදික්ඛවට්ඨෙ සංඛද්දකඛචිතිවන්තෙ පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍යාති.

ගිලානවග්ගො අට්ඨමො.

කස්සද්දනං

ගිලානෙන දෙව වුත්තා රාධෙන අපරෙ තයො

අවිජ්ජාය ව දෙව වුත්තා භික්ඛු ලොකො ව එග්ගුනො.

1. තං භනෙත වක්ඛු - සිමු.
භනෙත තං වක්ඛු - මජ්ඣ.

9. ජනනවග්ගො

1. 9. 1

පලොකධම්මසූතං.

84. සාවස්ථියං —

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඬකම් —පෙ—
එකමන්තං. නිසිනෙකා ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච:
ලොකො ලොකොති හනෙත වුචති, කිත්තාවතා නු ඛො හනෙත
ලොකොති වුචතිති.

යං ඛො ආනන්ද පලොකධම්මං අයං වුචති අරියස්ස චිත්තෙ
ලොකො. කිංච ආනන්ද පලොකධම්මං? චක්ඛුං ඛො ආනන්ද පලොක
ධම්මං, රූපා පලොකධම්මා, චක්ඛුවිඤ්ඤාණං පලොකධම්මං, චක්ඛු
සම්මසෙසා පලොකධම්මො, යමපිදං චක්ඛුසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ඣති
වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි පලොකධම්මං —පෙ—

ජීව්හා පලොකධම්මා, රසා පලොකධම්මා, ජීව්හාවිඤ්ඤාණං පලොක
ධම්මං ජීව්හාසම්මසෙසා පලොකධම්මො, යමපිදං ජීව්හාසම්මසෙසපච්චයා
උපපජ්ඣති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තමපි
පලොකධම්මං —පෙ—

මනො පලොකධම්මො, ධම්මො පලොකධම්මො, මනොවිඤ්ඤාණං
පලොකධම්මං, මනොසම්මසෙසා පලොකධම්මො, යමපිදං මනොසම්මසෙස
පච්චයා උපපජ්ඣති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා,
තමපි පලොකධම්මං, යං ඛො ආනන්ද, පලොකධම්මං අයං වුචති
අරියස්ස චිත්තෙ ලොකොති.

1. 9. 2

සුඤ්ඤලොකසූතං.

85. එකමන්තං නිසිනෙකා ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං
එතදවොච: සුඤ්ඤ ලොකො සුඤ්ඤ ලොකොති හනෙත වුචති,
කිත්තාවතා නුඛො හනෙත සුඤ්ඤ ලොකොති වුචතිති? යස්මා ච
ඛො ආනන්ද, සුඤ්ඤං අනෙත වා අත්තනියෙන වා, තස්මා සුඤ්ඤ
ලොකොති වුචති.

කිංඤ්ච ආනන්ද, සුඤ්ඤං අත්තෙන වා අත්තනියෙන වා: වන්ඛුං
 ඛො ආනන්ද, සුඤ්ඤං අත්තෙනවා අත්තනියෙන වා, රූපා
 සුඤ්ඤං අත්තෙන වා අත්තනියෙන වා, වන්ඛුවිඤ්ඤාණං සුඤ්ඤං
 අත්තෙන වා අත්තනියෙන වා, වන්ඛුසලෙසෙසා සුඤ්ඤං අත්තෙන වා
 අත්තනියෙන වා යමපිදං වන්ඛුසලෙසෙසපවට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදධිතං.
 සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි සුඤ්ඤං අත්තෙන වා
 අත්තනියෙන වා -පෙ- යමපිදං මනොසලෙසෙසපවට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදධිතං.
 සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි සුඤ්ඤං අත්තෙන වා
 අත්තනියෙන වා. යය්මා ච ඛො ආනන්ද, සුඤ්ඤං අත්තෙන වා
 අත්තනියෙන වා, තය්මා සුඤ්ඤං ලොකොති වුට්ඨති.

1. 9. 3

සංකීර්තනධම්මසූතතං

86. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං
 එතදවොච, සාධු මෙ හන්තං, හගවා සංකීර්තනාධම්මං දෙසෙතු
 යමහං හගවන්තො ධම්මං. සුඤ්ඤං එකො වූපකට්ඨො අප්පමන්නො ආනාපි
 පභිතන්නො විහරෙය්‍යන්ති.

තං කිංචඤ්ඤාසි ආනන්ද, වන්ඛුං නිව්චං වා අනිව්චං වාති? අනිව්චං
 හන්තං. යං පනානිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං හන්තං. යං
 පනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්පන්තු තං සමනුපසිසිතුං: 'එතං
 මම, එසො හමස්මි, එසො මෙ අත්තා''ති? නොහෙතං හන්තං.
 රූපා නිව්චා වා අනිව්චා වාති? අනිව්චා හන්තං -පෙ- වන්ඛු
 විඤ්ඤාණං -පෙ- වන්ඛුසමඵෙසෙසා -පෙ- යමපිදං වන්ඛුසලෙසෙසපවට්ඨයා
 උපපජ්ජති වෙදධිතං. සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි නිව්චං
 වා අනිව්චං වාති? අනිව්චං හන්තං. යං පනානිව්චං දුක්ඛං වා තං
 සුඛං වාති? දුක්ඛං හන්තං. යං පනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං
 කල්පන්තු තං සමනුපසිසිතුං. "එතං මම එසො හමස්මි, එසො මෙ
 අත්තා''ති. නොහෙතං හන්තං, -පෙ-

ජිව්හා නිව්වා වා අනිව්වා වාති -පෙ- රසා -පෙ- ජිව්හාවිඤ්ඤාණං -පෙ- ජිව්හාසම්මසෙසා -පෙ- යමිදං මනොසම්මසෙසපව්වයා උපපජ්ජති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි නිව්වා වා අනිව්වා වාති? අනිව්වා හනෙත, යං පනානිව්වා දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති. දුක්ඛං හනෙත, යං පනානිව්වා දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලන්තා තං සමනුපස්සිතුං. "එතං මම, එසොහමස්මි, එසො මම අත්තාති? නොහෙතං හනෙත.

එව. පසසං ආනන්ද, සුතවා අරියසාවකො වක්ඛස්මිති නිබ්බින්නති, රූපෙසුපි නිබ්බින්නති, වක්ඛවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බින්නති, වක්ඛසම්මසෙසෙපි නිබ්බින්නති -පෙ- යමිදං මනොසම්මසෙසපව්වයා උපපජ්ජති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිති නිබ්බින්නති, නිබ්බින්නං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති, විමුක්තස්මි. විමුක්තමිති ඤාණං හොති. ථිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාතීති.

1. 9. 4

ජනනසුක්කං

87. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙළවනෙ කල්ලන්ත නිවාපෙ, තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහාචුන්දෙ ආයස්මා ව ජනෙනා ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ විහරන්ති, තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ජනෙනා ආබාධිතො හොති දුක්ඛිතො බාළහගිලානො. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො සායන්හසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා මහාචුන්දෙ තෙතුපසඛකමි, උපසඛකමිත්වා ආයස්මන්තං මහාචුන්දං එතදවොච: "ආයාමාචුසො චුන්දෙ, යෙනායස්මා ජනෙනා තෙතුපසඛකමිසසාම ගිලානපුට්ඨකා"ති. එවමාචුසොති ඛො ආයස්මා මහාචුන්දෙ ආයස්මිතො සාරිපුත්තස්ස පට්ඨසෙසාසි.

අථ ඛො ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහාචුන්දෙ යෙනායස්මා ජනෙනා තෙතුපසඛකමි.සු, උපසඛකමිත්වා පඤ්ඤානෙ ආසනෙ නිසීදි.සු, නිසජ්ජ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං ජනනං එතදවොච:

“කඨි තෙ ආවුසො ඛමනීයං, කඨි යාපනීයං, කඨි දුක්ඛා වෙදනා පටික්ඛමනති, නො අභික්ඛමනති, පටික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො අභික්ඛමොති.

න මෙ ආවුසො සාරිපුත්ත ඛමනීයං, න යාපනීයං, බාළභා මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්ඛමනති නො පටික්ඛමනති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමො¹. සෙය්‍යථාපි ආවුසො බලවා පුරිසො තිණ්ණන සිඛරෙන මුද්ධානං² අභිමනෙය්‍ය³, එවමෙව ඛො ආවුසො අධිමත්තා වාතා මුද්ධානං⁴ උපහනන්ති⁵.

න මෙ ආවුසො ඛමනීයං, න යාපනීයං -පෙ- නො පටික්ඛමො¹ සෙය්‍යථාපි ආවුසො බලවාපුරිසො දළෙහන වරත්තඛණ්ණන්⁶ සිසෙ සිසවෙයං දදෙය්‍ය, එවමෙව ඛො ආවුසො අධිමත්තා මෙ සිසෙ වෙදනා⁷.

න මෙ ආවුසො ඛමනීයං, න යාපනීයං -පෙ- නො පටික්ඛමො¹. සෙය්‍යථාපි ආවුසො දසෙඛා ගොසානකො වා ගොසානකනො වාසී වා තිණ්ණන ගොථිකනනනො කුච්ඡං පරිකතෙය්‍ය, එවමෙව ඛො ආවුසො අධිමත්තා වාතා කුච්ඡං පරිකතනති.

න මෙ ආවුසො ඛමනීයං, න යාපනීයං, -පෙ- නො පටික්ඛමො¹. සෙය්‍යථාපි ආවුසො ඥො බලවනො පුරිසා දුබ්බලනරං පුරිසං නානාබාහාසු ගහෙය්‍යා අඛාරකාසුයා සන්තාපෙය්‍යං, සමංචරිතාපෙය්‍යං, එවමෙව ඛො ආවුසො අධිමතො කායස්මිං ඩාහො.

න මෙ ආවුසො ඛමනීයං, න යාපනීයං, බාළභා මෙ දුක්ඛා වෙදනා. අභික්ඛමනති නො පටික්ඛමනති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමො¹. සඤ්ඤා ආවුසො සාරිපුත්ත ආභරික්ඛාමි නාවකඩ්ධාමී ජීවිතනති.

මා ආයස්මා ඡනො සඤ්ඤා ආභරෙසි. යාපෙතායස්මා ඡනො, යාපෙතං මයං ආයස්මන්තං ඡන්තං ඉච්ඡාමි, සථෙ ආයස්මන්තො ඡන්තස්ස නත්ථි සප්පායාති භොජනාති, අහං ආයස්මන්තො ඡන්තස්ස සප්පායාති භොජනාති පරියෙසිස්සාමි, සථෙ ආයස්මන්තො ඡන්තස්ස නත්ථි සප්පායාති භෙසජ්ජාති, අහං ආයස්මන්තො ඡන්තස්ස සප්පායාති භෙසජ්ජාති පරියෙසිස්සාමි, සථෙ ආයස්මන්තො ඡන්තස්ස නත්ථි පතිරුපා උපට්ඨාකා, අහං ආයස්මන්තං ඡන්තං උපට්ඨාමිස්සාමි, මායස්මා⁷ ඡනො සඤ්ඤා ආභරෙසි, යාපෙතායස්මා ඡනො, යාපෙතං මයං ආයස්මන්තං ඡන්තං ඉච්ඡාමාති,

1. පටික්ඛමොති - ස්‍යා, පිච්ඡි
3. අභිමනෙය්‍ය - මජ්ඣං,
5. ඛණ්ණන - ස්‍යා.
7. මාව ආයස්මා - ස්‍යා.

2. මුද්ධානි - මජ්ඣං ස්‍යා,
4. උපහනති - මජ්ඣං,
6. අධිමත්තවාතා සිසෙ සිසවෙදනා - ස්‍යා.
අධිමත්තා සිසෙ සිසවෙදනා - මජ්ඣං.

වත්ඛුසමීං ආවුසො ඡන්ත, වත්ඛුච්ඤ්ඤාණං, වත්ඛුච්ඤ්ඤාණවිඤ්ඤාණං
තබ්බෙසු ධම්මෙසු කිං දිස්වා කිං අභිඤ්ඤාය වත්ඛුං වත්ඛුච්ඤ්ඤාණං
වත්ඛුච්ඤ්ඤාණවිඤ්ඤාණතබ්බෙ ධම්මෙ “නෙතං මම, නෙසො’හමසමී,
න මෙසො අත්තා”ති සමනුපක්ඛසි? යොනස්මිං ආවුසො ඡන්ත -පෙ-
සානස්මිං ආවුසො ඡන්ත -පෙ- ජිව්හාය ආවුසො ඡන්ත ජිව්හාවිඤ්ඤාණං
ජිව්හාවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤාණතබ්බෙසු ධම්මෙසු කිං දිස්වා කිං අභිඤ්ඤාය
ජිව්හං ජිව්හාවිඤ්ඤාණං ජිව්හාවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤාණතබ්බෙ ධම්මෙ “නෙතං
මම නෙසො’හමසමී, න මෙසො අත්තා”ති සමනුපක්ඛසි?
කායස්මිං ආවුසො ඡන්ත -පෙ- මනස්මිං ආවුසො ඡන්ත, ටිනෝ
විඤ්ඤාණං මනෝවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤාණතබ්බෙසු ධම්මෙසු කිං දිස්වා කිං
අභිඤ්ඤාය මනං මනෝවිඤ්ඤාණං මනෝවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤාණතබ්බෙ ධම්මෙ
“නෙතං මම, නෙසො’හමසමී, න මෙසො අත්තා”ති සමනුපක්ඛසි?

වත්ඛුසමීං ආවුසො සාරිපුත්ත, වත්ඛුච්ඤ්ඤාණං වත්ඛුච්ඤ්ඤාණ
විඤ්ඤාණතබ්බෙසු ධම්මෙසු නිරොධං දිස්වා නිරොධං අභිඤ්ඤාය වත්ඛුං
වත්ඛුච්ඤ්ඤාණං වත්ඛුච්ඤ්ඤාණවිඤ්ඤාණතබ්බෙ ධම්මෙ “නෙතං මම,
නෙසො’හමසමී, න මෙසො අත්තා”ති සමනුපක්ඛසාමී. යොනස්මිං
ආවුසො සාරිපුත්ත -පෙ- සානස්මිං ආවුසො සාරිපුත්ත -පෙ- ජිව්හාය
ආවුසො සාරිපුත්ත, ජිව්හාවිඤ්ඤාණං ජිව්හාවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤාණතබ්බෙසු ධම්මෙසු
නිරොධං දිස්වා නිරොධං අභිඤ්ඤාය ජිව්හං ජිව්හාවිඤ්ඤාණං ජිව්හා-
විඤ්ඤාණවිඤ්ඤාණතබ්බෙ ධම්මෙ “නෙතං මම නෙසො’හමසමී, න
මෙසො අත්තා”ති සමනුපක්ඛසාමී, කායස්මිං ආවුසො සාරිපුත්ත -පෙ-
මනස්මිං ආවුසො සාරිපුත්ත, මනෝවිඤ්ඤාණං මනෝවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤාණ
තබ්බෙසු ධම්මෙසු නිරොධං දිස්වා නිරොධං අභිඤ්ඤාය මනං
මනෝවිඤ්ඤාණං මනෝවිඤ්ඤාණවිඤ්ඤාණතබ්බෙ ධම්මෙ “නෙතං මම,
නෙසො’හමසමී, න මෙසො අත්තා”ති සමනුපක්ඛසාමීති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා මහාවුජ්ඣ ආයස්මන්තං ඡන්තං එතදවොච:
“තස්මාතිහ ආවුසො ඡන්ත, ඉදං තස්ස භගවතො සාසනං නිව්ච-
කපං සාධුකං මනසිකාතබ්බං: “නිසීදනස්ස වලිතං, අනිසීදනස්ස වලිතං
නාහී, වලිතෙ අසති පක්ඛදධි හොති, පක්ඛදධියා සති නති¹ න හොති,
නතියා අසති ආගතිගති න හොති, ආගතිගතියා අසති වුතුපපාතො
න හොති, වුතුපපාතෙ අසති නෙවිධ න හුරං න උභයමන්තරෙන
එසෙවතො දුක්ඛස්සාති.

අථ ඛො ආයස්මා ච සාරිපුත්තො ආයස්මා ච මහාචුඤ්ඤ ආයස්මිත්තං ඡන්තං ඉමිනා ඔවාදෙන ඔවදිත්වා උට්ඨායාසනා පක්කමිංසු. අථ ඛො ආයස්මා ඡන්තො අවිරපක්කනෙනසු තෙසු ආයස්මිත්තෙසු සත්ථං ආහරෙසි.

අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන හගවා තෙනුපසඩ්ධම්. උපසඩ්ධම්ත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො හගවන්තං එතදවොච “ආයස්මිනා හන්තෙ, ඡන්තෙන සත්ථං ආහරිතං, තස්ස කා ගති කො අභිසම්පරායොති? නනු තෙ සාරිපුත්ත, ඡන්තෙන භික්ඛුනා සම්මුඛායෙව අනුපවඡ්ඡනා ඛ්‍යාතතාති.

අත්ථ හන්තෙ, පුබ්බවීරං¹ නාම වජ්ඣගාමො, තත්ථායස්මිනො ඡන්තස්ස මිත්තකුලාති සුභජ්ජකුලාති උපවඡ්ඡකුලාතිති.

හොතති හෙනෙ සාරිපුත්ත, ඡන්තස්ස භික්ඛුනො මිත්තකුලාති සුභජ්ජකුලාති උපවඡ්ඡකුලාති, න ඛො පනාහං සාරිපුත්ත, එත්තාවතා සඋපවඡ්ඡාති² වදම්, යො ඛො සාරිපුත්ත ඉමෙඤ්ඤ³ කායං නික්ඛිපති, අඤ්ඤා කායං උපාදියති, තමහං සඋපවඡ්ඡාති වදම්, තං ඡන්තස්ස භික්ඛුනො නත්ථි, අනුපවඡ්ඡං ඡන්තෙන භික්ඛුනා සත්ථං ආහරිතන්ති එවමෙතං සාරිපුත්ත, ධාරෙහිති.

1. 9. 5

පුණ්ණසුත්තං

88. අථ ඛො ආයස්මා පුණ්ණො යෙන හගවා තෙනුපසඩ්ධම් -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා පුණ්ණො හගවන්තං එතද වොච “සාධු මෙ හන්තෙ, හගවා සඩ්ධින්නෙන ධම්මං දෙසෙතු යමහං හගවන්තො ධම්මං සුත්වා එකො චූපකට්ඨො අපමන්නො ආනාපි පභිතන්නො විහරෙය්‍යන්ති.

සන්තී ඛො පුණ්ණ ව්‍යඛුට්ඨෙඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්ත මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, තඤ්ඤා භික්ඛු අභිනන්ති, අභිවදති, අඤ්ඤාසාය නිට්ඨති, තස්ස තං අභිනන්තො අභිවදන්තො අඤ්ඤාසාය නිට්ඨන්තො උප්පජ්ජති නන්දි, නන්දියමුදයා දුක්ඛසමුදයො පුණ්ණාති වදම්.

1. පුබ්බවීරජනං - මජ්ඣං, සං. පුබ්බවීරකුත්තං - PTS, පුබ්බවීරං - පි 2.

2. සා උපවඡ්ඡාති - පිච්ච

3. තඤ්ඤා - මජ්ඣං

සන්ති ටො පුණ්ණ, සොනවිඤ්ඤායා සද්ද -පෙ- සානවිඤ්ඤායා ගන්ධා -පෙ- ජිව්හාවිඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤායා ථොට්ඨංඛා -පෙ- සන්ති ටො පුණ්ණ, මනොවිඤ්ඤායා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, තඤ්ඤෙ භික්ඛු අභිනන්දති අභිවදති අපේක්ඛාසාය තිට්ඨති, තස්ස තං අභිනන්දතො අභිවදතො අපේක්ඛාසාය තිට්ඨතො උපපජ්ජති නන්දී, නන්දීසමුදයා දුක්ඛසමුදයො පුණ්ණති වදමි.

සන්ති ව ටො පුණ්ණ, ව්‍යඛුට්ඨඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, තඤ්ඤෙ භික්ඛු නාභිනන්දති නාභිවදති නාපේක්ඛාසාය තිට්ඨති, තස්ස තං අනභිනන්දතො අනභිවදතො අනාපේක්ඛාසාය තිට්ඨතො නන්දී නිරුජ්ඣති, නන්දීනිරොධා දුක්ඛනිරොධො පුණ්ණති වදමි.

සන්ති ව ටො පුණ්ණ, සොනවිඤ්ඤායා සද්ද -පෙ- සාන-විඤ්ඤායා ගන්ධා -පෙ- ජිව්හාවිඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤායා ථොට්ඨංඛා පෙ-සන්ති ව ටො පුණ්ණ, මනොවිඤ්ඤායා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, තඤ්ඤෙ භික්ඛු නාභිනන්දති නාභිවදති නාපේක්ඛාසාය තිට්ඨති, තස්ස තං අනභිනන්දතො අනභිවදතො අනාපේක්ඛාසාය තිට්ඨතො නන්දී නිරුජ්ඣති, නන්දී නිරොධා දුක්ඛනිරොධො පුණ්ණති වදමි.

ඉමිනා ඤං පුණ්ණ, මයා සංඛින්නෙන ඔවාදෙන ඔවදිතො කතමස්මිං ජනපදෙ විහරිස්සයිති? අත්ථි භතො, සුනාපරන්තො නාම ජනපදෙ, තඤ්ඤං විහරිස්සාමිති.

වණ්ඨා ටො පුණ්ණ, සුනාපරන්තකා මනුස්සා, එරුසා ටො පුණ්ණ සුනාපරන්තකා මනුස්සා, සචෙ ටො ඤං පුණ්ණ සුනාපරන්තකා මනුස්සා අකෙකාසිස්සන්ති පරිභාසිස්සන්ති, තත්ත පුණ්ණ, කිංඤ් භවිස්සති? සචෙ මං භතො, සුනාපරන්තකා මනුස්සා අකෙකාසිස්සන්ති, පරිභාසිස්සන්ති, තත්ත මෙ එවං භවිස්සති, භද්දකා වතිමෙ සුනාපරන්තකා මනුස්සා, සුභද්දකා වතිමෙ සුනාපරන්තකා මනුස්සා, යං මෙ නයිමෙ පාඨිනා පහාරං දෙන්නීති, එවමෙඤ් භගවා භවිස්සති එවමෙඤ් සුගත භවිස්සති.

සචෙ පන තෙ පුණ්ණ සුනාපරන්තකා මනුස්සා පාඨිනා පහාරං දස්සන්ති, තත්ත පන තෙ පුණ්ණ කිංඤ් භවිස්සති? සචෙ මෙ භතො, සුනාපරන්තකා මනුස්සා පාඨිනා පහාරං දස්සන්ති තත්ත මෙ එවං භවිස්සති.

සචෙ පන තිං¹ පුණ්ණ සුනාපරතතකා මනුසසා තිණෙන සචෙන ජීවිතා වොරොපෙසසනි, නත්ත පන තෙ පුණ්ණ කිංහි හවිසසති? සචෙ මං හතො සුනාපරතතකා මනුසසා තිණෙන සචෙන ජීවිතා වොරොපෙසසනි, නත්ත මෙ එවං හවිසසති: “සනති ටො තංස හගවතො සාවකා කායෙන ව ජීවිතෙන ව අට්ඨියමානා හරායමානා ජිගුවිමානා සසුහාරකං පරියෙසනති, තච්ච ඉදං අපරයිට්ඨමෙව² සසුහාරකං ලභිංති”, එවමෙස හගවා හවිසසති, එවමෙස සුගත හවිසසති.

සාධු සාධු පුණ්ණ සකඛිසසයි ටො තිං පුණ්ණ ඉමිනා දමුපසමෙන සමනනාගතො සුනාපරතතසී ජනපදෙ වත්තං, යසසදති තිං පුණ්ණ කාලං මඤ්ඤයිති.

අථ ටො ආයස්මා පුණ්ණ හගවතො භාසිතං⁴ අභිනන්දිතො අනුමොදිතො උට්ඨායාසනා හගවතං අභිවාදෙතො පදකඛිණං කතො සෙනාසනං සංසාමෙතො පතාවිවරං ආදය යෙන සුනාපරතො ජනපදෙ තෙන වාරිකං පකකම්. අනුපුලබ්ධන වාරිකං වරමානො යෙන සුනාපරතො ජනපදෙ තදවසරි. තත්ත සුදං ආයස්මා පුණ්ණ සුනාපරතසී ජනපදෙ විහරති.

අථ ටො ආයස්මා පුණ්ණ තෙනෙවනතරවණෙන පඤ්චමනානි උපාසකසතානි පටිච්චෙදෙයි, “තෙනෙව අනතරවණෙන පඤ්චමනානි උපාසකසතානි පටිච්චෙදෙයි” තෙනෙවනතරවණෙන තිසෙසා විජ්ජා සච්ඡාකාසි, තෙනෙවනතරවණෙන පරිනිබ්බාසි.

අථ ටො සමඤ්ඤා භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්.සු -පෙ- එකමනං නිසිංහා ටො තෙ භික්ඛු හගවතං එතදවොචුං “යො යො හතො පුණ්ණ නාම කුලපුණ්ණා හගවතා සඬකිංතො ඔවාදෙන ඔවදිතො යො කාලකතො තසස කා ගති? කො අභිසම්පරායොති? පඤ්චතො භික්ඛවෙ, පුණ්ණ, කුලපුණ්ණා අහොසි පච්චපාදී⁶ ධම්මසාත්ත ධම්මං, න ව මං ධම්මාධිකරණං විහෙසෙයි⁷, පරිනිබ්බුතො භික්ඛවෙ පුණ්ණ කුලපුණ්ණාති.

1. 9. 6

බාහියසුත්තං

89. අථ ටො ආයස්මා බාහියො යෙන හගවා තෙනුපසඬකම් -පෙ- එකමනං නිසිංහො ටො ආයස්මා බාහියො හගවතං එතදවොච, සාධු මෙ හතො, හගවා සඬකිංතො ධම්මං දෙසෙතු යමහං හගවතො ධම්මං සුඤ්ඤා එකො වුපකට්ඨා අපමනො ආනාපි පභිතතො විහරෙය්‍යනති.

1. තෙ - සතා, මජ්ඣ.

2. මෙ - සතා, මජ්ඣ.

3. අපරයිට්ඨමෙව - මජ්ඣ. පරියිට්ඨමෙව - සතා.

4. වචනං - මජ්ඣ.

5. පටිපාදෙයි - සි 1, 2, පටිදෙසෙයි - සතා.

6. සච්චපාදී - සතා, කුලපුණ්ණා පච්චපාද - මජ්ඣ.

7. විහෙසෙයි - මජ්ඣ.

තං කිංචඤ්ඤපි බාහිය, “වක්ඛං නිව්චං වා අනිච්චං වානි. අනිව්චං භතොත. යමපනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වානි. දුක්ඛං භතොත. යමපනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්පනානුතං සමනුපසීතුං “එතං මම, එසො’හමස්මි, එසො මෙ අත්තා”ති. නො හෙතං භතොත.

රූපා නිච්චා වා අනිච්චා වානි. අනිව්චා භතොත -පෙ- වක්ඛවීඤ්ඤාණං නිච්චං වා අනිච්චං වානි. අනිව්චං භතොත -පෙ- වක්ඛසම්මසෙසපි අනිච්චා වානි. අනිච්චා භතොත -පෙ- යමිදං මනොසම්මසෙසපච්චයා උප්පජ්ඣති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තමි නිච්චං වා අනිව්චං වානි. අනිව්චං භතොත. යමපනානිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වානි. දුක්ඛං භතොත. යමපනානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්පනානුතං සමනුපසීතුං “එතං මම එසො’හමස්මි එසො මෙ අත්තා”ති. නො හෙතං භතොත.

එවං පක්ඛං බාහිය, සුතවා අරියසාවකො වක්ඛස්මිම්බෙ නිබ්බිඤ්ඤති, රූපෙසුපි නිබ්බිඤ්ඤති, වක්ඛවීඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිඤ්ඤති, වක්ඛසම්මසෙසපි -පෙ- යමිදං මනොසම්මසෙසපච්චයා උප්පජ්ඣති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිම්බෙ නිබ්බිඤ්ඤති, නිබ්බිඤ්ඤං විරජ්ජති, විරාගා විමුක්ඛති, විමුක්ඛස්මි. විමුක්ඛමිති ඤාණං හොති, ඛිණාජාති, චූෂිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛාණායාති පජානාතීති.

අථ ඛො ආයස්මා බාහියො භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිතා උට්ඨායාසනා භගවතාං අභිවාදෙතා පදක්ඛිණං කතා පකාමි. අථ ඛො ආයස්මා බාහියො එතො චූපකට්ඨා අප්පමනො ආනාපි පභිනතො විහරතො න විරජෙසව යසස්සාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරිය පරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සඤ්ඤානා උපසමංජජ විහාසි.

ඛිණා ජාති, චූෂිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛාණා යාති අබ්භඤ්ඤපි, අඤ්ඤතරො ව පනායස්මා බාහියො අරහතං අහොසීති.

1. 9. 7

එජාසුත්තං.

90. එජා භික්ඛවෙ රොගො, එජා ගණ්ඨා, එජා සලලං, තජ්ඣාතිභ භික්ඛවෙ, තථාගතො අනෙජො විහරති වීතසලලො. තජ්ඣාතිභ භික්ඛවෙ, භික්ඛු වෙපි ආකච්චෙඛියා අනෙජො විහරෙය්‍යං වීතසලලොති: වක්ඛං න මඤ්ඤය්‍ය, වක්ඛුස්මිං න මඤ්ඤය්‍ය, වක්ඛුතො න මඤ්ඤය්‍ය, වක්ඛුං මෙති න මඤ්ඤය්‍ය. රූපෙ න මඤ්ඤය්‍ය රූපෙසු න මඤ්ඤය්‍ය, රූපතො න මඤ්ඤය්‍ය, රූපා මෙති න මඤ්ඤය්‍ය. වක්ඛුවීඤ්ඤුණං න මඤ්ඤය්‍ය, වක්ඛුවීඤ්ඤුණස්මිං න මඤ්ඤය්‍ය, වක්ඛුවීඤ්ඤුණතො න මඤ්ඤය්‍ය, වක්ඛුවීඤ්ඤුණ මෙති න මඤ්ඤය්‍ය. චක්ඛුසම්මසං න මඤ්ඤය්‍ය, චක්ඛුසම්මසස්මිං න මඤ්ඤය්‍ය, චක්ඛුසම්මසසතො න මඤ්ඤය්‍ය චක්ඛුසම්මසසො මෙති න මඤ්ඤය්‍ය. යමිදං චක්ඛුසම්මසසපච්චියා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි න මඤ්ඤය්‍ය තස්මිති න මඤ්ඤය්‍ය, තතොපි න මඤ්ඤය්‍ය, තං මෙති න මඤ්ඤය්‍ය.

සොතං න මඤ්ඤය්‍ය, සොතස්මිං න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- සාතං න මඤ්ඤය්‍ය, සාතස්මිං න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- ජීව්හං න මඤ්ඤය්‍ය, ජීව්හාය න මඤ්ඤය්‍ය, ජීව්හාතො න මඤ්ඤය්‍ය, ජීව්හා මෙති න මඤ්ඤය්‍ය. රසෙ න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- ජීව්හාවීඤ්ඤුණං න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- ජීව්හාසම්මසං න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- යමිදං ජීව්හාසම්මසසපච්චියා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි න මඤ්ඤය්‍ය, තස්මිති න මඤ්ඤය්‍ය, තතොපි න මඤ්ඤය්‍ය, තමෙති න මඤ්ඤය්‍ය.

කායං න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- මනං න මඤ්ඤය්‍ය මනස්මිං න මඤ්ඤය්‍ය, මනතො න මඤ්ඤය්‍ය, මනො මෙති න මඤ්ඤය්‍ය. ධම්මෙ න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- මනොවීඤ්ඤුණං න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- මනොසම්මසං න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- යමිදං මනොසම්මසසපච්චියා උප්පජ්ඣති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි න මඤ්ඤය්‍ය තස්මිති න මඤ්ඤය්‍ය තතොපි න මඤ්ඤය්‍ය තමෙති න මඤ්ඤය්‍ය. සබ්බං න මඤ්ඤය්‍ය, සබ්බස්මිං න මඤ්ඤය්‍ය සබ්බතො න මඤ්ඤය්‍ය, සබ්බං මෙති න මඤ්ඤය්‍ය.

සො එවං න මඤ්ඤමානො න ච කිඤ්චි¹ ලොකෙ උපාදියති අනුපාදියං න පරිත්තසසති, අපරිත්තසසං පට්ඨන්තමඤ්ඤව පරිතිබ්බායති, වීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කංගායති පඤ්ඤානිති.

1. 9. 8

දුක්ඛපච්ඡායුත්තං

91. එජා භික්ඛුවෙ රොගො එජා ගණ්ඨා එජා සලලං, තස්මානිහ භික්ඛුවෙ, තථාගතො අනෙතො විහරති විතසලො, තස්මානිහ භික්ඛුවෙ, භික්ඛු වෙපි ආකංඛෙය්‍ය අනෙතො විහරෙය්‍යං විතසලොති. චතුවුං න මඤ්ඤය්‍ය, චතුවුසුචිං න මඤ්ඤය්‍ය, චතුවුතො න මඤ්ඤය්‍ය, චතුවුං මෙති න මඤ්ඤය්‍ය. රූපෙ න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- චතුවුච්ඤ්ඤ්‍යං න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- චතුවුසලෙසසං න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- යමිදං චතුවුසලෙසසපට්ඨයා උප්පජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි න මඤ්ඤය්‍ය, තස්මිමි න මඤ්ඤය්‍ය තතොපි න මඤ්ඤය්‍ය, තං මෙති න මඤ්ඤය්‍ය. යං හි භික්ඛුවෙ² මඤ්ඤති, යසුං මඤ්ඤති, යතො මඤ්ඤති, යං මෙති මඤ්ඤති, තතො තං භොති අඤ්ඤාථා. අඤ්ඤාථාභාවී හවසන්තො ලොකො හවමෙවාභිනාජුති.

සොනං න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- සානං න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- ජිවහං න මඤ්ඤය්‍ය, ජිවහාය න මඤ්ඤය්‍ය, ජිවහානො න මඤ්ඤය්‍ය, ජිවහා මෙති න මඤ්ඤය්‍ය. රසෙ න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- ජිවහාච්ඤ්ඤ්‍යං -පෙ- ජිවහාසලෙසසං -පෙ- යමිදං ජිවහාසලෙසසපට්ඨයා උප්පජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි න මඤ්ඤය්‍ය, තස්මිමි න මඤ්ඤය්‍ය, තතොපි න මඤ්ඤය්‍ය තමෙවති න මඤ්ඤය්‍ය. යං හි භික්ඛුවෙ මඤ්ඤති යසුං මඤ්ඤති යතො මඤ්ඤති යං මෙති මඤ්ඤති, තතො තං භොති අඤ්ඤාථා අඤ්ඤාථාභාවී හවසන්තො ලොකො හවමෙවාභිනාජුති.

කායං න මඤ්ඤය්‍ය -පෙ- මනං න මඤ්ඤය්‍ය, මනස්සිං න මඤ්ඤය්‍ය, මනතො න මඤ්ඤය්‍ය, මනො මෙති න මඤ්ඤය්‍ය.

1. න කිඤ්චි - මජ්ඣ.

2. යං භික්ඛුවෙ - සීඛු.

ධම්මෙ න මඤ්ඤායා -පෙ- මනෝවිඤ්ඤාණං -පෙ- මනෝ-
සම්මන්තං -පෙ- යමිදං මනෝසම්මන්තසප්පච්ඡයා උපපජ්ජති වේදයිතං
සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛං සුඛං වා තප්පි න මඤ්ඤායා, තප්පිට්ඨි
න මඤ්ඤායා, තනෝපි න මඤ්ඤායා, තං මෙති න මඤ්ඤායා.
යං හි¹ භික්ඛවෙ, මඤ්ඤති, යසම් මඤ්ඤති, යනො මඤ්ඤති,
යං මෙති මඤ්ඤති තනො තං හොති අඤ්ඤාථා. අඤ්ඤාථාහාපි
භවිසන්තො ලොකො භවමෙවාභිනාජුති.

යාවතා භික්ඛවෙ, ඛන්ධධාතුආයතනා තප්පි න මඤ්ඤායා,
තප්පිට්ඨි න මඤ්ඤායා, තනෝපි න මඤ්ඤායා, තං මෙති න
මඤ්ඤායා. යො ඵ්ථං අමඤ්ඤාමානො න ච කිඤ්චි² ලොකෙ උපාදියති
අනුපාදියං න පරිත්තසාති. අපරිත්තසං පච්චත්තඤ්ඤව පරිනිබ්බායති,
විණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කතායාති
පජානාතිති.

1. 9. 9

ආයසුත්තං

92. ආයං වො භික්ඛවෙ දෙසිසසාමී, තං සුණාථ. කිඤ්ච භික්ඛවෙ
ආයං? වක්ඛුණ්ණෙව රූපා ව, සොතණ්ණෙව සද්ද ව, සානණ්ණෙව
ගන්ධා ව, ජිව්හාවෙව රසා ව, කායො වෙව ථොට්ඨබ්බා ව, මනෝ
වෙව ධම්මා ව, ඉදං වුච්ඡති භික්ඛවෙ ආයං.

යො භික්ඛවෙ ඵ්ථං වදෙයා: ‘අහමෙතං ආයං පච්චසක්ඛාය
අඤ්ඤං ආයං පඤ්ඤාපෙක්ඛාමී’ති. තස්ස වාචාවතථුරෙවස්ස, පුට්ඨො
ව න සම්පායෙයා, උත්තරිඤ්ච විසාතං ආපජ්ජෙයා, තං කිසං
ගෙතු? යථා තං භික්ඛවෙ අවිසයස්සීති.

1. යමි - සිවු

2. න කිඤ්චි - සිවු මථය.

1. 9. 10

දුතියදවයසුත්තං

93. ඉදං භික්ඛවෙ, පට්ඨව විඤ්ඤාණං සමෙහාති. කථංඤ භික්ඛවෙ, ඉදං පට්ඨව විඤ්ඤාණං සමෙහාති? වක්ඛුංඤ භික්ඛවෙ රූපෙ උපපජ්ඣති වක්ඛුච්ඤ්ඤාණං, වක්ඛුං¹ අනිච්චං විපරිණාමී අඤ්ඤාථාභාවී. රූපා අනිච්චා විපරිණාමීනො අඤ්ඤාථාභාවීනො, ඉදෙත්තං ඉදං වලංකෙඤ්ච ව්‍යයංඤ² අනිච්චං විපරිණාමී අඤ්ඤාථාභාවී. වක්ඛුච්ඤ්ඤාණං අනිච්චං විපරිණාමී අඤ්ඤාථාභාවී, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො වක්ඛුච්ඤ්ඤාණංඤ අඤ්ඤාථාභාවී උප්පාදය, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො අනිච්චා විපරිණාමී අඤ්ඤාථාභාවී. අනිච්චං ඛො පන භික්ඛවෙ පච්චයං පට්ඨව සමුදායනං වක්ඛුච්ඤ්ඤාණං කුතො නිච්චං භවිස්සති.

යා ඛො භික්ඛවෙ, ඉදෙසං තිණ්ණං ධම්මානං සංඛාති සන්ති-පානො සම්චායො අයං වුද්ධති භික්ඛවෙ වක්ඛුසම්මසෙසා³. වක්ඛු-සම්මසෙසාපි අනිච්චං විපරිණාමී අඤ්ඤාථාභාවී, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො වක්ඛුසම්මසෙසංඤ උප්පාදය, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො අනිච්චං විපරිණාමී අඤ්ඤාථාභාවී, අනිච්චං ඛො පන භික්ඛවෙ පච්චයං පට්ඨව උප්පනො වක්ඛුසම්මසෙසා කුතො නිච්චං භවිස්සති. ඵුට්ඨො භික්ඛවෙ වෙදෙති, ඵුට්ඨො සංඝොනාති, ඵුට්ඨො වෙතෙති, ඉදෙත්තෙපි ධම්මා වලා වෙච ව්‍යයා ව අනිච්චා විපරිණාමීනො අඤ්ඤාථාභාවීනො.

සොනංඤ පට්ඨව සද්දෙ උපපජ්ඣති සොනච්ඤ්ඤාණං -පෙ-
සානංඤ පට්ඨව ගජෙ උපපජ්ඣති සානච්ඤ්ඤාණං -පෙ-
පිට්ඨංඤ පට්ඨව රසෙ උපපජ්ඣති පිට්ඨච්ඤ්ඤාණං, පිට්ඨා අනිච්චා විපරිණාමී⁴ අඤ්ඤාථාභාවී⁵, රසා අනිච්චා විපරිණාමීනො අඤ්ඤාථා-
භාවීනො, ඉදෙත්තං ඉදං වලංකෙඤ්ච ව්‍යයංඤ අනිච්චං විපරිණාමී අඤ්ඤාථාභාවී, පිට්ඨච්ඤ්ඤාණං අනිච්චං විපරිණාමී අඤ්ඤාථාභාවී, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො පිට්ඨච්ඤ්ඤාණංඤ උප්පාදය, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො අනිච්චං විපරිණාමී අඤ්ඤාථාභාවී, අනිච්චං ඛො පන භික්ඛවෙ පච්චයං පට්ඨව උප්පනං පිට්ඨච්ඤ්ඤාණං කුතො නිච්චං භවිස්සති.

1. වක්ඛු - සිමු. මජ්ඣ.

2. බ්‍යාච්ඤ - මජ්ඣ. සා.

3. අයං වුද්ධති වක්ඛුසම්මසෙසා - මජ්ඣ., සි2.

4. විපරිණාමීති?

5. අඤ්ඤාථාභාවීති?

යා ඔබ භික්ඛවෙ ඉමෙසං තිණ්ණං ධම්මානං සඛාති පණ්ඩිතො
සමවායො, අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ ජිව්හාසලෙසෙසා. ජිව්හාසලෙසෙසාපි
අනිවේදා විපරිණාමී අඤ්ඤාථාහාවී. යොපි හෙතු යොපි පට්ඨයො
ජිව්හාසලෙසෙසස උප්පාදය සොපි හෙතු සොපි පට්ඨයො අනිවේදා
විපරිණාමී අඤ්ඤාථාහාවී. අනිවිදං ඔබ පන භික්ඛවෙ පට්ඨයං
පටිට්ඨ උප්පන්නො ජිව්හාසලෙසෙසා කුතො නිවේදා හවිසසති. ඵුට්ඨො
භික්ඛවෙ වෙදෙති. ඵුට්ඨො සඤ්ජානාති. ඵුට්ඨො වෙතෙති. ඉත්ථෙතෙපි
ධම්මා වලාචෙව ව්‍යයා ව, අනිවිදා විපරිණාමීනො අඤ්ඤාථාහාවිනො.

කායඤ්ඤා පටිට්ඨ ථොට්ඨමෙබ්බ උප්පජ්ජති කායවිඤ්ඤාණං. -පෙ-
මනඤ්ඤා පටිට්ඨ ධම්මෙ උප්පජ්ජති මනොවිඤ්ඤාණං, මනො අනිවේදා
විපරිණාමී අඤ්ඤාථාහාවී. ධම්මා අනිවිදා විපරිණාමීනො අඤ්ඤාථා-
හාවිනො. ඉත්ථෙතං ආයං වලංකෙඤ්ච ව්‍යයඤ්ඤා, අනිවිදං විපරිණාමී
අඤ්ඤාථාහාවී. මනොවිඤ්ඤාණං අනිවිදං විපරිණාමී අඤ්ඤාථාහාවී.
යොපි හෙතු යොපි පට්ඨයො මනොවිඤ්ඤාණසස උප්පාදය,
සොපි හෙතු සොපි පට්ඨයො අනිවේදා විපරිණාමී අඤ්ඤාථාහාවී.
අනිවිදං ඔබ පන භික්ඛවෙ පට්ඨයං පටිට්ඨ උප්පන්නං මනොවිඤ්ඤාණං
කුතො නිවිදං හවිසසති.

යා ඔබ භික්ඛවෙ ඉමෙසං තිණ්ණං ධම්මානං සඛාති සන්තිපාතො
සමවායො අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ මනොසලෙසෙසා, මනොසලෙසෙසාපි
අනිවේදා විපරිණාමී අඤ්ඤාථාහාවී.

යොපි හෙතු යොපි පට්ඨයො මනොසලෙසෙසස උප්පාදය, යොපි
හෙතු යොපි පට්ඨයො අනිවේදා විපරිණාමී අඤ්ඤාථාහාවී. අනිවිදං
ඔබ පන භික්ඛවෙ පට්ඨයං පටිට්ඨ උප්පන්නො මනොසලෙසෙසා
කුතො නිවේදා හවිසසති. ඵුට්ඨො භික්ඛවෙ වෙදෙති, ඵුට්ඨො
සඤ්ජානාති, ඵුට්ඨො වෙතෙති, ඉත්ථෙතෙපි ධම්මා වලා චෙව ව්‍යයා ව,
අනිවිදා විපරිණාමීනො අඤ්ඤාථාහාවිනො. එවං ඔබ භික්ඛවෙ
ආයං පටිට්ඨ විඤ්ඤාණං සමෙහාතිති.

ජනනවග්ගො නවමො

කත්තුද්දනං:

පලොක සුඤ්ඤා සංවිතං¹ - ජනෙහ පුණ්ණො ව බාහියො
එජෙන ව දුට්ඨො වුත්තා - ආයෙහි අපරෙ දුට්ඨෙති.

1. සාලානසුඤ්ඤා සංවිතො - සිමු.

10. ඡලවග්ගො

1. 10. 1

ඡඵසසායනනසුතනං

94. ඡයිමෙ¹ භික්ඛවෙ ඵසසායනනා අදනනා අගුණනා අරක්ඛිතා අසංවුතා දුක්ඛාදිවාහා භොතති. කතමෙ ඡ?

වකඛු. භික්ඛවෙ ඵසසායනනං අදනනං අගුණනං අරක්ඛිතං අසංවුතං දුක්ඛාදිවාහං භොති. සොනං භික්ඛවෙ ඵසසායනනං -පෙ- සානං භික්ඛවෙ ඵසසායනනං -පෙ- ජිව්හා භික්ඛවෙ ඵසසායනනං අදනනං අගුණනං අරක්ඛිතං අසංවුතං දුක්ඛාදිවාහං භොති. කායො භික්ඛවෙ ඵසසායනනං -පෙ- මනො භික්ඛවෙ ඵසසායනනං අදනනං අගුණනං අරක්ඛිතං අසංවුතං දුක්ඛාදිවාහං භොති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ඡ ඵසසායනනා අදනනා අගුණනා අරක්ඛිතා අසංවුතා දුක්ඛාදිවාහා භොතති.

ඡයිමෙ භික්ඛවෙ ඵසසායනනා සුදනනා සුගුණනා සුරක්ඛිතා සුසංවුතා සුඛාදිවාහා භොතති. කතමෙ ඡ?

වකඛු. භික්ඛවෙ ඵසසායනනං සුදනනං සුගුණනං සුරක්ඛිතං සුසංවුතං සුඛාදිවාහං භොති. සොනං භික්ඛවෙ ඵසසායනනං -පෙ- සානං භික්ඛවෙ ඵසසායනනං -පෙ- ජිව්හා භික්ඛවෙ ඵසසායනනං සුදනනං සුගුණනං සුරක්ඛිතං සුසංවුතං සුඛාදිවාහං භොති. කායො භික්ඛවෙ ඵසසායනනං -පෙ- මනො භික්ඛවෙ ඵසසායනනං සුදනනං සුගුණනං සුරක්ඛිතං සුසංවුතං සුඛාදිවාහං භොති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ඡ ඵසසායනනා සුදනනා සුගුණනා සුරක්ඛිතා සුසංවුතා සුඛාදිවාහා භොතති.

ඉදමචොච භගවා. ඉදං වච්ඡා සුගතො අරාපරං ඵතදචොච සථා;

1. ඡ 90ම - සිඉ.

ඡළෙව එසසායතනානි භික්ඛවො
අසංවුතො යත් දුක්ඛං නිගව්ඡති,
නෙසඤ්ඤා යෙ සංවරණං අවෙදිසුං
සද්ධාදුතියා විහරන්තානවස්සන්තා.

දිස්වාන රුපානි මනොරමානි
අරොපි දිස්වා අමනොරමානි
මනොරමෙ රාගපථං විනොදයෙ
න වජ්ජියං¹ මෙති මනං පදෙසයෙ

සද්දඤ්ඤා සුඤ්ඤා දුග්ගං පියාප්පියං
පියමිති සද්දෙ න සමුද්දුතො සියා
අරොපපියෙ² දෙසග්ගං විනොදයෙ
න වජ්ජියං මෙති මනං පදෙසයෙ

ගන්ධඤ්ඤා සාන්ධා සුරභිං මනොරමං
අරොපි සාන්ධා අසුචිං අකතතියං
අකතතියස්මිං පටිසං විනොදයෙ
ඡන්දනුනිතො නව කතතියෙ³ සියා

රසඤ්ඤා භොක්ඛා සාදිතඤ්ඤා සාදුං⁴
අරොපි භොක්ඛාන අසාදුමෙකද
සාදුං රසං නාලේඤ්ඤායාය භුංඤ්ඤා
විරොධමාසාදුසු නොපදංසයෙ

එසසන්ත ඵ්ථෙධා න සුඛෙත මඡ්ඡ⁵
දුක්ඛෙත ඵ්ථෙධාපි න සමපච්චෙධෙ
එසසද්ධං සුඛදුක්ඛං උපපක්ඛං⁶
අනානුරුඤ්ඤා අවිරුඤ්ඤානවි

පපඤ්ඤාසඤ්ඤා ඉතරීතරා නරා
පපඤ්ඤායන්තා උපයන්ති සඤ්ඤානො
මනොමයං ගෙහසිතඤ්ඤා සබ්බං
පනුජ්ජි නෙසබ්බඉඤ්ඤිතං ඉරියති

එවං මනො ඡක්ඛා යද සුභාවිතො
ඵ්ථධස්ස විතං න විකම්පතෙ කච්චි
තෙ රාගදෙසෙ⁷ අභිභුයා භික්ඛවො
හවාථ⁸ ජාතිමරණස්ස පාරගාති.

1. න වාජ්ජියං - ස්වා, මජ්ඣ.

2. අරොපියං - සි 2.

3. කතතියො - සි 2.

4. සාදිතඤ්ඤා සාදු - ස්වා; සාදිතඤ්ඤාසාදු - සි 2. අසාදිතඤ්ඤාසාදු - මජ්ඣ, සාදිතඤ්ඤාසාදුඤ්ඤා

5. මඡ්ඡ - ස්වා, සි 2.

6. පුඤ්ඤං - ස්වා.

7. උපපක්ඛං - සි 2.

8. රාගදෙසං - සි 2.

9. හවාථ - මජ්ඣ.

1. 10. 2

මාලුඛකායපුත්තසුත්තං

95. අථ ඛො ආයස්මා මාලුඛකායපුත්තො¹ යෙන හගවා තෙනුපසංකම්ථි -පෙ- එකමත්තං නිසිංකො ඛො ආයස්මා මාලුඛකායපුත්තො හගවත්තං එතදවොච: සාධු මෙ හතෙත, හගවා සංඛින්නෙන ධම්මං දෙසෙතු යමහං හගවතො ධම්මං සුඤ්ඤා එකො වූපකට්ඨා අප්පට්ඨො ආනාපි පභිතතො විහරෙය්‍යන්ති.

එතදන්ති මාලුඛකායපුත්ත නිං දහරෙ භික්ඛු චක්ඛාම, යත්‍ර හි නාම ඤං භික්ඛු ජිණ්ණො වුද්ධො මහලලකො අද්ධගතො වයොඅනුප්පතො සංඛින්නෙන ඔවාදං යාවසීති. කිංචාපහං හතෙත ජිණ්ණො වුද්ධො මහලලකො අද්ධගතො වයොඅනුප්පතො, දෙසෙතු මෙ හතෙත හගවා සංඛින්නෙන ධම්මං, දෙසෙතු මෙ සුගතො සංඛින්නෙන ධම්මං, අප්පට්ඨනාමාහං හගවතො භාසිතස්ස අඤ්ඤා ආචාරොය්‍යං, අප්පට්ඨනාමාහං හගවතො භාසිතස්ස දයාදෙ අස්සන්ති.

තං කිම්මස්සෙයි මාලුඛකායපුත්ත යෙ තෙ චක්ඛුචික්ඛෙය්‍යා රූපා අදිට්ඨා අදිට්ඨපුඤ්ඤා, න ච පස්සෙයි, න ච තෙ භොති. පස්සෙය්‍යන්ති, අඤ්ඤා තෙ තඤ්ඤා ජජෙද්‍ය වා රාගො වා පෙමං වාති. නො භෙතං හතෙත.

යෙ තෙ සොනචික්ඛෙය්‍යා සද්ද අස්සුතා අස්සුතපුඤ්ඤා, න ච සුඤ්ඤා, න ච තෙ භොති සුඤ්ඤෙය්‍යන්ති, අඤ්ඤා තෙ තඤ්ඤා ජජෙද්‍ය වා රාගො වා පෙමං වාති. නො භෙතං හතෙත. යෙ තෙ සානචික්ඛෙය්‍යා ගණ්ඨා අසාධිතා අසාධිතපුඤ්ඤා, න ච සායසි න ච තෙ භොති. සායෙය්‍යන්ති? අඤ්ඤා තෙ තඤ්ඤා ජජෙද්‍ය වා රාගො වා පෙමං වාති. නො භෙතං හතෙත.

යෙ තෙ ජිව්හාචික්ඛෙය්‍යා රසා අසාධිතා අසාධිතපුඤ්ඤා, න ච සායසි, න ච තෙ භොති සායෙය්‍යන්ති, අඤ්ඤා තෙ තඤ්ඤා ජජෙද්‍ය වා රාගො වා පෙමං වාති. නො භෙතං හතෙත. යෙ තෙ

1. මාලුකකා - මජ්ඣිම, සං. 1.

කායවිකේශකයා ඵොට්ඨකො අසමුද්ධො අසමුද්ධපුබ්බො න ච ඵුසසි,
න ච තෙ භොති ඵුසෙය්‍යන්ති, අස්සී තෙ තස් ඡන්දො වා රාගො වා
පෙමං වාති. නො භෙතං හතෙත. යෙ තෙ මනොවිකේශකයා ධම්මො
අවිඤ්ඤානා අවිඤ්ඤානපුබ්බො න ච විජානාසි, න ච තෙ භොති
විජානෙය්‍යන්ති, අස්සී තෙ තස් ඡන්දො වා රාගො වා පෙමං වාති.
නොභෙතං හතෙත.

එස්ස ච තෙ මාලුඤ්ඤාපුත්ත දිට්ඨසුතමුතවිඤ්ඤානබ්බසු
ධම්මෙසු දිට්ඨො දිට්ඨමන්තං හවිසසති, සුතෙ සුතමන්තං හවිසසති,
මුතෙ මුතමන්තං හවිසසති, විඤ්ඤානෙ විඤ්ඤානමන්තං හවිසසති.
යතො ඛො තෙ මාලුඤ්ඤාපුත්ත දිට්ඨසුතමුතවිඤ්ඤානබ්බසු ධම්මෙසු
දිට්ඨො දිට්ඨමන්තං හවිසසති, සුතෙ සුතමන්තං හවිසසති, මුතෙ
මුතමන්තං හවිසසති, විඤ්ඤානෙ විඤ්ඤානමන්තං හවිසසති, තතො ඤං
මාලුඤ්ඤාපුත්ත න තෙන, යතො ඤං මාලුඤ්ඤාපුත්ත න තෙන,
තතො ඤං මාලුඤ්ඤාපුත්ත න තස්ස; යතො ඤං මාලුඤ්ඤාපුත්ත
න තස්ස, තතො ඤං මාලුඤ්ඤාපුත්ත නෙවිධි න හුරං න උභයමන්තරෙන.
එසෙවතො දුක්ඛං සකාමි.

ඉමස්ස ධ්වංගං හතෙත හගවතා සංඛිංසොගා භාසිතස්ස එවං-
විජාරෙන¹ අස්ස ආජානාමි.

රූපං දිස්වා සති මුට්ඨා පියනිමිත්තං² මනසි කරොතො
සාරත්ථවිත්තො වෙදෙති තස්ස අපේක්ඛාසාය³ තිට්ඨති.
තස්ස වධිත්තං වෙදනා අනෙකා රූපසමග්ගවා
අභිජ්ඣා ච විභෙසා ච විත්තමස්සුපහස්සති
එවං ආවිනතො දුක්ඛං ආරා නිබ්බාණං⁴ වුච්ඡති.

සඤ්ඤං සුඤ්ඤං සති මුට්ඨා පියං නිමිත්තං මනසි කරොතො
සාරත්ථවිත්තො වෙදෙති තස්ස අපේක්ඛාසාය තිට්ඨති
තස්ස වධිත්තං වෙදනා අනෙකා සඤ්ඤාසමග්ගවා
අභිජ්ඣා ච විභෙසා ච විත්තමස්සුපහස්සති
එවං ආවිනතො දුක්ඛං ආරා නිබ්බාණං වුච්ඡති.

ගන්ධං සාන්ධං සති මුට්ඨා පියං නිමිත්තං මනසි කරොතො
සාරත්ථවිත්තො වෙදෙති තස්ස අපේක්ඛාසාය තිට්ඨති.
තස්ස වධිත්තං වෙදනා අනෙකා ගන්ධසමග්ගවා
අභිජ්ඣා ච විභෙසා ච විත්තමස්සුපහස්සති
එවං ආවිනතො දුක්ඛං ආරා නිබ්බාණං වුච්ඡති

1. භාසිතස්ස විජාරෙන - මජ්ඣ., සා., සිමු.

2. පියනිමිත්තං - සිමු, සි 2.

3. අපේක්ඛාස - මජ්ඣ., අපේක්ඛාසා - සා.

4. නිබ්බාණ - මජ්ඣ., සා.

රසං භොජා සති මුට්ඨා පියං නිමිත්තං මනසි කරොතො
සාරත්තවිත්තො වෙදෙති තඤ්ඤා අපේක්ඛාසාය නිට්ඨති
තස්ස වඩ්ඪන්ති වෙදනා අනෙකා රසසමභවා
අභිජ්ඣා ව විභෙසා ව විත්තමඤ්ඤපහඤ්ඤති
එවං ආවිනතො දුක්ඛං ආරා නිබ්බානං වුච්ඡති.

එසං¹ ඵ්ඤා සති මුට්ඨා පියං නිමිත්තං මනසි කරොතො
සාරත්තවිත්තො වෙදෙති තඤ්ඤා අපේක්ඛාසාය නිට්ඨති
තස්ස වඩ්ඪන්ති වෙදනා අනෙකා එසස සමභවා
අභිජ්ඣා ව විභෙසා ව විත්තමඤ්ඤපහඤ්ඤති
එවං ආවිනතො දුක්ඛං ආරා නිබ්බානං වුච්ඡති.

ධම්මං ඤාතො සති මුට්ඨා පියං නිමිත්තං මනසි කරොතො
සාරත්තවිත්තො වෙදෙති තඤ්ඤා අපේක්ඛාසාය නිට්ඨති
තස්ස වඩ්ඪන්ති වෙදනා අනෙකා ධම්මසමභවා
අභිජ්ඣා ව විභෙසා ව විත්තමඤ්ඤපහඤ්ඤති
එවං ආවිනතො දුක්ඛං ආරා නිබ්බානං වුච්ඡති.

න සො රජ්ජති රූපෙසු රූපං දිස්වා පතිස්සතො²
විරත්තවිත්තො වෙදෙති තඤ්ඤා නාපේක්ඛාසාය නිට්ඨති
යථාස්ස පස්සතො රූපං සෙවතො වාපි වෙදනං
බියති නොපවීයති එවං සො චරති සතො
එවං අපවිනතො දුක්ඛං සන්තිකෙ නිබ්බානං වුච්ඡති.

න සො රජ්ජති සද්දෙසු සද්දං සුඤ්ඤා පතිස්සතො
විරත්තවිත්තො වෙදෙති තඤ්ඤා නාපේක්ඛාසාය නිට්ඨති
යථාස්ස සුඤ්ඤතො සද්දං සෙවතො වාපි වෙදනං
බියති නොපවීයති එවං සො චරති සතො
එවං අපවිනතො දුක්ඛං සන්තිකෙ නිබ්බානං වුච්ඡති.

න සො රජ්ජති ගන්ධෙසු ගන්ධං ඝාතො පතිස්සතො
විරත්තවිත්තො වෙදෙති තඤ්ඤා නාපේක්ඛාසාය නිට්ඨති
යථාස්ස ඝායතො ගන්ධං සෙවතො වාපි වෙදනං
බියති නොපවීයති එවං සො චරති සතො
එවං අපවිනතො දුක්ඛං සන්තිකෙ නිබ්බානං වුච්ඡති.

න සො රජ්ජති රසෙසු රසං භොජා පතිස්සතො
විරත්තවිත්තො වෙදෙති තඤ්ඤා නාපේක්ඛාසාය නිට්ඨති
යථාස්ස සායතො රසං සෙවතො වාපි වෙදනං
බියති නොපවීයති එවං සො චරති සතො
එවං අපවිනතො දුක්ඛං සන්තිකෙ නිබ්බානං වුච්ඡති.

1. ඵොධ්ඛො - සා.
2. පවිසුතො - මජ්.

න සො රජජනී එසෙසසු එසසං ඵ්ඤ්ඤ පතිසසනො
විරතවිතො වෙදෙති තඤ්ඤ නාලේකාසාය තිට්ඨති
යථාසස ඵ්ඤ්ඤ පතිසසං සෙවනො වාපි වෙදනං
බීයති නොපවීයති එවං සො වරතී සනො
එවං අපචිතනො දුක්ඛං සන්තීකෙ නිබ්බානං වුච්චති

න සො රජජනී ධම්මෙසු ධම්මං ඤාතො පතිසසනො
විරතවිතො වෙදෙති තඤ්ඤ නාලේකාසාය තිට්ඨති
යථාසස විජානනො¹ ධම්මං සෙවනොවාපි වෙදනං
බීයති නොපවීයති එවං සො වරතී සනො
එවං අපචිතනො දුක්ඛං සන්තීකෙ නිබ්බානං වුච්චති ති.

ඉමස්ස ඛො'හං හතො හගවතා සඬබ්බෙනන භාසිතස්ස එවං
විජාලරෙන අසං ආජානාමිති. සාධු සාධු මාලුඛ්‍යාපුත්ත, සාධු ඛො
ඤ්ඤ මාලුඛ්‍යාපුත්ත මයා සඬබ්බෙනන භාසිතස්ස විජාලරෙන අසං
ආජානාමි.

රූපං දිස්වා සති මුට්ඨා පියං නිමිත්තං මනසි කරොතො
සාරතවිතො වෙදෙති තඤ්ඤ අලේකාසාය තිට්ඨති
තස්ස වධ්ඨන්ති වෙදනා අනෙකා රූපසමුච්ඡවා
අභිජ්ඣා ව විහෙසා ව විතමස්සපහස්සති
එවං ආචිතනො දුක්ඛං ආරා නිබ්බානං වුච්චති -පෙ-

න සො රජජනී ධම්මෙසු ධම්මං ඤාතො පතිසසනො
විරතවිතො වෙදෙති තඤ්ඤ නාලේකාසාය තිට්ඨති
යථාසස විජානනො ධම්මං සෙවනො වාපි වෙදනං
බීයති නො පවීයති එවං සො වරතී සනො
එවං අපචිතනො දුක්ඛං සන්තීකෙ නිබ්බානං වුච්චති ති.

ඉමස්ස ඛො මාලුඛ්‍යාපුත්ත මයා සඬබ්බෙනන භාසිතස්ස එවං
විජාලරෙන අසො දට්ඨබ්බෙති. අථ ඛො ආයස්මා මාලුඛ්‍යාපුත්තො
හගවතො භාසිතං අභිනාදිසො අනුමොදිසො උට්ඨායාසනා හගවතං
අභිවාදෙසො පදක්ඛිණං කතො පකකාමි.

අථ ඛො ආයස්මා මාලුඛ්‍යාපුත්තො එකො වූපකට්ඨො
අප්පමනො ආනාපි පභිතනො විහරනො න විරසෙසව යස්ස ආය
කුලපුත්තො සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං
බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤා
උපසම්පජ්ජ විහාසි. බිණ්ණ ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං,
නාපරං ඉත්තකායාති අබ්බඤ්ඤාසි. අඤ්ඤතරො ව පනායස්මා මාලුඛ්‍යා
පුත්තො අරහතං අභොසිති.

1. ජානනො - මජ්ඣිම, සාය

1. 10. 3

පරිභානාධම්මසූතනං

96. පරිභානාධම්මෙණෝ වො භික්ඛවෙ, දෙසිසසාමී අපරිභානාධම්මෙණෝ ඡ ව අභිභායනනාති. තං සුඤ්ඤාථ. කථංඤා භික්ඛවෙ පරිභානාධම්මො හොති. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො වක්ඛුනා රූපං දිස්වා උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා සරසඛකප්පා¹ සංයොජ්ජීයා තණ්හේ² භික්ඛු අධිවාසෙති නාපජහති න විනොදෙති න ව්‍යානති කරොති න අනභාවං ගමෙති. වෙදිතඛබ්බමෙතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනා, පරිභායාමී කුසලෙහි ධම්මෙහි, පරිභානං හෙතං චුක්ඛං භගවතාති.

පුනව්‍යපරං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො සොනෙන සද්දං සුඤ්ඤා උපපජ්ජන්ති -පෙ- පුනව්‍යපරං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො සානෙන ගන්ධං සාධිඤ්ඤා -පෙ- පුනව්‍යපරං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ජීව්හාය රසං සාධිඤ්ඤා -පෙ- පුනව්‍යපරං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො කායෙන ථොට්ඨබ්බං ඵුසිඤ්ඤා -පෙ- පුනව්‍යපරං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා සරසඛකප්පා සංයොජ්ජීයා, තණ්හේ භික්ඛු අධිවාසෙති නාපජහති න විනොදෙති න ව්‍යානතිකරොති න අනභාවං ගමෙති. වෙදිතඛබ්බමෙතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනා, පරිභායාමී කුසලෙහි ධම්මෙහි, පරිභානං හෙතං චුක්ඛං භගවතාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පරිභානාධම්මො හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ අපරිභානාධම්මො හොති. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො වක්ඛුනා රූපං දිස්වා උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා සරසඛකප්පා සංයොජ්ජීයා, තණ්හේ භික්ඛු නාධිවාසෙති පජහති විනොදෙති ව්‍යානතිකරොති අනභාවං ගමෙති. වෙදිතඛබ්බමෙතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනා, න පරිභායාමී කුසලෙහි ධම්මෙහි, අපරිභානං හෙතං චුක්ඛං භගවතාති.

පුනව්‍යපරං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො සොනෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගන්ධං සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජීව්හාය රසං සාධිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං ඵුසිඤ්ඤා -පෙ- පුනව්‍යපරං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා සරසඛකප්පා සංයොජ්ජීයා, තණ්හේ භික්ඛු නාධිවාසෙති පජහති විනොදෙති ව්‍යානතිකරොති අනභාවං ගමෙති. වෙදිතඛබ්බමෙතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනා, න පරිභායාමී කුසලෙහි ධම්මෙහි, අපරිභානං හෙතං චුක්ඛං භගවතාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ අපරිභානාධම්මො හොති.

1. අකුසලා ධම්මා සරසඛකප්පා - සා, PTS.

2. තණ්හේ - සා.

කතමානි ච භික්ඛවෙ ඡ අභිභායනනානි. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො වක්ඛුනා රූපං දිස්වා නුපපජ්ජන්ති¹ පාපකා අකුසලා සරසඛ්ඤාපා සංකුසුප්පනීයා. වෙදිතඛ්ඛමෙතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනා අභිභුතමෙතං ආයනනං², අභිභායනනං හෙතං වුත්තං හගවතාති.

පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සාතෙන ගජධං සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන චොට්ඨඛං චුසිඤ්ඤා -පෙ- පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො මනසා ධම්මං විකුසුප්පනීයා නුපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා සරසඛ්ඤාපා සංයොජනීයා. වෙදිතඛ්ඛමෙතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනා අභිභුතමෙතං ආයනනං, අභිභායනනං හෙතං වුත්තං හගවතාති. ඉමානි වුවවන්ති භික්ඛවෙ ඡ අභිභායනනානි³

1. 10. 4

පමාදවිහාරිසුත්තං

97. පමාදවිහාරිඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිංසාමි අප්පමාදවිහාරිඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාථ. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ පමාදවිහාරි හොති? වක්ඛුන්දියා සංවුත්තස්ස⁴ භික්ඛවෙ විහරතො විත්තං ව්‍යාපිච්චති⁵ වක්ඛුච්ඤ්ඤායොසු රූපෙසු, තස්ස ව්‍යාපිත්තවිත්තස්ස පාමුජ්ජං න හොති, පාමුජ්ජ අසති පිති න හොති, පිතියා අසති පස්සද්ධි න හොති, පස්සද්ධියා අසති දුක්ඛං විහරති⁶, දුක්ඛිනො විත්තං න සමාධියති, අසමාහිතෙ විතෙත ධම්මො න පාතුහවන්ති, ධම්මොනං අපාතුහවා පමාදවිහාරිඤ්ඤා සඛ්ඤා ගවජන්ති.

යොතින්දියා අසංවුත්තස්ස භික්ඛවෙ විහරතො -පෙ- සානින්දියා සංවුත්තස්ස භික්ඛවෙ විහරතො -පෙ- ජිව්හින්දියා අසංවුත්තස්ස භික්ඛවෙ විහරතො විත්තං ව්‍යාපිච්චති ජිව්හාච්ඤ්ඤායොසු රසෙසු, තස්ස ව්‍යාපිත්තවිත්තස්ස පාමුජ්ජං න හොති -පෙ- කායින්දියා සංවුත්තස්ස භික්ඛවෙ විහරතො -පෙ- මනින්දියා සංවුත්තස්ස භික්ඛවෙ විහරතො විත්තං ව්‍යාපිච්චති මනොච්ඤ්ඤායොසු ධම්මෙසු, තස්ස ව්‍යාපිත්තවිත්තස්ස පාමුජ්ජං න හොති. පාමුජ්ජ අසති පිති න හොති. පිතියා අසති පස්සද්ධි න හොති. පස්සද්ධියා අසති දුක්ඛං විහරති. දුක්ඛිනො විත්තං න සමාධියති. අසමාහිතෙ විතෙත ධම්මො න පාතුහවන්ති. ධම්මොනං අපාතුහවා පමාදවිහාරිඤ්ඤා සඛ්ඤා ගවජන්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පමාදවිහාරි හොති.

1. අනුපපජ්ජන්ති - සිවු.

2. ආයනනං - සි2.

3. වක්ඛුන්දියා අසංවුත්තස්ස - මජ්ඣිම, සා.

4. ව්‍යාපිච්චති - මජ්ඣිම, සිවු.

5. හොති - මජ්ඣිම.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ අප්පමාදවිහාරී හොති? වක්ඛන්ද්‍රියසංවුත්තස්ස භික්ඛවෙ විහරන්තො විත්තං න ව්‍යාසිවච්ඡති වක්ඛවිඤ්ඤායොසු රූපෙසු, තස්ස අබ්‍යාසිත්තවිත්තස්ස පාමුජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පසස්මහති, පසස්ඤ්ඤාකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො විත්තං සමාධියති, සමාහිතෙ විතෙහ ධම්මො පාතුහවන්ති, ධම්මානං පාතුහවා අප්පමාදවිහාරීඤ්ඤාට සංඛං ගවජති.

සොතින්ද්‍රියසංවුත්තස්ස භික්ඛවෙ විහරන්තො —පෙ— සාතින්ද්‍රියසංවුත්තස්ස භික්ඛවෙ විහරන්තො —පෙ— ජීවිතින්ද්‍රියසංවුත්තස්ස භික්ඛවෙ විහරන්තො —පෙ— කායින්ද්‍රියසංවුත්තස්ස භික්ඛවෙ විහරන්තො —පෙ— මනින්ද්‍රියසංවුත්තස්ස භික්ඛවෙ විහරන්තො විත්තං නව්‍යාසිවච්ඡති මනොවිඤ්ඤායොසු ධම්මෙසු, තස්ස අබ්‍යාසිත්තවිත්තස්ස පාමුජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පසස්මහති පසස්ඤ්ඤාකායො සුඛං වෙදියති, සුඛිනො විත්තං සමාධියති, සමාහිතෙ විතෙහ ධම්මො පාතුහවන්ති, ධම්මානං පාතුහවා අප්පමාදවිහාරීඤ්ඤාට සංඛං ගවජති. එවං ඛො භික්ඛවෙ අප්පමාදවිහාරී හොති ති.

1. 10. 5

සංවරසුත්තං

98. සංවරඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිංසාමි අසංවරඤ්ඤා න සුඤ්ඤා. කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ අසංවරො හොති? සන්ති භික්ඛවෙ වක්ඛවිඤ්ඤායො රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. තඤ්ඤා භික්ඛු අභිනන්ති අභිවදති අජෙක්ඛාසාය නිට්ඨති. වෙදිතඛබ්බමෙතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනා පරිභායාමි කුසලෙහි ධම්මෙහි, පරිභානං හෙතං වුත්තං හගවන්ති.

සන්ති භික්ඛවෙ සොතවිඤ්ඤායො සද්ද —පෙ— සාතවිඤ්ඤායො ගන්ධා —පෙ— ජීව්හා විඤ්ඤායො රසා —පෙ— කායවිඤ්ඤායො ඵොට්ඨඛා —පෙ— සන්ති භික්ඛවෙ මනොවිඤ්ඤායො ධම්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. තඤ්ඤා භික්ඛු අභිනන්ති අභිවදති අජෙක්ඛාසාය නිට්ඨති, වෙදිතඛබ්බමෙතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනා, පරිභායාමි කුසලෙහි ධම්මෙහි, පරිභානං හෙතං වුත්තං හගවන්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ අසංවරො හොති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛුවෙ සංවරො හොති? සනති භික්ඛුවෙ වක්ඛුවිඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. තඤ්ඤා භික්ඛු නාභිනඤ්ඤා නාභිවදති නාපෙක්ඛාසාය තිට්ඨති. වෙදිතඛමමනං භික්ඛුවෙ භික්ඛුනා, න පරිභායාමී කුසලෙහි ධම්මෙහි, අපරිභානං හෙතං වුත්තං භගවතා ති.

සනති භික්ඛුවෙ සොනවිඤ්ඤායා සද්ද -පෙ- සානවිඤ්ඤායා ගන්ධා -පෙ- ජිව්හාවිඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤායා ඵොට්ඨංඛා -පෙ- සනති භික්ඛුවෙ මනෝවිඤ්ඤායා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. තඤ්ඤා භික්ඛු නාභිනඤ්ඤා නාභිවදති නාපෙක්ඛාසාය තිට්ඨති. වෙදිතඛමමනං භික්ඛුවෙ භික්ඛුනා, න පරිභායාමී කුසලෙහි ධම්මෙහි අපරිභානං හෙතං වුත්තං භගවතා ති. එවං ඛො භික්ඛුවෙ සංවරො හොති ති.

1. 10. 6

සමාධිසුත්තං

99. සමාධිං භික්ඛුවෙ භාවෙථ, සමාහිතො භික්ඛුවෙ භික්ඛු යථාභූතං පජානාති. කිංඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති? වක්ඛුං අනිච්චාති යථාභූතං පජානාති, රූපා අනිච්චාති යථාභූතං පජානාති, වක්ඛුවිඤ්ඤායා අනිච්චාති යථාභූතං පජානාති, වක්ඛුසම්මසංසා අනිච්චාති යථාභූතං පජානාති, යමිදං වක්ඛුසම්මසංසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අනිච්චාති යථාභූතං පජානාති.

සොනං අනිච්චාති -පෙ- සානං අනිච්චාති -පෙ- ජිව්හා අනිච්චාති යථාභූතං පජානාති, රසා අනිච්චාති යථාභූතං පජානාති. ජිව්හාවිඤ්ඤායා අනිච්චාති යථාභූතං පජානාති, ජිව්හාසම්මසංසා අනිච්චාති යථාභූතං පජානාති, යමිදං ජිව්හාසම්මසංසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අනිච්චාති යථාභූතං පජානාති.

කායො අනිච්චාති -පෙ- මනො අනිච්චාති¹ යථාභූතං පජානාති, ධම්මා අනිච්චාති යථාභූතං පජානාති, මනෝවිඤ්ඤායා අනිච්චාති යථාභූතං පජානාති, මනෝසම්මසංසා අනිච්චාති යථාභූතං පජානාති. යමිදං මනෝසම්මසංසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා. තමි අනිච්චාති යථාභූතං පජානාති. සමාධිං භික්ඛුවෙ භාවෙථ, සමාහිතො භික්ඛුවෙ භික්ඛු යථාභූතං පජානාති ති.

1. අනිච්චාති - ඉපයං.

1. 10. 7

පටිසලානසුත්තං

100. පටිසලානං¹ භික්ඛවෙ යොගමාපජ්ජථ. පතිසලලීනො භික්ඛවෙ භික්ඛු සථාගුතං පජානාති. කිංඤ්ච යථාගුතං පජානාති?

වක්ඛුං අනිච්ඡන්ති යථාගුතං පජානාති, රූපා අනිවචාති යථාගුතං පජානාති, වක්ඛුවීඤ්ඤාණං අනිච්ඡන්ති යථාගුතං පජානාති, වක්ඛු සමූපසංසා අනිච්ඡන්ති යථාගුතං පජානාති, යමපිදං වක්ඛු සමූපසංසං පව්වයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි අනිවචන්ති යථාගුතං පජානාති, සොතං -පෙ- සාණං -පෙ- ජිව්හා -පෙ- කායො -පෙ- මනො -පෙ- යමපිදං මනොසමූපසංසං පව්වයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි අනිවචන්ති යථාගුතං පජානාති. පටිසලානං භික්ඛවෙ යොගමාපජ්ජථ. පතිසලලීනො භික්ඛවෙ භික්ඛු යථාගුතං පජානාතිති.

1. 10. 8

නතුමහාකසුත්තං

101. යං² භික්ඛවෙ න තුමහාකං තං පජහථ, තං වො පභීනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ න තුමහාකං? වක්ඛුං භික්ඛවෙ න තුමහාකං. තං පජහථ. තං වො පභීනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. රූපා න තුමහාකං, තෙ පජහථ, තෙ වො පභීනා භිතාය සුඛාය භවිස්සන්ති.

වක්ඛුවීඤ්ඤාණං න තුමහාකං, තං පජහථ. තං වො පභීනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. වක්ඛුසමූපසංසං න තුමහාකං, තං පජහථ. සො වො පභීනො භිතාය සුඛාය භවිස්සති. යමපිදං වක්ඛුසමූපසංසං පව්වයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි න තුමහාකං, තං පජහථ. තං වො පභීනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති.

සොතං න තුමහාකං -පෙ- සානං න තුමහාකං -පෙ- ජිව්හා න තුමහාකං. තං පජහථ. යා වො පභීනා භිතාය සුඛාය භවිස්සති. රසා න තුමහාකං. තෙ පජහථ. තෙ වො පභීනා භිතාය සුඛාය භවිස්සති.

1. පටිසලානො - මජ්ඣං - පටිසලානො - සී 2

පටිසලලීනා - සකා

2. යමපි - P T S.

භවික්ඛකානි: ජිව්භාවිඤ්ඤාණං න තුම්මාකං, තං පඡහථ. තං වො පභීනං භිතාය සුඛාය භවික්ඛති. ජිව්භාසලේඝ්ඤා න තුම්මාකං තං පඡහථ. සො වො පභීනො භිතාය සුඛාය භවික්ඛති. යමපිදං ජිව්භාසලේඝ්ඤාපවට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා. තමපි න තුම්මාකං, තං පඡහථ. තං වො පභීනං භිතාය සුඛාය භවික්ඛති.

කායො න තුම්මාකං -පෙ- මනො න තුම්මාකං, තං පඡහථ. සො වො පභීනො භිතාය සුඛාය භවික්ඛති. ධම්මො න තුම්මාකං නෙ පඡහථ. නෙ වො පභීනා භිතාය සුඛාය භවික්ඛති. මනො-විඤ්ඤාණං න තුම්මාකං තං පඡහථ. තං වො පභීනං භිතාය සුඛාය භවික්ඛති. මනොසලේඝ්ඤා න තුම්මාකං තං පඡහථ. සො වො පභීනො භිතාය සුඛාය භවික්ඛති. යමපිදං මනො සලේඝ්ඤාපවට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි න තුම්මාකං, තං පඡහථ. තං වො පභීනං භිතාය සුඛාය භවික්ඛති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යං ඉඤ්ඤිං ඡෙතවනො තිණ්‍යකට්ඨසාධා-පලාසං, තං ඡනො හරෙය්‍ය වා ධගෙය්‍ය වා යථාප්පට්ඨයං වා කරෙය්‍ය. අපිනුතුම්මාකං එවමස්ස: අමෙහ ඡනො හරති වා ධගති වා යථාප්පට්ඨයං වා කරොතිති? නොහෙතං හනොත. තං කිසං හෙතු? න භි නො හෙතං හනොත අත්තා වා අත්ත-නියං වාති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ වක්ඛුං¹ න තුම්මාකං තං පඡහථ, තං වො පභීනං භිතාය සුඛාය භවික්ඛති. රූපා න තුම්මාකං -පෙ- වක්ඛුච්ඤ්ඤාණං න තුම්මාකං තං පඡහථ -පෙ- වක්ඛුසලේඝ්ඤා න තුම්මාකං -පෙ- යමපිදං මනො සලේඝ්ඤාපවට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි න තුම්මාකං තං පඡහථ. තං වො පභීනං භිතාය සුඛාය භවික්ඛති,

1. 10. 9

දුතියනතුම්මාකසුත්තං

102. යං භික්ඛවෙ න තුම්මාකං තං පඡහථ, තං වො පභීනං භිතාය සුඛාය භවික්ඛති. කිංඤ්ඤා භික්ඛවෙ න තුම්මාකං?

1. වක්ඛු - සිඉ මෙයං, සි 2

වක්ඛං භික්ඛවෙ න තුම්හාකං තං පජ්ඣථ, තං ටො පභීනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. රූපා න තුම්හාකං තෙ පජ්ඣථ. තෙ ටො පභීනා භිතාය සුඛාය භවිස්සති. වක්ඛවිඤ්ඤාණං න තුම්හාකං තං පජ්ඣථ. තං ටො පභීනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. වක්ඛ-සලෙසෙසා න තුම්හාකං තං පජ්ඣථ. සො ටො පභීනො භිතාය සුඛාය භවිස්සති.

යමිදං වක්ඛසලෙසෙසපච්චයා උප්පජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තලෙ න තුම්හාකං තං පජ්ඣථ, තං ටො පභීනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති -පෙ- යමිදං මනොසලෙසෙස-පච්චයා උප්පජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා. තලෙ න තුම්හාකං තං පජ්ඣථ. තං ටො පභීනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. යමිදං භික්ඛවෙ න තුම්හාකං තං පජ්ඣථ. තං ටො පභීනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති ති.

1. 10. 10

උද්දකසුත්තං

103. උද්දකො¹ සුදං භික්ඛවෙ රාමපුත්තො එවං වාචං භාසති.

ඉදං ජාතු වෙදගු ඉදං ජාතු සබ්බජී²
ඉදං ජාතු අපලිබ්බතං³ ගණ්ඨවුලං පලිබ්බිතං⁴."

තං ටො පනෙතං භික්ඛවෙ උද්දකො රාමපුත්තො අවෙදගුයෙව සමානො වෙදගු'සමිති භාසති, අසබ්බජීයෙව සමානො සබ්බජී'සමිති භාසති, අපලිබ්බතං යෙව⁴ ගණ්ඨවුලං පලිබ්බතංයෙව ගණ්ඨවුලනති භාසති.

ඉධ ටො තං භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාවදමානො වදෙය්‍ය.

"ඉදං ජාතු වෙදගු ඉදං ජාතු සබ්බජී²
ඉදං ජාතු අපලිබ්බතං ගණ්ඨවුලං පලිබ්බිතං."

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදගු භොති? යනො ටො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජත්තං එකසායනනානං සමුදයඤා අත්ථගමඤා අසාසාදඤා ආදීනවඤා නිසසරණඤා යථාභූතං පජානාති, එවං ටො භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදගු භොති.

1. උද්දකො - මජ්ඣිම, සා. 2.

2. සබ්බජී - සා. 2.

3. අපලිබ්බතං - පි 2.

4. අප - සා. 2.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බථි භොති? යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඡන්තං එසසායතනානං සමුදයඤ්ඤා අසංගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිතො අනුපාදය විමුක්තො භොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බථි භොති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු තො අපලිඛනං ගණ්ඨමූලං පලිඛනං භොති? ගණ්ඨාති ඛො භික්ඛවෙ ඉමසෙසතං වාතුමච්ඡාභූතිකසස කායසස අධිවචනං මාතෘපෙතකසමභවසස ඔදනකුමච්ඡාසුපවයංස අනිච්ඡාවජාදන පරිමද්දන හෙදන විඛංසනධම්මසස. ගණ්ඨමූලකති ඛො භික්ඛවෙ තණ්හායෙනං අධිවචනං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුතො තණ්හා පභීනා භොති¹ උච්ඡින්නමූලා තාලාවජ්ඣකතා අනභාවකතා² ආයතිං අනුපාදධමො. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුතො අපලිඛනං ගණ්ඨමූලං පලිඛනං භොති.

උදුකො සුදං භික්ඛවෙ, රාමපුත්තො එවං වාවං භාසති:

ඉදං ජාතු වෙදගු ඉදං ජාතු සබ්බථි
ඉදං ජාතු අපලිඛනං ගණ්ඨමූලං පලිඛණිකති.

තං ඛො පතෙනං භික්ඛවෙ, උදුකො රාමපුත්තො අවෙදගුයෙව සමානො වෙදගු³සමිති භාසති. අසබ්බථියෙව සමානො සබ්බථිසමිති භාසති. අපලිඛනංයෙව ගණ්ඨමූලං පලිඛනංයෙව ගණ්ඨමූලකති භාසති.

ඉධ ඛො තං භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාවදමානො වදෙය්‍යා:
ඉදං ජාතු වෙදගු ඉදං ජාතු සබ්බථි
ඉදං ජාතු අපලිඛනං ගණ්ඨමූලං පලිඛණිකති.

ඡළවග්ගො දසමො.

තස්සුද්දනං:

දො සංගුණා පරිභානං පමාදවිහාරී ව සංවරො
සමාධි පටිසම්ප්පාදනං⁴ දො නතුමිහාකෙන උදුකො ති.

දුතියො පණ්ණාසකො.

තස්ස වග්ගද්දනං:

අවිජ්ජා මිගජාලඤ්ඤා ගිලානං ඡන්තං චතුස්සකං
ඡළවග්ගෙන පඤ්ඤාසං දුතියො පඤ්ඤාසකො අයං.

1. භොති - ම.

2. අනභාවකතා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. සළ - මජ්ඣං.

4. පටිසම්ප්පාදනං - ස්‍යා.

තරියෝ පණ්ණාසකෝ

11. යෝගකෙබ්බිවග්ගො

1. 11. 1

යෝගකෙබ්බිසුත්තං

104. සාවස්ථියං —

යෝගකෙබ්බිපරියායං වො භික්ඛවෙ ධම්මපරියායං දෙසිංසාමි නං සුඡාරං. කතමො ච භික්ඛවෙ යෝගකෙබ්බිපරියායො ධම්මපරියායො?

සත්ථ භික්ඛවෙ වක්ඛවිඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, තෙ තථාගතස්ස පභිතා උච්ඡික්ඛමුලා තාලාවඤ්ඤායා අනභාවකතා ආයතී. අනුප්පාදධම්මා, තෙසඤ්ඤා පභානාය අකඛාසි යොගං, තස්මා තථාගතො යෝගකෙබ්බිති වුච්චති.

සත්ථ භික්ඛවෙ සොතවිඤ්ඤායා සද්දං -පෙ- සාතවිඤ්ඤායා ගන්ධා -පෙ- සත්ථ භික්ඛවෙ ජීවහාවිඤ්ඤායා රසා -පෙ- කාය-විඤ්ඤායා ඵොට්ඨංඛා -පෙ- සත්ථ භික්ඛවෙ මනෝවිඤ්ඤායා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, තෙ තථාගතස්ස පභිතා උච්ඡික්ඛමුලා තාලාවඤ්ඤායා අනභාවකතා ආයතී. අනුප්පාදධම්මා. තෙසඤ්ඤා පභානාය අකඛාසි යොගං, තස්මා තථාගතො යෝගකෙබ්බිති වුච්චති. අයං ටො භික්ඛවෙ, යෝගකෙබ්බි පරියායො ධම්මපරියායොති.

1. 11. 2

උපාදයසුත්තං

105. කිසිත්තං ටො භික්ඛවෙ සති කිං උපාදය උපපජ්ඣති අරක්ඛානං සුඛාද්දකඛනී.

භගවද්මුලකා නො භනෙත ධම්මා, භගවතොත්තකා භගවම්පටිසරණා, සාධු වත භනෙත, භගවතං යෙව පටිභාතු ඵනස්ස භාසිතස්ස අපො, භගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සගතිති. තෙන හි භික්ඛවෙ සුඡාරං, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිංසාමිති. ඵවමභනෙතති ටො තෙ භික්ඛු භගවතො පව්වස්සාසු භගවා ඵතදවොච:

වක්ඛස්මිං ටො භික්ඛවෙ සති වක්ඛං උපාදය උපපජ්ඣති
අජ්ඣන්තං සුඛදුක්ඛං, සොතස්මිං සති සොතං උපාදය උපපජ්ඣති
අජ්ඣන්තං සුඛදුක්ඛං, සාතස්මිං සති සාතං උපාදය උපපජ්ඣති
අජ්ඣන්තං සුඛදුක්ඛං, ජිව්හාය සති ජිව්හං උපාදය උපපජ්ඣති අජ්ඣ-
න්තං සුඛදුක්ඛං, කායස්මිං සති කායං උපාදය උපපජ්ඣති අජ්ඣන්තං
සුඛදුක්ඛං, මනස්මිං සති මනං උපාදය උපපජ්ඣති අජ්ඣන්තං
සුඛදුක්ඛං.

තං කිංචිකුද්දුථ භික්ඛවෙ, "වක්ඛං නිව්චං වා අනිව්චං වා"ති?
අනිව්චං හතෙත. "යමපනානිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වා"ති, දුක්ඛං
හතෙත. "යමපනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං අපිනු තං අනුපාදය
උපපජ්ඣයා අජ්ඣන්තං සුඛදුක්ඛාති". නො හෙතං හතෙත.

"සොතං නිව්චං වා අනිව්චං වා"ති. අනිව්චං හතෙත -පෙ-
"සාතං නිව්චං වා අනිව්චං වාති. අනිව්චං හතෙත -පෙ- "ජිව්හං
නිව්චං වා අනිව්චං වා"ති. අනිව්චං හතෙත -පෙ- "කායො
නිව්චං වා අනිව්චං වා"ති. අනිව්චං හතෙත -පෙ- "මනො
නිව්චං වා අනිව්චං වාති. අනිව්චං හතෙත. "යමපනානිව්චං
දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති. දුක්ඛං හතෙත. යමපනානිව්චං දුක්ඛං
විපරිණාමධම්මං අපිනු තං අනුපාදය උපපජ්ඣයා අජ්ඣන්තං සුඛ-
දුක්ඛාති. නො හෙතං හතෙත.

ඵවමසංඝං භික්ඛවෙ, සුතවා අරියසාවකො වක්ඛස්මිං ඡෙ නිබ්බි-
ඤ්ඤති, සොතස්මිං ඡෙ නිබ්බිඤ්ඤති, සාතස්මිං ඡෙ නිබ්බිඤ්ඤති, ජිව්හායපි
නිබ්බිඤ්ඤති, කායස්මිං ඡෙ නිබ්බිඤ්ඤති, මනස්මිං ඡෙ නිබ්බිඤ්ඤති, නිබ්බිඤ්ඤ-
වීරජ්ඣති, වීරාගා විමුච්චති, විමුක්ඛස්මිං විමුක්ඛමිති ඤාණං හොති,
විණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං නාපරං ඉස්සන්තායාති
පජානාතිති.

1. 11. 3

දුක්ඛසමුදයසුත්තං

106. දුක්ඛාස භික්ඛවෙ, සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච දෙසිසසාමි.
තං සුඤ්ඤං. කතමො ටි භික්ඛවෙ, දුක්ඛාස සමුදයො:

වක්ඛඤ්ච පටිච්ච රූපෙ වුප්පජ්ඣති වක්ඛවිඤ්ඤාණං, තිණ්ණං
සංඛාති ඵොසා, ඵසසප්පට්ඨයා වෙදනා, වෙදනා පට්ඨයා තණ්හා,
අයං දුක්ඛාස සමුදයො. සොතඤ්ච පටිච්ච -පෙ- සාතඤ්ච පටිච්ච
-පෙ- ජිව්හඤ්ච පටිච්ච -පෙ- කායඤ්ච පටිච්ච -පෙ- මනඤ්ච
පටිච්ච ධම්මෙ වුප්පජ්ඣති මනොවිඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සංඛාති ඵොසා,
ඵසසප්පට්ඨයා වෙදනා, වෙදනා පට්ඨයා තණ්හා, අයං ටො භික්ඛවෙ
දුක්ඛාස සමුදයො.

කතමො ච භික්ඛවෙ, දුක්ඛස්ස අත්ථගමො? වතඛුඤ්ඤා පටිච්ච රුපෙ චුප්පජ්ජති වතඛුච්ඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සඛ්ඛති එසෙසා, එස්සපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තස්සා යෙව තණ්හාය අසෙස-
විරාගනිරොධා උපාදනනිරොධො, උපාදනනිරොධා භවනිරොධො, භවනිරොධා ජාතිනිරොධො, ජාතිනිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙව-
දුක්ඛදෙමනස්සුප්ප යාසා නිරුජ්ඣන්ති, එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො භොති, අයං දුක්ඛස්ස අත්ථගමො.

සොතඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- සානඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- ජිව්හඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ චුප්පජ්ජති ජිව්හාච්ඤ්ඤාණං -පෙ- කායඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- මනඤ්ඤා පටිච්ච ධර්මෙ චුප්පජ්ජති මනොච්ඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සඛ්ඛති එසෙසා, එස්සපච්චයා වෙදනා, වෙදනා පච්චයා තණ්හා. තස්සා යෙව තණ්හාය අසෙසවිරාගනිරොධා උපාදනනිරොධො, උපාදනනිරොධා භවනිරොධො, භවනිරොධා ජාතිනිරොධො, ජාතිනිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුප්පායාසා නිරුජ්ඣන්ති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො භොති, අයං ඛො භික්ඛවෙ දුක්ඛස්ස අත්ථගමොති.

1. 11. 4

ලොකසමුදයසුත්තං

107. ලොකස්ස භික්ඛවෙ, සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා දෙසිස්සාමි, තං සුඤ්ඤාථ. කතමො ච භික්ඛවෙ ලොකස්ස සමුදයො? වතඛුඤ්ඤා පටිච්ච රුපෙ චුප්පජ්ජති වතඛුච්ඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සඛ්ඛති එසෙසා, එස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදනං, උපාදනපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුප්පායාසා සම්භවන්ති, අයං ඛො භික්ඛවෙ ලොකස්ස සමුදයො.

සොතඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- සානඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- ජිව්හඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- කායඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- මනඤ්ඤා පටිච්ච ධර්මෙ චුප්පජ්ජති මනොච්ඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඛ්ඛති එසෙසා, එස්සපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදනං, උපාදනපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුප්පායාසා සම්භවන්ති. අයං ඛො භික්ඛවෙ ලොකස්ස සමුදයො.

කතමො ච භික්ඛවෙ, ලොකස්ස අත්ථගමො? වතඛුඤ්ඤා පටිච්ච රුපෙ චුප්පජ්ජති වතඛුච්ඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සඛ්ඛති එසෙසා, එස්සපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තස්සායෙව තණ්හාය අසෙසවිරාග නිරොධා උපාදනනිරොධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො භොති. අයං ඛො භික්ඛවෙ ලොකස්ස අත්ථගමො.

සොනඤ්ඤි -පෙ- සානඤ්ඤි -පෙ- ජීවහඤ්ඤි -පෙ- කායඤ්ඤි -පෙ- මනඤ්ඤි පටිච්ච ධම්මෙ වුප්පජ්ජති මනොවිඤ්ඤාණං, තිණ්ණං සඬාති එසෙසා, එසං පවදියා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තස්සායෙව තණ්හාය අසෙසවිරාගනිරොධා උපාද්‍යනිරොධො -පෙ- ඵ්ච්චමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛස්ස කිරොධො හොති. අයං ඛො භික්ඛවෙ ලොකස්ස අත්ථගමොති.

1. 11. 5

සෙය්‍යසුත්තං

108. කිසමිතනු ඛො භික්ඛවෙ සති කිං උපාදය කිං අභිනිවිස්ස “සෙය්‍යා’හමස්මිති වා හොති, සද්දිසො’හමස්මිති වා හොති, භීතො’හමස්මිති වා හොති”ති.

හගවලුලකා නො හනෙත ධම්මා, හගවනෙත්තකා, හගවමපටිසරණා; සාධු වත හනෙත හගවනං යෙව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථො, හගවනො සුත්වා භික්ඛු ධාරෙක්ඛන්ති.

වකඛුස්මිං ඛො භික්ඛවෙ සති වකඛුං උපාදය වකඛුං අභිනිවිස්ස “සෙය්‍යා’හමස්මිති වා හොති. සද්දිසො’හමස්මිති වා හොති, භීතො’හමස්මිති වා හොති. සොනස්මිං සති -පෙ- සානස්මිං සති -පෙ- ජීවහාය සති -පෙ- කායස්මිං සති -පෙ- මනස්මිං සති මනං උපාදය මනං අභිනිවිස්ස “සෙය්‍යා’හමස්මිති වා හොති, සද්දිසො’හමස්මිති වා හොති, භීතො’හමස්මිති වා හොති.

තං කිම්මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ “වකඛුං නිවුට්ඨං වා අනිවුට්ඨං වා”ති. අනිවුට්ඨං හනෙත. “යම්පනානිවුට්ඨං දුක්ඛං වා තං සුඛං වා”ති. දුක්ඛං හනෙත. “යම්පනානිවුට්ඨං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං අපි නු තං අනුපාදය සෙය්‍යා’හමස්මිති වා අස්ස සද්දිසො’හමස්මිති වා අස්ස භීතො’හමස්මිති වා අස්සා”ති. නො හෙතං හනෙත.

සොතං නිවුට්ඨං වා අනිවුට්ඨං වාති. අනිවුට්ඨං හනෙත -පෙ- සානං නිවුට්ඨං වා අනිවුට්ඨං වාති. අනිවුට්ඨං හනෙත -පෙ- ජීවහා නිවුට්ඨං වා අනිවුට්ඨං වාති. අනිවුට්ඨං හනෙත -පෙ- කායො නිවුට්ඨං වා අනිවුට්ඨං වාති. අනිවුට්ඨං හනෙත -පෙ- මනො නිවුට්ඨං වා අනිවුට්ඨං වාති. අනිවුට්ඨං හනෙත. යම්පනානිවුට්ඨං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති. දුක්ඛං හනෙත. යම්පනානිවුට්ඨං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං අපි නු තං අනුපාදය “සෙය්‍යා’හමස්මිති වා අස්ස, සද්දිසො’හමස්මිති වා අස්ස, භීතො’හමස්මිති වා අස්සාති. නො හෙතං හනෙත.

එවම්පස්සං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො වකඛුස්මිට්ඨ නිබ්බිඤ්ඤති, සොනස්මිට්ඨ නිබ්බිඤ්ඤති, සානස්මිට්ඨ නිබ්බිඤ්ඤති, ජීවහායපි නිබ්බිඤ්ඤති, කායස්මිට්ඨ නිබ්බිඤ්ඤති, මනස්මිට්ඨ නිබ්බිඤ්ඤති, නිබ්බිඤ්ඤා විරජ්ජති විරාගා විමුච්චති -පෙ- නාපරං ඉත්ථන්තායාති පජානාතිති.

1. 11. 6

සඤ්ඤාපනසුත්තං

109. සඤ්ඤාපනීයෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මෙ දෙසිංසාමි සඤ්ඤාපනංඤ්ඤාපනං සුඤ්ඤාපනං. කතමෙ ච භික්ඛවෙ සඤ්ඤාපනියා ධම්මො? කතමංඤ්ඤාපනං?

විකුට්ඨං භික්ඛවෙ සඤ්ඤාපනීයො ධම්මො, යො තස් ඡන්දරාගො තං තස් සඤ්ඤාපනං, සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජීව්හං සඤ්ඤාපනීයො ධම්මො, යො තස් ඡන්දරාගො තං තස් සඤ්ඤාපනං කායො -පෙ- මනො සඤ්ඤාපනීයො ධම්මො, යො තස් ඡන්දරාගො තං තස් සඤ්ඤාපනං. ඉමෙ වුට්ඨන්ති භික්ඛවෙ සඤ්ඤාපනියා ධම්මො, ඉදං සඤ්ඤාපනන්ති.

1. 11. 7

උපාදනසුත්තං

110. උපාදනීයෙ ච භික්ඛවෙ ධම්මෙ දෙසිංසාමි උපාදනංඤ්ඤාපනං සුඤ්ඤාපනං. කතමෙ ච භික්ඛවෙ උපාදනියා ධම්මො? කතමංඤ්ඤාපනං?

විකුට්ඨං භික්ඛවෙ උපාදනීයො ධම්මො, යො තස් ඡන්දරාගො තං තස් උපාදනං, සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජීව්හං උපාදනීයො ධම්මො, යො තස් ඡන්දරාගො තං තස් උපාදනං. කායො -පෙ- මනො උපාදනීයො ධම්මො, යො තස් ඡන්දරාගො තං තස් උපාදනං. ඉමෙ වුට්ඨන්ති භික්ඛවෙ උපාදනියා ධම්මො, ඉදං උපාදනන්ති.

1. 11. 8

පරිජානනසුත්තං

111. විකුට්ඨං භික්ඛවෙ අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං අප්පජහං අභග්ගො දුක්ඛක්ඛයාය. සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජීව්හං -පෙ- කායං -පෙ- මනං අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං අප්පජහං අභග්ගො දුක්ඛක්ඛයාය. විකුට්ඨංඤ්ඤාපනං භික්ඛවෙ අභිජානං පරිජානං විරාජයං පජහං භග්ගො දුක්ඛක්ඛයාය. සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජීව්හං -පෙ- කායං -පෙ- මනං අභිජානං පරිජානං විරාජයං පජහං භග්ගො දුක්ඛක්ඛයායාති.

1. 11. 9

දුතියපරිච්ඡානනසූතකං

112. රූපෙ ඛො භික්ඛුවෙ අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං අපච්ඡං අභබ්බො දුක්ඛක්ඛයාය. සද්දෙ -පෙ- ගන්ධ -පෙ- රස -පෙ- ඵොට්ඨකේ -පෙ- ධම්මෙ අනභිජානං අපරිජානං අවිරාජයං අපච්ඡං අභබ්බො දුක්ඛක්ඛයාය.

රූපෙ ච ඛො භික්ඛුවෙ අභිජානං පරිජානං විරාජයං පච්ඡං භබ්බො දුක්ඛක්ඛයාය. සද්දෙ -පෙ- ගන්ධ -පෙ- රස -පෙ- ඵොට්ඨකේ -පෙ- ධම්මෙ අභිජානං පරිජානං විරාජයං පච්ඡං භබ්බො දුක්ඛක්ඛයායාති.

1. 11. 10

උපසස්සුතිසූතකං

113. එකං සමයං භගවා නාදිකෙ¹ විහරති ගිඤ්ජකාවසථෙ. අථ ඛො භගවා රතොගතො පටිසලීනො² ඉමං ධම්මපරියායං අභාසි.

චක්ඛුං පටිච්ච රූපෙ වුප්පජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණං තීණ්ණං සඬගති එසෙසා, එසෙසපච්චයා වේදනා, වේදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

සොතඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- සාතඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- ජීව්හඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- කායඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- මනඤ්ඤා පටිච්ච ධම්මෙ වුප්පජ්ජති මනොවිඤ්ඤාණං. තීණ්ණං සඬගති එසෙසා, එසෙසපච්චයා වේදනා, වේදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

චක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ වුප්පජ්ජති චක්ඛුවිඤ්ඤාණං, තීණ්ණං සඬගති එසෙසා, එසෙසපච්චයා වේදනා, වේදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හා යෙව තණ්හාය අසෙසවිරාගනිරොධා උපාදානනිරොධො, උපාදානනිරොධා -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො හොති.

සොතඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- සාතඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- ජීව්හඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- කායඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- මනඤ්ඤා පටිච්ච ධම්මෙ වුප්පජ්ජති මනොවිඤ්ඤාණං, තීණ්ණං සඬගති එසෙසා, එසෙසපච්චයා වේදනා, වේදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හා යෙව තණ්හාය අසෙසවිරාගනිරොධා උපාදානනිරොධො, උපාදානනිරොධා -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො හොතිති.

1. ඤාතිකෙ - සතා, සිවු
නාතිකෙ - මජ්ඣං
2. පටිසලීනො - සිවු.

තෙන ඛො පන සමයෙන අක්කුතරො භික්ඛු හගවතො උපසුත්තිං¹ ධීතො හොති. අද්දසා ඛො හගවා න භික්ඛු උපසුත්තිං¹ ධීතං. දිස්වාන න භික්ඛු එතදවොච: අක්කොසි නො ඤං භික්ඛු ඉමං ධම්මපරියායන්? එවං හතොත. උග්ගණිකාහි ඤං භික්ඛු ඉමං ධම්මපරියායං, පරියාපුණාහි ඤං භික්ඛු ඉමං ධම්මපරියායං, ධාරෙහි ඤං භික්ඛු ඉමං ධම්මපරියායං, අඤ්ඤාසංඝිතො'යං භික්ඛු ධම්මපරියායො, ආදිබ්බහවරියකොති.

යොගකෙඛම්චග්ගො එකාදසමො.

තත්තුද්දනං:

යොගකෙඛම් උපාදය දුක්ඛං ලොකො ව සෙයොතා ව සංයොජනං උපාදනං දෙම පරිජානං උපසුත්තිති.

1. උපසුත්ති - මජ්ඣිම නිකාය.

12. ලෝකකාමගුණවග්ගො

1. 12. 1

මාරපාසසුත්තං

114. සන්ති භික්ඛවෙ චක්ඛුච්ඤෙඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, තඤ්ඤා භික්ඛු අභිනන්ති අභිවදති අජේඛාසාය නිට්ඨති, අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ භික්ඛු ආවාසගතො මාරස්ස, මාරස්ස වසඬගතො, පටිමුක්ඛස්ස මාරපාසො, බඤ්ඤා සො මාරබන්ධනෙන යථාකාමකරණීයො පාපිමනො.

සන්ති භික්ඛවෙ සොතථිඤෙඤායා සද්දා -පෙ- සාතථිඤෙඤායා ගන්ධා -පෙ- ජිව්හාථිඤෙඤායා රසා -පෙ- කායථිඤෙඤායා ථොට්ඨබ්බා -පෙ- සන්ති භික්ඛවෙ මනෝථිඤෙඤායා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, තඤ්ඤා භික්ඛු අභිනන්ති අභිවදති අජේඛාසාය නිට්ඨති, අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ භික්ඛු ආවාසගතො මාරස්ස, මාරස්ස වසඬගතො, පටිමුක්ඛස්ස මාරපාසො, බඤ්ඤා සො මාරබන්ධනෙන යථාකාමකරණීයො පාපිමනො.

සන්ති ච ඛො භික්ඛවෙ චක්ඛුච්ඤෙඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, තඤ්ඤා භික්ඛු නාභිනන්ති නාභිවදති නාජේඛාසාය නිට්ඨති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආවාසගතො මාරස්ස, න මාරස්ස වසඬගතො, උමුමුක්ඛස්ස මාරපාසො, මුත්තො සො මාරබන්ධනෙන න යථාකාමකරණීයො පාපිමනො.

සන්ති භික්ඛවෙ සොතථිඤෙඤායා සද්දා -පෙ- සාතථිඤෙඤායා ගන්ධා -පෙ- ජිව්හාථිඤෙඤායා රසා -පෙ- කායථිඤෙඤායා ථොට්ඨබ්බා -පෙ- සන්ති භික්ඛවෙ මනෝථිඤෙඤායා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, තඤ්ඤා භික්ඛු නාභිනන්ති නාභිවදති නාජේඛාසාය නිට්ඨති, අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආවාසගතො මාරස්ස, න මාරස්ස වසඬගතො, උමුමුක්ඛස්ස මාරපාසො මුත්තො සො මාරබන්ධනෙන, න යථාකාමකරණීයො පාපිමනොති.

1. 12 .2

දුතියමාරපාසසුතතං

115. සනති භික්ඛවෙ චක්ඛුච්ඤෙඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, තඤ්ඤා භික්ඛු අභිනාදුති අභිවදති අජ්ජාසාය නිට්ඨති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ භික්ඛු බද්ධො චක්ඛුච්ඤෙඤායොසු රූපෙසු, ආවාසගතො මාරස්ස, මාරස්ස වසඛගතො යථාකාමකරණීයො පාපිමනො.

සනති භික්ඛවෙ සොතච්ඤෙඤායා සද්ද -පෙ- සානච්ඤෙඤායා ගන්ධා -පෙ- ජිව්හාච්ඤෙඤායා රසා -පෙ- කායච්ඤෙඤායා ථොට්ඨබ්බා -පෙ- සනති භික්ඛවෙ මනොච්ඤෙඤායා ධර්මා -පෙ- තඤ්ඤා භික්ඛු අභිනාදුති අභිවදති අජ්ජාසාය නිට්ඨති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ භික්ඛු බද්ධො මනොච්ඤෙඤායොසු ධර්මෙසු ආවාසගතො මාරස්ස, මාරස්ස වසඛගතො, යථාකාමකරණීයො පාපිමනො.

සනති ච ඛො භික්ඛවෙ චක්ඛුච්ඤෙඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, තඤ්ඤා භික්ඛු නාභිනාදුති නාභිවදති නාජ්ජාසාය නිට්ඨති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ භික්ඛු, මුත්තො චක්ඛුච්ඤෙඤායොහි රූපෙහි, න ආවාසගතො මාරස්ස, න මාරස්ස වසඛගතො, න යථාකාමකරණීයො පාපිමනො.

සනති භික්ඛවෙ සොතච්ඤෙඤායා සද්ද -පෙ- සානච්ඤෙඤායා ගන්ධා -පෙ- ජිව්හාච්ඤෙඤායා රසා -පෙ- කායච්ඤෙඤායා ථොට්ඨබ්බා -පෙ- සනති භික්ඛවෙ මනොච්ඤෙඤායා ධර්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, තඤ්ඤා භික්ඛු නාභිනාදුති නාභිවදති නාජ්ජාසාය නිට්ඨති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ භික්ඛු මුත්තො මනොච්ඤෙඤායොහි ධර්මෙහි, න ආවාසගතො මාරස්ස, න මාරස්ස වසඛගතො, න යථාකාමකරණීයො පාපිමනොති.

1. 12. 3

ලොකත්තගමනසුතතං

116. නාහං භික්ඛවෙ ගමනෙන ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං¹ දට්ඨෙය්‍යං² පතෙය්‍යන්ති වදම්. න ච පනාහං භික්ඛවෙ අපඤ්ඤා ලොකස්ස අන්තං දුක්ඛස්ස අන්තකිරියං වදම්ති. ඉදං වචා භගවා උට්ඨායාසනා විහාරං පාටිසි.

1. ඤාතෙය්‍යං - සි 2.

2. දට්ඨෙය්‍යං ස්‍යා.

අථ ඛො තෙසං භික්ඛූනං අවීරපක්කන්තස්ස හගවතො එතදහොයි: ඉදං ඛො නො¹ ආවුසො හගවා සඬ්ඛින්නෙන උද්දසං උද්දිසිකා විජාරෙත අත්ථං අවිහරිකා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨා “නාහං භික්ඛව ගමනෙන ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දට්ඨෙය්‍යං පත්තෙය්‍යංනති වදමි, න ච පනාහං භික්ඛවෙ අප්පකා ලොකස්ස අන්තං දුක්ඛස්ස අන්තකිරියං වදමි”ති. කො නු ඛො ඉමස්ස හගවතා සඬ්ඛින්නෙන උද්දසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙත අත්ථං අවිහරන්තස්ස විජාරෙත අත්ථං විහරෙය්‍යාති.

අථ ඛො තෙසං භික්ඛූනං එතදහොයි, අයං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ සතප්ප වෙව සංවණ්ණිකො, සමුභාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුග්ගචාරිතං. පහොති වායස්මා ආනන්දෙ ඉමස්ස හගවතා සඬ්ඛින්නෙන උද්දසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙත අත්ථං අවිහරන්තස්ස විජාරෙත අත්ථං විහරිතුං. යනතුන මයං යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසඬ්ඛමෙය්‍යාම, උපසඬ්ඛමිකා ආයස්මානං ආනන්දං එතමත්ථං පටිපුට්ඨෙය්‍යාමාති.

අථ ඛො නෙ භික්ඛූ යෙනායස්මා ආනන්දො තෙනුපසඬ්ඛමිංසු. උපසඬ්ඛමිකා ආයස්මානා ආනන්දෙන සඬ්ඛිං සමෙවාදිංසු. සමෙවාදිතියං කථං සාරාණියං විඤ්ඤාතො එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීද්ධා ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මානං ආනන්දං එතදචොවුං: ඉදං ඛො නො ආවුසො ආනන්දෙ හගවා සඬ්ඛින්නෙන උද්දසං උද්දිසිකා විජාරෙත අත්ථං අවිහරිකා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨා, “නාහං භික්ඛව ගමනෙන ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දට්ඨෙය්‍යං පත්තෙය්‍යංනති වදමි, න ච පනාහං භික්ඛවෙ, අප්පකා ලොකස්ස අන්තං දුක්ඛස්ස අන්තකිරියං වදමි”ති. තෙසං නො ආවුසො අමොකං අවීරපක්කන්තස්ස හගවතො එතදහොයි:

ඉදං ඛො නො ආවුසො හගවා සඬ්ඛින්නෙන උද්දසං උද්දිසිකා විජාරෙත අත්ථං අවිහරිකා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨා: “නාහං භික්ඛව ගමනෙන ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දට්ඨෙය්‍යං පත්තෙය්‍යංනති වදමි. න ච පනාහං භික්ඛවෙ අප්පකා ලොකස්ස අන්තං දුක්ඛස්ස අන්තකිරියං වදමි”ති. කො නු ඛො ඉමස්ස හගවතා සඬ්ඛින්නෙන උද්දසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙත අත්ථං අවිහරන්තස්ස විජාරෙත අත්ථං විහරෙය්‍යාති. තෙසං නො ආවුසො අමොකං එතදහොයි: අයං ඛො ආවුසො ආයස්මා ආනන්දො සතප්ප වෙව සංවණ්ණිකො, සමුභාවිතො ච විඤ්ඤානං සමුග්ගචාරිතං, පහොති වායස්මා ආනන්දො ඉමස්ස හගවතා සඬ්ඛින්නෙන උද්දසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරෙත අත්ථං අවිහරන්තස්ස විජාරෙත අත්ථං විහරිතුං. යනතුන මයං යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසඬ්ඛමෙය්‍යාම, උපසඬ්ඛමිකා ආයස්මානං ආනන්දං එතමත්ථං පටිපුට්ඨෙය්‍යාමාති, විහරන්තායස්මා ආනන්දෙති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සාරජ්ඣො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං
වරලානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමම්ච මුලං
අතික්කමි¹ ඛන්ධං සාඛාපලාසෙ සාරං පරියෙසිතං ඛං මඤ්ඤායා
ඵවං සමඤ්ඤිතං. ආයස්මත්තානං සසුරි සමමුඛිභූතො² නං හගවන්තං
අතිසිත්වා අමෙහ³ ඵතමස්මං පටිපුඤ්ඤිතං මඤ්ඤාප්⁴, සොභාවුසො
හගවා ජානං ජානාති පස්සං පස්සති, වක්ඛුභූතො ඤාණභූතො
ධම්මභූතො බ්‍රහ්මභූතො වත්තා පවත්තා අස්සස් නින්නෙතා අමත්ස්ස ද්‍යා
ධම්මස්සාමී තථාගතො. සොවෙව පනෙතස්ස කාලො අහොසි, යං
හගවන්තඤ්ඤව ඵතමස්මං පටිපුඤ්ඤයාථ. යථා වො හගවා
ව්‍යාකරෙය්‍ය තථා නං⁵ ධාරෙය්‍යාථාති.

අඤ්ඤාවුසො ආනන්ද හගවා ජානං ජානාති පස්සං පස්සති වක්ඛු
භූතො ඤාණභූතො ධම්මභූතො බ්‍රහ්මභූතො වත්තා පවත්තා අස්සස්
නින්නෙතා අමත්ස්ස ද්‍යා ධම්මස්සාමී තථාගතො.

සො වෙව පනෙතස්ස කාලො අහොසි යං හගවන්තඤ්ඤව
ඵතමස්මං පටිපුඤ්ඤයාම, යථා නො හගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය තථා නං
ධාරෙය්‍යාම. අපිවායස්මා ආනන්දෙ සන්ථි වෙව සංවණ්ණිතො සම්භාවිතො
ව චිඤ්ඤනං සබ්බභවාරීනං, පහොති වායස්මා ආනන්දෙ ඉමස්ස හගවතා
සංඛින්නන්ත උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරන්ත අස්මං අවිහන්තස්ස
විජාරන්ත අස්මං විහජිතුං, විහජතායස්මා ආනන්දෙ අගරුං
කරිත්වාති.

තෙනාභාවුසො සුණාර, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිස්සාමීති.
ඵවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මිතො ආනන්දස්ස පච්චික්ඛොස්සං.
ආයස්මා ආනන්දෙ ඵතදවොච: යං ඛො වො ආවුසො හගවා
සංඛින්නන්ත උද්දෙසං උද්දිසිත්වා විජාරන්ත අස්මං අවිහජිත්වා
උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො: “නාහං භික්ඛවෙ ගමන්තෙ ලොකස්ස
අන්තං ඤාතෙය්‍යං දට්ඨෙය්‍යං පනෙය්‍යං”ති වදමි, න ව පනාහං
භික්ඛවෙ අපුත්වා ලොකස්ස අන්තං දුක්ඛස්ස අන්තඤ්චියං වදමි”ති.
ඉමස්ස ඛවාහං ආවුසො හගවතා සංඛින්නන්ත උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස
විජාරන්ත අස්මං අවිහන්තස්ස ඵවං විජාරන්තං අස්මං ආජානාමී:

යෙන ඛො ආවුසො ලොකස්මිං ලොකසඤ්ඤී භොති ලොක-
මානී, අයං වුච්ඡති අරියස්ස චිත්තෙ ලොකො. කෙන වාවුසො
ලොකස්මිං ලොකසඤ්ඤී භොති ලොකමානී?

1. අතික්කමම්ච මුලං.

2. භූතං - ස්‍යා.

3. අමෙහ - ස්‍යා.

4. මඤ්ඤාප් ස2. PTS.

5. වො මුඤ්ඤා.

6. අවිහන්තස්ස විජාරන්ත - මුඤ්ඤා, ස්‍යා.

වක්ඛුතා ඛො ආචුසො ලොකස්මිං ලොකසඤ්ඤි හොති ලොක මානී, සොතෙන ඛො ආචුසො ලොකස්මිං ලොකසඤ්ඤි හොති ලොකමානී, සාතෙන ඛො ආචුසො ලොකස්මිං ලොකසඤ්ඤි හොති ලොකමානී, ජිඤ්ඤාය ඛො ආචුසො ලොකස්මිං ලොකසඤ්ඤි හොති ලොකමානී, කායෙන ඛො ආචුසො ලොකස්මිං ලොකසඤ්ඤි හොති ලොකමානී, මනෙන ඛො ආචුසො ලොකස්මිං ලොකසඤ්ඤි හොති ලොකමානී, යෙන ඛො ආචුසො ලොකස්මිං ලොකසඤ්ඤි හොති ලොකමානී අයං චුඤ්ඤි අරියස්ස චිත්තයෙ ලොකො.

යං ඛො චො ආචුසො හගවා සඤ්ඤිතො උද්දෙසං උද්දිස්සිතො චිත්තාරෙන අත්ථං අවිහරිතො උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “නාහං භික්ඛුවෙ ගමනෙන ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දට්ඨෙය්‍යං පත්තෙය්‍යංහි වදමි, න ච පනාහං භික්ඛුවෙ අප්පකා ලොකස්ස අන්තං දුක්ඛස්ස අන්තකිරියං වදමි”ති. ඉමස්ස ඛො ආචුසො හගවතා සඤ්ඤිතො උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස චිත්තාරෙන අත්ථං අවිහරිතස්ස ඵලං චිත්තාරෙන අත්ථං ආජානාමි. ආකඨ්ඨමානා ච පන තුමෙහ ආයඤ්ඤො, හගවත්තඤ්ඤෙව උපසඨකමිතො ඵතමත්ථං පටිපුට්ඨයාථ. යථා චො හගවා ව්‍යාකරොති තථා නං ධාරෙය්‍යාථාති.

ඵවමාචුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයඤ්ඤො ආනන්දස්ස පටිපුට්ඨො උට්ඨායාසනා යෙන හගවා තෙත්ථපසඨකමිංසු, උපසඨකමිතො හගවත්තං අභිවාදෙත්ථා ඵකමන්තං නිසීදිංසු, ඵකමන්තං නිසීන්තා ඛො තෙ භික්ඛු හගවත්තං ඵතදට්ඨොවුං. යං ඛො නො හතොත, හගවා සඤ්ඤිතො උද්දෙසං උද්දිස්සිතො චිත්තාරෙන අත්ථං අවිහරිතො උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො “නාහං භික්ඛුවෙ ගමනෙන ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දට්ඨෙය්‍යං පත්තෙය්‍යන්ති වදමි, න ච පනාහං භික්ඛුවෙ, අප්පකා ලොකස්ස අන්තං දුක්ඛස්ස අන්තකිරියං වදමි”ති. තෙසං නො හතොත අමුතං අවිරපකන්තස්ස හගවතො ඵතදහොසි:

ඉදං ඛො නො ආචුසො, හගවා සඤ්ඤිතො උද්දෙසං උද්දිස්සිතො චිත්තාරෙන අත්ථං අවිහරිතො උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො, “නාහං භික්ඛුවෙ, ගමනෙන ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දට්ඨෙය්‍යං පත්තෙය්‍යන්ති වදමි, න ච පනාහං භික්ඛුවෙ, අප්පකා ලොකස්ස අන්තං දුක්ඛස්ස අන්තකිරියං වදමි”ති. කො චු ඛො ඉමස්ස හගවතා සඤ්ඤිතො උද්දෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස චිත්තාරෙන අත්ථං අවිහරිතස්ස චිත්තාරෙන අත්ථං විහරෙය්‍යාති.

තෙසං නො හතෙත අමිඤ්ඤාදි ඵනදහොසි: අයං ටො ආයස්මි ආනන්දෙ සත්ථු වෙට්ඨ සංවණ්ණිකො සංභාවිතො ව විඤ්ඤානං සමුභව්වාරිතං, පහොති වායස්මි ආනන්දෙ ඉමංස හගවතා සඬ්ඨිතොන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විඤ්ඤානෙ අසං අවිභාගස්ස විඤ්ඤානෙ අසං විභජිතං. යනනුත මයං යෙනායස්මි ආනන්දෙ නොපසඤ්ඤාමෙධාම, උපසඤ්ඤාමි ආයස්මිතං ආනන්දං එතමස්ස පටිපුට්ඨයාමාති.

අථ ටො මයං හතෙත යෙනායස්මි ආනන්දෙ නෙත්තපසඤ්ඤාමිඤ්ඤා උපසඤ්ඤාමි ආයස්මිතං ආනන්දං එතමස්ස පටිපුට්ඨිමි. තෙසං නො හතං හතෙත, ආයස්මිතා ආනන්දෙන ඉමෙහි ආකාරෙහි ඉමෙහි පදෙහි ඉමෙහි උත්තරෙහි අසං විභජනාති. පණ්ණිනො භික්ඛවෙ ආනන්දෙ, මහාපඤ්ඤා භික්ඛවෙ ආනන්දෙ, මඤ්ඤාපි තුමෙහ භික්ඛවෙ එතමස්ස පටිපුට්ඨයාම, අහස්සි ව තං¹ එවමෙව ව්‍යාකරෙය්‍යං, යථා තං ආනන්දෙන ව්‍යාකතං, එයො ටො වෙවෙතස්ස අසං, එවස්සි තං ධාරෙය්‍යාමාති.

1. 12. 4

කාමගුණසුත්තං

117. පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ සමුච්ඡාදා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තංසෙව සතො ඵනදහොසි. යෙමෙ² පඤ්ඤාකාමගුණා වෙනසො සම්ප්ප්ඨප්පබ්බා අතීතා නිරුද්ධා විපරිණතා, තත්ථ මෙ විතං බහුලං ගව්ඡමානං ගවෙජ්ජය්‍ය පඤ්ඤාපනෙතස්ස වා, අපං වා අනාගතෙසු.

තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ ඵනදහොසි: යෙමෙ පඤ්ඤාකාමගුණා වෙනසො සම්ප්ප්ඨප්පබ්බා අතීතා නිරුද්ධා විපරිණතා, තත්ථ මෙ අත්තරුපෙන අපමාදෙ සති වෙනසො ආරඤ්ඤා කරණීයො.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ තුමිඤ්ඤාදි යෙ වො පඤ්ඤාකාමගුණා වෙනසො සම්ප්ප්ඨප්පබ්බා අතීතා නිරුද්ධා විපරිණතා, තත්ථ වො විතං බහුලං ගව්ඡමානං ගවෙජ්ජය්‍ය පඤ්ඤාපනෙතස්ස වා අපං වා අනාගතෙසු. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ තුමිඤ්ඤාදි යෙ වො පඤ්ඤාකාමගුණා වෙනසො සම්ප්ප්ඨප්පබ්බා අතීතා නිරුද්ධා විපරිණතා තත්ථ වො අත්තරුපෙහි අපමාදෙ සති වෙනසො ආරඤ්ඤා කරණීයො.

1. මහා ස්‍යා.

2. අහමිතං - මුඛං, ස්‍යා.

3. මග්ගං - ස්‍යා.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, සෙ¹ ආයතනෙ වෙදිතබ්බෙ, යඤ්චකඤ්ච² නිරුල්ඛති රූපසඤ්ඤා ව විරජ්ජති,³ සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බෙ, යඤ්චකඤ්ච නිරුල්ඛති සඤ්ඤා ව විරජ්ජති සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බෙ, යඤ්චකඤ්ච නිරුල්ඛති ගන්ධසඤ්ඤා ව විරජ්ජති³ සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බෙ, යඤ්චකඤ්ච නිරුල්ඛති රසසඤ්ඤා ව විරජ්ජති³ සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බෙ, යඤ්චකඤ්ච නිරුල්ඛති චර්මසඤ්ඤා ව විරජ්ජති³ සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බෙ, යඤ්චකඤ්ච නිරුල්ඛති ධර්මසඤ්ඤා ව විරජ්ජති³ සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බෙති ඉදං වඤ්චා හගවා උට්ඨායාසනා විහාරං පාවිසි.

අථ ඛො තෙසං භික්ඛනං අවිරජ්ජකතඤ්ඤා හගවතො එතද-
භොසි: ඉදං ඛො නො ආවුසො හගවා සඤ්ඤානෙතන උද්දෙසං
උද්දෙසිකා විඤ්ඤානෙතන අඤ්ඤා අවිරජ්ජකත උට්ඨායාසනා විහාරං පවිට්ඨා.
“තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බෙ යඤ්චකඤ්ච
නිරුල්ඛති රූපසඤ්ඤා ව විරජ්ජති සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බෙ -පෙ-
යඤ්චකඤ්ච නිරුල්ඛති ගන්ධසඤ්ඤා ව විරජ්ජති සෙ ආයතනෙ
වෙදිතබ්බෙති. කො නු ඛො ඉමස්ස හගවතා සඤ්ඤානෙතන උද්දෙසං
උද්දෙසිකා විඤ්ඤානෙතන අඤ්ඤා අවිරජ්ජකත.

අථ ඛො තෙසං භික්ඛනං එතදභොසි, අයං ඛො ආයුසං
ආනන්දෙ සතථු වෙව සංවර්ණිතො සමභාවිතො ව චිත්තානං
සමුත්ථිචාරිතං, පභොති වායුසං ආනන්දෙ ඉමස්ස හගවතා සඤ්ඤානෙතන
උද්දෙසං උද්දෙසිකා විඤ්ඤානෙතන අඤ්ඤා අවිරජ්ජකත
අඤ්ඤා විඤ්ඤා. යනන්ත මයං යෙනායසං ආනන්දෙ තෙතූපසඤ්ඤා-
මෙයාම, උපසඤ්ඤා ආයුසං ආනන්දං එතමඤ්ච පවිට්ඨා-
යාමාති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛා යෙනායසං ආනන්දෙ තෙතූපසඤ්ඤා-
උපසඤ්ඤා ආයුසං ආනන්දෙතන සඤ්ඤා සමභාවිතං, සමභාවිතං
කථං සාරාණිසං විඤ්ඤානෙතන එතමන්තං නිසිදිංසු. එතමන්තං
නිසිදිතං ඛො තෙ භික්ඛා ආයුසං ආනන්දං එතදභොසි:
ඉදං ඛො නො ආවුසො ආනන්දෙ හගවා සඤ්ඤානෙතන උද්දෙසං
උද්දෙසිකා විඤ්ඤානෙතන අඤ්ඤා අවිරජ්ජකත උට්ඨායාසනා විහාරං පවිට්ඨා
“තස්මාතිහ භික්ඛවෙ සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බෙ. යඤ්චකඤ්ච
නිරුල්ඛති රූපසඤ්ඤා ව විරජ්ජති සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බෙ -පෙ-
යඤ්චකඤ්ච නිරුල්ඛති ගන්ධසඤ්ඤා ව විරජ්ජති සෙ ආයතනෙ
වෙදිතබ්බෙති.

1. සෙ - සිවු, සෙ තෙ - මෙසං, සතා,

2. වකචු සිවු, සි2.

3. නිරුල්ඛති - මෙසං.

තෙසං නො ආවුසො අමොකං අවිරපක්කන්තස්ස හගවතො එතදහොසි: ඉදං ඛො නො¹ ආවුසො හගවා සඬඛිනෙත්තන උදෙසං උද්දිසිත්වා වික්ඛාරෙන අත්ථං අවිහජිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨා, තස්මාතිහ භික්ඛවෙ සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බං, යත් වත්ඛුණ්ණි නිරුජ්ඣති රූපසඤ්ඤා ව විරජ්ජති සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බං -පෙ- යත් මනො ව නිරුජ්ඣති ධර්මසඤ්ඤා ව විරජ්ජති සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බං''ති. කො නු ඛො ඉමස්ස හගවතා සඬඛිනෙත්තන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස වික්ඛාරෙන අත්ථං අවිහන්තස්ස වික්ඛාරෙන අත්ථං විහජෙය්‍යාති.

තෙසං නො ආවුසො අමොකං එතදහොසි: අයං ඛො ආයාසො ආනන්දෙ සත්ථු වෙව සංවණ්ණිතො, සමොචිතො ව චිකුක්ඛන්තං සමුහමචාරිතං, පහොති වායාසො ආනන්දෙ ඉමස්ස හගවතා සඬඛිනෙත්තන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස වික්ඛාරෙන අත්ථං අවිහන්තස්ස වික්ඛාරෙන අත්ථං විහජිතුං. යනන්ත මයං යෙනායාසො ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤාමෙය්‍යාම උපසඤ්ඤාමිත්වා ආයාසන්තං ආනන්දං එතමත්ථං පටිපුට්ඨෙය්‍යාමාති. විහජන්තායාසො ආනන්දෙති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරියෙසනං වරමානො මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො අතික්කමෙව මුලං අතික්කමම ඛන්ධං සාධාපලාසෙ සාරං පරියෙසිතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍ය. එවං සමපදමිදං. ආයසඤ්ඤානං සත්ථරි සමුමුඛිතෙ තං හගවන්තං අතිසිත්වා අමෙහ එතමත්ථං පටිපුට්ඨිතබ්බං මඤ්ඤං. සොභාවුසො හගවා ජානං ජානාති පස්සං පස්සති වත්ඛුහුතො ඤ්ඤාහුතො ධර්මහුතො බ්‍රහ්මහුතො වන්තා පවන්තා අත්ථස්ස නිත්තොතා අමතස්ස දතා ධම්මස්සාමී තථාගතො. සො වෙව පනෙතස්ස කාලො අහොසි, යං හගවන්තඤ්ඤෙව එතමත්ථං පටිපුට්ඨෙය්‍යාම. යථා වො හගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය තථා නං ධාරෙය්‍යාමාති.

අදා ආවුසො ආනන්දෙ හගවා ජානං ජානාති පස්සං පස්සති වත්ඛුහුතො ඤ්ඤාහුතො ධර්මහුතො බ්‍රහ්මහුතො වන්තා පවන්තා අත්ථස්ස නිත්තොතා අමතස්ස දතා ධම්මස්සාමී තථාගතො, සො වෙව පනෙතස්ස කාලො අහොසි, යං හගවන්තඤ්ඤෙව එතමත්ථං පටිපුට්ඨෙය්‍යාම යථා නො හගවා ව්‍යාකරෙය්‍ය තථා නං ධාරෙය්‍යාම. අපි වායාසො ආනන්දෙ සත්ථුවෙව සංවණ්ණිතො, සමොචිතො ව චිකුක්ඛන්තං සමුහමචාරිතං, පහොති වායාසො ආනන්දෙ ඉමස්ස හගවතා සඬඛිනෙත්තන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස වික්ඛාරෙන අත්ථං අවිහන්තස්ස වික්ඛාරෙන අත්ථං විහජිතුං, විහජන්තායාසො ආනන්දෙ අගරුං කරිත්වාති.

1. ඉදං ඛො නො - ස්‍යා පි.

තෙනහාවුසො සුඡාරථ සාධුකං මනසිකරොථ භාසිසාමිති. එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො ආනන්දස්ස පච්චසෙය්‍යාසුං. ආයසමා ආනන්දෙ ඵතදවොච: යං ඛො වො ආවුසො භගවා සඬ්ඨිතෙනන උදෙසං උද්දිසිත්වා චිත්ථාරෙන අත්ථං අවිහරිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨා: තස්මාතිහ භික්ඛවෙ සෙ ආයතනෙන වෙදිතබ්බෙ, යත් වත්ඛුඤ්ඤා නිරුජ්ඣති රූපසඤ්ඤා ච වීරජ්ජති සෙ ආයතනෙන වෙදිතබ්බෙ -පෙ- යත් මනො ච නිරුජ්ඣති ධම්මසඤ්ඤා ච වීරජ්ජති සෙ ආයතනෙන වෙදිතබ්බෙති. ඉමස්ස ඛවාහං ආවුසො භගවතා සඬ්ඨිතෙනන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස චිත්ථාරෙන අත්ථං ආජානාමි. සළායනනනිරොධං ඛො ඵතං ආවුසො භගවතා සක්ඛාය භාසිතං: “තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, සෙ ආයතනෙන වෙදිතබ්බෙ. යත් වත්ඛුඤ්ඤා නිරුජ්ඣති රූපසඤ්ඤා ච වීරජ්ජති සෙ ආයතනෙන වෙදිතබ්බෙ -පෙ- යත් මනො ච නිරුජ්ඣති ධම්මසඤ්ඤා ච වීරජ්ජති සෙ ආයතනෙන වෙදිතබ්බෙ”ති.

යං ඛො ආවුසො භගවා සඬ්ඨිතෙනන උදෙසං උද්දිසිත්වා චිත්ථාරෙන අත්ථං අවිහරිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨා: “තස්මාතිහ භික්ඛවෙ සෙ ආයතනෙන වෙදිතබ්බෙ, යත් වත්ඛුඤ්ඤා නිරුජ්ඣති රූපසඤ්ඤා ච වීරජ්ජති සෙ ආයතනෙන වෙදිතබ්බෙ -පෙ- යත් මනො ච නිරුජ්ඣති, ධම්මසඤ්ඤා ච වීරජ්ජති සෙ ආයතනෙන වෙදිතබ්බෙති. ඉමස්ස ඛවාහං ආවුසො භගවතා සඬ්ඨිතෙනන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස චිත්ථාරෙන අත්ථං අවිහරිත්වා ඵලං චිත්ථාරෙන අත්ථං ආජානාමි. ආකඤ්ඤාමානා ච පන තුලෙහ ආයසමනො භගවතනෙඤ්ඤා උපසංඝමං, උපසංඝමිත්වා ඵතමත්ථං පටිපුට්ඨයාරාථ, යථා වො භගවා ව්‍යාකරොති, තථා නං ධාරෙය්‍යරාති.

එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමනො ආනන්දස්ස පටිසුත්වා උට්ඨායාසනා යෙන භගවා තෙනුපසංඝමිංසු, උපසංඝමිත්වා භගවතනං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදිංසු, ඵකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු භගවතනං ඵතදවොචු:.

යං ඛො නො හතෙන භගවා සඬ්ඨිතෙනන උදෙසං උද්දිසිත්වා චිත්ථාරෙන අත්ථං අවිහරිත්වා උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨා: “තස්මාතිහ භික්ඛවෙ සෙ ආයතනෙන වෙදිතබ්බෙ, යත් වත්ඛුඤ්ඤා නිරුජ්ඣති රූපසඤ්ඤා ච වීරජ්ජති සෙ ආයතනෙන වෙදිතබ්බෙ -පෙ- යත් මනො ච නිරුජ්ඣති ධම්මසඤ්ඤා ච වීරජ්ජති සෙ ආයතනෙන වෙදිතබ්බෙ”ති තෙසං නො හතෙන අලිභාකං අවිරපකකන්තස්ස භගවතො ඵතදවොච:

ඉදං ඛො නො ආවුසො, හගවා සඬ්ඛිනෙතන උදෙසං උද්දිසිතො
විජාරොත අත්ථං අවිහරීතො උට්ඨායාසනා විහාරං පටිට්ඨො:
“තස්මාතිහ භික්ඛවෙ සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බෙ යත්ථ වත්ඛුක්ඛා
නිරුජ්ඣති රුපසක්ඛො ව විරජ්ජති සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බෙ
-පෙ- යත්ථ මනො ව නිරුජ්ඣති ධම්මසක්ඛො ව විරජ්ජති
සෙ ආයතනෙ වෙදිතබ්බෙ”ති. කො භු ඛො ඉමස්ස හගවතා
සඬ්ඛිනෙතන උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොත අත්ථං අවිහරතස්ස
විජාරොත අත්ථං විහරෙය්‍යාති.

තෙසං නො හතෙත, අමිහාකං එතදහොසි: අයං ඛො ආයස්මා
ආනන්දෙ යත්ථා වෙට්ඨ සංවණ්ණිනො, සම්භාවිතො ව වික්ඛන්තං
සමුභවාරිතං, පහොති වායස්මා ආනන්දෙ ඉමස්ස හගවතා සඬ්ඛිනෙතන
උදෙසස්ස උද්දිට්ඨස්ස විජාරොත අත්ථං අවිහරතස්ස විජාරොත අත්ථං
විහරීතො. යනන්ත මයං යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසඬ්ඛමෙය්‍යාමි,
උපසඬ්ඛමිතො ආයස්මිත්තං ආනන්දං එතමත්ථං පටිපුට්ඨෙය්‍යාමාමි.

අථ ඛො මයං හතෙත, යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසඬ්ඛමිත්තං
උපසඬ්ඛමිතො ආයස්මිත්තං ආනන්දං එතමත්ථං පටිපුට්ඨමි. තෙසං
නො හතෙත ආයස්මිත්තං ආනන්දන්තං ඉමෙහි ආකාරෙහි ඉමෙහි
පදෙහි ඉමෙහි ව්‍යාකර්මනෙහි අත්ථො විහරෙතාති. පණ්ඩිතො භික්ඛවෙ
ආනන්දෙ, මහාපඤ්ඤා භික්ඛවෙ ආනන්දො, මඤ්චපි තුමෙහ භික්ඛවෙ
එතමත්ථං පටිපුට්ඨෙය්‍යාමි, අහමිති නං එවමෙව ව්‍යාකරෙය්‍යං යථා නං
ආනන්දන්තං ව්‍යාකරං. එසො ඛො වෙවෙතස්ස¹ අත්ථො එවක්ඛා නං
ධාරෙය්‍යාමාමි.

1. 12. 5

සකකපඤ්ඤාසුත්තං.

118. එතං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති ගීජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ,
අථ ඛො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ යෙන හගවා තෙනුපසඬ්ඛමි.
උපසඬ්ඛමිතො හගවතං අභිවාදෙතො එකමතං අට්ඨාසි. එකමතං
ධීතො ඛො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ හගවතං එතදවොච:
කො භු ඛො හතෙත හෙතු කො පට්ඨෙයො යෙනම්ඤ්ඤෙව
සත්තා දිට්ඨෙව ධර්මෙ නො පරිනිබ්බායන්ති? කො පන හතෙත
හෙතු කො පට්ඨෙයො යෙනම්ඤ්ඤෙව සත්තා දිට්ඨෙව ධර්මෙ
පරිනිබ්බායන්ති?

1. එසො වෙවෙතස්ස - මජ්ඣං.

සනති ඔබ්බා දෙවානම්ඤ්ඤ, වක්ඛුට්ඨෙඤ්ඤයා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, තඤ්ඤො භික්ඛු අභිනන්දති අභිවදති අපේක්ඛාසාය නිට්ඨති, තස්ස තං අභිනන්දතො අභිවදතො අපේක්ඛාසාය නිට්ඨතො තනතිස්සිතං චිඤ්ඤාණං භොති තදුපාදනං. සඋපාදතො දෙවානම්ඤ්ඤ, භික්ඛු තො පරිනිබ්බායති. සනති ඔබ්බා දෙවානම්ඤ්ඤ, සොතථිඤ්ඤයා සද්ද -පෙ- සානථිඤ්ඤයා ගඤ්ඤා -පෙ- පිට්ඨාථිඤ්ඤයා රසා -පෙ- කායථිඤ්ඤයා ථොට්ඨිම්බා -පෙ- සකන් ඔබ්බා දෙවානම්ඤ්ඤ, මනොථිඤ්ඤයා ධර්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, තඤ්ඤො භික්ඛු අභිනන්දති අභිවදති අපේක්ඛාසාය නිට්ඨති, තස්ස තං අභිනන්දතො අභිවදතො අපේක්ඛාසාය නිට්ඨතො තනතිස්සිතං චිඤ්ඤාණං භොති තදුපාදනං. සඋපාදතො දෙවානම්ඤ්ඤ, භික්ඛු තො පරිනිබ්බායති. අයං ඔබ්බා දෙවානම්ඤ්ඤ, භෙතු අයං පච්ඤයො යෙනම්මෙකථෙව සත්තා දිට්ඨෙව ධර්මෙ තො පරිනිබ්බායති.

සනති ව ඔබ්බා දෙවානම්ඤ්ඤ, වක්ඛුට්ඨෙඤ්ඤයා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, තඤ්ඤො භික්ඛු නාභිනන්දති නාභිවදති නාපේක්ඛාසාය නිට්ඨති, තස්ස තං අනභිනන්දතො අනභිවදතො අනපේක්ඛාසාය නිට්ඨතො න තනතිස්සිතං චිඤ්ඤාණං භොති න තදුපාදනං. අනුපාදතො දෙවානම්ඤ්ඤ, භික්ඛු පරිනිබ්බායති. සකන් ඔබ්බා දෙවානම්ඤ්ඤ, සොතථිඤ්ඤයා සද්ද -පෙ- සාන-ථිඤ්ඤයා ගඤ්ඤා -පෙ- පිට්ඨාථිඤ්ඤයා රසා -පෙ- කායථිඤ්ඤයා ථොට්ඨිම්බා -පෙ- සකන් ඔබ්බා දෙවානම්ඤ්ඤ, මනොථිඤ්ඤයා ධර්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, තඤ්ඤො භික්ඛු නාභිනන්දති නාභිවදති නාපේක්ඛාසාය නිට්ඨති, තස්ස තං අනභිනන්දතො අනභිවදතො අනපේක්ඛාසාය නිට්ඨතො න තනතිස්සිතං චිඤ්ඤාණං භොති න තදුපාදනං. අනුපාදතො දෙවානම්ඤ්ඤ භික්ඛු පරිනිබ්බායති. අයං ඔබ්බා දෙවානම්ඤ්ඤ, භෙතු අයං පච්ඤයො යෙන මිමෙකථෙව සත්තා දිට්ඨෙව ධර්මෙ පරිනිබ්බායති.

1. 12. 6

පඤ්චසිඛපඤ්ඤායුත්තං

119. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. අථ ඔබ්බා පඤ්ඤාසිට්ඨො ගඤ්ඤිමුත්තො¹ යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං යීතො ඔබ්බා පඤ්ඤාසිට්ඨො ගඤ්ඤිමුත්තො භගවන්තං එතදථොච්ඡිකො නුඔබ්බා භගොත භෙතු කො පච්ඤයො යෙනම්මෙකථෙව සත්තා දිට්ඨෙව ධර්මෙ තො පරිනිබ්බායති? කො පන භගොතං භෙතු කො පච්ඤයො යෙනම්මෙකථෙව සත්තා දිට්ඨෙව ධර්මෙ පරිනිබ්බායති.

1. ගඤ්ඤිමුත්තො - මජ්ඣ.

2. කො නු ඔබ්බා භගොත - පිඬු.

සන්ති ඛො පඤ්ඤාසිම, වත්ඛුට්ඨෙඤ්ඤායා රූපා -පෙ- (යථා පුරිමකං සුත්තන්තං විඤ්ඤාමනං) සන්ති ඛො පඤ්ඤාසිම මනෝවිඤ්ඤායා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, තඤ්ඤා භික්ඛු අභිනන්දති අභිවදති අපේක්ඛාසාය නිට්ඨති, තස්ස න අභිනන්දන්තො අභිවදන්තො අපේක්ඛාසාය නිට්ඨන්තො තත්තිසසිතං විඤ්ඤාණං හොති නද්දපාදනං, සඋපාදන්තො පඤ්ඤාසිම භික්ඛු නො පරිනිබ්බායති. අයං ඛො පඤ්ඤාසිම හෙතු අයං පට්ඨයො යෙනමිධෙකථෙව සත්තා දිට්ඨවධම්මෙව නො පරිනිබ්බායන්ති.

සන්ති ච ඛො පඤ්ඤාසිම වත්ඛුට්ඨෙඤ්ඤායා රූපා -පෙ- සන්ති ච ඛො පඤ්ඤාසිම මනෝවිඤ්ඤායා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, තඤ්ඤා භික්ඛු නාභිනන්දති නාභිවදති නාපේක්ඛාසාය නිට්ඨති. තස්ස න අනභිනන්දන්තො අනභිවදන්තො අනපේක්ඛාසාය නිට්ඨන්තො න තත්තිසසිතං විඤ්ඤාණං හොති න නද්දපාදනං. අනුපාදන්තො පඤ්ඤාසිම භික්ඛු පරිනිබ්බායති. අයං ඛො පඤ්ඤාසිම හෙතු අයං පට්ඨයො යෙනමිධෙකථෙව සත්තා දිට්ඨවධම්මෙව පරිනිබ්බායන්ති.

1. 12. 7

සාරිපුත්තසංඛිට්ඨාරිකසුත්තං

120. එකං සමයං ආයස්මා සාරිපුත්තො සාවඤ්ඤිකං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙත්ථපසංඛිතම්. උපසංඛිතා ආයස්මා සාරිපුත්තො සංඛිං සමුදාදි. සමුදාදනීයං කථං සාරාණිං¹ විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො යො භික්ඛු ආයස්මා සාරිපුත්තං එතදථොච: සංඛිට්ඨාරිකො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු සිසං පට්ඨකඛාය භිත්තායාවන්නාති.

එවංගෙනං² ආවුසො හොති ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තආරක්ඛ හොජනෙ අමත්තඤ්ඤා නො ජාගරියං අනත්ථසුත්තස්ස.

යො චතාවුසො භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තආරො හොජනෙ අමත්තඤ්ඤා ජාගරියං අනත්ථසුත්තො යාවජිවං පරිපුණ්ණං පරිපුණ්ණං බ්‍රහ්මචරියං සත්තානෙසසනීති නෙතං යානං විජ්ජති. යො චතාවුසො භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තආරො හොජනෙ මත්තඤ්ඤා ජාගරියං අනත්ථසුත්තො යාවජිවං පරිපුණ්ණං පරිපුණ්ණං බ්‍රහ්මචරියං සත්තානෙසසනීති යානමෙතං විජ්ජති.

1. සාරණියං, මඤ්ඤා.

2. චරිතං - සිද්ධි.

කථංඤ්ඤාච්ඡාදො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුණාද්වාරො හොති. ඉධාච්ඡාදො, භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභ්‍යාහි හොති නානුබ්‍යඤ්ජනභ්‍යාහි, යන්ධාධිකරණමෙනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාසස්වෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොනෙන සද්ධං සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගඤ්ඤා සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං ඵුසිඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධර්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභ්‍යාහි හොති නානුබ්‍යඤ්ජනභ්‍යාහි, යන්ධාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාසස්වෙය්‍යං' තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. එවං ඛො ආච්ඡාදො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුණාද්වාරො හොති.

කථංඤ්ඤාච්ඡාදො හොජනෙ මත්තංඤ්ඤා හොති. ඉධාච්ඡාදො භික්ඛු පටිසංඛායොනියො ආහාරං ආහාරෙති, නෙව ද්වයා න මදයා න මණ්ඩනායා න විභුසනායා යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ධීනියා යාපනායා විභිංසුපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුභ්‍යාහාය, ඉති පුරාණඤ්ඤා චෙදනං පටිහඤ්ඤාමි නවඤ්ඤා චෙදනං න උප්පාදෙසසාමි යාත්‍රා ව මෙ භවිස්සති. අනවජ්ජනා ව එංසුචිභාරො වාති. එවං ඛො ආච්ඡාදො හොජනෙ මත්තංඤ්ඤා හොති.

කථංඤ්ඤාච්ඡාදො ජාගරියං අනුයුක්තො හොති. ඉධාච්ඡාදො භික්ඛු දිවසං ච ධ්වංසමෙන නිසජ්ජාය ආචරණියෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙති, රත්තියා පයමං යාමං ධ්වංසමෙන නිසජ්ජාය ආචරණියෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙති, රත්තියා මජ්ඣමං යාමං දක්ඛිණෙන පසෙසන සිහසෙය්‍යං කප්පෙති පාදෙ පාදං¹ අවවාධාය සනො සමපජානො උට්ඨානසංඤ්ඤා මනසිකරිඤ්ඤා. රත්තියා පඤ්ඤමං යාමං පච්චුට්ඨාය ච ධ්වංසමෙන නිසජ්ජාය ආචරණියෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙති. එවං ඛො ආච්ඡාදො ජාගරියං අනුයුක්තො හොති.

තස්මාතිභාච්ඡාදො එවං සික්ඛිතබ්බං: ඉන්ද්‍රියෙසු ගුණාද්වාරා භවිස්සාම හොජනෙ මත්තංඤ්ඤානො ජාගරියං අනුයුක්තාති. එවං හි චො ආච්ඡාදො සික්ඛිතබ්බතති.

1. පාදෙන පාදං - සහ

1. 12. 8

රාහුළොවාදසුතං

121. එකං සමයං හගවා සාවතීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාථ-
පිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො හගවතො රහොගතස්ස පතිසලීනස්ස¹
එවං චෙනසො පරිචිතසෙකා උදපාදි:

“පරිපක්කා² ඛො රාහුළස්ස විමුක්තපරිපාවතියා ධම්මා. යනනුනාහං
රාහුළං උත්තරිං ආසවානං ඛයෙ විනෙය්‍යති”ති.

අථ ඛො හගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදය
සාවතීං පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවතීයං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාහතං
පිණ්ඩපාතපටිසංකතො ආයස්මනං රාහුළං ආමනෙතයි: “ගණකාහි
රාහුළ නිසිදනං, යෙනස්ස චනං තෙත්තපසඤ්ඤාමිසසාම දිවාචිහාරායා”ති,
‘එවමහනෙත’ති ඛො ආයස්මා රාහුළො හගවතො පටිසුත්වා නිසිදනං
ආදය හගවතං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බතං.

තෙන ඛො පන සමයෙන අනෙකානි දෙවතාසහස්සානි හගවතං
අනුබ්බතානි හවන්ති,³ “අජ්ජි හගවා ආයස්මනං රාහුළං උත්තරිං
ආසවානං ඛයෙ විනෙය්‍යති”ති. අථ ඛො හගවා අස්මවනං
අජෙකාගහෙත්වා⁴ අඤ්ඤතරස්සි රුක්ඛමුලෙ පඤ්ඤතො ආසනෙ
නිසිදි. ආයස්මාපි ඛො රාහුළො හගවතං අභිවාදෙත්වා එකමනං
නිසිදි. එකමනං නිසිදාං ඛො ආයස්මනං රාහුළං හගවා
එතදවොච:

“තං කිංචඤ්ඤාසි රාහුළ වක්ඛං නිච්චං වා අනිච්චං වා”ති.
අනිච්චං හනෙත. “යං පනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වා”ති.
දුක්ඛං හනෙත. “යං පනානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු
තං සමනුපස්සිතුං: “එතං මම එසො’හමස්මි එසො මෙ අත්තා”ති.
නොහෙතං හනෙත.

“රූපා නිච්චා වා අනිච්චා වා”ති. අනිච්චා හනෙත -පෙ-
වක්ඛවිඤ්ඤාණං නිච්චං වා අනිච්චං වා”ති. අනිච්චං හනෙත -පෙ-
වක්ඛසලෙසෙසා නිච්චො වා අනිච්චො වා”ති. අනිච්චො හනෙත
-පෙ- යමිදං වක්ඛසලෙසෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදනාගතං සඤ්ඤ-
ගතං සඤ්ඤාගතං විඤ්ඤාණගතං තමිති නිච්චං වා අනිච්චං වා”ති.
අනිච්චං හනෙත. “යමපනානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වා”ති. දුක්ඛං
හනෙත. “යමපනානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං
සමනුපස්සිතුං එතං මම, එසො’හමස්මි, එසො මෙ අත්තා”ති නො
හෙතං හනෙත.

1. පටිසලීනස්ස - මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. සක්කානු - පිටු.

3. මහානි - මජ්ඣං.

4. ගාහෙත්වා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

“යොතං -පෙ- සාණං -පෙ- ජිව්හා නිව්වා වා අනිව්වා වා”ති.
අනිව්වා හතෙන -පෙ- රසා -පෙ- ජිව්හාවිඤ්ඤාණං -පෙ- ජිව්හා-
සමමසෙසා -පෙ- යමපදං ජිව්හාසමමසෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදනාගතං
සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං, තමපි නිව්වා වා අනිව්වා වා”ති.
අනිව්වා හතෙන. “යමපනානිව්වා දුක්ඛං වා තං සුඛං වා”ති.
දුක්ඛං හතෙන. යමපනානිව්වා දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනත්තු තං
සමනුපසස්සිතුං: “එතං මම, එයො’හමස්මි, එයො මෙ අත්තා”ති.
නො හෙතං හතෙන.

‘කායො -පෙ- මනො නිව්වා වා අනිව්වා වා”ති. අනිව්වා
හතෙන, “යං පනානිව්වා දුක්ඛං වා තං සුඛං වා”ති. දුක්ඛං හතෙන.
“යං පනානිව්වා දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනත්තු තං සමනුපසස්සිතුං:
“එතං මම, එයො’හමස්මි, එයො මෙ අත්තා”ති. නො හෙතං හතෙන.

“ධම්මා නිව්වා වා අනිව්වා වා”ති. අනිව්වා හතෙන -පෙ-
මනො විඤ්ඤාණං -පෙ- මනොසලෙඤ්ඤා -පෙ- “යමපදං
මනොසමමසෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං
විඤ්ඤාණගතං, තමපි නිව්වා වා අනිව්වා වා”ති. අනිව්වා හතෙන.
යමපනානිව්වා දුක්ඛං වා තං සුඛං වා”ති. දුක්ඛං හතෙන.
යමපනානිව්වා දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනත්තු තං සමනුපසස්සිතුං
“එතං මම, එයො’හමස්මි, එයො මෙ අත්තා”ති. නො හෙතං
හතෙන.

එවං පාසං රාහුළ සුතවා අරියසාවකො වක්ඛුස්මිමපි නිබ්බිද්දති,
රූපෙසුපි නිබ්බිද්දති, වක්ඛුවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිද්දති, වක්ඛුසලෙඤ්ඤාපි
නිබ්බිද්දති, යමපදං වක්ඛුසලෙඤ්ඤාපච්චයා උපපජ්ජති වෙදනාගතං
සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං තස්මිමපි නිබ්බිද්දති. යොතස්මිමපි
නිබ්බිද්දති -පෙ- සානස්මිමපි නිබ්බිද්දති -පෙ- ජිව්හායමපි
නිබ්බිද්දති, රසෙසුපි නිබ්බිද්දති, ජිව්හාවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිද්දති,
ජිව්හාසමමසෙසපි නිබ්බිද්දති, යමපදං ජිව්හාසමමසෙසපච්චයා උපපජ්ජති
වෙදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං තස්මිමපි
නිබ්බිද්දති. කායස්මිමපි නිබ්බිද්දති -පෙ- මනස්මිමපි නිබ්බිද්දති, ධර්මෙසුපි
නිබ්බිද්දති, මනොවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිද්දති, මනොසලෙඤ්ඤාපි නිබ්බිද්දති,
යමපදං මනොසලෙඤ්ඤාපච්චයා උපපජ්ජති වෙදනාගතං සඤ්ඤාගතං
සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං තස්මිමපි නිබ්බිද්දති, නිබ්බිද්දං විරජ්ජති,
විරාගා විමුච්චති, විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤාණං හොති, ඛේණා ජාති,
වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

ඉදමචොච හගවා, අත්තමනො ආයස්මා රාහුළො හගවතො
හාසිතං අභිනද්දී. ඉමස්මිණි පන වෙය්‍යාකරණස්මිං හඤ්ඤමානො
ආයස්මතො රාහුළස්ස අනුපාදය ආයවෙහි විත්තං විමුච්චි.

අනෙකානඤ්ච දෙවතාසහස්සානං විරජං විතමලං ධම්මවක්ඛුං
උදපාදි “යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං, සබ්බන්තං නිරොධධම්මං”න්ති.

1. 12. 9

සංඤ්ඤාප්පායාසං

122. සංඤ්ඤාප්පායෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මෙ දෙසිංසාමි සංඤ්ඤාප්පායෙ, නං සුඡාපං. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, සංඤ්ඤාප්පායා ධම්මා, කතමඤ්ඤාප්පායො:

සත්ථි භික්ඛවෙ වත්ථුච්ඡේදයා රූපා ඉට්ඨා කතා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, ඉමෙ වුට්ඨන්ති භික්ඛවෙ, සංඤ්ඤාප්පායා ධම්මා. යො තස් ඡන්දරාගො නං තස් සංඤ්ඤාප්පායො. සත්ථි භික්ඛවෙ සොනච්ඡේදයා සද්ද -පෙ- සානච්ඡේදයා ගජ්ඣා -පෙ- ජීව්හාච්ඡේදයා රසා -පෙ- කායච්ඡේදයා ථොට්ඨංඛා -පෙ- සත්ථි භික්ඛවෙ මනොච්ඡේදයා ධම්මා ඉට්ඨා කතා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, ඉමෙ වුට්ඨන්ති භික්ඛවෙ සංඤ්ඤාප්පායා ධම්මා, යො තස් ඡන්දරාගො නං තස් සංඤ්ඤාප්පායො.

1. 12 10

උපාදනාසං

123. උපාදනාසං ව භික්ඛවෙ ධම්මෙ දෙසිංසාමි උපාදනාසං, නං සුඡාපං. කතමෙ ව භික්ඛවෙ උපාදනාසං ධම්මා, කතමඤ්ඤාප්පායො:

සත්ථි භික්ඛවෙ වත්ථුච්ඡේදයා රූපා ඉට්ඨා කතා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, ඉමෙ වුට්ඨන්ති භික්ඛවෙ, උපාදනාසං ධම්මා. යො තස් ඡන්දරාගො නං තස් උපාදනාසං. සත්ථි භික්ඛවෙ සොනච්ඡේදයා සද්ද -පෙ- සානච්ඡේදයා ගජ්ඣා -පෙ- ජීව්හාච්ඡේදයා රසා -පෙ- කායච්ඡේදයා ථොට්ඨංඛා -පෙ- සත්ථි භික්ඛවෙ, මනොච්ඡේදයා ධම්මා ඉට්ඨා කතා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, ඉමෙ වුට්ඨන්ති භික්ඛවෙ උපාදනාසං ධම්මා. යො තස් ඡන්දරාගො නං තස් උපාදනාසං.

ලොකකාමගුණවග්ගො ද්වාදසමො.

කත්තුද්දනං:

මාරපාසෙන ඥා වුත්තා ලොකකාමගුණෙන ව සංකතා පඤ්ඤාසංචාරො වෙව සාරිපුත්තො ව රාහුළො සංඤ්ඤාප්පායො උපාදනාසං වග්ගො තෙන පවුට්ඨන්ති

13. ගහපනිවග්ගො

1. 13. 1

වෙසාලිසුත්තං

124. එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාගාර සාලායං. අථ ඛො උග්ගො ගහපති වෙසාලිකො යෙන හගවා තෙනුප-සංකමි -පෙ- එකමන්තං නිසිංකො ඛො උග්ගො ගහපති වෙසාලිකො හගවන්තං එතදවොච: කො භු ඛො හන්තො හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙකවෙච සත්තා දිට්ඨව ධම්මො නො පරිනිබ්බායනති, කො පන හන්තො හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙකවෙච සත්තා දිට්ඨව ධම්මො පරිනිබ්බායනති.

සත්තං ඛො ගහපති චක්ඛුච්ඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා, තඤ්ඤො භික්ඛු අභිනන්ති අභිවදති අපේක්ඛාසාය නිට්ඨති, තස්ස නං අභිනන්ති අභිවදන්ති අපේක්ඛාසාය නිට්ඨන්ති තත්තසංසිතං විඤ්ඤාණං හොති තදුපාදනං, සඋපාදනො ගහපති භික්ඛු නො පරිනිබ්බායති.

සත්තං ඛො ගහපති, සොතච්ඤ්ඤායා සද්දා -පෙ- සානච්ඤ්ඤායා ගන්ධා -පෙ- ජීවහාච්ඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායච්ඤ්ඤායා ථොට්ඨම්බා -පෙ- සත්තං ඛො ගහපති මනොච්ඤ්ඤායා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා, තඤ්ඤො භික්ඛු අභිනන්ති අභිවදති අපේක්ඛාසාය නිට්ඨති, තස්ස නං අභිනන්ති අභිවදන්ති අපේක්ඛාසාය නිට්ඨන්ති තත්තසංසිතං විඤ්ඤාණං හොති තදුපාදනං සඋපාදනො ගහපති, භික්ඛු නො පරිනිබ්බායති. අයං ඛො ගහපති හෙතු අයං පච්චයො යෙනමිධෙකවෙච සත්තා දිට්ඨව ධම්මො නො පරිනිබ්බායනති.

සත්තං ච ඛො ගහපති චක්ඛුච්ඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා, තඤ්ඤො භික්ඛු නාභිනන්ති නාභිවදති නාපේක්ඛාසාය නිට්ඨති තස්ස නං අනභිනන්ති අනභිවදන්ති අනපේක්ඛාසාය නිට්ඨන්ති තත්තසංසිතං විඤ්ඤාණං හොති න තදුපාදනං, අනුපාදනො ගහපති භික්ඛු පරිනිබ්බායති.

සත්තං ඛො ගහපති සොතච්ඤ්ඤායා සද්දා -පෙ- සානච්ඤ්ඤායා ගන්ධා -පෙ- ජීවහාච්ඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායච්ඤ්ඤායා ථොට්ඨම්බා -පෙ- සත්තං ඛො ගහපති මනොච්ඤ්ඤායා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා, තඤ්ඤො භික්ඛු නාභිනන්ති නාභිවදති නාපේක්ඛාසාය නිට්ඨති, තස්ස නං අනභිනන්ති අනභිවදන්ති අනපේක්ඛාසාය නිට්ඨන්ති තත්තසංසිතං විඤ්ඤාණං හොති, න තදුපාදනං. අනුපාදනො ගහපති භික්ඛු පරිනිබ්බායති. අයං ඛො ගහපති හෙතු අයං පච්චයො යෙනමිධෙකවෙච සත්තා දිට්ඨව ධම්මො පරිනිබ්බායනති.

1. 13. 2

වජ්ජසූතං.

125. එකං සමයං භගවා වජ්ජසූ විහරති හත්ථිගාමෙ. අථ ඛො උග්ගො ගහපති හත්ථිගාමකො යෙන භගවා තෙනුපසඬ්ඛමි-පෙ-එකමන්තං නිසින්නො ඛො උග්ගො ගහපති හත්ථිගාමකො භගවන්තං එතදවොච: කො ණු ඛො භනෙත, හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙකවෙච සත්තා දිට්ඨව ධම්මෙ නො පරිනිබ්බායන්ති. කො පන භනෙත හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙකවෙච සත්තා දිට්ඨව ධම්මෙ පරිනිබ්බායන්ති. (යථා පුරිමකසුත්තන්තං එවං විජ්ඣාරෙතඤ්ඤං)-පෙ- අයං ඛො ගහපති හෙතු අයං පච්චයො යෙනමිධෙකවෙච සත්තා දිට්ඨව ධම්මෙ පරිනිබ්බායන්ති.

1. 13. 3

නාලන්දසූතං.

126. එකං සමයං භගවා නාලන්දයං විහරති පාවාරිකමඛවනෙ, අථ ඛො උපාලි ගහපති යෙන භගවා තෙනුපසඬ්ඛමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො උපාලි ගහපති භගවන්තං එතදවොච: කො ණු ඛො භනෙත හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙකවෙච සත්තා දිට්ඨව ධම්මෙ නො පරිනිබ්බායන්ති? කො පන භනෙත හෙතු කො පච්චයො යෙන මිධෙකවෙච සත්තා දිට්ඨව ධම්මෙ පරිනිබ්බායන්ති. (විජ්ඣාරෙතඤ්ඤං)-පෙ- අයං ඛො ගහපති හෙතු අයං පච්චයො යෙනමිධෙකවෙච සත්තා දිට්ඨව ධම්මෙ පරිනිබ්බායන්ති.

1. 13. 4

භාරද්වාජසූතං.

127. එකං සමයං ආයස්මා පිණ්ඩාලභාරද්වාජො කොසම්බියං විහරති සොසිතාරාමෙ, අථ ඛො රාජා උදෙන්නො යොනායස්මා පිණ්ඩාල-භාරද්වාජො තෙනුපසඬ්ඛමි, උපසඬ්ඛමිත්වා ආයස්මතා පිණ්ඩාලභාරද්වා-ජෙන සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කරං සාරාණියං චිතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදි, එකමන්තං නිසින්නො ඛො රාජා උදෙන්නො ආයස්මන්තං පිණ්ඩාලභාරද්වාජං එතදවොච:

කො ණු ඛො භො¹ භාරද්වාජ හෙතු කො පච්චයො යෙනිමෙ දහරා භික්ඛු සුසුකාළකෙසා හදුන යොඤ්ඤානෙත සමන්තාගතා පඨමෙන වයසා අනික්ඛිත්තාවිනො කාමෙසු, යාවජ්චං පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං වරන්ති, අද්ධානස්ස ආපාදෙත්තිති?

1. කොතුඛො-සිවු 2.

වුත්තං ඛො එතං මහාරාජ තෙන හගවතා ජානතා පඤ්ඤා අරහතා සමමාසමුද්දොත “එථ තුමො භික්ඛවෙ මාතුමත්තිසු මාතුචිත්තං උපට්ඨපෙථ, හගිනිමත්තිසු හගිනිචිත්තං උපට්ඨපෙථ, ධිතුමත්තිසු ධිතුචිත්තං උපට්ඨපෙථ”ති. අයං ඛො මහාරාජ හෙතු අයං පච්චයො යෙනිමෙ දහරා භික්ඛු සුසුකාළකෙසා හද්දෙන යොබ්බනෙන සමනනාගතො පට්ඨෙන වයසා අනික්ඛිත්තාවිනො කාමෙසු යාවජිවං පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං වරතති අද්ධානඤ්ච ආපාදෙනතිති.

ලොලං ඛො හො¹ භාරද්වාජ චිත්තං, අපෙඤ්ඤා මාතුමත්තිසුපි ලොහධම්මො උපපජ්ජති හගිනිමත්තිසුපි ලොහධම්මො උපපජ්ජති, ධිතුමත්තිසුපි ලොහධම්මො උපපජ්ජති. අස්සී නු ඛො හො භාරද්වාජ අඤ්ඤා ව හෙතු අඤ්ඤා ව පච්චයො යෙනිමෙ දහරා භික්ඛු සුසුකාළකෙසා -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං වරතති, අද්ධානඤ්ච ආපාදෙනතිති.

වුත්තං ඛො එතං මහාරාජ තෙන හගවතා ජානතා පඤ්ඤා අරහතා සමමාසමුද්දොත “එථ තුමො භික්ඛවෙ ඉමමෙව කායං උද්ධං පාදනලා අධො කෙසමස්සා තවපරියනතං පුරං නානාප්පකාරස්ස අසුචිතො පච්චවෙක්ඛං. අස්සී ඉමස්මිං කායෙ කෙසා ලොමා නාම දන්තා නවො මංසං නහාරු අට්ඨි අට්ඨමිඤ්ජා වක්ඛං හදයං යකන්තං කිලොමකං පිහකං පප්ඵාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කරියං පිත්තං සෙමිහං පුලෙඛා ලොහිතං සෙදෙ මෙදෙ අසසු වසා ඛෙලො සිඤ්ඤානිකා ලසිකා මුත්තන්ති. අයංච ඛො මහාරාජ හෙතු අයං පච්චයො යෙනිමෙ දහරා භික්ඛු සුසුකාළකෙසා -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං වරතති, අද්ධානඤ්ච ආපාදෙනතිති.

යෙ තෙ හො භාරද්වාජ භික්ඛු භාවිතකායා භාවිතසීලා භාවිතචිත්තා භාවිතපඤ්ඤා තෙසං තං න දුක්ඛරං² හොති, යෙ ච ඛො තෙ හො භාරද්වාජ³ භික්ඛු අභාවිතකායා අභාවිතසීලා අභාවිතචිත්තා අභාවිතපඤ්ඤා තෙසං තං දුක්ඛරං හොති. අපෙඤ්ඤා හො භාරද්වාජ අසුභතො මාසිකරිස්සාමානී සුභතො වා ආගමන්ති, අස්සී නු ඛො හො භාරද්වාජ⁴ අඤ්ඤා ව⁵ හෙතු අඤ්ඤා ව පච්චයො යෙනිමෙ දහරා භික්ඛු සුසුකාළකෙසා -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං වරතති, අද්ධානඤ්ච ආපාදෙනතිති.

වුත්තං ඛො එතං මහාරාජ තෙන හගවතා ජානතා පඤ්ඤා අරහතා සමමාසමුද්දොත “එථ තුමො භික්ඛවෙ ඉන්ද්‍රියෙසු ගුණදොරා විහරං. වක්ඛනා රූපං දිස්සා මා නිමිත්තභාවිතො අනුචක්ඛ, මානුබ්බඤ්ජනාභාවිතො, යථාධිකරණමෙතං⁶ වක්ඛන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාඨාස්සවෙය්‍යං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජං, රක්ඛං වක්ඛන්ද්‍රියං, වක්ඛන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජං. සොතෙන සද්ධං සුඤ්ඤා -පෙ- සාතෙන ගන්ධං සාධිකා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිකා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං ඵ්ඨිකා -පෙ-

1. ලොලං හො - සිමු 82

2. දුක්ඛරං - මිජ්ඣ.

3. යෙ ච ඛො තෙ භාරද්වාජ - සිමු

4. ව - මිජ්ඣ, ව - සා

5. ව ඛො - මිජ්ඣ.

6. යථාධිකරණමෙතං. - සිමු

මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය මා නිමිත්තභාවිතො අනුච්ඡාදි,
මානුබ්බාද්ධනභාවිතො. යථාධිකරණමෙන මනින්ද්‍රියං අසංවුතං
විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාසකවෙය්‍යං
තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජථ, රක්ඛථ මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං
ආපජ්ජථා''ති. අහමි ඛො මහාරාජ හෙතු අයං පට්ටයො යෙනිමෙ
දහරා භික්ඛු සුසු කාළකෙසා -පෙ- බ්‍රහ්මවරියං වරතී, අද්ධානඤ්ඤා
ආපාදෙතීති.

අවජරියං හො භාරද්ධාප, අබ්බුතං හො භාරද්ධාප. යාව සුභාසිතමිදං¹
හො භාරද්ධාප තෙන හගවතා ජානතා පසස්සතා අරහතා සම්මා-
සම්බුද්ධො. එසො ව² ඛො හො භාරද්ධාප හෙතු එසපට්ටයො යෙනිමෙ
දහරා භික්ඛු සුසු කාළකෙසා හද්‍රෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතා පට්ටමෙන
වයසා අනිකිළිතාවිතො කාමෙසු යාවජීවං පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මවරියං
වරතී අද්ධානඤ්ඤා ආපාදෙතීති.

අහමි ඛො හො³ භාරද්ධාප, යස්මිං සමයෙ අරක්ඛිතෙනෙව
කායෙන ආකෙඤ්ඤාය වාචාය ආකෙඤ්ඤෙන විතෙතන අනුපට්ඨිතාය
සතියා අසංවුතෙහි ඉන්ද්‍රියෙහි අනෙතපුරං පටිසාමි. අකිට්ඨ මං තස්මිං
සමයෙ ලොභධම්මා පරිසහන්ති. යස්මිඤ්ඤා ඛවාහං හො භාරද්ධාප
සමයෙ රක්ඛිතෙනෙව කායෙන රක්ඛිතාය වාචාය රක්ඛිතෙන විතෙතන
උපට්ඨිතාය සතියා සංවුතෙහි ඉන්ද්‍රියෙහි අනෙතපුරං පටිසාමි න මං
තත්ථ⁴ තස්මිං සමයෙ ලොභධම්මා පරිසහන්ති.

අභික්කන්තං හො භාරද්ධාප, අභික්කන්තං හො භාරද්ධාප, සෙය්‍යථාපි
හො භාරද්ධාප නික්කජ්ජිතං⁵ වා උක්කජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විවරෙය්‍ය,
මුළ්ලහස්ස වා මග්ගං ආවිසෙබ්බෙය්‍ය, අනධිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය
වක්ඛුමනෙතා රූපානි දක්ඛිතීති. එවමෙවං⁶ හොතා භාරද්ධාපෙන
අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, එසාහං හො භාරද්ධාප තං
හගවන්තං සරණං ගවජාමි ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසඤ්ඤා, උපාසකං මං
හවං භාරද්ධාපො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ද්‍රපෙන සරණං ගතන්ති.

1. 13. 5

සොණසුත්තං

128. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලඤ්ඤා-
නිවාපෙ. අථ ඛො සොණො ගහපතිපුත්තො යෙන හගවා තෙනුපසඬිතමි
-පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො සොණො ගහපතිපුත්තො හගවන්තං.
එතදවොච: “කො නු ඛො හන්තෙ හෙතු කො පට්ටයො යෙනමිධෙකවෙච
සත්තා දිට්ඨෙව ධම්මෙ නො පරිනිබ්බායන්ති? කො පන හන්තෙ
හෙතු කො පට්ටයො යෙන මිධෙකවෙච සත්තා දිට්ඨෙව ධම්මෙ
පරිනිබ්බායන්ති''ති.

1. සුභාසිතසුචිදං-මජ්ඣං.
2. එසපට්ට-සිමු.
3. අහමි හො--සිමු, PTS.

4. තථා--මජ්ඣං.
5. නික්කජ්ජිතං--PTS
6. එවමෙවං--සි2

සතභි ඛො සොණ වතඛුට්ඨෙඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. තඤ්ඤො භික්ඛු අභිනාදුති අභිවදති අප්පෙකාසාය නිට්ඨති. තස්ස නං අභිනාදුතො අභිවදතො අප්පෙකාසාය නිට්ඨතො තනනිසසිතං විඤ්ඤාණං හොති, තදුපාදනං. සඋපාදනො සොණ, භික්ඛු නො පරිනිබ්බායති.

සතභි ඛො සොණ සොනවිඤ්ඤායා සද්ද -පෙ- සානවිඤ්ඤායා ගඤ්ඤා -පෙ- ජිව්හාවිඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤායා ථොට්ඨබ්බා -පෙ- සතභි ඛො සොණ මනොවිඤ්ඤායා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, තඤ්ඤො භික්ඛු අභිනාදුති අභිවදති අප්පෙකාසාය නිට්ඨති. තස්ස නං අභිනාදුතො අභිවදතො අප්පෙකාසාය නිට්ඨතො තනනිසසිතං විඤ්ඤාණං හොති, තදුපාදනං. සඋපාදනො සොණ භික්ඛු නො පරිනිබ්බායති. අයං ඛො පන සොණ හෙතු අයං පච්චයො යෙන මිඨෙකච්චෙ සත්තා දිට්ඨෙව ධම්මෙ නො පරිනිබ්බායන්ති.

සතභි ව ඛො සොණ වතඛුට්ඨෙඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා තඤ්ඤො භික්ඛු නාභිනාදුති නාභිවදති නාප්පෙකාසාය නිට්ඨති, තස්ස නං අනභිනාදුතො අනභිවදතො අනප්පෙකාසාය නිට්ඨතො න තනනිසසිතං විඤ්ඤාණං හොති, න තදුපාදනං. අනුපාදනො සොණ භික්ඛු පරිනිබ්බායති.

සතභි ඛො සොණ සොනවිඤ්ඤායා සද්ද -පෙ- සානවිඤ්ඤායා ගඤ්ඤා -පෙ- ජිව්හාවිඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤායා ථොට්ඨබ්බා -පෙ- සතභි ඛො සොණ මනොවිඤ්ඤායා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. තඤ්ඤො භික්ඛු නාභිනාදුති නාභිවදති නාප්පෙකාසාය නිට්ඨති, තස්ස නං අනභිනාදුතො අනභිවදතො අනප්පෙකාසාය නිට්ඨතො න තනනිසසිතං විඤ්ඤාණං හොති, න තදුපාදනං. අනුපාදනො සොණ භික්ඛු පරිනිබ්බායති. අයං ඛො සොණ හෙතු අයං පච්චයො යෙන මිඨෙකච්චෙ සත්තා පරිනිබ්බායන්ති.

1. 13. 6

සොසිතසුත්තං

129. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ කොසමබ්බියං විහරති සොසිතාරාමෙ, අථ ඛො සොසිතො ගහපති යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙත්ථපසඤ්ඤාමි -පෙ- එකමන්තං නිසිංහො ඛො සොසිතො ගහපති ආයස්මානං ආනන්දො එතදවොච: “ධාතුනානන්තං ධාතුනානන්තං හන්තො ආනන්ද චුරිති, කිත්තාවතා නු ඛො හන්තො ධාතුනානන්තං චුත්තං හගවතා”ති.

සංවිජ්ජති ඛො ගහපති වක්ඛුධාතු, රූපා ව මනාපා, වක්ඛවිඤ්ඤාණංකො, සුඛවෙදනීයං එසසං පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛා වෙදනා. සංවිජ්ජති ඛො ගහපති වක්ඛුධාතු, රූපා ව අමනාපා, වක්ඛවිඤ්ඤාණංකො, දුක්ඛවෙදනීයං එසසං පටිච්ච උපපජ්ජති දුක්ඛා වෙදනා. සංවිජ්ජති ඛො ගහපති වක්ඛුධාතු, රූපා ව උපෙක්ඛායානියා¹, වක්ඛවිඤ්ඤාණංකො, අදුක්ඛමසුඛවෙදනීයං එසසං පටිච්ච උපපජ්ජති අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා.

සංවිජ්ජති ඛො ගහපති සොනධාතු -පෙ- සංවිජ්ජති ඛො ගහපති සානධාතු -පෙ- සංවිජ්ජති ඛො ගහපති ජිව්හාධාතු, රසා ව මනාපා, ජිව්හවිඤ්ඤාණංකො, සුඛවෙදනීයං එසසං පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛා වෙදනා. සංවිජ්ජති ඛො ගහපති ජිව්හාධාතු, රසා ව අමනාපා, ජිව්හවිඤ්ඤාණංකො, දුක්ඛවෙදනීයං එසසං පටිච්ච උපපජ්ජති දුක්ඛා වෙදනා. සංවිජ්ජති ඛො ගහපති ජිව්හාධාතු, රසා ව උපෙක්ඛායානියා, ජිව්හවිඤ්ඤාණංකො, අදුක්ඛමසුඛවෙදනීයං එසසං පටිච්ච උපපජ්ජති අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා.

සංවිජ්ජති ඛො ගහපති කායධාතු -පෙ- සංවිජ්ජති ඛො ගහපති මනොධාතු, ධම්මා ව මනාපා, මනොවිඤ්ඤාණංකො, සුඛවෙදනීයං එසසං පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛා වෙදනා. සංවිජ්ජති ඛො ගහපති මනොධාතු, ධම්මා ව අමනාපා, මනොවිඤ්ඤාණංකො, දුක්ඛවෙදනීයං එසසං පටිච්ච උපපජ්ජති දුක්ඛා වෙදනා. සංවිජ්ජති ඛො ගහපති මනොධාතු, ධම්මා ව උපෙක්ඛායානියා, මනොවිඤ්ඤාණංකො, අදුක්ඛමසුඛවෙදනීයං එසසං පටිච්ච උපපජ්ජති අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. එතොවතා ඛො ගහපති ධාතුනානන්තං චුක්ඛං භගවතාති.

1. 13 .7

භාලිද්දකානිසුත්තං

130. එකං සමයං ආයස්මා මහාකච්චානො අවනතිසු විහරති කුරරසරෙ පවුනෙත² පබ්බතෙ, අප ඛො භාලිද්දකානි³ ගහපති යෙනායස්මා මහාකච්චානො තෙනුපසඤ්ඤාමි -පෙ- එකමන්තං නිසිනෙතා ඛො භාලිද්දකානි ගහපති ආයස්මන්තං මහාකච්චානං එතද්දොව: චුක්ඛමිදං භතො භගවතා “ධාතුනානන්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එසසනානන්තං, එසසනානන්තං පටිච්ච උපපජ්ජති වෙදනානානන්තං” නි. කරනු ඛො භතො ධාතුනානන්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එසසනානන්තං, එසසනානන්තං පටිච්ච උපපජ්ජති වෙදනානානන්තං.

ඉධ ගහපති, භික්ඛු වක්ඛුනා රූපං දිස්වා මනාපං ඉඤ්ඤානති පජානාති. වක්ඛවිඤ්ඤාණං සුඛවෙදනීයංකො⁴ එසසං පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛා වෙදනා. වක්ඛුනා ඛො පනෙව⁵ රූපං දිස්වා අමනාපං ඉඤ්ඤානති පජානාති, වක්ඛවිඤ්ඤාණං දුක්ඛවෙදනීයංකො එසසං පටිච්ච උපපජ්ජති දුක්ඛා වෙදනා. වක්ඛුනා පනෙව රූපං දිස්වා

1. උපෙක්ඛායානියා --සා. මනාපා උපෙක්ඛායානියා--මජ්ඣ.

2. කුලසරෙ සමපවනෙතා--සා, කුලසරෙ පවනෙ--මජ්ඣ.

3. භාලිද්දකානි--මජ්ඣ, සී2.

4. සුඛවෙදනීයං, සුඛවෙදනීයං එසසං--සීචු.

5. පනෙව. -- සා,

උපෙඛායානියං ඉඤ්ඤානං පජානාති. වකඛුට්ඨඤ්ඤාණං අද්දඛමසුඛ වෙදනියඤ්ඤා ඵසං පටිච්ච උපපජ්ජති අද්දඛමසුඛා වෙදනා.

පුනර්වපරං ගහපති භික්ඛු¹ සොනෙන සද්දං සුඛා -පෙ- සානෙන ගන්ධං සාධිකා -පෙ- ජීව්හාය රසං සාධිකා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිකා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය මනාපං ඉඤ්ඤානං පජානාති, මනෝවිඤ්ඤාණං සුඛවෙදනියඤ්ඤා ඵසං පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛා වෙදනා. මනසා ඛො පනෙව ධම්මං විඤ්ඤාය අමනාපං ඉඤ්ඤානං පජානාති, මනෝවිඤ්ඤාණං දුඛවෙදනියඤ්ඤා ඵසං පටිච්ච උපපජ්ජති දුඛා වෙදනා. මනසා ඛො පනෙව ධම්මං විඤ්ඤාය උපෙඛායානියං ඉඤ්ඤානං පජානාති. මනෝවිඤ්ඤාණං අද්දඛමසුඛවෙදනියඤ්ඤා ඵසං පටිච්ච උපපජ්ජති අද්දඛමසුඛා වෙදනා. එවං ඛො ගහපති ධාතුනානන්තං පටිච්ච උපපජ්ජති ඵසංනානන්තං, ඵසංනානන්තං පටිච්ච උපපජ්ජති වෙදනානානන්තං.

1. 13. 8

නකුලපිතුසුත්තං

131. එකං සමයං භගවා භග්ගෙසු උභරති සුංසුමාරගිරෙ හෙස-කලාවතෙ මිගදයෙ. අථ ඛො නකුලපිතා ගහපති යෙන භගවා තෙත්ථපසඤ්ඤා -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො නකුලපිතා ගහපති භගවන්තං එතදවොච: කො භු ඛො භනොත හෙතු කො පට්ඨයො යෙනමිධෙකවෙච සත්තා දිට්ඨව ධම්මෙ නො පරිනිබ්බායන්ති. කො පන භනොත හෙතු කො පට්ඨයො යෙනමිධෙකවෙච සත්තා දිට්ඨව ධම්මෙ නො පරිනිබ්බායන්ති.

සන්ති ඛො ගහපති වකඛුට්ඨඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. තඤ්ඤා භික්ඛු අභිනඤ්ඤා අභිවදති අජේඛාසාය නිට්ඨති, තස්ස තං අභිනඤ්ඤා අභිවදතො අජේඛාසාය නිට්ඨතො තන්තිස්සිතං විඤ්ඤාණං හොති තදුපාදනං, සඋපාදනො ගහපති භික්ඛු නො පරිනිබ්බායන්ති.

සන්ති ඛො ගහපති සොනවිඤ්ඤායා සද්දා -පෙ-සානවිඤ්ඤායා ගන්ධා -පෙ- ජීව්හාවිඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤායා ඵොට්ඨබ්බා -පෙ- සන්ති ඛො ගහපති මනෝවිඤ්ඤායා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. තඤ්ඤා භික්ඛු අභිනඤ්ඤා අභිවදති අජේඛාසාය නිට්ඨති. තස්ස තං අභිනඤ්ඤා අභිවදතො අජේඛාසාය නිට්ඨතො තන්තිස්සිතං විඤ්ඤාණං හොති තදුපාදනං, සඋපාදනො ගහපති භික්ඛු නො පරිනිබ්බායන්ති. අයං ඛො ගහපති හෙතු අයං පට්ඨයො යෙනමිධෙකවෙච සත්තා දිට්ඨව ධම්මෙ නො පරිනිබ්බායන්ති.

1. පුනර්වපරං ගහපති - පිඉ

සතති ව ඛො ගහපති වංචුච්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා. තඤ්ඤො භික්ඛු නාභිනඤ්ඤි නාභිවද්ධි නාඤ්ඤාසාය නිට්ඨති. තස්ස තං අනභිනඤ්ඤො අනභිවද්ධො අනඤ්ඤාසාය නිට්ඨතො න තඤ්ඤාසායං විඤ්ඤාණං හොති න තදුපාදනං. අනුපාදනො ගහපති භික්ඛු පරිනිබ්බායති.

සතති ඛො ගහපති සොනවිඤ්ඤායා සද්දා -පෙ- සානවිඤ්ඤායා ගජධා -පෙ- ජිව්හාවිඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤායා චොට්ඨබ්බා -පෙ- සතති ඛො ගහපති මනොවිඤ්ඤායා ධම්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා. තඤ්ඤො භික්ඛු නාභිනඤ්ඤි නාභිවද්ධි නාඤ්ඤාසාය නිට්ඨති. තස්ස තං අනභිනඤ්ඤො අනභිවද්ධො අනඤ්ඤාසාය නිට්ඨතො න තඤ්ඤාසායං විඤ්ඤාණං හොති න තදුපාදනං. අනුපාදනො ගහපති භික්ඛු පරිනිබ්බායති. අයං ඛො ගහපති හෙතු අයං පට්ඨයො යෙනම්ධෙකච්ච සත්තා දිට්ඨව ධම්මො පරිනිබ්බායතීති.

1. 13. 9

ලොභිවසුතතං.

132. එකං සමයං ආයස්මා මහාකච්චානො අවනතිසු විහරති මකකරකච්චො අරඤ්ඤකුට්ඨිකායං. අථ ඛො ලොභිවසස ට්‍රාහමණස්ස සමෙත්තලා අනෙතවාසිකා කට්ඨභාරකා මානවකා යෙනායස්මතො මහාකච්චානස්ස අරඤ්ඤකුට්ඨිකා තෙත්තපසඬකම්පු, උපසඬකම්ප්ථා පරිතො පරිතො කුට්ඨිකාය අනුච්චකමනති අනුච්චරතති උච්චාසද්දා මහාසද්දා කානිචි කානිචි සෙලියස්සකානි¹ කරොන්තා² ඉමෙ පන මුණ්ඩකා සමණකා ඉඛාකිණා³ බන්ධුපාදපච්චා, ඉමෙසං හරතකානං සසකතා ගරුකතා මානිතා පුජිතා අපචිතානි.

අථ ඛො ආයස්මා මහාකච්චානො විහාරා නිකම්ප්ථා තෙ මාණවකෙ එගද්ධොව: මා චො මාණවකා⁴ සද්දමකස්, ධම්මං චො භාසිස්සාමිති. එවං චුතො තෙ මාණවකා තුණ්හි අහෙසුං. අථ ඛො ආයස්මා මහාකච්චානො තෙ මාණවකෙ ගාථාහි අජ්ඣාසාසි.

සීලුත්තමා⁵ පුබ්බතරා අහෙසුං
තෙ ට්‍රාහමණා යෙ පුරාණං සරතති
ගුහනානි දාරානි සුරකම්භානි
අහෙසුං තෙසං අභිභුයා කොධං.

1. සෙලියස්සකානි-මජ්ඣිම, සා. සෙලියස්සකානි. අට්ඨකථා.

2. කරොන්ති - මජ්ඣිම.

3. කණා - මජ්ඣිම, සා.

4. මා මානවකා - මජ්ඣිම, සා.

5. සීලුත්තරා - සී2.

ධම්මෙ ව ඤානෙ ව රතා අහෙසුං
තෙ බ්‍රාහ්මණා යෙ පුරාණං සරන්ති
ඉමෙ ව¹ වොක්කච්ඡෙ ජපාමසෙති²
ගොතෙතන මහා උසමං වරතති
කොධාභිභූතා පුපු අත්තදණ්ඩා³
විරජ්ඣමානා තසථාවරෙසු⁴

අගුත්තඤ්චාරක්ඛ හවන්ති මොසා
සුපිනොව⁵ ලඤ්ඤං පුරිස්සස් විත්තං
අනාසකා ඵණ්ඩිලසායිකා ව
පානො සිතානඤ්ඤා තයො ව වෙද,
බරාජිනං ජවා පඨෙකා මනනා සිලබ්බතං තපො
කුහකා වඤ්ඤාණ්ඩා ව උදකාවමනාති ව
වණණං එතෙ බ්‍රාහ්මණානං කතකිඤ්චිකඛ්භාවනා⁶.

විත්තඤ්ඤා සුසමාහිතං විසසන්නමනාවිලං
අවිලං සබ්බභූතෙසු සො මග්ගො බ්‍රහ්මචරිණියා⁷ ති.

අථ ඛො තෙ මාණවකා කුපිතා අනත්තමනා යෙන ලොභිවේවා
බ්‍රාහ්මණො තෙත්ථපසඤ්චිත්තං. උපසඤ්චිත්තා ලොභිවං බ්‍රාහ්මණං
එතදවොචුං: යග්ගස් හවං ජානෙය්‍ය සමණො මහාකට්ඨානො බ්‍රාහ්මණානං
මනෙත එකංසෙන අපවදති⁸ පටිකෙකාසතීති.

එවං වුත්තෙ ලොභිවේවා බ්‍රාහ්මණො කුපිතො අහොසි අනත්තමනො.
අථ ඛො ලොභිවේසස් බ්‍රාහ්මණස්ස එතදහොසි: න ඛො පන මෙතං
පතිරූපං යොහං අඤ්ඤදත්ථු මාණවකානං යෙවසුත්තා සමණං මහාකට්ඨානං
අකෙකාසෙය්‍යං පරිභාසෙය්‍යං⁸, යනත්තාහං උපසඤ්චිත්තා පුච්ඡෙය්‍යන්ති.

අථ ඛො ලොභිවේවා බ්‍රාහ්මණො තෙහි මාණවකෙහි සද්ධිං
යෙනායස්මා මහාකට්ඨානො තෙත්ථපසඤ්චිත්තං උපසඤ්චිත්තා ආයස්මකා
මහාකට්ඨානෙන සද්ධිං සමේවාදි. සමේවාදිතියං කථං සාරාණියං වීතිසාරෙත්තා
එකමනානං නිසීදි. එකමනානං නිසීතො ඛො ලොභිවේවා බ්‍රාහ්මණො
ආයස්මතානං මහාකට්ඨානං එතදවොච.

ආගමංසු තු ඛේධි හො කට්ඨාන, අභිසාකං සම්බුලා අනෙතවාසිකා
කට්ඨානාරකා මාණවකාති? ආගමංසු ඛේධි තෙ බ්‍රාහ්මණ සම්බුලා
අනෙතවාසිකා කට්ඨානාරකා මාණවකාති. අහු පන හොතො කට්ඨානස්ස
තෙහි මාණවකෙහි සද්ධිං කොච්ඡෙ දෙව කථාසලාපොති? අහු ඛො
මෙ බ්‍රාහ්මණ තෙහි මාණවකෙහි සද්ධිං කොච්ඡෙ දෙව කථාසලාපොති.
යථා කථමපන හොතො කට්ඨානස්ස තෙහි මාණවකෙහි සද්ධිං
අහොසි කථාසලාපොති? එවං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ තෙහි මාණවකෙහි
සද්ධිං අහොසි කථා සලාපො.

1. ඉමෙ ව -- ස්‍යා.

2. ජපාමසෙති -- ස්‍යා.

3. පුපුත්තදණ්ඩා -- ස්‍යා.

4. තසථා තණ්හෙසු -- මජ්ඣ.

5. සුපිනෙන - සිමු පි2.

6. කතකිඤ්චිකඛ්භාවනා -- මජ්ඣ.

7. අසංවදති -- ස්‍යා.

8. අකෙකාසෙය්‍යං විරුජ්ඣෙය්‍යං පරිභාසෙය්‍යං -- ස්‍යා.

සිලුකතමා පුබ්බතරා අහෙසුං
තෙ බ්‍රාහ්මණා, යෙ පුරාණං සරතී. -පෙ-
අඛිලං සබ්බභූතෙසු සො මග්ගො බ්‍රහ්මපක්ඛියා ති,

එවං ඛො මෙ බ්‍රාහ්මණ තෙහි මාණවකෙහි සද්ධිං අහොසි කරා
සලාපොති:

අගුණආරොති හවං කච්චානො ආහ, කිත්තාවතා නු ඛො හො
කච්චාන¹, අගුණආරො හොතිති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො වක්ඛුතා
රූපං දිස්වා පියරූපෙ රූපෙ අධිමුච්චති, අප්පියරූපෙ රූපෙ ව්‍යාපජ්ජති,
අනුපට්ඨිතකායසති ව² විහරති පරිත්තචෙතසො, තඤ්ඤා චෙතොවිමුක්ඛිං
පඤ්ඤාචිමුක්ඛිං යථාභූතං නප්පජානාති යඤ්ඤං³ තෙ උප්පන්නා පාපකා
අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා න නිරුජ්ඣන්ති.

සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සාතෙන ගඤ්ඤං සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජිව්හාය
රසං සාධිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං ඵ්ඨිඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං
විඤ්ඤාය පියරූපෙ ධම්මෙ අධිමුච්චති, අප්පියරූපෙ ධම්මෙ ව්‍යාපජ්ජති
අනුපට්ඨිතකායසති ව විහරති පරිත්තචෙතසො, තඤ්ඤා චෙතොවිමුක්ඛිං
පඤ්ඤාචිමුක්ඛිං යථාභූතං නප්පජානාති යඤ්ඤං තෙ උප්පන්නා පාපකා
අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා න නිරුජ්ඣන්ති, එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ,
අගුණආරො හොතිති.

අච්ඡරියං හො කච්චාන, අබ්භූතං හො කච්චාන, යාවඤ්ඤාං හොතා
කච්චානෙන අගුණආරොව සමානො අගුණආරොති අක්ඛානො
ගුණආරොති හවං කච්චානො ආහ. කිත්තාවතා නු ඛො හො කච්චාන,
ගුණආරො හොතිති?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු වක්ඛුතා රූපං දිස්වා පියරූපෙ රූපෙ
නාධිමුච්චති, අප්පියරූපෙ රූපෙ න ව්‍යාපජ්ජති උපට්ඨිතකායසති ව
විහරති අප්පමාණචෙතසො, තඤ්ඤා චෙතොවිමුක්ඛිං පඤ්ඤාචිමුක්ඛිං
යථාභූතං පජානාති යඤ්ඤං තෙ උප්පන්නා පාපකා අකුසලා ධම්මා
අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, සොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සාතෙන ගඤ්ඤං
සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං ඵ්ඨිඤ්ඤා
-පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය පියරූපෙ ධම්මෙ නාධිමුච්චති, අප්පියරූපෙ
ධම්මෙ න ව්‍යාපජ්ජති උපට්ඨිතකායසති ව විහරති අප්පමාණචෙතසො,
තඤ්ඤා චෙතොවිමුක්ඛිං පඤ්ඤාචිමුක්ඛිං. යථාභූතං පජානාති, යඤ්ඤං
තෙ උප්පන්නා පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, එවං
ඛො බ්‍රාහ්මණ ගුණආරො හොතිති.

අච්ඡරියං හො කච්චාන, අබ්භූතං හො කච්චාන, යාවඤ්ඤාං හොතා
කච්චානෙන ගුණආරොව සමානො ගුණආරොති අක්ඛානො.
අභික්ඛන්තා හො කච්චාන අභික්ඛන්තා හො කච්චාන, සෙය්‍යථාපි
හො කච්චාන, නික්ඛන්තං වා උක්ඛන්තං, පටිව්ඡන්තං වා විවරෙය්‍ය,
මුලාසස්ස වා මග්ගං ආවිසෙඛය්‍ය, අක්ඛිකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය
වක්ඛුමනො රූපානි දක්ඛිතීති: එවමෙව හොතා කච්චානෙන
අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො.

1. නු ඛො කච්චාන -- සිමු 82.

2. අනුපට්ඨිතකායසතියා--සයා. කායසතියා -- සිමු.

3. යඤ්ඤං -- සයා.

එසාහං හො කච්චාන, තං හගචන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච
භික්ඛුසංඝඤ්ච, උපාසකං මං හවං කච්චානො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගො
පාණ්ණපෙනං සරණං ගතං. යථා ච හවං කච්චානො මක්කරකට්ඨෙ
උපාසකකුලානි උපසංඝමති, එවමෙව ලොභිච්චකුලං උපසංඝමතු.
තත්ථ යෙ මාණවකා වා මාණවිකා වා හවන්තං කච්චානං අභිවාදෙසුංහති
පච්චුපඨිසුංහති ආසනං වා උදකං වා දසුංහති තෙසං තං හවිසසති
දීඝරත්තං භිතාය සුඛායාති.

1. 13. 10

වෙරහච්චානිසුත්තං

133, එකං සමයං ආයස්මා උද්ධි කාමණ්ඩායං විහරති තොදෙය්‍යසස
බ්‍රාහ්මණස්ස අලබ්චතො. අථ ඛො වෙරහච්චානිගොත්තාය බ්‍රාහ්මණියා
අනෙතවාසී මාණවකො යෙනායස්මා උද්ධි තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා
ආයස්මා උද්ධිනා සද්ධිං සමෙචාදි, සමෙචාදනීයං කරං සාරාණීයං
විතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො තං මාණවකං
ආයස්මා උද්ධි ධම්මො කරාය සන්දෙසෙසසි සමාදපෙසි සමුත්තෙපෙසි
සමාහංසෙසි.

අථ ඛො සො මාණවකො ආයස්මා උද්ධිනා ධම්මො කරාය
සන්දෙසිතො සමාදපිතො සමුත්තෙපිතො සමපහංසිතො උට්ඨායාසනා
යෙන වෙරහච්චානිගොත්තා බ්‍රාහ්මණී තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා
වෙරහච්චානිගොත්තං බ්‍රාහ්මණී එතදචොච; යග්ගෙහොති ජානෙය්‍යාසී;
සමණො උද්ධි ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මරේකිකල්‍යාණං
පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සවාසාදන්තං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං
බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙතිති.

තෙන හි ත්වං මාණවක, මම වට්ඨනෙත සමණං උද්ධි නිමනෙතභි
ස්වාතන්තාය හත්තන්තාති. එවං හොතිති ඛො සො මාණවකො
වෙරහච්චානිගොත්තාය බ්‍රාහ්මණියා පටිසසුත්වා යෙනායස්මා උද්ධි
තෙනුපසංඝමි, උපසංඝමිත්වා ආයස්මා උද්ධි එතදචොච: අධිවාසෙතු
කීර හවං උද්ධි අමොකං ආචරියහරියාය වෙරහච්චානිගොත්තාය
බ්‍රාහ්මණියා ස්වාතන්තාය හත්තන්තාති. අධිවාසෙසි ඛො ආයස්මා උද්ධි
තුණ්හිභාවෙන.

1. මක්කරකතෙ -- මජ්ඣං.

2. ජානෙය්‍ය -- සිමු, සා, PTS 82.

අථ ඛො ආයස්මා උද්ධි තස්සා රත්තියා අච්චයෙන පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකා පත්තච්චරමාදය යෙන චෙරහව්වානිගොත්තාය බ්‍රාහ්මණියා නිවෙසනං තෙත්තපසඛාමී, උපසඛාමීකා පඤ්ඤානෙ ආසනෙ නිසීදි. අථ ඛො චෙරහව්වානිගොත්තා බ්‍රාහ්මණී ආයස්මන්තං උද්ධිං පණිනෙත ඛාදනීයෙන භොජනීයෙන සහස්වා සන්තපෙසි සමපචාරෙසි. අථ ඛො චෙරහව්වානිගොත්තා බ්‍රාහ්මණී ආයස්මන්තං උද්ධිං භුක්තාචිං ඔනීතපත්තපාණිං පාදුකා ආරොහිකා උච්ච ආසනෙ නිසීදිකා සීසං ඔගුණ්ඨිතා¹ ආයස්මන්තං උද්ධිං එතදචොච: හණ් සමණ, ධම්මෙකභි. හවීක්ඝති හගිති සමයොති වකා උට්ඨායාසනා පක්ඛමී².

දුතියමිති ඛො සො මාණවකො යෙනායස්මා උද්ධි තෙත්තපසඛාමී, උපසඛාමීකා ආයස්මනා උද්ධිනා සද්ධිං සමුද්ධාදි. සමුද්ධාදනීයං කථං සාරාණියං වීනිසාරෙකා එකමන්තං නිසීදි.

එකමන්තං නිසීක්ඛං ඛො තං මාණවකං ආයස්මා උද්ධි ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙසි, සමාදපෙසි, සමුත්තෙපෙසි, සමපහංසෙසි. දුතියමිති ඛො සො මාණවකො ආයස්මනා උද්ධිනා ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙසිතො සමාදපිතො සමුත්තෙපිතො සමපහංසිතො උට්ඨායාසනා යෙන චෙරහව්වානිගොත්තා බ්‍රාහ්මණී තෙත්තපසඛාමී. උපසඛාමීකා චෙරහව්වානිගොත්තං බ්‍රාහ්මණී එතදචොච: යග්ගෙ භොති ජාතෙය්‍යාසි, සමණො උද්ධි ධම්මෙ. දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාසං සවාඤ්ඤානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙතිති. එවමෙවං පන කාමං මාණවක සමණස්ස උද්ධිස්ස වණ්ණං භාසයි, සමණො පනුද්ධි³ හණ් සමණ ධම්මෙකභි පුත්තො සමානො හවීක්ඝති හගිති සමයොති වකා උට්ඨායාසනා විහාරං පක්ඛන්තොති.

තථා හි පන කාමං භොති පාදුකා ආරොහිකා උච්ච ආසනෙ නිසීදිකා සීසං ඔගුණ්ඨිතා එතදචොච: හණ් සමණ ධම්මෙකභි, ධම්මගරුත්තො හි තෙ හවත්තො ධම්මගාරවාති. තෙන හි කාමං මාණවක, මම වචනෙන සමණං උද්ධිං නිමනෙහි ස්වාත්තාය හත්තොති. එවං භොතිති ඛො සො මාණවකො චෙරහව්වානිගොත්තාය බ්‍රාහ්මණියා පටිඤ්ඤාකා යෙනායස්මා උද්ධි තෙත්තපසඛාමී, උපසඛාමීකා ආයස්මන්තං උද්ධිං එතදචොච:

අධිවාසෙසි කීර හවං උද්ධි අමුත්තං ආචරියහරියාය චෙරහව්වානි ගොත්තාය බ්‍රාහ්මණියා ස්වාත්තාය හත්තොති. අධිවාසෙසි ඛො ආයස්මා උද්ධි තුණ්ඨිභාවෙන. අථ ඛො ආයස්මා උද්ධි තස්සා රත්තියා අච්චයෙන පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකා පත්තච්චරමාදය යෙන චෙරහව්වානිගොත්තාය බ්‍රාහ්මණියා නිවෙසනං තෙත්තපසඛාමී, උපසඛාමීකා පඤ්ඤානෙ ආසනෙ නිසීදි. අථ ඛො චෙරහව්වානිගොත්තා බ්‍රාහ්මණී ආයස්මන්තං උද්ධිං පණිනෙත ඛාදනීයෙන භොජනීයෙන සහස්වා සන්තපෙසි, සමපචාරෙසි, අථ ඛො චෙරහව්වානිගොත්තා බ්‍රාහ්මණී ආයස්මන්තං උද්ධිං භුක්තාචිං ඔනීතපත්තපාණිං පාදුකා ඔරුහිකා නිවෙ ආසනෙ නිසීදිකා සීසං විවරිකා ආයස්මන්තං උද්ධිං එතදචොච:

1. ඔගුණ්ඨිකා - සහ.

2. පක්ඛමී -- සර්ග.

3. උද්ධි - සහ.

කිසිනහු බො හතො, සති අරහතො සුඛද්දායකං පඤ්ඤාපෙතති? කිසිං අසති අරහතො සුඛද්දායකං න පඤ්ඤාපෙතති? වත්ඛුස්සිං බො හගිති සති අරහතො සුඛද්දායකං පඤ්ඤාපෙතති, වත්ඛුස්සිං අසති අරහතො සුඛද්දායකං න පඤ්ඤාපෙතති -පෙ- ජිව්හාය අසති අරහතො සුඛද්දායකං න පඤ්ඤාපෙතති, කායස්සිං -පෙ- මනස්සිං සති අරහතො සුඛද්දායකං පඤ්ඤාපෙතති, මනස්සිං අසති අරහතො සුඛද්දායකං න පඤ්ඤාපෙතති.

එවං වුතො වෙරහවවානිගොතො බ්‍රාහ්මණී ආයස්මිනං උද්ධිං එතදවොච: අභික්ඛන්තං හතො, අභික්ඛන්තං හතො සෙය්‍යරාපි හතො නික්ඛන්තං වා උක්ඛන්තං, පටිවුත්තං වා විවරෙය්‍ය; මුලහස්ස වා මග්ගං ආවිජ්ඣෙය්‍ය, අනිකාමෙ වා තෙලපඤ්ඤාතං ධාරෙය්‍ය වත්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛන්තී. එවමෙවං අයොන උද්ධිනා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, එසාහං අයං උද්ධි¹ නං හගවන්තං² සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච, උපාසිකං මං අයො උද්ධි ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ද්‍රපෙනං සරණං ගතන්ති.

ගහපතිවග්ගො තෙරසමො.

තත්තුද්දනං:

වෙසාලී වස්සී නාලන්දා භාරආච සොණ සොසිතා
භාලිඤ්ඤා නකුලපිතා ලොභිඤ්ඤා වෙරහවවානිති.

1. හතො, උද්ධි -- ස්‍යා.

2. හවන්තං -- ස්‍යා.

14. දෙවදහවග්ගො

1. 14. 1

දෙවදහසුතං

134. එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති දෙවදහං නාම සකායානං නිගමො. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතයි: නාහං භික්ඛුවෙ සංඛංසංඤ්ඤව භික්ඛුනං ඡසු එසසායතනෙසු අප්පමාදෙන කරණියනති වදම්. න ව පනාහං භික්ඛුවෙ සංඛංසංඤ්ඤව භික්ඛුනං ඡසු එසසායතනෙසු නාප්පමාදෙන කරණියනති වදම්.

යෙ තෙ භික්ඛුවෙ භික්ඛු අරහතො ඛිණ්ණසවා වුසිතව්වතො කතකරණියා ඔභිතභාරා අනුසාත්තසද්දා පරික්ඛිණ්ණවසංඤ්ඤප්පතා සමමදඤ්ඤා විමුක්තා, තෙසාහං භික්ඛුවෙ භික්ඛුනං ඡසු එසසායතනෙසු නාප්පමාදෙන කරණියනති වදම්. තං කිසස හෙතු, කතං තෙසං අප්පමාදෙන, අභංඛා තෙ පමජජිතුං.

යෙ ව ඛො තෙහි භික්ඛුවෙ භික්ඛු සෙඛා අප්පාත්තමානසා අනුක්කරං යොගසෙඛමං පඤ්ඤාමානා විහරන්ති, තෙසාහං භික්ඛුවෙ භික්ඛුනං ඡසු එසසායතනෙසු අප්පමාදෙන කරණියනති වදම්. තං කිසස හෙතුං, සනති භික්ඛුවෙ වක්ඛුවිඤ්ඤායා රූපා මනෝරමාපි අමනෝරමාපි, ත්‍යාසස චුසස චුසස විත්තං න පරියාදය තිට්ඨනති. චෙතසො අපරියාදනා ආරභං හොති විරියං අසලලිතං, උපට්ඨිතා සති අපමුච්ඡා¹, පසසද්ධා කායො අසාරද්ධා, සමාහිතං විත්තං එකග්ගං, ඉමං ඛොහං භික්ඛුවෙ අප්පමාදඵලං සමපසාදමානො තෙසං භික්ඛුනං ඡසු එසසායතනෙසු අප්පමාදෙන කරණියනති වදම්.

සනති භික්ඛුවෙ සොතවිඤ්ඤායා සද්ද මනෝරමාපි අමනෝරමාපි -පෙ- සන්ති භික්ඛුවෙ සාතවිඤ්ඤායා ගඤ්ඤා මනෝරමාපි අමනෝරමාපි -පෙ- සනති භික්ඛුවෙ ජිව්හාවිඤ්ඤායා රසා මනෝරමාපි අමනෝරමාපි -පෙ- සනති භික්ඛුවෙ කායවිඤ්ඤායා ථොට්ඨංඛා මනෝරමාපි අමනෝරමාපි -පෙ- සන්ති භික්ඛුවෙ මහනාච්ඤ්ඤායා ධම්මා මනෝරමාපි අමනෝරමාපි ත්‍යාසස චුසස චුසස විත්තං න පරියාදය තිට්ඨනති, චෙතසො අපරියාදනා ආරභං හොති විරියං අසලලිතං, උපට්ඨිතා සති අපමුච්ඡා, පසසද්ධා කායො අසාරද්ධා, සමාහිතං විත්තං එකග්ගං. ඉමං ඛොහං භික්ඛුවෙ අප්පමාදඵලං සමපසාදමානො තෙසං භික්ඛුනං ඡසු එසසායතනෙසු අප්පමාදෙන කරණියනති වදම්ති.

1. අපමුච්ඡා -හි 2, සා. අපමුච්ඡා මජ්ඣ:

1. 14. 2

බණ්ඩුසුතතං

135. ලාභා වො භික්ඛවෙ, සුලභං වො භික්ඛවෙ, බණ්ඩා වො පටිලඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරියවාසාය. දිට්ඨා මයා භික්ඛවෙ ඡ ඵසසායනනිකා නාම නිරයා. තඤ්ඤා යං කිංකරි චක්ඛුනා රූපං පසසති අනිට්ඨරූපං යෙව පසසති නො ඉට්ඨරූපං අකන්තරූපඤ්ඤාව පසසති නො කන්තරූපං අමනාපරූපඤ්ඤාව පසසති නො මනාපරූපං. යං කිංකරි සොනෙන සද්ධං සුඤ්ඤාති -පෙ- යං කිංකරි සානෙන ගන්ධං සායති -පෙ- යං කිංකරි ජීව්හාය රසං සායති -පෙ- යං කිංකරි කායෙන ථොට්ඨබ්බං ඵ්ඵසති -පෙ- යං කිංකරි මනසා ධම්මං විජානාති අනිට්ඨරූපඤ්ඤාව විජානාති නො ඉට්ඨරූපං අකන්තරූපඤ්ඤාව විජානාති නො කන්තරූපං අමනාපරූපඤ්ඤාව විජානාති නො මනාපරූපං.

ලාභා වො භික්ඛවෙ, සුලභං වො භික්ඛවෙ, බණ්ඩා වො පටිලඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරියවාසාය. දිට්ඨා මයා භික්ඛවෙ ඡ ඵසසායනනිකා නාම සග්ගා. තඤ්ඤා යං කිංකරි චක්ඛුනා රූපං පසසති ඉට්ඨරූපං යෙව පසසති නො අනිට්ඨරූපං, කන්තරූපඤ්ඤාව පසසති නො අකන්තරූපං, මනාපරූපඤ්ඤාව පසසති නො අමනාපරූපං.

යං කිංකරි සොනෙන සද්ධං සුඤ්ඤාති -පෙ- යං කිංකරි සානෙන ගන්ධං සායති -පෙ- යං කිංකරි ජීව්හාය රසං සායති -පෙ- යං කිංකරි කායෙන ථොට්ඨබ්බං ඵ්ඵසති -පෙ- යං කිංකරි මනසා ධම්මං විජානාති ඉට්ඨරූපඤ්ඤාව විජානාති නො අනිට්ඨරූපං, කන්තරූපඤ්ඤාව විජානාති නො අකන්තරූපං, මනාපරූපඤ්ඤාව විජානාති නො අමනාපරූපං. ලාභා වො භික්ඛවෙ, සුලභං වො භික්ඛවෙ, බණ්ඩා වො පටිලඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරියවාසායාති.

1. 14. 3

සග්ගාසුතතං

136. රූපාරාමා භික්ඛවෙ දෙවමනුසසා රූපරතා රූපසම්මුද්ධිතා¹. රූපවිපරිණාමවිරාගනිරෝධා දුක්ඛා භික්ඛවෙ දෙවමනුසසා විහරන්ති. සද්දාරාමා -පෙ- ගන්ධාරාමා -පෙ- රසාරාමා -පෙ- ථොට්ඨබ්බාරාමා -පෙ- ධම්මාරාමා භික්ඛවෙ. දෙවමනුසසා ධම්මරතා ධම්මසම්මුද්ධිතා¹. ධම්මවිපරිණාමවිරාගනිරෝධා දුක්ඛා භික්ඛවෙ දෙවමනුසසා විහරන්ති.

1. රූපසම්මුද්ධිතා-මුද්ධි සා, පි 1, 2.

තථාගතො ව ඛො භික්ඛවෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො රූපානං
සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං
විදිත්වා න රූපාරාමො න රූපරතො න රූපසම්මුදිතො, රූපවිපරි-
ණාමවීරාගනිරෝධා සුඛො¹ භික්ඛවෙ තථාගතො විහරති. සද්දනං -පෙ-
ගන්ධානං -පෙ- රසානං -පෙ- ඵොට්ඨබ්බානං -පෙ- ධම්මානං
සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා
යථාභූතං විදිත්වා න ධම්මාරාමො න ධම්මරතො න ධම්ම-
සම්මුදිතො ධම්මවිපරිණාමවීරාගනිරෝධා සුඛො භික්ඛවෙ තථාගතො
විහරති. ඉදමවොච භගවා, ඉදං වත්වා සුගතො අථාපරං
ඵතදවොච සත්ථා:

රූපා සද්ද රසා ගන්ධා ඵසසා ධම්මා ව කෙවලා
ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ව යාවනස්සිති වුච්ඡති.

සදෙවකසස ලොකසස ඵතෙ ඵො සුඛසම්මතා
යත්ථ වෙතො නිරුජ්ඣාගාමි තං කෙසං දුක්ඛසම්මතං.

සුඛතාමි² දිට්ඨමරියෙහි සක්කායස්සපරොධනං³
පච්චනිකම්ඳං හොති සම්බලොකෙන පසසනං⁴

යං පරෙ සුඛතො ආහු තදරියා ආහු දුක්ඛතො
යං පරෙ දුක්ඛතො ආහු තදරියා සුඛතො වීදු.

පසස ධම්මං දුරාජානං සම්මුලොගත්ථ අවිදුසු
නිවුතානං තමො හොති අත්ථකාරො අපසසනං,

සතඤ්ඤා විවටං හොති ආලොකො පසසනාමිච
සන්තීතෙ න විජානාති මගා⁵ ධම්මසස අකොවීදු,

භවිරාගපරෙතෙහි භවසොතානුසාරිහි⁶
මාරධෙය්‍යානුපනෙතෙහි නායං ධම්මො සුසම්බුද්ධො.

කො හු අඤ්ඤා මරියෙහි පදං සම්බුද්ධමරහති.
යමපදං සම්බද්ධඤ්ඤා පරිනිබ්බතාහි අනාසවාති.

1. සුඛං - සිමු

2. සුඛං - මජ්ඣිම, සුඛඤ්ච - සායා

3. සක්කායස්සනිරෝධනං - මජ්ඣිම

4. දසසනං - සි, 1, 2

5. මග්ගා - සායා

6. භවිරාගානුසාරිහි - සි 1, 2

1. 14. 4

ගයනසුත්තං

137. රූපාරාමා භික්ඛවෙ දෙවමනුසසා රූපරතා රූපසමමුද්දිතා, රූපවිපරිණාමවීරාගනිරොධා දුක්ඛා භික්ඛවෙ දෙවමනුසසා විහරන්ති, සද්දරාමා -පෙ- ගන්ධාරාමා -පෙ- රසාරාමා -පෙ- ඵොට්ඨකාරාමා -පෙ- ධම්මාරාමා භික්ඛවෙ දෙවමනුසසා ධම්මරතා ධම්මසමමුද්දිතා, ධම්මවිපරිණාම වීරාගනිරොධා දුක්ඛා භික්ඛවෙ දෙවමනුසසා විහරන්ති.

තථාගතො භික්ඛවෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො රූපානං සමුදයඤ්ඤා අක්ඛමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිත්වා න රූපාරාමො න රූපරතො න රූපසමමුද්දිතො, රූපවිපරිණාමවීරාගනිරොධා සුඛො භික්ඛවෙ තථාගතො විහරති -පෙ- සද්දනං -පෙ- ගන්ධානං -පෙ- රසානං -පෙ- ඵොට්ඨකානං -පෙ- ධම්මානං සමුදයඤ්ඤා අක්ඛමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිත්වා න ධම්මාරාමො න ධම්මරතො න ධම්මසමමුද්දිතො. ධම්මවිපරිණාමවීරාගනිරොධා සුඛො භික්ඛවෙ තථාගතො විහරති.

1. 14. 5

පළායසුත්තං

138. යං භික්ඛවෙ න තුම්භාකං, තං පඡහථ. තං වො පභීනං භිතාය සුඛාය භවික්ඛන්ති. කිංඤ්ඤා භික්ඛවෙ න තුම්භාකං? චක්ඛුං භික්ඛවෙ න තුම්භාකං, තං පඡහථ. තං වො පභීනං භිතාය සුඛාය භවික්ඛන්ති. සොනං -පෙ- සානං -පෙ- ජීව්හා න තුම්භාකං තං පඡහථ. සා වො පභීනා භිතාය සුඛාය භවික්ඛන්ති. කායො න තුම්භාකං -පෙ- මනො න තුම්භාකං, තං පඡහථ. සො වො පභීනො භිතාය සුඛාය භවික්ඛන්ති.

සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ යං ඉමස්මිං ජෙනවනෙ තිණකට්ඨසාධාපළාසං, තං ජනො හරෙය්‍ය වා ධහෙය්‍ය වා යථාපච්චයං වා කරෙය්‍ය. අපි භූ තුම්භාකං එවමික්ඛ, අමෙහ ජනො හරති වා ධහති වා යථාපච්චිමං වා කරොතිති. නො හෙතං හතෙන. තං කිසස හෙතු? න භි නො එතං හතෙන අත්තා වා අත්තනියං වාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ චක්ඛු න තුම්භාකං, තං පඡහථ. තං වො පභීනං භිතාය සුඛාය භවික්ඛන්ති. සොනං -පෙ- සානං -පෙ- ජීව්හා -පෙ- කායො -පෙ- මනො න තුම්භාකං, තං පඡහථ, සො වො පභීනො භිතාය සුඛාය භවික්ඛන්ති.

1. 14. 6

දුතියපලාසසුත්තං

139. යං භික්ඛවෙ න තුම්හාකං, තං පඡහථ. තං වො පභීනං භිතාය සුඛාය භවිස්සති. කිංඤ්ඤ භික්ඛවෙ න තුම්හාකං? රූපා භික්ඛවෙ න තුම්හාකං, තෙ පඡහථ. තෙ වො පභීනා භිතාය සුඛාය භවිස්සති. සද්දං -පෙ- ගන්ධා -පෙ- රසා -පෙ- ඵොට්ඨංඛා -පෙ- ධම්මා න තුම්හාකං, තෙ පඡහථ. තෙ වො පභීනා භිතාය සුඛාය භවිස්සති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යං ඉලෙක්ඛී පෙතවනෙ තිණකට්ඨසාධා-පලාසං, තං ජනො හරෙය්‍ය වා ධනෙය්‍ය වා යථාපුද්ධියං වා කරෙය්‍ය. අපි නු තුම්හාකං එවමස්ස: අලෙහ ජනො හරති වා ධහති වා යථාපුද්ධියං වා කරොතිති. නො හෙතං හනෙත. තං කිස්ස හෙතු? න භි නො එතං හනෙත අත්තා වා අත්තනීයං වාති. එවමෙව ටො භික්ඛවෙ රූපා න තුම්හාකං, තෙ පඡහථ, තෙ වො පභීනා භිතාය සුඛාය භවිස්සති. සද්දං -පෙ- ගන්ධා -පෙ- රසා -පෙ- ඵොට්ඨංඛා පෙ- ධම්මා න තුම්හාකං තෙ පඡහථ. තෙ වො පභීනා භිතාය සුඛාය භවිස්සති.

1. 14. 7

අජඤ්ඤානඅනිවට්ඨසුත්තං

140. වක්ඛුං භික්ඛවෙ අනිවට්ඨං, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො වක්ඛුස්ස උප්පාදය යොපි අනිවෙට්ඨා. අනිවෙට්ඨෙහුතං භික්ඛවෙ වක්ඛුං කුතො නිවෙට්ඨං භවිස්සති. යොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජීව්හා අනිවට්ඨා, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො ජීව්හාය උප්පාදය යොපි අනිවෙට්ඨා. අනිවට්ඨෙහුතා භික්ඛවෙ ජීව්හා කුතො නිවට්ඨා භවිස්සති. කායො -පෙ- මනො අනිවෙට්ඨා යොපි¹ හෙතු යොපි පච්චයො මනස්ස උප්පාදය යොපි අනිවෙට්ඨා. අනිවට්ඨෙහුතො භික්ඛවෙ මනො කුතො නිවෙට්ඨා භවිස්සති².

එවං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො වක්ඛුසමිඤ්ඤ නිබ්බිද්දති, සොතසමිඤ්ඤ -පෙ- සාතසමිඤ්ඤ -පෙ- ජීව්හායපි -පෙ- කායසමිඤ්ඤ -පෙ- මනසමිඤ්ඤ නිබ්බිද්දති, නිබ්බිද්දං විරජ්ජති, විරාගා විමුඤ්ඤති, විමුඤ්ඤා විමුඤ්ඤාමිති ඤාණං හොති, ඛිණ්ණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාතිති.

1. යොපි භික්ඛවෙ - 9

2. භවිස්සති - සා

1. 14. 8

අජ්ඣන්තදුක්ඛසුත්තං

141. චක්ඛුං භික්ඛවෙ දුක්ඛා, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො චක්ඛුස්ස උප්පාදය යොපි දුක්ඛා. දුක්ඛසම්භූතං භික්ඛවෙ චක්ඛුං කුතො සුඛං භවිස්සති. යොතං -පෙ- සානං -පෙ- ජීව්හා දුක්ඛා, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො ජීව්හාය උප්පාදය යොපි දුක්ඛා, දුක්ඛසම්භූතා භික්ඛවෙ ජීව්හා කුතො සුඛා භවිස්සති. කායො -පෙ- මනො දුක්ඛා, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො මනස්ස උප්පාදය යොපි දුක්ඛා, දුක්ඛසම්භූතො භික්ඛවෙ මනො කුතො සුඛො භවිස්සති.

එවං පස්සං භික්ඛවෙ සුත්වා අරියසාවකො -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 14. 9

අජ්ඣන්තඅනත්තසුත්තං

චක්ඛුං භික්ඛවෙ අනත්තා යොපි හෙතු යොපි පච්චයො චක්ඛුස්ස උප්පාදය යොපි අනත්තා. අනත්තසම්භූතං භික්ඛවෙ චක්ඛුං කුතො අත්තා භවිස්සති යොතං අනත්තා -පෙ- සානං අනත්තා -පෙ- ජීව්හා අනත්තා, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො ජීව්හාය උප්පාදය යොපි අනත්තා. අනත්තසම්භූතා භික්ඛවෙ ජීව්හා කුතො අත්තා භවිස්සති? කායො අනත්තා -පෙ- මනො අනත්තා, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො මනස්ස උප්පාදය යොපි අනත්තා, අනත්තසම්භූතො භික්ඛවෙ මනො කුතො අත්තා භවිස්සති.

එවං පස්සං භික්ඛවෙ සුත්වා අරියසාවකො -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 14. 10

බාහිරඅනිච්චසුත්තං

143. රූපා භික්ඛවෙ අනිච්චා, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො රූපානං උප්පාදය යොපි අනිච්චො, අනිච්චසම්භූතා භික්ඛවෙ රූපා කුතො නිච්චා භවිස්සන්ති සද්ද -පෙ- ගන්ධා -පෙ- රසා -පෙ- ඵොට්ඨබ්බා -පෙ- ධම්මා අනිච්චා. යොපි හෙතු යොපි පච්චයො ධම්මානං උප්පාදය යොපි අනිච්චො. අනිච්චසම්භූතා භික්ඛවෙ ධම්මා කුතො නිච්චා භවිස්සන්ති.

එවං පසංඝං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො රූපෙසුපි නිබ්බිදුති,
 සද්දෙසුපි නිබ්බිදුති, ගන්ධෙසුපි නිබ්බිදුති, රසෙසුපි
 නිබ්බිදුති, ඵොට්ඨබ්බෙසුපි නිබ්බිදුති ධම්මෙසුපි නිබ්බිදුති
 නිබ්බිදං විරජ්ජති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 14. 11

බාහිරදුක්ඛසුත්තං

144. රූපා භික්ඛවෙ දුක්ඛා, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො
 රූපානං උපපාදය සොපි දුක්ඛා. දුක්ඛසම්භූතා භික්ඛවෙ රූපා
 කුතො සුඛා භවිස්සන්ති සද්දා -පෙ- ගන්ධා -පෙ- රසා -පෙ-
 ඵොට්ඨබ්බා -පෙ- ධම්මා දුක්ඛා, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො
 ධම්මානං උපපාදය සොපි දුක්ඛා, දුක්ඛසම්භූතා භික්ඛවෙ ධම්මා
 කුතො සුඛා භවිස්සන්ති.

එවං පසංඝං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති
 පජානාතීති.

1.14.12

බාහිරඅනත්තසුත්තං

145. රූපා භික්ඛවෙ අනත්තා, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො
 රූපානං උපපාදය සොපි අනත්තා, අනත්තසම්භූතා භික්ඛවෙ රූපා
 කුතො අත්තා භවිස්සන්ති. සද්ද -පෙ- ගන්ධා -පෙ- රසා -පෙ-
 ඵොට්ඨබ්බා -පෙ- ධම්මා අනත්තා, යොපි හෙතු යොපි පච්චයො
 ධම්මානං උපපාදය සොපි අනත්තා, අනත්තසම්භූතා භික්ඛවෙ ධම්මා
 කුතො අත්තා භවිස්සන්ති.

එවං පසංඝං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො -පෙ- නාපරං
 ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

දෙවදහවග්ගො වුද්දසමො

කත්තුද්දනං:

දෙවදහ ඛණ්ණො¹ සග්ගහ ග්ගහ² දෙව හොන්ති පලාසිනා³
 හෙතුනා⁴පි නයො වුත්තා තෙ ඛො අජ්ඣක්ඛන්ත බාහිරා⁴ති.

1. දෙවදහො ඛණ්ණ. මජ්ඣං.

2. සග්ගහ. අග්ගහ සා.

3. දෙව න කුමාකමෙව ව. මජ්ඣං.

4. දුට්ඨ අජ්ඣක්ඛන්තබාහිරා මජ්ඣං, සා.

15. නවපුරාණවග්ගො

1. 15. 1

කමමසුතතං

146. නවපුරාණානි භික්ඛවෙ, කමමානි දෙසිංසාමී, කමමනිරොධංඤා, කමමනිරොධගාමිනිඤා පටිපදං. තං සුඤ්ඤාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිංසාමීති.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ පුරාණං කමමං¹: චිත්තං භික්ඛවෙ පුරාණං කමමං අභිසංඛතං අභිසංඤ්ඤානයිතං වෙදනීයං දට්ඨංඛං. සොනං පුරාණං කමමං අභිසංඛතං අභිසංඤ්ඤානයිතං වෙදනීයං දට්ඨංඛං. සානං පුරාණං කමමං අභිසංඛතං අභිසංඤ්ඤානයිතං වෙදනීයං දට්ඨංඛං. ජීව්හං පුරාණං කමමං අභිසංඛතං අභිසංඤ්ඤානයිතං වෙදනීයං දට්ඨංඛං. කායො පුරාණං කමමං අභිසංඛතො අභිසංඤ්ඤානයිතො වෙදනීයො දට්ඨංඛො. මනො පුරාණං කමමං අභිසංඛතො අභිසංඤ්ඤානයිතො වෙදනීයො දට්ඨංඛො, ඉදං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, පුරාණං කමමං.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ නවං කමමං: යං ඛො භික්ඛවෙ එතරහි කමමං කරොති කායෙන වාචාය මනසා. ඉදං වුච්ඡති භික්ඛවෙ නවං කමමං.

කතමො ච භික්ඛවෙ කමමනිරොධො: යො ඛො භික්ඛවෙ කායකමමච්චිකමමනොකමමසං² නිරොධා විමුක්ඛං ඵුසති. අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, කමමනිරොධො.

කතමා ච භික්ඛවෙ කමමනිරොධගාමීනි පටිපදා: අයමමව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සමොද්ධිං සමොසංකප්පො සමොවාචා සමොකමමනොනා සමොආච්චො සමොවාය මො සමොසති සමොසමාධි. අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ කමමනිරොධගාමීනි පටිපදා.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ දෙසිතං වො මයා පුරාණං කමමං දෙසිතං නවං කමමං, දෙසිතො කමමනිරොධො, දෙසිතා කමමනිරොධගාමීනි පටිපදා. යං වො භික්ඛවෙ, සඤ්ඤා කරණීයං සාවකානං භිතෙසිනා අනුකම්පකෙන අනුකම්පං උපාදය, කතං වො තං මයා.³ එතානි භික්ඛවෙ රුක්ඛමුලානි, එතානි සුඤ්ඤාගාරානි, ක්කායථ භික්ඛවෙ, මා පමාදස්ස, මා පච්ඡා විප්පට්ඨාරිතො අහුවස්ස, අයං වො අමහාකං අනුසාසතිති.

3. කායකමමං වාචාකමමං මනොකමමං. සිවු, සි 2.

4. කතං ඛො මයා - යනා.

1. 15. 2

සප්පායසුත්තං

නිබ්බානසප්පායං වො භික්ඛවෙ පටිපදං දෙසිංසාමි. තං සුඡාරං, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිංසාමිති. කතමා ව සා භික්ඛවෙ නිබ්බානසප්පායා පටිපදා:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුං අනිවචනාති පසසති, රූපා අනිවචනාති පසසති, වක්ඛුවිඤ්ඤාණං අනිවචනාති පසසති, වක්ඛුසම්මසෙසා අනිවචනාති පසසති, යමුදං වක්ඛුසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමු අනිවචනාති පසසති.

සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජිව්හා අනිවචනාති පසසති, රසා අනිවචනාති පසසති, ජිව්හාවිඤ්ඤාණං අනිවචනාති පසසති, ජිව්හාසම්මසෙසා අනිවචනාති පසසති, යමුදං ජිව්හාසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමු අනිවචනාති පසසති.

කායො -පෙ- මනො අනිවචනාති පසසති, ධම්මා අනිවචනාති පසසති, මනොවිඤ්ඤාණං අනිවචනාති පසසති, මනොසම්මසෙසා අනිවචනාති පසසති, යමුදං මනොසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමු අනිවචනාති පසසති. අයං වො සා භික්ඛවෙ නිබ්බානසප්පායා පටිපදාති.

1. 15. 3

දුතියසප්පායසුත්තං

148. නිබ්බානසප්පායං වො භික්ඛවෙ පටිපදං දෙසිංසාමි. තං සුඡාරං සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිංසාමිති. කතමා ව සා භික්ඛවෙ නිබ්බානසප්පායා පටිපදා:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුං දුක්ඛානාති පසසති, රූපා දුක්ඛානාති පසසති, වක්ඛුවිඤ්ඤාණං දුක්ඛානාති පසසති, වක්ඛුසම්මසෙසා දුක්ඛානාති පසසති, යමුදං වක්ඛුසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමු දුක්ඛානාති පසසති.

සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජිව්හා දුක්ඛානාති පසසති, රසා දුක්ඛානාති පසසති, ජිව්හාවිඤ්ඤාණං දුක්ඛානාති පසසති, ජිව්හාසම්මසෙසා දුක්ඛානාති පසසති, යමුදං ජිව්හාසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමු දුක්ඛානාති පසසති.

කායො -පෙ- මනො දුක්ඛානාති පසසති, ධම්මා දුක්ඛානාති පසසති, මනොවිඤ්ඤාණං දුක්ඛානාති පසසති, මනොසම්මසෙසා දුක්ඛානාති පසසති, යමුදං මනොසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති. වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමු දුක්ඛානාති පසසති. අයං වො සා භික්ඛවෙ නිබ්බානසප්පායා පටිපදාති.

1. 15. 4

තනියසපපායසුත්තං

149. නිබ්බානසප්පායං වො භික්ඛවෙ පටිපදං දෙසිස්සාමි. තං සුඡාරං, සාධුකං මනසිකරොථ භාසිස්සාමිති. කතමා ච සා භික්ඛවෙ, නිබ්බානසප්පායා පටිපදා:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු චක්ඛුං අනන්තාති පසස්සති, රූපා අනන්තාති පසස්සති, චක්ඛුවිඤ්ඤාණං අනන්තාති පසස්සති, චක්ඛුසලෙසෙසා අනන්තාති පසස්සති, යමුද්ධං චක්ඛුසලෙසසපවට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමු අනන්තාති පසස්සති.

සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජීව්හා අනන්තාති පසස්සති, රසා අනන්තාති පසස්සති. ජීව්හාවිඤ්ඤාණං අනන්තාති පසස්සති, ජීව්හාසලෙසෙසා අනන්තාති පසස්සති යමුද්ධං ජීව්හාසලෙසසපවට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමු අනන්තාති පසස්සති.

කායො -පෙ- මනො අනන්තාති පසස්සති, ධම්මා අනන්තාති පසස්සති, මනොවිඤ්ඤාණං අනන්තාති පසස්සති, මනොසලෙසෙසා අනන්තාති පසස්සති, යමුද්ධං මනොසලෙසසපවට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමු අනන්තාති පසස්සති. අයං ඛො සා භික්ඛවෙ, නිබ්බානසප්පායා පටිපදාති.

1. 15. 5

චතුත්ථසපපායසුත්තං

150. නිබ්බානසප්පායං වො භික්ඛවෙ, පටිපදං දෙසිස්සාමි, තං සුඡාරං, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිස්සාමිති. කතමා ච සා භික්ඛවෙ, නිබ්බානසප්පායා පටිපදා:

තං කිම්මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, චක්ඛුං නිවට්ඨං වා අනිවට්ඨං වාති? අනිවට්ඨං භනෙත, යමපනානිවට්ඨං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං භනෙත, යමපනානිවට්ඨං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනත්ථු තං සමනුපස්සිතුං “එතං මම එසො‘භමස්මි, එසො මෙ අත්තා’ති? නො භෙතං භනෙත,

රූපා නිවට්ඨා වා අනිවට්ඨා වාති? අනිවට්ඨා භනෙත -පෙ- චක්ඛුවිඤ්ඤාණං නිවට්ඨං වා අනිවට්ඨං වාති? අනිවට්ඨං භනෙත -පෙ- චක්ඛුසලෙසෙසා නිවට්ඨා වා අනිවට්ඨා වාති? අනිවට්ඨා භනෙත -පෙ- යමුද්ධං චක්ඛුසලෙසසපවට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමු නිවට්ඨං වා අනිවට්ඨං වාති? අනිවට්ඨං භනෙත, යමපනානිවට්ඨං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං භනෙත, යමපනානිවට්ඨං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනත්ථු තං සමනුපස්සිතුං “එතං මම එසො‘භමස්මි, එසො මෙ අත්තා’ති? නො භෙතං භනෙත,

සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජිව්හා -පෙ- කායො -පෙ- මනො නිවේදා වා අනිවේදා වාති? අනිවේදා හතෙන. -පෙ- ධම්මා -පෙ- මනොවිඤ්ඤාණං -පෙ- මනොසම්මසෙකා -පෙ- යමිදං මනොසම්මසපච්චයා උපපජ්ජති වේදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිනි නිවේදං වා අනිවේදං වාති? අනිවේදං හතෙන, යමපනානිවේදං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං හතෙන, යමපනානිවේදං දුක්ඛං විපරික්ඛාමධම්මං කුඤ්ඤානු තං සමනුපයස්සිතුං: “එතං මම, එසො ‘හමස්මි, එසො මෙ අත්තා’ති? නො හෙතං හතෙන.

එවං පක්ඛං භික්ඛුවෙ භුක්ඛවා අරිසසාවකො වක්ඛුස්මිද්ව නිබ්බිදුති, රූපෙසුපි නිබ්බිදුති, වක්ඛුවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිදුති, වක්ඛුසම්මසෙසෙපි නිබ්බිදුති, යමිදං වක්ඛුසම්මසපච්චයා උපපජ්ජති වේදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිනි නිබ්බිදුති -පෙ- යමිදං මනොසම්මසපච්චයා උපපජ්ජති වේදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිනි නිබ්බිදුති, නිබ්බිදුං විරජ්ජති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාති.¹ අයං ඛො සා භික්ඛුවෙ නිබ්බානසංඝායපථිපදුති.

1. 15. 6

අනෙතවාසිකසුත්තං

151. අනනෙතවාසිකමිදං භික්ඛුවෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති අනාවරියකං, සානෙතවාසිකො² භික්ඛුවෙ භික්ඛු සාවරියකො දුක්ඛං න ඵාසු විහරති. අනනෙතවාසිකො භික්ඛුවෙ භික්ඛු අනාවරියකො සුඛං ඵාසු විහරති.

කථංඤා භික්ඛුවෙ භික්ඛු සානෙතවාසිකො සාවරියකො දුක්ඛං න ඵාසු විහරති: ඉධ භික්ඛුවෙ භික්ඛුනො වක්ඛුනා රූපං දිස්වා උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා සරසඛිකප්පා සංඤ්ඤාජනියා, ත්‍යාසං අනෙතා වසන්ති, අනෙතස්ස වසන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මාති, තස්මා සානෙතවාසිකොති වුච්ඡති, තෙ නං සමුද්ධරන්ති, සමුද්ධරන්ති නං පාපකා අකුසලා ධම්මාති, තස්මා සාවරියකොති වුච්ඡති.

පුනව්පරං භික්ඛුවෙ භික්ඛුනො සොනෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- පුනව්පරං භික්ඛුවෙ භික්ඛුනො සානෙන ගන්ධං සාධිතා -පෙ- පුනව්පරං භික්ඛුවෙ භික්ඛුනො ජිව්හාය රසං සාධිතා උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා සරසඛිකප්පා සංඤ්ඤා ජනියා -පෙ- පුනව්පරං භික්ඛුවෙ, භික්ඛුනො කායෙන ථොට්ඨබ්බං ඵුසිතා -පෙ-

1. පජානාතිති - පිචු.

2. සානෙතවාසිකො - සතා

පුනවපරං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො මනසා ධම්මං වීඤ්ඤාය උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා සරසඛකපා සංඤ්ඤාප්තියා, ත්‍යාසස් අනෙතා වසන්ති, අනත්තස් වසන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මාති, තස්මා සානෙතවාසිකොති වුච්ඡති, තෙ නං සමුද්වරන්ති. සමුද්වරන්ති නං පාපකා අකුසලා ධම්මාති, තස්මා සාවරියකොති වුච්ඡති. එවං ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සානෙතවාසිකො සාවරියකො දුක්ඛං න ඵාසු විහරති.

කථං ව භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනනෙතවාසිකො අනාවරියකො සුඛං ඵාසු විහරති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා නුපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා සරසඛකපා සංඤ්ඤාප්තියා, ත්‍යාසස් න අනෙතා වසන්ති, ත්‍යාසස් අනෙතා වසන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මාති තස්මා අනනෙතවාසිකොති වුච්ඡති. තෙ න නං¹ සමුද්වරන්ති. න සමුද්වරන්ති නං පාපකා අකුසලා ධම්මාති, තස්මා අනාවරියකොති වුච්ඡති.

පුනවපරං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො සොනෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගන්ධං සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජීව්හාය රසං සාධිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං චුසිඤ්ඤා -පෙ- පුනවපරං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො මනසා ධම්මං වීඤ්ඤාය නුපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා සරසඛකපා සංඤ්ඤාප්තියා, ත්‍යාසස් න අනෙතා වසන්ති, ත්‍යාසස් අනෙතා වසන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මාති, තස්මා අනනෙතවාසිකොති වුච්ඡති. තෙ න නං සමුද්වරන්ති, න සමුද්වරන්ති නං පාපකා අකුසලා ධම්මාති තස්මා අනාවරියකොති වුච්ඡති.

එවං ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනනෙතවාසිකො අනාවරියකො සුඛං ඵාසු විහරති. අනනෙතවාසිකමිදං භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මචරියං වුත්ථන්ති අනාවරියකං. සානෙතවාසිකො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සාවරියකො දුක්ඛං න ඵාසු විහරති. අනනෙතවාසිකො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනාවරියකො සුඛං ඵාසු විහරති.

1. 15. 7

කිමත්ථියසුතතං

152. සචෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යා: “කිමත්ථියං ආවුසො සමඤ්ඤා ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුත්ථන්ති” ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: දුක්ඛස්ස ටො ආවුසො පරිඤ්ඤාය හගවති බ්‍රහ්මචරියං වුත්ථන්ති. සචෙ පන වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යා: කතමං පන තං ආවුසො දුක්ඛං යස්ස පරිඤ්ඤාය සමඤ්ඤා ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුත්ථන්ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ:

1. තෙතං - සතං, තෙ නං න - මජ්ඣං.

චක්ඛුං ඛො ආවුසො දුක්ඛං, තස්ස පරිඤ්ඤාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුස්සති. රූපා දුක්ඛා, තෙසං පරිඤ්ඤාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුස්සති. චක්ඛුවිඤ්ඤාණං දුක්ඛං, තස්ස පරිඤ්ඤාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුස්සති. චක්ඛුසම්මසෙසා දුක්ඛා, තස්ස පරිඤ්ඤාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුස්සති. යමපිදං චක්ඛුසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තමපි දුක්ඛං තස්ස පරිඤ්ඤාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුස්සති.

සොතං දුක්ඛං -පෙ- ඝාතං දුක්ඛං -පෙ- ජීව්හා දුක්ඛා -පෙ- කායො දුක්ඛා -පෙ- මනො දුක්ඛා, තස්ස පරිඤ්ඤාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුස්සති -පෙ- යමපිදං මනොසම්මසෙස පච්චයා උපපජ්ජති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි දුක්ඛං, තස්ස පරිඤ්ඤාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුස්සති. ඉදං ඛො ආවුසො දුක්ඛං යස්ස පරිඤ්ඤාය හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුස්සති. එවං සුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤානිත්ථයානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

1. 15. 8

අත්තිත්‍රයොපරියායසුත්තං

153. සාවකථීයං -

අත්ති තු ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම භික්ඛු අඤ්ඤාත්‍රෙව සද්ධාය අඤ්ඤාත්‍ර¹ රූපියා අඤ්ඤාත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිච්ඡිකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣානාකායානි අඤ්ඤං ව්‍යාකරෙය්‍යා: “ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමී”ති?

හගවමමුලකා නො හනෙත, ධම්මා හගවනොත්තකා හගවමපටි-සරණා සාධු වත හනෙත, හගවන්තං යෙව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අකො, හගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සෙතති. තෙන භි භික්ඛවෙ සුඤ්ඤාථ, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිස්සාමීති. එවං හනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චසෙසාසු හගවා එතදවොච:

අත්ති භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම භික්ඛු අඤ්ඤාත්‍රෙව සද්ධාය -පෙ- අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣානාකායානි අඤ්ඤං ව්‍යාකරෙය්‍යා: “ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමී”ති. කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම භික්ඛු අඤ්ඤාත්‍රෙව සද්ධාය -පෙ- අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣානාකායානි අඤ්ඤං ව්‍යාකරොති: “ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං කතං කරණීයං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමී”ති:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු වක්ඛුනා රූපං දිස්වා සන්තං වා අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහං අත්ථි මෙ අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහොති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහං නත්ථි මෙ අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහොති පජානාති: යන්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛු වක්ඛුනා රූපං දිස්වා සන්තං වා අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහං අත්ථි මෙ අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහොති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහං නත්ථි මෙ අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහොති පජානාති: අපි නු මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා සද්ධාය වා වෙදිතඛ්ඛා, රූපියා වා වෙදිතඛ්ඛා, අනුසස්සවෙන වා වෙදිතඛ්ඛා, ආකාරපරිච්ඡිතකෙක වා වෙදිතඛ්ඛා, දිට්ඨිනිජ්ඣානකඛිනිකායා වා වෙදිතඛ්ඛා? නොහෙනං හතොන, නනු මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා පඤ්ඤාය දිස්වා වෙදිතඛ්ඛාති? එවමෙහතොන.

අයං¹ ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම භික්ඛු අඤ්ඤත්තෙව සද්ධාය -පෙ- අඤ්ඤත්ත දිට්ඨිනිජ්ඣානකඛිනිකායා අඤ්ඤං ව්‍යාකරොති: “ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි”ති.

පුනවපරං භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොතෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සාතෙන ගතං සාධිතං -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිතං -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨංඛං චුසිතං -පෙ- පුනවපරං භික්ඛවෙ, භික්ඛු මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය සන්තං වා අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහං අත්ථි මෙ අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහොති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහං නත්ථි මෙ අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහොති පජානාති. යන්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛු මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය සන්තං වා අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහං අත්ථි මෙ අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහොති පජානාති, අසන්තං වා අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහං නත්ථි මෙ අජ්ඣන්තං රාගද්වේශමොහොති පජානාති, අපි නු ඛො මෙ² භික්ඛවෙ, ධම්මා සද්ධාය වා වෙදිතඛ්ඛා -පෙ- දිට්ඨිනිජ්ඣානකඛිනිකායා වා වෙදිතඛ්ඛාති? නොහෙනං හතොන, නනු මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා පඤ්ඤාය දිස්වා වෙදිතඛ්ඛාති? එවමෙහතොන.

අයමු ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම භික්ඛු අඤ්ඤත්තෙව සද්ධාය අඤ්ඤත්ත රූපියා අඤ්ඤත්ත අනුසස්සවා අඤ්ඤත්ත ආකාරපරිච්ඡිතකායා අඤ්ඤත්ත දිට්ඨිනිජ්ඣානකඛිනිකායා අඤ්ඤං ව්‍යාකරොති: “ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමි”ති.

1. 15. 9

ඉන්ද්‍රියසම්පන්නසුත්තං

154. සාමන්තියං —

අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුප-සඤ්ඤාමි -පෙ- එකමන්තං නිසිකො ඛො යො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: ඉන්ද්‍රියසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියසම්පන්නොති හතොන, වුච්චති, කිත්තාවතා නු ඛො හතොන, ඉන්ද්‍රියසම්පන්නො හොතිති?

1. අයමු - සිවු, සා.

2. අපිනුමෙ - මජ්ඣ.

චක්ඛුන්ද්‍රියෙ වෙ භික්ඛු උදයඛෙයානුපසයි¹ විහරන්තො චක්ඛු-
න්ද්‍රියෙ නිබ්බිද්දති -පෙ- යොන්ද්‍රියෙ -පෙ- සාන්ද්‍රියෙ -පෙ-
චිත්තින්ද්‍රියෙ -පෙ- කායින්ද්‍රියෙ -පෙ- මනින්ද්‍රියෙ වෙ භික්ඛු උදය-
ව්‍යයානුපසයි විහරන්තො මනින්ද්‍රියෙ නිබ්බිද්දති, නිබ්බිදං විරජ්ජති,
විරාගා විමුච්ඡති, විමුක්ඛස්මිං විමුක්ඛමිති ඤාණං හොති. ඛේණ ජාති,
වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාති.
එත්තාවතා ඛො භික්ඛු ඉන්ද්‍රියසම්පන්නො හොතිති.

1. 15. 10

ධම්මකථිකසූතං

155. සාවතපියං —

අථ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඩ්ධම්මි
-පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො යො භික්ඛු භගවන්තං
එතදවොච : ධම්මකථිකො ධම්මකථිකොති භන්තෙ වුච්ඡති,
කිත්තාවතා නු ඛො භන්තෙ, ධම්මකථිකො හොතිති ?

චක්ඛුස්ස වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දෙ විරාගාය නිරොධාය ධම්මං
දෙසෙති, ධම්මකථිකො භික්ඛුති අලං වචනාය ; චක්ඛුස්ස වෙ භික්ඛු
නිබ්බිද්දෙ විරාගාය නිරොධාය පටිපන්නො හොති, ධම්මානුධම්ම-
පටිපන්නො භික්ඛුති අලං වචනාය ; චක්ඛුස්ස වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්ද
විරාගා නිරොධා අනුපාදෙ විමුක්ඛො හොති, දිට්ඨධම්මනිබ්බානාපන්නො
භික්ඛුති අලං වචනාය ;

යොනස්ස -පෙ- සාන්ද්‍රියස්ස -පෙ- චිත්තාය -පෙ- කායස්ස -පෙ-
මනස්ස වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දෙ විරාගාය නිරොධාය ධම්මං දෙසෙති,
ධම්මකථිකො භික්ඛුති අලං වචනාය ; මනස්ස වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දෙ
විරාගාය නිරොධාය පටිපන්නො හොති, ධම්මානුධම්මපටිපන්නො
භික්ඛුති අලං වචනාය ; ම ස්ස වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දෙ විරාගා නිරොධා
අනුපාදෙ විමුක්ඛො හොති, දිට්ඨධම්මනිබ්බානාපන්නො භික්ඛුති අලං
වචනායාති.

නවපුරාණවග්ගො පඤ්චදසමො.

කත්තුද්දනං

කම්මං චක්ඛාරි සප්පායා අනන්තවාසිකිමසීයා
අසී නු ඛො පරියායො ඉන්ද්‍රියකථිකෙන් වාති

කත්තු වග්ගද්දනං

යොගකෙබ්බස්සා ලොකස්සා ගහපති දෙවදගෙන ව
නවපුරාණෙන පඤ්ඤායං තතියං තෙන වුච්ඡතිති.

තතියො පණ්ණාසකො.

1. උදයව්‍යයානුපසයි ඡෙයං පිචු

16. නාන්දිකඛසවගො

1. 16. 1

අජ්ඣාතනාන්දිකඛසඅනිවට්ඨානං

156. සාවකියං—

අනිච්ඡං යෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු වනඛුං අනිච්ඡන් පසසති. සාසසා හොති සමමාදිට්ඨි, සමමා පසසං නිබ්බිද්දති, නාන්දිකඛයා රාගකඛයො රාගකඛයා නාන්දිකඛයො නාන්දිරාගකඛයා විත්තං ‘සුච්ඡිත්තනනි’ වුට්ඨති. අනිච්ඡං යෙව භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනං අනිවට්ඨන් පසසති -පෙ- සානං අනිවට්ඨන් පසසති -පෙ- ජිව්හං අනිවට්ඨන් පසසති -පෙ- කායං අනිවට්ඨන් පසසති -පෙ- අනිවට්ඨං යෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු මනං අනිවට්ඨන් පසසති සාසසා හොති සමමාදිට්ඨි, සමමා පසසං නිබ්බිද්දති, නාන්දිකඛයා රාගකඛයො රාගකඛයා නාන්දිකඛයො නාන්දිරාගකඛයා විත්තං සුච්ඡිත්තන් වුට්ඨති.

1. 16. 2

බහිදධානාන්දිකඛසඅනිවට්ඨානං

157. අනිච්ඡෙයෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපෙ අනිවට්ඨති පසසති, සාසසා හොති සමමාදිට්ඨි, සමමා පසසං නිබ්බිද්දති, නාන්දිකඛයා රාගකඛයො රාගකඛයා නාන්දිකඛයො නාන්දිරාගකඛයා විත්තං සුච්ඡිත්තනනි වුට්ඨති. අනිච්ඡෙයෙව භික්ඛවෙ භික්ඛු සංඥා -පෙ- ගණ්ඩ -පෙ- රසෙ -පෙ- ථොට්ඨිකං -පෙ- ධම්මෙ අනිවට්ඨති පසසති, සාසසා හොති සමමාදිට්ඨි, සමමා පසසං නිබ්බිද්දති, නාන්දිකඛයා රාගකඛයො, රාගකඛයා නාන්දිකඛයො, නාන්දිරාගකඛයා විත්තං සුච්ඡිත්තන් වුට්ඨති.

1. 16. 3

අජ්ඣාතනාන්දිකඛසයොනියොසාසුතං

158. වනඛුං භික්ඛවෙ යොනියො මනසිකරොථ, වනඛුඅනිච්ඡනඤ්ඤා යථාභූතං සමනුපසසථ, වනඛුං භික්ඛවෙ භික්ඛු යොනියො මනසිකරොතොනා වනඛුඅනිච්ඡනඤ්ඤා යථාභූතං සමනුපසසතොනා වනඛුසුච්ඡි නිබ්බිද්දති, නාන්දිකඛයා රාගකඛයො, රාගකඛයා නාන්දිකඛයො නාන්දිරාගකඛයා විත්තං සුච්ඡිත්තන් වුට්ඨති.

සොනං භික්ඛවෙ යොනියො මනසිකරොථ -පෙ- සානං භික්ඛවෙ යොනියො මනසිකරොථ -පෙ- ජිව්හං භික්ඛවෙ යොනියො මනසිකරොථ ජිව්හානිව්චනඤ්ඤා යථාභූතං සමනුපසස්ථං, ජිව්හං භික්ඛවෙ භික්ඛු යොනියො මනසිකරොතොනා ජිව්හානිව්චනඤ්ඤා යථාභූතං සමනුපසස්ථොනා ජිව්හායපි නිබ්බිඤ්ඤා -පෙ- විතං සුචිත්තතන්ති චුච්චති.

කායං භික්ඛවෙ යොනියො මනසිකරොථ, -පෙ- මනං භික්ඛවෙ යොනියො මනසිකරොථ, මනානිව්චනඤ්ඤා යථාභූතං සමනුපසස්ථං, මනං භික්ඛවෙ භික්ඛු යොනියො මනසිකරොතොනා මනානිව්චනඤ්ඤා යථාභූතං සමනුපසස්ථොනා මනසමිම්බෙ නිබ්බිඤ්ඤා, නඤ්ඤායා රාගඤ්ඤායා රාගඤ්ඤායා නඤ්ඤායා නඤ්ඤායා විතං සුචිත්තතන්ති චුච්චති.

1. 16. 4

බහිද්ධා නඤ්ඤායොනියොසුතනං

159. සාවස්ථිං -

රූපෙ භික්ඛවෙ යොනියො මනසිකරොථ, රූපානිව්චනඤ්ඤා යථාභූතං සමනුපසස්ථං, රූපෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු යොනියො මනසිකරොතොනා රූපානිව්චනඤ්ඤා යථාභූතං සමනුපසස්ථොනා රූපෙසු නිබ්බිඤ්ඤා, නඤ්ඤායා රාගඤ්ඤායා, රාගඤ්ඤායා නඤ්ඤායා, නඤ්ඤායා විතං සුචිත්තතන්ති චුච්චති.

සද්දෙ භික්ඛවෙ -පෙ- ගජ්ඣෙ භික්ඛවෙ -පෙ- රසෙ භික්ඛවෙ -පෙ- ඵොට්ඨංඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- ධම්මෙ භික්ඛවෙ යොනියො මනසිකරොථ, ධම්මානිව්චනඤ්ඤා යථාභූතං සමනුපසස්ථං, ධම්මෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු යොනියො මනසිකරොතොනා ධම්මානිව්චනඤ්ඤා යථාභූතං සමනුපසස්ථොනා ධම්මෙසු නිබ්බිඤ්ඤා, නඤ්ඤායා රාගඤ්ඤායා, රාගඤ්ඤායා නඤ්ඤායා, නඤ්ඤායා විතං සුචිත්තතන්ති චුච්චති.

1. 16. 5

සමාධිසුතනං

160. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ජීවකම්බවනෙ. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි 'භික්ඛවො'ති; හදනෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසු, භගවා එතදවොච: සමාධිං භික්ඛවෙ භාවෙථ, සමාහිතස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුතො යථාභූතං ඔක්ඛායති.¹ කිඤ්ඤා යථාභූතං ඔක්ඛායති:

1. ඔක්ඛායති - සයනං.

වක්ඛං අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, රූපා අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, වක්ඛවිඤ්ඤාණං අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, වක්ඛසම්මසෙසා අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, යමිදං වක්ඛසම්මසෙසපට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති; සොනං -පෙ- ඝාතං -පෙ- පීඨං -පෙ- කායො -පෙ- මනො අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, ධම්මා අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, මනොවිඤ්ඤාණං අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, මනොසම්මසෙසා අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, යමිදං මනොසම්මසෙසපට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති. සමාධිං භික්ඛවෙ භාවෙථ, සමාහිතස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යථාභූතං ඔක්ඛායති.

1. 16. 6

පටිසලලානසුත්තං

161. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති පීඨකම්බවනො, තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි 'භික්ඛවො'ති -පෙ- පටිසලලානො භික්ඛවෙ යොගමාපජ්ජථ පතිසලලිනස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යථාභූතං ඔක්ඛායති¹ කිංඤ්ඤා යථාභූතං ඔක්ඛායති:

වක්ඛං අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, රූපා අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, වක්ඛවිඤ්ඤාණං අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, වක්ඛසම්මසෙසා අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, යමිදං වක්ඛසම්මසෙසපට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති.

සොනං -පෙ- ඝාතං -පෙ- පීඨං -පෙ- කායො -පෙ- මනො අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, ධම්මා අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, මනොවිඤ්ඤාණං අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, මනොසම්මසෙසා අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, යමිදං මනොසම්මසෙසපට්ඨයා උපපජ්ජති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අනිවට්ඨනං යථාභූතං ඔක්ඛායති, පටිසලලානො භික්ඛවෙ යොගමාපජ්ජථ, පටිසලලිනස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යථාභූතං ඔක්ඛායති.

1. 16. 7

කොට්ඨිකඅනිවට්ඨසුත්තං

162. අථ ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිකො යෙන භගවා තෙත්ථ සඬකම්, උපසඬකම්ඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසීනෙත්වා ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිකො භගවන්තං එතදවොච: සාධු මෙ භනෙත, භගවා සඬබ්බිකෙත්වා ධම්මං දෙසෙතු යමහං භගවනො ධම්මං සුත්වා එකො වුපකට්ඨො අපමනෙත්වා ආනාපි පභිතනෙත්වා විහරෙය්‍යන්ති.

1. පක්ඛායති - සි 1. පට්ඨකම්බායති - සි 2

යං ඛො කොට්ඨිත අනිවරං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො; කිංඤ්ච කොට්ඨිත අනිවරං, වක්ඛං ඛො කොට්ඨිත අනිවරං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. රූපා අනිවරං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. වක්ඛවිඤ්ඤාණං අනිවරං තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. වක්ඛසම්මසෙසා අනිවරං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. යමපිදං වක්ඛසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි අනිවරං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො.

සොනං -පෙ- සානං -පෙ- ජිව්හා අනිවරං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. රසා අනිවරං -පෙ- ජිව්හාවිඤ්ඤාණං -පෙ- ජිව්හාසම්මසෙසා -පෙ- යමපිදං ජිව්හාසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි අනිවරං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො.

කායො -පෙ- මනො අනිවරං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො; ධම්මො අනිවරං -පෙ- මනොවිඤ්ඤාණං අනිවරං -පෙ- මනොසම්මසෙසා අනිවරං -පෙ- යමපිදං මනොසම්මසෙස පච්චයා උපපජ්ජති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි අනිවරං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. යං ඛො කොට්ඨිත, අනිවරං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බොති.

1. 16. 8.

කොට්ඨිත දුක්ඛ සුත්තං

163. සාවකීයං —

ඵකමන්තං නිසිංහො ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිතො හගවන්තං ඵතදවොච: සාධු මෙ හන්තෙ හගවා යධබ්බන්තො ධම්මං දෙසෙතු යමහං හගවන්තො ධම්මං සුඤ්චා -පෙ- විහරෙය්‍යානති. යං ඛො කොට්ඨිත දුක්ඛං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. කිංඤ්ච කොට්ඨිත, දුක්ඛං: වක්ඛං ඛො කොට්ඨිත දුක්ඛං. තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. රූපා දුක්ඛං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො; වක්ඛවිඤ්ඤාණං දුක්ඛං තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. වක්ඛසම්මසෙසා දුක්ඛං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. යමපිදං වක්ඛසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදගිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි දුක්ඛං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො;

සොනං දුක්ඛං -පෙ- සානං දුක්ඛං -පෙ- ජීව්හං දුක්ඛං -පෙ- කායො දුක්ඛං -පෙ- මනො දුක්ඛං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. ධම්මො දුක්ඛං -පෙ- මනොවිඤ්ඤාණං දුක්ඛං -පෙ- මනොසම්මසෙසා දුක්ඛං -පෙ- යමිදං මනොසම්මසෙසපච්චයා උප්පජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමිදි දුක්ඛං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. යං ඛො කොට්ඨිත දුක්ඛං, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බොති.

1. 16. 9

කොට්ඨිතඅනත්තසුත්තං

164. සාවත්ඨියං —

එකමන්තං නිසිංහො ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිතො භගවන්තං එතදවොච: සාධු මෙ භතො භගවා සධ්විංහොන ධම්මං දෙසෙතු යමහං භගවතො ධම්මං සුඤ්ඤා -පෙ- විහරෙය්‍යන්ති. යො ඛො කොට්ඨිත අනත්තා, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. කො ව කොට්ඨිත අනත්තා: වක්ඛං ඛො කොට්ඨිත අනත්තා, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. රූපා අනත්තා, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. වක්ඛුවිඤ්ඤාණං අනත්තා, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. වක්ඛුසම්මසෙසා අනත්තා, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. යමිදං වක්ඛුසම්මසෙස පච්චයා උප්පජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමිදි අනත්තා, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො.

සොනං -පෙ- සානං -පෙ- ජීව්හං -පෙ- කායො -පෙ- මනො අනත්තා, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. ධම්මො අනත්තා -පෙ- මනො විඤ්ඤාණං අනත්තා -පෙ- මනොසම්මසෙසා අනත්තා -පෙ- යමිදං මනො සම්මසෙසපච්චයා උප්පජ්ජති වෙද්ධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමිදි අනත්තා, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බො. යො ඛො කොට්ඨිත අනත්තා, තත්ත තෙ ඡන්දෙ පභාතබ්බොති.

1. 16. 10

මිට්ඨාදිට්ඨිප්පභානසුත්තං

165. අථ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිංහො ඛො යො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: කථන්තු ඛො භතො ජාතො කථං පසන්තො මිට්ඨාදිට්ඨි පභියන්ති?

වක්ඛං ඛො භික්ඛු අනිවරිතො ජානතො පසසතො මිච්ඡාදිට්ඨි පභීයති, රූපෙ අනිවරිතො ජානතො පසසතො මිච්ඡාදිට්ඨි පභීයති, වක්ඛවිඤ්ඤාණං අනිවරිතො ජානතො පසසතො මිච්ඡාදිට්ඨි පභීයති, වක්ඛසම්මසං අනිවරිතො ජානතො පසසතො මිච්ඡාදිට්ඨි පභීයති, යමිදං වක්ඛසම්මසංපවට්ඨා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අනිවරිතො ජානතො පසසතො මිච්ඡාදිට්ඨි පභීයති,

යොතං අනිවරිතො -පෙ- සානං -පෙ- ජිව්හං -පෙ- කායං -පෙ- මනං අනිවරිතො ජානතො පසසතො මිච්ඡාදිට්ඨි පභීයති, ධම්මෙ අනිවරිතො -පෙ- මනෝවිඤ්ඤාණං -පෙ- මනෝසම්මසං -පෙ- යමිදං මනෝසම්මසංපවට්ඨා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තමි අනිවරිතො ජානතො පසසතො මිච්ඡාදිට්ඨි පභීයති. එවං ඛො භික්ඛු ජානතො එවං පසසතො මිච්ඡාදිට්ඨි පභීයතිති.

1. 16. 11

සක්කායදිට්ඨිප්පහානසුත්තං

166. සාවකීයං —

එකමනතං නිසිංහො ඛො යො භික්ඛු හගවනතං එතද්දොවාචි කථන්තූ ඛො හන්ත ජානතො කථං පසසතො සක්කාය දිට්ඨි පභීයතිති?

වක්ඛං ඛො භික්ඛු දුක්ඛතො ජානතො පසසතො සක්කායදිට්ඨි පභීයති, රූපෙ දුක්ඛතො ජානතො පසසතො සක්කායදිට්ඨි පභීයති, වක්ඛවිඤ්ඤාණං දුක්ඛතො ජානතො පසසතො සක්කායදිට්ඨි පභීයති, වක්ඛසම්මසං දුක්ඛතො ජානතො පසසතො සක්කායදිට්ඨි පභීයති, යමිදං වක්ඛසම්මසංපවට්ඨා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි දුක්ඛතො ජානතො පසසතො සක්කායදිට්ඨි පභීයති.

යොතං -පෙ- සානං -පෙ- ජිව්හං -පෙ- කායං -පෙ- මනං දුක්ඛතො ජානතො පසසතො සක්කායදිට්ඨි පභීයති, ධම්මෙ දුක්ඛතො ජානතො පසසතො සක්කායදිට්ඨි පභීයති. මනෝවිඤ්ඤාණං දුක්ඛතො ජානතො පසසතො සක්කායදිට්ඨි පභීයති, මනෝසම්මසං දුක්ඛතො ජානතො පසසතො සක්කායදිට්ඨි පභීයති, යමිදං මනෝ සම්මසංපවට්ඨා උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි දුක්ඛතො ජානතො පසසතො සක්කායදිට්ඨි පභීයති. එවං ඛො භික්ඛු ජානතො එවං පසසතො සක්කායදිට්ඨි පභීයති.

1. 16. 12

අත්තානුදිට්ඨිප්පහානසුත්තං

167. සාවස්ථියං —

එකමන්තං නිසිනොං ඛො සො භික්ඛු භගවතං එතද චොච: කථනනුඛො භනෙත ජානතො කථං පසස්සතො අත්තානුදිට්ඨි පභියතීති?

වික්ඛුං ඛො භික්ඛු අනත්තො ජානතො පසස්සතො අත්තානුදිට්ඨි පභියති, රූපෙ අනත්තො ජානතො පසස්සතො අත්තානුදිට්ඨි පභියති, වක්ඛුච්ඡිද්දුණං අනත්තො ජානතො පසස්සතො අත්තානුදිට්ඨි පභියති, වක්ඛුසම්මසස්සං අනත්තො ජානතො පසස්සතො අත්තානුදිට්ඨි පභියති, යම්පිදං වක්ඛුසම්මසස්සපච්චයා උපපජ්ජති චෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, තම්පි අනත්තො ජානතො පසස්සතො අත්තානුදිට්ඨි පභියති.

සොතං -පෙ- සානං - පෙ - ජීව්ඤ්ඤා -පෙ- කායං -පෙ- මනං අනත්තො ජානතො පසස්සතො අත්තානුදිට්ඨි පභියති, ධම්මෙ අනත්තො -පෙ- මනෝච්ඡිද්දුණං අනත්තො -පෙ- මනෝසම්මසස්සං අනත්තො -පෙ- යම්පිදං මනෝසම්මසස්සපච්චයා උපපජ්ජති චෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තම්පි අනත්තො ජානතො පසස්සතො අත්තානුදිට්ඨි පභියති. එවං ඛො භික්ඛු ජානතො එවං පසස්සතො අත්තානුදිට්ඨි පභියතීති.

නන්දිකම්මය වග්ගො සොළසමො.

තත්ත්වදානං:

නන්දිකම්මයන වර්ණාරො - ජීවකම්මවතෙ දුට්ඨි
කොට්ඨිතෙන තයො වුත්තා - මිච්ඡාසක්කාය අත්තනොති.

17. සට්ටිපෙය්‍යාලො

1. 17. 1

අනිවච්ඡද්‍යුතතං

168. ඥාචක්ඛිංසං —

යං භික්ඛවෙ අනිවචං, තත්‍ර වො ඡද්දෙ පභාතබ්බො. කිංඤ්ඤ භික්ඛවෙ අනිවචං: වකඤ්ඤ භික්ඛවෙ අනිවචං, තත්‍ර වො¹ ඡද්දෙ පභාතබ්බො. සොතං අනිවචං -පෙ- සාතං අනිවචං -පෙ- ජිව්හා අනිවචං -පෙ- කායො අනිවෙචං -පෙ- මනො අනිවෙචං, තත්‍ර වො ඡද්දෙ පභාතබ්බො. යං භික්ඛවෙ අනිවචං, තත්‍ර වො ඡද්දෙ පභාතබ්බොති.

1. 17. 2

අනිවරාගද්‍යුතතං

169. යං භික්ඛවෙ අනිවරං, තත්‍ර වො රාගො පභාතබ්බො. කිංඤ්ඤ භික්ඛවෙ අනිවරං වකඤ්ඤ භික්ඛවෙ අනිවරං, තත්‍ර වො රාගො පභාතබ්බො. සොතං අනිවරං -පෙ- සාතං අනිවරං -පෙ- ජිව්හා අනිවරං -පෙ- කායො අනිවෙරං -පෙ- මනො අනිවෙරං, තත්‍ර වො රාගො පභාතබ්බො. යං භික්ඛවෙ අනිවරං, තත්‍ර වො රාගො පභාතබ්බොති.

1. 17. 3

අනිවච්ඡද්‍රාගද්‍යුතතං

170. යං භික්ඛවෙ අනිවචං, තත්‍ර වො ඡද්දරාගො පභාතබ්බො. කිංඤ්ඤ භික්ඛවෙ අනිවචං: වකඤ්ඤ භික්ඛවෙ අනිවචං, තත්‍ර වො ඡද්දරාගො පභාතබ්බො. සොතං අනිවචං -පෙ- සාතං අනිවචං -පෙ- ජිව්හා අනිවචං -පෙ- කායො අනිවෙචං -පෙ- මනො අනිවෙචං, තත්‍ර වො ඡද්දරාගො පභාතබ්බො. යං භික්ඛවෙ අනිවචං, තත්‍ර වො ඡද්දරාගො පභාතබ්බොති.

1. 17. 4 - 6

දුක්ඛඡද්ද-දුක්ඛරාග-දුක්ඛඡද්දරාගද්‍යුතතානි

171-173. යං භික්ඛවෙ දුක්ඛං, තත්‍ර වො ඡද්දෙ පභාතබ්බො, රාගො පභාතබ්බො, ඡද්දරාගො පභාතබ්බො. කිංඤ්ඤ භික්ඛවෙ දුක්ඛං: වකඤ්ඤ භික්ඛවෙ දුක්ඛං තත්‍ර වො ඡද්දෙ පභාතබ්බො රාගො පභාතබ්බො ඡද්දරාගො පභාතබ්බො. සොතං දුක්ඛං -පෙ- සාතං දුක්ඛං -පෙ- ජිව්හා දුක්ඛං -පෙ- කායො දුක්ඛො -පෙ- මනො දුක්ඛො, තත්‍ර වො ඡද්දෙ පභාතබ්බො, රාගො පභාතබ්බො, ඡද්දරාගො පභාතබ්බො. යං භික්ඛවෙ දුක්ඛං තත්‍ර වො ඡද්දෙ පභාතබ්බො, රාගොපභාතබ්බො, ඡද්දරාගො පභාතබ්බොති.

1. 17. 7 - 9

අනත්තජ්ඣ, අනත්තරාග, අනත්තජ්ඣරාගසුත්තානි

174-176. යො භික්ඛවෙ අනත්තා, තත්‍ර වො ඡජෙ පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා-ඡජරාගො පහාතඤ්ඤා. කො ච භික්ඛවෙ අනත්තා: වක්ඛං භික්ඛවෙ අනත්තා, තත්‍ර වො ඡජෙ පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා, ඡජරාගො පහාතඤ්ඤා. සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජිව්හං -පෙ- කායො -පෙ- මනො අනත්තා, තත්‍ර වො ඡජෙ පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා, ඡජරාගො පහාතඤ්ඤා. යො භික්ඛවෙ අනත්තා, තත්‍ර වො ඡජෙ පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා, ඡජරාගො පහාතඤ්ඤානි.

1. 17. 10 - 12

බාහිරානිච්ඡජ්ඣ, බාහිරානිච්ඡරාග, බාහිරානිච්ඡ ඡජරාගසුත්තානි

177-179. යං භික්ඛවෙ අනිච්ඡං, තත්‍ර වො ඡජෙ පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා, ඡජරාගො පහාතඤ්ඤා. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ අනිච්ඡං: රූපා භික්ඛවෙ අනිච්ඡං, තත්‍ර වො ඡජෙ පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා, ඡජරාගො පහාතඤ්ඤා. සද්දං -පෙ- ගන්ධං -පෙ- රසා -පෙ- ථොඨ්ඨ්ඤ්ඤා -පෙ- ධම්මා අනිච්ඡං, තත්‍ර වො ඡජෙ පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා, ඡජරාගො පහාතඤ්ඤා. යං භික්ඛවෙ අනිච්ඡං, තත්‍ර වො ඡජෙ පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා, ඡජරාගො පහාතඤ්ඤානි.

1. 17. 13 - 15

බාහිර දුක්ඛජ්ඣ, බාහිර දුක්ඛරාග, බාහිරදුක්ඛ ඡජරාගසුත්තානි

180-182. යං භික්ඛවෙ දුක්ඛං, තත්‍ර වො ඡජෙ පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා, ඡජරාගො පහාතඤ්ඤා. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛං: රූපා භික්ඛවෙ දුක්ඛං, තත්‍ර වො ඡජෙ පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා, ඡජරාගො පහාතඤ්ඤා. සද්දං -පෙ- ගන්ධං -පෙ- රසා -පෙ- ථොඨ්ඨ්ඤ්ඤා -පෙ- ධම්මා දුක්ඛං, තත්‍ර වො ඡජෙ පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා, ඡජරාගො පහාතඤ්ඤා. යං භික්ඛවෙ දුක්ඛං, තත්‍ර වො ඡජෙ පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා, ඡජරාගො පහාතඤ්ඤානි.

1. 17. 16 - 18

බාහිරානත්තජ්ඣ - බාහිරානත්තරාග - බාහිරානත්ත
ජ්ඣරාගසුත්තානි.

183-185. යො භික්ඛවෙ අනත්තා, තත්‍ර වො ජජෙජු පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා, ජ්ඣරාගො පහාතඤ්ඤා. කො ව භික්ඛවෙ අනත්තා: රූපා භික්ඛවෙ අනත්තා, තත්‍ර වො ජජෙජු පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා, ජ්ඣරාගො පහාතඤ්ඤා. සඤ්ඤා -පෙ- ගජ්ඣා -පෙ- රසා -පෙ- ථොට්ඨංඤා -පෙ- ධම්මො අනත්තා, තත්‍ර වො ජජෙජු පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා, ජ්ඣරාගො පහාතඤ්ඤා. යො භික්ඛවෙ අනත්තා, තත්‍ර වො ජජෙජු පහාතඤ්ඤා, රාගො පහාතඤ්ඤා, ජ්ඣරාගො පහාතඤ්ඤාති.

1. 17. 19

අතීතානිච්චසුත්තං

186. වක්ඛං භික්ඛවෙ අනිච්චං අතීතං, සොතං අනිච්චං අතීතං, සාතං අනිච්චං අතීතං, ජිව්හා අනිච්චා අතීතා, කායො අනිච්චො අතීතො, මනො අනිච්චො අතීතො. එවං පඤ්ඤං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො වක්ඛුස්මිම්පි නිබ්බිජුති, සොතස්මිම්පි නිබ්බිජුති, සාතස්මිම්පි නිබ්බිජුති, ජිව්හායපි නිබ්බිජුති, කායස්මිම්පි නිබ්බිජුති, මනස්මිම්පි නිබ්බිජුති. නිබ්බිජුං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤාණං හොති. ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 20

අනාගතානිච්චසුත්තං

187. වක්ඛං භික්ඛවෙ අනිච්චං අනාගතං, සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජිව්හා අනිච්චා අනාගතා, කායො -පෙ- මනො අනිච්චො අනාගතො. එවං පඤ්ඤං භික්ඛවෙ සුතවා, අරියසාවකො වක්ඛුස්මිම්පි නිබ්බිජුති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 21

පච්චුප්පන්තානිච්චසුත්තං

188. වක්ඛං භික්ඛවෙ අනිච්චං පච්චුප්පන්තං, සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජිව්හා අනිච්චා පච්චුප්පන්තා, කායො -පෙ- මනො අනිච්චො පච්චුප්පන්තො. එවං පඤ්ඤං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො වක්ඛුස්මිම්පි නිබ්බිජුති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 22 - 24

අතීත දුක්ඛ, අනාගත දුක්ඛ, පච්චසප්පතා දුක්ඛසුත්තානි

189-191. චක්ඛං භික්ඛවෙ දුක්ඛා අතීතං අනාගතං පච්චසප්පතං, සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජීව්හා දුක්ඛා අතීතා අනාගතා පච්චසප්පතා, කායො -පෙ- මනො දුක්ඛා අතීතො අනාගතො¹ පච්චසප්පතො. එවං පසස් භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො චක්ඛුසමිද්ධි නිබ්බිද්දති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 25 - 27

අතීතානතත, අනාගතානතත, පච්චසප්පතානතතසුත්තානි

192-194. චක්ඛං භික්ඛවෙ අනන්තා අතීතං අනාගතං පච්චසප්පතං, සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජීව්හා අනන්තා අතීතා අනාගතා පච්චසප්පතා, කායො -පෙ- මනො අනන්තා අතීතො අනාගතො පච්චසප්පතො. එවං පසස් භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො චක්ඛුසමිද්ධි නිබ්බිද්දති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 28 - 30

**බාහිර අතීතානිච්ච, බාහිර අනාගතානිච්ච,
බාහිර පච්චසප්පතානිච්චසුත්තානි**

195-197. රූපා භික්ඛවෙ අනිච්චා අතීතා අනාගතා පච්චසප්පතා, සඤ්ඤා -පෙ- ගජ්ඣා -පෙ- රසා -පෙ- ථොට්ඨංඛා -පෙ- ධම්මො අනිච්චා අතීතා අනාගතා පච්චසප්පතා. එවං පසස් භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො රූපෙසුපි නිබ්බිද්දති, සඤ්ඤෙසුපි නිබ්බිද්දති, ගජ්ඣෙසුපි නිබ්බිද්දති, රසෙසුපි නිබ්බිද්දති, ථොට්ඨංඛෙසුපි නිබ්බිද්දති, ධම්මෙසුපි නිබ්බිද්දති. නිබ්බිද්දං විරජ්ජති විරාගා විමුච්චති. විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤාණං හොති. ඛිණ්ණජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 31 - 33

**බාහිරාතීත දුක්ඛ, බාහිරානාගත දුක්ඛ,
බාහිර පච්චසප්පතාදුක්ඛසුත්තානි**

198-200. රූපා භික්ඛවෙ දුක්ඛා අතීතා අනාගතා පච්චසප්පතා, සඤ්ඤා -පෙ- ගජ්ඣා -පෙ- රසා -පෙ- ථොට්ඨංඛා -පෙ- ධම්මො දුක්ඛා අතීතා අනාගතා පච්චසප්පතා. එවං පසස් භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො රූපෙසුපි නිබ්බිද්දති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 34 - 36

**බාහිර අතීතානතත, බාහිර අනාගතානතත,
බාහිර පච්චසප්පතානතතසුත්තානි**

201-203. රූපා භික්ඛවෙ අනන්තා අතීතා අනාගතා² පච්චසප්පතා, සඤ්ඤා -පෙ- ගජ්ඣා -පෙ- රසා -පෙ- ථොට්ඨංඛා -පෙ- ධම්මො අනන්තා අතීතා අනාගතා පච්චසප්පතා. එවං පසස් භික්ඛවෙ සුතවා අරිය සාවකො රූපෙසුපි නිබ්බිද්දති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. අතීතානාගතො-සි

2. අතීතානාගතො - සිමු.

1. 17. 37

අතීතයදනිවවසුත්තං

204. සාවත්ඨියං —

වතචුං භික්ඛවෙ අනිච්චං අතීතං, යදනිව්චං තං දුක්ඛං,
 යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා තං 'නෙතං මම, නෙසො'භමස්මි,
 න මෙසො අන්තා'ති එවමෙතං යථාභූතං සමුප්පද්දස්සය දට්ඨබ්බං.
 සොතං අනිච්චං -පෙ- සාතං අනිච්චං -පෙ- ජීව්හා අනිච්චා -පෙ-
 කායො අනිච්චො -පෙ- මනො අනිච්චො අතීතො, යදනිව්චං තං
 දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා තං 'නෙතං මම, නෙසො'-
 භමස්මි, න මෙසො අන්තා'ති එවමෙතං යථාභූතං සමුප්පද්දස්සය
 දට්ඨබ්බං.

එවං පසං භික්ඛවෙ අරියසාවකො වතචුස්මිලෙපි නිබ්බිද්දති -පෙ-
 නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 38

අනාගතයදනිවවසුත්තං

205. වතචුං භික්ඛවෙ අනිච්චං අනාගතං, යදනිව්චං තං දුක්ඛං,
 යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා තං 'නෙතං මම, නෙසො'භමස්මි,
 න මෙසො අන්තා'ති එවමෙතං යථාභූතං සමුප්පද්දස්සය දට්ඨබ්බං.
 සොතං අනිව්චං -පෙ- සාතං අනිව්චං -පෙ- ජීව්හා අනිව්චා -පෙ- කායො
 අනිව්චො -පෙ- මනො අනිව්චො අනාගතො, යදනිව්චං තං දුක්ඛං,
 යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා තං 'නෙතං මම, නෙසො'භමස්මි,
 න මෙසො අන්තා'ති එවමෙතං යථාභූතං සමුප්පද්දස්සය දට්ඨබ්බං.

එවං පසං භික්ඛවෙ සුත්තවා අරියසාවකො වතචුස්මිලෙපි නිබ්බිද්දති
 -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 39

පච්චුප්පනනසදනිවවසුත්තං

206. වතචුං භික්ඛවෙ අනිව්චං පච්චුප්පනනං, යදනිව්චං තං දුක්ඛං,
 යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා තං 'නෙතං මම, නෙසො'භමස්මි
 න මෙසො අන්තා'ති එවමෙතං යථාභූතං සමුප්පද්දස්සය දට්ඨබ්බං.
 සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජීව්හා -පෙ- කායො -පෙ- මනො
 අනිව්චො පච්චුප්පනනො, යදනිව්චං තං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා
 තං 'නෙතං මම, නෙසො'භමස්මි න මෙසො අන්තා'ති එවමෙතං
 යථාභූතං සමුප්පද්දස්සය දට්ඨබ්බං.

එවං පසං භික්ඛවෙ සුත්තවා අරියසාවකො වතචුස්මිලෙපි නිබ්බිද්දති
 -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 40 – 42

අතීත යං දුක්ඛං, අනාගත යං දුක්ඛං, පච්චුප්පන්නා යං දුක්ඛසුත්තානි

207-209. වක්ඛං භික්ඛවෙ දුක්ඛං අතීතං අනාගතං පච්චුප්පන්නං, යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා නං “නෙතං මම නෙසො’හමස්මි න මෙසො අන්තා’ති එවමෙතං යථාභූතං සමුප්පෙසුසුය දට්ඨංඛං. සොතං -පෙ- සානං -පෙ- ජිව්හං -පෙ- කායො -පෙ- මනො දුසෙඛං අතීතො අනාගතො පච්චුප්පන්නො. යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා නං “නෙතං මම, නෙසො’හමස්මි, න මෙසො අන්තා’ති එවමෙතං යථාභූතං සමුප්පෙසුසුය දට්ඨංඛං.

එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො වක්ඛස්මිපි නිබ්බිදුති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතිති.

1. 17. 43 – 45

**අතීත යදනන්ත, අනාගත යදනන්ත,
පච්චුප්පන්න යදනන්තසුත්තානි**

210-212. වක්ඛං භික්ඛවෙ අනන්තා අතීතං අනාගතං පච්චුප්පන්නං, යදනන්තා නං “නෙතං මම නෙසො’හමස්මි න මෙසො අන්තා’ති එවමෙතං යථාභූතං සමුප්පෙසුසුය දට්ඨංඛං. සොතං -පෙ- සානං -පෙ- ජිව්හං -පෙ- කායො -පෙ- මනො අනන්තා අතීතො අනාගතො පච්චුප්පන්නො, යදනන්තා නං “නෙතං මම නෙසො’හමස්මි න මෙසො අන්තා’ති එවමෙතං යථාභූතං සමුප්පෙසුසුය දට්ඨංඛං.

එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො වක්ඛස්මිපි නිබ්බිදුති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතිති.

1. 17. 46 – 48

**බාහිරාතීත යදනිවච, බාහිරානාගත යදනිවච,
බාහිර පච්චුප්පන්න යදනිවචසුත්තානි**

213-215. රූපා භික්ඛවෙ අනිවචා අතීතා අනාගතා පච්චුප්පන්නා, යදනිවචං නං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා නං “නෙතං මම නෙසො’හමස්මි න මෙසො අන්තා’ති එවමෙතං යථාභූතං සමුප්පෙසුසුය දට්ඨංඛං. සද්දා -පෙ- ගන්ධා -පෙ- රසා -පෙ- ථොට්ඨංඛං -පෙ- ධම්මා අනිවචා අතීතා අනාගතා පච්චුප්පන්නා, යදනිවචං නං දුක්ඛං, යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා නං “නෙතං මම, නෙසො’හමස්මි, න මෙසො අන්තා’ති එවමෙතං යථාභූතං සමුප්පෙසුසුය දට්ඨංඛං.

එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො රූපෙසුපි නිබ්බිදුති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතිති.

1. 17. 49 - 51

**බාහිරාතීත යංදුක්ඛ-බාහිරානාගත යංදුක්ඛ-
බාහිරපච්චුප්පනන යංදුක්ඛ සුතතානි**

216-218. රූපා භික්ඛවෙ දුක්ඛා අතීතා, අනාගතා, පච්චුප්පනා. යං දුක්ඛං තදනන්තා. යදනන්තා නං “නෙතං මම, නෙසො’හමස්මි, න මෙසො අන්තා”ති එවමෙනං යථාභූතං සමුප්පඤ්ඤා දට්ඨබ්බං. සද්දා -පෙ- ගඤ්ඤා -පෙ- රසා -පෙ- ඵොට්ඨබ්බා -පෙ- ධම්මා දුක්ඛා අතීතා අනාගතා පච්චුප්පනා, යං දුක්ඛං තදනන්තා, යදනන්තා නං “නෙතං මම, නෙසො’හමස්මි, න මෙසො අන්තා”ති එවමෙනං යථා භූතං සමුප්පඤ්ඤා දට්ඨබ්බං.

එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො රූපෙසු පි නිබ්බිඤ්ඤි -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 52 - 54

**බාහිරාතීත යදනන්ත-බාහිරානාගත යදනන්ත-
බාහිරපච්චුප්පනන යදනන්ත සුතතානි**

219-221. රූපා භික්ඛවෙ අනන්තා අතීතා අනාගතා පච්චුප්පනා යදනන්තා නං “නෙතං මම, නෙසො’හමස්මි, න මෙසො අන්තා”ති එවමෙනං යථාභූතං සමුප්පඤ්ඤා දට්ඨබ්බං. සද්දා -පෙ- ගඤ්ඤා -පෙ- රසා -පෙ- ඵොට්ඨබ්බා -පෙ- ධම්මා අනන්තා අතීතා අනාගතා පච්චුප්පනා යදනන්තා නං “නෙතං මම, නෙසො’හමස්මි, න මෙසො අන්තා”ති එවමෙනං යථාභූතං සමුප්පඤ්ඤා දට්ඨබ්බං.

එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො රූපෙසු පි නිබ්බිඤ්ඤි -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 55

අජ්ඣධත්තායතන අනිච්චසුතනං

222. චක්ඛුං භික්ඛවෙ අනිච්චං, සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජීව්හං -පෙ- කායො -පෙ- මනො අනිච්චො. එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො චක්ඛුස්මිමුප්පි නිබ්බිඤ්ඤි -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 56

අජ්ඣධත්තායතන දුක්ඛසුතනං

223. චක්ඛුං භික්ඛවෙ දුක්ඛං, සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජීව්හං -පෙ- කායො -පෙ- මනො දුක්ඛං. එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො චක්ඛුස්මිමුප්පි නිබ්බිඤ්ඤි -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 57

අජ්ඣන්තායතන අනත්තසුත්තං

224. චක්ඛං භික්ඛවෙ අනත්තා, සොතං -පෙ- සානං -පෙ- ජිව්හා -පෙ- කායො -පෙ- මනො අනත්තා. එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරිය සාවකො චක්ඛුසුසු නිබ්බිදුති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 58

බාහිරායතන අනිච්චසුත්තං

225. රූපා භික්ඛවෙ අනිච්චා, සඤා -පෙ- ගණ්ඨා -පෙ- රසා -පෙ- ථොට්ඨංඛා -පෙ- ධම්මො අනිච්චා. එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො රූපෙසුපි නිබ්බිදුති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 59

බාහිරායතන දුක්ඛසුත්තං

226. රූපා භික්ඛවෙ දුක්ඛා, සඤා -පෙ- ගණ්ඨා -පෙ- රසා -පෙ- ථොට්ඨංඛා -පෙ- ධම්මො දුක්ඛා. එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො රූපෙසුපි නිබ්බිදුති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

1. 17. 60

බාහිරායතන අනත්තසුත්තං

227. රූපා භික්ඛවෙ අනත්තා, සඤා -පෙ- ගණ්ඨා -පෙ- රසා -පෙ- ථොට්ඨංඛා -පෙ- ධම්මො අනත්තා. එවං පසං භික්ඛවෙ සුතවා අරිය සාවකො රූපෙසුපි නිබ්බිදුති -පෙ- නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාතීති.

සට්ඨිපෙය්‍යාලො සමත්තො.

තත්‍රුද්දන්තං:

ඡන්දෙනධාරස භොග්ගී අතීතෙන ච දො නව
යදනිච්චධාරස වුත්තා තයො අජ්ඣන්තබාහිරා
පෙය්‍යාලො සට්ඨිකො වුත්තො ඉද්ධොනාදිච්චබ්බන්තාති.

18. සමුද්දවගො

1. 18. 1

සමුද්දසුතං

228. සමුද්දො සමුද්දොති භික්ඛවෙ අසුතවා පුට්ඨජනො භාසති නෙසො භික්ඛවෙ අරියස්ස විනයෙ සමුද්දො, මහා ඵයො භික්ඛවෙ උදකරාසි, මහා උදකණ්ණවො. චක්ඛු භික්ඛවෙ පුරිසස්ස සමුද්දො, තස්ස රූපමයො වෙගො. යො තං රූපමයං වෙගං සහති, අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අතරි චක්ඛු සමුද්දං සඋමිං¹ සාවච්චං සගාභං සරක්ඛස්සං තිණ්ණණං පාරගතො² ඵලෙ තිට්ඨති බ්‍රාහ්මණො.

සොතං - පෙ - සාතං - පෙ - ජිව්ඤා භික්ඛවෙ පුරිසස්ස සමුද්දො, තස්ස රසමයො වෙගො, යො තං රසමයං වෙගං සහති, අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අතරි ජිව්ඤාසමුද්දං සඋමිං සාවච්චං සගාභං සරක්ඛස්සං තිණ්ණණං පාරගතො² ඵලෙ තිට්ඨති බ්‍රාහ්මණො. කායං - පෙ - මනො භික්ඛවෙ පුරිසස්ස සමුද්දො, තස්ස ධම්මමයො වෙගො, යො තං ධම්මමයං වෙගං සහති, අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අතරි මනොසමුද්දං සඋමිං සාවච්චං සගාභං සරක්ඛස්සං තිණ්ණණං පාරගතො ඵලෙ තිට්ඨති බ්‍රාහ්මණො.

යො ඉමං සමුද්දං සගාභං
සරක්ඛස්සං සඋමිහයං³ දුක්ඛාරං අච්චතරි
ස වෙදගු චුඤ්ඤාමුහම්චරියො
ලොකත්තගු පාරගතොති චුච්චතීති.

1. 18. 2

දුතියසමුද්දසුතං

229. සමුද්දො සමුද්දොති භික්ඛවෙ අසුතවා පුට්ඨජනො භාසති, නෙසො භික්ඛවෙ අරියස්ස විනයෙ සමුද්දො. මහා ඵයො භික්ඛවෙ උදකරාසි, මහා උදකණ්ණවො. සහති භික්ඛවෙ චක්ඛුවිකේශස්ස රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා, අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අරියස්ස විනයෙ සමුද්දො.

1. සඋමිං - ස්වා.
2. පාරගතො - මජ්ඣ.
3. සඋමිහයං - ස්වා.

එකායං සදෙවකො ලොකො සමාරකො සබ්බමකො සසසමණ
බ්‍රාහ්මණී පජා සදෙවමනුසසා යෙහුයොන සමුක්කා¹ තත්තා²කුලකජානා
ගුළාගුණධීකජානා³ මුඤ්ඤබ්බජගුතා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං සංසාරං
නාතිවත්තති.

සන්ති භික්ඛවෙ සොනවිඤ්ඤායා සද්දා -පෙ- සන්ති භික්ඛවෙ
සානවිඤ්ඤායා ගජ්ඣා -පෙ- සන්ති භික්ඛවෙ ජිව්හා විඤ්ඤායා රසා
-පෙ- සන්ති භික්ඛවෙ කායවිඤ්ඤායා ඵොට්ඨබ්බා -පෙ- සන්ති භික්ඛවෙ
මනොවිඤ්ඤායා ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුප
සංභිතා රජනීයා. අයං වුවවති භික්ඛවෙ අරියස්ස විනයෙ සමුද්දා
එකායං සදෙවකො ලොකො සමාරකො සබ්බමකො සසසමණ
බ්‍රාහ්මණීපජා සදෙවමනුසසා යෙහුයොන සමුක්කා තත්තාකුලකජානා
ගුළාගුණධීකජානා මුඤ්ඤබ්බජගුතා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං සංසාරං
නාතිවත්තති.

යසස් රාගො ව දෙසො ව අවිජ්ජා ව විරාජිතා සො ඉමං
සමුද්දං සගාහං සරක්ඛස්සං සලාමිභයං දුක්ඛරං⁴ අවුත්ථි.

සඛානිගො මව්චුජගො නිරූපධි
පහාසි දුක්ඛං අපුනබ්බවාය
අකංගතො සො න පමාණමෙති⁵
අමොහධි මව්චුරාජකති බුමිති.

1. 18. 3

බාළිසිකොපමසුත්තං

230. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ බාළිසිකො ආමිසගතං බළිසං ගමනීරෙ
උදකරහදෙ පක්ඛිපෙය්‍ය, තමෙනං අඤ්ඤතරො ආමිසවක්ඛු මට්ඨො
ගිලෙය්‍ය; එවං හි සො භික්ඛවෙ මට්ඨො ගිලිතබළිසො⁶ බාළිසිකස්ස
අනායං ආපනො ව්‍යසනං ආපනො යථාකාමකරණීයො බාළිසිකස්ස.
එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඡයිමෙ බළිසා ලොකස්මි අනායාස සන්තානං,
ව්‍යාබාධාය⁷ පාණිනං. කතමෙ ඡ;

සන්ති භික්ඛවෙ වක්ඛුච්ඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා
පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, තඤ්ඤා භික්ඛු අභිනාදති අභිවදති
අජේඛායාස තිට්ඨති, අයං වුවවති භික්ඛවෙ භික්ඛු ගිලිතබළිසො මාරස්ස
අනායං ආපනො ව්‍යසනං ආපනො යථාකාමකරණීයො පාපිමනො.
සන්ති භික්ඛවෙ සොනවිඤ්ඤායා සද්දා -පෙ- සන්ති භික්ඛවෙ
සානවිඤ්ඤායා ගජ්ඣා -පෙ- සන්ති භික්ඛවෙ ජිව්හා විඤ්ඤායා රසා

1. සමුද්දා - ස්‍යා.
2. කන්තා - ස්‍යා.
3. කුලගුණධීකජානා - මජ්ඣ.
4. ම උමිභයං සුදුක්ඛරං - ස්‍යා.
5. නපුනෙති - මජ්ඣ.
6. ගිලිබළිසො - ස්‍යා.
7. වධාය - මජ්ඣ, ස්‍යා.

-පෙ- සනති භික්ඛවෙ කායච්ඡෙදායා ථොට්ඨංඛා -පෙ- සනති භික්ඛවෙ මනෝච්ඡෙදායා ධම්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, තඤ්ඤා භික්ඛු අභිනන්ති අභිවදති අජෙක්ඛාසාය නිට්ඨති අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ භික්ඛු ගිලිතබලියො මාරස්ස අනායං ආපනෙතා ව්‍යසනං ආපනෙතා යථාකාමකර්මයො පාපිමනො.

සනති ව භික්ඛවෙ¹ චක්ඛුච්ඡෙදායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, තඤ්ඤා භික්ඛු නාභිනන්ති නාභිවදති නාජෙක්ඛාසාය නිට්ඨති, අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගිලිතබලියො මාරස්ස, අහෙදී බලියං; න අනායං ආපනෙතා, න ව්‍යසනං ආපනෙතා, න යථාකාමකර්මයො පාපිමනො.

සනති භික්ඛවෙ සොනච්ඡෙදායා සද්දා -පෙ- සනති භික්ඛවෙ සානච්ඡෙදායා ගන්ධා -පෙ- සනති භික්ඛවෙ ජීව්හාච්ඡෙදායා රසා -පෙ- සනති භික්ඛවෙ කාය ච්ඡෙදායා ථොට්ඨංඛා -පෙ- සනති භික්ඛවෙ මනෝච්ඡෙදායා ධම්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, තඤ්ඤා භික්ඛු නාභිනන්ති නාභිවදති නාජෙක්ඛාසාය නිට්ඨති, අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගිලිතබලියො මාරස්ස, අහෙදී බලියං, න අනායං ආපනෙතා, න ව්‍යසනං ආපනෙතා, න යථාකාමකර්මයො පාපිමනොති.

1. 18. 4

බීරරුකෙඛාපමසුතං

231. යස්ස කසස්ථි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනීයා වා චක්ඛු ච්ඡෙදායොස්ස රූපෙස්ස යො රාගො සො අත්ථී, යො දෙසො සො අත්ථී, යො මොගො සො අත්ථී, යො රාගො සො අප්පභීනො, යො දෙසො සො අප්පභීනො, යො මොගො සො අප්පභීනො; කස්ස පරිත්තා වෙපි චක්ඛුච්ඡෙදායා රූපා චක්ඛුසක ආපාථං ආගව්ඡන්ති, පරියාදියනෙතවාස්ස විත්තං, කො පන වාදෙ අධිමත්තානං. තං කිස්ස හෙතු? යො භික්ඛවෙ රාගො සො අත්ථී, යො දෙසො සො අත්ථී, යො මොගො සො අත්ථී; යො රාගො සො අප්පභීනො, යො දෙසො සො අප්පභීනො, යො මොගො සො අප්පභීනො; -පෙ-

1. සනති භික්ඛවෙ - ඩ 1, සා.

යස්ස කස්සථි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා මනො-
විකේඤ්ඤයොස්ස ධම්මෙස්ස යො රාගො සො අත්ථි, යො දෙසො සො
අත්ථි, යො මොහො සො අත්ථි; යො රාගො සො අප්පභීනො, යො
දෙසො සො අප්පභීනො, යො මොහො සො අප්පභීනො; තස්ස
පරිත්තා වෙපි මනො විකේඤ්ඤයා ධම්මා මනස්ස ආපාරං ආගච්ඡන්ති
පරියාදියනෙතවාස්ස වීත්තං, කො පන වාදෙ අධිමත්තානං. තං කිසං
හෙතු? යො භික්ඛවෙ රාගො සො අත්ථි, යො දෙසො සො අත්ථි,
යො මොහො සො අත්ථි; යො රාගො සො අප්පභීනො, යො
දෙසො සො අප්පභීනො, යො මොහො සො අප්පභීනො.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඛිරරුකෙඛා, අස්සපො වා නිග්‍රොධො වා
පිලකෙඛා¹ වා උදුඹරො වා දහරො තරුණො කොමාරකො, තමෙනං
පුරිසො තිණ්ණාය කුයාරියා යනො යනො² ආභිජෙදයා,³ ආගච්ඡයා
ඛිරන්ති. එවමෙතෙන. තං කිසං හෙතු: යං භි හනෙත්ත ඛිරං තං
අත්ථිති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යස්ස කස්සථි භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා
වා වක්ඛුච්ඤ්ඤයොස්ස රුපෙස්ස යො රාගො සො අත්ථි, යො දෙසො
සො අත්ථි, යො මොහො සො අත්ථි; යො රාගො සො අප්පභීනො
යො දෙසො සො අප්පභීනො, යො මොහො සො අප්පභීනො;
තස්ස පරිත්තා වෙපි වක්ඛුච්ඤ්ඤයා රූපා වක්ඛුස්ස ආපාරං
ආගච්ඡන්ති, පරියාදියනෙතවාස්ස වීත්තං. කො පන වාදෙ අධිමත්තානං
තං කිසං හෙතු: යො රාගො සො අත්ථි, යො දෙසො සො අත්ථි,
යො මොහො සො අත්ථි, යො රාගො සො අප්පභීනො, යො
දෙසො සො අප්පභීනො, යො මොහො සො අප්පභීනො -පෙ-

යස්ස කස්සථි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා ජිව්හා
විකේඤ්ඤයොස්ස රසෙස්ස යො රාගො සො අත්ථි -පෙ- යස්ස කස්සථි
භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා මනො විකේඤ්ඤයොස්ස ධම්මෙස්ස
යො රාගො සො අත්ථි, යො දෙසො සො අත්ථි, යො මොහො සො
අත්ථි; යො රාගො සො අප්පභීනො, යො දෙසො සො අප්පභීනො
යො මොහො සො අප්පභීනො, තස්ස පරිත්තා වෙපි මනො විකේඤ්ඤයා
ධම්මා මනස්ස ආපාරං ආගච්ඡන්ති, පරියාදියනෙතවාස්ස වීත්තං. කො
පන වාදෙ අධිමත්තානං. තං කිසං හෙතු: යො රාගො සො අත්ථි,
යො දෙසො සො අත්ථි, යො මොහො සො අත්ථි; යො රාගො
සො අප්පභීනො, යො දෙසො සො අප්පභීනො යො මොහො
සො අප්පභීනො.

1. පිලකු - ස්‍යා.
2. අනො යනො - පිටු
3. භිජෙදයා (අවස්ථාපි)

යස්ස කස්සථි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා චක්ඛු විඤ්ඤායොස්ස රූපෙස්ස යො රාගො සො නත්ථි, යො දෙසො සො නත්ථි, යො මොහො සො නත්ථි; යො රාගො සො පභීනො යො දෙසො සො පභීනො, යො මොහො සො පභීනො, තස්ස අධිමත්තා වෙපි චක්ඛුවිඤ්ඤායා රූපා චක්ඛුස්ස ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නෙවස්ස විත්තං පරියාදියන්ති, කො පන වාදෙ පරිත්තානං. නං කිස්ස හෙතු: යො භික්ඛවෙ රාගො සො නත්ථි, යො දෙසො සො නත්ථි, යො මොහො සො නත්ථි; යො රාගො සො පභීනො, යො දෙසො සො පභීනො, යො මොහො සො පභීනො -පෙ-

යස්ස කස්සථි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා චක්ඛු විඤ්ඤායොස්ස රූපෙස්ස -පෙ- යස්ස කස්සථි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා මනෝවිඤ්ඤායොස්ස ධර්මෙස්ස යො රාගො සො නත්ථි, යො දෙසො සො නත්ථි, යො මොහො සො නත්ථි, යො රාගො සො පභීනො යො දෙසො සො පභීනො, යො මොහො සො පභීනො; තස්ස අධිමත්තා වෙපි මනෝවිඤ්ඤායා ධර්මා මනස්ස ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නෙවස්ස විත්තං පරියාදියන්ති, කො පන වාදෙ පරිත්තානං. නං කිස්ස හෙතු: යො භික්ඛවෙ රාගො සො නත්ථි, යො දෙසො සො නත්ථි සො මොහො සො නත්ථි යො රාගො සො පභීනො, යො දෙසො සො පභීනො, යො මොහො සො පභීනො.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ධර්මරුක්ඛො අස්සජ්ඣො වා නිග්‍රොධො වා පිලබ්බො වා උද්ධමරො වා සුක්ඛො කොලාපො ථෙරොවසස්සිකො, තමෙනං පුරිසො තිත්තාය කුඨාරියා යතො යතො ආභිඤ්ඤාය, ආගච්ඡන්ති ධර්මස්ස. නො හෙනං හතෙත. නං කිස්ස හෙතු: යං භි හතෙත ධර්මං නං නත්ථීති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යස්ස කස්සථි භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා චක්ඛු විඤ්ඤායොස්ස රූපෙස්ස යො රාගො සො නත්ථි, යො දෙසො සො නත්ථි, යො මොහො සො නත්ථි; යො රාගො සො පභීනො, යො දෙසො සො පභීනො යො මොහො සො පභීනො; තස්ස අධිමත්තා වෙපි චක්ඛු විඤ්ඤායා රූපා චක්ඛුස්ස ආපාථං ආගච්ඡන්ති, නෙවස්ස විත්තං පරියාදියන්ති, කො පන වාදෙ පරිත්තානං. නං කිස්ස හෙතු: යො රාගො සො නත්ථි, යො දෙසො සො නත්ථි, යො මොහො සො නත්ථි, යො රාගො සො පභීනො, යො දෙසො සො පභීනො යො මොහො සො පභීනො -පෙ-

යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා ජිව්හා විඤ්ඤායොසු රසෙසු -පෙ- යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා මනො විඤ්ඤායොසු ධම්මෙසු යො රාගො සො නඤ්ඤි, යො දෙසො සො නඤ්ඤි, යො මොහො සො නඤ්ඤි, යො රාගො සො පභීනො, යො දෙසො සො පභීනො, යො මොහො සො පභීනො, තස්ස අධිමනා වෙපි මනොවිඤ්ඤායා, ධම්මො මනස්ස ආපාරං ආගව්ඡනති, නෙවස්ස විතං පරියාදියනති, කො පන වාදෙ පරිත්තානං. තං කිස්ස හෙතු: යො රාගො සො නඤ්ඤි, යො දෙසො සො නඤ්ඤි, යො මොහො සො නඤ්ඤි, යො රාගො සො පභීනො, යො දෙසො සො පභීනො, යො මොහො සො පභීනොති.

1. 18. 5

කොට්ඨිකප්පකතං

232. එකං සමයං ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහා කොට්ඨිකො බාරාණසියං චිහරතති ඉසිපතනෙ මිගදයෙ. අථ ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිකො සායනසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛිංගමි. උපසඛිංගමිතො ආයස්මා සාරිපුත්තො සද්ධිං සමුද්ධං, සමුද්ධං කථං සාරාණියං විති-සාරෙතො එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසීත්තො ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිකො ආයස්මා සාරිපුත්තං එතදවොච:

කිත්තු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත චක්ඛු රූපානං සංඤ්ඤාපනං රූපා චක්ඛුස්ස සංඤ්ඤාපනං, සොතං සද්ධානං සංඤ්ඤාපනං සද්ධා සොතස්ස සංඤ්ඤාපනං, සානං ගන්ධානං සංඤ්ඤාපනං ගන්ධා සානස්ස සංඤ්ඤාපනං, ජිව්හා රසානං සංඤ්ඤාපනං රසා ජිව්හාය සංඤ්ඤාපනං, කායො ඵොට්ඨිංඛානං සංඤ්ඤාපනං ඵොට්ඨිංඛා කායස්ස සංඤ්ඤාපනං, මනො ධම්මානං සංඤ්ඤාපනං, ධම්මො මනස්ස සංඤ්ඤාපනං නි?

න ඛො ආවුසො කොට්ඨික, චක්ඛු රූපානං සංඤ්ඤාපනං, න රූපා චක්ඛුස්ස සංඤ්ඤාපනං. යඤ්චි තඤ්ඤා තද්ධං පටිච්ච උපපජ්ජති ඡන්දරාගො තං තඤ්ඤා සංඤ්ඤාපනං -පෙ- න ජිව්හා රසානං සංඤ්ඤාපනං, න රසා ජිව්හාය සංඤ්ඤාපනං. යඤ්චි තඤ්ඤා තද්ධං පටිච්ච උපපජ්ජති ඡන්දරාගො තං තඤ්ඤා සංඤ්ඤාපනං -පෙ- න මනො ධම්මානං සංඤ්ඤාපනං, න ධම්මො මනස්ස සංඤ්ඤාපනං. යඤ්චි තඤ්ඤා තද්ධං පටිච්ච උපපජ්ජති ඡන්දරාගො තං තඤ්ඤා සංඤ්ඤාපනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො කාළො ව ඛලිවද්දො¹ ඔදනො ව ඛලිවද්දො එකෙන දමෙන වා යොනෙනන වා සංයුක්තා අසසු, යො නු ඛො එවං වදෙය්‍ය: කාළො ඛලිවද්දො ඔදනස්ස ඛලිවද්දස්ස සංඤ්ඤප්පනං, ඔදනො ඛලිවද්දො කාළස්ස ඛලිවද්දස්ස සංඤ්ඤප්පනං. සමො නු ඛො සො වදමානො වදෙය්‍යාති. නො හෙතං ආවුසො. න ඛො ආවුසො කාළො ඛලිවද්දො ඔදනස්ස ඛලිවද්දස්ස සංඤ්ඤප්පනං, නපි ඔදනො ඛලිවද්දො කාළස්ස ඛලිවද්දස්ස සංඤ්ඤප්පනං, යෙන ව ඛො තෙ එකෙන දමෙන වා යොනෙනන වා සංයුක්තා, තං තස්ස සංඤ්ඤප්පනං.

එවමෙව ඛො ආවුසො න වක්ඛු රූපානං සංඤ්ඤප්පනං, න රූපා වක්ඛස්ස සංඤ්ඤප්පනං. යඤ්ච තස්ස තද්දුග්ගං පටිච්ච උප්පජ්ජති ඡන්දරාගො තං තස්ස සංඤ්ඤප්පනං -පෙ- න ජීව්හා රසානං සංඤ්ඤප්පනං -පෙ- න මනො ධම්මානං සංඤ්ඤප්පනං, න ධම්මා මනස්ස සංඤ්ඤප්පනං, යඤ්ච තස්ස තද්දුග්ගං පටිච්ච උප්පජ්ජති ඡන්දරාගො තං තස්ස සංඤ්ඤප්පනං.

වක්ඛං වා ආවුසො රූපානං සංඤ්ඤප්පනං අභවිස්ස, රූපා වා වක්ඛස්ස සංඤ්ඤප්පනං අභවිස්ස, න ඉදං බ්‍රහ්මචරියවාසො පඤ්ඤයෙථ සමො දුක්ඛක්ඛයාය, යස්මා ව ඛො ආවුසො න වක්ඛු රූපානං සංඤ්ඤප්පනං න රූපා වක්ඛස්ස සංඤ්ඤප්පනං, යඤ්ච තස්ස තද්දුග්ගං පටිච්ච උප්පජ්ජති ඡන්දරාගො තං තස්ස සංඤ්ඤප්පනං, තස්මා බ්‍රහ්මචරියවාසො පඤ්ඤයති සමො දුක්ඛක්ඛයාය -පෙ-

ජීව්හා වා ආවුසො රසානං සංඤ්ඤප්පනං අභවිස්ස, රසා වා ජීව්හාය සංඤ්ඤප්පනං, න ඉදං බ්‍රහ්මචරියවාසො පඤ්ඤයෙථ සමො දුක්ඛක්ඛයාය, යස්මා ව ඛො ආවුසො න ජීව්හා රසානං සංඤ්ඤප්පනං න රසා ජීව්හාය සංඤ්ඤප්පනං, යඤ්ච තස්ස තද්දුග්ගං පටිච්ච උප්පජ්ජති ඡන්දරාගො තං තස්ස සංඤ්ඤප්පනං, තස්මා බ්‍රහ්මචරියවාසො පඤ්ඤයති සමො දුක්ඛක්ඛයාය -පෙ-

මනො වා ආවුසො ධම්මානං සංඤ්ඤප්පනං අභවිස්ස, ධම්මා වා මනස්ස සංඤ්ඤප්පනං, නඤ්ච බ්‍රහ්මචරියවාසො පඤ්ඤයෙථ සමො දුක්ඛක්ඛයාය. යස්මා ව ඛො ආවුසො න මනො ධම්මානං සංඤ්ඤප්පනං, න ධම්මා මනස්ස සංඤ්ඤප්පනං, යඤ්ච තස්ස තද්දුග්ගං පටිච්ච උප්පජ්ජති ඡන්දරාගො තං තස්ස සංඤ්ඤප්පනං, තස්මා බ්‍රහ්මචරියවාසො පඤ්ඤයති සමො දුක්ඛක්ඛයාය.

තදම්නාපෙනං ආවුසො පරියායෙන වෙදිතබ්බං: යථා න වක්ඛු රූපානං සංඤ්ඤප්පනං, න රූපා වක්ඛස්ස සංඤ්ඤප්පනං, යඤ්ච තස්ස තද්දුග්ගං පටිච්ච උප්පජ්ජති ඡන්දරාගො තං තස්ස සංඤ්ඤප්පනං -පෙ- න ජීව්හා රසානං සංඤ්ඤප්පනං -පෙ- න මනො ධම්මානං සංඤ්ඤප්පනං, න ධම්මා මනස්ස සංඤ්ඤප්පනං, යඤ්ච තස්ස තද්දුග්ගං පටිච්ච උප්පජ්ජති ඡන්දරාගො තං තස්ස සංඤ්ඤප්පනං.

1. ඛලිවද්දො - මජ්ඣ.

සංවිජ්ජති ඛො ආවුසො හගවතො වක්ඛු, පඤ්ඤති හගවා වක්ඛුනා රූපං, ඡන්දරාගො හගවතො නත්ථි, සුචිමුක්ඛවිනේනා හගවා -පෙ- සංවිජ්ජති ඛො ආවුසො හගවතො ජීව්හං, සායති හගවා ජීව්හාය රසං, ඡන්දරාගො හගවතො නත්ථි, සුචිමුක්ඛවිනේනා හගවා -පෙ- සංවිජ්ජති ඛො ආවුසො හගවතො මනො, ජානාති හගවා මනසා ධම්මං, ඡන්දරාගො හගවතො නත්ථි, සුචිමුක්ඛවිනේනා හගවා.

ඉමිනා ඛො එතං ආවුසො පරියායෙන වෙදිතබ්බං: යථා න වක්ඛු රූපානං සංඤ්ඤප්පනං, න රූපා වක්ඛුස්ස සංඤ්ඤප්පනං, යඤ්ච තත්ථ තද්දහයං පටිච්ච උප්පජ්ජති ඡන්දරාගො තං තත්ථ සංඤ්ඤප්පනං -පෙ- න ජීව්හා රසානං සංඤ්ඤප්පනං න රසා ජීව්හාය සංඤ්ඤප්පනං, යඤ්ච තත්ථ තද්දහයං පටිච්ච උප්පජ්ජති ඡන්දරාගො තං තත්ථ සංඤ්ඤප්පනං -පෙ- න මනො ධම්මානං සංඤ්ඤප්පනං, න ධම්මා මනස්ස සංඤ්ඤප්පනං, යඤ්ච තත්ථ තද්දහයං පටිච්ච උප්පජ්ජති ඡන්දරාගො තං තත්ථ සංඤ්ඤප්පනානි.

1. 18. 6

කාමහුසුක්ඛං

233. එකං සමයං ආයස්මා ව ආනන්දෙ ආයස්මා ව කාමහු කොසමබ්බියං විහරන්ති සොසිතාරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා කාමහු සායනසමයං පටිසලානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුප- සඬකම්. උපසඬකම්භා ආයස්මතා ආනන්දෙන සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොද- නීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො ඛො ආයස්මා කාමහු ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච:

කීන්ත්‍ර ඛො ආවුසො ආනන්ද, වක්ඛු රූපානං සංඤ්ඤප්පනං, රූපා වක්ඛුස්ස සංඤ්ඤප්පනං, -පෙ- ජීව්හා රසානං සංඤ්ඤප්පනං, රසා ජීව්හාය සංඤ්ඤප්පනං, -පෙ- මනො ධම්මානං සංඤ්ඤප්පනං, ධම්මා මනස්ස සංඤ්ඤප්පනානි.

න ඛො ආවුසො කාමහු, වක්ඛු රූපානං සංඤ්ඤප්පනං, න රූපා වක්ඛුස්ස සංඤ්ඤප්පනං, යඤ්ච තත්ථ තද්දහයං පටිච්ච උප්පජ්ජති ඡන්දරාගො තං තත්ථ සංඤ්ඤප්පනං -පෙ- න ජීව්හා රසානං සංඤ්ඤප්පනං න රසා ජීව්හාය සංඤ්ඤප්පනං -පෙ- න මනො ධම්මානං සංඤ්ඤප්පනං න ධම්මා මනස්ස සංඤ්ඤප්පනං, යඤ්ච තත්ථ තද්දහයං පටිච්ච උප්පජ්ජති ඡන්දරාගො තං තත්ථ සංඤ්ඤප්පනං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො කාළො ව බලිවද්දො ඔදො ව බලිවද්දො එකෙන දමෙන වා යොනෙන වා සංයුක්තා අසසු, යො නු ඛො එවං වදෙය්‍ය: කාළො බලිවද්දො ඔදනස්ස බලිවද්දස්ස සංඤ්ඤාජනං, ඔදනො බලිවද්දො කාළස්ස බලිවද්දස්ස සංඤ්ඤාජනාති සම්මා නු ඛො යො වදමානො වදෙය්‍යාති. නොහෙනං ආවුසො. න ඛො ආවුසො කාළො බලිවද්දො ඔදනස්ස බලිවද්දස්ස සංඤ්ඤාජනං, නපි ඔදනො බලිවද්දො කාළස්ස බලිවද්දස්ස සංඤ්ඤාජනං, යෙන ව ඛො තෙ එකෙන දමෙන වා යොනෙන වා සංඤ්ඤාජනං තත් සංඤ්ඤාජනං.

එවමෙව ඛො ආවුසො න වංඤා රූපානං සංඤ්ඤාජනං, න රූපා වංඤාස්ස සංඤ්ඤාජනං, යඤ්චි තත් තද්දහයං පටිච්ච උපපජ්ජති ඡන්දරාගො තං තත් සංඤ්ඤාජනං -පෙ- න චිත්තං රසානං සංඤ්ඤාජනං -පෙ- න මනො ධම්මානං සංඤ්ඤාජනං, න ධම්මා මනස්ස සංඤ්ඤාජනං, යඤ්චි තත් තද්දහයං පටිච්ච උපපජ්ජති ඡන්දරාගො තං තත් සංඤ්ඤාජනාති.

1. 18. 7

උද්ධිසුත්තං

234. එකං සමයං ආයස්මා ව ආනන්ද, ආයස්මා ව උද්ධි කොසමබ්බියං විහරන්ති සොසිතාරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා උද්ධි සායනාසමයං පටිසලානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා ආනන්දො තෙනුපසංඛම්ථි. උපසංඛම්ථි ආයස්මා ආනන්දෙන සද්ධිං සම්මොදි සම්මොදිතියං කරං සාරාණියං චිතිසාරෙණා එකමන්තා නිසීදි. එකමන්තා නිසින්නො ඛො ආයස්මා උද්ධි ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච:

යථෙව නු ඛො¹ ආවුසො ආනන්ද අයං කායො භගවතා අනෙකපරියායෙන අසංඛාතො විච්චො පකාසිතො, ඉතිපායං² කායො අනන්තාති. සකකා එවමෙව විඤ්ඤාණමපිදං³ ආචික්ඛතුං දෙසෙතුං පඤ්ඤාපෙතුං පට්ඨපෙතුං විචරිතුං විහරිතුං උත්තානිකාතුං ඉතිපිදං විඤ්ඤාණං අනන්තාති.

යථෙව ඛො ආවුසො උද්ධි අයං කායො භගවතා අනෙක පරියායෙන අසංඛාතො විච්චො පකාසිතො, ඉතිපායං කායො අනන්තාති, සකකා එවමෙව විඤ්ඤාණමපිදං ආචික්ඛතුං දෙසෙතුං පඤ්ඤාපෙතුං පට්ඨපෙතුං විචරිතුං විහරිතුං උත්තානිකාතුං ඉතිපිදං විඤ්ඤාණං අනන්තාති.

1. යථෙවනනුඛො - සි 1,2.

2. ඉතිපි අයං - සි 1,2,

3. විඤ්ඤාණම් - සි 1,2.

වකඛුඤ්ඤාච්ඡාදො පටිච්ච රූපෙ වුප්පජ්ජති වකඛුවිඤ්ඤාණනි, එවමා-
ච්ඡාදොති. යො වාච්ඡාදො හෙතු යො ච පට්ඨයො වකඛුවිඤ්ඤාණසංස-
උප්පාදයා¹ සො ච හෙතු සො ච පට්ඨයො සබ්බන්ත සබ්බං සබ්බථා
සබ්බං අපරිසෙසා² නිරුප්පෙය්‍යා, අපි නු ඛො වකඛු විඤ්ඤාණං
පඤ්ඤායෙථාති. නො හෙතං ආච්ඡාදො. ඉමිනාපි ඛො එතං ආච්ඡාදො
පරියායෙන හගවතා අකංඛාතං විවටං පකාසිතං: ඉතිපිදං විඤ්ඤාණං
අනන්තාති. -පෙ-

ජීවහඤ්ඤාච්ඡාදො පටිච්ච රූපෙ වුප්පජ්ජති ජීවහාවිඤ්ඤාණනි.
එවමාච්ඡාදොති. යො වාච්ඡාදො හෙතු යො ච පට්ඨයො ජීවහා-
විඤ්ඤාණසංස උප්පාදයා, සො ච හෙතු සො ච පට්ඨයො සබ්බන්ත සබ්බං
සබ්බථා සබ්බං අපරිසෙසා නිරුප්පෙය්‍යා, අපි නු ඛො ජීවහාවිඤ්ඤාණං
පඤ්ඤායෙථාති. නො හෙතං ආච්ඡාදො. ඉමිනාපි ඛො එතං ආච්ඡාදො
පරියායෙන හගවතා අකංඛාතං විවටං පකාසිතං: ඉතිපිදං විඤ්ඤාණං
අනන්තාති -පෙ-

මනඤ්ඤාච්ඡාදො පටිච්ච ධම්මෙ වුප්පජ්ජති මනොවිඤ්ඤාණනි.
එවමාච්ඡාදොති. යො වාච්ඡාදො හෙතු යො ච පට්ඨයො මනොවිඤ්ඤාණසංස
උප්පාදයා, සො ච හෙතු සො ච පට්ඨයො සබ්බන්ත සබ්බං සබ්බථා
සබ්බං අපරිසෙසා නිරුප්පෙය්‍යා. අපි නු ඛො මනොවිඤ්ඤාණං
පඤ්ඤායෙථාති. නො හෙතං ආච්ඡාදො. ඉමිනාපි ඛො එතං ආච්ඡාදො
පරියායෙන හගවතා අකංඛාතං විවටං පකාසිතං: ඉතිපිදං විඤ්ඤාණං
අනන්තාති.

සෙය්‍යථාපි ආච්ඡාදො පුරිසො සාරත්ථිකො සාරගවෙසී සාරපරි-
යෙසනං චරමානො තිණ්ණං කුඨාරිං ආදය වනං පටිසෙය්‍යා, සො
තත්ථ පසෙසය්‍යා මහත්තං කදලිකංකං උජ්ජකං නචං අකුකකුකජාතං³.
තමෙනං මූලෙ ජිකෙය්‍යා මූලෙ ඡෙත්වා අග්ගෙ ජිකෙය්‍යා අග්ගෙ
ඡෙත්වා පත්තං වට්ඨිං විනිබ්බාපෙය්‍යා⁴, සො තත්ථ ඵෙග්ගෙය්‍යා
නාධිගවෙජ්‍යා, කුතො සාරං.

එවමෙව ඛො ආච්ඡාදො භික්ඛු ඡස්ස එක්ඛායතනෙසු නෙව
අග්ගානං නාත්තන්තියං සමනුපසංකති, සො එවං අසමනුපසංකතො න
කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති, අනුපාදියං න පරිතක්ඛති, අපරිතක්ඛං
පච්චික්ඛානෙකඤ්ඤා පරිනිබ්බායති. ඛිණ්ණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං,
කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛානායාති පජානාතිති.

1. උපාදය - ස්‍යා

2. අපරිසෙසො සි 1,2

3. අකුකකුකජාතං - ස්‍යා

4. විනිබ්බාපෙය්‍යා - සි, 1,2

විනිබ්බාපෙය්‍යා - ස්‍යා

1. 18. 8

ආදිත්තපරියායසුත්තං

235. ආදිත්තපරියායං චො භික්ඛවෙ ධම්මපරියායං දෙසිංසාමි.
 නං සුඤ්ඤාථ. කතමො ච භික්ඛවෙ ආදිත්තපරියායො ධම්මපරියායො?
 වරං භික්ඛවෙ තත්තාය අයොසලාකාය ආදිත්තාය සමප්පජ්ජිතාය
 සජ්ජානිභූතාය චක්ඛන්ද්‍රියං සමප්පජ්ජිමධං, න තෙව චක්ඛවිඤ්ඤායොසු
 රූපෙසු අනුබ්‍යක්ඛන්ද්‍රියො නිමිත්තභූතො. නිමිත්තභූතාදගථිතං¹ ච භික්ඛවෙ
 විඤ්ඤාණං තිට්ඨමානං තිට්ඨයා අනුබ්‍යක්ඛන්ද්‍රියාදගථිතං වා, තස්මිං
 චෙ සමයෙ කාලං කරොයා, ධානමෙතං විජ්ජති යං ද්විත්තං
 ගතීනං අඤ්ඤතරං ගතීං ගවේෂයා නිරයං වා නිරව්ඡානායොනිං වා.
 ඉමං ඛොහං භික්ඛවෙ ආදීනවං දිස්වා එවං වදාමි.

වරං භික්ඛවෙ තිණ්ණන අයොසලාකාය ආදිත්තන සමප්පජ්ජි-
 ලිත්තන සජ්ජානිභූතන සෙතින්ද්‍රියං සමප්පජ්ජිමධං, න තෙව යොන
 විඤ්ඤායොසු සද්දෙසු අනුබ්‍යක්ඛන්ද්‍රියො නිමිත්තභූතො. නිමිත්ත-
 භූතාදගථිතං වා භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං තිට්ඨමානං තිට්ඨයා අනු-
 බ්‍යක්ඛන්ද්‍රියාදගථිතං වා. තස්මිං චෙ සමයෙ කාලං කරොයා
 ධානමෙතං විජ්ජති යං ද්විත්තං ගතීනං අඤ්ඤතරං ගතීං ගවේෂයා
 නිරයං වා නිරව්ඡානායොනිං වා. ඉමං ඛොහං භික්ඛවෙ ආදීනවං
 දිස්වා එවං වදාමි.

වරං භික්ඛවෙ තිණ්ණන නිබ්බාදිත්තන ආදිත්තන සමප්පජ්ජි-
 ලිත්තන සජ්ජානිභූතන සානින්ද්‍රියං සමප්පජ්ජිමධං, න තෙව සාන-
 විඤ්ඤායොසු ගජෙධසු අනුබ්‍යක්ඛන්ද්‍රියො නිමිත්තභූතො. නිමිත්තභූත-
 භූතාදගථිතං වා භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං තිට්ඨමානං තිට්ඨයා අනුබ්‍යක්ඛ-
 න්ද්‍රියාදගථිතං වා. තස්මිං චෙ සමයෙ කාලං කරොයා, ධානමෙතං
 විජ්ජති යං ද්විත්තං ගතීනං අඤ්ඤතරං ගතීං ගවේෂයා නිරයං වා
 නිරව්ඡානායොනිං වා. ඉමං ඛොහං භික්ඛවෙ ආදීනවං දිස්වා එවං
 වදාමි.

වරං භික්ඛවෙ තිණ්ණන චූරෙන ආදිත්තන සමප්පජ්ජිලිත්තන
 සජ්ජානිභූතන ජිහ්වින්ද්‍රියං සමප්පජ්ජිමධං. න තෙව ජිව්හාවිඤ්ඤායොසු
 රූපෙසු අනුබ්‍යක්ඛන්ද්‍රියො නිමිත්තභූතො. නිමිත්තභූතාදගථිතං වා
 භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං තිට්ඨමානං තිට්ඨයා අනුබ්‍යක්ඛන්ද්‍රියාදගථිතං
 වා. තස්මිං චෙ සමයෙ කාලං කරොයා ධානමෙතං විජ්ජති යං
 ද්විත්තං ගතීනං අඤ්ඤතරං ගතීං ගවේෂයා නිරයං වා නිරව්ඡාන-
 යොනිං වා. ඉමං ඛොහං භික්ඛවෙ ආදීනවං දිස්වා එවං වදාමි.

1. ගතිනං - සායා.

වරං භික්‍ෂුවෙ තිණ්‍යාය සත්තියා ආදිත්තාය සමපජ්ජිතාය සජ්ජාති
භූතාය කායිත්‍යයං සමප්පිමධං. න තෙව කායවිකේසෙයොසු ඵොට්ඨබ්බෙසු
අනුබ්‍යඤ්ඤානො නිමිත්තභූතාහො. නිමිත්තභූතාදගථිතං වා භික්‍ෂුවෙ
විඤ්ඤාණං තිට්ඨමානං තිට්ඨයා අනුබ්‍යඤ්ඤාසකාදගථිතං වා, තස්මි
වෙ සමයෙ කාලං කරෙයා යානමෙතං විජ්ජති යං දව්‍යතං ගතීතං
අඤ්ඤතරං ගතීං ගවේජයා නිරයං වා නිරවජානායොනිං වා. ඉමං
බ්‍රාහ්මං භික්‍ෂුවෙ ආදීනවං දිස්වා එවං වදාමි.

වරං භික්‍ෂුවෙ සොත්තා¹, සොත්තං බො පනාහං භික්‍ෂුවෙ වඤ්ඤා²
ජීවිතානං වදාමි, අඵලං ජීවිතානං වදාමි, මොමුහං ජීවිතානං වදාමි.
න තෙව තථාරූපෙ විතකෙක විතකෙකයා යථාරූපානං විතකකානං
වසංගතො සසංඝං භිජෙදයා. ඉමං බ්‍රාහ්මං භික්‍ෂුවෙ ආදීනවං දිස්වා
එවං වදාමි.

තත්‍ර භික්‍ෂුවෙ සුතවා අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකඛති: ත්වධිතු
තාව තත්තාය අයොසලාකාය ආදිත්තාය සමපජ්ජිතාය සජ්ජාතිභූතාය
වක්ඛුත්‍යයං සමප්පිමධං, හන්‍යහං ඉදමෙව මනසිකරොමි, 'ඉති
වක්ඛුං අනිච්චං, රූපා අනිච්චා, වක්ඛුවිඤ්ඤාණං අනිච්චං, වක්ඛු
සම්මසෙසා අනිච්චො, යමිදං වක්ඛුසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදධිතං
සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අනිච්චං.'

තිට්ඨතු තාව තිණ්‍යාන අයොසඩකුතා ආදිත්තො සමපජ්ජ-
ජිතො සජ්ජාතිභූතො සොතිත්‍යයං සමප්පිමධං. හන්‍යහං ඉදමෙව
මනසිකරොමි: 'ඉති සොතං අනිච්චං සද්දං අනිච්චා. සොතවිඤ්ඤාණං
අනිච්චං සොතසම්මසෙසා අනිච්චො, යමිදං සොතසම්මසෙසපච්චයා
උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි
අනිච්චං'.

තිට්ඨතු තාව තිණ්‍යාන නිබ්බාදනො ආදිත්තො සමපජ්ජජිතො
සජ්ජාතිභූතො සාතිත්‍යයං සමප්පිමධං. හන්‍යහං ඉදමෙව මනසි
කරොමි: 'ඉති සාතං අනිච්චං, ගන්ධං අනිච්චා, සාතවිඤ්ඤාණං
අනිච්චං සාතසම්මසෙසා අනිච්චො, යමිදං සාතසම්මසෙසපච්චයා
උපපජ්ජති වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අනිච්චං.'

තිට්ඨතු තාව තිණ්‍යාන බුරොන ආදිත්තො සමපජ්ජජිතො
සජ්ජාතිභූතො ජීවහිත්‍යයං සමප්පිමධං. හන්‍යහං ඉදමෙව මනසි.
කරොමි: 'ඉති ජීව්‍යා අනිච්චා රසා අනිච්චා ජීව්‍යාවිඤ්ඤාණං අනිච්චං
ජීව්‍යාසම්මසෙසා අනිච්චො, යමිදං ජීව්‍යාසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති
වෙදධිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමි අනිච්චං.'

1. සුතං - සි 1, 2

2. වජ්ජං - සා.

තිට්ඨතු තාව තිණ්ඛාය සත්තියා ආදිත්තාය සමපජ්ජිතාය සජ්ජාති
භූතාය කායිජ්ජයං සමංලිමධං, හන්තං ඉදමෙව මනසිකරොමි.
“ඉති කායො අනිවෙදා, චොට්ඨංඛා අනිවෙදා, කායවිඤ්ඤාණං අනිවෙදං,
කායසම්මසෙසා අනිවෙදා, යමිදං කායසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති
වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමයි අනිවෙදං.”

තිට්ඨතු තාව සොත්තං, හන්තං ඉදමෙව මනසිකරොමි, “ඉති
මනො අනිවෙදා, ධම්මා අනිවෙදා, මනො විඤ්ඤාණං අනිවෙදං,
මනොසම්මසෙසා අනිවෙදා, යමිදං මනොසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති
වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමයි අනිවෙදං.”

එවං පස්සං භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො වක්ඛුස්සෙයි
නිබ්බිදුති, රූපෙසුපි නිබ්බිදුති, වක්ඛුවිඤ්ඤාණෙපි නිබ්බිදුති,
වක්ඛුසම්මසෙසෙපි නිබ්බිදුති. යමිදං වක්ඛුසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති
වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමයි නිබ්බිදුති,
-පෙ- යමිදං මනොසම්මසෙසපච්චයා උපපජ්ජති වෙදයිතං සුඛං වා
දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමයි නිබ්බිදුති, නිබ්බිදං විරජ්ජති,
විරාගා විමුච්චති, විමුක්ඛස්මිං විමුක්ඛමිති ඤාණං භොති, ඛිණ්ණා ජාති,
වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තංයාති පච්චානාති.
අයං ඛො භික්ඛවෙ ආදිත්තපරියායො ධම්මපරියායොති.

1. 18. 9

හත්ථපාදුපමසුතතං

236. හත්ථසු භික්ඛවෙ සති ආදනනිකෙඛපනං පඤ්ඤයති.
පාදෙසු සති අභික්ඛමපට්ඨකමො පඤ්ඤයති. පඤ්ඤසු සති සමිඤ්ජන¹
පසාරණං පඤ්ඤයති. කුළීසමීං සති ජීසව්ජා පිපාසා පඤ්ඤයති.
එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ වක්ඛුස්මිං සති වක්ඛුසම්මසෙසපච්චයා
උපපජ්ජති අජ්ඣන්තං සුඛං දුක්ඛං². සොතස්මිං සති සොතසම්මසෙසපච්චයා
උපපජ්ජති අජ්ඣන්තං සුඛං දුක්ඛං. සාතස්මිං සති සාතසම්මසෙසපච්චයා
උපපජ්ජති අජ්ඣන්තං සුඛං දුක්ඛං. ජීව්ජාය සති ජීව්ජාසම්මසෙසපච්චයා
උපපජ්ජති අජ්ඣන්තං සුඛං දුක්ඛං. කායස්මිං සති කායසම්මසෙසපච්චයා
උපපජ්ජති අජ්ඣන්තං සුඛං දුක්ඛං. මනස්මිං සති මනොසම්මසෙසපච්චයා
උපපජ්ජති අජ්ඣන්තං සුඛං දුක්ඛං.

හත්ථසු භික්ඛවෙ අසති ආදනනිකෙඛපනං න පඤ්ඤයති,
පාදෙසු අසති අභික්ඛමපට්ඨකමො න පඤ්ඤයති, පඤ්ඤසු අසති
සමිඤ්ජන පසාරණං න පඤ්ඤයති, කුළීසමීං අසති ජීසව්ජා පිපාසා
න පඤ්ඤයති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ වක්ඛුස්මිං අසති වක්ඛුසම්මසෙ-
සපච්චයා නුපපජ්ජති අජ්ඣන්තං සුඛං දුක්ඛං. සොතස්මිං අසති -පෙ-
සාතස්මිං අසති -පෙ- ජීව්ජාය අසති ජීව්ජාසම්මසෙසපච්චයා නුපපජ්ජති
අජ්ඣන්තං සුඛං දුක්ඛං. කායස්මිං අසති -පෙ- මනස්මිං අසති මනො
සම්මසෙසපච්චයා නුපපජ්ජති අජ්ඣන්තං සුඛං දුක්ඛං.

1. සමිඤ්ජන - මිත්‍රය.

2. සුඛදුක්ඛං - සතුට.

1. 18. 10

දුතියහත්ථාදුපමසුත්තං

237. හතෙසු භික්ඛවෙ සති ආදනනිකෙඛපනං හොති, පාදෙසු සති අභික්කමපටික්කමො හොති. පට්ඨෙසු සති සමමිඤ්ජනපසාරණං හොති. කුච්ඡිසමිං සති ජීසවජා පිපාසා හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ චක්ඛුසමිං සති චක්ඛුසමෙසසපච්චයා උපපජ්ජති අජ්ඣන්තං සුඛං දුක්ඛං. සොතසමිං -පෙ- සාතසමිං -පෙ- ජීවහාය -පෙ- කායසමිං -පෙ- මනසමිං සති මනොසලෙසසපච්චයා උපපජ්ජති අජ්ඣන්තං සුඛං දුක්ඛං.

හතෙසු භික්ඛවෙ අසති ආදනනිකෙඛපනං න හොති, පාදෙසු අසති අභික්කමපටික්කමො න හොති. පට්ඨෙසු අසති සමමිඤ්ජන පසාරණං න හොති, කුච්ඡිසමිං අසති ජීසවජා පිපාසා න හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ චක්ඛුසමිං අසති චක්ඛුසමෙසසපච්චයා නුපපජ්ජති අජ්ඣන්තං සුඛං දුක්ඛං. සොතසමිං අසති -පෙ- සාතසමිං අසති -පෙ- ජීවහාය අසති -පෙ- කායසමිං අසති -පෙ- මනසමිං අසති මනොසලෙසසපච්චයා නුපපජ්ජති අජ්ඣන්තං සුඛදුක්ඛං.

සමුද්ඛවග්ගො අට්ඨාරසමො¹

තත්තුද්දනං:

දෙව සමුද්ධා බාලිසිකො බිරරුකෙඛන කොට්ඨිතො
කාමහු උද්ධි වෙව ආදිකෙතන ව අට්ඨම.
හත්ථාදුපමා දෙවති වග්ගො තෙන පවුච්චති.

1. සමනෙතා - සි 1,2

19. ආසිවිසවගො

1. 19. 1

ආසිවිසොපමසුත්තං

238. එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා සාවස්ථියං උභරති ජෙතවනෙ අනාරාමිණධිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති හදනෙති. තෙ භික්ඛු හගවතො පව්වසෙසාසු. හගවා එතදවොච:

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වත්තාරො ආසිවිසා¹ උග්ගතෙජා සොරවිසා. අථ පුරිසො ආගවෙජ්‍යා ජීවිතුකාමො අමරිතුකාමො සුඛකාමො දුක්ඛපටිකකුලො², තමෙනං එවං වදෙය්‍යු: “ඉමෙ තෙ අමෙහා පුරිස, වත්තාරො ආසිවිසා උග්ගතෙජා සොරවිසා කාලෙනකාලං වුට්ඨාපෙනඛො, කාලෙන කාලං නභාපෙනඛො,³ කාලෙන කාලං භොජෙනඛො, කාලෙන කාලං සංවෙසෙනඛො⁴; යද ව ඛො තෙ අමෙහා පුරිස, ඉමෙසං වතුත්තං ආසිවිසානං උග්ගතෙජානං සොරවිසානං අඤ්ඤතරො වා අඤ්ඤතරො වා කුප්පිස්සති: තතො ත්වං අමෙහා පුරිස මරණං වා නිගව්ඡ්ඡි⁵ මරණමත්තං වා දුක්ඛං: යනෙත අමෙහා, පුරිස කරණියං තං කරොහි⁶ ති,

අථ ඛො සො භික්ඛවෙ පුරිසො භීතො වතුත්තං ආසිවිසානං උග්ගතෙජානං සොරවිසානං යෙන වා තෙන වා පලායෙථ, තමෙනං එවං වදෙය්‍යු: ඉමෙ තෙ⁷ අමෙහා පුරිස, පඤ්චධකා පච්චත්ථිකා පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්භො⁸ යඤ්චනං පසස්සසාම තඤ්ච ජීවිතා වොරොපෙස්සාමාති; යනෙත අමෙහා පුරිස කරණියං තං කරොහිති. අථ ඛො සො භික්ඛවෙ පුරිසො භීතො වතුත්තං ආසිවිසානං උග්ගතෙජානං සොරවිසානං, භීතො පඤ්චත්තං වධකානං පව්වත්ථිකානං යෙන වා තෙන වා පලායෙථ.

තමෙනං එවං වදෙය්‍යු: අයං තෙ අමෙහා පුරිස ජට්ඨො අනතරවරො වධකො උක්ඛිත්තාසිකො පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්භො යඤ්චනං පසස්සසාමී තඤ්ච සිරො පාතෙස්සාමීති⁸ යනෙත අමෙහා පුරිස කරණියං තං කරොහිති. අථ ඛො සො භික්ඛවෙ පුරිසො භීතො වතුත්තං ආසිවිසානං උග්ගතෙජානං සොරවිසානං, භීතො පඤ්චත්තං වධකානං පව්වත්ථිකානං භීතො, ජට්ඨස්ස අනතරවරස්ස වධකස්ස උක්ඛිත්තාසිකස්ස යෙන වා තෙන වා පලායෙථ.

1. ආසිවිසා - ස්‍යා
2. දුක්ඛපටිකකුලො - මජ්ඣිම, දුක්ඛපටිකකුලො - ස්‍යා.
3. නභාපෙනඛො - මජ්ඣිම, ස්‍යා, සි2.
4. සංවෙසෙනඛො - ස්‍යා, PTS
5. නිගව්ඡ්ඡි - සි 1, 2.
6. ඉමෙ ඛො - මජ්ඣිම.
7. අනුබ්භො - සි2, මජ්ඣිම.
8. පාතෙස්සාමී - සි 1, 2.

සො පසෙසයා සුඤ්ඤං ගාමිං: යඤ්ඤදෙව සරං පටිසෙයා රික්ඛකඤ්ඤෙව පටිසෙයා, තුව්ඡකඤ්ඤෙව පටිසෙයා, සුඤ්ඤකඤ්ඤෙව පටිසෙයා, යඤ්ඤදෙව භාජනං පටිමසෙයා, රික්ඛකඤ්ඤෙව පටිමසෙයා තුව්ඡකඤ්ඤෙව පටිමසෙයා, සුඤ්ඤකඤ්ඤෙව පටිමසෙයා. තමෙන ඵලං වදෙය්‍යා: ඉදනමෙහා පුරිස, ඉමං සුඤ්ඤං ගාමිං වොරා ගාමසාතකා වධිස්සන්ති,¹ යතො අමෙහා පුරිස, කරණියං නං කරොහිති.

අථ ඛො සො භික්ඛවෙ පුරිසො භිතො වතුන්නං ආසිවිසානං උග්ගතෙජානං සොරවිසානං, භිතො පඤ්ඤානං වධකානං පට්ඨජීකානං, භිතො ඡට්ඨස්ස අනතරවරස්ස වධකස්ස උක්ඛින්නාසිකස්ස, භිතො වොරානං ගාමසාතකානං යෙන වා තෙන වා පලායෙථ. සො පසෙසයා මහන්නං උදකණ්ණං, ඔරිමංතිරං සාසඬං සප්පිහයං පාරිමංතිරං ඛෙමං අප්පට්ඨයං, නස්ස² නාවා සන්නාරණි උත්තරසෙතු වා අපරාපරං³ ගමනාය.

අථ ඛො භික්ඛවෙ තස්ස පුරිසස්ස ඵලමස්ස: 'අයං ඛො මහා-උදකණ්ණංවො, ඔරිමඤ්ඤා තීරං සාසඬං සප්පිහයං, පාරිමංතිරං ඛෙමං අප්පට්ඨයං; නස්සි ව නාවා සන්නාරණි උත්තරසෙතු වා අපරාපරං ගමනාය, යනනුනාහං තිණකට්ඨසාධාපලාසං සංකඩ්ඪිකා කුලලං බන්ධිකා තං කුලලං භික්ඛාය හතෙහි ව පාදෙහි ව වායමමානො සොජීනා පාරං ගවෙජයානං.' අථ ඛො සො භික්ඛවෙ පුරිසො තිණකට්ඨසාධාපලාසං සංකඩ්ඪිකා කුලලං බන්ධිකා තං කුලලං නිස්සාය හතෙහි ව පාදෙහි ව වායමමානො සොජීනා පාරං ගවෙජයා, තිණණ්ණං පාරගතො ඵලෙ තිට්ඨති බ්‍රාහ්මණො.

උපමා ඛො ම්‍යායං භික්ඛවෙ, කතා අස්සස්ස විඤ්ඤපනස්සාය, අයඤ්ඤවෙස්ස අපො: වත්තාරො ආසිවිසා උග්ගතෙජා සොරවිසාති ඛො භික්ඛවෙ, වතුන්නං⁴ මහාභුතානං අධිවචනං, පට්ඨිධාතුයා ආපොධාතුයා තෙජොධාතුයා වායොධාතුයා.

පඤ්ඤා වධකා පට්ඨජීකාති ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං⁵ උපාදනකඛිකානං අධිවචනං, සෙය්‍යථිදං- රුප්පාදනකඛිකස්ස, වෙදනුපාදනකඛිකස්ස, සංඤ්ඤාපාදනකඛිකස්ස, සංඛාරුපාදනකඛිකස්ස විඤ්ඤාණුපාදනකඛිකස්ස. ඡට්ඨං අනතරවරො වධකො උක්ඛින්නාසිකොති ඛො භික්ඛවෙ, නස්සරාගස්සනං අධිවචනං. සුඤ්ඤං ගාමොති ඛො භික්ඛවෙ, ඡතෙනං⁶ අජ්ඣන්තකානං ආයතනානං අධිවචනං.

1. පටිසන්ති -- මජ්ඣ.

2. න වස්ස සි - 1, 2. මජ්ඣ.

3. අපරාපරං -- මජ්ඣ., අපාරපාරං සි2.

4. වතුන්නං සි2.

5. පඤ්ඤානං -- සි2.

6. ඡතෙනං -- සි2.

වක්ඛුතො වෙපි නං භික්ඛවෙ පණ්ඩිතො ව්‍යතො මෙධාවී උපපරික්ඛති, රිත්තකණ්ණෙව ඛායති, තුව්ඡකණ්ණෙව ඛායති, සුඤ්ඤකණ්ණෙව ඛායති. සොතතො වෙපි නං භික්ඛවෙ -පෙ- සාතතො වෙපි නං භික්ඛවෙ -පෙ- ජිව්හාතො වෙපි නං භික්ඛවෙ -පෙ- කායතො වෙපි නං භික්ඛවෙ -පෙ- මනතො වෙපි නං භික්ඛවෙ පණ්ඩිතො ව්‍යතො මෙධාවී උපපරික්ඛති; රිත්තකණ්ණෙව ඛායති, තුව්ඡකණ්ණෙව ඛායති, සුඤ්ඤකණ්ණෙව ඛායති.

වොරා ගාමසාතකාති ඛො භික්ඛවෙ, ජනෙතං බාහිරානං ආයතනානං අධිවචනං. වක්ඛු භික්ඛවෙ හඤ්ඤති මනාපාමනාපෙසු රූපෙසු, සොතං හඤ්ඤති මනාපාමනාපෙසු සද්දෙසු, සාතං හඤ්ඤති මනාපාමනාපෙසු ගන්ධෙසු, ජිව්හා හඤ්ඤති මනාපාමනාපෙසු රසෙසු, කායො හඤ්ඤති මනාපාමනාපෙසු ථොට්ඨබ්බෙසු. මනො හඤ්ඤති මනාපාමනාපෙසු ධර්මෙසු.

මහාඋදකණ්ණවොති ඛො භික්ඛවෙ, වතුන්තනං ඔසානං අධිවචනං: කාමොසසස, හවොසසස, දිට්ඨොසසස, අවිජ්ජාසසස. ඔරිමං තීරං සාසඬකං සප්පට්ඨයනති ඛො භික්ඛවෙ සක්කායසෙසනං අධිවචනං. පාරිමං තීරං ඛෙමං අප්පට්ඨයනති ඛො භික්ඛවෙ, නිබ්බානසෙසනං අධිවචනං. කුලලනති ඛො භික්ඛවෙ, අරියසෙසනං අට්ඨබ්බිකසස මග්ගසස අධිවචනං, සෙය්‍යථිදං: සම්මාදිට්ඨියා සම්මාසඬකප්පසස සම්මාවාචාය සම්මාකමන්තසස, සම්මාආජිවසස, සම්මාවායාමසස, සම්මාසතියා, සම්මාසමාධිසස. හතෙති ව පාදෙති ව වායමමානොති ඛො භික්ඛවෙ විරියාරම්භසෙසනං අධිවචනං. තිණණ්ණං පාරගතො ථලෙ තිට්ඨති බ්‍රාහ්මණොති ඛො භික්ඛවෙ, අරහතො එතං අධිවචනනති.

1. 19. 2

රජ්ජමසුත්තං.

239. තිහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු දිට්ඨව ධම්මෙ සුබ්බසාමනසසබ්බුලො විහරති, යොනි වසස ආරද්ධා හොති ආසවානං ඛයාය. කතමෙහි තිහි: ඉන්ද්‍රියෙසු ගුණභ්‍යාමො හොති, හොජනෙ මත්තඤ්ඤා, ජාගරියං අනුසුතෙනා.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුණභ්‍යාමො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු වක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්බඤ්ජනග්ගාහී, යතවාධිකරණමෙනං වක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනසසා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාසසවේයස්ස, තසස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති වක්ඛුන්ද්‍රියං, වක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති;

සොනෙන සංදං සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගන්ධං සාධිතා -පෙ- ජීව්හාය රසං සාධිතා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨංඛං චුඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභාවාහි භොති නානුබ්බංඤ්ජනභාවාහි. යඤ්ඤාධිකරණමෙන මනිඤ්ඤායං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාසස්වෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනිඤ්ඤායං, මඛිඤ්ඤායෙ සංවරං ආපජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සුභුමියං වාතුමුඛපාපපෙ ආජ්ඣාඤ්ඤායො යුත්තො අස්ස¹ ඔධ්මපනොදෙ² තමෙනං දක්ඛා යොග්ගාවරියො අස්සධම්ම- සාරථි අභිරුහිතා වාමෙන හඤ්ඤා රක්ඛියො ගහෙතා දක්ඛණෙන හඤ්ඤා පනොදං ගහෙතා යෙනිවජ්ජං යදිවජ්ජං සාරෙය්‍යපි පච්චා- සාරෙය්‍යපි එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉදෙසං ඡන්තං ඉඤ්ඤානං ආරක්ඛාය සික්ඛති. සඤ්ඤාමාය සික්ඛති, දමාය සික්ඛති, උපසමාය සික්ඛති, එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉඤ්ඤායෙසු ගුණද්වාරො භොති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු භොජනෙ මත්තඤ්ඤා භොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසංඛායොනියො ආහාරං ආහාරෙති: 'නෙව දවාය න මදය න මණ්ඩනාය න විභුසනාය, යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ධීනියා යාපනාය විහිංසුපරතියා බ්‍රහ්මවරියානුග්ගහාය, ඉති පුරාණංඤ්ඤා වෙදනං පටිහංඛාමි, නවංඤ්ඤා වෙදනං න උප්පාදෙස්සාමි, යාත්‍රා ව මෙ හවිස්සති අනවජ්ජනා ව එසුචිභාරො වා'ති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරියො වණං³ ආලිමෙඨය්‍ය. යාවදෙව රොපනත්ථාය⁴ සෙය්‍යථා වා පන අසංඛං අබ්‍රහ්මණස්ස යාවදෙව භාරස්ස නික්ඛරණත්ථාය; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසංඛායොනියො ආහාරං ආහාරෙති. නෙව දවාය න මදය න මණ්ඩනාය, න විභුසනාය, යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ධීනියා යාපනාය විහිංසුපරතියා බ්‍රහ්මවරියානුග්ගහාය, ඉති පුරාණංඤ්ඤා වෙදනං පටිහංඛාමි, නවංඤ්ඤා වෙදනං න උප්පාදෙස්සාමි, යාත්‍රා ව මෙ හවිස්සති අනවජ්ජනා ව එසුචිභාරො වාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු භොජනෙ මත්තඤ්ඤා භොති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු ජාගරියං අනුයුත්තො භොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු දිවසං වඛ්ඤාමෙන නිසජ්ජාය ආවරණියෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරියොධෙති,

1. අස්ස ධීනො -- ස්වා, මජ්ඣ.

2. ඔධ්මපනොදෙ -- ස්වා.

3. වණං -- ස්වා.

4. රොපනත්ථාය -- ඩි 1, 2. රොපනත්ථාය -- ස්වා.

රක්ඛියා පටමං යාමං වඩ්ඤාමෙන නිසසජ්ජාය ආවරණියෙහි ධම්මෙහි විතතං පරිසොධෙති, රක්ඛියා මජ්ඣමං යාමං දක්ඛිණෙන පසෙසන සීහසෙය්‍යං කප්පෙති පාදෙ පාදං අවවාධාය සතො සම්පජානො උට්ඨානසඤ්ඤං මනසිකරිත්වා. රක්ඛියා පටමං යාමං පච්ඡුට්ඨාය වඩ්ඤාමෙන නිසසජ්ජාය ආවරණියෙහි ධම්මෙහි විතතං පරිසොධෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ජාගරියං අනුයුතො හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, තීහි ධම්මෙහි සමනතාගතො භික්ඛු දිට්ඨව ධම්මෙ සුඛසොමනස්සබ්බහුලො විහරති; යොනි වස්ස ආරභා හොති ආසවානං ඛයායාති.

1. 19. 3

කුමමාපමසුත්තං

240. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, කුමමා කච්ඡපො සංයනහසමයං අනු නදීතීරෙ ගොවරපසුතො අහොසි; සිගාලොපි ඛො භික්ඛවෙ සංයනහ- සමයං අනුනදීතීරෙ ගොවරපසුතො හොති. අද්දසා ඛො භික්ඛවෙ කුමමා කච්ඡපො සිගාලං දුරතොව ගොවරපසුතං, දිස්වාන සොණ්ඨි පඤ්චමානි අඛානි සකෙ කපාලෙ සමොදගිත්වා අප්පොසසුතො තුණ්හි භූතො සංකසායති¹. සිගාලොපි ඛො භික්ඛවෙ අද්දස කුමමං කච්ඡපා දුරතොව,² දිස්වාන යෙන කුමමා කච්ඡපො තෙනුපඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිත්වා කුමමං කච්ඡපං පච්ඡුපට්ඨිතො අහොසි; යද්දං කුමමා කච්ඡපො සොණ්ඨිපඤ්චමානං අඛානං අඤ්ඤතරං වා අඤ්ඤතරං වා අඛානං අභිනික්ඛාමෙස්සති, තස්මිං නං ගහෙත්වා උද්දලිත්වා බාදිස්සාමිති. යද් ඛො භික්ඛවෙ කුමමා කච්ඡපො සොණ්ඨිපඤ්චමානං අඛානං අඤ්ඤතරං වා අඤ්ඤතරං වා අඛානං න අභිනික්ඛාමෙසි, අථ සිගාලො කුමමො නිබ්බිජ්ජ පකකමි. ඔතාරං අලහමානො.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තුමෙහපි මාරො පාපිමා සතතං සමීතං පච්ඡුපට්ඨිතො; 'අප්පෙවනාමාහං ඉමෙයං වක්ඛුතො වා ඔතාරං ලභෙය්‍යං, සොනතො වා ඔතාරං ලභෙය්‍යං, සානතො වා ඔතාරං ලභෙය්‍යං, ජිව්හාතො වා ඔතාරං ලභෙය්‍යං, කායතො වා ඔතාරං ලභෙය්‍යං, මනතො වා ඔතාරං ලභෙය්‍යං'නති.

තස්මාතිහභික්ඛවෙ ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහකඤ්ඤාරා විහරථ, වක්ඛුතා රූපං දිස්වා මා නිමිත්තභ්‍යාහිතො අහුවස්, මානුබ්‍යඤ්ජනභ්‍යාහිතො යත්වාධිකරණමෙනං වක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුත- විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මො අනවාසසවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජථ, රක්ඛථ වක්ඛුන්ද්‍රියං, වක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජථ.

1. සංකලායති — අධ්‍යක්ෂා.

2. දුරතොව ගොවරපසුතං — මජ්ඣං, ස්වා.

සොනෙන සඳ්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගන්ධං සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජීවහාය රසං සාධිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨංඛං චුඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය මා නිමිත්තභාවිනො අනුච්ඡේදා, මානුඤ්ඤානභාවිනො, යඤ්ඤාධිකරණමෙන මනිජ්ජයං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාසස්වෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජථ, රක්ඛථ මනිජ්ජයං, මනිජ්ජයෙ සංවරං ආපජ්ජථ. යතො ඛො තුමෙහ භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියෙස්ස ගුණභාරා විහරිස්සථ, අථ තුමෙහෙහිපි මාරො පාපිමා නිබ්බිජ්ජ පසංකම්ඤ්ජති ඔතාරං අලභමානො තුමෙහොව සිගාලොති.

තුමොව අඛාති සකෙ කපාලෙ
සමොදහං භික්ඛු මනො විතකෙක
අනිස්සිතො අඤ්ඤාමහෙය්‍යානො
පරිනිබ්බුතො න උපවදෙය්‍ය කඤ්චති.

1. 19. 4

දුරුක්ඛනෙධාපමසුත්තං

241. එකං සමයං හගවා අයොජකං¹ විහරති ගඛාය නදියා තීරෙ, අඳ්දසා ඛො හගවා මහන්තං දුරුක්ඛන්ධං ගඛාය නදියා සොනෙන වුය්‍යමානං, දිස්වාන භික්ඛු ආමනෙතස්සි, පසංසථ නො තුමෙහ භික්ඛවෙ අමුං මහන්තං දුරුක්ඛන්ධං ගඛාය නදියා සොනෙන වුය්‍යමානති? එවමෙහෙනෙ.

සවෙ ඛො භික්ඛවෙ දුරුක්ඛනෙධා න ඔරිමං තීරං උපගව්ජති, න පාරිමං තීරං උපගව්ජති, න මජ්ඣෙක සංසිද්ධස්සති, න ඵලෙ උසසිද්ධස්සති න මනුස්සභාවාහො හවිස්සති, න අමනුස්සභාවාහො හවිස්සති, න ආවට්ඨභාවාහො හවිස්සති, න අනෙතාපුති හවිස්සති: එවං හි සො භික්ඛවෙ දුරුක්ඛනෙධා සමුද්දනිකො හවිස්සති, සමුද්දපොභො සමුද්දපබ්බාරො. තං කිස්ස හෙතු, සමුද්දනිකො භික්ඛවෙ, ගඛාය නදියා සොනො, සමුද්දපොභො, සමුද්දපබ්බාරො.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සවෙ තුමෙහපි න ඔරිමං තීරං උපගව්ජථ² න පාරිමං තීරං උපගව්ජථ න මජ්ඣෙක සංසිද්ධස්සථ, න ඵලෙ උසසිද්ධස්සථ, න මනුස්සභාවාහො හෙස්සථ³ න අමනුස්සභාවාහො හෙස්සථ, න ආවට්ඨභාවාහො හෙස්සථ, න අනෙතාපුති හවිස්සථ. එවං තුමෙහ භික්ඛවෙ නිබ්බානානිකා හවිස්සථ, නිබ්බානපොභො නිබ්බානපබ්බාරො. තං කිස්ස හෙතු: නිබ්බානානිකා භික්ඛවෙ සමොද්ධි, නිබ්බානපොභො, නිබ්බානපබ්බාරාති.

1. කෙ:සමයං - මජ්ඣ.

2. උපගව්ජිත - සී1.

3. ගහෙස්සති - මජ්ඣ.

එවි. වුනෙහි අඤ්ඤාතරො භික්ඛු හගවනතං එතදවොච: කිනතු
 ටො හනෙහි ඔරිමංතීරං? කිං පාරිමංතීරං? කො මජ්ඣෙක සංසාදෙ? ¹
 කො ඵලෙ උසසාදෙ? කො මනුසසග්ගාහො? කො අමනුසසග්ගාහො?
 කො ආවට්ටග්ගාහො? කො අනෙතාපුත්තිභාවොති?

ඔරිමංතීරනති ටො භික්ඛු, ජනෙතං අජ්ඣාත්තිකානං ආයතනානං
 අධිවචනං, පාරිමංතීරනති ටො භික්ඛු ජනෙතං බාහිරානං ආයතනානං
 අධිවචනං. මජ්ඣෙක සංසාදෙති ටො භික්ඛු, නන්දිරාගසෙසනං අධිවචනං.
 ඵලෙ උසසාදෙති ටො භික්ඛු අසම්මානසෙසනං අධිවචනං. කතමො ච
 භික්ඛු මනුසසග්ගාහො, ඉධ භික්ඛු ගිහිති සංසට්ඨා විහරති සහනන්දී
 සහසොකී සුචිතෙසු සුචිතො දුක්ඛිතෙසු දුක්ඛිතො උපපන්නෙසු කිච්ච
 කරණියෙසු අත්තනා වොයොගං ආපජ්ජති, අයං වුච්චති භික්ඛු,
 මනුසසග්ගාහො. කතමො ච භික්ඛු, අමනුසසග්ගාහො: ඉධ භික්ඛු
 එකච්චො අඤ්ඤාතරං දෙවනිකායං පඤ්ඤාය භුග්ගවරියං වරති: 'ඉමිනාහං
 සිලෙන වා වනෙන වා තපෙන වා භුග්ගවරියෙන වා දෙවො වා
 හවිසසාමි දෙවඤ්ඤාතරො වා'ති. අයං වුච්චති භික්ඛු, අමනුසසග්ගාහො.
 ආවට්ටග්ගාහොති ටො භික්ඛු, පඤ්ඤාතෙතං කාමගුණානං
 අධිවචනං, කතමො ච භික්ඛු අනෙතාපුත්තිභාවො: ඉධ භික්ඛු එකච්චො
 දුස්සිලො හොති පාපධමෙවො. අසුචි සංකප්පසරසමාවාරො පටිච්ඡන්ත-
 කම්මනෙතො අසසම්මොකා සමණපටිඤ්ඤා අභුග්ගවාරි භුග්ගවාරිපටිඤ්ඤා
 අනෙතාපුති අවසසුතො කසම්බුජාතො,² අයං වුච්චති භික්ඛු,
 අනෙතාපුතිභාවොති.

තෙන ටො පන සමයෙන නන්දෙ ගොපාලකො හගවතො
 අවිදුරෙ ධිතො හොති; අථ ටො නන්දෙ ගොපාලකො හගවනතං
 එතදවොච; අහං ටො හනෙහි න ඔරිමංතීරං උපගච්ඡාමි, න පාරිමංතීරං
 උපගච්ඡාමි, න මජ්ඣෙක සංසිද්ධිසාමි, න ඵලෙ උසසිද්ධිසාමි, න
 මනුසසග්ගාහො ගහිසසති³ න අමනුසසග්ගාහො ගහිසසති, න ආවට්ටග්ගා-
 හො ගහිසසති. න අනෙතාපුති හවිසසාමි; උභෙය්වාහං හනෙහි
 හගවතො සතතිකෙ පබ්බජ්ජං උභෙය්වාහං උපසම්පදනති.

තෙන හි තිං නන්ද, සාමිකානං ගාවො නිය්‍යාදෙහිති⁴ ගම්සසතති
 හනෙහි ගාවො වච්ඡගිද්ධිනියොති, නිය්‍යාදෙහෙව තිං නන්ද, සාමිකානං
 ගාවොති. අථ ටො නන්දෙ ගොපාලකො සාමිකානං ගාවො නිය්‍යා
 දෙත්වා යෙන හගවා තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා හගවනතං
 එතදවොච; නිය්‍යාදිතා හනෙහි සාමිකානං ගාවො, උභෙය්වාහං
 හනෙහි හගවතො සතතිකෙ පබ්බජ්ජං උභෙය්වාහං උපසම්පදනති.

1. සංසිද්ධෙ . මජ්ඣ., සු., සි1.

2. කසම්බුකජාතො - සු.,

3. ගහෙසසති - මජ්ඣ., අට්ඨකථා,

4. නිය්‍යාදෙහිති - මජ්ඣ.,

අලඝ්ඵො ඛො නන්දො ගොපාලකො හගවතො සංතීර්ණ පබ්බජිතං,
අලඝ්ඵපසමපදං; අවිරුපසමපකො ව පනායසො නන්දො එකො
වුපකට්ඨො අසමකො ආනාපි පහිතතො විහරතො න විරසෙව
යසසකාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජනී
තදනුත්තරං බ්‍රහ්මවරියපරියොසානං දිට්ඨං ධර්මෙ සයං අභිඤ්ඤා
සංවිකිකා උපසමපජ්ජ විහාසි, ථිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං කතං
කරණියං නාපරං ඉත්තකායාති අබ්භංගොසි, අඤ්ඤාතරො ව පනායසො
නන්දො අරහතං අහොසිති.

1. 19. 5

දුතිය දුරුකඛන්ධාපමසුත්තං.

242. එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා කිම්බිලායං¹ විහරති
ගඬාය නදියා තීරෙ. අඤ්ඤා ඛො හගවා මහනාං දුරුකඛන්ධං ගඬාය
නදියා සොතෙන වුයාමානං, දිස්වාන භික්ඛු ආමන්තසි: පසසථ
තො තුමෙහ භික්ඛුවෙ අමුං මහනාං දුරුකඛන්ධං ගඬාය නදියා
සොතෙන වුයාමානනති? එවං හතො. -පෙ- [විජාරෙතඛං]

එවං වුතො ආයසො කිම්බිලො² හගවනාං එතදවොච: කිනතු
ඛො හතො ඔරිමංතීරං? -පෙ- [විජාරෙතඛං] කතමො ව කිම්බිල,
අනොපුත්තිභාවො: ඉධ කිම්බිල භික්ඛු අඤ්ඤතරං සංකිලිට්ඨං
ආපක්ඛං ආපතො හොති යථාරූපාය ආපක්ඛියා වුයානං³ පඤ්ඤායති,
අයං වුච්චති කිම්බිල, අනොපුත්තිභාවොති.

1. 19. 6

අවසුත්තපරියායසුත්තං

243. එකං සමයං හගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථසී.
නිග්‍රොධාරාමෙ. තෙන ඛො පන සමගො කාපිලවත්ථානං⁴ සකායානං
නවං සන්ථාරං අවිරකාරිතං හොති, අනර්ඛාවුත්ථං සමඤ්ඤන වා
බ්‍රහ්මඤ්ඤන වා කෙතථි වා මනුසසහුතෙන. අථ ඛො කාපිලවත්ථා
සකායා යෙන හගවා තෙත්ථපසංකම්පු උපසංකම්පිතා හගවනාං අභිවාදෙකා
එකමනා. නිසීදිංසු, එකමනා නිසිකා ඛො කාපිලවත්ථා සකායා
හගවනා. එතදවොචු;

1. කිම්බිලායං - මජ්ඣ.
2. කිම්බිලො - මජ්ඣ.
3. න වුයානං, - මජ්ඣ. සා.
4. කපිලවත්ථාසිතං - සා.

ඉධ හතොත කාපිලවස්ථානං සක්කානං නවං සන්ථාගාරං අවිරකාරිතං
හොති, අනාජ්ඣාචුක්ඛං සමඤ්ඤාන වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤාන වා කෙනචි වා
මනුස්සභූතෙ , තං හතොත හගවා පටිමං පරිභුඤ්ඤාතු, හගවතා පටිමං
පරිභුතං පටිමං කාපිලවස්ථානං සක්කා පරිභුඤ්ඤාසන්නි; තදස්ස
කාපිලවස්ථානං සක්කානං දීඝරන්තං භිතාය සුඛායාති. අධිවාසෙසි
හගවා තුණ්හිභාවෙන.

අථ ඛො කාපිලවස්ථානං සක්කා හගවතො අධිවාසනං විදිකා
උට්ඨායාසනා හගවතං අභිවාදෙකා පදකඛ්ඤා කකා යෙන නවං
සන්ථාගාරං තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු, උපසඤ්ඤාමිංසු සඤ්ඤානපරිං සන්ථාගාරං
සන්ථාපෙකා¹ ආසනාති පඤ්ඤාපෙකා උදකමණිකං පතිට්ඨාපෙකා
තෙලපදීපං ආරොපෙකා යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු, උපසඤ්ඤාමිංසු
හගවතං එතදවොචුං: සඤ්ඤානපරිසක්කං හතොත සන්ථාගාරං, ආසනාති
පඤ්ඤානාති උදකමණිකො පතිට්ඨාපිතො, තෙලපදීපො ආරොපිතො
යස්සදති හගවා කාලං මඤ්ඤාති.²

අථ ඛො හගවා නිවාසෙකා පන්තවීවරං ආදාය සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙකා
යෙන නවං සන්ථාගාරං තෙනුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිංසු පාදෙ පක්ඛා-
ලෙකා සන්ථාගාරං පටිසිකා මජ්ඣමථමිහං නිසසාය පුරුකාභිමුඛො
නිසිදි. භික්ඛුසංඝෙකාපි ඛො පාදෙ පක්ඛාලෙකා සන්ථාගාරං පටිසිකා
පච්ඡමං භික්ඛං නිසසාය පුරුකාභිමුඛො නිසිදි හගවතාඤ්ඤව
පුරුකාකා. කාපිලවස්ථානං ඛො සක්කා පාදෙ පක්ඛාලෙකා සන්ථාගාරං
පටිසිකා පුරුකාමං භික්ඛං නිසසාය පච්ඡමාභිමුඛො³ නිසිදිංසු
හගවතාඤ්ඤව පුරුකාකා.

අථ ඛො හගවා කාපිලවස්ථානෙ සක්කා බහුදෙව රත්තං
ධම්මියා කථාය සඤ්ඤාකා සමාදායෙකා සමුත්තරෙකා සමපහං-
සෙකා උය්‍යාපෙසි: ‘අභික්ඛන්තා ඛො ගොතමා’ රත්තං යස්සදති
කාලං මඤ්ඤාමා’ති. ‘එවමහතොත’ති ඛො කාපිලවස්ථානං සක්කා
හගවතො පටිසුකා උට්ඨායාසනා හගවතං අභිවාදෙකා පදකඛ්ඤා
කකා පක්ඛමිංසු.

අථ ඛො හගවා අවිරපක්කතොසු කාපිලවස්ථානෙසු සක්කාසු
ආයසමනං මහාමොග්ගාලොකං ආමන්තෙසි: විගතථිතමිද්ධො ඛො
මොග්ගාලොක, භික්ඛුසංඝෙකා, පටිභාතු තං මොග්ගාලොක භික්ඛුතං
ධම්මි කථා, පිට්ඨි මෙ ආගිලායති⁴ තමහං ආයමිසසාමිති. එවමහතොතති
ඛො ආයසමා මහාමොග්ගාලොකො හගවතො පටිවසෙසාසි.
අථ ඛො හගවා වතුගගුණං සඤ්ඤාමි. පඤ්ඤාපෙකා දකඛ්ඤාන
පසෙසන සිහසෙය්‍යං කපෙසසි පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතො සමප-
ජාතො උට්ඨානසඤ්ඤා මනසි කරිකා.

1. සන්ථාපෙකා - මජ්ඣ.

2. මඤ්ඤාමිති - මජ්ඣ.

3. පච්ඡමාභිමුඛො - සා, සි 2.

4. ගොතම - සි 2.

5. පිට්ඨිමෙ ආගිලායති - සි 1, 2.

තත්‍ර ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලොනො භික්ඛු ආමනොති 'ආවුසො භික්ඛවො'ති, ආවුසො ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මිනො මහාමොග්ගලොනස්ස පටිඤ්ඤාස්සා, ආයස්මා මහාමොග්ගලොනො එතදවොච:

අවසස්සනපරියායඤ්ඤා චො ආවුසො දෙසිංසාමි, අනවසස්සනපරියායඤ්ඤා, නං සුඤ්ඤාරං. කථංඤ්ඤාචුසො අවසස්සනො හොති: ඉධාචුසො භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා පියරූපෙ රූපෙ අධිමුච්චති, අපපියරූපෙ රූපෙ බ්‍යාපජ්ජති, අනුපට්ඨිතකායසති ච විහරති පරික්ඛවෙනසො, තඤ්ඤා චෙතොවිමුක්ඛං පඤ්ඤාචිමුක්ඛං යථාභූතං නප්පජානාති යස්සස්ස තෙ උප්පන්නා පාපකා අකුසලා ධම්මො අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති.

සොනෙන සඤ්ඤා සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගඤ්ඤා සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඤ්ඤා ඵ්ඨිඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය පියරූපෙ ධම්මෙ අධිමුච්චති, අපපිය රූපෙ ධම්මෙ බ්‍යාපජ්ජති, අනුපට්ඨිතකායසති ච විහරති පරික්ඛවෙනසො, තඤ්ඤා චෙතොවිමුක්ඛං පඤ්ඤාචිමුක්ඛං යථාභූතං නප්පජානාති යස්සස්ස තෙ උප්පන්නා පාපකා අකුසලා ධම්මො අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති; අයං දුට්ඨතාචුසො භික්ඛු අවසස්සනො චක්ඛුච්ඤ්ඤායොස්ස රූපෙස්ස අවසස්සනො සොතච්ඤ්ඤායොස්ස සඤ්ඤා, අවසස්සනො සාතච්ඤ්ඤායොස්ස ගඤ්ඤා, අවසස්සනො ජිව්හාච්ඤ්ඤායොස්ස රසෙස්ස, අවසස්සනො කායච්ඤ්ඤායොස්ස ථොට්ඨංඤ්ඤා, අවසස්සනො මනොච්ඤ්ඤායොස්ස ධම්මෙස්ස.

එච්. විහාරිං වාචුසො භික්ඛුං චක්ඛුනො චෙපි නං මාරො උප සංඛිකමති, ලහතෙව මාරො ඔතාරං ලහති මාරො ආරම්මණං; සොනෙනො චෙපි නං -පෙ- සානෙනො චෙපි නං -පෙ- ජිව්හානො චෙපි නං -පෙ- කායෙනො චෙපි නං -පෙ- මනෙනො චෙපි නං මාරො උපසංඛිකමති, ලහතෙව මාරො ඔතාරං ලහති මාරො ආරම්මණං.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො නළාගාරං වා තිණාගාරං වා සුඤ්ඤා කොලාපං තෙරොවස්සිකං පුරස්මාය චෙපි නං දිස්වා පුරිසො ආදින්නාය තිණ්ණකාය උපසංඛිකමෙය්‍ය; ලහෙථෙව අඤ්ඤා ඔතාරං, ලහෙථ අඤ්ඤා ආරම්මණං. පඤ්ඤාය චෙපි නං දිස්වා පුරිසො ආදින්නාය තිණ්ණකාය උපසංඛිකමෙය්‍ය -පෙ- උග්ගාරාය චෙපි නං දිස්වා -පෙ- දුක්ඛිණාය චෙපි නං දිස්වා -පෙ- හෙට්ඨනො චෙපි නං -පෙ- උපරිතො චෙපි නං -පෙ- යනො ඤානො චෙපි නං පුරිසො, ආදින්නාය තිණ්ණකාය උපසංඛිකමෙය්‍ය; ලහෙථෙව අඤ්ඤා ඔතාරං, ලහෙථ අඤ්ඤා ආරම්මණං.

එවමෙව ටො ආවුසො එවං විහාරිං භික්ඛුං වක්ඛුතො වෙපි නං මාරො උපසංඛංගති; ලහතෙව මාරො ඔතාරං, ලහති මාරො ආරමුණං. සොතතො වෙපි නං -පෙ- සාතතො වෙපි නං -පෙ- ජිව්හාතො වෙපි නං -පෙ- කායතො වෙපි නං -පෙ- මනතො වෙපි නං මාරො උපසංඛංගති ලහතෙව මාරො ඔතාරං, ලහති මාරො ආරමුණං. එවං විහාරිං වාටුසො භික්ඛුං රූපා අධිභංසු, න භික්ඛු රූපෙ අධිභොසි; සද්ද භික්ඛුං අධිභංසු න භික්ඛු සද්දෙ අධිභොසි; ගන්ධා භික්ඛුං අධිභංසු, න භික්ඛුං ගන්ධෙ අධිභොසි; රසා භික්ඛුං අධිභංසු, න භික්ඛු රසෙ අධිභොසි; ථොට්ඨංඛා භික්ඛුං අධිභංසු, න භික්ඛු ථොට්ඨංඛෙ අධිභොසි; ධම්මා භික්ඛුං අධිභංසු, න භික්ඛු ධම්මෙ අධිභොසි;

අයං වුච්චතාවුසො භික්ඛු රූපාධිභුතො¹ සද්දධිභුතො ගන්ධාධිභුතො රසාධිභුතො ථොට්ඨංඛාධිභුතො ධම්මාධිභුතො, අධිභුතො අනාධිභු අධිභංසු නං පාපකා අකුසලා ධම්මා සඤ්චලෙසිකා පොනොභවිකා² සද්දා දුක්ඛවිපාකා ආයතිං³ ජාති ජරාමරණියා. එවං ටො ආවුසො අවසුතො හොති.

කථංඛාවුසො අනවසුතො හොති: ඉධාවුසො භික්ඛු වක්ඛුතා රූපං දිස්වා පියරූපෙ රූපෙ නාධිමුච්චති, අපියරූපෙ රූපෙ න ව්‍යාපජ්ජති, උපට්ඨිතකායසති ච විහරති අපමාණවේතසො, තඤ්ඤ වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤවිමුක්තිං යථාභූතං පජානාති යක්ඛස්ස තෙ උප්පන්නා පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣති;

සොතෙන සද්දං සුඛා -පෙ- සාතෙන ගන්ධං සාධිඛා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිඛා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං ඵ්ඨිඛා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය පියරූපෙ ධම්මෙ නාධිමුච්චති, අපියරූපෙ ධම්මෙ න ව්‍යාපජ්ජති, උපට්ඨිතකායසති ච විහරති අපමාණ වේතසො, තඤ්ඤ වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤවිමුක්තිං යථාභූතං පජානාති යක්ඛස්ස තෙ උප්පන්නා පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣති. අයං වුච්චතාවුසො භික්ඛු අනවසුතො වක්ඛුච්ඤ්ඤායොසු රූපෙසු -පෙ- අනවසුතො ජිව්හාච්ඤ්ඤායොසු රසෙසු -පෙ- අනවසුතො මනොච්ඤ්ඤායොසු ධම්මෙසු.

එවං විහාරිං වාටුසො භික්ඛුං වක්ඛුතො වෙපි නං මාරො උපසංඛංගති, තෙව ලහති මාරො ඔතාරං න ලහති මාරො ආරමුණං; සොතතො වෙපි නං -පෙ- සාතතො වෙපි නං -පෙ- ජිව්හාතො වෙපි නං -පෙ- කායතො වෙපි නං -පෙ- මනතො වෙපි නං මාරො උපසංඛංගති, තෙව ලහති මාරො ඔතාරං, න ලහති මාරො ආරමුණං.

1. භිභුතො - සිමු. සි 1, 2.

2. පොනොභවිකා - සා.

3. ආයති - සි 2.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො කුටාගාරකා වා කුටාගාරසාලා වා¹ බහලමක්කා අද්දවලිමපනා,² පුරස්මාය වෙපි නං දිසාය පුරිසො ආදින්නාය තිණ්ණකාය උපසඬ්ඤමෙය්‍ය, නෙව ලහෙථ අභි ඔතාරං න ලහෙථ අභි ආරමිණං; පච්ඡිමාය වෙපි නං දිසාය -පෙ- උත්තරාය වෙපි නං දිසාය -පෙ- දකුණිමාය වෙපි නං දිසාය -පෙ- හෙය්‍යතො වෙපි නං -පෙ- උපරිතො වෙපි නං -පෙ- යතො කුතො වෙපි නං පුරිසො ආදින්නාය තිණ්ණකාය උපසඬ්ඤමෙය්‍ය, නෙව ලහෙථ අභි ඔතාරං, න ලහෙථ අභි ආරමිණං.

ඵවමෙව ඛො ආවුසො ඵවං විහාරිං භික්ඛුං චක්ඛුතො වෙපි නං මාරො උපසඬ්ඤමති, නෙව ලහති මාරො ඔතාරං, න ලහති මාරො ආරමිණං -පෙ- මනතො වෙපි නං මාරො උපසඬ්ඤමති නෙව ලහති මාරො ඔතාරං න ලහති මාරො ආරමිණං. ඵවං විහාරි වාවුසො භික්ඛු රූපෙ අධිභොසි, න රූපා භික්ඛුං අධිහංසු; සද්දෙ භික්ඛු අධිභොසි, න සද්ද භික්ඛුං අධිහංසු; ගන්ධ භික්ඛු අධිභොසි, න ගන්ධා භික්ඛුං අධිහංසු; රසෙ භික්ඛු අධිභොසි, න රසා භික්ඛුං අධිහංසු. ථොට්ඨංඛො භික්ඛු අධිභොසි, න ථොට්ඨංඛො භික්ඛුං අධිහංසු; ධම්මෙ භික්ඛු අධිභොසි, න ධම්මෙ භික්ඛුං අධිහංසු;

අයං වුච්ඡන්තාවුසො භික්ඛු රූපාධිභු සද්දාධිභු ගන්ධාධිභු රසාධිභු ථොට්ඨංඛාධිභු ධම්මාධිභු; අධිභු අනාධිභුතො, අධිභොසි නෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ සංකිලෙසිකෙ පොතොහවිකෙ සදරෙ දුක්ඛවිපාකෙ ආයතිං ජාතිජරාමරණිකෙ. ඵවං ඛො ආවුසො අනවසුතො භොතිති.

අථ ඛො හගවා උට්ඨනිත්ථා ආයසමන්තං මහාමොග්ගලොනං ආමන්තසි: සාධු සාධු මොග්ගලොන, සාධු³ ඛො තිං මොග්ගලොන භික්ඛුනං අවසුතපරියායඤ්ච අනවසුතපරියායඤ්ච අභාසිති. ඉදමචොව ආයසමා මහාමොග්ගලොනො, සමනුසෙඤ්ඤා සත්ථා අභොසි, අත්තමනා නෙ භික්ඛු අයසමන්තො මහාමොග්ගලොනස්ස භාසිතං අභිනන්දිංසුති.⁴

1. 19. 7

දුක්ඛධම්මසුත්තං

244. යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සංඛේසං යෙව දුක්ඛධම්මානං සමුදයඤ්ච⁵ අත්ථගමඤ්ච යථාභූතං පජානාති, තථා ඛො පනස්ස කාමා දිට්ඨා භොතති, යථාස්ස කාමෙ පස්සතො යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දෙ කාමසොතො කාමමුච්ඡා කාමපරිලාභො සො නානුසෙති, තථා ඛො පනස්ස වාරො ව විහාරො ව අනුබුද්ධො භොති, යථා වරන්තං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා නානුසස්සවන්.

1. කුටාගාරං වා සාලා වා - මජ්ඣ.
2. මද්දවලෙපනා - ස්වා, අද්දවලෙපනා - මජ්ඣ.
3. සාධුසාධු ඛො - ස්වා.
4. අභිනන්දනි - මජ්ඣ. ස්වා.
5. අසාදඤ්ච ආදිනවඤ්ච - සී 1; 2
6. අනුබුද්ධො - ස්වා

කථංකො භික්ඛවෙ භික්ඛු සංඛ්ඛසංයෙව දුක්ඛධම්මානං සමුදයංකො අත්ථගමංකො යථාභූතං පඡානාති ඉති රූපං, ඉතිරූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථගමො ඉති වෙදනා, ඉති වෙදනාය සමුදයො, ඉති වෙදනාය අත්ථගමො; ඉති සඤ්ඤා, -පෙ- ඉති සඤ්ඤාය අත්ථගමො ඉති සංඛාරා, ඉති සංඛාරානං සමුදයො, ඉති සංඛාරානං අත්ථගමො; ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථගමොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛ සංඛ්ඛසංයෙව දුක්ඛධම්මානං සමුදයංකො අත්ථගමංකො යථාභූතං පඡානාති.

කථංකො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කාමා දිට්ඨා භොග්ඤ්ඤා යථාස්ස කාමෙ පස්සන්තො යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෝභො කාමමුච්ඡා කාමපරිලාභො යො නානුසෙති, සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අඛාරකාසු සාධකපොර්සා පුරුෂා අභිකාරානං චිත්ථවිකානං චිත්ථමානං, අථ පුරිසො ආගවෙජ්ජා ජීවිතුකාමො අමරිතුකාමො සුඛකාමො දුක්ඛපටිකකුලො, තමෙනං ඥෙ ඛලවන්තො පුරිසා නානාබාහාසු ගහෙත්වා තං අඛාරකාසු උපකංඝ්ඨය්‍යං, යො ඉති චිති වෙව්¹ කායං සන්තාමෙය්‍ය, තං කිංස භෙතු ඤාතං භි² භික්ඛවෙ තස්ස පුරිසස්ස භොති: 'ඉමංකොහං අඛාරකාසු පපතිස්සාමි,³ තත්තොතිදනං මරණං වා නිගච්ඡාමි⁴ මරණමහං වා දුක්ඛං⁵ඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අඛාරකාසුපමා කාමා දිට්ඨා භොග්ඤ්ඤා යථාස්ස කාමෙ පස්සන්තො යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෝභො කාමමුච්ඡා කාමපරිලාභො යො නානුසෙති.

කථංකො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො වාරො ව චිහාරො ව අනුබුද්ධො භොති යථා වරන්තං චිහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා නානුසෙවන්ති, සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ඛුත්තංකං දයං පටිසෙය්‍ය; තස්සස්ස පුරතොපි⁶ කණ්ටකො, පච්ඡන්තො පි කණ්ටකො, උග්ගරන්තොපි කණ්ටකො, දක්ඛණන්තොපි කණ්ටකො, භෙට්ඨන්තොපි කණ්ටකො, උපරින්තොපි කණ්ටකො. යො සන්තො ච⁶ අභිකකමෙය්‍ය සන්තො පටිකකමෙය්‍ය; මා මං කණ්ටකොති, එවං ඛො භික්ඛවෙ යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං අයං වුච්ඡති අරියස්ස චිත්තෙය කණ්ටකො; තං කණ්ටකොති ඉති චිදිත්වා සංවරො ව අසංවරො ව වෙදිතංඛො.

කථංකො භික්ඛවෙ අසංවරො භොති ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චිත්තො රූපං දිස්වා පියරූපෙ රූපෙ අධිමුච්ඡති, අපියරූපෙ රූපෙ ව්‍යාප්තීති, අනුපට්ඨිතකායසති ව චිහරති පරිත්තවෙනසො, තංකො වෙත්තොට්ඨිත්තං පඤ්ඤාට්ඨිත්තං යථාභූතං නපපඡානාති යසස්ස තෙ උපපන්නා පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති; සොන්නෙ සද්දං සුත්වා -පෙ- සාන්නෙ ගන්ධං සාධිත්වා -පෙ- ජීව්හාය රසං සාධිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං චුසිත්වා -පෙ-

1. ඉති ඉමමෙව - ස්‍යා.

2. අඤ්ඤාණස්ස ස්‍යා.

3. ච පස්සාමි - ස්‍යා.

4. ගච්ඡාමි - ස්‍යා.

නිගච්ඡාමි - මජ්ඣ.

5. තස්සපුරතොපි - මජ්ඣ, ස්‍යා.

6. සන්තො අභිකකමෙය්‍ය - පිච්ඡ. පි 2

මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය පියරූපෙ ධම්මෙ අධිමුච්චති, අඤ්ඤාය රූපෙ ධම්මෙ ව්‍යාපජ්ජති, අනුපට්ඨිතකායසති ච විහරති පරිත්‍යංචෙනසො, තඤ්ඤා චෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාචිමුක්තිං යථාභූතං න-ප්පජානාති යක්ඛස්ස නෙ උප්පන්නා පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති; එවං ඛො භික්ඛවෙ සංවරො හොති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ සංවරො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ව්‍යාචුතා රූපං දිස්වා පියරූපෙ රූපෙ නාධිමුච්චති, අඤ්ඤාය රූපෙ න ව්‍යාපජ්ජති, උපට්ඨිතකායසති ච විහරති අප්පමාණ චෙනසො, තඤ්ඤා චෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාචිමුක්තිං යථාභූතං පජානාති යක්ඛස්ස නෙ උප්පන්නා පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති; සොනෙන සද්දං දුක්ඛා -පෙ- සානෙන ගන්ධං සාධික්ඛා -පෙ- ජීව්හාය රසං සාධික්ඛා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං ඵුසික්ඛා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය පියරූපෙ ධම්මෙ නාධිමුච්චති, අඤ්ඤාය රූපෙ ධම්මෙ න ව්‍යාපජ්ජති, උපට්ඨිතකායසති ච විහරති අප්පමාණ චෙනසො, තඤ්ඤා චෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාචිමුක්තිං යථාභූතං පජානාති යක්ඛස්ස නෙ උප්පන්නා පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති; එවං ඛො භික්ඛවෙ සංවරො හොති.

තස්ස වෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො එවං වරනො එවං විහරනො කදවි කරහවි සතිසම්මොසා උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා සරසඤ්ඤාය සංඤ්ඤාපනියා, දුක්ඛා භික්ඛවෙ, සතුප්පාදෙ, අථ ඛො නං¹ ඛිප්පමෙව පජහති විනොදෙති, ඛානභිකරොති, අනභාවං ගමෙති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො දිව්‍යසන්තානෙන අයොකවාහෙ දොච වා නිණි වා උදකච්ඡිනානි නිපාතෙය්‍ය; දුක්ඛා භික්ඛවෙ උදකච්ඡිනානං නිපාතො, අථ ඛො නං ඛිප්පමෙව පරික්ඛයං පරියාදනං ගම්භියය්‍ය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, තස්ස වෙ භික්ඛුනො එවං වරනො එවං විහරනො කදවි කරහවි සතිසම්මොසා උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා සරසඤ්ඤාය සංඤ්ඤාපනියා; දුක්ඛා භික්ඛවෙ, සතුප්පාදෙ අථ ඛො නං ඛිප්පමෙව පජහති විනොදෙති ඛානභිකරොති අනභාවං ගමෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො වාරො ච විහාරො ච අනුබුද්ධො හොති යථා වරන්තං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා නානුසස්වන්ති.

තඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු. එවං වරන්තං එවං විහරන්තං රාජානො වා රාජමහාමිත්තා වා මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාති වා සාලොභිතා වා හොගෙහි අභිහව්‍යං පවාරෙය්‍යුං; එහමෙහා පුරිස, කිනෙත ඉමෙ කාසාව අනුදහන්ති?² කිං මුණ්ණිකා කපාලමුත්ථවරසි? එහි භිතායාවන්ත්ථො හොගෙ ච භුඤ්ඤා, පුඤ්ඤාති ච කරොහිති.

සො වත භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වරනො එවං විහරනො සික්ඛං පට්ඨංගාය භිතායාවන්ත්ථස්සති නෙතං යානං විජ්ජති.

1. තං - සි 1, 2.

2. ඛිප්පමෙව - සි 1, 2.

දායනති - සා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගඛානදී පාවිනනිහං පාවින පොණා පාවිනපඛාරා, අථ මහාජනකායො ආගවෙජ්ජයා කුද්දලපිටකං ආදයා: මයං ඉමං ගඛානදීං පච්ඡානිත්තං කරිංසාම පච්ඡාපොණං පච්ඡාපඛාරත්ති; තං කිංචෙකුද්දථ භික්ඛවෙ, අපි නු සෙ මහාජනකායො ගඛානදීං පච්ඡානිත්තං කරෙය්‍ය පච්ඡාපොණං පච්ඡාපඛාරත්ති? නො හෙතං හතොතං. තං කිංස හෙතු: ගඛානදී හතොතං පාවින නිත්තං පාවින පොණා පාවින පඛාරා, සා න සුකරා පච්ඡානිත්තං කාතුං පච්ඡාපොණං පච්ඡාපඛාරං, යාවදෙව ච පන සො මහාජනකායො කිලමථස්ස විසාතස්ස හාගි අසසාති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තඤ්ඤා¹ භික්ඛු, එවං වරන්තං එවං විහරන්තං රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාති වා සාලොභිකා වා හොගෙහි අභිභවන්ති පචාරෙය්‍යා: “එහමෙහා පුරිස, කිනොත ඉමං කාසාවා අනුදහන්ති? කිං මුණ්ණො කපාල-මනුචරසි? එහි භීතියාවත්තිත්වා හොගෙ ව භුඤ්ජාසු, පුඤ්ඤාති ච කරොහි”ති. සො පා භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වරන්තො එවං විහරන්තො සික්ඛං පච්ඡක්ඛාය භීතියාවත්තිස්සතිති නොතං යානං විජ්ජති, තං කිංස හෙතු: යං හි තං භික්ඛවෙ විත්තං දීඝරන්තං විවෙකනිත්තං විවෙකපොණං විවෙකපඛාරං. තථ භීතියාවත්තිස්සතිති නොතං යානං විජ්ජතිති.

1. 19. 8

කිංසුකොපමසුත්තං

245. අථ² ඛො අඤ්ඤන්තරො භික්ඛු යෙනඤ්ඤන්තරො භික්ඛු තෙනුපසඬකමි, උපසඬකමිත්වා තං භික්ඛුං එතදවොච; “කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො භික්ඛුනො දසස්සනං සුචිසුඤ්ඤං හොති”ති? යතො ඛො ආවුසො භික්ඛු ජහං එසසායතනානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති, එත්තාවතා ඛො ආවුසො භික්ඛුනො දසස්සනං සුචිසුඤ්ඤං හොතිති.

අථ ඛො සො භික්ඛු අසඤ්ඤාදොධා තස්ස භික්ඛුස්ස පඤ්ඤා-ව්‍යාකරණෙන⁴ යෙනඤ්ඤන්තරො භික්ඛු තෙනුපසඬකමි, උපසඬකමිත්වා තං භික්ඛුං එතදවොච: “කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො භික්ඛුනො දසස්සනං සුචිසුඤ්ඤං හොති”ති? යතො ඛො ආවුසො භික්ඛු පඤ්ඤානං උපාදනසංඛාරානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති, එත්තාවතා ඛො ආවුසො භික්ඛුනො දසස්සනං සුචිසුඤ්ඤං හොතිති.

1. තඤ්ඤ - සි 1

2. තථා - මජ්ඣ. සි 1, 2.

3. යතො - සි 2.

4. පඤ්ඤ වේද්‍යාකරණෙන - මජ්ඣ.

අථ ඛො සො භික්ඛු අසනතුට්ඨා තස්ස භික්ඛුස්ස පඤ්ඤා-
ව්‍යාකරණෙන යෙන ඤායතරො භික්ඛු තෙනුපසංඛාමි, උපසංඛාමීත්ථා
තං භික්ඛුං එතදවොච: “කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො භික්ඛුනො
දස්සනං සුච්ඡුද්ධං භොති”ති? යතො ඛො ආවුසො භික්ඛු වතුන්නං
මහාභූතානං සමුදයඤ්ඤා අසුගමඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති. එත්තාවතා
ඛො ආවුසො භික්ඛුනො දස්සනං සුච්ඡුද්ධං භොතිති.

අථ ඛො සො භික්ඛු අසනතුට්ඨා තස්ස භික්ඛුස්ස පඤ්ඤා-
ව්‍යාකරණෙන යෙන ඤායතරො භික්ඛු තෙනුපසංඛාමි, උපසංඛාමීත්ථා
තං භික්ඛුං එතදවොච: “කිත්තාවතානු ඛො ආවුසො භික්ඛුනො
දස්සනං සුච්ඡුද්ධං භොති”ති? යතො ඛො ආවුසො භික්ඛු “යං කිඤ්චි
සමුදයධම්මං සංඛන්තං නිරොධධම්මෙති” යථාභූතං පජානාති, එත්තාවතා
ඛො ආවුසො භික්ඛුනො දස්සනං සුච්ඡුද්ධං භොතිති.

අථ ඛො සො භික්ඛු අසනතුට්ඨා තස්ස භික්ඛුනො පඤ්ඤා-
ව්‍යාකරණෙන යෙන හගවා තෙනුපසංඛාමි, උපසංඛාමීත්ථා
හගවන්තං අභිවාදෙත්ථා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසින්නො ඛො
සො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: ඉධාහං හන්තෙ යෙන ඤායතරො
භික්ඛු තෙනුපසංඛාමි, උපසංඛාමීත්ථා තං භික්ඛුං එතදවොච:
“කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො භික්ඛුනො දස්සනං සුච්ඡුද්ධං භොති”ති?
එවං වුත්තෙ හන්තෙ සො භික්ඛු මං එතදවොච: යතො ඛො
ආවුසො භික්ඛු ජන්තං එස්සායනනානං සමුදයඤ්ඤා අසුගමඤ්ඤා යථාභූතං
පජානාති එත්තාවතා ඛො ආවුසො භික්ඛුනො දස්සනං සුච්ඡුද්ධං
භොතිති.

අථ ඛොහං හන්තෙ අසනතුට්ඨා තස්ස භික්ඛුස්ස පඤ්ඤා-
ව්‍යාකරණෙන යෙන ඤායතරො භික්ඛු තෙනුපසංඛාමි, උපසංඛාමීත්ථා
තං භික්ඛුං එතදවොච: “කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො භික්ඛුනො
දස්සනං සුච්ඡුද්ධං භොති”ති? එවං වුත්තෙ හන්තෙ සො භික්ඛු
මං එතදවොච: යතො වං ඛො ආවුසො භික්ඛු පඤ්ඤානං උපාදන-
කංඤ්ඤානං සමුදයඤ්ඤා අසුගමඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති -පෙ- වතුන්නං
මහාභූතානං සමුදයඤ්ඤා අසුගමඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති -පෙ-
යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සංඛන්තං නිරොධධම්මෙති යථාභූතං
පජානාති, එත්තාවතා ඛො ආවුසො භික්ඛුනො දස්සනං සුච්ඡුද්ධං
භොතිති

අථ ඛොහං හන්තෙ අසනතුට්ඨා තස්ස භික්ඛුනො පඤ්ඤා-
ව්‍යාකරණෙන යෙන හගවා තෙනුපසංඛාමි. කිත්තාවතා නු ඛො
හන්තෙ භික්ඛුනො දස්සනං සුච්ඡුද්ධං භොතිති?

සෙය්‍යථාපි භික්ඛු පුරිසස්ස කිංසුකො අදිට්ඨපුරෙඛො අස්ස, සො
යෙන ඤායතරො පුරිසො කිංසුකස්ස දස්සාථී තෙනුපසංඛාමෙය්‍ය,
උපසංඛාමීත්ථා තං පුරිසං එවං වදෙය්‍ය: “කිදිසො භො පුරිස,
කිංසුකො”ති. සො එවං වදෙය්‍ය “කාළකො ඛො අමෙහා පුරිස,
කිංසුකො, සෙය්‍යථාපි ඤාමිඛාණ්ණති? තෙන ඛො පන භික්ඛු,
සමයෙන තාදිසො වස්ස කිංසුකො යථා තස්ස පුරිසස්ස දස්සනං.

අථ ඛො සො භික්ඛු පුරිසො අසනතුට්ඨො තස්ස පුරිසස්ස පඤ්ඤව්‍යාකරණෙන යෙනඤ්ඤතරො පුරිසො කිංසුකස්ස දස්සාවි තෙනුපසඬාමෙය්‍ය, උපසඬාමිත්වා තං පුරිසං එවං වදෙය්‍ය: “කිදිසො හො පුරිස, කිංසුකො”ති? සො එවං වදෙය්‍ය: “ලොභිතකො අමෙහා පුරිස, කිංසුකො සෙය්‍යථාපි මංසපෙසි”ති. තෙන ඛො පන භික්ඛු සමයෙන තාදිසො වස්ස කිංසුකො යථා තස්ස පුරිසස්ස දස්සනං.

අථ ඛො සො භික්ඛු පුරිසො අසනතුට්ඨො තස්ස පුරිසස්ස පඤ්ඤව්‍යාකරණෙන යෙනඤ්ඤතරො පුරිසො කිංසුකස්ස දස්සාවි තෙනුපසඬාමෙය්‍ය, උපසඬාමිත්වා තං පුරිසං එවං වදෙය්‍ය: කිදිසො හො පුරිස, කිංසුකොති? සො එවං වදෙය්‍ය: ඔච්චිකජානො¹ ඛො අමෙහා පුරිස, කිංසුකො අදික්ඛාසිපාවිකො, සෙය්‍යථාපි සිරිසොති. තෙන ඛො පන භික්ඛු සමයෙන තාදිසොවස්ස කිංසුකො යථා තස්ස පුරිසස්ස දස්සනං.

අථ ඛො සො භික්ඛු පුරිසො අසනතුට්ඨො තස්ස පුරිසස්ස පඤ්ඤව්‍යාකරණෙන යෙනඤ්ඤතරො පුරිසො කිංසුකස්ස දස්සාවි තෙනුපසඬාමෙය්‍ය, උපසඬාමිත්වා තං පුරිසං එවං වදෙය්‍ය: කිදිසො හො පුරිස, කිංසුකොති? සො එවං වදෙය්‍ය ඛහලපක්ඛපලාසො ඛො අමෙහා පුරිස, කිංසුකො සඤ්චජායො සෙය්‍යථාපි නිග්‍රොධොති. තෙන ඛො පන භික්ඛු සමයෙන තාදිසොවස්ස කිංසුකො යථා තස්ස පුරිසස්ස දස්සනං. එවමෙව ඛො භික්ඛු යථා යථා අධිමුක්ඛානං තෙසං සප්පුරිසානං දස්සනං සුච්ඡුද්ධං², තථා තථා තෙහි තෙහි සප්පුරිසෙහි³ බ්‍යාකතං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛු රඤ්ඤෙ පච්චිකාමිං නගරං දළහුද්ධං⁴ දළහ පාකාරතොරණං ඡද්ධාරං, තත්‍රස්ස දෙවාරිකො පණ්ඩිතො ව්‍යතොතො මෙධාවි අඤ්ඤානානං නිවාරෙනා ඤානානං පට්ටසෙතා, පුරස්මාය දිසාය ආගන්ත්වා සිසං දුතස්සුගං තං දෙවාරිකං එවං වදෙය්‍ය: “කඤ්චමෙහා පුරිස, ඉමස්ස නගරස්ස නගරසාමී”ති? සො එවං වදෙය්‍ය: එසො හතෙන මජ්ඣෙ සිංසාටකෙ නිසින්නොති.

අථ ඛො තං සිසං දුතස්සුගං නගරසාමීස්ස⁵ යථාභූතං වචනං නිය්‍යාතෙත්වා යථාගතමංගං පටිපජ්ජෙය්‍ය. පච්ඡිමාය දිසාය ආගන්ත්වා සිසං දුතස්සුගං -පෙ- උත්තරාය දිසාය ආගන්ත්වා සිසං දුතස්සුගං -පෙ- දකුණිමාය දිසාය ආගන්ත්වා සිසං දුතස්සුගං තං දෙවාරිකං එවං වදෙය්‍ය: “කඤ්චමෙහා පුරිස ඉමස්ස නගරස්ස නගරසාමීති? සො එවං වදෙය්‍ය: “එසො හතෙන මජ්ඣෙ සිංසාටකෙ නිසින්නො”ති. අථ ඛො තං සිසං දුතස්සුගං නගරසාමීස්ස⁵ යථාභූතං වචනං නිය්‍යාතෙත්වා යථාගතමංගං පටිපජ්ජෙය්‍ය.

1. ඔච්චිකජානො - B 2, PTS.

2. සුච්ඡුද්ධං නොති - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. තථා තථා මොතෙහි සප්පුරිසෙහි - මජ්ඣං.
ජෙකෙහි සප්පුරිසෙහි - ස්‍යා.

4. දළහුද්ධං - මජ්ඣං.

5. නගරසාමී - සිමු, ස්‍යා.
ඉමස්ස නගරසාමී - මජ්ඣං.

උපමා ටො ම්‍යායං භික්ඛු කතා අත්ථස්ස විඤ්ඤපනාය, අය-
 ඤ්ඤවෙත්ථ අත්ථා: නගරභතී ටො භික්ඛු ඉමසෙස්සනං වාතුමමහාභුතිකස්ස
 කායස්ස අධිවචනං. මාතෘපෙතතිකසමභවස්ස ඔදනකුමමාසුපවයස්ස
 අනිච්චවජාදන පරිමද්දන හෙදන විඤ්ඤාසන ධම්මස්ස. ජඤ්ඤාරන්ති ටො
 භික්ඛු, ජනෙතං අජ්ඣත්තිකානං ආයතනානං අධිවචනං. දෙවාරීකොති
 ටො භික්ඛු සතියා එතං අධිවචනං. සීසං දුතස්සගභතී ටො භික්ඛු
 සමච්චිප්පස්සනානෙතං අධිවචනං. නගරසාමිති ටො භික්ඛු විඤ්ඤාණ-
 සෙස්සනං අධිවචනං. මජ්ඣෙක සිඤ්ඤාටකොති ටො භික්ඛු චතුක්කෙතං
 මහාභුතානං අධිවචනං: පඨවිධාතුයා ආපොධාතුයා තෙජොධාතුයා
 වායොධාතුයා. යථාභුතවචනභතී ටො භික්ඛු නිබ්බානසෙස්සනං අධි-
 වචනං. යථාගතමග්ගොති ටො භික්ඛු අරියසෙස්සනං අට්ඨංගිකස්ස
 මග්ගස්ස අධිවචනං සෙය්‍යරීදං: සමුද්දිට්ඨියා -පෙ- සමුදා-
 සමාධිස්සාති.

1. 19. 9

විණොපමසුතතං

246. යස්ස කස්ස වි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා
 වක්ඛුවිඤ්ඤායෙය්‍යස්ස රූපෙස්ස උපපජ්ජය්‍ය ජන්තු වා රාගො වා
 දෙසො වා මොහො වා පටිසං¹ වා වේතසො, තතො විතං
 නිවාරයෙ,² සභයො වෙසො මග්ගො සප්පට්ඨයො ච සකණටකො
 ච සගහතො ච උමමග්ගො ච කුමමග්ගො ච දුභිතිකො ච,
 අසප්පුරිසසෙවිතො වෙසො මග්ගො න වෙසො මග්ගො සප්පුරිසෙහි
 සෙවිතො, න තුං අරහසීති තතො විතං නිවාරයෙ වක්ඛුවිඤ්ඤා-
 යෙහි රූපෙහි.

යස්ස කස්ස වි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා සොත-
 විඤ්ඤායෙය්‍යස්ස සද්දෙස්ස -පෙ- සානවිඤ්ඤායෙය්‍යස්ස ගන්ධෙස්ස -පෙ-
 ජීව්හාවිඤ්ඤායෙය්‍යස්ස රසෙස්ස -පෙ- කායවිඤ්ඤායෙය්‍යස්ස ථොට්ඨංඛෙය්‍යස්ස
 -පෙ- මනොවිඤ්ඤායෙය්‍යස්ස ධම්මෙය්‍යස්ස උපපජ්ජය්‍ය ජන්තු වා
 රාගො වා දෙසො වා මොහො වා පටිසං වා වේතසො, තතො
 විතං නිවාරයෙ, සභයො වෙසො මග්ගො සප්පට්ඨයො ච සකණටකො
 ච සගහතො ච උමමග්ගො ච කුමමග්ගො ච දුභිතිකො ච,
 අසප්පුරිසසෙවිතො වෙසො මග්ගො, න වෙසො මග්ගො සප්පුරිසෙහි
 සෙවිතො, න තුං එතං අරහසීති තතො විතං නිවාරයෙ මනො
 විඤ්ඤායෙහි ධම්මෙහි.

1. සප්පට්ඨං වාසි - සතා.

2. නිවාරයො, සිමු.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කිට්ඨං සමපන්නං, කිට්ඨරක්ඛකො¹ව පමනො ගොණො ව කිට්ඨාදෙ අද්දං කිට්ඨං ඔතරියා² යාවද්දං මදං ආපජෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අසුත්තවා පුට්ඨජ්ජනො ඡස්ස එසසායතනෙසු අසංවුත්තකාරී පඤ්ඤාසු කාමගුණෙසු යාවද්දං මදං ආපජන්ති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කිට්ඨං සමපන්නං කිට්ඨරක්ඛකො ව අසමනො ගොණො ව කිට්ඨාදෙ අද්දං කිට්ඨං ඔතරෙය්‍ය³ තමෙනං කිට්ඨරක්ඛකො නාසාය සුග්ගහිතං ගණෙය්‍ය, නාසාය සුග්ගහිතං ගහෙය්‍යා උපරිසවායං සුනිග්ගහිතං නිග්ගණෙය්‍ය, උපරිසවායං සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙය්‍යා දණ්ණං සුතාලිතං තාලෙය්‍ය, දණ්ණං සුතාලිතං තාලෙය්‍යා ඔසසජෙය්‍ය,⁴

දුතියමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ- තතියමෙව ඛො භික්ඛවෙ ගොණො කිට්ඨාදෙ අද්දං කිට්ඨං ඔතරෙය්‍ය, තමෙනං කිට්ඨරක්ඛකො නාසාය සුග්ගහිතං ගණෙය්‍ය, නාසාය සුග්ගහිතං ගහෙය්‍යා උපරිසවායං සුනිග්ගහිතං නිග්ගණෙය්‍ය, උපරිසවායං සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙය්‍යා දණ්ණං සුතාලිතං තාලෙය්‍ය, දණ්ණං සුතාලිතං තාලෙය්‍යා ඔසසජෙය්‍ය. එවං භි සො භික්ඛවෙ ගොණො කිට්ඨාදෙ ගාමගතො වා අරඤ්ඤගතො වා යාන ඛෙවුලො අසස නිසජ්ජඛෙවුලො, න තං කිට්ඨං පුන ඔතරෙය්‍ය. තමෙව පුරිමං දණ්ණං සමපසං සමනුසාරනො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යතො භික්ඛුනො ඡස්ස එසසායතනෙසු විතං උද්භ්වතං⁵ හොති සුද්ධතං⁶ අපකුන්තං සතත්ථිති සන්තිසීදති එකොදි හොති සමාධියති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ රණ්ණො වා රාජමහාමත්තසස වා වීණාය සදෙද අසුත්තපුබ්බො අසස, සො වීණාසද්දං සුණෙය්‍ය, සො එවං වදෙය්‍ය: “අනො කිසස”නුඛො එසො සදෙද එවං රජනියො එවං කමනියො එවං මදනියො එවං මුච්ඡනියො එවං ඛන්ධනියො”ති? තමෙනං එවං වදෙය්‍ය: “එසා ඛො හතො වීණා නාම යසසා එසො සදෙද එවං රජනියො එවං කමනියො එවං මදනියො එවං මුච්ඡනියො එවං ඛන්ධනියො”ති.

සො එවං වදෙය්‍ය: “ගච්ඡ එ මෙ හො තං වීණං ආහරථා”ති. තස තං වීණං ආහරෙය්‍ය: තමෙනං එවං වදෙය්‍ය: “අයං ඛො සා හතො වීණා යසසා එසො සදෙද එවං රජනියො එවං කමනියො එවං මදනියො එවං මුච්ඡනියො එවං ඛන්ධනියො”ති. සො එවං වදෙය්‍ය: “අලං මෙ හො තාය වීණාය, තමෙව මෙ සද්දං ආහරථා”ති.

1. කිට්ඨරක්ඛකො - මජ්ඣ.
2. ඔතරියා - සී 1, 2
3. ඔතරෙය්‍ය - සී 2.
4. ඔසසජෙය්‍ය - මජ්ඣ, සා.
5. උද්භ්වතං - සී 1, 2. උද්භ්වතං - මජ්ඣ.
6. සුද්ධතං - සී 1, 2, සුද්ධතං - මජ්ඣ.
7. කසස - මජ්ඣ, සා.

තමෙනං එවං වදෙය්‍යං: “අයං ඛො භනෙත වීණා නාම අනෙකසමභාරා මහාසමභාරා, අනෙකෙහි සමභාරෙහි සමාරථා වදන්ති¹ සෙය්‍යථීදං? දෙණ්ණෙඤ්ඤි පටිච්ච වම්මෙඤ්ඤි පටිච්ච දණ්ණෙඤ්ඤි පටිච්ච උපවෙණ්ණෙඤ්ඤි පටිච්ච තතතිසො ව පටිච්ච කොණ්ණෙඤ්ඤි පටිච්ච පුරිසස්ස ව තජ්ජං වායාමං පටිච්ච එවායං භනෙත වීණා නාම අනෙකසමභාරා මහාසමභාරා, අනෙකෙහි සමභාරෙහි සමාරථා වදන්ති.

සො තං වීණං දසධා වා සතධා² වා එාලෙය්‍ය, දසධා වා සතධා වා තං එාලෙය්‍යා සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය සකලිකං සකලිකං කරිත්වා අභිනා ධ්වෙය්‍ය, අභිනා ධ්වෙය්‍යා මසිං කරෙය්‍ය, මසිං කරිත්වා මහාවානෙ වා ඔපුනෙය්‍ය, නදියා වා සීසසොනාය පවාහෙය්‍ය.

සො එවං වදෙය්‍ය: අසනී³ කිරායං හො වීණා නාම, යථෙවං යං කිඤ්චි වීණා නාම, එත්ථ ව පනායං ජනො අතිවෙලං පමනො පලාළිතො⁴ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපං සමනෙතසති යාවතා රූපස්ස ගති. වෙදනං සමනෙතසති යාවතා වෙදනාය ගති, සංඤ්ඤං සමනෙතසති යාවතා සංඤ්ඤාය ගති සංඛාරෙ සමනෙතසති යාවතා සංඛාරානං ගති. විඤ්ඤණං සමනෙතසති යාවතා විඤ්ඤණස්ස ගති. තස්ස රූපං සමනෙතසතො යාවතා රූපස්ස ගති. වෙදනං -පෙ- සංඤ්ඤං -පෙ- සංඛාරෙ -පෙ- විඤ්ඤණං සමනෙතසතො යාවතා විඤ්ඤණස්ස ගති. යමපස්ස තං හොති අභතති වා මමතති වා අසමිති වා තමපි තස්ස න හොතිති.

1. 19. 10

ජපපාණකසුත්තං

247. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො අරුගතො පක්කගතො සරවනං පටිසෙය්‍ය, තස්ස කුසකණ්ටකා වෙව පාදෙ විජේඤ්ඤාය්‍යං, සරපතොති ව ගතොති විලිඛෙය්‍යං⁷ එවං හි සො භික්ඛවෙ පුරිසො භියො සොමනාය තතො නිදනං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදියෙථ. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භික්ඛු ගාමගතො වා අරඤ්ඤ-ගතො වා ලහති වතාරං: අයඤ්ඤි සො⁸ අයසමා එවංකාරී එවංසමාවාරො අසුචි ගාමකණ්ටකොති, නං කණ්ටකොති ඉති විදිත්වා සංවරො ව අසංවරො ව වෙදිතබ්බො.

කථංඤ්ඤි භික්ඛවෙ අසංවරො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුනා රූපං දිසවා පියරූපෙ රූපෙ අධිමුච්චති, අපපියරූපෙ රූපෙ ව්‍යාපජ්ජති, අනුපට්ඨිතකායසති ව විහරති පරිත්තවෙතසො, තඤ්ඤි වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤවිමුත්තං යථාභූතං නපපජානාති යත්තස්ස තෙ උපපන්නා පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති.

1. වරති - ස්‍යා.

2. මඤ්චං - ස්‍යා.

3. උපධාරණෙව - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. සතත ධා - සි 1.

5. අසකකිරායං - සි 1, 2.

6. පලළිතො - මජ්ඣං.

7. විලෙඛෙය්‍යං - මජ්ඣං.

විලාඛෙය්‍යං - ස්‍යා.

8. අයඤ්ච ඛො PTS.

සොනෙන සඤ්ඤා සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගඤ්ඤා සාධිඤ්ඤා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිඤ්ඤා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය පියරූපෙ ධම්මෙ අධිමුච්චති, අප්පියරූපෙ ධම්මෙ ව්‍යාපජ්ජති, අනුපට්ඨිතකායසති ච විහරති පරිත්තවෙනසො තඤ්ඤා වෙනොවිමුක්තිං පඤ්ඤාචිත්තං යථාභූතං නසප්පානාති යජ්ඣස්ස තෙ උප්පන්නා පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරියෙසා නිරුජ්ඣන්ති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරියො ජප්පාණකෙ ගහෙඤා නානා විසයෙ නානාගොචරෙ දළහාය රජ්ජයා බ්‍රහ්මයා: අභිං ගහෙඤා දළහාය රජ්ජයා බ්‍රහ්මයා, සුංසුමාරං ගහෙඤා දළහාය රජ්ජයා බ්‍රහ්මයා, පක්ඛං ගහෙඤා දළහාය රජ්ජයා බ්‍රහ්මයා, කුකුරං ගහෙඤා දළහාය රජ්ජයා බ්‍රහ්මයා, සිගාලං ගහෙඤා දළහාය රජ්ජයා බ්‍රහ්මයා, මක්කටං ගහෙඤා දළහාය රජ්ජයා බ්‍රහ්මයා; දළහාය රජ්ජයා බ්‍රහ්මයා මජ්ඣිමා මජ්ඣිමා ගඤ්ඤා කරිඤා ඔක්ඝජේය්‍යා, අථ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ජප්පාණකා නානා විසයා නානා ගොචරා සකං සකං ගොචරවිසයං ආවිඤ්ඤායුං,

අභි ආවිඤ්ඤාය වම්මිකං පචෙක්ඛාමීති, සුංසුමාරො ආවිඤ්ඤාය උදකං පචෙක්ඛාමීති, පක්ඛි ආවිඤ්ඤාය ආකාසං ධෙසුක්ඛාමීති, කුකුරො ආවිඤ්ඤාය ගාමං පචෙක්ඛාමීති, සිගාලො ආවිඤ්ඤාය සිවරීකං පචෙක්ඛාමීති, මක්කටො ආවිඤ්ඤාය වනං පචෙක්ඛාමීති. යද්ධ ඛො තෙ භික්ඛවෙ ජප්පාණකා කුක්ඛා අසු කිලනතා, අථ යො නෙසං පාණකො¹ බලවතරො අසු, තස්ස තෙ අනුප්ප- වර්තෙය්‍යුං, අනුචිධායෙය්‍යුං,² වසං ගවෙජ්ජය්‍යුං.

ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යස්ස කස්සචි භික්ඛුනො කාය ගතා සති අභාවිතා අබ්බුලිකතා, තං වක්ඛු ආවිඤ්ඤාති මනාපිකෙසු රූපෙසු, අමනාපිකස්ස රූපා පටිකකුලා ගොතති, සොතං ආවිඤ්ඤාති මනාපිකෙසු සද්දෙසු, අමනාපිකස්ස සද්ද පටිකකුලා ගොතති, සාතං ආවිඤ්ඤාති මනාපිකෙසු ගන්ධෙසු අමනාපිකස්ස ගන්ධා පටිකකුලා ගොතති, ජිව්හා ආවිඤ්ඤාති මනාපිකෙසු රසෙසු අමනා- පිකස්ස රසා පටිකකුලා ගොතති, කායො ආවිඤ්ඤාති මනාපිකෙසු ඵොට්ඨබ්බෙසු, අමනාපිකස්ස ඵොට්ඨබ්බා පටිකකුලා ගොතති, මනො ආවිඤ්ඤාති මනාපිකෙසු ධම්මෙසු, අමනාපිකස්ස ධම්මො පටිකකුලා ගොතති.

ඵවං ඛො භික්ඛවෙ අසංවරො ගොති. කථංඤා භික්ඛවෙ සංවරො ගොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුනා රූපං දිස්වා පියරූපෙ රූපෙ නාධිමුච්චති, අප්පියරූපෙ න ව්‍යාපජ්ජති, උපට්ඨිතකායසති ච විහරති අප්පමාණවෙනසො, තඤ්ඤා වෙනොවිමුක්තිං පඤ්ඤාචිත්තං යථාභූතං පපානාති යජ්ඣස්ස තෙ උප්පන්නා පාපකා අකුසලා ධම්මා අපරියෙසා නිරුජ්ඣන්ති.

1. පාණකානං - මජ්ඣං.

පාණකා - ස්වා.

2. අනුචිධායෙය්‍යුං - සී 1. 2.

සොනෙන සඤ්ඤා සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගන්ධං සාධිතා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිතා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං චුසිතා -පෙ- මනසා ධර්මං විඤ්ඤාය පියරූපෙ ධර්මෙ නාදිමුච්චති, අප්පියරූපෙ ධර්මෙ න ව්‍යාපජ්ජති, උපට්ඨිතකායසති ව විහරති අප්පමාණ වෙනසො තඤ්ඤා වෙනොවිමුක්තිං පඤ්ඤාචිමුක්තිං යථාභූතං පරානාති යක්ඛස්ස නෙ උප්පන්නා පාපකා අකුසලා ධර්මො අපරිසෙසා නිරුජ්ඣති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ඡත්‍යාණකෙ ගහෙතා නානා විසයෙ නානා ගොවරෙ දළ්භාය රජ්ජයා බ්‍යෙඤ්ජයා, අභිං ගහෙතා දළ්භාය රජ්ජයා බ්‍යෙඤ්ජයා සුංසුමාරං ගහෙතා -පෙ- පක්ඛං ගහෙතා -පෙ- කුක්කුරං ගහෙතා -පෙ- සිගාලං ගහෙතා -පෙ- මක්කටං ගහෙතා දළ්භාය රජ්ජයා බ්‍යෙඤ්ජයා, දළ්භාය රජ්ජයා බ්‍යෙඤ්ජයා දළො ඛිලෙ වා ඵමෙහ වා උපතිබ්‍යෙඤ්ජයා.

අථ ඛො නෙ භික්ඛවෙ ඡත්‍යාණකා නානා විසයා නානා ගොවරා සකං සකං ගොවරවිසයං ආවිඤ්ඤායා; අභි ආවිඤ්ඤායා වම්භිකං පට්ඨෙකාමිති, සුංසුමාරො ආවිඤ්ඤායා උදකං පට්ඨෙකාමිති, පක්ඛි ආවිඤ්ඤායා ආකාසං ට්ඨෙකාමිති, කුක්කුරො ආවිඤ්ඤායා ගාමං පට්ඨෙකාමිති සිගාලො ආවිඤ්ඤායා සිව්චිකං පට්ඨෙකාමිති. මක්කටො ආවිඤ්ඤායා වනං පට්ඨෙකාමිති. යද ඛො පන නෙ භික්ඛවෙ ඡත්‍යාණකා කුසලා අසු කිලනා, අථ තමෙව ඛිලං වා ඵමෙහ වා උපතිට්ඨෙය්‍යා, උපතිසිද්ධෙය්‍යා, උපතිපජ්ජෙය්‍යා, වසං ගට්ඨෙය්‍යා.

ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යත්ත කස්සචි භික්ඛුනො කායගතාසති භාවිතා බ්‍රහ්මිකතා තං වක්ඛු නාවිඤ්ඤාති මනාපිකෙසු රූපෙසු, අමනාපිකස්ස රූපානි නප්පට්ඨකුලානි භොතති; සොතං නාවිඤ්ඤාති -පෙ- සාතං නාවිඤ්ඤාති -පෙ- ජිව්හා නාවිඤ්ඤාති -පෙ- කායො නාවිඤ්ඤාති -පෙ- මනො නාවිඤ්ඤාති මනාපිකෙසු ධර්මෙසු, අමනාපිකස්ස ධර්මො නප්පට්ඨකුලා භොතති. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ සංවරො භොති.

දළො ඛිලෙ වා ඵමෙහ වා. ති ඛො භික්ඛවෙ කායගතා සතියා ඵතං අධිවචනං, තස්මාතිහ භික්ඛවෙ ඵවං සික්ඛිතබ්බං: “කායගතා නො සති භාවිතා භවික්ඛති බ්‍රහ්මිකතා යාතිකතා ව්‍යඤ්ඤානා අනුබ්බිතා පරිචිතා සුසමාරඤ්ඤා”ති, ඵවං හි ඛො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. 19. 11

යවකලාපිසුත්තං

සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ යවකලාපි වාතුමුඛපථෙ නික්ඛිත්තා අසස, අථ ඡ පුරිසා ආගච්ඡය්‍යුං ව්‍යාහදිතිහස්වා, නෙ තං යවකලාපිං ඡති ව්‍යාහදිති හනෙය්‍යුං, එවං හි සා භික්ඛවෙ යවකලාපි සුභතා අසස ඡති ව්‍යාහදිති හඤ්ඤමානා, අථ සත්තමො පුරිසො ආගච්ඡය්‍ය ව්‍යාහදිතිහස්වා, සොතං යවකලාපිං සත්තමාය ව්‍යාහදිතියා හනෙය්‍ය, එවං හි සා භික්ඛවෙ යවකලාපි සුභතරො අසස සත්තමාය ව්‍යාහදිතියා හඤ්ඤමානා.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අසුත්තවා පුට්ඨජ්ජනො වත්ඛුස්සිං හඤ්ඤති මනාපාමනාපෙති රුපෙති, සොතස්සිං හඤ්ඤති මනාපාමනාපෙති සද්දෙති, සාතස්සිං හඤ්ඤති මනාපාමනාපෙති ගජෙති, ජිව්හාය හඤ්ඤති මනාපාමනාපෙති රසෙති, කායස්සිං හඤ්ඤති මනාපාමනාපෙති ථොට්ඨිකෙති, මනස්සිං හඤ්ඤති මනාපාමනාපෙති ධම්මෙති,

සචෙ සො භික්ඛවෙ අසුත්තවා පුට්ඨජ්ජනො ආයතිං පුනඛභවාය චෙනෙති එවං හි සො භික්ඛවෙ මොසපුරිසො සුභතරො හොති, සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ සා යවකලාපි සත්තමාය ව්‍යාහදිතියා හඤ්ඤමානා,

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ, දෙවාසුරසඛ්ඛාමො සමුපබ්බලෙහා අහොසි, අථ ඛො භික්ඛවෙ චෙපච්ඡති අසුරිඤ්ඤ අසුරෙ ආමනෙතසි: “සචෙ මාරිසා, දෙවාසුරසඛ්ඛාමෙ සමුපබ්බලෙහා, අසුරා ජිනෙය්‍යුං දෙවා පරාජිනෙය්‍යුං, යෙන නං¹ සක්කං දෙවානම්ඤ්ඤං කණ්ඩපඤ්ඤමෙති බ්බන්තෙති බ්බන්තො මම සන්තිකෙ ආනෙය්‍යාථ අසුරපුරුක්ඛි”, සක්කොපි ඛො භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤ්ඤ දෙවෙ තාවතිංසෙ ආමනෙතසි: “සචෙ මාරිසා දෙවාසුරසඛ්ඛාමෙ සමුපබ්බලෙහා දෙවා ජිනෙය්‍යුං අසුරා පරාජිනෙය්‍යුං යෙන නං චෙපච්ඡති² අසුරිඤ්ඤං කණ්ඩපඤ්ඤමෙති බ්බන්තෙති බ්බන්තො මම සන්තිකෙ ආනෙය්‍යාථ සුධම්ම දෙවසහන්ති”³. තස්මිං ඛො පන භික්ඛවෙ සඛ්ඛාමෙ දෙවා ජිනිංසු අසුරා පරාජිනිංසු, අථ ඛො භික්ඛවෙ දෙවා තාවතිංසා චෙපච්ඡන්ති අසුරිඤ්ඤං කණ්ඩපඤ්ඤමෙති බ්බන්තෙති බ්බන්තො සක්කස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස සන්තිකෙ ආනෙය්‍යුං සුධම්මදෙවසහං. තත්ථ සුදං භික්ඛවෙ චෙපච්ඡති අසුරිඤ්ඤං කණ්ඩපඤ්ඤමෙති බ්බන්තෙති බ්බන්තො⁴ හොති යද ඛො භික්ඛවෙ චෙපච්ඡන්ති අසුරිඤ්ඤස්ස එවං හොති; “ධම්මිකා ඛො දෙවා අධම්මිකා අසුරා, ඉධෙවද්දනාහං⁵ දෙවපුරං⁶ ගච්ඡාමි”ති. අථ කණ්ඩපඤ්ඤමෙති බ්බන්තෙති මුක්ඛං අන්තානං සමනුපස්සති. දිබ්බෙති පඤ්ඤාකාමගුණෙති සමඤ්ඤානො සමධම්මිභුතො පරිවාරෙති.

1. තං - සි 1, 2.

2. චෙපච්ඡති - සි 1, 2.

3. සුධම්මං සහං - සි 1, 2.

4. බ්බන්තො - සි 1, 2, ස්‍යා.

5. ඉද්දනාහං - ස්‍යා.

6. දෙවපුරං - සි 1.

යද ව ඛො භික්ඛවෙ වෙපට්ඨන්සස් අසුරිඤ්ඤස් එවං භොති:
ධම්මිකා ඛො අසුරා, අධම්මිකා දෙවා, තත්තෙව දුනාහං අසුරපුරං
ගමිස්සාමිති, අථ කණ්ඩපඤ්ඤාමෙහි බන්ධනෙහි බඳං¹ අත්තානං
සමනුපස්සති; දිබ්බෙහි පඤ්ඤාකාමගුණෙහි පටිභායති, එවං සුබ්බමං
ඛො භික්ඛවෙ වෙපට්ඨන්බන්ධනං, තතො සුබ්බමතරං මාරබන්ධනං,
මඤ්ඤමානො භික්ඛවෙ බඳො² මාරස්ස, අමඤ්ඤමානො මුත්තො
පාපිමනො.

අසමිති භික්ඛවෙ මඤ්ඤිතමෙතං, අයමහමසමිති මඤ්ඤිතමෙතං,
හවිස්සනති මඤ්ඤිතමෙතං, න හවිස්සනති මඤ්ඤිතමෙතං, රූපි
හවිස්සනති මඤ්ඤිතමෙතං, අරූපි හවිස්සනති මඤ්ඤිතමෙතං, සඤ්ඤි
හවිස්සනති මඤ්ඤිතමෙතං, අසඤ්ඤි හවිස්සනති මඤ්ඤිතමෙතං,
නෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤි හවිස්සනති මඤ්ඤිතමෙතං; මඤ්ඤිතං
භික්ඛවෙ රොගො, මඤ්ඤිතං ගණ්ඤා, මඤ්ඤිතං සලලං, තස්මාතිහ
භික්ඛවෙ අමඤ්ඤමානෙන වෙතසා විහරිස්සාමාති, එවං හි වො
භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

අසමිති භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤිතමෙතං, අයමහමසමිති ඉඤ්ඤිතමෙතං,
හවිස්සනති ඉඤ්ඤිතමෙතං, න හවිස්සනති ඉඤ්ඤිතමෙතං රූපි
හවිස්සනති ඉඤ්ඤිතමෙතං, අරූපි හවිස්සනති ඉඤ්ඤිතමෙතං, සඤ්ඤි
හවිස්සනති ඉඤ්ඤිතමෙතං, අසඤ්ඤි හවිස්සනති ඉඤ්ඤිතමෙතං,
නෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤි හවිස්සනති ඉඤ්ඤිතමෙතං, ඉඤ්ඤිතං භික්ඛවෙ
රොගො, ඉඤ්ඤිතං ගණ්ඤා, ඉඤ්ඤිතං සලලං, තස්මාතිහ භික්ඛවෙ
අනිඤ්ඤමානෙන වෙතසා විහරිස්සාමාති, එවං හි වො භික්ඛවෙ
සික්ඛිතබ්බං.

අසමිති භික්ඛවෙ ඵඤ්ඤිතමෙතං, අයමහමසමිති ඵඤ්ඤිතමෙතං,
හවිස්සනති ඵඤ්ඤිතමෙතං, න හවිස්සනති ඵඤ්ඤිතමෙතං, රූපි හවිස්සනති
ඵඤ්ඤිතමෙතං, අරූපි හවිස්සනති ඵඤ්ඤිතමෙතං, සඤ්ඤි හවිස්සනති
ඵඤ්ඤිතමෙතං, අසඤ්ඤි හවිස්සනති ඵඤ්ඤිතමෙතං, නෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤි
හවිස්සනති ඵඤ්ඤිතමෙතං; ඵඤ්ඤිතං භික්ඛවෙ රොගො, ඵඤ්ඤිතං ගණ්ඤා,
ඵඤ්ඤිතං සලලං, තස්මාතිහ භික්ඛවෙ අඵඤ්ඤමානෙන වෙතසා විහරිස්සා-
මාති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.

1. බන්ධං - සි 1, 2 ස්වා.

1. බන්ධං - ස්වා.

අසමිති¹ භික්ඛවෙ පපඤ්චිතමෙතං, අයමහමසමිති පපඤ්චිත
මෙතං හවිසසනති පපඤ්චිතමෙතං, න හවිසසනති පපඤ්චිතමෙතං,
රුපි හවිසසනති පපඤ්චිතමෙතං, අරුපි හවිසසනති පපඤ්චිතමෙතං,
සඤ්ඤා හවිසසනති පපඤ්චිතමෙතං, අසඤ්ඤා හවිසසනති පපඤ්චිතමෙතං,
නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා හවිසසනති පපඤ්චිතමෙතං. පපඤ්චිතං
භික්ඛවෙ රොගො, පපඤ්චිතං ගණේඛා, පපඤ්චිතං සලලං තස්මාතිහ
භික්ඛවෙ නිපපඤ්ඤාරාමෙන චෙතසා විහරිත්ථාමාති, එවං හි වො
භික්ඛවෙ සිකඛිතංඛං,

අසමිති¹ භික්ඛවෙ මානගතමෙතං, අයමහමසමිති මානගතමෙතං,
හවිසසනති මානගතමෙතං, න හවිසසනති මානගතමෙතං, රුපි
හවිසසනති මානගතමෙතං, අරුපි හවිසසනති මානගතමෙතං, සඤ්ඤා
හවිසසනති මානගතමෙතං, අසඤ්ඤා හවිසසනති මානගතමෙතං,
නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා හවිසසනති මානගතමෙතං, මානගතමෙතං
භික්ඛවෙ රොගො, මානගතමෙතං ගණේඛා, මානගතමෙතං සලලං,
තස්මාතිහ භික්ඛවෙ නිහත්මානෙන චෙතසා විහරිත්ථාමාති එවං
හි වො භික්ඛවෙ සිකඛිතංඛං.

ආසිවිසවග්ගො එකුනවිසතිමො.

තත්තුද්දනං:

ආසිවිසො රථො කුමරො දෙව දරුක්ඛනෙන අවසුනා
දුක්ඛධරො කිංසුකා විණා ජප්පාණකා² යවකලාපෙන වාති

චතුසො පණණාසකො.

තත්තු වග්ගද්දනං:

නන්දිකඛයා සට්ඨිනයා සමුද්දෙ උරගෙන ච
චතුසො පණණාසකා එතෙ නිපාතෙසු පකාසිතාති.

1. අසමිති - සි 1, 2.

2. විණා ජප්පාණක. - සි

3. ඉදං පොඤ්ඤානෙසු න දිසාතෙ

1. සගාථාවග්ගො

1. 20. 1

සමාධිසුත්තං

249. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා, කතමා තිස්සො: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො වෙදනාති.

සමාහිතො සමපජානො සතො බුද්ධස්ස සාවකො
වෙදනා ව පජානාති වෙදනානංඤච සමුභවං.

යත් වෙතා නිරුජ්ඣන්ති මහගංඤච ඛයගාමිනං
වෙදනානං ඛයා භික්ඛු නිව්ජානො පරිනිබ්බුතොති.

1. 20. 2

සුඛසුත්තං

250. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා, කතමා තිස්සො: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා; ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො වෙදනාති.

සුඛං වා යදි වා දුක්ඛං අදුක්ඛමසුඛං සහ
අජ්ඣත්තංඤච බහිද්ධා ව යං කිංඤ්චි අත්ථි වෙදිතං.

එතං දුක්ඛන්ති සද්ධානා මොසධම්මං පලොකිතං¹
චුක්ඛ චුක්ඛ වයමපස්සං² එවං තත්ථ විරජ්ජති ති.

1. 20. 3

පහානසුත්තං

251. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා, කතමා තිස්සො: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛාවෙදනා. සුඛාය භික්ඛවෙ වෙදනාය රාගානුසයො පහානංඛො, දුක්ඛාය වෙදනාය පටිසානුසයො පහානංඛො, අදුක්ඛමසුඛාය, වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො පහානංඛො. යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයො පහිනො හොති දුක්ඛාය වෙදනාය පටිසානුසයො පහිනො හොති, අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො පහිනො හොති, අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ භික්ඛු³ පහිනරාගානුසයො⁴ අවෙසෙයි⁵ තණ්හං, වාචනංඤි⁶ සංඤ්ඤාජනං සමමාමානාභිසම්භා අනාමකාසි දුක්ඛස්සාති.

1. පලොකිතං - ඡෙදය, අවධිකතා

2. චුක්ඛ චුක්ඛ - සත්‍ය, අවධිකරා
එස්සං - සි 1. 2.

3. භික්ඛුනො - සි 1. 2.

4. නිරනුසයො සම්මද්දෙසො - ඡෙදය,
නිරාගානුසයො - සත්‍ය.

5. වෙසෙයි - සත්‍ය,

සුඛං වෙදියමානස්ස වෙදනං අපච්ඡාදනො
සො රාගානුසයො හොති අනිසසරණදස්සිනො.

දුක්ඛං වෙදියමානස්ස වෙදනං අපච්ඡාදනො
පටිසානුසයො හොති අනිසසරණදස්සිනො.

අදුක්ඛමසුඛං සත්තං භූරිපඤ්ඤාන දෙසිතං
තං වාපි අභිනඤ්ඤොනො¹ නෙව දුක්ඛා පමුච්ඡති.

යතො වා² භික්ඛු ආකාපි සමපච්ඤ්ඤං න රික්ඛති
තතො සො වෙදනා සඛඛා පරිච්ඡාදනාති පණ්ඩිතො.

සො වෙදනා පරිඤ්ඤාය දිඤ්ඤාමෙම අනාසවො
කායස්ස හෙද ධම්මට්ඨො සඛ්ඛං නොපෙති³ වෙදගුති.

1. 20. 4

පානාලසුත්තං

252. අසුත්තවා භික්ඛවෙ පුට්ඨස්සනො එවං වාවං භාසති: 'අප්පි මහාසමුද්දෙ පානාලො'ති. තං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ අසුත්තවා පුට්ඨස්සනො අසත්තං අවිජ්ජමානං එවං වාවං භාසති: 'අප්පි මහාසමුද්දෙ පානාලො'ති. සාරිරිකානං ඛො එතං භික්ඛවෙ දුක්ඛානං වෙදනානං අධිවචනං යදිදං පානාලොති. අසුත්තවා භික්ඛවෙ පුට්ඨස්සනො සාරිරිකාය දුක්ඛාය වෙදනාය ඵ්ථෙධා සමානො සොවති කිලමති පරිදෙවති උරත්තාලිං⁴ කඤ්ඤති. සමමොහං ආපජ්ජති. අයං වුවවති භික්ඛවෙ අසුත්තවා පුට්ඨස්සනො පානාලෙ න පච්චුට්ඨාසි, ගාධඤ්ඤා නාජ්ඤා. සුත්තවා භික්ඛවෙ ආරියසාවකො සාරිරිකාය දුක්ඛාය වෙදනාය ඵ්ථෙධා සමානො න සොවති න කිලමති න පරිදෙවති න උරත්තාලිං⁴ කඤ්ඤති න සමමොහං ආපජ්ජති. අයං වුවවති භික්ඛවෙ සුත්තවා අරියසාවකො පානාලෙ පච්චුට්ඨාසි, ගාධඤ්ඤා අජ්ඤාති.

යො එතා නාධිවාසෙති උප්පන්නා වෙදනා දුඛා⁵
සාරිරිකා පාණහරා යාති ඵ්ථෙධා පවෙධති.

අකකඤ්ඤා පරොදති දුක්ඛලො අසථාමකො
න සො පානාලෙ පච්චුට්ඨාසි අරො ගාධමපි නාජ්ඤා.

යො වෙතා අධිවාසෙති උප්පන්නා වෙදනා දුඛා⁷
සාරිරිකා පාණහරා යාති ඵ්ථෙධා න වෙධති
ස වෙ පානාලෙ පච්චුට්ඨාසි අරො ගාධමපි අජ්ඤාති.

1. අභිනඤ්ඤාති - සිඳ්ධි.

2. යතො වා ඛො - සි 1. 2.

3. සංඛ්ඤා නොපෙති - මජ්ඣ.

නුපෙති - සා.

න උපෙති - සි. 9.

4. උරත්තාලිං - සි 1. 2.

5. දුක්ඛා, - සි. 9.

1. 20. 5

දට්ඨබ්බසුතතං

253. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා. කතමා තිසෙසා: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. සුඛා භික්ඛවෙ වෙදනා දුක්ඛනා දට්ඨබ්බා, දුක්ඛා වෙදනා සලලතො දට්ඨබ්බා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා අනිවච්ඡතො දට්ඨබ්බා.

යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුතො සුඛා වෙදනා දුක්ඛනා දිට්ඨා භොති, දුක්ඛා වෙදනා සලලතො දිට්ඨා භොති, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා අනිවච්ඡතො දිට්ඨා භොති, අයං චූචති භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමද්දසො අවෙජ්ඨි තණ්හං, වාචනාධි සංඤ්ඤාජනං, සමමාමානාභිසමයා අනාතමකාසි දුක්ඛස්සාති.

යො සුඛං දුක්ඛනො අද්ද දුක්ඛමද්දකඛි සලලතො
අදුක්ඛමසුඛං සත්තං අද්දකඛි නං අනිවච්ඡතො.

ස වෙ සමමද්දසො භික්ඛු පරිජානාති වෙදනා
සො වෙදනා පරිඤ්ඤාය දිට්ඨධම්මෙ අනාසවො
කායස්ස හෙද ධම්මට්ඨො සංඛං නොපෙති වෙදගුති.

1. 20. 6

සලලසුතතං

254 අසසුතවා භික්ඛවෙ පුච්ඡිත්තො සුඛමි වෙදනං වෙදියති,
දුක්ඛමි වෙදනං වෙදියති, අදුක්ඛමසුඛමි වෙදනං වෙදියති, සුතවා
භික්ඛවෙ අරියසාවකො සුඛමි වෙදනං වෙදියති, දුක්ඛමි වෙදනං
වෙදියති, අදුක්ඛමසුඛමි වෙදනං වෙදියති, තත්ථ භික්ඛවෙ කො
විසෙසො, කො අධිප්පායො, කිං නානාකරණං සුතවතො අරියසාවකස්ස
අසසුතවතා පුච්ඡිත්තොනාති?

හගවමුලකා නො හතොත ධම්මො හගවතොත්තකා හගවමපටි-
සරණා, සාධු වත හතොත හගවතො යෙව පටිහාතු එතස්ස භාසිතස්ස
අත්ථො හගවතො සුඛා භික්ඛු ධාරෙස්සහති. තෙන හි භික්ඛවෙ
සුභාරො, සාධුකං මනසිකරොථ, භාසිස්සාමිති. එවං හතොතති ඛො
තෙ භික්ඛු හගවතො පටිච්ඡෙස්සාසුං, හගවා එතදවොච:

අසත්තවා භික්ඛවෙ පුට්ඨජනො දුක්ඛාය වෙදනාය ඵ්ථෙධා සමානො සොවති කිලමති පරිදෙවති උරතොළිං කඤ්ඤි සමමාහං ආපජ්ජති සො දො වෙදනා වෙදියති කායිකඤ්ඤි වෙතසිකඤ්ඤි සෙයාරාපි භික්ඛවෙ පුරිසං සලලෙන විජේඛයායුං, තමෙනං දුතියෙන සලලෙන අනුවෙධං විජේඛයායුං, එවං හි සො භික්ඛවෙ පුරිසො දො සලලෙන වෙදනා වෙදියෙථ.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අසත්තවා පුට්ඨජනො දුක්ඛාය වෙදනාය ඵ්ථෙධා සමානො සොවති. කිලමති, පරිදෙවති උරතොළිං කඤ්ඤි, සමමාහං ආපජ්ජති, සො දො වෙදනා වෙදියති කායිකඤ්ඤි වෙතසිකඤ්ඤි. තසසායෙව ඛො පන දුක්ඛාය වෙදනාය ඵ්ථෙධා සමානො පටිස්ථා හොති. තමෙනං දුක්ඛාය වෙදනාය පටිස්ථන්තං යො දුක්ඛාය වෙදනාය පටිසානුසයො සො අනුසෙති, සො දුක්ඛාය වෙදනාය ඵ්ථෙධා සමානො කාමසුඛං අභිනාදති. තං කිංස හෙතු, න භික්ඛවෙ පජානාති අසත්තවා පුට්ඨජනො අඤ්ඤත්ථ කාමසුඛා දුක්ඛාය වෙදනාය නිසසරණං, තස්ස කාමසුඛං අභිනාදතො යො සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයො සො අනුසෙති. සො තාසං වෙදනානං සමුදයඤ්ඤි අත්ථගමඤ්ඤි අසසාදඤ්ඤි ආදීනවඤ්ඤි නිසසරණඤ්ඤි යථාභූතං නපජානාති.

තස්ස තාසං වෙදනානං සමුදයඤ්ඤි අත්ථගමඤ්ඤි අසසාදඤ්ඤි ආදීනවඤ්ඤි නිසසරණඤ්ඤි යථාභූතං අපජානතො යො අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො සො අනුසෙති. සො සුඛකෙඤ්ඤි¹ වෙදනං වෙදියති සඤ්ඤෙතො නං වෙදියති, දුක්ඛකෙඤ්ඤි වෙදනං වෙදියති සඤ්ඤෙතො නං වෙදියති, අදුක්ඛමසුඛකෙඤ්ඤි වෙදනං වෙදියති සඤ්ඤෙතො නං වෙදියති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසත්තවා පුට්ඨජනො සඤ්ඤෙතො ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුග්ගති දෙමනසෙසහි උපායාසෙහි සඤ්ඤෙතො දුක්ඛසමාති වදම්.

සුත්තවා ච ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො දුක්ඛාය වෙදනාය ඵ්ථෙධා සමානො න සොවති න කිලමති න පරිදෙවති න උරතොළිං කඤ්ඤි න සමමාහං ආපජ්ජති: සො එකං වෙදනං වෙදියති කායිකං, න වෙතසිකං. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ පුරිසං සලලෙන විජේඛයායුං, තමෙනං දුතියෙන සලලෙන අනුවෙධං න විජේඛයායුං;² එවං හි සො භික්ඛවෙ පුරිසො එකං³ සලලෙන³ වෙදනං වෙදියෙථ⁴ එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සුත්තවා අරියසාවකො දුක්ඛාය වෙදනාය ඵ්ථෙධා සමානො න සොවති න කිලමති න පරිදෙවති, න උරතොළිං කඤ්ඤි, න සමමාහං ආපජ්ජති; සො එකං වෙදනං වෙදියති කායිකං, න වෙතසිකං. තසසායෙව ඛො පන දුක්ඛාය වෙදනාය පටිස්ථා න හොති, තමෙනං දුක්ඛාය වෙදනාය අපටිස්ථන්තං යො දුක්ඛාය වෙදනාය පටිසානුසයො සො නානුසෙති; සො දුක්ඛාය වෙදනාය ඵ්ථෙධා සමානො කාමසුඛං නාභිනාදති. තං කිංස හෙතු, පජානාති හි භික්ඛවෙ සුත්තවා අරියසාවකො අඤ්ඤත්ථ කාමසුඛා දුක්ඛාය වෙදනාය නිසසරණං.

1. සුඛං - සි 2.

2. න අනුවිජේඛයායුං - සි. 1. 2.

අනුවෙධං න විජේඛයායුං - සා.

3. එකසලලෙන - මජ්ඣං,

4. වෙදියති - මජ්ඣං.

තස්ස කාමසුඛං අනභිනන්දනො යො සුඛාය වෙදනාය රාගානුසයො සො නානුසෙති. සො තාසං වෙදනානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති, තස්ස තාසං වෙදනානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානන්තො යො අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො සො නානුසෙති, සො සුඛඤ්ඤා වෙදනං වෙදියති විසඤ්ඤානො නං වෙදියති, දුක්ඛඤ්ඤා වෙදනං වෙදියති විසඤ්ඤානො නං වෙදියති, අදුක්ඛමසුඛඤ්ඤා වෙදනං වෙදියති විසඤ්ඤානො නං වෙදියති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ සුතවා අරියසාවකො විසඤ්ඤානො ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, විසඤ්ඤානො දුක්ඛස්මාති වදුමි. අයං ඛො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අධිප්පායො, ඉදං නානාකරණං සුතවතො අරියසාවකස්ස අසුත්තවතා පුට්ඨස්සෙනෙතාති.

නා¹ වෙදනං වෙදියති සපඤ්ඤා²
සුඛමපි දුක්ඛමපි බහුසුත්තොපි
අයඤ්ඤා ධර්මස්ස පුට්ඨස්සෙනෙන
මහා³විසෙසො කුසලස්ස හොති.

සඛ්ඛාතධම්මස්ස බහුසුත්තස්ස
සමපස්සන්තො ලොකමිමං පරඤ්ඤා
ඉට්ඨස්ස ධර්මො න මජ්ඣෙතති විතං.
අනිට්ඨන්තො නො පටිසාතමෙති.

තස්සානුරොධා අථවා විරොධා
විධුට්ඨො⁴ අත්ථගතො න සතති
පදඤ්ඤා ඤාතො විරජං අසොකං
සමිදං පජානාති හවස්ස පාරගුති.

1. 20. 7

ගෙලඤ්ඤාසුත්තං

255. එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාර සාලායං. අථ ඛො හගවා සායනසමයං පටිසලානා වුට්ඨිතො යෙන ගිලානසාලා නෙත්තපසඛාමි, උපසඛාමිත්වා පඤ්ඤානෙ ආසනෙ නිසීදි, නිසජ්ජ ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: සතො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමපජානො කාලං ආගමෙය්‍ය, අයං වො අමනාකං අනුසාසති.

කථඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා දෙමනස්සං; වෙදනාසු වෙදනානුපස්සි -පෙ- විනෙත විතානුපස්සි -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා දෙමනස්සං; එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සතො හොති.

1. න යො - සතා.
2. සපඤ්ඤා - පි 1. 2.
3. අයං - සතා
4. විධුට්ඨො - සතා

කථංඤ්ඤා භික්ඛුවෙ භික්ඛු සමපජානො භොති; ඉධ භික්ඛුවෙ භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමපජානකාරී භොති, ආලොකිතෙ වීලොකිතෙ සමපජානකාරී භොති, සමේඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී භොති, සඤ්ඤාට්ඨකත්වවරධාරණෙ සමපජානකාරී භොති, අසිංහෙ පිතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සමපජානකාරී භොති, න උචාරපක්ඛායකලෙ සමපජානකාරී භොති, ගතෙ ධීතෙ නිසින්නො සුතො ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිභාවෙ සමපජානකාරී භොති; එවං ඛො භික්ඛුවෙ භික්ඛු සමපජානො¹ භොති. සතො භික්ඛුවෙ භික්ඛු සමපජානො කාලං ආගමෙය්‍ය, අයං වො අනුසාකං අනුසාසනී.

තස්ස වෙ භික්ඛුවෙ භික්ඛුනො එවං සතස්ස සමපජානස්ස අපමන්තස්ස ආනාපිතො පභිතක්ඛස්ස විහරන්තො උපපජ්ජති සුඛා වෙදනා; සො එවං පජානාති; උපපන්නා ඛො ම්‍යායං² සුඛා වෙදනා, සා ච ඛො පටිච්ච නො අපට්ච්ච, කිං පටිච්ච: ඉමමෙව කායං පටිච්ච, අයං ඛො පන කායො අනිවේදා සඤ්ඤා පටිච්චසමුප්පන්නො, අනිවේදං ඛො පන සඤ්ඤං පටිච්චසමුප්පන්නං කායං පටිච්ච උපපන්නා සුඛා වෙදනා කුතො නිවේදා භවිස්සති ති.

සො කායෙ ච සුඛාය ච වෙදනාය අනිවේදානුපස්සී විහරති වයානුපස්සී විහරති විරාගානුපස්සී විහරති, නිරෝධානුපස්සී විහරති, පටිනිස්සග්ගානුපස්සී විහරති, තස්ස කායෙ ච සුඛාය ච වෙදනාය අනිවේදානුපස්සීනො විහරන්තො වයානුපස්සීනො විහරන්තො පටිනිස්සග්ගානුපස්සීනො විහරන්තො යො කායෙ ච සුඛාය ච වෙදනාය රාගානුසයො සො පභියති.

තස්ස වෙ භික්ඛුවෙ භික්ඛුනො එවං සතස්ස සමපජානස්ස අපමන්තස්ස ආනාපිතො පභිතක්ඛස්ස විහරන්තො උපපජ්ජති දුක්ඛා වෙදනා, සො එවං පජානාති: උපපන්නා ඛො ම්‍යායං² දුක්ඛා වෙදනා, සා ච ඛො පටිච්ච නො අපට්ච්ච, කිං පටිච්ච, ඉමමෙව කායං පටිච්ච, අයං ඛො පන කායො අනිවේදා සඤ්ඤා පටිච්චසමුප්පන්නො, අනිවේදං ඛො පන සඤ්ඤං පටිච්චසමුප්පන්නං කායං පටිච්ච උපපන්නා දුක්ඛා වෙදනා කුතො නිවේදා භවිස්සති ති.

1. සමපජානකාරී - මජ්ඣ. සං.

2. මෙ අයං - සි 2, සං.

සො කායෙ ව දුක්ඛාය ව වෙදනාය අනිවච්ඡානුපසංගි විහරති වයානුපසංගි විහරති විරාගානුපසංගි විහරති, නිරෝධානුපසංගි විහරති, පටිනිසංග්ගානුපසංගි විහරති, තස්ස කායෙ ව දුක්ඛාය ව වෙදනාය අනිවච්ඡානුපසංගිනො විහරතො වයානුපසංගිනො විහරතො විරාගානුපසංගිනො විහරතො නිරෝධානුපසංගිනො විහරතො පටිනිසංග්ගානුපසංගිනො විහරතො යො කායෙ ව දුක්ඛාය ව වෙදනාය පටිසානුසයො සො පභීයති.

තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො එවං සතස්ස සමපජානස්ස අප්පමනස්ස ආනාපිනො පහිනත්තස්ස විහරතො උපපජ්ජති අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා සො එවං පජානාති: උප්පන්නා ඛො මහායං අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, සා ව ඛො පටිච්ච, නො අපටිච්ච, කිං පටිච්ච, ඉමමෙව කායං පටිච්ච, අයං ඛො පන කායො අනිවේදා සංඛිතො පටිච්චසමුප්පන්නො අනිවච්චො ඛො පන සංඛිතං පටිච්චසමුප්පන්නං කායං පටිච්ච උප්පන්නා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා කුතො නිවචා භවිස්සති. සො කායෙ ව අදුක්ඛමසුඛාය ව වෙදනාය අනිවච්ඡානුපසංගි විහරති වයානුපසංගි විහරති, විරාගානුපසංගි විහරති, නිරෝධානුපසංගි විහරති. පටිනිසංග්ගානුපසංගි විහරති. තස්ස කායෙ ව අදුක්ඛමසුඛාය ව වෙදනාය අනිවච්ඡානුපසංගිනො විහරතො වයානුපසංගිනො විහරතො විරාගානුපසංගිනො විහරතො නිරෝධානුපසංගිනො විහරතො පටිනිසංග්ගානු පසංගිනො විහරතො යො කායෙ ව අදුක්ඛමසුඛාය ව වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො සො පභීයති.

සො සුඛංඤ්ච වෙදනං වෙදියති සා අනිවච්චාති පජානාති. අනරේඤ්ඤාසිතාති පජානාති, අනභිනාදිතාති පජානාති; දුක්ඛංඤ්ච වෙදනං වෙදියති සා අනිවේදාති පජානාති, අනරේඤ්ඤාසිතාති පජානාති අනභිනාදිතාති පජානාති; අදුක්ඛමසුඛංඤ්ච වෙදනං වෙදියති සා අනිවච්චාති පජානාති, අනරේඤ්ඤාසිතාති පජානාති අනභිනාදිතාති පජානාති; සො සුඛංඤ්ච වෙදනං වෙදියති විසංඤ්ඤානො නං වෙදියති දුක්ඛංඤ්ච වෙදනං වෙදියති විසංඤ්ඤානො නං වෙදියති, අදුක්ඛමසුඛංඤ්ච වෙදනං වෙදියති විසංඤ්ඤානො නං වෙදියති; සො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, ජීවිතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො ජීවිතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති; කායස්ස හෙද උදධං ජීවිතපරියාදනා ඉධෙව සංඛවෙදයිතාති අනභිනාදිතාති සිනිභවිස්සන්තිති පජානාති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ තෙලංඤ්ච පටිච්ච වට්ඨිංඤ්ච පටිච්ච තෙලපදිපො ඤායෙය්‍ය,¹ තස්සෙව තෙලස්ස ව වට්ඨියා ව පරියාදනා අනාභාරො නිබ්බායෙය්‍ය; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, ජීවිතපරියන්තිකං² වෙදනං වෙදියමානො ජීවිතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, කායස්ස හෙද උදධං ජීවිතපරියාදනා ඉධෙව සංඛවෙදයිතාති අනභිනාදිතාති සිනිභවිස්සන්තිති පජානාති'ති.

1. ඤායෙය්‍ය - සි 1. 2.

2. ජීවිතස්ස පරියන්තිකං - සි 1.

1. 20. 8

දුතිය ගෙලඤ්ඤසුත්තං

256. එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාගාර සාලායං අථ ඛො භගවා සායනසමයං පටිසල්ලාණා¹ වුට්ඨිතො යෙන ගිලානසාලා තෙත්ථපසඬකම්, උපසඬකම්භා පඤ්ඤානෙ ආසනෙ නිසිදි, නිසජ්ඡ ඛො භගවා භික්ඛු ආචන්තෙසි: සතො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමපජානො කාලං ආගමෙය්‍ය, අයං වො අමහාකං අනුසාසති.

කථංඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු සතො හොති; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං; වෙදනාසු -පෙ- විනෙක -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සතො හොති.

කථංඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමපජානො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අභික්ඛනෙක පටික්ඛනෙක සමපජානකාරී හොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති, සසම්ඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති, සඬ්ඛාටිපත්තවිවරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති, අසිතෙ පිතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සමපජානකාරී හොති, උච්චාරපසංඝාතකමෙව සමපජානකාරී හොති, ගතෙ ධිතෙ නිසිනෙක සුතෙක ජාගරිතෙ හායිතෙ තුණ්හිභාවෙ සමපජානකාරී හොති; එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමපජානො හොති. සතො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමපජානො කාලං ආගමෙය්‍ය, අයං වො අමහාකං අනුසාසති.

තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො එවං සතස්ස සමපජානස්ස අප්පමනනස්ස ආනාපිතො පභිතනනස්ස විහරතො උපපජ්ජති සුඛා වෙදනා, සො එවං පජානාති. උපපන්නා ඛො මායායං සුඛා වෙදනා සා. ව ඛො පටිච්ච, නො අපට්චව, කිං පටිච්ච, ඉමමෙව එස්සං පට්චව, අයං ඛො පන එස්සො අනිවේදා සඬ්ඛිතො පටිච්චසමුප්පකො, අනිච්චං ඛො පන සඬ්ඛිතං පට්චවසමුප්පකං එස්සං පට්චව උපපන්නා සුඛා වෙදනා කුතො නිව්වා හවිස්සතිති.

1. පටිසල්ලානා - පි 2.

සො එසෙස ව සුඛාය ව වෙදනාය අනිච්චානුපස්සි විහරති,
වයානුපස්සි විහරති, විරාගානුපස්සි විහරති, නිරෝධානුපස්සි විහරති,
පටිනිස්සග්ගානුපස්සි විහරති; තස්ස එසෙස ව සුඛාය ව වෙදනාය
අනිච්චානුපස්සිනො විහරතො වයානුපස්සිනො විහරතො විරාගානු-
පස්සිනො විහරතො නිරෝධානුපස්සිනො විහරතො පටිනිස්සග්ගානු-
පස්සිනො විහරතො සො එසෙස ව සුඛාය ව වෙදනාය රාගානුසයො
සො පභීයති.

තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො එවං සතස්ස එවං සමපජානස්ස
අප්පමන්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො උපපජ්ජති දුක්ඛා
වෙදනා, සො එවං පජානාති: උප්පත්තා ඛො ම්‍යායං දුක්ඛා වෙදනා,
සා ව ඛො පටිච්ච, නො අපටිච්ච. කිං පටිච්ච, ඉමමෙව එස්සං
පටිච්ච, අයං ඛො පන එසෙසා අනිච්චා සංඛිතො පටිච්චසමුප්පන්නො,
අනිච්චං ඛො පන සංඛිතං පටිච්චසමුප්පන්නං එස්සං පටිච්ච උප්පන්නා
දුක්ඛා වෙදනා ඤානො නිව්වා හවිස්සතිති.

සො එසෙස ව දුක්ඛාය ව වෙදනාය අනිච්චානුපස්සි විහරති,
වයානුපස්සි විහරති, විරාගානුපස්සි විහරති, නිරෝධානුපස්සි විහරති,
පටිනිස්සග්ගානුපස්සි විහරති: තස්ස එසෙස ව දුක්ඛාය ව වෙදනාය
අනිච්චානුපස්සිනො විහරතො වයානුපස්සිනො විහරතො විරාගානුපස්සිනො
විහරතො නිරෝධානුපස්සිනො විහරතො පටිනිස්සග්ගානුපස්සිනො
විහරතො සො එසෙස ව දුක්ඛාය ව වෙදනාය පටිසානුසයො සො
පභීයති.

තස්ස වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො එවං සතස්ස සමපජානස්ස
අප්පමන්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො උපපජ්ජති අදුක්ඛම-
සුඛා වෙදනා, සො එවං පජානාති: උප්පන්නා ඛො ම්‍යායං අදුක්ඛමසුඛා
වෙදනා: සා ව ඛො පටිච්ච, නො අපටිච්ච. කිං පටිච්ච, ඉමමෙව
එස්සං පටිච්ච අයං ඛො පන එසෙසා අනිච්චා සංඛිතො
පටිච්චසමුප්පන්නො, අනිච්චං ඛො පන සංඛිතං පටිච්චසමුප්පන්නං එස්සං
පටිච්ච උප්පන්නා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා ඤානො නිව්වා හවිස්සතිති.

යො එසෙස ව අද්දකමසුකාය ව වෙදනාය අනිව්‍යානුපස්සි විහරති, වයානුපස්සි විහරති, විරාගානුපස්සි විහරති, නිරෝධානුපස්සි විහරති, පටිනිසංගොනුපස්සි විහරති, තස්ස එසෙස ව අද්දකමසුකාය ව වෙදනාය අනිව්‍යානුපස්සිනො විහරතො වයානුපස්සිනො විහරතො විරාගානුපස්සිනො විහරතො නිරෝධානුපස්සිනො විහරතො පටිනිසංගොනුපස්සිනො විහරතො යො එසෙස ව අද්දකමසුකාය ව වෙදනාය අවිජ්ජානුසයො යො පභීයති.

යො සුඛංඤ්ඤා වෙදනං වෙදියති: සා අනිව්‍යානි පජානාති, අනාර්ථකාමිනාති පජානාති, අනභිනාදිතාති පජානාති, දුක්ඛංඤ්ඤා වෙදනං වෙදියති -පෙ- අද්දකමසුකංඤ්ඤා වෙදනං වෙදියති; සා අනිව්‍යානි පජානාති අනාර්ථකාමිනාති පජානාති, අනභිනාදිතාති පජානාති. යො සුඛංඤ්ඤා වෙදනං වෙදියති විසංඤ්ඤානො නං වෙදියති දුක්ඛංඤ්ඤා වෙදනං වෙදියති -පෙ- අද්දකමසුකංඤ්ඤා වෙදනං වෙදියති විසංඤ්ඤානො නං වෙදියති. යො කායපරියනතිකං වෙදනං වෙදිය මානො කායපරියනතිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, ජීවිතපරියනතිකං වෙදනං වෙදියමානො ජීවිතපරියනතිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. කායස්ස හෙද උඤ්ඤං ජීවිතපරියාදානා ඉධෙව සබ්බවෙදයිතාති අනභිනාදිතාති සිතීභවිස්සතාති පජානාති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ තෙලංඤ්ඤා පටිච්ච වට්ඨිංඤ්ඤා පටිච්ච තෙලපදීපො ඤායෙය්‍යා තස්සෙව තෙලස්ස ව වට්ඨියා ව පරියාදානා අනාහාරො නිබ්බායෙය්‍යා, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙභික්ඛු කායපරියනතිකං වෙදනං වෙදිය මානො කායපරියනතිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, ජීවිතපරියනතිකං වෙදනං වෙදියමානො ජීවිතපරියනතිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. කායස්ස හෙද උඤ්ඤං ජීවිතපරියාදානා ඉධෙව සබ්බවෙදයිතාති අනභිනාදිතාති සිතීභවිස්සතාති පජානාති.

1. 20. 9

අනිව්‍යානං

257. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා අනිව්‍යා සබ්බතා පටිච්ච සමුප්පන්නා ඛයධම්මා වයධම්මා විරාගධම්මා නිරෝධධම්මා කතමා තිසෙසා: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අද්දකමසුකා වෙදනා ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිසෙසා වෙදනා අනිව්‍යා සබ්බතා පටිච්චසමුප්පන්නා ඛයධම්මා වයධම්මා විරාගධම්මා නිරෝධධම්මාති.

1. 20. 10

එසසමුලකසුතතං

258. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා එසසජා එසසමුලකා එසස නිදනා එසසපට්ඨයා. කතමා තිසෙසා: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. සුඛවෙදනියං භික්ඛවෙ එසසං පටිච්ච උපපජ්ඣති සුඛා වෙදනා. තසෙසව සුඛවෙදනියස්ස එසසස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වෙදයිතං, සුඛවෙදනියං එසසං පටිච්ච උපපන්නා සුඛා වෙදනා සා නිරුජ්ඣති, සා වූපසමමති;

දුක්ඛවෙදනියං භික්ඛවෙ එසසං පටිච්ච උපපජ්ඣති දුක්ඛා වෙදනා තසෙසව දුක්ඛවෙදනියස්ස එසසස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වෙදයිතං. දුක්ඛවෙදනියං එසසං පටිච්ච උපපන්නා දුක්ඛා වෙදනා සා නිරුජ්ඣති, සා වූපසමමති. අදුක්ඛමසුඛවෙදනියං භික්ඛවෙ එසසං පටිච්ච උපපජ්ඣති අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. තසෙසව අදුක්ඛමසුඛවෙදනියස්ස එසසස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වෙදයිතං. අදුක්ඛමසුඛවෙදනියං එසසං පටිච්ච උපපන්නා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා සා නිරුජ්ඣති, සා වූපසමමති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දවින්නං කට්ඨානං සංඝට්ටනසමාධානා උඤ්ඤා ජායති තෙජෝ අභිනිබ්බන්තති, තෙසං යෙව් කට්ඨානං නානා භාවා විනිකෙඛපා යා තජ්ජා උඤ්ඤා සා නිරුජ්ඣති, සා වූපසමමති,¹ එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉමා තිසෙසා වෙදනා එසසජා එසසමුලකා එසසනිදනා එසසපට්ඨයා තජ්ජං තජ්ජං එසසං පටිච්ච තජ්ජා තජ්ජා වෙදනා උපපජ්ඣති. තජ්ජස්ස තජ්ජස්ස එසසස්ස නිරොධා තජ්ජා තජ්ජා වෙදනා නිරුජ්ඣන්ති.²

සගාථාවගො පටිමො.

තත්තුද්දනං:

සමාධි සුඛ පහානෙන පාතාලං දට්ඨබ්බෙන ව
සලලෙන ව ගෙලකෙඤ්ඤති අනිච්ච එසසමුලකාති.

1. වූපසමමති - සතා.

2. තජ්ජං එසසං පටිච්ච තජ්ජා වෙදනා උපපජ්ඣති තජ්ජස්ස එසසස්ස නිරොධා තජ්ජා වෙදනා නිරුජ්ඣති - මජ්ඣං, සතා.

2. රහොගතවගො

2. 2. 1

රහොගතසුත්තං

259. අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඬකම් -පෙ- එකමන්තං නිසිංකො ඛො සො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: ඉධ මයං හතොත රහොගතස්ස පටිසලුච්ඡාස්ස එවං චෙනසො පරිචිතකොසො උදපාදි: නිසෙසා වෙදනා චුත්තා හගවතා, සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමා නිසෙසා වෙදනා චුත්තා හගවතා. චුත්තං ඛො පනෙතං හගවතා: යං කිංඤ්චි වෙදයිතං තං දුක්ඛස්මිනි. කිංඤ්ච ඛො එතං ච හගවතා සන්ධාය භාසිතං; යං කිංඤ්චි වෙදයිතං තං දුක්ඛස්මිනි.

සාධු සාධු භික්ඛු, නිසෙසා ඉමා භික්ඛු වෙදනා චුත්තා මයා, සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, ඉමා නිසෙසා වෙදනා චුත්තා මයා. චුත්තං ඛො පනෙතං භික්ඛු මයා යං කිංඤ්චි වෙදයිතං තං¹ දුක්ඛස්මිනි. තං ඛො පනෙතං භික්ඛු මයා සම්ඛාරානඤ්ඤව අනිවචනං සන්ධාය භාසිතං: යං කිංඤ්චි වෙදයිතං තං දුක්ඛස්මිනි. තං ඛො පනෙතං භික්ඛු මයා සම්ඛාරානඤ්ඤව² ඛයධම්මතං සන්ධාය භාසිතං: යං කිංඤ්චි වෙදයිතං තං දුක්ඛස්මිනි. තං ඛො පනෙතං භික්ඛු මයා සම්ඛාරානඤ්ඤව³ වයධම්මතං සන්ධාය භාසිතං: යං කිංඤ්චි වෙදයිතං තං දුක්ඛස්මිනි. තං ඛො පනෙතං භික්ඛු මයා සම්ඛාරානඤ්ඤව විරාගධම්මතං සන්ධාය භාසිතං: යං කිංඤ්චි වෙදයිතං තං දුක්ඛස්මිනි. තං ඛො පනෙතං භික්ඛු මයා සම්ඛාරානඤ්ඤව නිරොධධම්මතං සන්ධාය භාසිතං: යං කිංඤ්චි වෙදයිතං තං දුක්ඛස්මිනි. තං ඛො පනෙතං භික්ඛු මයා සම්ඛාරානඤ්ඤව විපරිණාමධම්මතං සන්ධාය භාසිතං: යං කිංඤ්චි වෙදයිතං තං දුක්ඛස්මිනි.

අථ ඛො පන භික්ඛු මයා අනුපුබ්බ³සම්ඛාරානං නිරොධො අක්ඛාතො, පඨමං ඤානං සමාපන්නස්ස වාචා නිරුද්ධා භොති, දුතියං ඤානං සමාපන්නස්ස විතක්කවිචාරා නිරුද්ධා භොති, තතියං ඤානං සමාපන්නස්ස පිති නිරුද්ධා භොති, චතුස්සං ඤානං සමාපන්නස්ස අසංසාසපසංසාසා නිරුද්ධා භොති, ආකාසානඤ්ඤායතනං සමාපන්නස්ස රූපසඤ්ඤා නිරුද්ධා භොති, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමාපන්නස්ස ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරුද්ධා භොති, ආකිංඤ්ඤායතනං සමාපන්නස්ස විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරුද්ධා භොති, නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනං සමාපන්නස්ස ආකිංඤ්ඤායතනසඤ්ඤා නිරුද්ධා භොති, සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපන්නස්ස සඤ්ඤා ච වෙදනා ච නිරුද්ධා භොති, ඛිණ්ණසවස්ස භික්ඛුනො රාගො නිරුද්ධො භොති දෙසො නිරුද්ධො භොති, මොහො නිරුද්ධො භොති.

1. සබ්බතං - සි 1.

2. සම්ඛාරානං - යෙව - සි 1, 2.

3. අනුපුබ්බං - සි 1, 2.

අථ ඛො පන භික්ඛු මයා අනුපුබ්බසංඛාරානං වූපසචො අක්ඛානො, පඨමං කුමාරං සමාපන්නස්ස වාචා වූපසනා හොති, දුතියං කුමාරං සමාපන්නස්ස චිත්තකම්මවාරා වූපසනා හොති, තතියං කුමාරං සමාපන්නස්ස පිති වූපසනා හොති, චතුස්සං කුමාරං සමාපන්නස්ස අස්සාසපස්සාසා වූපසනා හොති, ආකාසානඤ්චායනනං සමාපන්නස්ස රූපසඤ්ඤා වූපසනා හොති, විඤ්ඤාණඤ්චායනනං සමාපන්නස්ස ආකාසානඤ්චායනනසඤ්ඤා වූපසනා හොති, ආකිඤ්ඤායනනං සමාපන්නස්ස විඤ්ඤාණඤ්චායනනසඤ්ඤා වූපසනා හොති, නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායනනං සමාපන්නස්ස ආකිඤ්ඤායනනසඤ්ඤා වූපසනා හොති, සඤ්ඤාචෙදිධිතනිරොධං සමාපන්නස්ස සඤ්ඤා ච චෙදනා ච වූපසනා හොති, ඛිණ්ණසවස්ස භික්ඛුනො රාගො වූපසනො හොති, දෙසො වූපසනො හොති, මොහො වූපසනො හොති.

ඡයිමා භික්ඛු පස්සදධියො: පඨමං කුමාරං සමාපන්නස්ස වාචා පටිප්පස්සදධා හොති, දුතියං කුමාරං සමාපන්නස්ස චිත්තකම්මවාරා පටිප්පස්සදධා හොති, තතියං කුමාරං සමාපන්නස්ස පිති පටිප්පස්සදධා හොති, චතුස්සං කුමාරං සමාපන්නස්ස අස්සාසපස්සාසා පටිප්පස්සදධා හොති, සඤ්ඤාචෙදිධිතනිරොධං සමාපන්නස්ස සඤ්ඤා ච චෙදනා ච පටිප්පස්සදධා හොති, ඛිණ්ණසවස්ස භික්ඛුනො රාගො පටිප්පස්සදධා හොති, දෙසො පටිප්පස්සදධා හොති, මොහො පටිප්පස්සදධා හොති.

2. 2. 2

ආකාසසුත්තං

260. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ ආකාසෙ විවිධා වාතා වායනහි: පුරස්මිමාපි වාතා වායනහි, පච්ඡිමාපි වාතා වායනහි, උත්තරාපි වාතා වායනහි, දකුණිමාපි වාතා වායනහි, සරජාපි වාතා වායනහි, අරජාපි වාතා වායනහි, සිතාපි වාතා වායනහි, උණ්ණාපි වාතා වායනහි, පරිත්තාපි වාතා වායනහි, අධිමත්තාපි වාතා වායනහි. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉමස්මිං කායස්මිං විවිධා චෙදනා උපපජ්ජන්ති: සුඛාපි චෙදනා උපපජ්ජන්ති, දුක්ඛාපි චෙදනා උපපජ්ජන්ති, අදුක්ඛමසුඛාපි චෙදනා උපපජ්ජන්ති''ති.

යථාපි වාතා ආකාසෙ වායනහි විවිධා පුඤ්ඤා
පුරස්මිමා පච්ඡිමා වාපි උත්තරා අථ දකුණිමා,
සරජා අරජා වාපි සිතා උණ්ණා ච එකද
අධිමත්තා පරිත්තා ච පුඤ්ඤා වායනහි මාලුතා,
තථෙවිමස්මිං කායස්මිං සමුපපජ්ජන්ති¹ චෙදනා
සුඛදුක්ඛසමුපපත්ති අදුක්ඛමසුඛා ච යා
යනො ච භික්ඛු ආනාපි සමපජ්ජන්ති² න රිඤ්ඤිති³
තනො සො⁴ චෙදනා සංඛා පරිජානාති පණ්ඩිතො.
සො චෙදනා පරිඤ්ඤාය දිට්ඨධම්මෙ අනාසවො
කායස්ස හෙද ධම්මචෙදධා සංඛංතොපෙති⁴ චෙදගුති.

1. සමුපපජ්ජති - පි 1, 2

2. සමපජානො නිරුජ්ඣති - සා.

3. තනො ච - පිච්ඡ.

4. තුපෙති - සා.

2. 2. 3

දුතිය ආකාසස්සුතතං

261. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආකාසෙ විවිධා වාතා වායනති: පුරුෂීමාපි වාතා වායනති -පෙ- අධිමත්තාපි වාතා වායනති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉමස්මිං කායස්මිං විවිධා වෙදනා උපපජ්ඣති, සුඛාපි වෙදනා උපපජ්ඣති,¹ දුක්ඛාපි වෙදනා උපපජ්ඣති,¹ අදුක්ඛමසුඛාපි වෙදනා උපපජ්ඣති''ති.

2. 2. 4

අගාරස්සුතතං

262. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආගන්තුකාගාරං, තත්ථ පුරුෂීමායපි දිසාය ආගන්තුකා වාසං කප්පෙතති පච්ඡිමාය පි දිසාය ආගන්තුකා වාසං කප්පෙතති, උත්තරායපි දිසාය ආගන්තුකා වාසං කප්පෙතති, දකුණිණායපි දිසාය ආගන්තුකා වාසං කප්පෙතති, ඛත්තියාපි ආගන්තුකා වාසං කප්පෙතති, බ්‍රාහ්මණාපි ආගන්තුකා වාසං කප්පෙතති, වෙස්සාපි ආගන්තුකා වාසං කප්පෙතති, සුද්දපි ආගන්තුකා වාසං කප්පෙතති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉමස්මිං කායස්මිං විවිධා වෙදනා උපපජ්ඣති: සුඛාපි වෙදනා උපපජ්ඣති, දුක්ඛාපි වෙදනා උපපජ්ඣති, අදුක්ඛමසුඛාපි වෙදනා උපපජ්ඣති, සාමීසාපි සුඛා වෙදනා උපපජ්ඣති, නිරාමීසාපි සුඛා වෙදනා උපපජ්ඣති, සාමීසාපි දුක්ඛා වෙදනා උපපජ්ඣති, නිරාමීසාපි දුක්ඛා වෙදනා උපපජ්ඣති, සාමීසාපි අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා උපපජ්ඣති, නිරාමීසාපි අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා උපපජ්ඣති.

2. 2. 5

සන්තකස්සුතතං

263. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසංකම්ථි -පෙ- එකමන්තං නිසිංහෙතා ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච: කතමා නු ඛො භනෙත වෙදනා? කතමො වෙදනා? සමුදයො? කතමො වෙදනා නිරොධො? කතමා වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපද? කො වෙදනාය අස්සාදෙ? කො ආදීනවො? කිං නිස්සරණං?

කිංසෙසා ඉමා ආනන්ද වෙදනා: සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමා චුච්චිතති ආනන්ද වෙදනා. එස්සසමුදයා වෙදනාසමුදයො එස්සනිරොධා වෙදනානිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨධගිකො මග්ගො වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපද. සෙය්‍යථීදං: සමොදිට්ඨි -පෙ- සමොසමාධි. යං වෙදනං පටිච්ච උපපජ්ඣති සුඛං සොමනස්සං, අයං වෙදනාය අස්සාදෙ, යා වෙදනා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධමො, අයං වෙදනාය ආදීනවො. යො වෙදනාය ඡන්දරාගචිතයො ඡන්දරාගපහානං, ඉදං වෙදනාය නිස්සරණං.

1. උපපජ්ඣති - ස්‍යා.

2. වෙදනාය පි 1, 2.

3. කො වෙදනාය - ස්‍යා.

4. කිං වෙදනාය - ස්‍යා.

අථ ඛො පනානඤ්ඤා මයා අනුපුබ්බසඛිඛාරානං නිරොධො අකංඛානො, පඨමං ඝාතං සමාපක්ඛාසස්වාචා නිරුද්ධා භොති -පෙ- සඤ්ඤාවේදිතනිරොධං සමාපක්ඛාසස්වාචා වේදනා ව නිරුද්ධා භොති, ඛිණ්ණසවස්ස භික්ඛුනො රාගො නිරුද්ධා භොති, දෙසො නිරුද්ධා භොති, මොහො නිරුද්ධා භොති. අථ ඛො පනානඤ්ඤා මයා අනුපුබ්බසඛිඛාරානං වූපසමො අකංඛානො පඨමං ඝාතං සමාපක්ඛාසස්වාචා වූපසන්තා භොති -පෙ- සඤ්ඤාවේදිතනිරොධං සමාපක්ඛාසස්වාචා වේදනා ව වූපසන්තා භොති, ඛිණ්ණසවස්ස භික්ඛුනො රාගො වූපසන්තා භොති, දෙසො වූපසන්තා භොති, මොහො වූපසන්තා භොති.

අථ ඛො පනානඤ්ඤා මයා අනුපුබ්බසඛිඛාරානං පසාදධි¹ අකංඛානො, පඨමං ඝාතං සමාපක්ඛාසස්වාචා පටිපසාදධා භොති, දුතියං ඝාතං සමාපක්ඛාසස්වාචා විතකවිචාරා පටිපසාදධා භොති, තතියං ඝාතං සමාපක්ඛාසස්වාචා පිතිපටිපසාදධා භොති. චතුස්සං ඝාතං සමාපක්ඛාසස්වාචා අසාසපසාසා පටිපසාදධා භොති, ආකාසානඤ්ඤායතනං සමාපක්ඛාසස්වාචා රූපසඤ්ඤා පටිපසාදධා භොති, විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමාපක්ඛාසස්වාචා ආකාසානඤ්ඤායතනසඤ්ඤා පටිපසාදධා භොති, ආකිඤ්ඤායතනං සමාපක්ඛාසස්වාචා විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසඤ්ඤා පටිපසාදධා භොති, නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනං සමාපක්ඛාසස්වාචා ආකිඤ්ඤායතනසඤ්ඤා පටිපසාදධා භොති, සඤ්ඤාවේදිතනිරොධං සමාපක්ඛාසස්වාචා වේදනා ව පටිපසාදධා භොති, ඛිණ්ණසවස්ස භික්ඛුනො රාගො පටිපසාදධා භොති, දෙසො පටිපසාදධා භොති, මොහො පටිපසාදධා භොති.

2. 2. 6

දුතියසන්තකසුත්තං

264. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො යෙන හගවා තෙනුපසඬකම් -පෙ- එකමන්තං නිසික්ඛං ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං හගවා එතදවොච: කතමා නු ඛො ආනන්ද වේදනා? කතමො වේදනා සමුදයො? කතමො වේදනානිරොධො? කතමා වේදනානිරොධගාමිනී පටිපද? කො වේදනාය අයාදෙ? කො ආදීනවො? කිං නිස්සරණං?

හගවලමුලකා නො හනෙත ධම්මො හගවනෙත්තකා හගවමංථි-සරණා, සාධු වත හනෙත හගවන්තං යෙව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථො, හගවතො සුත්වා භික්ඛු ධාරෙත්තංති. තෙනභානන්ද සුඤ්ඤාභි සාධුකං චෙත්සිකරොභි භාසිත්තංමිති. එවං හනෙතති ඛො ආයස්මා ආනන්දො හගවතො පච්චක්ඛොසි, හගවා එතදවොච:

1. පටිපසාදධි - මෙය, සත්.

කිංඤ්ඤා ඉමා ආනන්ද වෙදනා: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමා චුච්චන්ති ආනන්ද වෙදනා. එසසසමුදයා වෙදනාසමුදයො එසසනිරොධා වෙදනානිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨකිකො මග්ගො වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපද සෙයාර්ථං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමුච්චාසමාධි, යං වෙදනං පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, අයං වෙදනාය අසසාදෙ, යා වෙදනා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධමො, අයං වෙදනාය ආදීනවො, යො වෙදනාය ඡන්දරාගවිනයො ඡන්දරාගපහානං ඉදං වෙදනාය නිසසරණං.

අථ ඛො පනානන්ද මයා අනුපුබ්බසංඛාරානං නිරොධො අකාමො, පයමං කුමානං සමාපන්නස්ස වාචා නිරුද්ධා හොති -පෙ- සඤ්ඤා වෙදයිතනිරොධං සමාපන්නස්ස සඤ්ඤා ච වෙදනා ච නිරුද්ධා හොත්ති: විණාසවස්ස භික්ඛුනො රාගො නිරුද්ධො හොති, දෙසො නිරුද්ධො හොති, මොහො නිරුද්ධො හොති.

අථ ඛො පනානන්ද, මයා අනුපුබ්බසංඛාරානං චූපසමො අකාමො, පයමං කුමානං සමාපන්නස්ස වාචා චූපසන්නා හොති -පෙ- සඤ්ඤා වෙදයිතනිරොධං සමාපන්නස්ස සඤ්ඤා ච වෙදනා ච චූපසන්නා හොත්ති, විණාසවස්ස භික්ඛුනො රාගො චූපසන්නා හොති. දෙසො චූපසන්නා හොති. මොහො චූපසන්නා හොති.

අථ ඛො පනානන්ද, මයා අනුපුබ්බසංඛාරානං පසසද්ධි අකාමො, පයමං කුමානං සමාපන්නස්ස වාචා පටිපසද්ධා හොති, -පෙ- සඤ්ඤා වෙදයිතනිරොධං සමාපන්නස්ස සඤ්ඤා ච වෙදනා ච පටිපසද්ධා හොත්ති, විණාසවස්ස භික්ඛුනො රාගො පටිපසද්ධො හොති, දෙසො පටිපසද්ධො හොති, මොහො පටිපසද්ධො හොති.

අට්ඨකසුත්තං

2. 2. 7

265. අථ ඛො සම්මහුලා භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංකම්පිසු, උපසංකම්පිතා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිසු. එකමන්තං නිසීත්තා ඛො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදවොචු: කතමා නු ඛො හතෙන වෙදනා? කතමො වෙදනා සමුදයො? කතමො වෙදනා නිරොධො? කතමා වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපද? කො වෙදනාය අසසාදෙ? කො ආදීනවො? කිං නිසසරණන්?

තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමා වුච්චන්ති භික්ඛවෙ වෙදනා. එසසසමුදයා වෙදනා සමුදයො එසසනිරොධා වෙදනා නිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨකිකො මග්ගො වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපද. සෙය: ථීදං: සමොදිට්ඨී -පෙ- සමොසමාධි. යං වෙදනං පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, අයං වෙදනාය අසසාදෙ, යා වෙදනා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා, අයං වෙදනාය ආදීනවො. යො වෙදනාය ඡන්දරාගචිතයො ඡන්දරාගපභානං, ඉදං වෙදනාය නිසසරණං.

අථ ඛො පන භික්ඛවෙ මයා අනුපුබ්බසම්බරානං නිරොධො අසංකතො: පට්ඨමං ඤානං සමාපන්නස්ස වාචා නිරුද්ධා හොති -පෙ- සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපන්නස්ස සඤ්ඤා ච වෙදනා ච නිරුද්ධා හොති, ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො රාගො නිරුද්ධා හොති දෙසො නිරුද්ධා හොති මොහො නිරුද්ධා හොති.

අථ ඛො පන භික්ඛවෙ මයා අනුපුබ්බසම්බරානං වූපසමො අසංකතො, පට්ඨමං ඤානං සමාපන්නස්ස වාචා වූපසනතා හොති, -පෙ- සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපන්නස්ස සඤ්ඤා ච වෙදනා ච වූපසනතා හොති, ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො රාගො වූපසනතො හොති දෙසො වූපසනතො හොති මොහො වූපසනතො හොති.

ඡයිමා භික්ඛවෙ පසසද්ධියො, පට්ඨමං ඤානං සමාපන්නස්ස වාචා පටිපපසසද්ධා හොති, දුතියං ඤානං සමාපන්නස්ස විතසකච්චාරා පටිපපසසද්ධා හොති, තතියං ඤානං සමාපන්නස්ස පිති පටිපපසසද්ධා හොති, චතුසං ඤානං සමාපන්නස්ස අසසාසපසසාසා පටිපපසසද්ධා හොති සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපන්නස්ස සඤ්ඤා ච වෙදනා ච පටිපපසසද්ධා හොති. ඛිණාසවස්ස භික්ඛුනො රාගො පටිපපසසද්ධා හොති, දෙසො පටිපපසසද්ධා හොති. මොහො පටිපපසසද්ධා හොති.

2. 2. 8

දුතියඅට්ඨකසුත්තං

266. අථ ඛො සම්මෙත්තො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංකම්. සු -පෙ- එකමන්තං නිසිකොනා ඛො තෙ භික්ඛු භගවා එතදවොච: කතමා නු ඛො භික්ඛවෙ වෙදනා? කතමො වෙදනාසමුදයො? කතමො වෙදනානිරොධො? කතමා වෙදනානිරොධගාමිනීපටිපද? කො වෙදනාය අසසාදෙ? කො ආදීනවො? කිං නිසසරණං?

භගවම්මෙත්තො නො භතොන ධම්මො -පෙ- තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා: සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමා වුච්චන්ති භික්ඛවෙ වෙදනා. එසසසමුදයා වෙදනාසමුදයො -පෙ- (යථා පුරිමසුත්තන්තං එවං විජ්ජාරෙතබ්බං.)

2. 2. 9

පඤ්චකඛිගසුත්තං

267. අථ ඛො පඤ්චකඛෙග්ගා¹ ඵපති යෙනායං උද්ධි තෙනුප-
සඛිකම්. උපසඛිකම්භවා ආයංකමනං උද්ධිං අභිවාදෙභවා ඵකමනං
නිසීදි, ඵකමනං නිසීකොභො ඛො පඤ්චකඛෙග්ගා ඵපති ආයංකමනං
උද්ධිං ඵතදවොච: කති භු ඛො හනො උද්ධි වෙදනා වුත්තා
හගවතාති?

තිස්සො ඛො ගහපති වෙදනා වුත්තා හගවතා: සුඛා වෙදනා,
දුක්ඛා වෙදනා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමා ඛො ගහපති තිස්සො
වෙදනා වුත්තා හගවතාති.

ඵචං වුත්තො පඤ්චකඛෙග්ගා ඵපති ආයංකමනං උද්ධිං ඵතදවොච:
න ඛො හනො උද්ධි තිස්සො වෙදනා වුත්තා හගවතා, ඥෙව
හනො වෙදනා වුත්තා හගවතා සුඛා වෙදනා දුක්ඛාවෙදනා. යායං
හනො අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, සත්තස්මිං ඵසා පඤ්ඤෙ සුඛෙ වුත්තා
හගවතාති.

දුතියමෙ ඛො ආයංකමනං උද්ධි පඤ්චකඛං ඵපති. ඵතදවොච: න ඛො
ගහපති ඥෙව වෙදනා වුත්තා හගවතා, තිස්සො වෙදනා වුත්තා
හගවතා: සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමා
තිස්සො වෙදනා වුත්තා හගවතාති.

දුතියමෙ ඛො පඤ්චකඛෙග්ගා ඵපති ආයංකමනං උද්ධිං ඵතදවොච:
න ඛො හනො උද්ධි තිස්සො වෙදනා වුත්තා හගවතා, ඥෙව වෙදනා
වුත්තා හගවතා: සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා. යායං හනො අදුක්ඛමසුඛා
වෙදනා සත්තස්මිං ඵසා පඤ්ඤෙ සුඛෙ වුත්තා හගවතාති.

තතියමෙ ඛො ආයංකමනං උද්ධි පඤ්චකඛං ඵපති ඵතදවොච:
න ඛො ගහපති ඥෙව වෙදනා වුත්තා හගවතා, තිස්සො වෙදනා
වුත්තා හගවතා: සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා.
ඉමා තිස්සො වෙදනා වුත්තා හගවතාති.

තතියමෙ ඛො පඤ්චකඛෙග්ගා ඵපති ආයංකමනං උද්ධිං ඵතදවොච:
න ඛො හනො උද්ධි තිස්සො වෙදනා වුත්තා හගවතා, ඥෙව වෙදනා
වුත්තා හගවතා: සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා. යායං හනො අදුක්ඛමසුඛා
වෙදනා, සත්තස්මිං ඵසා පඤ්ඤෙ සුඛෙ වුත්තා හගවතාති. නෙව ඛො
අසකම් ආයංකමනං උද්ධි පඤ්චකඛං ඵපති. සඤ්ඤාපෙත්තුං, න පන අසකම්
පඤ්චකඛෙග්ගා ඵපති ආයංකමනං උද්ධිං සඤ්ඤාපෙත්තුං.

1. පඤ්චකඛො b අවධානො.

අහොසාසි ඔබ ආයාසා ආනන්දො ආයාසිතො උද්ධස්ස පඤ්ඤාකම්මෙන ඵපතිනා සද්ධිං ඉමං කථාසලලාපං. අථ ඔබ ආයාසා ආනන්දො යෙන හගවා තෙනුපසංගිකම් -පෙ- ඵකමනං නිදිකො ඔබ ආයාසා ආනන්දො යාවතකො ආයාසිතො උද්ධස්ස පඤ්ඤාකම්මෙන ඵපතිනා සද්ධිං අහොසි කථාසලලාපො තං සබ්බං හගවතො ආරොචෙයි.

සනං යෙව ඔබ ආනන්ද පරියායං පඤ්ඤාකම්මො ඵපති උද්ධස්ස භික්ඛුනා නාබ්බන්ධමොදි, සත්තඤ්ඤා පනානන්ද පරියායං උද්ධි භික්ඛු පඤ්ඤාකම්මස්ස ඵපතිතො නාබ්බන්ධමොදි. දෙවපි මයා ආනන්ද වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, නිසෙසාපි මයා වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, පඤ්ඤාපි මයා වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, ඡපි මයා වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, අට්ඨාරසාපි මයා වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, ඡත්තිංසාපි මයා වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, අට්ඨසත්තමු මයා වෙදනා වුත්තා පරියායෙන.

ඵවං පරියායදෙසිතො¹ ඔබ ආනන්ද මයා ධම්මො. ඵවං පරියාය දෙසිතෙ ඔබ ආනන්ද මයා ධම්මෙ යෙ අඤ්ඤාමඤ්ඤස්ස සුභාසිතං සුලපිතං න සමන්තමඤ්ඤස්සනති න සමන්තජාතිස්සනති න සමන්තමොදිස්සනති; නෙසං² ඵතං පාටිකම්බං හණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපක්ඛා අඤ්ඤාමඤ්ඤං මුඛසතතිභි විතුදන්තා විහරිස්සනති.

ඵවං පරියායදෙසිතො ඔබ ආනන්ද මයා ධම්මො, ඵවං පරියාය දෙසිතෙ ඔබ ආනන්ද මයා ධම්මෙ යෙ අඤ්ඤාමඤ්ඤස්ස සුභාසිතං සුලපිතං සමන්තමඤ්ඤස්සනති සමන්තජාතිස්සනති, සමන්තමොදිස්සනති, නෙසං ඵතං පාටිකම්බං, සමග්ගා සම්මොදමානා අවිවදමානා ඛිරොදකි භූතා අඤ්ඤාමඤ්ඤං පියවකුච්ඡි සමපස්සන්තා විහරිස්සනති.

පඤ්ඤාමෙ ආනන්ද කාමගුණං. කතමෙ පඤ්ඤා: වක්ඛුට්ඨෙඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා, සොනට්ඨෙඤ්ඤායා සද්දං -පෙ- සානට්ඨෙඤ්ඤායා ගන්ධා -පෙ- ජීවහාට්ඨෙඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායට්ඨෙඤ්ඤායා ථොට්ඨාමො ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා; ඉමෙ ඔබ ආනන්ද පඤ්ඤා කාමගුණං. යං ඔබ ආනන්ද ඉමෙ පඤ්ඤා කාමගුණෙ පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, ඉදං වුච්චති කාමසුඛං. යෙ ඔබ ආනන්ද ඵවං වදෙය්ස්ව: ඵතං පරමං සනං සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙතති, ඉදං නෙසාහං නානුජානාමි. තං කිස්ස හෙතු; අස්සානන්ද ඵතමො සුඛං අඤ්ඤං සුඛං අභිකකන්තතරං වෙච්ච පඤ්ඤාතරඤ්ඤං.

1. පරියායෙන - සි 1, 2. 2. නෙසං - සි 1, 2.

කතමඤ්චානඤ්ච ඵතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තරංඤ්ච පඤ්ඤානරංඤ්ච: ඉධානඤ්ච භික්ඛු විවිදෙව්ව කාමෙහි විවිදෙව් අකුසලෙහි ධුමෙහි සවිතක්ඛං සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පයමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං ඛො ආනඤ්ච ඵතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තරංඤ්ච පඤ්ඤානරංඤ්ච.

යෙ ඛො ආනඤ්ච ඵවං වදෙය්‍යා: “ඵතං පරමං සන්තං සුඛං යොමනස්සං පටිසංවෙදෙතීති”ති, ඉදං නෙසාහං නානුජානාමි, තං කිසස්ස හෙතු: අස්ථානඤ්ච ඵතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තරංඤ්ච පඤ්ඤානරංඤ්ච කතමඤ්චානඤ්ච ඵතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තරංඤ්ච පඤ්ඤානරංඤ්ච: ඉධානඤ්ච භික්ඛු විතක්ඛෙවාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං වෙනසො ඵකොදිභාවං අවිතක්ඛං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං ඛො ආනඤ්ච ඵතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තරංඤ්ච පඤ්ඤානරංඤ්ච.

යෙ ඛො ආනඤ්ච ඵවං වදෙය්‍යා: ඵතං පරමං සන්තං සුඛං යොමනස්සං පටිසංවෙදෙතීති, ඉදං නෙසාහං නානුජානාමි. තං කිසස්ස හෙතු: අස්ථානඤ්ච ඵතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තරංඤ්ච පඤ්ඤානරංඤ්ච. කතමඤ්චානඤ්ච ඵතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තරංඤ්ච පඤ්ඤානරංඤ්ච: ඉධානඤ්ච භික්ඛු පිතියා ව විරාගා උපෙක්ඛකො ව විහරති සතො ව සම්පජානො සුඛංඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යන්තං අරියා ආවිසංනතී, උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති, තං තතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං ඛො ආනඤ්ච ඵතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තරංඤ්ච පඤ්ඤානරංඤ්ච.

යෙ ඛො ආනඤ්ච ඵවං වදෙය්‍යා: ඵතං පරමං සන්තං සුඛං යොමනස්සං පටිසංවෙදෙතීති, ඉදං නෙසාහං නානුජානාමි, තං කිසස්ස හෙතු: අස්ථානඤ්ච ඵතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තරංඤ්ච පඤ්ඤානරංඤ්ච. කතමඤ්චානඤ්ච ඵතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තරංඤ්ච පඤ්ඤානරංඤ්ච: ඉධානඤ්ච භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව යොමනස්සදෙමනස්සානං අස්ථගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසති පාරිසුද්ධිං චතුස්සං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං ඛො ආනඤ්ච ඵතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තරංඤ්ච පඤ්ඤානරංඤ්ච.

යෙ ඛො ආනඤ්ච ඵවං වදෙය්‍යා: ඵතං පරමං සන්තං සුඛං යොමනස්සං පටිසංවෙදෙතීති, ඉදං නෙසාහං නානුජානාමි, තං කිසස්ස හෙතු: අස්ථානඤ්ච ඵතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තරංඤ්ච පඤ්ඤානරංඤ්ච. කතමඤ්චානඤ්ච ඵතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභිකක්ඛන්තරංඤ්ච පඤ්ඤානරංඤ්ච: ඉධානඤ්ච භික්ඛු සම්බසො රූප සඤ්ඤානං සමතික්ඛමා පටිසසඤ්ඤානං අස්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං ඛො ආනඤ්ච ඵතමො සුඛා -ප-

යෙ ටො ආනන්ද එවං වදෙය්‍යුං: 'එතං පරමං සත්තං සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙතති'ති, ඉදං නෙසාහං නානුජානාමි. තං කිසිසං හෙතු: අසානන්ද එතමො සුඛා -පෙ- කතමික්ඛානන්ද එතමො සුඛා අද්දං සුඛං -පෙ- ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානික්ඛායතනං සමඤ්ඤාමම් අනන්තං විඤ්ඤාණකම් විඤ්ඤාණික්ඛායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති ඉදං ටො ආනන්ද එතමො සුඛා -පෙ-

යෙ ටො ආනන්ද එවං වදෙය්‍යුං: එතං පරමං සත්තං සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙතති, ඉදං නෙසාහං නානුජානාමි. තං කිසිසං හෙතු: අසානන්ද එතමො සුඛා -පෙ- කතමික්ඛානන්ද එතමො සුඛා අද්දං සුඛං -පෙ- ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණික්ඛායතනං සමඤ්ඤාමම් නත්ති කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං ටො ආනන්ද එතමො සුඛා -පෙ-

යෙ ටො ආනන්ද එවං වදෙය්‍යුං: 'එතං පරමං සත්තං සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙතති'ති, ඉදං නෙසාහං නානුජානාමි. තං කිසිසං හෙතු: අසානන්ද එතමො සුඛා අද්දං සුඛං අභික්ඛන්තරානරානි පඤ්ඤාතරානි. කතමික්ඛානන්ද එතමො සුඛා අද්දං සුඛං අභික්ඛන්තරානරානි පඤ්ඤාතරානි: ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමඤ්ඤාමම් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං ටො ආනන්ද එතමො සුඛා අද්දං සුඛං අභික්ඛන්තරානරානි පඤ්ඤාතරානි.

යෙ ටි ටො ආනන්ද එවං වදෙය්‍යුං: 'එතං පරමං සත්තං සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙතති'ති ඉදං නෙසාහං නානුජානාමි. තං කිසිසං හෙතු: අසානන්ද එතමො සුඛා අද්දං සුඛං අභික්ඛන්තරානරානි පඤ්ඤාතරානි. කතමික්ඛානන්ද එතමො සුඛා අද්දං සුඛං අභික්ඛන්තරානරානි පඤ්ඤාතරානි: ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමඤ්ඤාමම් සඤ්ඤාචේද්ධිතනිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං ටො ආනන්ද එතමො සුඛා අද්දං සුඛං අභික්ඛන්තරානරානි පඤ්ඤාතරානි.

යානං ටො පනෙතං ආනන්ද විජ්ජති යං අද්දංතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යුං: "සඤ්ඤාචේද්ධිතනිරොධං සමණො ගොතමො ආහ, තඤ්ච සුඛස්මිං පඤ්ඤාපෙති, තඤ්ඤං කිංසු තඤ්ඤං කරංසු"ති? එවංවාදිතො ආනන්ද අද්දංතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමෙසු වචනියා: න ටො ආවුසො හගවා සුඛං යෙව වෙදනං සන්ධාය සුඛස්මිං පඤ්ඤාපෙති, යථා යථාවුසො සුඛං උපලබ්භති, යං භි යං භි සුඛං තං තං තථාගතො සුඛස්මිං පඤ්ඤාපෙති"ති.

2. 2. 10

භික්ඛුසුත්තං

268. ඉච්චි මයා¹ භික්ඛුවෙ වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, තිසෙසාපි මයා වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, පඤ්චි මයා වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, ඡපි² මයා වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, අට්ඨාරසපි³ මයා වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, ඡත්තිංසාපි මයා වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, අට්ඨසතඨපි මයා වෙදනා වුත්තා පරියායෙන.

එවං පරියායදෙසිතො භික්ඛුවෙ මයා ධම්මො. එවං පරියායදෙසිතෙ ඛො පන භික්ඛුවෙ මයා ධම්මෙ යෙ අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුභාසිතං සුලපිතං න සමනුමඤ්ඤස්සනති, න සමනුජාතිස්සනති, න සමනුමොදිස්සනති, නෙසං එතං පටිකඛිං: 'භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපතනා අඤ්ඤමඤ්ඤං' චුට්ඨස්සති චිතුදන්තා විහරිස්සනති'ති.

එවං පරියායදෙසිතො භික්ඛුවෙ මයා ධම්මො. එවං පරියායදෙසිතෙ ඛො පන භික්ඛුවෙ මයා ධම්මෙ යෙ අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුභාසිතං සුලපිතං සමනුමඤ්ඤස්සනති, සමනුජාතිස්සනති, සමනුමොදිස්සනති; නෙසං එතං පටිකඛිං: සමග්ගා සම්මොදමානා ධිට්ඨාදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවස්සුති සමපස්සමානා විහරිස්සනති'ති.

පඤ්චමෙ භික්ඛුවෙ කාමගුණා. කතමෙ පඤ්ච: වක්ඛුචිකෙඤ්ඤයා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා -පෙ-කායචිකෙඤ්ඤයා ඓද්ධිඛා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, ඉමෙ ඛො භික්ඛුවෙ පඤ්ච කාමගුණා.

යං ඛො භික්ඛුවෙ ඉමෙ පඤ්චකාමගුණං පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, ඉදං වුවිති කාමසුඛං. යෙ ඛො භික්ඛුවෙ එවං වදෙය්ග්ගං: එතං පරමං සන්තං සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙතතිති, ඉදං නෙසාහං නානුජානාමි. තං කිස්ස හෙතු: අපි භික්ඛුවෙ එතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තරඤ්ඤා පඤ්ඤන්තරඤ්ඤා: කතමඤ්ඤා භික්ඛුවෙ එතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තරඤ්ඤා පඤ්ඤන්තරඤ්ඤා: ඉධ භික්ඛුවෙ භික්ඛු විච්චෙව කාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පයමං ක්කානං උපසමපජ්ජ විහරති. ඉදං ඛො භික්ඛුවෙ එතමො සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තරඤ්ඤා පඤ්ඤන්තරඤ්ඤා.

1. ඉච්චි මයා - සි 1, 2.

2. ඡපි - සි 1, ස්‍යා.

3. අට්ඨාරසපි - සි 1, ස්‍යා.

4. අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස - සි 1, ස්‍යා.

යො ඛො භික්ඛවෙ එවං වදෙය්‍යා: ‘එතං පරමං සත්තං සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙනහි’ති. ඉදං නෙසාහං නානුජානාමි. තං කිසස හෙතු: අපී භික්ඛවෙ එතමහා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තරංඤ්ඤා පඨිනතරංඤ්ඤා. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ එතමහා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තරංඤ්ඤා පඨිනතරංඤ්ඤා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු-පෙ-සඤ්ඤායො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං සමන්කකම්ම සඤ්ඤා-වෙදයිතනිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං ඛො භික්ඛවෙ එතමහා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තරංඤ්ඤා පඨිනතරංඤ්ඤා.

යානං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ චිත්තති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යා: “සඤ්ඤා-වෙදයිතනිරොධං සමණො ගොතමො ආහ, තඤ්ඤා සුඛස්මිං පඤ්ඤාපෙති. තයිදං කිංසු, තයිදං කථංසු”ති? එවං වාදිතො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමසසු වචනියා: “න ඛො ආවුසො හගවා සුඛං යෙව වෙදනං සන්ධාය සුඛස්මිං පඤ්ඤාපෙති, යථා යථා වුසො සුඛං උපලබ්භති, යං හි යං හි සුඛං තං තං තථාගතො සුඛස්මිං පඤ්ඤාපෙති”ති.

රහොගතවග්ගො දුතියො

තත්තුද්දනං:

රහොගතං දෙව ව ආකාසා අගාරං දෙව ව සත්තකා අට්ඨකෙන ව දෙව වුත්තා පඤ්ඤාකම්මොප භික්ඛුනා.

3. අට්ඨසත්තපරිසායවග්ගො

2. 3. 1

මොළියසිවකසුත්තං.

269. එතං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙඵ්වනො කලඤ්ඤානිවාසෙ. අපි ඛො මොළියසිවකො¹ පරිබ්බාජකො යෙන හගවා තෙත්ථසංඛිතං, උපසංඛිතං හගවතා සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කපං ධාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමනාං නිසීදී. එකමනාං නිසීදෙත්වා ඛො මොළියසිවකො පරිබ්බාජකො හගවතාං එතදවොච: සතති හි හො ගොතමි එතෙ සමණත්ථාහමණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො: “යං කිංකරායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදියති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා සංඛතං පුබ්බකතභෙත්තු”ති. ඉධ හවං ගොතමො කිමාහාති?

පිත්තසම්මුට්ඨානානිසි ඛො සිවක ඉධෙකවචාති වෙදධිතාති උපපජ්ඣති, සාමබ්බි ඛො එතං සිවක වෙදිතඛං, යථා පිත්තසම්මුට්ඨානානිසි ඉධෙකවචාති වෙදධිතාති උපපජ්ඣති, ලොකස්සපි ඛො එතං² සිවක සච්චසමුත්තං, යථා පිත්තසම්මුට්ඨානානිසි ඉධෙකවචාති වෙදධිතාති උපපජ්ඣති, තත්ථ සිවක යෙ තෙ සමණත්ථාහමණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො: “යං කිංකරායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදියති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා සංඛතං පුබ්බකතභෙත්තු”ති. යඤ්ච සාමං ඤාතං තඤ්ච අනිධාවතති, යඤ්ච ලොකෙ සච්චසමුත්තං තඤ්ච අනිධාවතති, තස්මා නෙසං සමණත්ථාහමණානං මිට්ඨාති වදාමි.

සෙත්ථසම්මුට්ඨානානිසි ඛො සිවක -පෙ- වාතසම්මුට්ඨානානිසි ඛො සිවක -පෙ- සන්තිපාත්තානිසි³ ඛො සිවක -පෙ- උතුපරිණාමජාතිසි ඛො සිවක -පෙ- විසමපරිණාමජාතිසි ඛො සිවක -පෙ- ඔපසංඝමිකානිසි ඛො සිවක -පෙ- කම්මවිපාකජාතිසි ඛො සිවක ඉධෙකවචාති වෙදධිතාති උපපජ්ඣති, සාමබ්බි ඛො එතං සිවක වෙදිතඛං, යථා කම්මවිපාකජාතිසි ඛො සිවක ඉධෙකවචාති වෙදධිතාති උපපජ්ඣති, ලොකස්සපි ඛො එතං සිවක සච්චසමුත්තං, යථා කම්මවිපාකජාතිසි ඉධෙකවචාති වෙදධිතාති උපපජ්ඣති, තත්ථ සිවක යෙ තෙ සමණත්ථාහමණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො: “යං කිංකරායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදියති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සංඛං තං පුබ්බකතභෙත්තු”ති. යඤ්ච සාමං ඤාතං තඤ්ච අනිධාවතති, යඤ්ච ලොකෙ සච්චසමුත්තං තඤ්ච අනිධාවතති, තස්මා නෙසං සමණත්ථාහමණානං මිට්ඨාති වදාමි.

1. මොළිය සිවකො - සහ.

2. එවං - සහ.

3. සන්තිපාත්තසම්මුට්ඨානානිසි - සහ.

එවං වුනො මොලියසිවකො පරිකොඡකො හගවනාං එතදවොච:
 “අභිකකනාං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං හවං ගොතමො
 ධාරෙතු අජජනග්ගො පාණ්ණපෙනං සරණං ගත”යයි.

පිත්තං සෙත්තඤ්ඤා වානො ව සනතිපාතා උතුනි ව
 වීසමං ඔපකංගමිකො ව කල්ලවිපාකෙන අට්ඨමිති.

2. 3. 2

අට්ඨසතපරියායසූතනං

270. අට්ඨසතපරියායං වො භික්ඛවෙ ධම්මපරියායං දෙසිසංගමි.
 තං සුඤ්ඤාථ. කතමො ව භික්ඛවෙ අට්ඨසතපරියායො ධම්මපරියායො :
 ඥෙවපි¹ මයා භික්ඛවෙ වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, තිස්සොපි
 මයා වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, පඤ්ඤාපි මයා වෙදනා වුත්තා
 පරියායෙන, ඡපි මයා වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, අට්ඨාරසාපි මයා
 වෙදනා වුත්තා පරියායෙන, ඡත්තිංසාපි මයා වෙදනා වුත්තා පරියා-
 යෙන, අට්ඨසතමි මයා වෙදනා වුත්තා පරියායෙන.

කතමා ව භික්ඛවෙ ඥෙව වෙදනා: කාසිකා ව චෙතසිකා ව,
 ඉමා වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ඥෙව වෙදනා. කතමා ව භික්ඛවෙ තිස්සො
 වෙදනා: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අද්දකඛමසුඛා වෙදනා, ඉමා
 වුච්චන්ති භික්ඛවෙ තිස්සො වෙදනා. කතමා ව භික්ඛවෙ පඤ්ඤා
 වෙදනා: සුඛිත්ථියං දුක්ඛිත්ථියං සොමනසසිත්ථියං දෙමනසසිත්ථියං
 උපෙකඛිත්ථියං, ඉමා වුච්චන්ති භික්ඛවෙ පඤ්ඤා වෙදනා. කතමා ව
 භික්ඛවෙ ඡ වෙදනා: වනඛුසලදස්සජා වෙදනා සොත -පෙ- සාත
 -පෙ- ජිව්හා -පෙ- කාය -පෙ- මනොසලච්ඡස්සජා වෙදනා, ඉමා
 වුච්චන්ති භික්ඛවෙ ඡ වෙදනා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අට්ඨාරස වෙදනා: ඡ සොමනසසුපට්ඨාරා
 ඡ දෙමනසසුපට්ඨාරා ඡ උපෙකඛුපට්ඨාරා, ඉමා වුච්චන්ති භික්ඛවෙ
 අට්ඨාරස වෙදනා. කතමා ව භික්ඛවෙ ඡත්තිංස² වෙදනා: ඡ
 ගෙහසිතානි සොමනසසානි ඡ නෙකඛල්ලසිතානි සොමනසසානි ඡ
 ගෙහසිතානි දෙමනසසානි ඡ නෙකඛල්ලසිතානි දෙමනසසානි ඡ
 ගෙහසිතා උපෙකඛා ඡ නෙකඛල්ලසිතා උපෙකඛා, ඉමා වුච්චන්ති
 භික්ඛවෙ ඡත්තිංස වෙදනා. කතමා ව භික්ඛවෙ අට්ඨසත³ වෙදනා:
 අතීතා ඡත්තිංස වෙදනා, අනාගතා ඡත්තිංස වෙදනා, පඤ්ඤාපකා
 ඡත්තිංස වෙදනා, ඉමා වුච්චන්ති භික්ඛවෙ අට්ඨසතවෙදනා. අයං
 භික්ඛවෙ අට්ඨසතපරියායො ධම්මපරියායොති.

1. ඥෙව - සිමු.

2. ඡත්තිංසා - සි 1,

3. අට්ඨසතං - සි 1, 2

2. 3. 3

භික්ඛුසුත්තං

271. අථ ඛො අක්ඛෙතරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි -පෙ- එකමන්තං නිසිංහො ඛො සො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: කතමා නු ඛො හතෙත වෙදනා? කතමො වෙදනාසමුදයො? කතමා වෙදනාසමුදයගාමිනී පටිපද? කතමො වෙදනානිරොධො? කතමා වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපද? කො වෙදනාය අසාදෙ? කො ආදීනවො? කිං නිසසරණන්ති?

තිසෙසා ඉමා භික්ඛු වෙදනා. සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, ඉමා වුච්චන්ති භික්ඛු වෙදනා. එසසසමුදයා වෙදනාසමුදයො. තණ්හා වෙදනාසමුදයගාමිනී පටිපද. එසසනිරොධා වෙදනානිරොධො. අයමෙව අරියො අට්ඨධගිකො මග්ගො වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපද. සෙයාරීදං: සමොදිට්ඨි -පෙ- සමොසමාධි. යං වෙදනං පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං අයං වෙදනාය අසාදෙ. යා වෙදනා අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධමමා අයං වෙදනාය ආදීනවො. යො වෙදනාය ඡන්දරාගච්ඡන්දො ඡන්දරාගප්පහානං, ඉදං වෙදනාය නිසසරණන්ති.

2. 3. 4

පුඤ්ඤසුත්තං

272. පුඤ්ඤව මෙ භික්ඛවෙ සමොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තසෙසව සතො එතදහොසි: කතමා නු ඛො වෙදනා, කතමො වෙදනාසමුදයො, කතමා වෙදනාසමුදයගාමිනී පටිපද, කතමො වෙදනානිරොධො, කතමා වෙදනානිරොධගාමිනී පටිපද, කො වෙදනාය අසාදෙ, කො ආදීනවො, කිං නිසසරණන්ති.

තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ එතදහොසි: තිසෙසා ඉමා වෙදනා, සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා, අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමා වුච්චන්ති වෙදනා. එසසසමුදයා වෙදනාසමුදයො. තණ්හා වෙදනාසමුදයගාමිනී පටිපද -පෙ- යො වෙදනාය ඡන්දරාගච්ඡන්දො ඡන්දරාගප්පහානං, ඉදං වෙදනාය නිසසරණන්ති.

2. 3. 5

ඤාණසුත්තං

273. ඉමා වෙදනානි මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු වක්ඛං. උදපාදි ඤාණං උදපාදි පඤ්ඤා උදපාදි විජ්ජා උදපාදි ආලෝකො උදපාදි, අයං වෙදනා සමුදයොති මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු වක්ඛං. උදපාදි -පෙ- ආලෝකො උදපාදි, අයං වෙදනා¹සමුදයගාමිනී පටිපද්ධි මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු වක්ඛං. උදපාදි -පෙ- ආලෝකො උදපාදි, අයං වෙදනා නිරෝධොති මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු වක්ඛං. උදපාදි -පෙ- ආලෝකො උදපාදි, අයං වෙදනා නිරෝධගාමිනී පටිපද්ධි මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු -පෙ- අයං වෙදනාය අසාදෙති මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු -පෙ- අයං වෙදනාය ආදීනවොති මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු -පෙ- ඉදං වෙදනාය නිස්සරණනති මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු වක්ඛං. උදපාදි ඤාණං උදපාදි පඤ්ඤා උදපාදි විජ්ජා උදපාදි ආලෝකො උදපාදිති.

2. 3. 6

සම්බුද්ධිසුත්තං

274. අථ ඛො සම්බුද්ධා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංකම්ප්පු -පෙ- එකමන්තා නිසිත්තා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං : කතමා නු ඛො භතොත වෙදනා? කතමො වෙදනාසමුදයො? කතමා වෙදනාසමුදයගාමිනීපටිපද්? කතමො වෙදනානිරෝධො? කතමා වෙදනානිරෝධගාමිනී පටිපද්? කො වෙදනාය අසාදෙ? කො ආදීනවො? කිං නිස්සරණනති?

තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා: සුඛා වෙදනා. දුක්ඛා වෙදනා, අදුක්ඛමසුඛා. වෙදනා ඉමා පුට්ඨනති භික්ඛවෙ වෙදනා. එසසසමුදයා වෙදනාසමුදයො, තණ්හා වෙදනාසමුදයගාමිනී පටිපද්, එසසනිරෝධා වෙදනානිරෝධො. -පෙ- යො වෙදනාය ඡන්දරාගච්ඡනසො ඡන්දරාගප්පහානං, ඉදං වෙදනාය නිස්සරණනති.

2. 3. 7

සමණ්ට්ඨාගමණසුත්තං

275. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා, කතමා තිස්සො: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. යෙ හි කෙ වී භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමාසං නිස්සත්තං වෙදනානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අයසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිස්සරණඤ්ඤා යථාභූතං නප්පජානන්ති -පෙ- පජානන්ති -පෙ- සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ වීහරන්තිති.

1. වෙදනාය - සි 1. 2.

2. 3. 8

දුතිය සමණව්‍යාහමණසුත්තං

276. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා. කතමා තිසෙසා: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා ව්‍යාහමණා වා ඉමාසං තිස්සනනං වෙදනානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං නසප්පානනනි -පෙ- පජානනනි -පෙ- සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

2. 3. 9

තතිය සමණව්‍යාහමණසුත්තං

277. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා ව්‍යාහමණා වා වෙදනා නසප්පානනනි, වෙදනාසමුදයං නසප්පානනනි, වෙදනානිරොධං නසප්පානනනි, වෙදනානිරොධගාමිනිං පටිපදං නසප්පානනනි, -පෙ- පජානනනි, -පෙ- සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

2. 3. 10

සුද්ධිකවෙදනාසුත්තං

278. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා. කතමා තිසෙසා: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිසෙසා වෙදනාති.

2. 3. 11

නිරාමිසසුත්තං

279. අත්ථි භික්ඛවෙ සාමිසා පිති, අත්ථි නිරාමිසා පිති, අත්ථි නිරාමිසා නිරාමිසතරා පිති. අත්ථි සාමිසං සුඛං, අත්ථි නිරාමිසං සුඛං, අත්ථි නිරාමිසා නිරාමිසතරං සුඛං. අත්ථි සාමිසා උපෙඛා, අත්ථි නිරාමිසා උපෙඛා, අත්ථි නිරාමිසා නිරාමිසතරා උපෙඛා. අත්ථි සාමිසො විමොක්ඛො, අත්ථි නිරාමිසො විමොක්ඛො, අත්ථි නිරාමිසා නිරාමිසතරො විමොක්ඛො.

කතමා ව භික්ඛවෙ¹ සාමිසා පිති: පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණා, කතමෙ පඤ්ඤා: වක්ඛුට්ඨෙඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා -පෙ- කායට්ඨෙඤ්ඤායා ථොට්ඨංඛා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤාකාමගුණා, යං ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙ පඤ්ඤාකාමගුණෙ පටිච්ච උපපජ්ජති පිති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සාමිසා පිති.

1. කතමා ව සා භික්ඛවෙ - පි 1.

කතමා ච භික්ඛවෙ නිරාමිසා පිති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පයමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, විතකකච්චාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සමපසාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අච්චාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ නිරාමිසා පිති.

කතමා ච භික්ඛවෙ නිරාමිසා නිරාමිසනරා පිති: යා ඛො භික්ඛවෙ ඛිණ්ණාසවස්ස භික්ඛුනො රාගා විහං විමුක්තං පට්ඨවෙකඛනො දෙසා විහං විමුක්තං පට්ඨවෙකඛනො මොහා විහං විමුක්තං පට්ඨවෙකඛනො උපපජ්ජති පිති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ නිරාමිසා නිරාමිසනරා පිති.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ සාමිසං සුඛං: පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණා, කතමෙ පඤ්ච: චිත්තවිඤ්ඤායා රූපා ඉඨං කතා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා -පෙ- කායවිඤ්ඤායා ථොට්ඨංඛා ඉඨං කතා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චකාමගුණා. යං ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙ පඤ්චකාමගුණෙ පට්ඨ උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ සාමිසං සුඛං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ නිරාමිසං සුඛං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පයමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, විතකකච්චාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සමපසාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අච්චාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, පිතියා ච විරාගා උපෙඛකො ච විහරති සතො සමපජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියා ආවික්ඛන්ති උපෙඛකො සතිමා සුඛවිහාරිති තං තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ නිරාමිසං සුඛං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ නිරාමිසා නිරාමිසනරං සුඛං: යං ඛො භික්ඛවෙ ඛිණ්ණාසවස්ස භික්ඛුනො රාගා විහං විමුක්තං පට්ඨවෙකඛනො දෙසා විහං විමුක්තං පට්ඨවෙකඛනො මොහා විහං විමුක්තං පට්ඨවෙකඛනො උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ නිරාමිසානිරාමිසනරං සුඛං.

කතමා ව භික්ඛවෙ සාමීසා උපෙඛා: පඤ්චිමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණා, කතමෙ පඤ්ච: වක්ඛුච්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා -පෙ- කායච්ඤායා ථොට්ඨකා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චකාමගුණා, යා ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ පටිච්ච උපපජ්ජති උපෙඛා, අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ සාමීසා උපෙඛා.

කතමා ව භික්ඛවෙ නිරාමීසා උපෙඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්ස-දෙමනස්සානං අත්ථකමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙඛාසතිපාරිසුද්ධිං වතුත්ථකානං උපසම්පජ්ජති විහරති. අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ නිරාමීසා උපෙඛා.

කතමා ව භික්ඛවෙ නිරාමීසා නිරාමීසතරා උපෙඛා: යා ඛො භික්ඛවෙ ඛිණ්ණසවස්ස භික්ඛුතො රාගා වීර්ණං විමුක්ඛං පට්ඨවෙක්ඛතො දෙසා වීර්ණං විමුක්ඛං පට්ඨවෙක්ඛතො මොහා වීර්ණං විමුක්ඛං පට්ඨවෙක්ඛතො උපපජ්ජති උපෙඛා, අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ නිරාමීසා නිරාමීසතරා උපෙඛා.

කතමො ව භික්ඛවෙ සාමීසො විමොක්ඛො: රූපපටිසඤ්ඤානො විමොක්ඛො සාමීසො විමොක්ඛො. කතමො ව භික්ඛවෙ නිරාමීසො විමොක්ඛො: අරූපපටිසඤ්ඤානො විමොක්ඛො නිරාමීසො විමොක්ඛො. කතමො ව භික්ඛවෙ නිරාමීසා නිරාමීසතරො විමොක්ඛො¹: යො ඛො භික්ඛවෙ ඛිණ්ණසවස්ස භික්ඛුතො රාගා වීර්ණං විමුක්ඛං පට්ඨවෙක්ඛතො දෙසා වීර්ණං විමුක්ඛං පට්ඨවෙක්ඛතො මොහා වීර්ණං විමුක්ඛං පට්ඨවෙක්ඛතො උපපජ්ජති විමොක්ඛො, අයං චූචන්ති භික්ඛවෙ නිරාමීසා නිරාමීසතරො විමොක්ඛොති.

අට්ඨසතපටියායවග්ගොත්තියො.

කත්තුද්දනං:

සිවකට්ඨසතං භික්ඛු පුබ්බකුණං භික්ඛුතා
සමණත්තානං තිණි සුද්ධිං නිරාමීසනති.

වෙදනාසංයුතතං නිට්ඨිතං

1 විමොක්ඛො - සි 1.

3. මාතුගාමසංයුතතං

1. මාතුගාමවග්ගො

3. 1. 1

මාතුගාමසුතතං

280. පඤ්චභි භික්ඛවෙ අබ්බෙති සමන්තාගතො මාතුගාමො එකන්තඅමනාපො හොති පුරිසස්ස. කතමෙති පඤ්චභි: න ච රූපවා හොති, න ච භොගවා හොති, න ච සීලවා හොති, අලසො ච හොති, පජඤ්චස්ස න ලහති. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චභි අබ්බෙති සමන්තාගතො මාතුගාමො එකන්තඅමනාපො හොති පුරිසස්ස.

පඤ්චභි භික්ඛවෙ අබ්බෙති සමන්තාගතො මාතුගාමො එකන්තමනාපො හොති පුරිසස්ස. කතමෙති පඤ්චභි: රූපවා ච හොති, භොගවා ච හොති, සීලවා ච හොති, දක්ඛා ච හොති අනලසො, පජඤ්චස්ස ලහති. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චභි අබ්බෙති සමන්තාගතො මාතුගාමො එකන්තමනාපො හොති පුරිසස්සාති.

3. 1. 2

පුරිසසුතතං

281. පඤ්චභි භික්ඛවෙ අබ්බෙති සමන්තාගතො පුරිසො එකන්තාමනාපො හොති මාතුගාමස්ස. කතමෙති පඤ්චභි: න ච රූපවා හොති, න ච භොගවා හොති, න ච සීලවා හොති, අලසො ච හොති, පජඤ්චස්ස න ලහති. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චභි අබ්බෙති සමන්තාගතො පුරිසො එකන්තාමනාපො හොති මාතුගාමස්ස.

පඤ්චභි භික්ඛවෙ අබ්බෙති සමන්තාගතො පුරිසො එකන්තමනාපො හොති මාතුගාමස්ස. කතමෙති පඤ්චභි: රූපවා ච හොති, භොගවා ච හොති, සීලවා ච හොති, දක්ඛා ච හොති අනලසො, පජඤ්චස්ස ලහති. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චභි අබ්බෙති සමන්තාගතො පුරිසො එකන්තමනාපො හොති මාතුගාමස්සාති.

3. 1. 3

ආවෙණිකදුක්ඛසුතතං

282. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ මාතුගාමස්ස ආවෙණිකානි දුක්ඛානි යානි මාතුගාමො පච්චන්තහොති අඤ්ඤත්‍රෙව පුරිසෙති කතමානි පඤ්චභි: ඉධ භික්ඛවෙ මාතුගාමො දහරොව සමානො පතිතුලං ගව්ඡති, ඤාතකෙහි විනා හොති. ඉදං භික්ඛවෙ මාතුගාමස්ස පටිමං ආවෙණිකං දුක්ඛං යං මාතුගාමො පච්චන්තහොති අඤ්ඤත්‍රෙව පුරිසෙති. පුන ච පරං භික්ඛවෙ මාතුගාමො උතුරී හොති, ඉදං භික්ඛවෙ මාතුගාමස්ස දුතියං ආවෙණිකං දුක්ඛං යං මාතුගාමො පච්චන්තහොති අඤ්ඤත්‍රෙව පුරිසෙති.

පුන ව පරං භික්ඛවෙ මාතුගාමො ගබ්භිනී භොති, ඉදං භික්ඛවෙ මාතුගාමස්ස තතියං ආවෙණිකං දුක්ඛං යං මාතුගාමො පච්චන්තාහොති අඤ්ඤත්‍රෙව පුරිසෙහි. පුන ව පරං භික්ඛවෙ මාතුගාමො විජායති, ඉදං භික්ඛවෙ මාතුගාමස්ස චතුස්සං ආවෙණිකං දුක්ඛං යං මාතුගාමො පච්චන්තාහොති අඤ්ඤත්‍රෙව පුරිසෙහි. පුන ව පරං භික්ඛවෙ මාතුගාමො පුරිසස්ස පාරිවරියං උපෙති, ඉදං භික්ඛවෙ මාතුගාමස්ස පඤ්චමං ආවෙණිකං දුක්ඛං යං මාතුගාමො පච්චන්තාහොති අඤ්ඤත්‍රෙව පුරිසෙහි. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ච මාතුගාමස්ස ආවෙණිකානි දුසානානි යානි මාතුගාමො පච්චන්තාහොති අඤ්ඤත්‍රෙව පුරිසෙහිති.

3. 1. 4

නීතිධම්මෙහිසුත්තං

283. තීභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො යෙහුයොන කායස්ස හෙද පරච්චරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි තීභි: ඉධ භික්ඛවෙ මාතුගාමො පුබ්බන්තසමයං මච්චරමඋපරිසුට්ඨිතෙන චේතසා අගාරං අජ්ඣාචයති, මජ්ඣන්තකිකං සමයං ඉස්සං පරිසුට්ඨිතෙන චේතසා අගාරං අජ්ඣාචයති, සායන්තසමයං කාමරාගපරිසුට්ඨිතෙන චේතසා අගාරං අජ්ඣාචයති, ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො යෙහුයොන කායස්ස හෙද පරච්චරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතිති.

3. 1. 5

අනුරුඤ්ඤාසුත්තං*

284. අථ ඛො අයස්මා අනුරුඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසංඝිකම් -පෙ- එකමානා නිසිනො ඛො අයස්මා අනුරුඤ්ඤා භගවතාං එතදවොච:

ඉධාහං භතොන මාතුගාමං පසංඝාමී දිබ්බන්ත චක්ඛුනා විසුද්ධන් අතික්කන්තමානුසකෙන් කායස්ස හෙද පරච්චරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්තං¹. කතීහි නු ඛො භතොන ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරච්චරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතිති?

පඤ්චහි ඛො අනුරුඤ්ඤා ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරච්චරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චහි: අසංකො ව භොති, අහිරිකො ව භොති, අනොත්තාපි ව. භොති, කොධතො ව භොති, දුප්පඤ්ඤා ව භොති. ඉමෙහි ඛො අනුරුඤ්ඤා පඤ්චහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරච්චරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතිති.

*. ඉද සුත්තං මරමමොසාසකෙ න දිස්සතෙ.

1. උපපජ්ජන්තං - සි 1, 2

2. අනොත්තපපි - මජ්ඣිම, සං.

3. 1. 6

කොධනසුතං

285. පඤ්චභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චභි: අසීසඥො ව භොති, අභිරිකො ව භොති, අන්තොත්තාපි ව භොති, කොධනො ව භොති, දුප්පඤ්ඤා ව භොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

3. 1. 7

උපනාහීසුතං

286. පඤ්චභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චභි: අසීසඥො ව භොති, අභිරිකො ව භොති, අන්තොත්තාපි ව භොති, උපනාහී ව භොති, දුප්පඤ්ඤා ව භොති; ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

3. 1. 8

ඉය්‍යුක්ඛීසුතං

287. පඤ්චභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චභි: අසීසඥො ව භොති, අභිරිකො ව භොති, අන්තොත්තාපි ව භොති, ඉය්‍යුක්ඛී ව භොති, දුප්පඤ්ඤා ව භොති; ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

3. 1. 9

මච්ඡරිසුතං

288. පඤ්චභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චභි: අසීසඥො ව භොති, අභිරිකො ව භොති, අන්තොත්තාපි ව භොති, මච්ඡරි ව භොති, දුප්පඤ්ඤා ව භොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

3. 1. 10

අතිවාරිසුත්තං

289. පඤ්ඤා භික්ඛුවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො කායසස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්ඤා: අසසද්ධො ව භොති, අභිරිකො ව භොති, අනොත්තාපි ව භොති, අතිවාරි ව භොති, දුප්පඤ්ඤා ව භොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛුවෙ පඤ්ඤා ධම්මෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො කායසස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතිති.

3. 1. 11

දුස්සිලසුත්තං

290. පඤ්ඤා භික්ඛුවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො කායසස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්ඤා: අසසද්ධො ව භොති, අභිරිකො ව භොති, අනොත්තාපි ව භොති, දුස්සිලො ව භොති, දුප්පඤ්ඤා ව භොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛුවෙ පඤ්ඤා ධම්මෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො කායසස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතිති.

3. 1. 12

අප්පසුත්තසුත්තං

291. පඤ්ඤා භික්ඛුවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො කායසස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්ඤා: අසසද්ධො ව භොති, අභිරිකො ව භොති, අනොත්තාපි ව භොති, අප්පසුත්තො ව භොති, දුප්පඤ්ඤා ව භොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛුවෙ පඤ්ඤා ධම්මෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො කායසස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතිති.

3. 1. 13

කුසිත්තසුත්තං

292. පඤ්ඤා භික්ඛුවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො කායසස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්ඤා: අසසද්ධො ව භොති, අභිරිකො ව භොති, අනොත්තාපි ව භොති, කුසිත්තො ව භොති, දුප්පඤ්ඤා ව භොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛුවෙ පඤ්ඤා ධම්මෙහි සමනනාගතො මාතුගාමො කායසස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතිති.

3. 1. 14

මුට්ඨසසතිසුත්තං

293. පඤ්චභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චභි: අසසද්ධො ව හොති, අභිරිකො ව හොති, අනොත්තාපි ව හොති, මුට්ඨසසති ව හොති, දුප්පඤ්ඤ ව හොති. ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ පඤ්චභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

3. 1. 15

පඤ්චවෙරසුත්තං

294. පඤ්චභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චභි: පාණාතිපාති ව හොති, අදික්ඛාදයි ව හොති, කාමෙසුච්චිඡාරා ව හොති, මුසාඨාදී ව හොති, සුරාමෙරයමිජ්ජපමාදට්ඨායි ව හොති. ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ පඤ්චභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

මාතුගාමවග්ගො පටිමො.

තත්තුද්දනං :

මාතුගාමො පුරිසොව ආවෙණිකො තිහි ධම්මෙහි
කොධනො උපනාහි ව ඉසුක්ඛි මච්ඡරෙන ව,
අතිචාරි ව අනුරුද්ධො දුසසිලො වාපසසුතො
කුසිනො මුට්ඨසසතිවෙති පඤ්චවෙරං පඤ්ඤායාති.

2. අනුරුද්ධවග්ගො

3. 2. 1

අනුරුද්ධසූතං*

295. අථ ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො යෙන හගවා තෙනුපසඤ්චි -පෙ- එකමන්තං නිසිංකො ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො හගවන්තං එතදවොච:

ඉධාහං හන්තො මාතුගාමං පසසාමි දිබ්බන්ත චක්ඛුනා විසුද්ධො අර්ක්කන්තොමානුසකෙන කායසස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තං. කතීති නුඛො හන්තො ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

පඤ්ඤාති ඛො අනුරුද්ධ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්ඤාති: සද්ධො ච භොති, හිරිමා ච භොති, ඔක්කාපි ච භොති, අකෙකාධන්තො ච භොති, පඤ්ඤවා ච භොති. ඉමෙහි ඛො අනුරුද්ධ පඤ්ඤාති ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

3. 2. 2

අකෙකාධන්තසූතං

296. පඤ්ඤාති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්ඤාති: සද්ධො ච භොති, හිරිමා ච භොති, ඔක්කාපි ච භොති, අකෙකාධන්තො ච භොති, පඤ්ඤවා ච භොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤාති ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

3. 2. 3

අනුපනාහිසූතං

297. පඤ්ඤාති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්ඤාති: සද්ධො ච භොති, හිරිමා ච භොති, ඔක්කාපි ච භොති, අනුපනාහි ච භොති, පඤ්ඤවා ච භොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤාති ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

* ඉදං පි සූතං මරම්මපොඤ්ඤා න දිසසනෙ

3. 2. 4

අනිසපුකිසුතං

298. පඤ්චි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චි: සද්ධො ව හොති, හිරිමා ව හොති, ඔක්කාපි ව හොති, අනිසපුකි ව හොති, පඤ්ඤවා ව හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

3. 2. 5

අමච්ඡරිසුතං

299. පඤ්චි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චි: සද්ධො ව හොති, හිරිමා ව හොති, ඔක්කාපි ව හොති, අමච්ඡරි ව හොති, පඤ්ඤවා ව හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

3. 2. 6

අනාතිවාරිසුතං

300. පඤ්චි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චි: සද්ධො ව හොති, හිරිමා ව හොති, ඔක්කාපි ව හොති, අනාතිවාරි ව හොති, පඤ්ඤවා ව හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

3. 2. 7

සිලවන්තසුතං

301. පඤ්චි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චි: සද්ධො ව හොති, හිරිමා ව හොති, ඔක්කාපි ව හොති, සිලවා ව හොති, පඤ්ඤවා ව හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

3. 2. 8

බහුසස්සකස්සකං

302. පඤ්චගි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චගි: සද්දො ව හොති, හිරිමා ව හොති, ඔත්තාපි ව හොති, බහුසස්සකො ව හොති, පඤ්ඤවා ව හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චගි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

3. 2. 9

ආරද්ධවිරියස්සකං

303. පඤ්චගි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චගි: සද්දො ව හොති, හිරිමා ව හොති, ඔත්තාපි ව හොති, ආරද්ධවිරියො ව හොති, පඤ්ඤවා ව හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චගි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

3. 2. 10

උපට්ඨිතසතිස්සකං

304. පඤ්චගි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චගි: සද්දො ව හොති, හිරිමා ව හොති, ඔත්තාපි ව හොති, උපට්ඨිතසති ව හොති, පඤ්ඤවා ව හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චගි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

3. 2. 11

පඤ්ඤාසිලස්සකං

305. පඤ්චගි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චගි: පාණාතිපාතා පටිවිරතො ව හොති, අදික්ඛාදනා පටිවිරතො ව හොති, කාමෙස්ස මිථ්‍යාවාරා පටිවිරතො ව හොති, මුසාවාද පටිවිරතො ව හොති, සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මානා පටිවිරතො ව හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චගි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

අනුරුද්ධවග්ගො දුතියො.

තත්තුද්දනං :

අනුරුද්ධො අකෙකාධනො අනුපනාහි අතිසුඤ්ඤි
අමච්ඡරි අනන්ධාරි සිලවා ව බහුසුඤ්ඤො
විරියං යති පඤ්ඤාසිලො ව සුක්කපකෙඛ පකාසිනාති.

3. බලවග්ගො

3. 3. 1

සුද්ධසුත්තං

306. පඤ්චමානී භික්ඛවෙ මාතුගාමස්ස බලානි, කතමානි පඤ්ඤා: රූපබලං, භොගබලං, ඤාතිබලං, පුත්තබලං, සීලබලං. ඉමානි ටො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා මාතුගාමස්ස බලානීති.

3. 3. 2

විසාරදසුත්තං

307. පඤ්චමානී භික්ඛවෙ මාතුගාමස්ස බලානි කතමානි පඤ්ඤා: රූපබලං, භොගබලං, ඤාතිබලං, පුත්තබලං, සීලබලං. ඉමානි ටො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා මාතුගාමස්ස බලානි. ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ පඤ්ඤාති බලෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො විසාරදො අගාරං අජ්ඣාචසතීති.

3. 3. 3

පසය්‍යාසුත්තං

308. පඤ්චමානී භික්ඛවෙ මාතුගාමස්ස බලානි, කතමානි පඤ්ඤා: රූපබලං, භොගබලං, ඤාතිබලං, පුත්තබලං, සීලබලං. ඉමානි ටො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා මාතුගාමස්ස බලානි. ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ පඤ්ඤාති බලෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො සාමිකං පසය්‍ය අගාරං අජ්ඣාචසතීති.

3. 3. 4

අභිභුය්‍යාසුත්තං

309. පඤ්චමානී භික්ඛවෙ මාතුගාමස්ස බලානි, කතමානි පඤ්ඤා: රූපබලං, භොගබලං, ඤාතිබලං, පුත්තබලං, සීලබලං. ඉමානි ටො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා මාතුගාමස්ස බලානි. ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ පඤ්ඤාති බලෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො සාමිකං අභිභුය්‍ය වතති.

එකෙන ට ටො භික්ඛවෙ බලෙන සමන්තාගතො පුරිසො මාතුගාමං අභිභුය්‍ය වතති, කතමෙන එකෙන: ඉස්සරියබලෙන, ඉස්සරියබලෙන අභිභුතං භික්ඛවෙ මාතුගාමං තෙව රූපබලං තායති, න භොගබලං¹ තායති, න ඤාතිබලං තායති, න පුත්තබලං තායති, න සීලබලං තායති.

¹ භොගබලං - සි 1, 2.

3. 3. 5

අඩගසුප්පතං.

310. පඤ්චමානී භික්ඛවෙ මාතුගාමස්ස බලානී, කතමානී පඤ්ඤා: රූපබලං භොගබලං ඤාතිබලං පුත්තබලං සීලබලං. රූපබලෙන ච භික්ඛවෙ මාතුගාමො සමන්තාගතො භොති න ච භොගබලෙන, එවං සො තෙන අඛෙය්න අපරිපුරො භොති. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ මාතුගාමො රූපබලෙන ච සමන්තාගතො භොති භොගබලෙන ච, එවං සො තෙන අඛෙය්න පරිපුරො භොති. රූපබලෙන ච භික්ඛවෙ මාතුගාමො සමන්තාගතො භොති භොගබලෙන ච, න ච ඤාතිබලෙන එවං සො තෙන අඛෙය්න අපරිපුරො භොති. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ මාතුගාමො රූපබලෙන ච සමන්තාගතො භොති භොගබලෙන ච ඤාතිබලෙන ච, එවං සො තෙන අඛෙය්න පරිපුරො භොති.

රූපබලෙන ච භික්ඛවෙ මාතුගාමො සමන්තාගතො භොති භොගබලෙන ච ඤාතිබලෙන ච, න ච පුත්තබලෙන, එවං සො තෙන අඛෙය්න අපරිපුරො භොති. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ මාතුගාමො රූපබලෙන ච සමන්තාගතො භොති භොගබලෙන ච ඤාතිබලෙන ච පුත්තබලෙන ච, එවං සො තෙන අඛෙය්න පරිපුරො භොති. රූපබලෙන ච භික්ඛවෙ මාතුගාමො සමන්තාගතො භොති භොගබලෙන ච ඤාතිබලෙන ච පුත්තබලෙන ච න ච සීලබලෙන, එවං සො තෙන අඛෙය්න අපරිපුරො භොති. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ මාතුගාමො රූපබලෙන ච සමන්තාගතො භොති භොගබලෙන ච ඤාතිබලෙන ච පුත්තබලෙන ච සීලබලෙන ච, එවං සො තෙන අඛෙය්න පරිපුරො භොති. ඉමානී ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤා මාතුගාමස්ස බලානීති.

3. 3. 6

නාසිකබ්බසුප්පතං.

311. පඤ්චමානී භික්ඛවෙ මාතුගාමස්ස බලානී. කතමානී පඤ්ඤා: රූපබලං භොගබලං ඤාතිබලං පුත්තබලං සීලබලං. රූපබලෙන ච භික්ඛවෙ මාතුගාමො සමන්තාගතො භොති න ච සීලබලෙන, නාසෙතොඤ්ච නං කුලෙ න වාසෙතී. රූපබලෙන ච භික්ඛවෙ මාතුගාමො සමන්තාගතො භොති භොගබලෙන ච න ච සීලබලෙන, නාසෙතොඤ්ච නං කුලෙ න වාසෙතී. රූපබලෙන ච භික්ඛවෙ මාතුගාමො සමන්තාගතො භොති භොගබලෙන ච ඤාතිබලෙන ච, න ච සීලබලෙන, නාසෙතොඤ්ච නං කුලෙ න වාසෙතී. රූපබලෙන ච භික්ඛවෙ මාතුගාමො සමන්තාගතො භොති භොගබලෙන ච ඤාතිබලෙන ච පුත්තබලෙන ච, න ච සීලබලෙන, නාසෙතොඤ්ච නං කුලෙ න වාසෙතී.

යනො ව ඛො භික්ඛවෙ මාතුගාමො රූපබලෙන සමන්තාගතො හොති භොගබලෙන ව ඤාතිබලෙන ව පුත්තබලෙන ව සීල බලෙන ව. වාසෙණෙත්ථ නං කුලෙ න නාසෙහති. සීලබලෙන ව භික්ඛවෙ මාතුගාමො සමන්තාගතො හොති න ව රූප බලෙන වාසෙණෙත්ථ නං කුලෙ න නාසෙහති. සීලබලෙන ව භික්ඛවෙ මාතුගාමො සමන්තාගතො හොති න ව භොගබලෙන, වාසෙණෙත්ථ නං කුලෙ න නාසෙහති. සීලබලෙන ව භික්ඛවෙ මාතුගාමො සමන්තාගතො හොති න ව ඤාතිබලෙන වාසෙණෙත්ථ නං කුලෙ න නාසෙහති.

සීලබලෙන ව භික්ඛවෙ මාතුගාමො සමන්තාගතො හොති න ව පුත්තබලෙන, වාසෙණෙත්ථ නං කුලෙ න නාසෙහති, ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ච මාතුගාමස්ස බලානීති.

3. 3. 7

හෙතුසූත්තං

312. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ මාතුගාමස්ස බලානි, කතමානි පඤ්ච: රූපබලං භොගබලං ඤාතිබලං පුත්තබලං සීලබලං. න භික්ඛවෙ මාතුගාමො රූපබලහෙතු වා භොගබලහෙතු වා ඤාතිබලහෙතු වා පුත්තබලහෙතු වා කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. සීලබලහෙතු ඛො භික්ඛවෙ මාතුගාමො කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ච මාතුගාමස්ස බලානීති.

3. 3. 8

යානසූත්තං

313. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ යානානි දුලලහානි අකතපුඤ්ඤාන මාතුගාමෙන. කතමානි පඤ්ච: පතිරූපකුලෙ ජායෙය්‍යන්ති ඉදං භික්ඛවෙ පට්ඨං යානං දුලලහං අකතපුඤ්ඤාන මාතුගාමෙන. පතිරූපකුලෙ ජායිත්වා පතිරූපං කුලං ගවේජය්‍යන්ති ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං යානං දුලලහං අකතපුඤ්ඤාන මාතුගාමෙන. පතිරූපකුලෙ ජායිත්වා පතිරූපං කුලං ග්හත්වා අසපත්ති අගාරං අර්ඤ්චාවසෙය්‍යන්ති ඉදං භික්ඛවෙ තතියං යානං දුලලහං අකතපුඤ්ඤාන මාතුගාමෙන. පතිරූපකුලෙ ජායිත්වා පතිරූපං කුලං ගන්ත්වා අසපත්ති අගාරං අර්ඤ්චාවසන්ති පුත්තවතී අස්සන්ති ඉදං භික්ඛවෙ චතුස්සං යානං දුලලහං අකතපුඤ්ඤාන මාතුගාමෙන. පතිරූපකුලෙ ජායිත්වා පතිරූපං කුලං ගන්ත්වා අසපත්ති අගාරං අර්ඤ්චාවසන්ති පුත්තවතී සමානා සාමිකං අභිභුය්‍ය වර්තෙය්‍යන්ති ඉදං භික්ඛවෙ පඤ්චමං යානං දුලලහං අකතපුඤ්ඤාන මාතුගාමෙන. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ච යානානි දුලලහානි අකතපුඤ්ඤාන මාතුගාමෙන.

පඤ්චමානී භික්ඛවෙ යානානි සුලභානි කතපුඤ්ඤාන මාතුගාමෙන. කතමානි පඤ්ච: පතිරුපකුලෙ ජායෙය්‍යන්ති ඉදං භික්ඛවෙ පටමං යානං සුලභං කතපුඤ්ඤාන මාතුගාමෙන. පතිරුපකුලෙ ජායිත්වා පතිරුපං කුලං ගවේජය්‍යන්ති ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං යානං සුලභං කතපුඤ්ඤාන මාතුගාමෙන. පතිරුපකුලෙ ජායිත්වා පතිරුපං කුලං ගතවා අසපත්ති අගාරං අජ්ඣාචසෙය්‍යන්ති ඉදං භික්ඛවෙ තතියං යානං සුලභං කතපුඤ්ඤාන මාතුගාමෙන. පතිරුපකුලෙ ජායිත්වා පතිරුපං කුලං ගතවා අසපත්ති අගාරං අජ්ඣාචසන්ති පුත්තවතී අසීසන්ති ඉදං භික්ඛවෙ චතුස්සං යානං සුලභං කතපුඤ්ඤාන මාතුගාමෙන. පතිරුපකුලෙ ජායිත්වා පතිරුපං කුලං ගතවා අසපත්ති අගාරං අජ්ඣාචසන්ති පුත්තවතී සමානා සාමිකං අභිභූය්‍ය වතෙය්‍යන්ති ඉදං භික්ඛවෙ පඤ්චමං යානං සුලභං කතපුඤ්ඤාන මාතුගාමෙන. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චයානානි සුලභානි කතපුඤ්ඤාන මාතුගාමෙනාති.

3. 3. 9

විසාරදවාසසුත්තං

314. පඤ්චභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො විසාරදො අගාරං අජ්ඣාචසති. කතමෙහි පඤ්චභි: පාණාතිපාතා පටිවිරතො ව භොති, අදික්ඛාදනා පටිවිරතො ව භොති, කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිවිරතො ව භොති. මුසාවාද පටිවිරතො ව භොති, සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිවිරතො ව භොති; ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො මාතුගාමො විසාරදො අගාරං අජ්ඣාචසතිති.

3. 3. 10

වඩ්ඪිසුත්තං

315. පඤ්චභි භික්ඛවෙ වඩ්ඪිහි වඩ්ඪිමානා අරියසාවිකා අරියාය වඩ්ඪියා වඩ්ඪති, සාරාදුයිනී ව භොති වරාදුයිනී ව කායසස. කතමානි¹ පඤ්චභි: සඤ්ඤාය වඩ්ඪති, සීලෙන වඩ්ඪති, සුතෙන වඩ්ඪති, වාගෙන වඩ්ඪති, පඤ්ඤාය වඩ්ඪති. ඉමානි² ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චභි වඩ්ඪිහි වඩ්ඪිමානා අරියසාවිකා අරියාය වඩ්ඪියා වඩ්ඪති, සාරාදුයිනී ව භොති වරාදුයිනී ව කායසසාති.

සඤ්ඤාය සීලෙන ව යාම වඩ්ඪති
පඤ්ඤාය වාගෙන සුතෙන වුභයං
සා තාදිසී සීලවතී උපාසිකා
ආදියති³ සාරං ඉධෙව අත්තන්තොති.

බලවග්ගො තතියො.

තත්තුද්දනං:

සුද්ධා විසාරද පසය්‍යා අභිභූය්‍ය අබ්බන්ත පඤ්චමං.
නාසයිතඛං හෙතුට්ඨානං විසාරද වඩ්ඪිනා තෙ දසාති.

මාතුගාමසංයුත්තං සමන්තං

1. කතමෙහි - මජ්ඣ. සා.
2. ඉමෙහි - මජ්ඣ. සා.

3. ආදියති - මජ්ඣ. සා.

4. ජමබ්බාදකසංයුතතං

4. 1. 1

නිබ්බානසුතතං

316. එකං සමයං ආයස්මා සාරිපුතො මගධෙසු චිහරති නාලගාමකෙ.¹ අථ ඛො ජමබ්බාදකො පරිබ්බාජකො යෙනායස්මා සාරිපුතො තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ඤා ආයස්මතා සාරිපුතෙන න සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙඤා එකමනා නිසීදි. එකමනා නිසීතො ඛො ජමබ්බාදකො පරිබ්බාජකො ආයස්මතං සාරිපුතං එතදවොච; නිබ්බානං නිබ්බාණන්ති ආවුසො සාරිපුතා වුචන්ති, කතමනනු ඛො ආවුසො නිබ්බානන්ති.

යො ඛො ආවුසො රාගකඛයො දෙසකඛයො මොහකඛයො ඉදං වුචන්ති නිබ්බානන්ති. අත්ථි පනාවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපද ඵනස්ස නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියායාති. අත්ථි ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපද ඵනස්ස නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියායාති. කතමො පනාවුසො මග්ගො කතමො පටිපද ඵනස්ස නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියායාති. අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨධගිකො මග්ගො ඵනස්ස නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය, සෙය්‍යථිදං: සම්මොදිට්ඨි සම්මාසඬකපෙසා සම්මාවාචා සඤ්ඤාකම්මෙනො සම්මාආර්ථවො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි. අයං ඛො ආවුසො මග්ගො අයං පටිපද ඵනස්ස නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියායාති. හද්දකො ආවුසො මග්ගො හද්දිකා පටිපද ඵනස්ස නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය, අලංකාරි පනාවුසො සාරිපුතා අපමාදයාති.

4. 1. 2

අරහත්තසුතතං

317. අරහතං අරහන්ති ආවුසො සාරිපුතා වුචන්ති, කතමනනු ඛො ආවුසො අරහත්තන්ති. යො ඛො ආවුසො රාගකඛයො දෙසකඛයො මොහකඛයො ඉදං වුචන්ති අරහත්තන්ති. අත්ථි පනාවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපද ඵනස්ස අරහත්තස්ස සච්ඡිකිරියායාති. අත්ථි ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපද ඵනස්ස අරහත්තස්ස සච්ඡිකිරියායාති. කතමො පනාවුසො මග්ගො කතමො පටිපද ඵනස්ස අරහත්තස්ස සච්ඡිකිරියායාති. අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨධගිකො මග්ගො ඵනස්ස අරහත්තස්ස සච්ඡිකිරියාය, සෙය්‍යථිදං: සම්මොදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. අයං ඛො ආවුසො මග්ගො අයං පටිපද ඵනස්ස අරහත්තස්ස සච්ඡිකිරියායාති. හද්දකො ආවුසො මග්ගො හද්දිකා පටිපද ඵනස්ස අරහත්තස්ස සච්ඡිකිරියාය, අලංකාරි පනාවුසො සාරිපුතා අපමාදයාති.

1. නාලකගාමක-මජ්ඣ.,

4. 1. 3

ධම්මවාදීසුත්තං

318. කො නු ඛො ආචුසො සාරිපුත්ත ලොකෙ ධම්මවාදීනො, කෙ ලොකෙ සුප්පට්ඨකො, කෙ ලොකෙ සුගතාති. යෙ ඛො ආචුසො රාගස්ස පහානාය¹ ධම්මං දෙසෙන්නී, දෙසස්ස පහානාය ධම්මං දෙසෙන්නී, මොහස්ස පහානාය ධම්මං දෙසෙන්නී, තෙ ලොකෙ ධම්මවාදීනො. යෙ ඛො ආචුසො රාගස්ස පහානාය පට්ඨකො දෙසස්ස පහානාය පට්ඨකො, මොහස්ස පහානාය පට්ඨකො, තෙ ලොකෙ දුප්පට්ඨකො. යෙසං ඛො ආචුසො රාගො පභීනො උච්ඡින්නවුලො තාලාවස්ථකතො අනභාවකතො² ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, දෙසො පභීනො උච්ඡින්නවුලො තාලාවස්ථකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, මොහො පභීනො උච්ඡින්නවුලො තාලාවස්ථකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධම්මො තෙ ලොකෙ සුගතාති.

අත්ථි පනාචුසො මග්ගො අත්ථි පට්ඨද ඵතස්ස රාගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පහානායාති. අත්ථි ඛො³ ආචුසො මග්ගො අත්ථි පට්ඨද ඵතස්ස රාගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පහානායාති. කතමො පනාචුසො මග්ගො කතමො පට්ඨද ඵතස්ස රාගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පහානායාති. අයමෙව ඛො ආචුසො අරියො අට්ඨධර්මකො මග්ගො ඵතස්ස රාගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පහානාය. සෙයාරථීදං: සම්මොද්ධිං - ටෙ- සම්මාසමාධිං, අයං ඛො ආචුසො මග්ගො අයං පට්ඨද ඵතස්ස රාගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පහානායාති. හද්දකො ආචුසො මග්ගො හද්දකො පට්ඨද ඵතස්ස රාගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පහානාය. අලංඝි පනාචුසො සාරිපුත්ත, අප්පමාදයාති.

4. 1. 4

කිම්බසීයසුත්තං

319. කිම්බසීයං ආචුසො සාරිපුත්ත සමග්ගො ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුත්සතිති. දුක්ඛස්ස ඛො ආචුසො පරිඤ්ඤායං හගවති බ්‍රහ්මචරියං වුත්සතිති. අත්ථි පනාචුසො මග්ගො අත්ථි පට්ඨද ඵතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායාති. අත්ථි ඛො ආචුසො මග්ගො අත්ථි-පට්ඨද ඵතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායාති. කතමො පනාචුසො මග්ගො කතමො පට්ඨද ඵතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායාති. අයමෙව ඛො ආචුසො අරියො අට්ඨධර්මකො මග්ගො ඵතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤාය, සෙයාරථීදං: සම්මොද්ධිං - ටෙ- සම්මාසමාධිං, අයං ඛො ආචුසො මග්ගො අයං පට්ඨද ඵතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායාති. හද්දකො ආචුසො මග්ගො හද්දකො පට්ඨද ඵතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤාය. අලංඝි පනාචුසො සාරිපුත්ත අප්පමාදයාති.

1. රාගප්පහානාය-මිජසං. සො

2. අනභාවං කතො - මිජසං. සො

3. අත්ථියෙව ඛො - සො

4. 1. 5

අසසාසසුතං

320. අසසාසප්පනො අසසාසප්පනොති ආවුසො සාරිපුත්ත චුට්ඨති. කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත අසසාසප්පනො හොතිති. යතො ඛො ආවුසො භික්ඛු ඡත්තං එසසායනනානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති, එත්තාවතා ඛො ආවුසො අසසාසප්පනො හොතිති. අත්ථි පනාවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපදු එතස්ස අසසාසස්ස සච්ඡිකිරියායාති. අත්ථි ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපදු එතස්ස අසසාසස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

කතමො පනාවුසො මග්ගො කතමා පටිපදු එතස්ස අසසාසස්ස සච්ඡිකිරියායාති. අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො එතස්ස අසසාසස්ස සච්ඡිකිරියාය. සෙයාරථීඨො සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං ඛො ආවුසො මග්ගො අයං පටිපදු එතස්ස අසසාසස්ස සච්ඡිකිරියායාති. භද්දකො ආවුසො මග්ගො භද්දිකා පටිපදු එතස්ස අසසාසස්ස සච්ඡිකිරියාය. අලඤ්ඤා පනාවුසො සාරිපුත්ත අප්පමාදයාති.

4. 1. 6

පරමසසාසසුතං

321. පරමසසාසප්පනො පරමසසාසප්පනොති ආවුසො සාරිපුත්ත, චුට්ඨති. කිත්තාවතා නු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත, පරමසසාසප්පනො හොතිති. යතො ඛො ආවුසො භික්ඛු ඡත්තං එසසායනනානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිත්වා අනුපාදු චිත්තොත්තො හොති, එත්තාවතා ඛො ආවුසො පරමසසාසප්පනො හොතිති. අත්ථි පනාවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපදු එතස්ස පරමසසාසස්ස සච්ඡිකිරියායාති. අත්ථි ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපදු එතස්ස පරමසසාසස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

කතමො පනාවුසො මග්ගො කතමා පටිපදු එතස්ස පරමසසාසස්ස සච්ඡිකිරියායාති. අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො එතස්ස පරමසසාසස්ස සච්ඡිකිරියාය. සෙයාරථීඨො සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං ඛො ආවුසො මග්ගො අයං පටිපදු එතස්ස පරමසසාසස්ස සච්ඡිකිරියායාති. භද්දකො ආවුසො මග්ගො භද්දිකා පටිපදු එතස්ස පරමසසාසස්ස සච්ඡිකිරියාය. අලඤ්ඤා පනාවුසො සාරිපුත්ත අප්පමාදයාති.

4. 1. 7

වේදනාසුත්තං

322. වේදනා වේදනාති ආවුසො ශාරිපුත්ත වුච්ඡති. කතමා නු ඛො ආවුසො වේදනාති. තිස්සො ඉමා ආවුසො වේදනා, සුඛා වේදනා දුක්ඛා වේදනා අදුක්ඛමසුඛා වේදනා. ඉමා ඛො ආවුසො තිස්සො වේදනාති. අත්ථි පනාවුසො මග්ගො අත්ථි පට්ඨද ඵතාසං¹ වේදනානං පරිඤ්ඤායාති. අත්ථි ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථි පට්ඨද ඵතාසං වේදනානං පරිඤ්ඤායාති.

කතමො පනාවුසො මග්ගො කතමා පට්ඨද ඵතාසං වේදනානං පරිඤ්ඤායාති. අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො ඵතාසං වේදනානං පරිඤ්ඤාය. සෙයාරථීදං: සමොද්ධිං -පෙ- සමොසමාධිං. අයං ඛො ආවුසො මග්ගො අයං පට්ඨද ඵතාසං වේදනානං පරිඤ්ඤායාති. හද්දකො ආවුසො මග්ගො හද්දිකා පට්ඨද ඵතාසං වේදනානං පරිඤ්ඤාය. අලඤ්ඤා පනාවුසො සාරිපුත්ත අපමාදයාති.

4. 1. 8

ආසවසුත්තං

323. ආසවො ආසවොති ආවුසො සාරිපුත්ත වුච්ඡති. කතමා නු ඛො ආවුසො ආසවොති. තයො මෙ ආවුසො ආසවා, කාමාසවො භවාසවො අවිජ්ජාසවො. ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො ආසවාති. අත්ථි පනාවුසො මග්ගො අත්ථි පට්ඨද ඵතෙසං ආසවානං පහානායාති. අත්ථි ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථි පට්ඨද ඵතෙසං ආසවානං පහානායාති. කතමො පනාවුසො මග්ගො කතමා පට්ඨද ඵතෙසං ආසවානං පහානායාති. අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො ඵතෙසං ආසවානං පහානාය. සෙයාරථීදං: සමොද්ධිං -පෙ- සමොසමාධිං. අයං ඛො ආවුසො මග්ගො අයං පට්ඨද ඵතෙසං ආසවානං පහානායාති. හද්දකො ආවුසො මග්ගො හද්දිකා පට්ඨද ඵතෙසං ආසවානං පහානාය. අලඤ්ඤා පනාවුසො සාරිපුත්ත අපමාදයාති.

4. 1. 9

අවිජ්ජාසුත්තං

324. අවිජ්ජා අවිජ්ජාති ආවුසො සාරිපුත්ත වුච්ඡති. කතමා නු ඛො ආවුසො අවිජ්ජාති. යං ඛො ආවුසො දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛසම්ප්ප්දයෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරෝධෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පට්ඨදය අඤ්ඤාණං, අයං වුච්චතාවුසො අවිජ්ජාති. අත්ථි පනාවුසො මග්ගො අත්ථි පට්ඨද ඵතිස්සා අවිජ්ජාය පහානායාති. අත්ථි ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථි පට්ඨද ඵතිස්සා අවිජ්ජාය පහානායාති. කතමො පනාවුසො මග්ගො කතමා පට්ඨද ඵතිස්සා අවිජ්ජාය පහානායාති. අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො ඵතිස්සා අවිජ්ජාය පහානාය. සෙයාරථීදං: සමොද්ධිං -පෙ- සමොසමාධිං. අයං ඛො ආවුසො මග්ගො අයං පට්ඨද ඵතිස්සා අවිජ්ජාය පහානායාති. හද්දකො ආවුසො මග්ගො, හද්දිකා පට්ඨද ඵතිස්සා අවිජ්ජාය පහානාය. අලඤ්ඤා පනාවුසො සාරිපුත්ත අපමාදයාති.

1. භික්ෂුතං - මජ්ඣං, භා.

4. 1. 10

තණ්හාසුතතං

325. තණ්හා තණ්හාති ආවුසො සාරිපුත්ත වුච්ඡති. කතමා නු ඛො ආවුසො තණ්හාති. තිසෙසා ඉමා ආවුසො තණ්හා: කාම-තණ්හා හවිතණ්හා ඒහවිතණ්හා. ඉමා ඛො ආවුසො තිසෙසා තණ්හාති. අත්ථි පනාවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපද ඵතාසං තණ්හානං පහානායාති. අත්ථි ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපද ඵතාසං තණ්හානං පහානායාති. කතමො පනාවුසො මග්ගො කතමා පටිපද ඵතාසං තණ්හානං පහානායාති. අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨාදිගිකො මග්ගො ඵතාසං තණ්හානං පහානාය. සෙය්‍යථීදං: සමොදිට්ඨි -පෙ- සමොසමාධි. අයං ඛො ආවුසො මග්ගො අයං පටිපද ඵතාසං තණ්හානං පහානායාති. හද්දකො ආවුසො මග්ගො හද්දිකා පටිපද ඵතාසං තණ්හානං පහානාය. අලංකො පනාවුසො සාරිපුත්ත අපමාදයාති.

4. 1. 11

ඔසසුතතං

326. ඔසො ඔසොති ආවුසො සාරිපුත්ත වුච්ඡති කතමො නු ඛො ආවුසො ඔසොති. වත්තාරොමෙ ආවුසො ඔසා: කාමොසො හවොසො දිට්ඨොසො අවිජ්ජොසො. ඉමෙ ඛො ආවුසො වත්තාරො ඔසාති. අත්ථි පනාවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපද ඵතෙසං ඔසානං පහානායාති. අත්ථි ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපද ඵතෙසං ඔසානං පහානායාති. කතමො පනාවුසො මග්ගො කතමා පටිපද ඵතෙසං ඔසානං පහානායාති. අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨාදිගිකො මග්ගො ඵතෙසං ඔසානං පහානාය. සෙය්‍යථීදං: සමොදිට්ඨි -පෙ- සමොසමාධි. අයං ඛො ආවුසො මග්ගො අයං පටිපද ඵතෙසං ඔසානං පහානායාති. හද්දකො ආවුසො මග්ගො හද්දිකා පටිපද ඵතෙසං ඔසානං පහානාය. අලංකො පනාවුසො සාරිපුත්ත අපමාදයාති.

4. 1. 12

උපාදනසුතතං

327. උපාදනං උපාදනන්ති පනාවුසො සාරිපුත්ත වුච්ඡති. කතමන්ත්‍ර ඛො ආවුසො උපාදනන්ති. වත්තාරිමාති ආවුසො උපාදනාති: කාමුපාදනං දිට්ඨිපාදනං සීලබ්බතුපාදනං අත්තවාදුපාදනං ඉමාති ඛො ආවුසො වත්තාරි උපාදනාතිති. අත්ථි පනාවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපද ඵතෙසං උපාදනානං පහානායාති. අත්ථි ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපද ඵතෙසං උපාදනානං පහානායාති. කතමො පනාවුසො මග්ගො කතමා පටිපද ඵතෙසං උපාදනානං පහානායාති. අයමෙව ඛො අරියො අට්ඨාදිගිකො මග්ගො ඵතෙසං උපාදනානං පහානාය, සෙය්‍යථීදං: සමොදිට්ඨි -පෙ- සමොසමාධි. අයං ඛො ආවුසො මග්ගො අයං පටිපද ඵතෙසං උපාදනානං පහානායාති. හද්දකො ආවුසො මග්ගො හද්දිකා පටිපද ඵතෙසං උපාදනානං පහානාය. අලංකො පනාවුසො සාරිපුත්ත අපමාදයාති.

4. 1. 13

භවස්සුතනං.

328. භවො භවොති ආවුසො සාරිපුත්ත වුච්ඡති. කතමො නු ඛො ආවුසො භවොති, තයොමෙ ආවුසො භවා, කාමභවො රූපභවො අරූපභවො. ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො භවාති. අත්ථි පනාවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපද ඵතෙසං භවානං පරිඤ්ඤායාති. අත්ථි ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපද ඵතෙසං භවානං පරිඤ්ඤායාති. කතමො පනාවුසො මග්ගො කතමා පටිපද ඵතෙසං භවානං පරිඤ්ඤායාති. අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො ඵතෙසං භවානං පරිඤ්ඤාය. සෙය්‍යථිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං ඛො ආවුසො මග්ගො අයං පටිපද ඵතෙසං භවානං පරිඤ්ඤායාති. හද්දකො පනාවුසො මග්ගො, හද්දිකා පටිපද ඵතෙසං භවානං පරිඤ්ඤාය. අලඤ්ඤා පනාවුසො සාරිපුත්ත අප්පමාදයාති.

4. 1. 14

දුක්ඛස්සුතනං.

329. දුක්ඛං දුක්ඛානති ආවුසො සාරිපුත්ත වුච්ඡති. කතමං නු ඛො ආවුසො දුක්ඛානති. තිසෙසා ඉමා ආවුසො දුක්ඛානා, දුක්ඛදුක්ඛානා සංඛාරදුක්ඛානා විපරිණාමදුක්ඛානා. ඉමා ඛො ආවුසො තිසෙසා දුක්ඛානාති. අත්ථි පනාවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපද ඵතාසං දුක්ඛානානං පරිඤ්ඤායාති. අත්ථි ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපද ඵතාසං දුක්ඛානානං පරිඤ්ඤායාති. කතමො පනාවුසො මග්ගො කතමා පටිපද ඵතාසං දුක්ඛානානං පරිඤ්ඤායාති. අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො ඵතාසං දුක්ඛානානං පරිඤ්ඤාය, සෙය්‍යථිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං ඛො ආවුසො මග්ගො අයං පටිපද ඵතාසං දුක්ඛානානං පරිඤ්ඤායාති. හද්දකො ආවුසො මග්ගො හද්දිකා පටිපද ඵතාසං දුක්ඛානානං පරිඤ්ඤාය. අලඤ්ඤා පනාවුසො සාරිපුත්ත අප්පමාදයාති.

4. 1. 15

සක්කායස්සුතනං.

330. සක්කායො සක්කායොති ආවුසො සාරිපුත්ත වුච්ඡති. කතමො නු ඛො ආවුසො සක්කායොති. පඤ්චමෙ ආවුසො උපාදනකංඤ්ඤා සක්කායො වුත්තො භගවතා. සෙය්‍යථිදං රූප්පාදනකංඤ්ඤා වේදනුපාදනකංඤ්ඤා සංඤ්ඤාපාදනකංඤ්ඤා සංඛාරුපාදනකංඤ්ඤා විඤ්ඤාණුපාදනකංඤ්ඤා, ඉමෙ ඛො ආවුසො පඤ්චපාදනකංඤ්ඤා සක්කායො වුත්තො භගවතාති. අත්ථි පනාවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපද ඵතාසං සක්කායස්ස පරිඤ්ඤායාති.

අත්ථි ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපදු එතස්ස සක්කායස්ස පරිඤ්ඤායාති. කතමො පනාවුසො මග්ගො කතමා පටිපදු එතස්ස සක්කායස්ස පරිඤ්ඤායාති. අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො එතස්ස සක්කායස්ස පරිඤ්ඤාය, සෙය්‍යථීදං: සමුදාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං ඛො ආවුසො මග්ගො අයං පටිපදු එතස්ස සක්කායස්ස පරිඤ්ඤායාති. හද්දකො ආවුසො මග්ගො හද්දිකා පටිපදු එතස්ස සක්කායස්ස පරිඤ්ඤාය. අලංකාරි පනාවුසො සාරිපුත්ත අපමාදායාති.

4. 1. 16

දුක්ඛරසුත්තං

331. කීනත්‍ර ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත ඉමදුථිං ධම්මචිතයෙ දුක්ඛරතී. පඤ්ඡජා ඛො ආවුසො ඉමදුථිං ධම්මචිතයෙ දුක්ඛරාති. පඤ්ඡජිනෙන පනාවුසො කිං දුක්ඛරාති. පඤ්ඡජිනෙන ඛො ආවුසො අභිරතී දුක්ඛරාති. අභිරතෙන පන ආවුසො කිං දුක්ඛරාති. අභිරතෙන ඛො ආවුසො ධම්මානුධම්මපටිපත්ති දුක්ඛරාති. කීව චිරං පනාවුසො ධම්මානුධම්මපටිපන්නො භික්ඛු අරහං අසසාති. න චිරං ආවුසොති.

පමුඛවාදකසංයුතං සමත්තං.

තත්‍රද්දනං :-

නිබ්බානං අරහත්තං ධම්මවාදී කිමත්ථි.
අසසායො පරමස්සායො වෙදනා ආසවො නථා,
අවිජ්ජා තණ්හා ඔසොව උපාදනං හවොපිව
දුක්ඛංඤ්ච සක්කායො දුක්ඛරංඤ්ච යොළස.

5. සාමණ්ඩකානි සංයුතං.

5. 1. 1

නිබ්බානසුත්තං.

332. එකං සමයං ආයස්මා සාරිපුත්තො වජ්ඣස්ස විහරති උක්ක-
වෙලායං¹ ගඩගාය නදියා තීරෙ. අථ ඛො සාමණ්ඩකානි² පරිබ්බාජකො
යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා ආයස්මා
සාරිපුත්තො සද්ධිං සමොදදි. සමොදදනියං කථං සාරාණියං විනි-
සාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීත්තො ඛො සාමණ්ඩකානි
පරිබ්බාජකො ආයස්මානං සාරිපුත්තං එතදවොච: නිබ්බානං නිබ්බානන්ති
ආවුසො සාරිපුත්ත වුච්චති. කතමන්තු ඛො ආවුසො නිබ්බානන්ති.
යො ඛො ආවුසො රාගසංඛයො දෙසසංඛයො මොහසංඛයො, ඉදං
වුච්චති නිබ්බානන්ති.

අත්ථ පනාවුසො මග්ගො අත්ථ පටිපදු එතස්ස නිබ්බානස්ස
සච්ඡිකිරියායාති. අත්ථ ඛො ආවුසො මග්ගො අත්ථ පටිපදු එතස්ස
නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියායාති. කතමො පනාවුසො මග්ගො කතමා
පටිපදු එතස්ස නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියායාති. අයමෙව ඛො ආවුසො
අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො එතස්ස නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය.
සෙය්‍යථිදං: සමොදදිංසී -පෙ- සමොසමාධි, අයං ඛො ආවුසො මග්ගො
අයං පටිපදු එතස්ස නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියායාති. හද්දකො ආවුසො
මග්ගො හද්දකා පටිපදු එතස්ස නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය. අලංකාර
පනාවුසො සාරිපුත්ත අප්පමාදයාති. -පෙ-

(ජලේබ්බාදකවග්ගො විය විජ්ජාරෙතඛං.)

5. 1. 16

දුක්ඛරසුත්තං.

347. කීන්තු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත ඉමස්මිං ධම්මචිත්තයෙ
දුක්ඛරන්ති? පබ්බජ්ජා ඛො ආවුසො ඉමස්මිං ධම්මචිත්තයෙ දුක්ඛරාති?
පබ්බජිතො පනාවුසො කිං දුක්ඛරන්ති? පබ්බජිතො ඛො ආවුසො
අභිරති දුක්ඛරාති. අභිරතො පන ආවුසො කිං දුක්ඛරන්ති?
අභිරතො ඛො ආවුසො ධම්මානුධම්මපටිපත්ති දුක්ඛරාති. කීව
වීරං පනාවුසො ධම්මානුධම්මපටිපත්තො භික්ඛු අරහං අසායාති න
වීරං ආවුසොති.

සාමණ්ඩකානි සංයුතං සමත්තං.

පුරිමකසදිසමෙව උද්දනං:

1. උක්කවෙලාය - සි 1,
2. සාමණ්ඩකො - සා, මජ්ඣ.
3. දුක්ඛරන්ති - සබ්බත්ථ

6. මොග්ගලානසංයුතං.

6. 1. 1

සවිතකකසුතං.

348. එකං සමයං ආයුධා මහාමොග්ගලානො සාවකීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො ආයුධා මහාමොග්ගලානො භික්ඛු ආමනෙහි “ආවුසො භික්ඛවො”ති. “ආවුසොති”ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයුධො මහාමොග්ගලානස්ස පච්චස්සාස්සු. ආයුධා මහාමොග්ගලානො¹ එතදවොච: ඉධ මඤ්ඤං ආවුසො රහොගතස්ස පතිසලීනස්ස එවං චෙතස්සා පරිචිතස්සා උදපාදි: පඨමං ඤානං පඨමං ඤානානති වුචති, කතමන්තූ ඛො පඨමං ඤානානති. තස්ස මඤ්ඤං ආවුසො එතදහොසි: ඉධ භික්ඛු විච්චෙච කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතකං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං වුචති පඨමං ඤානානති. සො ඛොහං ආවුසො විච්චෙච කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතකං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. තස්ස මඤ්ඤං ආවුසො ඉමිනා විහාරෙන විහරතො කාමසහගතා සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්වරන්ති.

අථ ඛො මං ආවුසො හගවා ඉද්ධියා උපසංකම්භා එතදවොච: මොග්ගලාන, මොග්ගලාන, මා බ්‍රාහ්මණ, පඨමං ඤානං පමාදෙ, පඨමෙ ඤානෙ විතං සඤ්ඤාපෙති, පඨමෙ ඤානෙ විතං එකොදිං² කරොති, පඨමෙ ඤානෙ විතං සමාදහාති. සො ඛොහං ආවුසො අපරෙන සමයෙන විච්චෙච කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතකං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. යං හි තං ආවුසො සමොච්ඡාමොනො වදෙය්‍ය: “සඤ්ඤාමනානිතො සාවකො මහාභිඤ්ඤානං පනෙතා”ති, මමන්තං සමොච්ඡාමොනො වදෙය්‍ය, “සඤ්ඤාමනානිතො සාවකො මහාභිඤ්ඤානං පනෙතා”ති.

1. මහාමොග්ගලානො තෙ භික්ඛු - ස්‍යා.

2. එකොදි - පි 1, 2. PTS.

6. 1. 2

අවිතක්කසුත්තං

349. දුතියං ඤානං දුතියං ඤානං වුච්චති. කතමං නු ඛො දුතියං ඤානං තස්ස මග්ගං ආවුසො එතදහොසි : ඉධ භික්ඛු විතක්කවිචාරානං වුපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසමපජ්ජ විහරති, ඉදං වුච්චති දුතියං ඤානං. සො ඛො ආවුසො විතක්කවිචාරානං වුපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසමපජ්ජ විහරාමි. තස්ස මග්ගං ආවුසො ඉමිනා විහාරෙන විහරතො විතක්කසහගතො සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්වරන්ති.

අථ ඛො මං ආවුසො හගවා ඉද්ධියා උපසංකම්භා එතදචොච : මොග්ගප්පලාන මොග්ගප්පලාන මා බ්‍රාහ්මණ දුතියං ඤානං පමාදෙ. දුතියෙ ඤානෙ විත්තං සංඝඤ්ඤා. දුතියෙ ඤානෙ විත්තං එකොදිකරොහි. දුතියෙ ඤානෙ විත්තං සමාදහාති. සො ඛො ආවුසො අපරෙන සමයෙන විතක්කවිචාරානං වුපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසමපජ්ජ විහාසිං. යං හි තං ආවුසො සමො වදමානො වදෙය්‍ය : සඤ්ඤාමනාසංසාරානුග්‍රහණිතො සාවකො මහාභිඤ්ඤානං පනෙතාති, මමං තං සමොවදමානො වදෙය්‍ය සඤ්ඤාමනාසංසාරානුග්‍රහණිතො සාවකො මහාභිඤ්ඤානං පනෙතාති.

6. 1. 3

සුඛසුත්තං

350. තතියං ඤානං තතියං ඤානං වුච්චති, කතමං නු ඛො තතියං ඤානං තස්ස මග්ගං ආවුසො එතදහොසි : ඉධ භික්ඛු පිතියා ව චිරාගා උපෙඛකො විහරති, යනො ව සමපජානො සුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංවෙදෙති, යනං අරියා ආවික්ඛන්ති උපෙඛකො සතිමා සුඛවිහාරිති තං තතියං ඤානං උපසමපජ්ජ විහරති, ඉදං වුච්චති තතියං ඤානං. සො ඛො ආවුසො පිතියා ව චිරාගා උපෙඛකො ව විහරාමි, යනො ව සමපජානො සුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංවෙදෙමි, යනං අරියා ආවික්ඛන්ති උපෙඛකො සතිමා සුඛවිහාරිති තං තතියං ඤානං උපසමපජ්ජ විහරාමි. තස්ස මග්ගං ආවුසො ඉමිනා විහාරෙන විහරතො පිතියහගතො සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්වරන්ති.

අථ ඛො මං ආවුසො හගවා ඉද්ධියා උපසංකම්භා ඵතදවොච : මොග්ගලොන, මොග්ගලොන, මා බ්‍රාහ්මණ, තතියං ඤානං පමාදෙ, තතියෙ ඤානෙ විතං සඤ්ඨපෙහි, තතියෙ ඤානෙ විතං ඵකොදිං කරොහි තතියෙ ඤානෙ විතං සමාදහාති. සො ඛොහං ආවුසො අපරෙත සමයෙන පිතියා ව චිරාගා උපෙබ්බකො ව විහාසිං.¹ සතො ව සමපජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙසිං.² යතං අරියා ආවිසබ්බාති උපෙබ්බකො සතිමා සුඛවිහාරීති නං තතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ චිහාසිං. යං හි නං ආවුසො සම්මාවදමානො වදෙය්‍ය සඤ්චාරානුගාහිතො සාවකො මහාභිඤ්ඤානං පනෙහාති, මමං නං සම්මාවදමානො වදෙය්‍ය සඤ්චාරානුගාහිතො සාවකො මහාභිඤ්ඤානං පනෙහාති.

6. 1. 4

උපෙබ්බාසුතං

351. චතුස්සංඝාතං චතුස්සංඝාතානං වුච්චති. කතමං නු ඛො චතුස්සංඝාතානං. තස්ස මග්ගං ආවුසො ඵතදහොසි : ඉධ භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්ස දෙමනස්සානං අසුගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙබ්බාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සංඝාතං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං වුච්චති චතුස්සංඝාතානං. සො ඛොහං ආවුසො සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදෙමනස්සානං අසුගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙබ්බාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සංඝාතං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. තස්ස මග්ගං ආවුසො ඉමිනා විහාරෙන විහරතො උපෙබ්බාසහගතො සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්ධරංගි.

අථ ඛො මං ආවුසො හගවා ඉද්ධියා උපසංකම්භා ඵතදවොච : මොග්ගලොන, මොග්ගලොන, මා බ්‍රාහ්මණ, චතුස්සංඝාතං පමාදෙ, චතුස්සංඝාතෙ විතං සඤ්ඨපෙහි, චතුස්සංඝාතෙ විතං ඵකොදිං³ කරොහි, චතුස්සංඝාතෙ විතං සමාදහාති. සො ඛොහං ආවුසො අපරෙත සමයෙන සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදෙමනස්සානං අසුගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙබ්බාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සංඝාතං උපසම්පජ්ජ චිහාසිං. යං හි නං ආවුසො සම්මාවදමානො වදෙය්‍ය සඤ්චාරානුගාහිතො සාවකො මහාභිඤ්ඤානං පනෙහාති, මමං නං සම්මාවදමානො වදෙය්‍ය සඤ්චාරානුගාහිතො සාවකො මහාභිඤ්ඤානං පනෙහාති.

1. විහරාමි - යනා.

2. වෙදෙමි - යනා, මජ්ඣ.

3. ඵකොදි - ටි

6. 1. 5

ආකාසානඤ්චායනනසුත්තං

352. ආකාසානඤ්චායනනං ආකාසානඤ්චායනනන්ති වුට්ඨි. කතමං නු ඛො ආකාසානඤ්චායනනන්ති. තස්ස මඤ්චං ආවුසො ඵතදහොසි. ඉධ භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිස-සඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායනනං උපසම්පජ්ජ චිහරති, ඉදං වුට්ඨති ආකාසානඤ්චායනනන්ති. සො ඛො ආවුසො සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායනනං උපසම්පජ්ජ චිහරාමි. තස්ස මඤ්චං ආවුසො ඉමිනා චිහාරෙන චිහරතො රූපසහගතො සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්වරන්ති.

අථ ඛො මං ආවුසො හගවා ඉදධියා උපසංකම්ඤ්ඤා ඵතදවොච: මොග්ගලොන, මොග්ගලොන, මා බ්‍රාහ්මණ, ආකාසානඤ්චායනනං පමාදෙ, ආකාසානඤ්චායනනෙ විතං සඤ්ඤාපෙති, ආකාසානඤ්චායනනෙ විතං ඵකොදිං කරොහි, ආකාසානඤ්චායනනෙ විතං සමාදහා ති. සො ඛො ආවුසො අපරෙන සමයෙන සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායනනං උපසම්පජ්ජ චිහාසිං. යං භි තං ආවුසො සම්මාවදමානො වදෙය්‍ය -පෙ- මහාභිඤ්ඤානං පනොති.

6. 1. 6

විඤ්ඤානඤ්චායනනසුත්තං

353. විඤ්ඤානඤ්චායනනං විඤ්ඤානඤ්චායනනන්ති වුට්ඨති. කතමං නු ඛො විඤ්ඤානඤ්චායනනන්ති. තස්ස මඤ්චං ආවුසො ඵතදහොසි: ඉධ භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායනනං සමතික්කමෙ අනන්තං විඤ්ඤානන්ති විඤ්ඤානඤ්චායනනං උපසම්පජ්ජ චිහරති, ඉදං වුට්ඨති විඤ්ඤානඤ්චායනනන්ති. සො ඛො ආවුසො සබ්බසො ආකාසානඤ්චායනනං සමතික්කමෙ අනන්තං විඤ්ඤානන්ති විඤ්ඤානඤ්චායනනං උපසම්පජ්ජ චිහරාමි. තස්ස මඤ්චං ආවුසො ඉමිනා චිහාරෙන චිහරතො ආකාසානඤ්චායනනසහගතො සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුද්වරන්ති.

අථ ඛො මං ආවුසො හගවා ඉදධියා උපසංකම්ඤ්ඤා ඵතදවොච: මොග්ගලොන, මොග්ගලොන, මා බ්‍රාහ්මණ විඤ්ඤානඤ්චායනනං පමාදෙ, විඤ්ඤානඤ්චායනනෙ විතං සඤ්ඤාපෙති, විඤ්ඤානඤ්චායනනෙ විතං ඵකොදිං කරොහි, විඤ්ඤානඤ්චායනනෙ විතං සමාදහා ති. සො ඛො ආවුසො අපරෙන සමයෙන සබ්බසො ආකාසානඤ්චායනනං සමතික්කමෙ අනන්තං විඤ්ඤානන්ති විඤ්ඤානඤ්චායනනං උපසම්පජ්ජ චිහාසිං. යං භි තං ආවුසො සම්මාවදමානො වදෙය්‍ය -පෙ- මහාභිඤ්ඤානං පනොති.

6. 1. 7

ආකිඤ්චඤ්ඤායනනසුතතං

354. ආකිඤ්චඤ්ඤායනනං ආකිඤ්චඤ්ඤායනනානි වුචන්ති. කතමං නු ඛො ආකිඤ්චඤ්ඤායනනානි. තස්ස මග්ගං ආවුසො එතදගොසි: ඉධ භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනං සමතික්කමම නත්ති කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං වුචන්ති ආකිඤ්චඤ්ඤායනනානි සො ඛාහං ආවුසො සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනං සමතික්කමම නත්ති කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. තස්ස මග්ගං ආවුසො ඉමිනා විහාරෙන විහරතො විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනසහගතා සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුදවරන්ති.

අථ ඛො මං ආවුසො හගවා ඉදධියා උපසම්පජ්ජිතා එතදවොච: මොග්ගාලොන, මොග්ගාලොන, මා බ්‍රාහ්මණ, ආකිඤ්චඤ්ඤායනනො පමාදෙ, ආකිඤ්චඤ්ඤායනනො විහතං සණ්ඨපෙහි, ආකිඤ්චඤ්ඤායනනො විහතං එකොදිං කරොහි, ආකිඤ්චඤ්ඤායනනො විහතං සමාදහාති. සො ඛාහං ආවුසො අපරෙන සමයෙන සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනං සමතික්කමම නත්ති කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. යං හි තං ආවුසො සමොච්ඡමානො චදෙය්‍ය -පෙ- මහාභිඤ්ඤානං පනොති.

6. 1. 8

නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනසුතතං

355. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනානි වුචන්ති. කතමං නු ඛො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනානි. තස්ස මග්ගං ආවුසො එතදගොසි: ඉධ භික්ඛු සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායනනං සමතික්කමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං වුචන්ති නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනානි. සො ඛාහං ආවුසො සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායනනං සමතික්කමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. තස්ස මග්ගං ආවුසො ඉමිනා විහාරෙන විහරතො ආකිඤ්චඤ්ඤායනනසහගතා සඤ්ඤාමනසිකාරා සමුදවරන්ති.

අථ ඛො මං ආවුසො හගවා ඉදධියා උපසම්පජ්ජිතා එතදවොච: මොග්ගාලොන, මොග්ගාලොන, මා බ්‍රාහ්මණ, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං පමාදෙ, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනො විහතං සණ්ඨපෙහි, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනො විහතං එකොදිං කරොහි, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනො විහතං සමාදහාති. සො ඛාහං ආවුසො අපරෙන සමයෙන සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායනනං සමතික්කමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. යං හි තං ආවුසො සමොච්ඡමානො චදෙය්‍ය -පෙ- මහාභිඤ්ඤානං පනොති.

6. 1. 9

අනිමිත්තසුත්තං

356. අනිමිත්තො වෙනොසමාධි අනිමිත්තො වෙනොසමාධිති චුට්ති. කතමො නු ඛො අනිමිත්තො වෙනොසමාධිති. තස්ස මග්ගං ආවුසො එතදහොසි: 'ඉධ භික්ඛු සංඛනිමිත්තානං අමනසිකාරා අනිමිත්තං වෙනොසමාධිං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං චුච්චති අනිමිත්තො වෙනොසමාධි'ති. සො ඛාහං ආවුසො සංඛනිමිත්තානං අමනසිකාරා අනිමිත්තං වෙනොසමාධිං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. තස්ස මග්ගං ආවුසො ඉමිනා විහාරෙන විහරතො නිමිත්තානුසාරි¹ විඤ්ඤාණං හොති.

අථ ඛො මං ආවුසො හගවා ඉදධියා උපසංකම්භවා එතදවොච: මොග්ගප්පාන, මොග්ගලාන, මා බ්‍රාහ්මණ, අනිමිත්තං වෙනො සමාධිං පමාදෙ, අනිමිත්තෙ වෙනොසමාධිස්මිං විත්තං සංඝද්ධපෙති, අනිමිත්තෙ වෙනොසමාධිස්මිං විත්තං එකොදිං කරොති, අනිමිත්තෙ වෙනොසමාධිස්මිං විත්තං සමාදහාති. සො ඛාහං ආවුසො අපරෙන සමයෙන සංඛනිමිත්තානං අමනසිකාරා අනිමිත්තං වෙනො සමාධිං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. යං භි තං ආවුසො සමමා වදමානො වදෙය්‍ය සඤ්ඤානුග්ගහිතො සාවකො මහාභිඤ්ඤානං පනෙතාති, මමං තං සමමා වදමානො වදෙය්‍ය සඤ්ඤානුග්ගහිතො සාවකො මහාභිඤ්ඤානං පනෙතාති.

6. 1. 10

සක්කසුත්තං

357. එකං සමයං ආයස්මා මහාමොග්ගලානො සාවස්සියං විහරති ඡෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා මහා මොග්ගලානො සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පූරිසො සමිඤ්ඤපිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමිඤ්ඤෙය්‍ය, එවමෙව ඡෙතවනෙ අනන්තරහිතො දෙවෙසු කාවතීංසෙසු පාතුරහොසි. අථ ඛො සකෙකා දෙව්‍යානම්ඤ්ඤ පඤ්චති දෙව්‍යාසතෙහි සද්ධිං යෙනායස්මා මහා මොග්ගලානො තෙත්‍රපසංකම්භ, උපසංකම්භවා ආයස්මානං මහා මොග්ගලානං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ධීතං ඛො සක්කං දෙව්‍යානම්ඤ්ඤ ආයස්මා මහාමොග්ගලානො එතදවොච :

සාධු ඛො දෙව්‍යානම්ඤ්ඤ බුද්ධං සරණගමනං හොති, බුද්ධං සරණගමනහෙතු ඛො දෙව්‍යානම්ඤ්ඤ එවම්ඨෙකමෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. සාධු ඛො දෙව්‍යානම්ඤ්ඤ ධම්මං සරණගමනං හොති, ධම්මං සරණගමනහෙතු ඛො දෙව්‍යානම්ඤ්ඤ එවම්ඨෙකමෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. සාධු ඛො දෙව්‍යානම්ඤ්ඤ සම්මං සරණගමනං හොති, සම්මං සරණගමනහෙතු ඛො දෙව්‍යානම්ඤ්ඤ එවම්ඨෙකමෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

1. අනිමිත්තානුසාරි - සිඉ, සි, 1, 2, සා.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන බුද්ධං සරණගමනං හොති, බුද්ධං සරණගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන ඵවම්ඛෙකච්ච සත්තා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන ධම්මං සරණගමනං හොති, ධම්මං සරණගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන ඵවම්ඛෙකච්ච සත්තා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති, සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන සඛං සරණගමනං හොති, සඛං සරණගමනහෙතු ඛො මොග්ගලාන ඵවම්ඛෙකච්ච සත්තා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

6. 1. 11

දුතියසක්කසුත්තං

358. අථ ඛො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ජ ඡති දෙවතාසතෙහි සද්ධිං -පෙ- අථ ඛො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ජ සත්තති දෙවතාසතෙහි සද්ධිං -පෙ- අථ ඛො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ජ අට්ඨති දෙවතාසතෙහි සද්ධිං -පෙ- අථ ඛො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ජ අසීනියා දෙවතාසතෙහි සද්ධිං යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමි ආයස්මිත්තං මහාමොග්ගලානං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං ධීතං ඛො සක්කං දෙවානම්ඤ්ජං ආයස්මා මහාමොග්ගලානො ඵතදවොච : සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ බුද්ධං සරණගමනං හොති, බුද්ධං සරණගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ ඵවම්ඛෙකච්ච සත්තා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති, සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ ධම්මං සරණගමනං හොති -පෙ- සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ සඛං සරණගමනං හොති, සඛං සරණගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ ඵවම්ඛෙකච්ච සත්තා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන බුද්ධං සරණගමනං හොති, බුද්ධං සරණගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන ඵවම්ඛෙකච්ච සත්තා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන ධම්මං සරණගමනං හොති -පෙ- සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන සඛං සරණගමනං හොති, සඛං සරණගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන ඵවම්ඛෙකච්ච සත්තා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

6. 1. 12

තතියසක්කසුත්තං

359. අථ ඛො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ජ පඤ්ඤාති දෙවතාසතෙහි සද්ධිං යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමි ආයස්මිත්තං මහාමොග්ගලානං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං ධීතං ඛො සක්කං දෙවානම්ඤ්ජං ආයස්මා මහාමොග්ගලානො ඵතදවොච : සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගමනං හොති 'ඉතිපි සො හගවා අරං සමොසඤ්ඤො චිජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකේද්ද අනුක්කරො පුරිසදමෙසාරථි සත්වා දෙවමනුසසානං බුද්ධො හගවා'ති. බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ ඵවම්ඛෙකච්ච සත්තා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනං හොති, 'සවාසබ්බානො හගවතා ධම්මො සන්ධිංසිකො අකාලිකො ඵගිපසසිකො ඔපනයිකො පච්චත්තං වෙදිතඛෙබ්බා විඤ්ඤාති'ති, ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ ඵවම්ධෙකච්ච සත්තා කායසිස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ සඬෙඤ්ඤ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනං හොති, 'සුපට්ඨනෙතා හගවතො සාවකසඬෙඤ්ඤ උජුපට්ඨනෙතා හගවතො සාවකසඬෙඤ්ඤ ඤායපට්ඨනෙතා හගවතො සාවකසඬෙඤ්ඤ සාමිට්ඨපට්ඨනෙතා හගවතො සාවකසඬෙඤ්ඤ, යදිදං වත්තාරි පුරිසයුගානි අට්ඨපුරිසපුග්ගලා, එස හගවතො සාවකසඬෙඤ්ඤ ආහුනෙයො පාහුනෙයො දක්ඛිණෙයො අඤ්ඤාලිකරණිකො අනුකරං පුඤ්ඤසෙබ්බන්තං ලොකසිසා'ති, සඬෙඤ්ඤ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ ඵවම්ධෙකච්ච සත්තා කායසිස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ අරියකතොති සීලෙති සමන්තාගමනං හොති අබණ්ඩති අච්ඡිද්දෙති අසබ්බෙති අකමමාසෙති භුට්ඨෙසෙති විඤ්ඤප්පසකෙති අපරාමට්ඨෙති සමාධිසංවත්තනිකෙති, අරියකතොති සීලෙති සමන්තාගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ ඵවම්ධෙකච්ච සත්තා කායසිස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලොන චූඨො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනං හොති, 'ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුසස්සානං චූඨො හගවා'ති. චූඨො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලොන ඵවම්ධෙකච්ච සත්තා කායසිස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලොන ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනං හොති, 'සවාසබ්බානො හගවතා ධම්මො -පෙ- පච්චත්තං වෙදිතඛෙබ්බා විඤ්ඤාති'ති. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලොන ඵවම්ධෙකච්ච සත්තා කායසිස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලොන සඬෙඤ්ඤ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනං හොති, 'සුපට්ඨනෙතා හගවතො සාවකසඬෙඤ්ඤ -පෙ- අනුකරං පුඤ්ඤසෙබ්බන්තං ලොකසිසා'ති. සඬෙඤ්ඤ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලොන ඵවම්ධෙකච්ච සත්තා කායසිස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලොන අරියකතොති සීලෙති සමන්තාගමනං හොති අබණ්ඩති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙති. අරියකතොති සීලෙති සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලොන ඵවම්ධෙකච්ච සත්තා කායසිස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

6. 1. 13

වතුසාසකසුත්තං

360. අථ ඛො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ජ ඡති දෙවතාසතෙති සද්ධිං
 -පෙ- අථ ඛො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ජ සත්ති දෙවතාසතෙති සද්ධිං
 -පෙ- අථ ඛො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ජ අට්ඨති දෙවතාසතෙති සද්ධිං
 -පෙ- අථ ඛො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ජ අසීතිසා දෙවතාසතෙති සද්ධිං
 යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසඬාමි. උපසඬාමිත්වා
 ආයස්මිත්තං මහාමොග්ගලානං අභිවාදෙත්වා එකමත්තං අට්ඨාසි.
 එකමත්තං ධීතං ඛො සකකං දෙවානම්ඤ්ජ ආයස්මා මහාමොග්ගලානො
 එතදවොච :

සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගමනං
 හොති, ‘ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්වා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො
 හගවා’ති. බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ
 එවම්ඨෙධකච්චෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං
 උපපජ්ජති. සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ ධම්මො අවෙච්චපසාදෙන
 සමන්තාගමනං හොති, ‘ස්වාසබ්බානො -පෙ- පච්චන්තං වෙදිතබ්බො
 විඤ්ඤති’ති. ධම්මො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො
 දෙවානම්ඤ්ජ එවම්ඨෙධකච්චෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතිං
 සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ සඬෙඤ්ජ
 අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගමනං හොති, ‘සුපට්ඨනො හගවතො
 සාවකසඬෙඤ්ජා -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඤ්ඤානං ලොකස්සා’ති.
 සඬෙඤ්ජ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ
 එවම්ඨෙධකච්චෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං
 ලොකං උපපජ්ජති. සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ අරියකතොති සීලෙහි
 සමන්තාගමනං හොති අබණ්ඩෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි.
 අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ
 එවම්ඨෙධකච්චෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං
 ලොකං උපපජ්ජති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන
 සමන්තාගමනං හොති “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්වා දෙවමනුස්සානං
 බුද්ධො හගවා”ති. බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො
 මාරිස මොග්ගලාන එවම්ඨෙධකච්චෙව සත්තා කායස්ස හෙද
 පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. සාධු ඛො මාරිස
 මොග්ගලාන ධම්මො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගමනං හොති,
 “ස්වාසබ්බානො -පෙ- පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤති”ති. ධම්මො
 අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන
 එවම්ඨෙධකච්චෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං
 උපපජ්ජති. සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන සඬෙඤ්ජ අවෙච්චපසාදෙන
 සමන්තාගමනං හොති, “සුපට්ඨනො හගවතො සාවකසඬෙඤ්ජා -පෙ-
 අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඤ්ඤානං ලොකස්සා”ති, සඬෙඤ්ජ අවෙච්චපසාදෙන
 සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන එවම්ඨෙධකච්චෙව සත්තා
 කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.
 සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන අරියකතොති සීලෙහි සමන්තා-
 ගමනං හොති අබණ්ඩෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. අරියකතොති
 සීලෙහි සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන එවම්ඨෙධකච්චෙව
 සත්තා කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

6. 1. 14

පඤ්චමසකකසුත්තං

361. අථ ඛො සකකං දෙවානම්ඤ්ඤා පඤ්චම් දෙවනාසනෙහි සද්ධිං යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසඬාමි -පෙ- එකමන්තං ධීතං ඛො සකකං දෙවානම්ඤ්ඤා ආයස්මා මහාමොග්ගලානො එතදවොචි: සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤා බුද්ධං සරණගමනං ගොති. බුද්ධං සරණගමන හෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤා එවම්ඤ්ඤාට්ඨ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති, තෙ අඤ්ඤා දෙවෙ දසති ධානෙහි අධිගණන්තන්: දිබ්බන්ත ආයුතා දිබ්බන්ත විමුක්ඛන්ත දිබ්බන්ත සුබන්ත දිබ්බන්ත යසෙන් දිබ්බන්ත ආධිපතෙය්සන් දිබ්බන්ති රූපෙහි දිබ්බන්ති සද්දෙහි දිබ්බන්ති ගන්ධෙහි දිබ්බන්ති රසෙහි දිබ්බන්ති ඵොට්ඨබ්බන්ති.

සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤා ධම්මං සරණගමනං ගොති. ධම්මං සරණගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤා එවම්ඤ්ඤාට්ඨ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති, තෙ අඤ්ඤා දෙවෙ දසති ධානෙහි අධිගණන්තන්: දිබ්බන්ත ආයුතා දිබ්බන්ත විමුක්ඛන්ත දිබ්බන්ත සුබන්ත දිබ්බන්ත යසෙන් දිබ්බන්ත ආධිපතෙය්සන් දිබ්බන්ති රූපෙහි දිබ්බන්ති සද්දෙහි දිබ්බන්ති ගන්ධෙහි දිබ්බන්ති රසෙහි දිබ්බන්ති ඵොට්ඨබ්බන්ති.

සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤා සඤ්ඤා සරණගමනං ගොති. සඤ්ඤා සරණගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤා එවම්ඤ්ඤාට්ඨ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති, තෙ අඤ්ඤා දෙවෙ දසති ධානෙහි අධිගණන්තන්: දිබ්බන්ත ආයුතා දිබ්බන්ත විමුක්ඛන්ත දිබ්බන්ත සුබන්ත දිබ්බන්ත යසෙන් දිබ්බන්ත ආධිපතෙය්සන් දිබ්බන්ති රූපෙහි දිබ්බන්ති සද්දෙහි දිබ්බන්ති ගන්ධෙහි දිබ්බන්ති රසෙහි දිබ්බන්ති ඵොට්ඨබ්බන්ති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන බුද්ධං සරණගමනං ගොති, බුද්ධං සරණගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන එවම්ඤ්ඤාට්ඨ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති, තෙ අඤ්ඤා දෙවෙ දසති ධානෙහි අධිගණන්තන්: දිබ්බන්ත ආයුතා -පෙ- දිබ්බන්ති ඵොට්ඨබ්බන්ති. සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන ධම්මං සරණගමනං ගොති -පෙ- සාධු ඛො මාරිස සඤ්ඤා සරණගමනං ගොති සඤ්ඤා සරණගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන එවම්ඤ්ඤාට්ඨ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති, තෙ අඤ්ඤා දෙවෙ දසති ධානෙහි අධිගණන්තන්: දිබ්බන්ත ආයුතා දිබ්බන්ත විමුක්ඛන්ත දිබ්බන්ත සුබන්ත දිබ්බන්ත යසෙන් දිබ්බන්ත ආධිපතෙය්සන් දිබ්බන්ති රූපෙහි දිබ්බන්ති සද්දෙහි දිබ්බන්ති ගන්ධෙහි දිබ්බන්ති රසෙහි දිබ්බන්ති ඵොට්ඨබ්බන්ති.

6. 1. 15

ඡට්ඨසක්කසුත්තං

362. අථ ඛො සකො දෙවානම්ඤ්ජ ඡති දෙවතාසතෙහි සද්ධිං
 -පෙ- අථ ඛො සකො දෙවානම්ඤ්ජ සත්තති දෙවතාසතෙහි සද්ධිං
 -පෙ- අථ ඛො සකො දෙවානම්ඤ්ජ අද්ධති දෙවතාසතෙහි සද්ධිං
 -පෙ- අථ ඛො සකො දෙවානම්ඤ්ජ අසිතිසා දෙවතාසතෙසසති
 සද්ධිං යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙත්ථපසංඛාමි, උපසංඛාමිත්වා
 ආයස්මා මහාමොග්ගලානං අභිවාදෙත්වා එකමනං අට්ඨාසි.
 එකමනං ධීතං ඛො සකං දෙවානම්ඤ්ජ ආයස්මා මහාමොග්ගලානො
 එතදවොච:

සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ බුද්ධං සරණගමනං හොති, බුද්ධං
 සරණගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ එවම්ඨෙධකථොව සත්තා කායසස
 හෙද පරච්චරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති, තෙ අද්දෙද්ද
 දෙවෙ දසති යානෙහි අධිගණන්තී: දිබ්බන්ත ආයුතා -පෙ- දිබ්බන්ති
 ඵොට්ඨබ්බන්ති. සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ ධම්මං සරණගමනං
 හොති -පෙ- සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ සංඝං සරණගමනං හොති.
 සංඝං සරණගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ එවම්ඨෙධකථොව සත්තා
 කායසස හෙද පරච්චරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. තෙ
 අද්දෙද්ද දෙවෙ දසති යානෙහි අධිගණන්තී: දිබ්බන්ත ආයුතා දිබ්බන්ත
 වණ්ණන්ත දිබ්බන්ත සුබන්ත දිබ්බන්ත යසෙත්ත දිබ්බන්ත ආධිපතෙය්සත්ත
 දිබ්බන්ති රූපෙහි දිබ්බන්ති සද්දෙහි දිබ්බන්ති ගජෙහි දිබ්බන්ති රසෙහි
 දිබ්බන්ති ඵොට්ඨබ්බන්ති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන බුද්ධං සරණගමනං හොති
 -පෙ- සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන ධම්මං සරණගමනං හොති
 -පෙ- සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන සංඝං සරණගමනං හොති
 සංඝං සරණගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන එවම්ඨෙධකථොව
 සත්තා කායසස හෙද පරච්චරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.
 තෙ අද්දෙද්ද දෙවෙ දසති යානෙහි අධිගණන්තී: දිබ්බන්ත ආයුතා
 දිබ්බන්ත වණ්ණන්ත දිබ්බන්ත සුබන්ත දිබ්බන්ත යසෙත්ත දිබ්බන්ත
 ආධිපතෙය්සත්ත දිබ්බන්ති රූපෙහි දිබ්බන්ති සද්දෙහි දිබ්බන්ති ගජෙහි
 දිබ්බන්ති රසෙහි දිබ්බන්ති ඵොට්ඨබ්බන්ති.

6. 1. 16

සත්තමසක්කසුත්තං

363 අථ ඛො සකො දෙවානම්ඤ්ජ පඤ්චති දෙවතාසතෙහි
 සද්ධිං යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙත්ථපසංඛාමි, උපසංඛාමිත්වා
 ආයස්මා මහාමොග්ගලානං අභිවාදෙත්වා එකමනං අට්ඨාසි.
 එකමනං ධීතං ඛො සකං දෙවානම්ඤ්ජ ආයස්මා මහාමොග්ගලානො
 එතදවොච:

සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ චුද්ධං අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනං හොති “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුසසානං චුද්ධං හගවා”ති චුද්ධං අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ ඵවම්ඨෙකච්චෙව සත්ථා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. නෙ අඤ්ඤාදි දෙවෙ දසති ඤානෙති අධිගණනති, දිබ්බන්ත ආයුතා -පෙ- දිබ්බති ඵොට්ඨබ්බෙති. සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනං හොති -පෙ- සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ සබ්බං අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනං හොති -පෙ-

සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ, අරියකතොති සීලෙති සමන්තාගමනං හොති අබණ්ඩති -පෙ- සමාධිසංවර්තනිකෙති. අරියකතොති සීලෙති සමන්තාගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ ඵවම්ඨෙකච්චෙව සත්ථා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. නෙ අඤ්ඤාදි දෙවෙ දසති ඤානෙති අධිගණනති දිබ්බන්ත ආයුතා දිබ්බන්ත චණ්ණන්ත දිබ්බන්ත සුබ්බන්ත දිබ්බන්ත යසෙන දිබ්බන්ත ආධිපතෙය්‍යන්ත දිබ්බති රූපෙති දිබ්බති සංකෘති දිබ්බති ගන්ධෙති දිබ්බති රසෙති දිබ්බති ඵොට්ඨබ්බෙතිති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන චුද්ධං අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනං හොති, “ඉති පි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුසසානං චුද්ධං හගවා”ති. චුද්ධං අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමන හෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන ඵවම්ඨෙකච්චෙව සත්ථා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. නෙ අඤ්ඤාදි දෙවෙ දසති ඤානෙති අධිගණනති දිබ්බන්ත ආයුතා -පෙ- දිබ්බති ඵොට්ඨබ්බෙති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනං හොති “සවාක්ඛානො හගවතා ධම්මො -පෙ- පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤති”ති. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමන හෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන ඵවම්ඨෙකච්චෙව සත්ථා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. නෙ අඤ්ඤාදි දෙවෙ දසති ඤානෙති අධිගණනති දිබ්බන්ත ආයුතා -පෙ- දිබ්බති ඵොට්ඨබ්බෙති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන සබ්බං අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනං හොති “සුපට්ඨකො හගවතො සාවකසබ්බො -පෙ- අනුන්තරං පුඤ්ඤකෙම්ඤ්ඤං ලොකසීසා”ති, සබ්බං අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන, ඵවම්ඨෙකච්චෙව සත්ථා කායසීස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති, නෙ අඤ්ඤාදි දෙවෙ දසති ඤානෙති අධිගණනති දිබ්බන්ත ආයුතා -පෙ- දිබ්බති ඵොට්ඨබ්බෙති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගල්ලාන අරියකතෙතති සිලෙති සමනනා-
ගමනං හොති, අබණ්ණං -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙති. අරියකතෙතති
සිලෙති සමනනාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගල්ලාන එවලීධෙකච්චෙ
සත්තා කායඝස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති,
තෙ අණ්ණෙදෙවෙ දසති යාතෙති අධිගණන්ති දිබ්බත ආයුතා
දිබ්බතා විණ්ණන්ති දිබ්බතා සුබ්බතා දිබ්බතා යසෙන දිබ්බතා
ආධිපතෙයොන දිබ්බති රූපෙති දිබ්බති සංඥෙති දිබ්බති ගජෙති
දිබ්බති රසෙති දිබ්බති ඵොට්ඨබ්බතිති.

6. 1. 17

අට්ඨම සකකසුත්තං

364. අථ ඛො සකකා දෙවානම්ඤ්ජ ඡති දෙවතාසතෙති සද්ධිං
-පෙ- අථ ඛො සකකා දෙවානම්ඤ්ජ සත්තති දෙවතාසතෙති සද්ධිං
-පෙ- අථ ඛො සකකා දෙවානම්ඤ්ජ අට්ඨති දෙවතාසතෙති සද්ධිං
-පෙ- අථ ඛො සකකා දෙවානම්ඤ්ජ අසිති යා දෙවතාසතෙසෙති
සද්ධිං යෙනායසමා මහාමොග්ගල්ලානො තෙනුපසඤ්ඤා, උපසඤ්ඤා
ආයසමා මහාමොග්ගල්ලානං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි.
එකමන්තං ධීතං ඛො සකකා දෙවානම්ඤ්ජ ආයසමා මහාමොග්ගල්ලානො
එතදවොච:

සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ, බුද්ධ අවෙච්චසාදෙන සමනනාගමනං
හොති: “ඉතිපි සො හගවා අරහං සමමාසලබ්බෙඤ්ඤා විජ්ජාවරණ
සමපනනා සුගතො ලොකට්ඨ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සත්වා දෙව-
මනුස්සනං බුද්ධා හගවා”ති. බුද්ධ අවෙච්චසාදෙන සමනනා-
ගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ එවලීධෙකච්චෙ සත්තා කායඝස හෙද
පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති: තෙ අණ්ණෙදෙවෙ
දසති යාතෙති අධිගණන්ති දිබ්බත ආයුතා දිබ්බතා විණ්ණන්ති
දිබ්බතා සුබ්බතා දිබ්බතා යසෙන දිබ්බතා ආධිපතෙයොන දිබ්බති
රූපෙති දිබ්බති සංඥෙති දිබ්බති ගජෙති දිබ්බති රසෙති දිබ්බති
ඵොට්ඨබ්බතිති;

සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ ධම්මෙ අවෙච්චසාදෙන සමනනාගමනං
හොති “සමායානො හගවතා ධම්මො ඤ්ඤිට්ඨිකො අකාලිකො
එතිපසස්සිකො ඔපනස්සිකො පච්චන්තං චෙදිතංඤ්ඤා විඤ්ඤාති”ති, ධම්මෙ
අවෙච්චසාදෙන සමනනාගමනහෙතු ඛො දෙවානම්ඤ්ජ එවලීධෙකච්චෙ
සත්තා කායඝස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති,
තෙ අණ්ණෙදෙවෙ දසති යාතෙති අධිගණන්ති දිබ්බත ආයුතා
-පෙ- දිබ්බති ඵොට්ඨබ්බති.

සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ සංඛ්ඤා අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනං හොති: “සුපට්ඨකෙනා හගවතො සාවකසංඛ්ඤා උජ්ජපට්ඨකෙනා හගවතො සාවකසංඛ්ඤා ඤායපට්ඨකෙනා හගවතො සාවකසංඛ්ඤා සාමීච්චිපට්ඨකෙනා හගවතො සාවකසංඛ්ඤා යදිදං වන්තාරි පුරිසයුගානි අට්ඨපුරිසපුග්ගා ඵස හගවතො සාවකසංඛ්ඤා ආත්තනෙයො පාත්තනෙයො දක්ඛිණෙයො අඤ්ඤාලිකරණියො අනුත්තරං පුඤ්ඤසංඛාරං ලොකස්සා”ති සංඛ්ඤා අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනගෙන ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ ඵවම්ඤ්ඤෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරච්ඡරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. තෙ අඤ්ඤා දෙවෙ දසති යානෙති අධිගණන්ති දිඛ්ඛන ආයුතා -පෙ- දිඛ්ඛති ථොට්ඨමෙති සාධු ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ, අරියකතොති සිලෙති සමන්තාගමනං හෙති අඛණ්ඩති අවජ්ඣෙති අසබ්බෙති අකම්මාසෙති භුජිංසෙති විඤ්ඤප්පසංඝෙති අපරාමට්ඨෙති සමාධිසංවත්තන්තෙති. අරියකතොති සිලෙති සමන්තාගමනගෙන ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ ඵවම්ඤ්ඤෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරච්ඡරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. තෙ අඤ්ඤා දෙවෙ දසති යානෙති අධිගණන්ති: දිඛ්ඛන ආයුතා දිඛ්ඛන විණ්ණණන දිඛ්ඛන සුඛන දිඛ්ඛන යසෙන දිඛ්ඛන ආධිපතෙයෙන දිඛ්ඛති රුපෙති දිඛ්ඛති සද්දෙති දිඛ්ඛති ගණ්ඨෙති දිඛ්ඛති ථොට්ඨමෙතිති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනං හොති “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙව-මනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමන ගෙන ඛො මාරිස මොග්ගලාන, ඵවම්ඤ්ඤෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරච්ඡරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති තෙ අඤ්ඤා දෙවෙ දසති යානෙති අධිගණන්ති දිඛ්ඛන ආයුතා -පෙ- දිඛ්ඛති ථොට්ඨමෙති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන ධම්මො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනං හොති “සවාසංඛ්ඤා හගවතා ධම්මො -පෙ- පච්චික්ඛං වෙදිතමං විඤ්ඤති”ති. ධම්මො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමන ගෙන ඛො මාරිස මොග්ගලාන ඵවම්ඤ්ඤෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරච්ඡරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. තෙ අඤ්ඤා දෙවෙ දසති යානෙති අධිගණන්ති දිඛ්ඛන ආයුතා -පෙ- දිඛ්ඛති ථොට්ඨමෙති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන සංඛ්ඤා අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනං හොති “සුපට්ඨකෙනා හගවතො සාවකසංඛ්ඤා -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤසංඛාරං ලොකස්සා”ති. සංඛ්ඤා අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගමනගෙන ඛො මාරිස මොග්ගලාන ඵවම්ඤ්ඤෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරච්ඡරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති තෙ අඤ්ඤා දෙවෙ දසති යානෙති අධිගණන්ති දිඛ්ඛන ආයුතා -පෙ- දිඛ්ඛති ථොට්ඨමෙති:

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන අරියකතොති සීලෙති සමන්තා-
ගමනං හොති. අබ්භේදාති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙති. අරියකතොති
සීලෙති සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන එවමිධෙකථෙව
සත්තා කායසීස හෙද පරමර්ණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති,
තෙ අඤ්ඤා දෙවො දසති යානෙති අධිගණන්ති දිබ්බන්ත ආයුතා
දිබ්බන්ත විභේණන්ත දිබ්බන්ත සුබන්ත දිබ්බන්ත යසෙත්ත දිබ්බන්ත
ආධිපතෙයොත්ත දිබ්බන්ති රූපෙති දිබ්බන්ති සද්දෙති දිබ්බන්ති ගන්ධෙති
දිබ්බන්ති රසෙති දිබ්බන්ති ඵොට්ඨබ්බෙතිති.

6. 1. 18-25

නන්දන'සුත්තානි

365—372 අථ ඛො නන්දනො දෙවපුත්තො -පෙ- ඵොට්ඨබ්බෙතිති.

6. 1. 26-33

සුයාමසුත්තානි

373—380 අථ ඛො සුයාමො දෙවපුත්තො -පෙ- ඵොට්ඨබ්බෙතිති.

6. 1. 34-41

සන්තුසිතසුත්තානි

381—388 අථ ඛො සන්තුසිතො දෙවපුත්තො -පෙ- ඵොට්ඨබ්බෙතිති.

6. 1. 42-49

සුනිමමිතසුත්තානි

389—396 අථ ඛො සුනිමමිතො දෙවපුත්තො -පෙ- ඵොට්ඨබ්බෙතිති.

6. 1. 50-57

වසවත්තිසුත්තානි

397—404 අථ ඛො වසවත්ති දෙවපුත්තො -පෙ- ඵොට්ඨබ්බෙතිති.
(යථා සක්කසුත්තානි නථා ඉතෙම සුත්තනිකාපි ඒකාරෙතබ්බා)

මොග්ගලානවග්ගො පඨමො.

නත්තුද්දනා:

සවිතක්කාවිතක්කාඤ්ඤා සුබන්ත ව උපෙබ්බකො
ආකාසානඤ්ඤා විඤ්ඤාණං ආකිඤ්ඤා නෙවසඤ්ඤා ව
අනිමිත්තො චෙති නව සකෙසා ව නන්දනෙත්ත ව
සුයාමො ව සන්තුසිතො සුනිමමිතො වසවත්ති
අට්ඨ අට්ඨ හවන්ති සක්කපඤ්ඤාස හොනති තෙ' ති.

මොග්ගලානසංයුක්තං නිට්ඨිතං

7. විභවසංයුතතං

1. විභවච්ඡේදා

7. 1. 1

සංයෝජනසූත්තං

405. එකං සමයං සම්මුත්තො ථෙරො භික්ඛු මජ්ඣිකාසංඝෙධ විහරන්ති අමබ්බාට්ඨකවනො. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්මුත්තො ථෙරොනං භික්ඛුනං පඤ්ඤාගතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛනානං මණ්ඩලමාලෙ සන්තිසිත්තානං සන්තිපතිතානං අයමන්තරා කථා උද්පාදි: සංඝෙස්ස ජනන්ති වා ආවුසො සංඝෙස්ස ජනියා ධම්මාති වා ඉමෙ ධම්මා නානස්සා නානාව්‍යඤ්ජනා, උද්ග්‍ර එකස්සා ව්‍යඤ්ජනමෙව නානන්ති?

තත්‍රෙකච්ඡෙති ථෙරෙහි භික්ඛුහි එවං ව්‍යාකතං හොති: “සංඝෙස්ස ජනන්ති වා ආවුසො¹ සංඝෙස්ස ජනියා ධම්මාති වා ඉමෙ ධම්මා නානස්සා වෙව නානාව්‍යඤ්ජනා වා”ති, එකච්ඡෙති ථෙරෙහි භික්ඛුහි එවං ව්‍යාකතං හොති: සංඝෙස්ස ජනන්ති වා ආවුසො සංඝෙස්ස ජනියා ධම්මාති වා ඉමෙ ධම්මා එකස්සා ව්‍යඤ්ජනමෙව නානන්ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන විනේයා ගහපති මිගපථකං අනුපුරුණො හොති කෙනවිදෙව කරණියෙන, අසංසාසි ඛො විනේයා ගහපති සම්මුත්තො කීර ථෙරොනං භික්ඛුනං පඤ්ඤාගතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛනානං මණ්ඩලමාලෙ සන්තිසිත්තානං සන්තිපතිතානං අයමන්තරා කථා උද්පාදි: “සංඝෙස්ස ජනන්ති වා ආවුසො සංඝෙස්ස ජනියා ධම්මාති වා ඉමෙ ධම්මා නානස්සා නානාව්‍යඤ්ජනා, උද්ග්‍ර එකස්සා ව්‍යඤ්ජනමෙව නානන්ති? තත්‍රෙකච්ඡෙති ථෙරෙහි භික්ඛුහි එවං ව්‍යාකතං: සංඝෙස්ස ජනන්ති වා ආවුසො සංඝෙස්ස ජනියා ධම්මාති වා ඉමෙ ධම්මා නානස්සා වෙව නානාව්‍යඤ්ජනා වා”ති එකච්ඡෙති ථෙරෙහි භික්ඛුහි එවං ව්‍යාකතං: සංඝෙස්ස ජනන්ති වා ආවුසො සංඝෙස්ස ජනියා ධම්මාති වා ඉමෙ ධම්මා එකස්සා ව්‍යඤ්ජනමෙව නානන්ති”. අථ ඛො විනේයා ගහපති යෙන ථෙරො භික්ඛු තෙත්‍රපසඤ්චි, උපසඤ්චිකා ථෙරෙ භික්ඛු අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසිනේයා ඛො විනේයා ගහපති ථෙරෙ භික්ඛු එතදවොච:

1. ආවුසො - සි 1 යා

සුතං මෙන හතො සමුත්පාදානං කීර් ථෙරානං භික්ෂූනං පටිජානන්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තානං මණ්ඩලමාලෙ සන්තිසිත්තානං සන්තිජනිතානං අයමනාරාකථා උද්පාදි: "සංඤ්ඤාපනනං වා ආවුසො සංඤ්ඤාපනියා ධර්මාති වා ඉමෙ ධර්මා නානාකා නානාව්‍යඤ්ජනා? උද්ගු එකකා ව්‍යඤ්ජනමෙව නානන්ති? එකච්චෙති ථෙරෙති භික්ෂුහි එවං ව්‍යාකනං: සංඤ්ඤාපනනං වා ආවුසො සංඤ්ඤාපනියා ධර්මාති වා ඉමෙ ධර්මා නානකා වෙව නානාව්‍යඤ්ජනා වාති. එකච්චෙති ථෙරෙති භික්ෂුහි එවං ව්‍යාකනං: සංඤ්ඤාපනනං වා ආවුසො සංඤ්ඤාපනියා ධර්මාති වා ඉමෙ ධර්මා එකකා ව්‍යඤ්ජනමෙව නානන්ති". එවං ගහපතීති.

සංඤ්ඤාපනනං වා හතො සංඤ්ඤාපනියා ධර්මාති වා ඉමෙ ධර්මා නානකා වෙව නානා ව්‍යඤ්ජනා ව. තෙනති හතො උපමං වො කර්මසාපි, උපමායපිධෙකච්චෙ වික්ඤ්ඤා පුරියා භාසිත්තස අකං ආජානන්ති. සෙය්‍යථාපි හතො කාලො ව බලිවද්දෙ ඔදනො ව බලිවද්දෙ එකෙන දමෙන වා යොග්ගෙන වා සංඤ්ඤානො අසු, යො තු මො එවං වදෙය්‍ය: කාලො බලිවද්දෙ ඔදනස්ස බලිවද්දස්ස සංඤ්ඤාපනං, ඔදනො ව¹ බලිවද්දෙ කාලස්ස බලිවද්දස්ස සංඤ්ඤාපනනං සමිදා භු මො වදමානො වදෙය්‍යාති? නො හෙතං ගහපතී.

න මො ගහපතී කාලො බලිවද්දෙ ඔදනස්ස බලිවද්දස්ස සංඤ්ඤාපනං, නපි ඔදනො බලිවද්දෙ කාලස්ස බලිවද්දස්ස සංඤ්ඤාපනං, යෙන ව මො තෙ එකෙන දමෙන වා යොග්ගෙන වා සංඤ්ඤානො තං තස්ස සංඤ්ඤාපනනං. එවමෙව මො හතො, න චක්ඛු රූපානං සංඤ්ඤාපනං, න රූපා චක්ඛුස්ස සංඤ්ඤාපනං, යඤ්ච තස්ස තද්වයං පටිච්ච උපපජ්ජති ජඤ්ජරාගො තං තස්ස සංඤ්ඤාපනං.

න සොනං සද්දනං සංඤ්ඤාපනං, න සද්ද සොනස්ස සංඤ්ඤාපනං. යඤ්ච තස්ස තද්වයං පටිච්ච උපපජ්ජති ජඤ්ජරාගො තං තස්ස සංඤ්ඤාපනං; න සානං ගන්ධානං සංඤ්ඤාපනං, න ගන්ධා සානස්ස සංඤ්ඤාපනං, යඤ්ච තස්ස තද්වයං පටිච්ච උපපජ්ජති ජඤ්ජරාගො තං තස්ස සංඤ්ඤාපනං. න පීඨිකා රසානං සංඤ්ඤාපනං, න රසා පීඨිකා සංඤ්ඤාපනං, යඤ්ච තස්ස තද්වයං පටිච්ච උපපජ්ජති ජඤ්ජරාගො තං තස්ස සංඤ්ඤාපනං. න කායො ථේඨ්ඨිකානං සංඤ්ඤාපනං, න ථේඨ්ඨිකා කායස්ස සංඤ්ඤාපනං, යඤ්ච තස්ස තද්වයං පටිච්ච උපපජ්ජති ජඤ්ජරාගො තං තස්ස සංඤ්ඤාපනං. න මනො ධර්මානං සංඤ්ඤාපනං, න ධර්මා මනස්ස සංඤ්ඤාපනං යඤ්ච තස්ස තද්වයං පටිච්ච උපපජ්ජති ජඤ්ජරාගො තං තස්ස සංඤ්ඤාපනනං. ලාභා තෙ ගහපතී සුද්ධං තෙ ගහපතී, යස්ස තෙ ගම්මීරෙ බුද්ධිච්චන පඤ්ඤාචක්ඛු කමතීති.

¹ ඔදනො - සන, ඩ, 1, මජ්.

7. 1. 2

ඉසිදන්තසුත්තං

406. එකං සමයං සමුග්ගලා ථෙරො භික්ඛු මට්ඨිකාසණෙධි විහරන්ති අමබ්බකවතො. අථ ඛො විතෙතා ගහපති යෙන ථෙරො භික්ඛු තෙත්තුපසංකම්, උපසංකම්ථො ථෙරෙ භික්ඛු අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීත්තො ඛො විතො ගහපති. ථෙරෙ භික්ඛු එතදවොච: “අධිවාසෙත්තං මෙ හන්තො ථෙරො වානන්තාය හන්තංති” අධිවාසෙත්තං ව ඛො ථෙරො භික්ඛු තුණ්හිභාවෙන. අථ ඛො විතො ගහපති ථෙරන්තං භික්ඛුන්තං අධිවාසන්තං විදිඤ්ඤා උට්ඨායාසන්තා ථෙරෙ භික්ඛු අභිවාදෙඤ්ඤා පදකම්මං කන්තා පක්ඛාමි.

අථ ඛො ථෙරො භික්ඛු තස්සා රන්තියා අච්චයෙන පුබ්බන්තං සමයං නිවාසෙත්තා පක්ඛිවරමාදය යෙන වින්තස්ස ගහපතින්තො නිවෙසන්තං තෙත්තුපසංකම්සු, උපසංකම්ථො පඤ්ඤන්තො ආසන්තො නිසීදිසු. අථ ඛො විතො ගහපති යෙන ථෙරො භික්ඛු තෙත්තුපසංකම්, උපසංකම්ථො ථෙරෙ භික්ඛු අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසීත්තො ඛො විතො ගහපති ආයස්මන්තං ථෙරං එතදවොච:

ධාතුන්තන්තං ධාතුන්තන්තංති හන්තො ථෙර පුට්ඨති, කිත්තාවන්තා නු ඛො හන්තො ධාතුන්තන්තං වුත්තං හග්ගන්ති? එවං වුත්තො ආයස්මා ථෙරො තුණ්හි අහොසි. දුතියමි ඛො විතො, ගහපති ආයස්මන්තං ථෙරං එතදවොච: ධාතුන්තන්තං ධාතුන්තන්තංති හන්තො ථෙර පුට්ඨති කිත්තාවන්තා නු ඛො හන්තො ධාතුන්තන්තං වුත්තං හග්ගන්ති දුතියමි ඛො ආයස්මා ථෙරො තුණ්හි අහොසි. තතියමි ඛො විතො ගහපති ආයස්මන්තං ථෙරං එතදවොච: ධාතුන්තන්තං ධාතුන්තන්තංති හන්තො ථෙර පුට්ඨති, කිත්තාවන්තා නු ඛො හන්තො ධාතුන්තන්තං වුත්තං හග්ගන්ති? තතියමි ඛො ආයස්මා ථෙරො තුණ්හි අහොසි.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ඉසිදන්තො තස්මිං භික්ඛු-සමේස සංඛන්තවකො හොති. අථ ඛො ආයස්මා ඉසිදන්තො ආයස්මන්තං ථෙරං එතදවොච: ව්‍යාකරොමහං හන්තො ථෙර වින්තස්ස ගහපතින්තො එතං පඤ්ඤන්ති? ව්‍යාකරොති ඤ්ඤා ආවුසො ඉසිදන්තො වින්තස්ස ගහපතින්තො එතං පඤ්ඤන්ති.

එවං හි ඤ්ඤා ගහපති පුට්ඨති: ධාතුන්තන්තං ධාතුන්තන්තංති හන්තො ථෙර පුට්ඨති, කිත්තාවන්තා නු ඛො හන්තො ධාතුන්තන්තං වුත්තං හග්ගන්ති? එවං හන්තො ඉදං ඛො ගහපති ධාතුන්තන්තං වුත්තං හග්ගන්ති: චක්ඛුධාතු රූපධාතු චක්ඛුච්ඤ්ඤාධාතු, සොත්තධාතු සද්දධාතු සොත්ථිඤ්ඤාධාතු, සාත්තධාතු ගන්ධධාතු සාත්ථිඤ්ඤාධාතු, ජිව්හාධාතු රසධාතු ජිව්හාච්ඤ්ඤාධාතු, කායධාතු ථොට්ඨංඛධාතු කායච්ඤ්ඤාධාතු, මනොධාතු ධම්මධාතු මනොච්ඤ්ඤාධාතු. එත්තාවන්තා ඛො ගහපති ධාතුන්තන්තං වුත්තං හග්ගන්ති.

අථ ඛො චිත්තො ගහපති ආයාසිතො ඉසිදන්තස්ස හාසිතං අභිනාදිකා අනුචොදිකා ථෙරෙ භික්ඛු පඤ්ඤෙන බාදනියෙන හොජනියෙන සහකා සන්තාපෙසි, සම්භවාරෙසි. අථ ඛො ථෙරා භික්ඛු භුක්තාදිනො ඔතිත්තපක්කපාඤ්ඤො උට්ඨායාසනා පක්කමිංසු. අථ ඛො ආයාසො ථෙරො ආයාසිතො ඉසිදන්තං එතදවොච: සාධු ඛො තං ආද්වයො ඉසිදන්තං එයො පඤ්ඤා පටිහාසි¹, තෙයො පඤ්ඤා මං පටිහාසි, තෙනහාවුසො² ඉසිදන්තං යද අඤ්ඤාදි³ එවරුපො පඤ්ඤා ආගච්ඡයා තංයෙවෙසු පටිහාසෙය්‍යාති⁴

7. 1. 3

දුතියඉසිදන්තසුත්තං

407. එකං සමයං සම්බුද්ධා ථෙරා භික්ඛු මච්ඡිකාසණෙක චිහරකං අබ්බාටකවනො, අථ ඛො චිත්තො ගහපති යෙන ථෙරා භික්ඛු තෙත්තපසිකමි, උපසඤ්ඤිකා ථෙරෙ භික්ඛු අභිවාදෙකා එකමනාං නිසීදි, එකමනාං නිසින්නො ඛො චිත්තො ගහපති ථෙරෙ භික්ඛු එතදවොච: අධිවාසෙත්තං මෙ හතො ථෙරා සධානතාය භක්කං. අධිවාසෙසුං ඛො ථෙරා භික්ඛු තුණ්හිභාවෙන. අථ ඛො චිත්තො ගහපති ථෙරානං භික්ඛූනං අධිවාසනං චිදිකා උට්ඨායාසනා ථෙරෙ භික්ඛු අභිවාදෙකා පදක්ඛණං කාමා පක්කාමි.

අථ ඛො ථෙරා භික්ඛු තස්සා රක්ඛයා අට්ඨයෙන පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙකා පක්කච්චරමාදය යෙන චිත්තස්ස ගහපතිස්ස නිවෙසනං තෙත්තපසිකමිංසු, උපසඤ්ඤිකා පඤ්ඤොනො ආයෙන නිසීදිංසු. අථ ඛො චිත්තො ගහපති යෙන ථෙරා භික්ඛු තෙත්තපසිකමි, උපසඤ්ඤිකා ථෙරෙ භික්ඛු අභිවාදෙකා එකමනාං නිසීදි, එකමනාං නිසින්නො ඛො චිත්තො ගහපති ආයාසිතො ථෙරං එතදවොච:

යා ඉමා හතොන ථෙර අනෙකච්ඡිනා දිට්ඨියො ලොකෙ උපපජ්ජන්ති: සක්කන්තො ලොකො,ති වා, අසක්කන්තො ලොකො,ති වා, අනාචා ලොකො,ති වා අනාචා ලොකො,ති වා, තං ජීවං තං සරීරං,නාති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං,න්ති වා, හොති තථාගමො පරමාර්ථොති වා, න හොති තථාගමො පරමාර්ථො,ති වා, හොති ච තථ හොති තථාගමො පරමාර්ථොති වා, නෙව හොති න න හොති තථාගමො පරමාර්ථො,ති වා, යාතිච්චාති ද්වයසම්බන්ධිගතොති බ්‍රහ්මචාරෙ භික්ඛාති. ඉමා තු ඛො තෙනා දිට්ඨියො කිසමි. සති හොති කිසමි අසති න හොතිති?

1. නං - සබ්බත්ත

2. අහාසි - සි. 1, 2.

3. තෙන ආවුසො - සිමු, සි 1, 2

4. අඤ්ඤාදි-මුත්තං, යනා

5. භායෙය්‍යාදිති-සි 1, 2

භායෙය්‍යාදිති-යනා

එවං වුතො ආයස්මා ථෙරො තුණ්හි අහොයි. දුතියමපි ඛො වීතො ගහපති -පෙ- තතියමපි ඛො වීතො ගහපති ආයස්මානං ථෙරං එතදවොච: යා ඉමා හතොත ථෙර අනෙකවිහිතා දිට්ඨියො ලොකෙ උප්පජ්ඣති. සසසතො ලොකොති වා, අසසතො ලොකොති වා අනාචා ලොකොති වා, අනානාචා ලොකොති වා, නං ජීවං නං සරීරකති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරකති වා, හොති තථාගතො පරමෙරණාති වා න හොති තථාගතො පරමෙරණාති වා, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමෙරණාති වා, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාති වා යාතිවිමානි ආයස්මිදිට්ඨිගතාති බ්‍රහ්මභාලෙ ගණිතාති. ඉමා නු ඛො හතොත-දිට්ඨියො කිසමිං යති භොතාති, කිසමිං අයති න භොතාති? තතියමපි ඛො ආයස්මා ථෙරො තුණ්හි අහොයි.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ඉසිදතො තස්මිං භික්ඛු-සංඛෙ සංඛන්තවො හොති. අථ ඛො ආයස්මා ඉසිදතො ආයස්මානං ථෙරං එතදවොච: ව්‍යාකරොමහං හතොත ථෙර විතාසස ගහපතිතො එතං පඤ්ඤාති? ව්‍යාකරොහි කුං ආවුසො ඉසිදත විතාසස ගහපතිතො එතං පඤ්ඤාති. එවං කුං ගහපති පුළුඡ්ඡි: යා ඉමා හතොත ථෙර අනෙකවිහිතා දිට්ඨියො ලොකෙ උප්පජ්ඣති: සසසතො ලොකොති වා -පෙ- ඉමා නු ඛො හතොත දිට්ඨියො කිසමිං යති භොතාති කිසමිං අයති න භොතාති? එවං හතොත.

යා ඉමා ගහපති අනෙකවිහිතා දිට්ඨියො ලොකෙ උප්පජ්ඣති: සසසතො ලොකොති වා, අසසසතො ලොකොති වා, අනාචා ලොකොති වා, අනානාචා ලොකොති වා, නං ජීවං නං සරීරකති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරකති වා, හොති තථාගතො පරමෙරණාති වා, න හොති තථාගතො පරමෙරණාති වා, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමෙරණාති වා, නෙව හොති න නහොති තථාගතො පරමෙරණාති වා, යාතිවිමානි ආයස්මිදිට්ඨිගතාති බ්‍රහ්මභාලෙ ගණිතාති. ඉමා ඛො ගහපති දිට්ඨියො සක්කාය දිට්ඨියා යති භොතති සක්කාය දිට්ඨියා අයති න භොතාති.

කථමපන හතොත සක්කාය දිට්ඨි භොතීති? ඉධ ගහපති අසුසුතවා පුපුප්පතො අරියානං අද්දසාවි අරියධමච්ඡසස අකොච්ඡෙ අරියධමච්ඡ අචීනිතො සප්පඤ්ඤානං අද්දසාවි සප්පඤ්ඤධමච්ඡසස අකොච්ඡෙ සප්පඤ්ඤධමච්ඡ අචීනිතො රූපං අනාතො සමනුප්පසති, රූපවංතා වා අනාතං, අනාති වා රූපං, රූපස්මිං වා අනාතං; වේදනං අනාතො සමනුප්පසති -පෙ- සඤ්ඤං -පෙ- සංඛාරෙ -පෙ- විඤ්ඤාණං අනාතො සමනුප්පසති, විඤ්ඤාණවංතා වා අනාතං, අනාති වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණස්මිං වා අනාතං; එවං ඛො ගහපති සක්කායදිට්ඨි භොතීති.

කථමපන හතොත සක්කායදිට්ඨි න භොතිති? ඉධ ගහපති සුතවා අරියසාවකො අරියානං දසසාවි අරියධම්මස්ස කොවිදෙ අරියධම්මෙ සුචිතීතො සපුරිසානං දසසාවි සපුරිසධම්මස්ස කොවිදෙ සපුරිසධම්මෙ සුචිතීතො න රූපං අත්තතො සමනුපස්සති, න රූපවතානං වා අත්තානං, න අත්තති වා රූපං, න රූපස්මිං වා අත්තානං; න වෙදනං -පෙ- න සංඤ්ඤං -පෙ- න සංඛ්ඛාරෙ -පෙ- න විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති, න විඤ්ඤාණවතානං වා අත්තානං, න අත්තති වා විඤ්ඤාණං, න විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං; එවං ඛො ගහපති සක්කායදිට්ඨි න භොතිති.

කුතො හතොත අයොගා ඉසිදන්තො ආගච්ඡති? අවතති යා ඛොහං ගහපති ආගච්ඡාමිති. අත්ථි හතොත අවතති යා ඉසිදන්තො නාම කුලපුත්තො අමහාකං අදිට්ඨසභායො පබ්බජිතො දිට්ඨො සො ආයසමතාති? එවං ගහපතිති. කහං නු ඛො සො හතොත ආයසමා එතරහි විහරතිති? එවං චුත්තො ආයසමා ඉසිදන්තො තුණ්ඨි අභොසි. අයොගා නො හතොත ඉසිදන්තොති? එවං ගහපතිති. අභිරමතු හතොත අයොගා ඉසිදන්තො මච්ඡිකාසණ්ඛං, රමණීයං අඛොටකවතං, අහං අයාස්ස ඉසිදන්තස්ස උසස්ස කං කරිස්සාමි චීවර-පිණ්ඩපාන-සෙනාසන ගිලානප්පථවය-හෙසජ්ජපරික්ඛාරානතනි. කල්‍යාණං චුච්චති ගහපතිති.

අථ ඛො විත්තො ගහපති ආයසමතො ඉසිදන්තස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා ථෙරෙ භික්ඛු පණීතෙන බාදනීයෙන භොජනීයෙන සහස්සා සන්තපෙපසි සම්පවාරෙසි, අථ ඛො ථෙරා භික්ඛු භුක්තාවිතො ඔනීතපක්කපාණීතො උට්ඨායාසනා පක්කමිංසු,

අථ ඛො ආයසමා ථෙරො ආයසමතං ඉසිදන්තං එතදවොච: සාධු ඛො තං ආවුසො ඉසිදන්ත එසො පඤ්ඤා පටිභාසි, තෙසො පඤ්ඤා මං පටිභාසි. තෙනභාවුසො¹ ඉසිදන්ත යද අඤ්ඤදපි එවරූපො පඤ්ඤා ආගච්ඡයා තං යෙවෙඤ්ඤා පටිභායෙය්‍යාති අථ ඛො ආයසමා ඉසිදන්තො සෙනාසනං සංසාමෙතා පනචීවරං ආදය මච්ඡිකාසණ්ඛං පක්කමි, යං මච්ඡිකාසණ්ඛං පක්කමි තථා පක්කන්තො ව අභොසි, න සුත පච්චාගඤ්ඤිති.

1. තෙන ආවුසො - සි 1, 2

7. 1. 4

මහකසුත්තං.

408. එකං සමයං සබ්බෙසුලා ථෙරා භික්ඛු මච්ඡිකාසංඝො චිහරති අබ්බාචකවනො, අථ ඛො විතොගා ගහපති යෙන ථෙරා භික්ඛු තෙනුපසංඛංචි, උපසංඛංචිතා ථෙරෙ භික්ඛු අභිවාදෙතො එකමනං නිසීදී, එකමනං නිසිතො ඛො විතොගා ගහපති ථෙරෙ භික්ඛු එතදථොච: අධිවාසෙනතු මෙ හතොත ථෙරා සවානනාය ගොකුලෙ හතනති, අධිවාසෙසු ඛො ථෙරා භික්ඛු තුණ්හිභාවෙන. අථ ඛො විතොගා ගහපති ථෙරානං භික්ඛුනං අධිවාසනං උදිතො උට්ඨායාසනා ථෙරෙ භික්ඛු අභිවාදෙතො පදකංඝං කතො පක්කාමි.

අථ ඛො ථෙරා භික්ඛු තස්සා රත්තයා අච්චයෙන පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතො පක්කච්චිරමාදය යෙන විතංසස් ගහපතිනො ගොකුලං තෙනුපසංඛංචි, උපසංඛංචිතා පඤ්ඤානො ආසනො නිසීදිංසු, අථ ඛො විතොගා ගහපති ථෙරෙ භික්ඛු පඤ්ඤානො සප්පිපායාසෙන සහසො සනගපෙසි සමපවාරෙසි, අථ ඛො ථෙරා භික්ඛු භුත්තාවිනො ඔනිතපක්කපාඤ්ඤානො උට්ඨායාසනා පක්කමිංසු, විතොගා ඛො ගහපති සෙසකං විසසපෙසපාති වතො ථෙරෙ භික්ඛු පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බන්ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන උණං හොති කුට්ඨිතං¹, තෙ ව ථෙරා භික්ඛු පච්චේයිමානො මඤ්ඤා කායෙන ගච්ඡන්ති යථා තං සුභොජනං භුත්තාවිනො. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා මහකො තස්මිං භික්ඛුසංඝො සබ්බන්තවකො හොති, අථ ඛො ආයස්මා මහකො ආයස්මනං ථෙරං එතදථොච: සාධු ඛෙසස් හතෙත ථෙරං² යං සීතකො වාතො වායෙය්‍ය, අඛිසමිලාපො³ ව අස්ස, දෙවො ව එකමෙකං චුසායෙය්‍යාති⁴. සාධු ඛෙසස් ආචුසො මහක යං සීතකො ව වාතො වායෙය්‍ය, අඛිසමිලාපො ව අස්ස දෙවො ව එකමෙකං චුසායෙය්‍යාති. අථ ඛො ආයස්මා මහකො තථාරූපං ඉඤ්ඤාභිසංඛාරං අභිසංඛාසි⁵ යථා⁶ සීතකො ව වාතො වාසිසු⁷ අඛිසමිලාපො ව අස්ස, දෙවො ව එකමෙකං චුසි.

අථ ඛො විතංසස් ගහපතිස්ස⁸ එතදහොසි: යො ඛො ඉච්ඡති. භික්ඛුසංඝො සබ්බන්තවකො භික්ඛු, තස්ස⁹ එවරූපො ඉඤ්ඤානුභාවොති. අථ ඛො ආයස්මා මහකො ආරාමං සමපාපුණිතො ආයස්මනං ථෙරං එතදථොච: අලමෙත්තාවතා හතොත ථෙරාති, අලමෙත්තාවතා ආචුසො මහක, කතමෙත්තාවතා ආචුසො මහක, සුචිතමෙත්තාවතා ආචුසො මහකාති. අථ ඛො ථෙරා භික්ඛු යථාවිහාරං අගමංසු, ආයස්මාපි ඛො මහකො සකං විහාරං අගමාසි.

1 කුට්ඨිතං - ස්‍යා, අවිඤ්චා කිංචි - සි 1, 2, කුට්ඨිතං?

2 ථෙරස්ස - ස්‍යා

3 අඛිසමිලාපො - සි 1, 2

4 චුසායෙය්‍ය - ස්‍යා

5 අභිසංඛාරි - ඉඡස්, ස්‍යා

6 යථායං - මජ්ඣං ස්‍යා

7 වාසි - මජ්ඣං

8 ගහපතිනො - මජ්ඣං

9 තස්සායං - මජ්ඣං, ස්‍යා

අථ ඛො චිත්තො ගහපති යෙනායස්මා මහකො තෙනුපසඛාමී, උපසඛාමීත්වා ආයස්මන්තං මහකං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීත්තො ඛො චිත්තො ගහපති ආයස්මන්තං මහකං එතදවොච: සාධු මෙ හන්තො අයො හෙකො උත්තරිමනුස්සධංචො ඉදධිපාටිභාරියං දස්සෙතුති. තෙන හි ත්වං ගහපති ආලිඤ්ඤ උත්තරාසඛං පඤ්ඤපෙත්වා තිණ්කලාපං ඔකාසෙහීති. එවමහන්තොති ඛො චිත්තො ගහපති ආයස්මන්තො මහකස්ස පටිසසුත්වා ආලිඤ්ඤ උත්තරාසඛං පඤ්ඤපෙත්වා තිණ්කලාපං ඔකාසෙසි.

අථ ඛො ආයස්මා මහකො විහාරං පටිසිත්වා සුචිසට්ඨං දත්වා තථාරූපං ඉදධාභිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාසි, යථා තාලච්ඡිග්ගලෙන ව අග්ගලන්තරිකාය ව අවටී නිසඛමීත්වා තිණ්කානි ක්කාපෙසි, උත්තරාසඛං න ක්කාපෙසි. අථ ඛො චිත්තො ගහපති උත්තරාසඛං පඤ්ඤාපෙත්වා සංචිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො එකමන්තං අට්ඨාසි. අථ ඛො ආයස්මා මහකො විහාරං නිසඛමීත්වා චිත්තං ගහපති එතදවොච: “අලමෙත්තොවනා ගහපතී”ති. අලමෙත්තොවනා හන්තො මහක, කතමෙත්තොවනා හන්තො මහක, පුජිතමෙත්තොවනා හන්තො මහක, අභිරමතු හන්තො අයො මහකො මච්ඡිකාසණ්ණං, රමණීයං අමොට්ඨකවනං, අහං අයාස්ස මහකස්ස උස්සුකකං කරිස්සාමි චිවර - පිණ්ඩපාත - සෙනාසන ගිලානපඨවය - හෙසජ්ජපරිකාරානන්තරී. කල්යාණං වුට්ඨති ගහපතීති. අථ ඛො ආයස්මා මහකො සෙනාසනං සංසාමෙත්වා පත්තචිවරං ආදය මච්ඡිකාසණ්ඩමො පක්කාමි, යං මච්ඡිකාසණ්ඩමො පක්කාමි තථා පක්කන්තොව අහොසි. න පුත පච්චාගඤ්ඤීති.

7. 1. 5

කාමහුසුතං

409. එකං සමයං ආයස්මා කාමහු මච්ඡිකාසණ්ඩං විහරති අමොට්ඨකවනෙ. අථ ඛො චිත්තො ගහපති යෙනායස්මා කාමහු තෙනුපසඛාමී, උපසඛාමීත්වා ආයස්මන්තං කාමහුං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො චිත්තං ගහපති ආයස්මා කාමහු එතදවොච: වුත්තමීදං ගහපතී:

නෙලඛො සෙනපඨජාදෙ එකාරො වන්තී රථො
අනිසං පස්ස ආයන්තං¹ ජිත්තසොතං අබ්බන්තති.

ඉමස්ස ඛො ගහපති සඬබ්බෙන්තො භාසිතස්ස කථං විජාරෙන අත්ථො දට්ඨාදෙබ්බාති? කීන්තු ඛො එතං හන්තො හගවතා භාසිතන්ති? එවං ගහපතීති, තෙන හි හන්තො මුහුත්තං ආගමෙහි යාටස්ස අත්ථං පෙක්ඛාමීති. අථ ඛො චිත්තො ගහපති මුහුත්තං තුණ්හි හුත්වා ආයස්මන්තං කාමහුං එතදවොච:

¹ අග්ගත්තං - සායා

නෙලබ්බන්ති ඛො හතොන සිලානලෙනං අධිවචනං, සෙනපච්ඡාදෙ ති ඛො හතොන විමුක්ඛා එතං අධිවචනං, එකාරොති ඛො හතොන සතියා එතං අධිවචනං, වත්තතිති ඛො හතොන අභිකකම පටිකකමයොනං අධිවචනං, රජොති ඛො හතොන ඉමසෙක්කං වාතු-
 ම්භාහුතිකාසං කායං අධිවචනං. මානාපෙක්ඛසමභවස්ස ඔදා-
 කුමමාසුපවයස්ස අනිච්ඡව්ඡාදන පරිච්ඡේදන හෙදන චිද්ධංසන ධර්මස්ස,
 රාගො ඛො හතොන නිසො දෙසො නිසො මොහො නිසො, තෙ
 වීණාසවස්ස භික්ඛුනො පභිනා උච්ඡින්නමුලා තාලාවඤ්ඤකතා
 අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, තස්මා වීණාසවො භික්ඛු
 අනිසොති වුච්ඡති. ආයනානති¹ ඛො හතොන අරහතො එතං අධිවචනං.
 සොතොති ඛො හතොන තණ්හාය එතං අධිවචනං, සා වීණාසවස්ස
 භික්ඛුනො පභිනා උච්ඡින්නමුලා තාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතිං
 අනුප්පාදධම්මො. තස්මා වීණාසවො භික්ඛු ජිනනසොතොති වුච්ඡති.
 රාගො ඛො හතොන ඛ්ඤනං, දෙසො ඛ්ඤනං, මොහො ඛ්ඤනං,
 තෙ වීණාසවස්ස භික්ඛුනො පභිනා උච්ඡින්නමුලා තාලාවඤ්ඤකතා
 අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මො. තස්මා වීණාසවො භික්ඛු
 අඛ්ඤනොති වුච්ඡති. ඉති ඛො හතොන යනං වුත්තං හගවතා ;

“නෙලබ්බන්ති සෙනපච්ඡාදෙ එකාරො වත්තති රජො
 අනිසං පස්ස ආයනං¹ ජිනනසොතං අඛ්ඤනං”නති.

ඉමස්ස ඛවාහං හතොන² හගවතා සඤ්චිතොන භාසිතස්ස එවං
 වික්ඛාරෙන අස්මං ආජානාමිති. ලාභා වත තෙ ගහපති, සුලභිතොන
 ගහපති, යස්ස තෙ ගම්හිරෙ බුද්ධවචනෙ පඤ්ඤවක්ඛු කමතිති.

7. 1. 6

දුතියකාමහුසුත්තං

410. එකං සමයං ආයස්මා කාමහු මච්ඡිකාසණ්ඩෙ විහරති
 අමොචක වනෙ. අථ ඛො විතොන ගහපති යෙනායස්මා කාමහු -පෙ-
 එකමනාං නිසිතොනා ඛො විතොන ගහපති ආයස්මනාං කාමහුං
 එතදවොච : කති නු ඛො හතොන සඤ්ඤාරාති. තයො ඛො ගහපති
 සඤ්ඤාරා කායසඤ්ඤාරො වච්ඡිසඤ්ඤාරො විතසඤ්ඤාරාති. සාධු හතොනති
 ඛො විතොන ගහපති ආයස්මනො කාමහුස්ස භාසිතං අභිනඤ්ඤිතා
 අනුමොදිතා ආයස්මනාං කාමහුං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡි.
 කතමො පන හතොන කායසඤ්ඤාරො? කතමො වච්ඡි සඤ්ඤාරො?
 කතමො විතසඤ්ඤාරොති ? අස්සොසපස්සාසා ඛො ගහපති කාය-
 සඤ්ඤාරො. විතකඤ්චාරො වච්ඡිසඤ්ඤාරො, සඤ්ඤා ව වෙදනා ව විත-
 සඤ්ඤාරොති. සාධු හතොනති ඛො විතොන ගහපති -පෙ- උත්තරිං
 පඤ්ඤං ආපුච්ඡි :

1. අප්පාදනං - සායං

2. ඉමස්ස ඛො හතොන මජ්ඣං ඉමස්ස මොහං - සායං

කසමා පන හතො අසසාසපසසාසා, කායසඛ්ඛාරො? කසමා විතකංචිවාරා වව්සඛ්ඛාරො? කසමා සඤ්ඤා ව වෙදනා ව විතසඛ්ඛාරොති? අසසාසපසසාසා ඛො ගහපති කාසිකා, එතෙ ධම්මා කායපට්ඨංඤා, තසමා අසසාසපසසාසා කායසඛ්ඛාරො. පුබ්බෙ ඛො ගහපති විතකෙකඤා විචාරෙඤා පට්ඨා වාචං හිඤ්ඤා, තසමා විතකංචිවාරා වව්සඛ්ඛාරො. සඤ්ඤා ව වෙදනා ව වෙනසිකා, එතෙ ධම්මා විතපට්ඨංඤා, තසමා සඤ්ඤා ව වෙදනා ව විතසඛ්ඛාරොති. සාධු හතොති ඛො විතො ගහපති -පෙ- උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුළ්ඨි:

කථං පන හතො සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්ති හොතිති? න ඛො ගහපති සඤ්ඤාවෙදයිත නිරොධං සමාපජ්ජන්තස්ස භික්ඛුනො එවං හොති: “අහං සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපජ්ජස්සනති වා අහං සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපජ්ජාමිති වා අහං සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපනෙතා¹ති වා²ති, අථ ඛට්ඨස්ස පුබ්බෙව තථා විතං භාවිතං හොති යං තං තථත්තාය උපනෙතිති. සාධු හතොති ඛො විතො ගහපති -පෙ- උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුළ්ඨි:

සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපජ්ජන්තස්ස පන හතො භික්ඛුනො කතමෙ ධම්මා පට්ඨං නිරුජ්ඣනති යදි වා කායසඛ්ඛාරො යදි වා වව්සඛ්ඛාරො යදි වා විතසඛ්ඛාරො? ති. සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපජ්ජන්තස්ස ඛො ගහපති භික්ඛුනො වව්සඛ්ඛාරො පට්ඨං නිරුජ්ඣති, තතො කායසඛ්ඛාරො, තතො විතසඛ්ඛාරොති. සාධු හතොති ඛො විතො ගහපති -පෙ- උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුළ්ඨි:

යොයං හතො මතො කාලකතො, යොවායං භික්ඛු සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපනො, ඉමෙසං කිං නානාකරණන්ති? යොයං ගහපති මතො කාලකතො, තස්ස කායසඛ්ඛාරො නිරුද්ධො පටිපසස්සද්ධො, වව්සඛ්ඛාරො නිරුද්ධො පටිපසස්සද්ධො විතසඛ්ඛාරො නිරුද්ධො පටිපසස්සද්ධො, ආයු පරිකම්මං උය්මා වූපසන්තා, ඉන්ද්‍රියානි විපරිහික්ඛානි³ යො ව ඛොයං ගහපති භික්ඛු සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපනො, තස්සපි කායසඛ්ඛාරො නිරුද්ධො පටිපසස්සද්ධො, වව්සඛ්ඛාරො නිරුද්ධො පටිපසස්සද්ධො, විතසඛ්ඛාරො නිරුද්ධො පටිපසස්සද්ධො, ආයු අපරිකම්මං, උය්මා අවූපසන්තා, ඉන්ද්‍රියානි විපසක්ඛානි. යොයං ගහපති, මතො කාලකතො, යොවායං භික්ඛු සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපනො, ඉදං තෙසං නානාකරණන්ති. සාධු හතොති ඛො විතො ගහපති -පෙ- උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුළ්ඨි:

කථං පන හතො සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්තියා වූට්ඨානං හොතිති. න ඛො ගහපති සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්තියා වූට්ඨානං භික්ඛුනො එවං හොති: “අහං සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං සමාපත්තියා වූට්ඨානස්සනති වා අහං සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්තියා වූට්ඨාමිති වා අහං සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධසමාපත්තියා වූට්ඨිතො වා⁴ති, අථ ඛට්ඨස්ස පුබ්බෙව තථා විතං භාවිතං හොති යං තං තථත්තාය උපනෙතිති. සාධු හතොති ඛො විතො ගහපති -පෙ- උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුළ්ඨි:

1 වාති - ඉති භවිතබ්බොති මනෙකෙ

2 පටිහිත්තාති සි 1,2

සඤ්ඤාවේදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨහන්තස්ස පන හන්ත භික්ඛුනො කතමෙ ධර්මො පට්ඨං උපපජ්ජති යදි වා කායසංඛාරො යදි වා වර්ෂසංඛාරො යදි වා විත්තසංඛාරොති? සඤ්ඤාවේදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨහන්තස්ස ඛො ගහපති භික්ඛුනො විත්තසංඛාරො පට්ඨං උපපජ්ජති, තනො කායසංඛාරො, තනො වර්ෂසංඛාරොති. සාධු හන්තති ඛො විනො ගහපති -පෙ- උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුඤ්ඤි:

සඤ්ඤාවේදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨිතං පන හන්ත භික්ඛු. කති එසං ඵ්ඨසංගිති? සඤ්ඤාවේදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨිතං ඛො ගහපති භික්ඛු. තයො එසං ඵ්ඨසංගි සුඤ්ඤානො එසංගො අනිච්ඡිනො එසංගො අප්පඤ්ඤිතො එසංගාති. සාධු හන්තති ඛො විනො ගහපති -පෙ- උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුඤ්ඤි:

සඤ්ඤාවේදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨිතස්ස පන හන්ත භික්ඛුනො කිං නිත්තං විත්තං හොති කිං පොතං කිං පඤ්ඤාතී? සඤ්ඤාවේදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨිතස්ස ඛො ගහපති භික්ඛුනො විචේකනිත්තං විත්තං හොති විචේකපොතං විචේකපඤ්ඤාතී. සාධු හන්තති ඛො විනො ගහපති ආයංගිතො කාමභුක්ඛං භාසිතං අභිනිද්ධං අනුමොදිතං ආයංගිතං කාමභුං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුඤ්ඤි :

සඤ්ඤාවේදයිතනිරොධසමාපත්තියා පන හන්ත කති ධම්මා බහුකාරාති. අඤ්ඤා ඛො ත්වං ගහපති යං පට්ඨං පුඤ්ඤිතං තං පච්ඡා පුට්ඨසි, අපි ව ත්වාහං ව්‍යාකරිස්සාමි; සඤ්ඤාවේදයිතනිරොධසමාපත්තියා ඛො ගහපති දෙව ධම්මා බහුකාරා සමරො ව විපස්සන්තා වාති.

7. 1. 7

ගොදත්තසුත්තං

411. එකං සමයං ආයස්මා ගොදත්තො මව්ඤ්ඤාසංඝො විහරති අමබ්බාටකවනෙ, අථ ඛො විනො ගහපති යෙනායස්මා ගොදත්තො තෙත්ථපසංඛාරාමි, උපසංඛාරාමිතො ආයස්මාතං ගොදත්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීදන්තං ඛො විත්තං ගහපති. ආයස්මා ගොදත්තො එතදවොච:

යා වායං ගහපති අප්පමාණා වෙතොච්ඡිත්ති, යා ව ආකිඤ්ඤා වෙතොච්ඡිත්ති යා ව සුඤ්ඤා වෙතොච්ඡිත්ති යා ව අනිච්ඡිතො වෙතොච්ඡිත්ති, ඉමෙ ධම්මා නානස්මා¹ නානා ව්‍යඤ්ජන්තා? උද්ග්ග එකස්මා² ව්‍යඤ්ජන්තමෙව නානන්ති?

1. නානස්මා - සි 1, 2.

2. එකස්මා - සි 1, 2

අත්ථි හතොත පරියායො යං පරියායං ආගමි ඉමෙ ධම්මා නානාස්ථා වෙව නානාව්‍යඤ්ජනා ව, අත්ථි පන හතොත පරියායො යං පරියායං ආගමි ඉමෙ ධම්මා එකස්ථා ව්‍යඤ්ජනමෙව නානාත්ති.

කතමො ව පන හතොත පරියායො යං පරියායං ආගමි ඉමෙ ධම්මා නානාස්ථා වෙව නානාව්‍යඤ්ජනා ව:

ඉධ හතොත භික්ඛු මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිස්සා විහරති, තථා දුතියං තථා තතියං, තථා චතුස්සී,¹ ඉති උඤ්චමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බත්තාය සබ්බාව්‍යතං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපච්ඡෙක්ඛන² ඵරිස්සා විහරති. කරුණාසහගතෙන වෙනසා -පෙ-මුද්දිතාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිස්සා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුස්සී, ඉති උඤ්චමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බත්තාය සබ්බාව්‍යතං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපච්ඡෙක්ඛන ඵරිස්සා විහරති. අයං වුට්ඨති හතොත අප්පමාණා වෙනොච්චුත්ති.

කතමා ව හතොත ආකිඤ්ඤාද්‍යවෙනොච්චුත්ති:

ඉධ හතොත භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමි නත්ථි කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤාද්‍යතනං උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුට්ඨති හතොත ආකිඤ්ඤාද්‍යවෙනොච්චුත්ති.

කතමා ව හතොත සුඤ්ඤාතාවෙනොච්චුත්ති:

ඉධ හතොත භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා ඉතිපට්ඨිසංවිසමති සුඤ්ඤමිදං අත්තෙන වා අත්තනියෙන වා, අයං වුට්ඨති හතොත සුඤ්ඤාතාවෙනොච්චුත්ති.

කතමා ව හතොත අනිමිත්තාවෙනොච්චුත්ති:

ඉධ හතොත භික්ඛු සබ්බනිමිත්තානං අමනසිකාරා අනිමිත්තං වෙනො සමාධිං උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං වුට්ඨති හතොත අනිමිත්තාවෙනොච්චුත්ති. අයං ඛො හතොත පරියායො යං පරියායං ආගමි ඉමෙ ධම්මා නානාස්ථා වෙව නානාව්‍යඤ්ජනා ව.

කතමො ව හතොත පරියායො යං පරියායං ආගමි ඉමෙ ධම්මා එකස්ථා ව්‍යඤ්ජනමෙව නානාත්ති:

1 චතුස්සී - සී 1, 2, ස්‍යා 2 අබ්‍යාපච්ඡෙක්ඛන - මජ්ඣ.

රාගො ඛො හතොන පමාණකරණො දෙසො පමාණකරණො මොහො පමාණකරණො, තෙ විණාසවස්ස භික්ඛුනො පභීනා උච්ඡික්ඛමුලා තාලාවත්ථකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධමිං. යාවතා ඛො හතොන අප්පමාණා වෙතොච්චුත්තියො අකුප්පා තාසං වෙතොච්චුත්ති අග්ගමසංඛායති. සා ඛො පනාකුප්පා වෙතොච්චුත්ති සුඤ්ඤා රාගෙන සුඤ්ඤා දෙසෙන සුඤ්ඤා මොහෙන. රාගො ඛො හතොන කිඤ්ඤං දෙසො කිඤ්ඤං මොහො කිඤ්ඤං, තෙ විණාසවස්ස භික්ඛුනො පභීනා උච්ඡික්ඛමුලා තාලාවත්ථකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධමිං. යාවතා ඛො හතොන ආකිඤ්ඤා වෙතොච්චුත්තියො අකුප්පා තාසං වෙතොච්චුත්ති අග්ගමසංඛායති; සා ඛො පනාකුප්පා වෙතොච්චුත්ති සුඤ්ඤා රාගෙන සුඤ්ඤා දෙසෙන සුඤ්ඤා මොහෙන.

රාගො ඛො හතොන නිමික්ඛකරණො දෙසො නිමික්ඛකරණො මොහො නිමික්ඛකරණො, තෙ විණාසවස්ස භික්ඛුනො පභීනා උච්ඡික්ඛමුලා තාලාවත්ථකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධමිං. යාවතා ඛො හතොන අනිමික්ඛා වෙතොච්චුත්තියො අකුප්පා තාසං වෙතොච්චුත්ති අග්ගමසංඛායති; සා ඛො පනාකුප්පා වෙතොච්චුත්ති සුඤ්ඤා රාගෙන සුඤ්ඤා දෙසෙන සුඤ්ඤා මොහෙන. අයං ඛො හතොන පරියායො යං පරියායං ආගමිං ඉමෙ ධම්මො එකස්මා ව්‍යඤ්ඤනමෙව නානත්තං. ලාභා තෙ ගහපති සුලභධරෙන ගහපති යස්ස තෙ ගම්භිරෙ බුද්ධවචනෙ පඤ්ඤාවක්ඛු කමතිති.

7. 1. 8

නිගණ්ඨසුත්තං

තෙන ඛො පන සමයෙන නිගණ්ඨො නාතපුරුෂො¹ මච්ඡිකාසණ්ඩං අනුප්පන්නො හොති මහතියා නිගණ්ඨපරියාය සද්ධිං, අප්පසාසි ඛො විතොනා ගහපති නිගණ්ඨො කීර නාතපුරුෂො මච්ඡිකාසණ්ඩං අනුප්පන්නො මහතියා නිගණ්ඨපරියාය සද්ධිනතී. අරං ඛො විතොනා ගහපති සම්භුලෙහි උපාසකෙහි සද්ධිං යෙන නිගණ්ඨො නාතපුරුෂො තෙනුපසඬකම්, උපසඬකම්භවා නිගණ්ඨො නාතපුරුෂො සද්ධිං සම්මොදී සම්මොදනීයං කරං සාරාණීයං වීති සාරෙභවා එකමන්තං නිසීදී, එකමන්තං නිසීක්ඛං ඛො විතං ගහපතිං නිගණ්ඨො නාතපුරුෂො එතදවොච: සද්දහසි භවා ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස අත්ථි අවිතකෙකා අවිචාරො සමාධි, අත්ථි විතක්ඛා විචාරානං නිරොධොති.

1 නාච පුරුෂො - මජ්ඣ.

න ඛවාහං එත්ථ හතොතා හභවතො සඤ්ඤාය ගච්ඡාමි : අත්ථි අවිතකෙසං අභිචාරො සමාධිං, අත්ථි විතකකච්චාරානං නිරොධොති. එවං චුක්ඛො නිගණ්ඨො නාතපුක්ඛො සකං පරිසං උච්චොකෙත්වා¹ එතදවොච : ඉදං භවතො පසස්සතු යාවඋජ්ජකෝ² වායං විතො ගහපති, යාව අසයො වායං විතො ගහපති, යාව අමායාවී වායං විතො ගහපති, වාතං වා සො ජාලෙන බාධෙතඛං මඤ්ඤායා යො විතකකච්චාරෙ නිරොධෙතඛං මඤ්ඤායා, සකචුට්ඨිනා වා සො ගඛායා සොතං ආචාරෙතඛං මඤ්ඤායාති. යො විතකකච්චාරෙ නිරොධෙතඛං මඤ්ඤායාති.

තං කිම්මඤ්ඤාසි හතොතා කතමං නු ඛො පඤ්ඤාතරං ඤාණං වා සඤ්ඤා වාති. සඤ්ඤා ඛො ගහපති ඤාණං යෙව පඤ්ඤාතරං.

අහං ඛො හතොතා යාවදෙව ආකඛාමි විච්චෙව කාමෙහි විච්චෙව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සච්චාරං විචෙකජං පිනිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි, අහං ඛො හතොතා යාවදෙව ආකඛාමි විතකකච්චාරානං චූපසමා -පෙ- දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි, අහං ඛො හතොතා යාවදෙව ආකඛාමි පිනියා ව විරාගා -පෙ- තතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි, අහං ඛො හතොතා යාවදෙව ආකඛාමි සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බං සොමනස්සදෙමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසනිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. න සො ඛවාහං හතොතා එවං ජාතොතො එවං පසස්සතො කස්ස අඤ්ඤාස්ස සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා සඤ්ඤා ගම්ඤාමි “අත්ථි අවිතකෙසං අභිචාරො සමාධිං අත්ථි විතකකච්චාරානං නිරොධො”ති.

එවං චුක්ඛො නිගණ්ඨො නාතපුක්ඛො සකං පරිසං උච්චොකෙත්වා එතදවොච : ඉදං භවතො පසස්සතු : යාව අනුජ්ජකෝ³ වායං විතො ගහපති, යාව සයො වායං විතො ගහපති, යාව මායාවී වායං විතො ගහපති, ඉදනෙව⁴ ඛො තෙ මයං හතොතා භාසිතං එවං ආජානාම : “ඉදං භවතො පසස්සතු යාව උජ්ජකෝ වායං විතො ගහපති, යාව අසයො වායං විතො ගහපති, යාව අමායාවී වායං විතො ගහපති, ඉදනෙව ව පන තෙ මයං හතොතා භාසිතං එවං ආජානාම : “ඉදං භවතො පසස්සතු, යාව අනුජ්ජකෝ වායං විතො ගහපති, යාව සයො වායං විතො ගහපති, යාව මායාවී වායං විතො ගහපති”ති. සචෙ තෙ හතොතා පුරිමං සච්චං පඤ්ඤිමං තෙ මිච්ඡා, සචෙ පන තෙ හතොතා පඤ්ඤිමං සච්චං පුරිමං තෙ මිච්ඡා.

1 අපච්චොකෙත්වා පි 2 - පි 1, 2, සා

2 යාවඋජ්ජකෝ පි 1.

3 අනුජ්ජකෝ - මයං.

4 ඉදනෙව ව පන - සා

ඉමෙ ඛො පන හතොත දස සහධම්මිකා පඤ්ඤා ආගච්ඡන්ති,
 යද තෙසං අත්ථං ආජානෙය්‍යාසි අථ මං පටිහරෙය්‍යාසි සද්ධිං නිගණ්ඨං
 පරිසාය, 'එකො පඤ්ඤා එකො උදෙසො එකං වෙය්‍යාකරණං
 ඉච්ච පඤ්ඤා ඉච්ච උදෙසා ඉච්ච වෙය්‍යාකරණානි, තයො පඤ්ඤා
 තයො උදෙසා තිණ්ණි වෙය්‍යාකරණානි, චත්තාරො පඤ්ඤා චත්තාරො
 උදෙසා චත්තාරි වෙය්‍යාකරණානි, පඤ්ච පඤ්ඤා පඤ්ච උදෙසා
 පඤ්ච වෙය්‍යාකරණානි, ඡ පඤ්ඤා ඡ උදෙසා ඡ වෙය්‍යාකරණානි,
 සත්ත පඤ්ඤා සත්ත උදෙසා සත්ත වෙය්‍යාකරණානි, අට්ඨ පඤ්ඤා
 අට්ඨ උදෙසා අට්ඨ වෙය්‍යාකරණානි, නව පඤ්ඤා නව උදෙසා නව
 වෙය්‍යාකරණානි, දස පඤ්ඤා දස උදෙසා දස වෙය්‍යාකරණානි'ති.
 අථ ඛො විතොග්ගපති නිගණ්ඨං නානපුණං ඉමෙ දස
 සහධම්මිකෙ පඤ්ඤා ආපුච්ඡිතා උට්ඨායාසනා පක්ඛාමිති.

7. 1. 9

අවෙලසුත්තං

413. තෙන ඛො පන සමයෙන අවෙලො කසසපො මච්ඡිකා-
 සණ්ඨං අනුප්පන්නො හොති, විෂකසස ගහපතිනො පුරාණගිහි
 සභායකො. අසෙසාසි ඛො විතොග්ගපති අවෙලො කීර කසසපො
 මච්ඡිකාසණ්ඨං අනුප්පන්නො අලිහාකං පුරාණගිහිසභායොති. අථ
 ඛො විතොග්ගපති යෙන අවෙලො කසසපො තෙනුපසඨකම්, උප-
 සඨකම්චා අවෙලෙන කසසපෙන සද්ධිං සමමොදි, සමමොදනියං
 කරං සාරාණියං විනිසාරෙතො එකමනං නිසිදි, එකමනං නිසිතො
 ඛො විතොග්ගපති අවෙලං කසසපං එතදවොච: කිව්වි රිරං
 පබ්බජිතොසි¹ හතොත කසසපාති? තිංස මත්තානි ඛො මෙ ගහපති
 වසසානි පබ්බජිතසසානි. ඉමෙහි පන තෙ හතොත තිංස මත්තෙහි
 වෛසති අත්ථි කොච්ඡි උත්තරිමනුසසධමො² අලමරියඤ්ඤාසන
 විසෙසො අධිගතො ඵාසුචිතාරොති? ඉමෙහි ඛො මෙ ගහපති
 තිංස මත්තෙහි වෛසති³ නත්ථි කොච්ඡි උත්තරිමනුසසධමො අලමරිය-
 ඤ්ඤාසනවිසෙසො අධිගතො ඵාසුචිතාරො, අඤ්ඤා නග්ගෙය්‍යා ව
 මුණ්ණෙය්‍යා ව පාවලනිපෙථාටනාය⁴ වාති.

එවං වුතොත විතොග්ගපති අවෙලං කසසපං එතදවොච: අච්ඡරියං වත හො අබ්බුතං වත හො ධම්මෙසස සවාසබ්බතනා යත්ථ හි
 නාම තිංසමත්තෙහි වෛසති න කොච්ඡි උත්තරිමනුසසධමො
 අලමරියඤ්ඤාසනවිසෙසො අධිගතො⁵ හවිසසති⁶ ඵාසුචිතාරො
 අඤ්ඤා නග්ගෙය්‍යා ව මුණ්ණෙය්‍යා ව පාවලනිපෙථාටනාය වාති.

1 පබ්බජිතසස - මජ්ඣ.

2 උත්තරිමනුසස ධම්මො - සත්ථ.

3 වෛසති පබ්බජිතසස - මජ්ඣ.

4 වාළි නිපොථනාය - අට්ඨකථා, පාවාතු පි 1, 2 වාළිනිපොථනාය - සත්ථ.

5 අධිගමො - පි, 1, 2, 3

6 අභවිසස - මජ්ඣ.

තුයාං පන ගහපති කීව වීරං උපාසකඤ්ඤං උපගතස්සාති? මයාමපි
 ඛො හතොත නිංස මනනාති වාසාති. උපාසකඤ්ඤං උපගතස්සාති.
 ඉමෙහි ඛො පන තෙ ගහපති, නිංසමනෙති වස්සෙති අතථී
 කොපි උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසො අධිගතො
 එසුචිභාරොති? කිං හි නො සියා හතොත අහං හි හතොත
 යාවදෙව ආකඛාමි විච්චෙව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි
 සවිතකකං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසම්පජ්ජ
 විහරාමි. අහං හි හතොත යාවදෙව ආකඛාමි. විතකකච්චාරානං
 වූපසමා -පෙ- දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. අහං හි හතොත,
 යාවදෙව ආකඛාමි පිතියා ව විරාගා -පෙ- තතියං ඤානං
 උපසම්පජ්ජ විහරාමි අහං හි හතොත යාවදෙව ආකඛාමි සුඛස්ස ව
 පහානා -පෙ- චතුසං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. සචෙ ඛො
 පනාහං හතොත හගවතො¹ පඨමතරං කාලං කරෙය්‍යං අනවජරියං
 ඛො පනෙතං යං මං හගවා එවං ව්‍යාකරෙය්‍යං නතථීතං සංයො-
 ජනං යෙන සංයොජනෙන සඤ්ඤෙතො විතො ගහපති පුන
 ඉමං ලොකං ආගචෙජ්ජය්‍යාති.

එවං වුත්තෙ අවෙලො කස්සපො වීතං ගහපතිං එතදවොච :
 අවජරියං වත හො අබ්භූතං වත හො ධම්මස්ස සවාසඛාතනා, යත්‍ර
 හි නාම ගිහී ඔද්දතවසනා² එවරූපං උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරිය
 ඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං අධිගමීස්සන්ති³ එසුචිභාරං, ලභෙය්‍යාහං
 ගහපති ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ පබ්බජ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදෙති.

අථ ඛො විතො ගහපති අවෙලං කස්සපං ආදය යෙන ථෙරා
 හිකඛු තෙනුපසඬාමි, උපසඬාමිත්වා ථෙරෙ හිකඛු එතදවොච :
 අයං හතොත අවෙලො කස්සපො අලිභාකං පුරාණගිහීසභායො,
 ඉමං ථෙරා පබ්බාජෙතතු උපසම්පාදෙතතු අහමස්ස උඤ්ඤස්ස
 කරිස්සාමි විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානාපච්චයභෙසජ්ජපරිස්සාරානනති.

අලඤ්ඤා ඛො අවෙලො කස්සපො ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ පබ්බජ්ජං
 අලඤ්ඤා උපසම්පදං අවිරූපසම්පන්නො ව පනායස්මා කස්සපො එකො
 වූපකට්ඨො අපමන්නො ආනාපි පහිතන්නො විහරන්නො න විරස්සෙව
 යස්සත්වාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති,
 තදනුත්තරියං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා
 සඤ්ඤාත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසි, ඛිණ්ණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං,
 කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තොයාති අබ්භඤ්ඤාසි, අඤ්ඤාතරො ව
 පනායස්මා කස්සපො අරහතං අභොසිති.

1. හගවතා-සායා

2. ඔද්දතවසනා-මජ්ඣං, සායා

3. අධිගමීස්සති - මජ්ඣං, සායා

7. 1. 10

ගිලානසුත්තං

414. තෙන ඛො පන සමයෙන චිත්තො ගහපති ආබාධිතො හොති දුක්ඛිතො බාළාගිලානො. අථ ඛො සම්බුද්ධා ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඔසධි තිණ වනයන්ති¹ අධිවජ්ඣා දෙවතා සබ්බත්ථ සමාගත්ථ විත්තං ගහපතිං එතදවොචුං: පඤ්ඤෙති ගහපති අනාගතමඤ්ඤානං රාජා අසසං වක්ඛවතීති. එවං වුත්තෙ චිත්තො ගහපති නා ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඔසධි තිණ වනයන්ති අධිවජ්ඣා දෙවතා එතදවොච: ‘නමි අනිච්චං, නමි අද්ධුචං නමි පහාය ගමනියනි’². එවං වුත්තෙ විතර්කා ගහපතිතො මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොභිතා විත්තං ගහපතිං එතදවොචුං: ‘සතිං අයාපුත්ත උපට්ඨපෙති මා විසල්ලපි’³ති.

කිත්තාහං⁴ වදමි යං මං තුමෙස එවං වදෙථ: ‘සතිං අයාපුත්ත උපට්ඨපෙති මා විසල්ලපි’ති. එවං ඛො ඤං අයාපුත්ත වදෙසි: ‘නමි අනිච්චං නමි අද්ධුචං නමි පහාය ගමනියනි. තථා හි පන මං ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඔසධි තිණ වනයන්ති අධිවජ්ඣා දෙවතා එවමාහංසු: ‘පඤ්ඤෙති ගහපති අනාගතමඤ්ඤානං රාජා අසසං වක්ඛවතී’ති. නාසාහං එවං වදමි: නමි අනිච්චං නමි අද්ධුචං නමි පහාය ගමනියනි. කිත්තො⁵ අයාපුත්ත ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඔසධි තිණ වනයන්ති අධිවජ්ඣා දෙවතා අඤ්ඤාසං සමුපසංමානා එවමාහංසු: පඤ්ඤෙති ගහපති අනාගතමඤ්ඤානං රාජා අසසං වක්ඛවතීති.

තාසං ඛො ආරාමදෙවතානං වනදෙවතානං රුක්ඛදෙවතානං ඔසධි තිණ වනයන්ති අධිවජ්ඣානං දෙවතානං එවං හොති: අයං ඛො චිත්තො ගහපති සීලවා කල්‍යාණධම්මො, සථෙ පඤ්ඤාතිස්සති අනාගතමඤ්ඤානං රාජා අසසං වක්ඛවතීති,⁶ ඉජ්ඣතිස්සති සීලවතො වෙත්තාපඤ්ඤි, විසුඤ්ඤා සීලස්ස, ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මිකං බලිං⁷ අනුපදෙසතිති⁸. ඉමං ඛො ආරාමදෙවතා වනදෙවතා රුක්ඛදෙවතා ඔසධිතිණවනයන්ති අධිවජ්ඣා දෙවතා අඤ්ඤාසං සමුපසංමානා එවමාහංසු: ‘පඤ්ඤෙති ගහපති අනාගතමඤ්ඤානං රාජා අසසං වක්ඛවතී’ති, නාසාහං එවං වදමි: ‘නමි අනිච්චං නමි අද්ධුචං නමි පහාය ගමනියනි’.

1 වනයන්ති - මජ්ඣං.

2 විසල්ලපි - සා.

3 කිත්තාහං - පි 1, 2

4 කිම්පනා - සා, මජ්ඣං,

5 තස්ස ඛො අයං - මජ්ඣං, සා,

6 එල - මජ්ඣං. බලං - සා

7 අනුපදෙසති - මජ්ඣං.

8 ඉමා ඛො තා - සා.

තෙන හි අයාපුත්ත අමෙහපි ඔවදෙහිති.¹ තස්මාතිහ වො එවං සික්ඛිතඛංඛං: බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හවිස්සාම, ඉතිපි සො හගවා අරහං සංචිං සම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකච්ඡදානුත්තරො පුරිසදඤ්ඤාරථි සසාං දෙවමනුසසානං බුද්ධො හගවාති. ධම්මො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හවිස්සාම : සවාසංගතො හගවතො ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො එහිපසස්සිකො ඔපනස්සිකො පට්ටිත්තං වෙදිතඤ්ඤා උඤ්ඤාහිති. සංඛෙහ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හවිස්සාම : සුපට්ඨපනො හගවතො සාවකසංඛො, උජුපට්ඨපනො හගවතො සාවකසංඛො, ඤායපට්ඨපනො හගවතො සාවකසංඛො, සාමීථිපට්ඨපනො හගවතො සාවකසංඛො, යදිදං චත්තාරි පුරිසසුගාති අට්ඨපුරිසපුගාලා එස හගවතො සාවකසංඛො ආහුනෙයො පාහුනෙයො දක්ඛිණෙයො අඤ්ඤාලිකරණිකෙයො අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛිත්තං ලොකසසාති. යං ඛො පන කිඤ්චි කුලෙ දෙයාධම්මං සංඛන්තං අප්පට්ඨිහන්තං හවිස්සති සිලවන්තෙහි කල්යාණධම්මෙහිති. එවං හි වො සික්ඛිතඛංඛං.

අථ ඛො විත්තො ගහපති මිත්තාමච්චි ඤාතිසාලොහිතෙ බුද්ධො ච ධම්මො ච සංඛෙහ ච පසාදෙ වාගෙ වා² සමාදායෙත්වා කාලමකාසිති

විත්තවග්ගො පඨමො.

තත්තුද්දනං :

සංයොජනං දො ඉසිදන්තා මහකො කාමභූමි ච
ගොදන්තො ච නිගණ්ඨො ච අවෙලෙන ගිලානන්ති.

විත්තසංයුක්තං සමත්තං.

1. ඔවදෙහිති - සා, මජ්ඣ.

2. සංඛෙහ ච වාගෙ වා - මජ්ඣ, සා.

8. ගාමණීසංයුතතං

8. ගාමණීවග්ගො

8. 1. 1

වණ්ඩගාමණීසුතතං

415. එකං සමයං හගවා යාවත්ථියං විහරති ජෙනවනෙ අනාථ පිණ්ඩිකසස ආරාමෙ. අථ ඛො වණ්ණධා ගාමණී යෙන හගවා තෙත්ථුපසඩකම්. උපසඩකම්ඤ්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීකොන්තො ඛො වණ්ණධා ගාමණී හගවන්තං එතදවොච: කො තු ඛො හන්තෙ හෙතු කො පච්චයො යෙන මීධෙකචෙත්වා වණ්ණධා¹තෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති, කො පන හන්තෙ හෙතු කො පච්චයො යෙන මීධෙකචෙත්වා සොරතො² තෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති.

ඉධ ගාමණී එකවට්ඨස්ස රාගො අප්පභීතො හොති, රාගස්ස අප්පභීතන්තා පරෙ කොපෙත්ති, පරෙහි කොපියමානො කොපං පාතුකරොති, යො වණ්ණධාතෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති, දෙසො අප්පභීතො හොති, දෙසස්ස අප්පභීතන්තා පරෙ කොපෙත්ති, පරෙහි කොපියමානො කොපං පාතුකරොති, යො වණ්ණධාතෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති, මොහො අප්පභීතො හොති, මොහස්ස අප්පභීතන්තා පරෙ කොපෙත්ති, පරෙහි කොපියමානො කොපං පාතුකරොති, යො වණ්ණධාතෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති. අයං ඛො ගාමණී හෙතු අයං පච්චයො යෙනමීධෙකචෙත්වා වණ්ණධාතෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති.

ඉධ පන ගාමණී එකවට්ඨස්ස රාගො පභීතො හොති, රාගස්ස පභීතන්තා පරෙ න කොපෙත්ති, පරෙහි කොපියමානො කොපං න පාතුකරොති, යො සොරතොතෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති, දෙසො පභීතො හොති, දෙසස්ස පභීතන්තා පරෙ න කොපෙත්ති, පරෙහි කොපියමානො කොපං න පාතුකරොති, යො සොරතොතෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති. මොහො පභීතො හොති, මොහස්ස පභීතන්තා පරෙ න කොපෙත්ති, පරෙහි කොපියමානො කොපං න පාතුකරොති, යො සොරතොතෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති. අයං ඛො ගාමණී හෙතු අයං පච්චයො යෙනමීධෙකචෙත්වා සොරතොතෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති.

1. වණ්ණධා වණ්ණධා තෙව - මජ්ඣිම, වණ්ණධා වණ්ණධා තෙව - ස්ථා

2. සොරතො සොරතො තෙව - මජ්ඣිම, සොරතො සොරතො තෙව - ස්ථා, සුරතො තෙව - පි 1,2

එවං වුනෙහි වණ්ණා ගාමණී හගවනං එතදවොච: අභිකකනං හනෙහි අභිකකනං හනෙහි, සෙයාථාපි හනෙහි නිකකුජ්ඣිතං වා උකකුජ්ජයා, පටිච්ඡන්තං වා විවරෙයා, මුලභස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛයා අනුකාරෙ වා තෙල පජ්ජානං ධාරෙයා වක්ඛමනෙහි රූපානි දක්ඛිතති, එවමෙවං හගවනා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, එසාහං හනෙහි හගවනං සරණං ගව්ඡමි ධම්මං භික්ඛුසංඝං, උපාසකං මං හගවා ධාරෙතු අස්සනග්ගෙ පාණ්දපෙනං සරණං ගතනාති.

8. 1. 2

තාලපුටසුත්තං

416. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙච්චනෙ කලඤ්ඤ නිවාපෙ. අථ ඛො තාලපුටො¹ නටගාමණී යෙන හගවා තෙත්ථප-සංඛමි. උපසංඛමිත්වා හගවනං අභිවාදෙත්වා එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසීකො ඛො තාලපුටො නටගාමණී හගවනං එතද-වොච: සුතං මෙනං හනෙහි පුබ්බකානං ආචරියපාචරියානං නටානං භාසමානානං යො සො නටො රඛමජ්ජෙඤ්ඤ සමජ්ජමජ්ජෙඤ්ඤ සච්චා ලිකෙන ජනං භාසෙති රමෙති, සො කායස්ස හෙද පරමිරණා පභාසානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජති. ඉධ හගවා කිමාහාති.

අලං ගාමණී තිට්ඨතෙතං, මා මං එතං පුට්ඨිති. දුතියමි ඛො තාලපුටො නටගාමණී හගවනං එතදවොච: සුතං මෙනං හනෙහි පුබ්බකානං ආචරියපාචරියානං නටානං භාසමානානං යො සො නටො රඛමජ්ජෙඤ්ඤ සමජ්ජමජ්ජෙඤ්ඤ සච්චා ලිකෙන ජනං භාසෙති රමෙති, සො කායස්ස හෙද පරමිරණා පභාසානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජති ති ඉධ හගවා කිමාහාති. අලං ගාමණී තිට්ඨතෙතං මා මං එතං පුට්ඨිති. තතියමි ඛො තාලපුටො නටගාමණී හගවනං එතදවොච, සුතං මෙනං හනෙහි පුබ්බකානං ආචරියපාචරියානං නටානං භාසමානානං යො සො නටො රඛමජ්ජෙඤ්ඤ සමජ්ජමජ්ජෙඤ්ඤ සච්චා ලිකෙන ජනං භාසෙති රමෙති, සො කායස්ස හෙද පරමිරණා පභාසානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජති. ඉධ හගවා කිමාහාති.

1. තාලපුටො සා, අවධකථා

2. පුට්ඨාසි සි 1

අඛා ඛො ත්‍යාහං ගාමණී, න ලභාමි¹ “අලං ගාමණී තිට්ඨතෙතං මා මං එතං පුද්ග්ගි”ති. අපිව ත්‍යාහං ව්‍යාකරිත්‍යාමි. පුබ්බො ඛො ගාමණී, සත්තා අවිජරාගා රාගඛන්ධනඛන්ධා,² තෙසං නටො රඛගමජේඛ සමජ්ජමජේඛ යෙ ධම්මො රජනියා තෙ උපසංහරති භියොසා සරාගාය³. පුබ්බො ඛො ගාමණී සත්තා අවිජදෙසා දෙසාඛන්ධනඛන්ධා, තෙසං නටො රඛගමජේඛ සමජ්ජමජේඛ යෙ ධම්මො දොසනියා නෙ උපසංහරති භියොසා සදෙසාය⁴. පුබ්බො ඛො ගාමණී, සත්තා අවිතමොහා මොහඛන්ධනඛන්ධා, තෙසං නටො රඛගමජේඛ සමජ්ජමජේඛ යෙ ධම්මො මොහනියා තෙ උපසංහරති භියොසා සමොහාය⁵. සො අත්තනා මනොසා පමනොසා පරෙ මදෙකා පමාදෙකා කායස්ස හෙද පරමෙරණා පහාසො නාම තිරයො තත්ථුප්පජ්ජති⁶.

සවෙ ඛො පන්ත්‍යස් එවං දිට්ඨි හොති “යො සො නටො රඛගමජේඛ සමජ්ජමජේඛ සමාලිකෙත ජනං භාසෙති රමෙති, සො කායස්ස හෙද පරමෙරණා පහාසානං දෙවානං සහව්‍යනං උප්පජ්ජති”ති සාත්‍ය හොති මිථ්‍යා දිට්ඨි, මිථ්‍යා දිට්ඨිකස්ස ඛො පන්ත්‍යස් ගාමණී පුරිසපුග්ගලාස් දවින්නං ගතීනං අඤ්ඤතරං ගතිං වද්ධි භිරයං වා තිරවජානායොතිං වාති.

එවං වුත්තෙ තාලපුටො නටගාමණී පරොදි, අසසුති පවත්තෙසි. “එතං ඛො ත්‍යාහං ගාමණී නාලඤ්ඤං, අලං ගාමණී තිට්ඨතෙතං මා මං එතං පුද්ග්ගි”ති.

ත්‍යාහං හතොත එතං රොදුමි, යං මං හගවා එවමාහ, අපිවාහං හතොත පුබ්බකෙති ආවරියපාවරියෙති නටෙති දීඝරත්තං නිකතො වඤ්චිතො පරදො¹: “යො සො නටො රඛගමජේඛ සමජ්ජමජේඛ සමාලිකෙත ජනං භාසෙති රමෙති, සො කායස්ස හෙද පරමෙරණා පහාසානං දෙවානං සහව්‍යනං උප්පජ්ජති”ති.

අභික්ඛන්තං හතොත, අභික්ඛන්තං හතොත, සෙය්‍යථාපි හතොත නික්ඛන්තං වා උක්ඛන්තං, පටිවජන්තං වා විවරෙය්‍ය, මුලගස්ස වා මහං ආවිජෙක්ඛය්‍ය, අක්ඛකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය වත්ඛුමනො රූපානි දක්ඛන්තීති. එවමෙවං හගවිතා අනෙක්ඛරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හතොත හගවිතං සරණං ගමාමි ධම්මෙඤ්ච භික්ඛුසඤ්ඤා, ලභෙය්‍යාහං හතොත හගවිතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං ලභෙය්‍යං උපසම්පදෙත්ති. අලඤ්ඤා ඛො තාලපුටො නටගාමණී හගවිතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, අලඤ්ඤාසම්පදං, අවිරූපසම්පදො ව පනායස්මා තාලපුටො එතො වුපකටෙය්‍යා අපමනො ආතාපි පභිතොසො විහරන්තො -පෙ- අඤ්ඤතරො ව පනායස්මා තාලපුටො අරහතං අහොසීති.

1. තාලඤ්ඤං - හා, PTS
2. ඛන්ධා - හා.
3. භියොසාපොමනාය - මජ්ඣ.
4. තත් උපපජ්ජති - මජ්ඣ., හා.
5. පමාදෙකා - මජ්ඣ., හා.

8. 1. 3

යොධාජීවසුත්තං

417. අරං ඛො යොධාජීවො ගාමණී යෙන හගවා තෙනුප-
සංඛිං -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො යොධාජීවො ගාමණී
හගවන්තා එතදවොච: සුතං මෙතං හන්තො පුබ්බකානං ආචරිය
පාචරියානං යොධාජීවානං භාසමානානං යො සො යොධාජීවො
සංඛාමෙ උක්ඛන්ති වායමති, තමෙනං උක්ඛන්තං වායමන්තං පරෙ
හන්තති පරියාපාදෙනි, සො කායංසු හෙද පරච්ඡිරණා සරඤ්ඤානං¹
දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති, ඉධ හගවා කිමාහාති.

අලං ගාමණී, කිට්ඨතෙතං, මා මං එතං පුට්ඨිති. දුතියස්ස ඛො
-පෙ- තතියස්ස ඛො යොධාජීවො ගාමණී හගවන්තා එතදවොච: සුතං
මෙතං හන්තො පුබ්බකානං ආචරියපාචරියානං යොධාජීවානං භාසමානානං
“යො සො යොධාජීවො සංඛාමෙ උක්ඛන්ති වායමති, තමෙනං උක්ඛන්තං
වායමන්තං පරෙ හන්තති පරියාපාදෙනි, සො කායංසු හෙද
පරච්ඡිරණා සරඤ්ඤානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. ඉධ
හගවා කිමාහාති.

අද්ධා ඛො ත්‍යාහං ගාමණී න ලභාමී: අලං ගාමණී, කිට්ඨ-
තෙතං, මා මං එතං පුට්ඨිති. අපි ච ත්‍යාහං ව්‍යාකරිත්ථාමී යො
සො ගාමණී යොධාජීවො සංඛාමෙ උක්ඛන්ති වායමති, තස්ස තං
විත්තං පුබ්බ භීතං² දුක්ඛං දුක්ඛානිතං: “ඉමෙ සත්තා හඤ්ඤානුචා
බ්භිතානුචා උච්ඡිත්තානුචා විනාසනානුචා මා වා අහෙසුං ඉති
වාති, තමෙනං උක්ඛන්තං වායමන්තං පරෙ හන්තති පරියාපාදෙනි,
සො කායංසු හෙද පරච්ඡිරණා සරඤ්ඤානං නාම නිරයො තඤ්ඤාපජ්ජති.
සචෙ ඛො පනාස එවං දිට්ඨි භොති: “යො සො යොධාජීවො
සංඛාමෙ උක්ඛන්ති වායමති, තමෙනං උක්ඛන්තං වායමන්තං පරෙ
හන්තති පරියාපාදෙනි, සො කායංසු හෙද පරච්ඡිරණා සරඤ්ඤානං
දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති”ති, සාසක භොති ටිට්ඨාදිට්ඨි, මිට්ඨාදිට්ඨි-
කසස ඛො පනාහං ගාමණී පුරිසපුග්ගලස්ස දවිත්තං ගතිතං අඤ්ඤාතරං
ගතිං වදාමි නිරයං වා තිරව්‍යානමයාති. වාති.

1. සරඤ්ඤානං—සයා, පරඤ්ඤානං—මජ්ඣ.

2. ගහිකං — මජ්ඣ.

එවං වුනෙ යොධාජීවො ගාමණී පරොදි, අසුනි පවනෙයි.
 “එතං ඛො ත්‍යාගං ගාමණී නාලකං, අලං ගාමණී, තිට්ඨතෙනං,
 මා මං එතං පුට්ඨි”ති.

නාගං හනෙත එතං රොදුමී යං මං හගවා එවමාහ, අපිවාහං
 හනෙත පුබ්බකෙහි ආවරියපාවරියෙහි යොධාජීවෙහි දීඝරතං නිකතො
 වඤ්ඤානො පරඤ්ඤා, “යො සො යොධාජීවො සඛාමෙ උසුහති
 වායමති, තමෙනං උසුහතාං වායමනාං පරෙ හනන්ති පරියාපාදෙනති,
 සො කායස්ස හෙද පරච්චරණා සරඤ්ඤිතානං දෙවානං සහව්‍යනං
 උපපජ්ජති”ති.

අභික්ඛන්තං හනෙත අභික්ඛන්තං හනෙත -පෙ- අජ්ජතග්ගෙ
 පාණ්‍යපෙනං සරණං ගතන්ති.

8. 1. 4

හත්ථාරොහසුත්තං

418. අථ ඛො හත්ථාරොහො¹ ගාමණී යෙන හගවා තෙනුප-
 සංගමී -පෙ- අජ්ජතග්ගෙ පාණ්‍යපෙනං සරණං ගතන්ති.

8. 1. 5

අසසාරොහසුත්තං

419. අථ ඛො අසසාරොහො² ගාමණී යෙන හගවා තෙනුප-
 සංගමී, උපසංඛ්‍යාදිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.
 එකමන්තං නිසීදෙතො ඛො අසසාරොහො ගාමණී හගවන්තං එතදවොච:
 සුතං මෙනං හනෙත පුබ්බකානං ආවරියපාවරියානං අසසාරොහානං භාසමා-
 නානාං: යො සො අසසාරොහො සඛාමෙ උසුහති වායමති,
 තමෙනං උසුහතාං වායමනාං පරෙ හනන්ති පරියාපාදෙනති,
 සො කායස්ස හෙද පරච්චරණා සරඤ්ඤිතානං දෙවානං සහව්‍යනං උප-
 පජ්ජති. ඉධ හගවා කිමාහාති. අලං ගාමණී, තිට්ඨතෙනං, මා මං
 එතං පුට්ඨිති.

දුතියස්මි ඛො -පෙ- තතියස්මි ඛො අසසාරොහො ගාමණී
 හගවන්තං එතදවොච: සුතං මෙනං හනෙත පුබ්බකානං ආවරිය
 පාවරියානං අසසාරොහානං භාසමානානං, යො සො අසසාරොහො
 සඛාමෙ උසුහති වායමති, තමෙනං උසුහතාං වායමනාං
 පරෙ හනන්ති, පරියාපාදෙනති, සො කායස්ස හෙද පරච්චරණා
 සරඤ්ඤිතානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජති. ඉධ හගවා කිමාහාති.

1. හත්ථාරොහො — පි 1,2

2. අසසාරොහො — පි

අද්ධා ටො ත්‍යාහං ගාමිණී න ලභාමි, “අලං ගාමිණී, තිට්ඨතෙනං, මා මං එතං පුට්ඨි”ති. අපිව ත්‍යාහං ව්‍යාකරිංසාමි. යො යො ගාමිණී, අසසාරොහො සඩ්ධාමෙ උසසහති, වායමති, තස්ස තං විතං පුබ්බඛවා හීනං දුක්ඛං දුප්පණිහීනං “ඉමෙ සත්තා හඤ්ඤන්තූ වා බජ්ඣන්තූ වා උච්ඡේෂන්තූ වා විතස්සන්තූ වා මා වා අහෙසුං ඉති වාති. තමෙනං උසසහන්තං වායමන්තං පරෙ හන්තාති පරියාපාදෙනාති, යො කායස්සහෙද පරමමරණා සරඤ්ඤිතො නාම නිරයො තද්ධම්මස්සති, සචෙ ටො පනස්ස එවං දිට්ඨිතොති, “යො යො අසසාරොහො සඩ්ධාමෙ උසසහති වායමති, තමෙනං උසසහන්තං වායමන්තං පරෙ හන්තාති. පරියාපාදෙනාති, යො කායස්සහෙද පරමමරණා සරඤ්ඤිතානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජති, සාස්ස හොති මිච්ඡාදිට්ඨි. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස ටො පනාහං ගාමිණී පුරිසපුග්ගලස්ස ද්විත්තං ගතීනං අඤ්ඤතරං ගතීං වදමි නිරයං වා තීරව්‍යානායොතිං වාති.

එවං වුත්තෙ අසසාරොහො ගාමිණී පරොදි, අසසුති පවත්තෙසි, එතං ටො ත්‍යාහං ගාමිණී නාලඤං “අලං ගාමිණී තිට්ඨතෙනං, මා මං එතං පුට්ඨි”ති. නාහං හන්තො එතං රොදමි, යං මං හගවා එවමාහ. අපි වාහං හන්තො පුබ්බකෙහි ආවරියපාවරියෙහි අසසාරොහෙහි දිසරත්තං නිකන්තො වඤ්ඤිතො පරෙද්ධා “යො යො අසසාරොහො සඩ්ධාමෙ උසසහති වායමති, තමෙනං උසසහන්තං වායමන්තං පරෙ හන්තාති පරියාපාදෙනාති, යො කායස්සහෙද පරමමරණා සරඤ්ඤිතානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජති. අභික්ඛන්තං හන්තො අභික්ඛන්තං හන්තො -පෙ- අජ්ජනග්ගො පාණ්ණපෙනං සරණං ගන්තාති.

8. 1. 6

අසිබ්බකපුත්තං

420. එකං සමයං හගවා නාලඤයං විහරති පාවාරිකමබ්බතො අථ ටො අසිබ්බක පුත්තො ගාමිණී යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤමි. උපසඤ්ඤමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීත්තො ටො අසිබ්බකපුත්තො ගාමිණී හගවන්තං එතදචොච: බ්‍රාහ්මණා හන්තො පච්ඡාභූමකා කාමණ්ඩුලුකා සෙවාලමාලිකා උදකො රොහකා අග්ගිපට්ඨාරකා¹ තෙ මනං කාලකතං උය්‍යාපෙනති නාම සඤ්ඤපෙනති නාම සග්ගං නාම ඕක්කාමොති.² හගවා පන හන්තො අරහං සමමාසමබ්බද්ධො පහොති තථා කාතුං යථා සබ්බො ලොකො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජයාති.

1. පුබ්බ - ස්‍යා මිඡසං.

2. වාරිකා - සි 1,2

3. ඕක්කාපෙනති - ස්‍යා, අට්ඨකථා, ඕක්කමෙනති සි 1,2

තෙන හි ගාමණී තංයෙවෙත් පටිපුඤ්ඤාමි, යථා තෙ ඛමෙය්‍ය තථා නං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කිච්චෙඤ්ඤාසි ගාමණී ඉධංසු පුරිසො පාණාතිපාති අදින්නාදයි කාමෙසු මිච්ඡාවාරි මුසාවාදී පිසුනාවාවො ඵරුසාවාවො¹ සමුප්පලාපි අභිජ්ඣාලු ව්‍යාපක්ඛවිතො මිච්ඡාදිට්ඨිකො, තමෙනං මහාජනකායො සඛංගම සමාගමම ආයාචෙය්‍ය ථොමෙය්‍ය පඤ්ඤාලිකො අනුපරිසකෙය්‍යා: “අයං පුරිසො කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජතු”ති. තං කිච්චෙඤ්ඤාසි ගාමණී, අපි නු සො පුරිසො මහතො ජනකායස්ස ආයාචනහෙතු වා ථොමනහෙතු වා පඤ්ඤාලිකා අනුපරිසකෙය්‍යාහෙතු වා කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍යාති. නො හෙනං හතො.

කෙය්‍යථාපි ගාමණී, පුරිසො මහතිං පුට්ඨිලං ගමිතෙර උදකරහෙද පක්ඛිපෙය්‍ය, තමෙනං මහාජනකායො සඛංගම සමාගමම ආයාචෙය්‍ය ථොමෙය්‍ය පඤ්ඤාලිකො අනුපරිසකෙය්‍යා: උමුත්ථ හො පුට්ඨිලෙ උපලවි හො පුට්ඨිලෙ, ඵලමුපලවි හො පුට්ඨිලෙති. තං කිච්චෙඤ්ඤාසි ගාමණී, අපි නු සා පුට්ඨිලා මහතො ජනකායස්ස ආයාචනහෙතු වා ථොමනහෙතු වා පඤ්ඤාලිකා අනුපරිසකෙය්‍යාහෙතු වා උමුත්ථෙය්‍ය වා උපලවෙය්‍ය වා ඵලං වා උපලවෙය්‍යාති. නො හෙනං හතො.

ඵවමෙව ඛො ගාමණී යො සො පුරිසො පාණාතිපාති අදින්නාදයි කාමෙසු මිච්ඡාවාරි මුසාවාදී පිසුනාවාවො ඵරුසාවාවො සමුප්පලාපි අභිජ්ඣාලු ව්‍යාපක්ඛවිතො මිච්ඡාදිට්ඨිකො, කිඤ්ඤාපි තං මහාජනකායො සඛංගම සමාගමම ආයාචෙය්‍ය ථොමෙය්‍ය පඤ්ඤාලිකො අනුපරිසකෙය්‍යා: “අයං පුරිසො කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජතු”ති. අථ ඛො සො පුරිසො කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය.

තං කිච්චෙඤ්ඤාසි ගාමණී, ඉධංසු පුරිසො පාණාතිපාතා පටිවිරතො අදින්නාදනා පටිවිරතො කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිවිරතො මුසාවාද පටිවිරතො පිසුනාවාවා පටිවිරතො ඵරුසා වාවා පටිවිරතො සමුප්පලාපා පටිවිරතො අනභිජ්ඣාලු අව්‍යාපක්ඛවිතො සමුදාදිට්ඨිකො, තමෙනං මහාජනකායො සඛංගම සමාගමම ආයාචෙය්‍ය ථොමෙය්‍ය පඤ්ඤාලිකො අනුපරිසකෙය්‍යා: “අයං පුරිසො කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතු”ති. තං කිච්චෙඤ්ඤාසි ගාමණී, අපි නු සො පුරිසො මහතො ජනකායස්ස ආයාචනහෙතු වා ථොමනහෙතු වා පඤ්ඤාලිකා අනුපරිසකෙය්‍යාහෙතු වා කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍යාති. නො හෙනං හතො.

1. පිසුනාවාවොඵරුසාවාවො-සි 1,2

සෙය්‍යථාපි ගාමණී, පුරිසො සප්පිකුම්භං වා තෙලකුම්භං වා ගලේරං උදකරහදං ඔගාහෙත්වා හිඤ්ඤාය, තත්‍ර යාසස්¹ සක්ඛරා වා කඨලා වා සා අධොගාමී² අසස්, යඤ්ඤා ඛොසස් තත්‍ර සප්පි³ වා තෙලං වා තං උද්ධගාමී⁴ අසස්, තමෙතං මහාජනකායො සඛගත්ථ සමාගමම්භායාචෙය්‍ය ථොමෙය්‍ය පඤ්ඤාලිකො අනුපරිසකෙකය්‍ය: ඔසීද හො සප්පි තෙල, සංසීද හො සප්පි තෙල අධොගව්ඡ හො සප්පි තෙලාති. තං කිම්ඤ්ඤාසි ගාමණී, අපිත්‍ර තං සප්පි තෙලං මහා ජනකායසස් ආයාවනහෙතු වා ථොමනහෙතු වා පඤ්ඤාලිකා අනුපරිසකෙකනහෙතු වා ඔසීදෙය්‍ය වා සංසීදෙය්‍ය වා අධො වා ගවෙජය්‍යති. නො හෙතං හතොත.

එවමෙව ඛො ගාමණී, යො යො පුරිසො පාණාතිපාතා පටිවිරතො අදික්ඛාදනා පටිවිරතො කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිවිරතො මුසාවාද පටිවිරතො පිසුනාවාවා⁵ පටිවිරතො ඵරුසා වාවා⁶ පටිවිරතො සම්පසලාපා පටිවිරතො අනභිජ්ඣාදු අව්‍යාපක්ඛවිතො සම්මාදිට්ඨිකො, කිඤ්ඤාපි තං මහාජනකායො සඛගත්ථ සමාගමම්භායාචෙය්‍ය ථොමෙය්‍ය පඤ්ඤාලිකො අනුපරිසකෙකය්‍ය: “අයං පුරිසො කායසස් හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතු”ති, අථ ඛො යො පුරිසො කායසස් හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍යාති.

එවං වුත්තෙ අසිඛකකපුත්තො ගාමණී හගවන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං හතොත අභික්ඛන්තං හතොත-පෙ-අජ්ජනග්ගෙ පාණ්-පෙතං සරණං ගතෙති.

8. 1. 7

බෙතතුපමසුත්තං

421. එකං සමයං හගවා නාලඤ්ඤා විහරති පාවාරිකමඛවතෙ. අථ ඛො අසිඛකකපුත්තො ගාමණී යෙන හගවා තෙත්තපසඬාමි, උපසඬාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසීදෙත්වා ඛො අසිඛකකපුත්තො ගාමණී හගවන්තං එතදවොච: නත්‍ර හතොත හගවා සඛපාණහුතභිතානුකම්පි⁷ විහරතිති. එවං ගාමණී තථාගතො සඛපාණහුතභිතානුකම්පි විහරතිති. අථ කිඤ්ඤාපි හතොත හගවා එකමන්තං සක්ඛවට්ඨං ධම්මං දෙසෙති, එකමන්තං නො තථා සක්ඛවට්ඨං ධම්මං දෙසෙතිති. තෙන හි ගාමණී, තං යෙවෙසු පටි-පුඤ්ඤාසාමි, යථා තෙ බමෙය්‍ය තථා තං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි.

1. යවාසස් — සි, යසස් — ස්‍යා, අවධකථා.

2. සාධොගාමී — අවධකථා (අධොගාමීතීති හවිතඛන්තති මඤ්ඤා)

3. සප්පි — සි 1, 2.

4. උද්ධගාමී — මජ්ඣ.

5. පිසුනාය වාවාය — මජ්ඣ, ස්‍යා,

6. ඵරුසාය වාවාය — මජ්ඣ, ස්‍යා,

7. සඛහුතභිතානුකම්පි — සිඉ.

තං කිම්මෙක්ඛෙයි ගාමිණී කාසකසස ගහපතිනො තීනි ඛෙත්තානි; එකං ඛෙත්තං අග්ගං, එකං ඛෙත්තං මජ්ඣමං, එකං ඛෙත්තං භීනං ජඩ්ගලං උපසරං¹ පාපභූමි, තං කිම්මෙක්ඛෙයි ගාමිණී අසු කසසකො ගහපති ඛිජානි පතිට්ඨාපෙතුකාමො කඤ්ඤා පට්ඨං පතිට්ඨාපෙය්‍ය, යං වා අද්දං ඛෙත්තං අග්ගං යං වා අද්දං ඛෙත්තං මජ්ඣමං යං වා අද්දං ඛෙත්තං භීනං ජඩ්ගලං උපසරං පාපභූමිනි. අසු හත්තො කසසකො ගහපති ඛිජානි පතිට්ඨාපෙතුකාමො යං අද්දං ඛෙත්තං අග්ගං තඤ්ඤා පතිට්ඨාපෙය්‍ය, තඤ්ඤා පතිට්ඨාපෙය්‍යා යං අද්දං ඛෙත්තං මජ්ඣමං තඤ්ඤා පතිට්ඨාපෙය්‍ය, තඤ්ඤා පතිට්ඨාපෙය්‍යා යං අද්දං ඛෙත්තං භීනං ජඩ්ගලං උපසරං පාපභූමි තඤ්ඤා පතිට්ඨාපෙය්‍යාපි නොපි පතිට්ඨාපෙය්‍ය. තං කිසස හෙතු? අනාත්මසො ගොහත්තස්ස හවිසසනිති.

සෙය්‍යථාපි ගාමිණී යං අද්දං ඛෙත්තං අග්ගං, එවමෙව මයහං භික්ඛුභික්ඛුනියො, තෙසාහං ධම්මං දෙසෙමි ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාඤ්ඤා සව්‍යඤ්ඤා කෙවලපරිපූර්ණං පරිපූර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙමි, තං කිසස හෙතු? එතෙ හි ගාමිණී, මංදීපා මංලෙණා මංතාණා මංසරණා විහරන්ති.

සෙය්‍යථාපි ගාමිණී, යං අද්දං ඛෙත්තං මජ්ඣමං, එවමෙව මයහං උපාසකඋපාසිකායො. තෙසමපහං² ධම්මං දෙසෙමි ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාඤ්ඤා සව්‍යඤ්ඤා කෙවල පරිපූර්ණං පරිපූර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙමි, තං කිසස හෙතු? එතෙ හි ගාමිණී මංදීපා මංලෙණා මංතාණා මංසරණා විහරන්ති.

සෙය්‍යථාපි ගාමිණී, යං අද්දං ඛෙත්තං භීනං ජඩ්ගලං උපසරං පාපභූමි. එවමෙව මයහං අක්ඛන්තිකියා සමණබ්‍රාහ්මණා පරිබ්බාජකා, තෙසමපහං ධම්මං දෙසෙමි ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාඤ්ඤා සව්‍යඤ්ඤා කෙවලපරිපූර්ණං පරිපූර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙමි. තං කිසස හෙතු? අපෙචනාම එකපදස්ස ආජානෙය්‍යං, තං නෙසං අසස දීසරණං භිතාය සුඛාය.

සෙය්‍යථාපි ගාමිණී, පුරිසස්ස නයො උදකමණිකා, එකො උදකමණිකො අච්ඡිදෙද අභාරි³ අපරිභාරි, එකො උදකමණිකො අච්ඡිදෙද භාරි පරිභාරි, එකො උදකමණිකො ඡිදෙදා භාරි පරිභාරි. තං කිම්මෙක්ඛෙයි ගාමිණී අසු පුරිසො උදකං නිකම්පිතුකාමො කඤ්ඤා පට්ඨං නිකම්පෙය්‍ය යො වා සො උදකමණිකො අච්ඡිදෙද අභාරි පරිභාරි, යො වා සො උදකමණිකො අච්ඡිදෙද භාරි පරිභාරි, යො වා සො උදකමණිකො ඡිදෙදා භාරි පරිභාරිනි.

1. මසරං - අට්ඨකථා, සභා.

2. තෙසාහං - සභා,
තෙසමාහං - මජ්ඣ.

3. අභාරි - සි; සබ්බන්ත.

අසු හනෙත පුරිසො උදකං නිකඛිපිතුකාමො යො සො උදක මභිකො අච්ඡිදෙද අභාරි අපරිභාරි තඤ්ඤා නිකඛිපෙය්‍ය, තඤ්ඤා නිකඛිපිතො යො සො උදකමභිකො අච්ඡිදෙද භාරි පරිභාරි තඤ්ඤා නිකඛිපෙය්‍ය, තඤ්ඤා නිකඛිපිතො යො සො උදකමභිකො ජිදෙද භාරි පරිභාරි තඤ්ඤා නිකඛිපෙය්‍යාපි නොපි නිකඛිපෙය්‍ය, තං කිංස හෙතු? අනතමසො හණ්ඩධොවනස්ස¹ හවිසසතිති.

සෙය්‍යථාපි ගාමභිකො යො සො උදකමභිකො අච්ඡිදෙද අභාරි අපරිභාරි, එවමෙව මග්ගං භික්ඛුභික්ඛුනියො, තෙසාහං ධම්මං දෙසෙමි ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාඤ්ඤා සම්මාදානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙමි, තං කිංස හෙතු? එතෙ හි ගාමභිකො මංදීපා මංලෙණා මංතාණා මංසරණා විහරන්ති.

සෙය්‍යථාපි ගාමභිකො යො සො උදකමභිකො අච්ඡිදෙද භාරි පරිභාරි, එවමෙව මග්ගං උපාසකඋපාසිකායො, තෙසමපහං ධම්මං දෙසෙමි ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාඤ්ඤා සම්මාදානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙමි, තං කිංස හෙතු? එතෙ හි ගාමභිකො මංදීපා මංලෙණා මංතාණා මංසරණා විහරන්ති.

සෙය්‍යථාපි ගාමභිකො යො සො උදකමභිකො ජිදෙද භාරි පරිභාරි, එවමෙව මග්ගං අඤ්ඤානිත්ථියා සමණ්‍යාගමණපරිබ්බාජකා, තෙසමපහං ධම්මං දෙසෙමි ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාඤ්ඤා සම්මාදානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙමි, තං කිංස හෙතු? අපෙචනාම එකපදස්ස ආජානෙය්‍යං, තං නෙසං අස්ස දීඝරත්තං භිත්තාය සුඛායාති.

එවං වුත්තෙ අසිබ්බකපුත්තො ගාමභිකො හගවන්තං එතදවොච: අභිකක්ඛන්තං හනෙත අභිකක්ඛන්තං හනෙත -පෙ- අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණ-පෙනං සරණං ගතන්ති.

8. 1. 8

සසිබ්බමසුත්තං

422. එකං සමයං හගවා නාලඤ්ඤා විහරති පාචාරිකමබ්බනෙ. අථ ටො අසිබ්බකපුත්තො ගාමභිකො නිගණ්ඨසාවකො යෙන හගවා තෙත්ථපසංඛාමි -පෙ- එකමන්තං නිසිත්තං ටො අසිබ්බකපුත්තං ගාමභිකො හගවා එතදවොච: කර්තව්‍යො ගාමභිකො, නිගණ්ඨො නානපුත්තො සාවකානං ධම්මං දෙසෙතිති.

1. හණ්ඩධොවනස්ස—පිටු.

එවං ඛො භනොන නිගණ්ඨො නානපුරොහො සාවකානං ධම්මං දෙසෙති: යො කොච්ඡා පාණමතිපාතෙති¹ සබ්බො සො ආපායිකො තොරයිකො. යො කොච්ඡා අදික්කමාදියති සබ්බො සො ආපායිකො තොරයිකො. යො කොච්ඡා කාමෙසු මිත්තං වරති සබ්බො සො ආපායිකො තොරයිකො. යො කොච්ඡා මුසා භණ්ති සබ්බො සො ආපායිකො තොරයිකො. යං ඛුල්ලං යං ඛුල්ලං විහරති තෙන තෙන නියමතිති.² එවං ඛො භනොන නිගණ්ඨො නානපුරොහො සාවකානං ධම්මං දෙසෙතිති.

යං ඛුල්ලං යං ඛුල්ලං ගාමණී විහරති තෙන තෙන නියමතිති එවං සනොන න කොච්ඡා ආපායිකො තොරයිකො භවිස්සති යථා නිගණ්ඨස්ස නානපුරොහස්ස වට්ඨනං. තං කිම්මෙකං ගාමණී යො සො පුරිසො පාණමතිපාති, රත්තියා වා දිවස්ස වා සමයාසමයං උපාදය, කතමො ඛුත්තරො සමයො යං වා සො පාණං අතිපාතෙති යං වා සො පාණං නාතිපාතෙතිති.

යො සො භනොන පුරිසො පාණමතිපාති, රත්තියා වා දිවස්ස වා සමයාසමයං උපාදය අප්පතරො සො සමයො යං සො පාණං අතිපාතෙති. අථ ඛො සො ව ඛුත්තරො සමයො යං සො පාණං නාතිපාතෙතිති. යං ඛුල්ලං යං ඛුල්ලං ගාමණී විහරති තෙන තෙන නියමතිති එවං සනොන න කොච්ඡා ආපායිකො තොරයිකො භවිස්සති යථා නිගණ්ඨස්ස නානපුරොහස්ස වට්ඨනං.

තං කිම්මෙකං ගාමණී, යො සො පුරිසො අදික්කාදියි, රත්තියා වා දිවස්ස වා සමයාසමයං උපාදය කතමො ඛුත්තරො සමයො යං වා සො අදික්කං ආදියති යං වා සො අදික්කං නාදියතිති. යො සො භනොන පුරිසො අදික්කාදියි රත්තියා වා දිවස්ස වා සමයාසමයං උපාදය, අප්පතරො සො සමයො යං සො අදික්කං ආදියති, අථ ඛො සො ව ඛුත්තරො සමයො යං සො අදික්කං නාදියතිති. යං ඛුල්ලං යං ඛුල්ලං ගාමණී විහරති තෙන තෙන නියමතිති, එවං සනොන න කොච්ඡා ආපායිකො තොරයිකො භවිස්සති යථා නිගණ්ඨස්ස නානපුරොහස්ස වට්ඨනං.

1. මනිමාපෙති - සි 1, 2, සා

2. සියාභිති - නි 1

තං කිංචෙක්ඤාසි ගාමණී යො සො පුරිසො කාමෙසු මිච්ඡාචාරී,
රත්තයා වා දිවසංස වා සමයාසමයං උපාදය කතමො බහුතරො
සමයො යං වා සො කාමෙසු මිච්ඡා වරති, යං වා සො කාමෙසු
මිච්ඡා න වරතීති. යො සො හතොත පුරිසො කාමෙසු මිච්ඡාචාරී,
රත්තයා වා දිවසංස වා සමයාසමයං උපාදය අප්පතරො සො
සමයො යං සො කාමෙසු මිච්ඡා වරති, අථ ඛො සොච
බහුතරො සමයො යං සො කාමෙසු මිච්ඡා න වරති. යං බහුලං
යං බහුලංඤා ගාමණී විහරති තෙන තෙන නියමතීති, එවං
සතොත න කොථි ආපායිකො තොරයිකො හවිසසති යථා
නිගණ්ඨස්ස නාතපුත්තස්ස වට්ඨනං.

තං කිංචෙක්ඤාසි ගාමණී, යො සො පුරිසො මුසාවාදී රත්තයා වා
දිවසංස වා සමයාසමයං උපාදය කතමො බහුතරො සමයො
යං වා සො මුසා හණති යං වා සො මුසා න හණතීති. යො
සො හතොත පුරිසො මුසාවාදී රත්තයා වා දිවසංස වා සමයාසමයං
උපාදය අප්පතරො සො සමයො යං සො මුසා හණති. අථ ඛො
සොච බහුතරො සමයො යං සො මුසා න හණතීති. යං බහුලං
යං බහුලංඤා ගාමණී විහරති තෙන තෙන නියමතීති එවං සතොත
න කොථි ආපායිකො තොරයිකො හවිසසති යථා නිගණ්ඨස්ස
නාතපුත්තස්ස වට්ඨනං.

ඉධ ගාමණී එකවෙදා සත්ථා එවංවාදී භොති එවං දිට්ඨි: යො
කොථි පාණමතිපාතෙති සබ්බො සො ආපායිකො තොරයිකො, යො
කොථි අදින්නං ආදියති සබ්බො සො ආපායිකො තොරයිකො, යො
කොථි කාමෙසු මිච්ඡා වරති සබ්බො සො ආපායිකො
තොරයිකො, යො කොථි මුසා හණති සබ්බො සො ආපායිකො
තොරයිකොති. තස්මිං ඛො පන ගාමණී සත්ථරි සාවකො අභිප්පසන්නො
භොති, තස්ස එවං භොති මග්ගං ඛො සත්ථා එවං වාදී එවං
දිට්ඨි: "යො කොථි පාණමතිපාතෙති සබ්බො සො ආපායිකො
තොරයිකොති. අත්ථ ඛො පන මයා පාණො අතිපාතිතෝ¹ අහමි
ආපායිකො තොරයිකොති දිට්ඨිං පටිලභති. තං ගාමණී වාචං
අප්පහාය තං විනං අප්පහාය තං දිට්ඨිං අප්පට්ඨිසසජ්ජිතො² යථාහතං
නිකම්භොතො එවං නිරයෙ.

1. අතිපාතිතො - සි 1, 2, සා

2. නිසසජ්ජිතො - සා

මඤ්ඤාං ඛො සඤ්ඤා ඵවං වාදී ඵවං දිට්ඨි: "යො කොචි අදිත්තං ආදියති සංඛො සො ආපාදිකො තොරයිකො"ති. අඤ්ඤා ඛො පන මයා අදිත්තං ආදිත්තං, අභවෙමිති ආපාදිකො තොරයිකොති දිට්ඨිං පටිලභති, තං ගාමණී වාචං අරුහාය තං ටිත්තං අපරහාය තං දිට්ඨිං අපට්ඨිතිත්තං ජායමානං නික්ඛන්තො ඵවං නිරයෙ.

මඤ්ඤාං ඛො සඤ්ඤා ඵවං වාදී ඵවං දිට්ඨි: "යො කොචි කාමෙසු චිත්තං වරති, සංඛො සො ආපාදිකො තොරයිකො"ති. අඤ්ඤා ඛො පන මයා කාමෙසු මිච්ඡාචිත්තං,¹ අභවෙමිති ආපාදිකො තොරයිකොති දිට්ඨිං පටිලභති, තං ගාමණී වාචං අරුහාය තං ටිත්තං අපරහාය තං දිට්ඨිං අපට්ඨිතිත්තං ජායමානං නික්ඛන්තො ඵවං නිරයෙ.

මඤ්ඤාං ඛො සඤ්ඤා ඵවං වාදී ඵවං දිට්ඨි: "යො කොචි මුසා හණති සංඛො සො ආපාදිකො තොරයිකො"ති. අඤ්ඤා ඛො පන මයා මුසා හණිතං, අභවෙමිති ආපාදිකො තොරයිකොති දිට්ඨිං පටිලභති, තං ගාමණී වාචං අරුහාය තං ටිත්තං අපරහාය තං දිට්ඨිං අපට්ඨිතිත්තං ජායමානං නික්ඛන්තො ඵවං නිරයෙ.

ඉධ පන ගාමණී තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සමුදාසලබ්ධො චිත්තවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකෙද්ද අනුක්‍රමො පුරිසදම්මසාරී සඤ්ඤා දෙවමනුසානං බුද්ධො හගවා, සො අනෙක පරියායෙන පාණාතිපාතං ගරහති චිත්තරහති පාණාතිපාතාචරමථාති වාහ, අදිත්තාදනං ගරහති විහරහති ආදිත්තාදනා චරමථාති වාහ, කාමෙසු මිච්ඡාවාරං ගරහති චිත්තරහති කාමෙසු මිච්ඡාවාරා චරමථාති වාහ, මුසාවාදං ගරහති චිත්තරහති මුසාවාද චරමථාති වාහ.

තඤ්ඤාං ඛො පන ගාමණී සඤ්ඤා සාවකො අභිසංසන්නො භොති, සො ඉති පටිසංචික්ඛති: හගවා ඛො අනෙකපරියායෙන පාණාතිපාතං ගරහති චිත්තරහති පාණාතිපාතා චරමථාති වාහ; අදිත්තං ඛො පන මයා පාණො අතිපාතිතො යාවතකො වා තාවතකො වා; යො ඛො පන මයා පාණො අතිපාතිතො යාවතකො වා තාවතකො වා, තං න සුච්ඡි තං න සාධු. අභ්‍යන්තරෙ ඛො පන තප්පඤ්ඤා චිත්තවාරී අඤ්ඤා න මෙ තං පාපකං² කම්මං අකතං භවිස්සතිති, සො ඉති පටිසංචික්ඛාය තං වෙච්ච පාණාතිපාතං පජ්ඣති, ආයතිඤ්ඤා පාණාතිපාතා පටිච්ඡන්තො භොති; ඵවමෙත්තං පාපකං කම්මකං පහාතං භොති, ඵවමෙත්තං පාපකං කම්මකං සමිතිත්තං භොති.

1. මිච්ඡාවාරාචිත්තං භවං

2. පාපං - ඩ.

භගවා ඛො අනෙකපරියායෙන අදිනාදනං ගරහති විගරහති අදිනාදනා විරමොති වාහ. අඤ්ඤා ඛො පන මයා අදිනං ආදිනං යාවනකං වා තාවනකං වා; යං ඛො පන මයා අදිනං ආදිනං යාවනකං වා තාවනකං වා, තං න සුද්ධං තං න සාධු. අහංඤ්ඤා ඛො පන තඤ්ඤා විසංවිසාරී අඤ්ඤා න මෙ තං පාපකං කල්පිං අකතං භවිස්සතිති, සො ඉති පටිසංඛාය තඤ්ඤා අදිනාදනං පජහති, ආයතිඤ්ඤා අදිනාදනා පටිවිරතො හොති. එවමෙනස්ස පාපස්ස කල්පස්ස පහානං හොති, එවමෙනස්ස පාපස්ස කල්පස්ස සමතික්කමො හොති.

භගවා ඛො අනෙකපරියායෙන කාමෙසු ඡීව්ජාචාරං ගරහති විගරහති, කාමෙසු ඡීව්ජාචාරා විරමොති වාහ. අඤ්ඤා ඛො පන මයා කාමෙසු ඡීව්ජාචාරං යාවනකං වා තාවනකං වා, යං ඛො පන මයා කාමෙසු ඡීව්ජාචාරං යාවනකං වා තාවනකං වා, තං න සුද්ධං තං න සාධු. අහංඤ්ඤා ඛො පන තඤ්ඤා විසංවිසාරී අඤ්ඤා න මෙ තං පාපකං කල්පිං අකතං භවිස්සතිති, සො ඉති පටිසංඛාය තඤ්ඤා කාමෙසු ඡීව්ජාචාරං පජහති, ආයතිඤ්ඤා කාමෙසු ඡීව්ජාචාරා පටිවිරතො හොති; එවමෙනස්ස පාපස්ස කල්පස්ස පහානං හොති, එවමෙනස්ස පාපස්ස කල්පස්ස සමතික්කමො හොති.

භගවා ඛො අනෙකපරියායෙන මුසාවාදං ගරහති විගරහති, මුසාවාදා විරමොති වාහ. අඤ්ඤා ඛො පන මයා මුසා භණ්ණං යාවනකං වා තාවනකං වා, යං ඛො පන මයා මුසා භණ්ණං යාවනකං වා තාවනකං වා, තං න සුද්ධං තං න සාධු. අහංඤ්ඤා ඛො පන තඤ්ඤා විසංවිසාරී අඤ්ඤා න මෙ තං පාපකං කල්පිං අකතං භවිස්සතිති, සො ඉති පටිසංඛාය තඤ්ඤා මුසාවාදං පජහති, ආයතිඤ්ඤා මුසාවාදා පටිවිරතො හොති, එවමෙනස්ස පාපස්ස කල්පස්ස පහානං හොති, එවමෙනස්ස පාපස්ස කල්පස්ස සමතික්කමො හොති.

සො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති අදිනාදනං පහාය අදිනාදනා පටිවිරතො හොති, කාමෙසු ඡීව්ජාචාරං පහාය කාමෙසු ඡීව්ජාචාරා පටිවිරතො හොති, මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො හොති, පිසුණාවාචං පහාය පිසුණායචාවාය පටිවිරතො හොති, ඵරුසංචාවං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති, සලලංග්ගාපං පහාය සලලංග්ගාපා පටිවිරතො හොති, අභිජ්ඣං පහාය අනභිජ්ඣාලු හොති, ව්‍යාපාරදදෙයං පහාය අබ්‍යාපනනවිතො හොති, ඡීව්ජාදිට්ඨිං පහාය සම්මාදිට්ඨිකො හොති.

ස ඛො, සො භාමණි අරියසාවනො එවං විගතාභිජ්ඣං විගතං ව්‍යාපාරෙ අසම්ප්ප්ලොගා සමපරාතො පතිස්සතො මෙත්තාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං උරිඤ්ඤා විගරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුස්සීං; ඉති උඤ්ඤාමධොන්තියං සංඛිද්ධි සංඛිද්ධන්තාය සංඛිද්ධන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන චිත්තගතෙන අසමාපේතෙන අවේරෙන අව්‍යාපජ්ඣං ඵරිඤ්ඤා විගරති. සෙය්‍යථාපි භාමණි බලවා සංඛිද්ධමො අසංකප්පිතො වතුඤ්ඤා විඤ්ඤාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භාමණි එවං භාවිතාය මෙත්තාය චේතොවිමුක්ඛාය එවං බහුලිකතාය යං පමාණකං කල්පිං න නං නත්‍රාවස්සති, න නං නත්‍රාවතිට්ඨති.

ස ටො සො ගාමණී අරියසාවකො එවං විගතාභිජේඛා විගත-
ව්‍යාපාදො අසම්මුලෙහා සමපජානො පතිස්සනො කරුණාසහගතෙන
වෙනසා -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- උපෙබ්බාසහගතෙන
වෙනසා එකං දිසං එරිඤ්ඤා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා
චතුත්ථිං ඉති උද්ධමධොතිරියං සබ්බධි සබ්බසත්තාය සබ්බාවනතං ලොකං
උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා චිත්තලොක මහගගතෙන අප්පමාණෙන
අවෙරෙන අව්‍යාපජේඛන එරිඤ්ඤා විහරති. සෙය්‍යථාපි ගාමණී බලවා
සබ්බධමො අප්පකසිරෙනෙව චතුඤ්ඤා විඤ්ඤාපෙය්‍ය, එවමෙව ටො
ගාමණී එවං භාවිතාය උපෙබ්බාය වෙනොච්චිත්තස්සා එවං බහුලිකතාය
යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වසිද්ධතී, න තං තත්ත්වතිට්ඨතීති.
එවං වුතෙන අසිබ්බකපුතො ගාමණී හගවනාං එතදවොච:
අභිකකන්තං හතොත අභිකකන්තං හතොත -පෙ- අජ්ජනගො පාණ්දපෙන
සරණං ගතහති.

8. 1. 9

කුලසුත්තං

423. එකං සමයං හගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා
භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං යෙන නාලඤ්ඤා තදවසරි. තත්‍ර සුදං හගවා
නාලඤ්ඤාං විහරති පාවාරිකම්බවනෙ. තෙන ටො පන සමයෙන
නාලඤ්ඤා දුබ්බිකාං හොති ද්විතීකා¹ සෙතට්ඨිකා² සලාකාවුත්තා.
තෙන ටො පන සමයෙන නිගණ්ඨො නාතපුතො නාලඤ්ඤාං
පට්ඨවසති මහතියා නිගණ්ඨපරිසාය සද්ධිං. අථ ටො අසිබ්බකපුතො
ගාමණී නිගණ්ඨසාවකො යෙන නිගණ්ඨො නාතපුතො තෙනුපසඬකම්,
උපසඬකම්ඤ්ඤා නිගණ්ඨො නාතපුත්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තාං නිසීදී.
එකමන්තාං නිසීත්තාං ටො අසිබ්බකපුත්තං ගාමණී නිගණ්ඨො
නාතපුතො එතදවොච:

එහි ඤ්ඤා ගාමණී, සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙහි,
එවනෙන කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුත්තවජ්ඣති: “අසිබ්බකපුතෙන
ගාමණීනා සමණස්ස ගොතමස්ස එවං මහිද්ධිකස්ස එවං මහානුභාවස්ස
වාදො ආරොපිතො”ති. තථං පනාහං හතොත සමණස්ස ගොතමස්ස
එවං මහිද්ධිකස්ස එවං මහානුභාවස්ස වාදං ආරොපෙසස්සාමිති. එහි
ඤ්ඤා ගාමණී, යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඬකම් උපසඬකම්ඤ්ඤා
සමණං ගොතමං එවං වදෙහි: තත්‍ර හතොත හගවා අනෙකපරියායෙන
කුලානං අනුද්දං³ වණ්ණණති, අනුරසංඛං වණ්ණණති, අනුකම්පං
වණ්ණණති.

1. දුබ්බිකා කප්ථි

2. සෙතට්ඨිකා - අබ්බුත්ත

3. අනුදයං - සි 1, 2. සා.

සච්චි තෙ ගාමණී සමණො ගොතමො ඵවං ඵුට්ඨො ඵවං ව්‍යාකරොති: “ඵවං ගාමණී තථාගතො අනෙකපරියායෙන ‘කුලානං අනුද්දයං වණ්ණණී, අනුරක්ඛං වණ්ණණී, අනුකම්පං වණ්ණණී’ති තමෙනං භිං ඵවං වදෙය්‍යාසි: අථ කිංචරහි භතො භගවා දුබ්භිකෙඛ ද්විභිතිකෙ සෙනට්ඨිකෙ සලාකාචුතො මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං වාරිකං වරති? උච්ච්ඡද්දය භගවා කුලානං පටිපනො, අනායාස භගවා කුලානං පටිපනො, උපසානාය භගවා කුලානං පටිපනොති. ඉමං ඛො තෙ ගාමණී සමණො ගොතමො උභතො කොට්ඨං පඤ්ඤාං ඵුට්ඨො තෙව සක්ඛිති උභිලිකුං තෙව සක්ඛිති ඔභිලිකුනති.

ඵවං භතොති ඛො අසිඛකපුතො ගාමණී ත්‍රිගණ්ඨසස නානපුත්තසස පටිසසුතා උට්ඨායාසනා ත්‍රිගණ්ඨං නානපුත්තං අභිවාදෙතො පදකම්ණං කතො යෙන භගවා තෙනුපසඬකපී. උපසඬකම්ණො භගවන්තො අභිවාදෙතො ඵකමන්තො නිසීදී. ඵකමන්තො නිසීතො ඛො අසිඛකපුතො ගාමණී භගවන්තො පනදවොච: “නනු භතො භගවා අනෙකපරියායෙන කුලානං අනුද්දයං වණ්ණණී, අනුරක්ඛං වණ්ණණී, අනුකම්පං වණ්ණණීති.” ඵවං ගාමණී තථාගතො අනෙකපරියායෙන කුලානං අනුද්දයං වණ්ණණී, අනුරක්ඛං වණ්ණණී, අනුකම්පං වණ්ණණීති. අථ කිංචරහි භතො භගවා දුබ්භිකෙඛ ද්විභිතිකෙ සෙනට්ඨිකෙ, සලාකාචුතො මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං වාරිකං වරති? උච්ච්ඡද්දය භගවා කුලානං පටිපනො, අනායාස භගවා කුලානං පටිපනො, උපසානාය භගවා කුලානං පටිපනොති.

ඉතො සො ගාමණී ඵකනචුතො කප්පො¹, යමහං අනුසාරාමී. නාභිජානාමී කිංචිකුලං පකකම්කම්භකුපදනමනොන² උපහතපුඤ්ඤං අථ ඛො යාති භාති කුලාති අධිකාති මහඤ්ඤාති මහාභොගාති පහුතජාතරුපරජනාති පහුතච්ඡකපකරණාති පහුතධනධඤ්ඤාති, සංඛාති තාති දනසලිභුතාති චෙව සංචසලිභුතාති ච සඤ්ඤාසලිභුතාති ච³.

අට්ඨ ඛො ගාමණී හෙතු අට්ඨ පච්චයා කුලානං උපසානාය. රාජතො වා කුලාති උපසානං ගව්ඡකති, වොරතො වා කුලාති උපසානං ගව්ඡකති, අභිතො වා කුලාති උපසානං ගව්ඡනති, උදකතො වා කුලාති උපසානං ගව්ඡකති, නිභිතං වා නාධිගව්ඡකති,⁴ දුපපුත්තා වා කච්චන්තො ජහකති,⁵ කුලානං වා කුලඤ්ඤාරො උපුජ්ජති යො තෙ තොගෙ විකිරති විධමති විඤ්ඤෙති, අනිවච්ඡායෙව අට්ඨමීති. ඉමෙ ඛො ගාමණී අට්ඨහෙතු අට්ඨපච්චයා කුලානං උපසානාය. ඉමෙසු ඛො ගාමණී අට්ඨසු හෙතුසු අට්ඨසු පච්චයෙසු සංගොතසු සංවිජ්ජමානෙසු යො මං ඵවං වදෙය්‍ය: “උච්ච්ඡද්දය භගවා කුලානං පටිපනො, අනායාස භගවා කුලානං පටිපනො, උපසානාය භගවා කුලානං පටිපනොති. තං ගාමණී වාචං අපුභාය තං විතං අපුභාය තං දිට්ඨිං අපුට්ඨිකපීතො යථාහතං නික්ඛිතො ඵවං නිරයෙති.

1. යක්ඛිති - මජ්ඣ., සං., පි 2
2. ඵකනචුතිකපො - පිච්ච. මජ්ඣ.
3. පකකම්කම්භකුපදන - සං.
4. යාමඤ්ඤාසලිභුතාති ච - මජ්ඣ.

5. යානාවිගව්ඡිති-මජ්ඣ., සං.
6. කමමිතො ජහකති - පිච්ච.

එවිං වුතෙන අසිබ්බකපුතො ගාමණී හගවන්තං එතදවොච:
අභිකක්ඛන්තං හතොතං -පෙ- උපාසකං මං හගවා ධාරෙතු අස්සනගො
පාණ්ණපෙනං සරණං ගතංගි.

8. 1. 10

මණිවුළකසුත්තං

424. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලන්දක-
නිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන රාජතොපුරෙ රාජපරිසායං
සන්තිසිත්තානං සන්තිපතිත්තානං අයමන්තරා කරා උද්පාදි: "කප්පති
සමණානං සක්ඛපුත්තියානං ජාතරූපරජනං, සාදියන්ති සමණා
සක්ඛපුත්තියා ජාතරූපරජනං. පතිගණ්ඨකානි සමණා සක්ඛපුත්තියා
ජාතරූපරජනං" නි.

තෙන ඛො පන සමයෙන මණිවුළකො ගාමණී තස්සං
පරිසායං නිසින්නො භොති. අථ ඛො මණිවුළකො ගාමණී තං
පරිසං එතදවොච: මා අය්‍යා එවං අවචුක්ඛ, න කප්පති සමණානං
සක්ඛපුත්තියානං ජාතරූපරජනං, න සාදියන්ති සමණා සක්ඛපුත්තියා
ජාතරූපරජනං, න පතිගණ්ඨකානි සමණා සක්ඛපුත්තියා ජාතරූපරජනං,
නික්ඛන්තමණිසුචණ්ණා සමණා සක්ඛපුත්තියා අපෙනජාතරූපරජනාති.
අසක්ඛි ඛො මණිවුළකො ගාමණී තං පරිසං සඤ්ඤපෙතුං. අථ
ඛො මණිවුළකො ගාමණී යෙන හගවා තෙනුපසංගමී. උපසංගමිඤ්ඤා
හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො
ඛො මණිවුළකො ගාමණී හගවන්තං එතදවොච:

ඉධ හතොත රාජතොපුරෙ රාජපරිසායං සන්තිසිත්තානං සන්ති-
පතිත්තානං අයමන්තරා කරා උද්පාදි: කප්පති සමණානං සක්ඛ-
පුත්තියානං ජාතරූපරජනං, සාදියන්ති සමණා සක්ඛපුත්තියා ජාතරූප-
රජනං, පතිගණ්ඨකානි සමණා සක්ඛපුත්තියා ජාතරූපරජනානි. එවං
වුත්තාහං හතොතං තං පරිසං එතදවොච: මා අය්‍යා එවං අවචුක්ඛ,
න කප්පති සමණානං සක්ඛපුත්තියානං ජාතරූපරජනං, න සාදියන්ති
සමණා සක්ඛපුත්තියා ජාතරූපරජනං, න පතිගණ්ඨකානි සමණා
සක්ඛපුත්තියා ජාතරූපරජනං, නික්ඛන්තමණිසුචණ්ණා සමණා
සක්ඛපුත්තියා අපෙනජාතරූපරජනාති. අසක්ඛි ඛොහං තං හතොත
පරිසං සඤ්ඤපෙතුං. කච්චාහං හතොතං එවං ව්‍යාකරමානො
වුත්තවාදී වෙච්ච හගවන්තො භොමී, න ච හගවන්තං අභුතෙන
අධ්‍යාපිකාමී, ධර්මස්ස වානුධම්මං ව්‍යාකරොමී, න ච කොච්චි සහ
ධම්මකො වාදනුපානො ගාරඤ්ඤං යානං ආගච්ඡතිති.

තඟ්ග ඤාණං ගාමණී ඵලං ව්‍යාකරමානො වුක්ඛවාදී වෙව මෙ හොසි, න ච මං අභුතෙන අබ්බාවික්ඛසි, ධම්මස්ස වානුධම්මං ව්‍යාකරොසි, න ච කොචි සහධම්මෙකො වාදනුපානො ගාරඤ්ඤං යානං ආගව්ජති. න හි කප්පති ගාමණී සමණානං සකාපුරුෂානං ජාතරූපරජනං, න සාදියතති සමණා සකාපුරුෂා ජාතරූපරජනං, න පතිගණනතී සමණා සකාපුරුෂා ජාතරූපරජනං, නික්ඛිත්ත මණිසුට්ඨණ්ණා සමණා සකාපුරුෂා අපෙතජාතරූපරජනා.

යස්ස ඛො ගාමණී ජාතරූපරජනං කප්පති, පඤ්චපි තස්ස කාමගුණා කප්පතී. යස්ස පඤ්චකාමගුණා කප්පතී, එකංසෙනෙනං ගාමණී ධාරෙය්‍යාසි; අස්සමණධම්මො අසකකිසපුරුෂධම්මොති. අපිවාහං ගාමණී ඵලං වද්ථී: තිණං තිණඤ්ඤෙන පරියෙසිතංඛං, දරුං දරුඤ්ඤෙන පරියෙසිතංඛං, සකථං සකථඤ්ඤෙන පරියෙසිතංඛං පුරියො පුරිසඤ්ඤෙන පරියෙසිතංඛං. නතෙවිවාහං ගාමණී කෙනචි පරියායෙන ජාතරූපරජනං සාදිතංඛං පරියෙසිතංඛංති වද්ථීති.

8. 1. 11

හද්දකසුත්තං

425. එකං සමයං හගවා මලලෙසු¹ විහරති උරුවෙලකප්පං නාම මලලානං නිගමො. අථ ඛො හද්දකො² ගාමණී යෙන හගවා තෙත්තපසංඛාමි. උපසංඛාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො හද්දකො ගාමණී හගවන්තං එතදවොච: සාධු මෙ හන්තා හගවා දුක්ඛස්ස සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා දෙසෙතුති. අහඤ්ඤා³ තෙ ගාමණී අතීතං අදානං ආරබ්භ දුක්ඛස්ස සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා දෙසෙය්‍යං: “එවං අහොසි අතීතමදානං” නති තත්‍ර තෙ සියා කඛ්ඛා සියා විමති. අහඤ්ඤා තෙ ගාමණී අනාගතමදානං ආරබ්භ දුක්ඛස්ස සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා දෙසෙය්‍යං: “එවං හවිස්සති අනාගතමදානං” නති තත්‍රාපි තෙ සියා කඛ්ඛා සියා විමති. අපිවාහං ගාමණී ඉධෙව නිසින්නො එත්ථ ච තෙ නිසින්නස්ස දුක්ඛස්ස සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා දෙසිස්සාමි. තං සුණොහි, සාධුකං මනසි කරොහි, භාසිස්සාමිති. එවං හන්තාති ඛො හද්දකො ගාමණී හගවන්තො පච්චන්සෙය්‍යාසි හගවා එතදවොච:

1. මලකෙසු - සි 1, 2

2. හද්දකො - සි 1, ගතධම්මකො - ස්‍යා

3. අහඤ්ඤා - සි 1, ස්‍යා

තං කිංචික්ඛාසි ගාමිණී අත්ථි තෙ උරුවෙලකං මනුස්සා
 යෙසංගො වධෙන වා බන්ධන වා ජාතියා වා ගරභාය වා
 උපපජ්ජය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසාති. අත්ථි මෙ
 හතොත උරුවෙලකං මනුස්සා යෙසං මෙ වධෙන වා බන්ධන වා
 ජාතියා වා ගරභාය වා උපපජ්ජය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්ස-
 පායාසාති. අත්ථි පන තෙ ගාමිණී උරුවෙලකං මනුස්සා
 යෙසංගො වධෙන වා බන්ධන වා ජාතියා වා ගරභාය වා
 නුපපජ්ජය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසාති. අත්ථි මෙ
 හතොත උරුවෙලකං මනුස්සා යෙසං මෙ වධෙන වා බන්ධන වා
 ජාතියා වා ගරභාය වා නුපපජ්ජය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්ස-
 පායාසාති.

කොත්‍ර ඛො ගාමිණී හෙතු කො පඤ්චයො යෙන තෙ එකවිංශං
 උරුවෙලකපටියානං මනුස්සානං වධෙන වා බන්ධන වා ජාතියා වා
 ගරභාය වා උපපජ්ජය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසාති? කො
 පන ගාමිණී හෙතු කො පඤ්චයො යෙන තෙ එකවිංශං උරුවෙල-
 කපටියානං මනුස්සානං වධෙන වා බන්ධන වා ජාතියා වා ගරභාය වා
 නුපපජ්ජය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසාති. යෙසං මෙ
 හතොත උරුවෙලකපටියානං මනුස්සානං වධෙන වා බන්ධන වා
 ජාතියා වා ගරභාය වා උපපජ්ජය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්ස-
 පායාසාති, අත්ථි මෙ තෙසු ඡන්දරාගො. යෙසං පන මෙ හතොත
 උරුවෙලකපටියානං මනුස්සානං වධෙන වා බන්ධන වා ජාතියා වා
 ගරභාය වා නුපපජ්ජය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසාති, තත්ථි
 මෙ තෙසු ඡන්දරාගොති.

ඉථිතා තං ගාමිණී ධම්මෙන දිට්ඨොත වීදිතෙන අකාලිකෙන
 පඤ්ඤාන පරිඤ්ඤාගාලොභෙන අතීතානාගතෙ නයං තෙහි, යං ඛො
 කිංචි අතීතමඤ්ඤානං දුක්ඛං උපපජ්ජමානං උපපජ්ජති, සංඛාරානං
 ඡන්දමූලකං ඡන්දනිදනං, ඡන්දෙහි මූලං දුක්ඛස්ස යං හි කිංචි අනාගත-
 මඤ්ඤානං දුක්ඛං උපපජ්ජමානං උපපජ්ජති, සංඛාරානං ඡන්දමූලකං
 ඡන්දනිදනං ඡන්දෙහි මූලං දුක්ඛස්සාති. අවජ්ඣං හතොත අබ්බතං
 හතොත යාච සුභාසිනවිදං හතොත හගවතා “යං කිංචි ‘අතීතමඤ්ඤානං
 දුක්ඛං උපපජ්ජමානං උපපජ්ජති සංඛාරානං ඡන්දමූලකං ඡන්දනිදනං,
 ඡන්දෙහි මූලං දුක්ඛස්ස. යං කිංචි ‘අනාගතමඤ්ඤානං දුක්ඛං
 උපපජ්ජමානං උපපජ්ජති සංඛාරානං ඡන්දමූලකං ඡන්දනිදනං, ඡන්දෙහි
 මූලං දුක්ඛස්සාති.’”

1 අතීතමඤ්ඤානෙහි පාඨයා මරමිමපොසංකෙ න දිසංකෙ

2 අනාගත පාඨයා මරමිමපොසංකෙ න දිසංකෙ

අත්ථි මෙ හතොත වීරවාසී¹ නාම කුමාරො, ඛනි ආවසථො² පටිවසති, සො ඛොහං හතොත කාලසෙසව වුට්ඨාය පුරිසං උයොයාපෙමි: “ගව්ඡ හණං වීරවාසිං කුමාරං ජානාහීති. යාවකිව්ඤ්ඤා හතොත සො පුරිසො නාගවඡති තස්ස මෙ භොතෙව අඤ්ඤාථනං; මා භෙව³ වීරවාසිස්ස කුමාරස්ස කිඤ්ඤා ආබාධයිත්වාති.⁴ තං කිම්මඤ්ඤාසි ගාමණි, වීරවාසිස්ස තෙ කුමාරස්ස වට්ඨන වා බන්ධන වා ජානියා වා ගරභාය වා උපපජ්ජය්‍යං සොකපරිදෙවද්දකඛදෙමනස්සුපායාසාති. වීරවාසිස්ස මෙ හතොත කුමාරස්ස වට්ඨන වා බන්ධන වා ජානියා වා ගරභාය වා ජීවිතස්සපි සියා අඤ්ඤාථනං, කිම්පන මෙ නුපුප්පස්සති සොකපරිදෙවද්දකඛදෙමනස්සුපායාසාති. ඉමිනාපි ඛො එතං ගාමණි පරියායෙන වෙදිතඛං. “යං කිඤ්ඤා ද්දකඛං උපපජ්ජමානං උපපජ්ජති, සබ්බතං ඡන්දමුලකං ඡන්දන්දනං ඡන්දෙ හි මුලං ද්දකඛස්සා”ති.

තං කිම්මඤ්ඤාසි ගාමණි යද්ද තෙ වීරවාසිස්ස මාතා අදිට්ඨා ආසි අස්සුතා, අහොසි වීරවාසිස්ස මාතුයා ඡන්දෙ වා රාගො වා පෙමං වාති. තො භෙතං හතොත. දංතං වා තෙ ගාමණි ආගමම සවනං වා තෙ ගාමණි ආගමම එවතොත අහොසි: වීරවාසිස්ස මාතුයා ඡන්දෙ වා රාගො වා පෙමං වාති. එවං හතොත. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගාමණි. වීරවාසිස්ස මාතුයා තෙ වට්ඨන වා බන්ධන වා ජානියා වා ගරභාය වා උපපජ්ජය්‍යං සොකපරිදෙවද්දකඛදෙමනස්සුපායාසාති. වීරවාසිස්ස මාතුයා මෙ හතොත වට්ඨන වා බන්ධන වා ජානියා වා ගරභාය වා ජීවිතස්සපි සියා අඤ්ඤාථනං, කිම්පන මෙ නුපුප්පස්සති සොකපරිදෙවද්දකඛදෙමනස්සුපායාසාති. ඉමිනාපි ඛො එතං ගාමණි පරියායෙන වෙදිතඛං. යං කිඤ්ඤා ද්දකඛං උපපජ්ජමානං උපපජ්ජති සබ්බතං ඡන්දමුලකං ඡන්දන්දනං, ඡන්දෙහි මුලං ද්දකඛස්සාති.

8. 1. 12

රාසියසුත්තං

426. අථ ඛො රාසියො ගාමණි යෙන හගවා තෙත්තපසඛකම් උපසඛකම්භා හගවතං අභිවාදෙත්වා එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසීකොතා ඛො රාසියො ගාමණි හගවතං එතද්වොච: සුතං මෙනං හතොත සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරභති, සබ්බං තපස්සිං දුට්ඨං. එකංසෙන උපවදති උපකෙකාසතිති. යෙ තෙ හතොත එවමාහංසු: සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරභති, සබ්බං තපස්සිං දුට්ඨං. එකංසෙන උපවදති උපකෙකාසතිති. කථි තෙ හතොත හගවතො දුක්ඛවාදිතො න ච හගවතං අභුතන අඛොවිසබ්බාති, ධම්මස්ස වානුධං. ව්‍යාකරොහාති, න ච කොචි සහධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරහං යානං ආගවඡතිති.

1 වීරවාසි - පි 1, 2

2 ආවාසනෙ - අට්ඨකරා

3 භෙව - සා

4 ආබාධයෙරාති - සා

යෙ තෙ ගාමණී එවමාහංසු: සමණො ගොතමො සබ්බං තපං ගරහති, සබ්බං තපසසිං දුබ්චීචිං එකංසෙන උපවදති, උපකෙසාසතීති, න මෙ තෙ වුත්තවාදිනො, අධ්‍යාචික්ඛතති ව පන මං තෙ අසනා අභුතෙන¹. ඥෙ මෙ ගාමණී අනාහං පබ්බජිතෙන න සෙවිතබ්බා: යො වායං කාමෙසු කාමසුඛලලිකානුයොගො හීනො ගමො පොථුජ්ජතිකො අනරියො අනස්සංහිතො. යො වායං අතඤ්ඤමථානුයොගො දුක්ඛො අනරියො අනස්සංහිතො, එතෙ තෙ ගාමණී උභො අනෙත අනුපගමම මජ්ඣිමා පටිපදා තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා වත්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. කතමා ව සා ගාමණී මජ්ඣිමා පටිපදා තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා වත්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති, අයමෙව අරියො අධ්වංසිතිකො මග්ගො, සෙයාරචීදා: සමුදාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. අයං ටො සා ගාමණී මජ්ඣිමා පටිපදා තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා වත්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති.

තයො ටො මෙ ගාමණී කාමහොගීනො සනො සංචිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො, ඉධ ගාමණී එකථෙවා කාමහොගී අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන න අනානං සුමෙති පිණෙති න සංචිහජති² න පුඤ්ඤති කරොති, ඉධ පන ගාමණී, එකථෙවා කාමහොගී අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන, අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන අනානං සුමෙති පිණෙති න සංචිහජති න පුඤ්ඤති කරොති. ඉධ පන ගාමණී එකථෙවා කාමහොගී අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන, අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන අනානං සුමෙති පිණෙති සංචිහජති පුඤ්ඤති ව කරොති.

ඉධ පන ගාමණී එකථෙවා කාමහොගී ධම්මාධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනපි අසාහසෙනපි. ධම්මාධිමෙවන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙනපි අසාහසෙනපි න අනානං සුමෙති පිණෙති, න සංචිහජති, න පුඤ්ඤති කරොති. ඉධ පන ගාමණී එකථෙවා කාමහොගී ධම්මාධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනපි අසාහසෙනපි. ධම්මාධිමෙවන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙනපි අසාහසෙනපි අනානං සුමෙති පිණෙති න සංචිහජති න පුඤ්ඤති කරොති. ඉධ පන ගාමණී එකථෙවා කාමහොගී ධම්මාධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනපි අසාහසෙනපි, ධම්මාධිමෙවන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙනපි අසාහසෙනපි අනානං සුමෙති පිණෙති සංචිහජති පුඤ්ඤති ව කරොති.

1. අසනා භූවජා අභුතෙන - මිජසං.

2. සංචිහජති - මි 1, 2

ඉධ පන ගාමණී එකච්චා කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන න අත්තානං සුඛෙති පිණෙති න සංවිහරති න පුඤ්ඤති කරොති. ඉධ පන ගාමණී, එකච්චා කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිණෙති න සංවිහරති න පුඤ්ඤති කරොති. ඉධ පන ගාමණී එකච්චා කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන. ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිණෙති සංවිහරති පුඤ්ඤති ච කරොති. තෙ ච භොගෙ ගථිතො¹ මුළිඡිතො අඤ්ඤාපඤ්ඤා අනාදීනවදක්ඛාපී අනික්ඛරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤති. ඉධ පන ගාමණී එකච්චා කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිණෙති සංවිහරති පුඤ්ඤති ච කරොති. තෙ ච භොගෙ අගථිතො අමුළිඡිතො අනඤ්ඤාපඤ්ඤා අනාදීනවදක්ඛාපී නික්ඛරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤති.

තත්‍ර ගාමණී යායං කාමහොගී අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන, අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන න අත්තානං සුඛෙති පිණෙති න සංවිහරති න පුඤ්ඤති කරොති, අයං ගාමණී කාමහොගී තීභි යානෙහි ගාරඥො. කතමෙහි තීභි යානෙහි ගාරඥො. අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනාති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන ගාරඥො, න අත්තානං සුඛෙති පිණෙතිති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන ගාරඥො, න සංවිහරති න පුඤ්ඤති කරොතිති ඉමිනා තතියෙන යානෙන ගාරඥො. අයං ගාමණී කාමහොගී ඉමෙහි තීභි යානෙහි ගාරඥො.

තත්‍ර ගාමණී යායං කාමහොගී අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන, අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිණෙති න සංවිහරති න පුඤ්ඤති කරොති. අයං ගාමණී කාමහොගී ද්විභි යානෙහි ගාරඥො, එකෙන යානෙන පාසංසො. කතමෙහි ද්විභි යානෙහි ගාරඥො? අධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනාති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන ගාරඥො, න සංවිහරති න පුඤ්ඤති කරොතිති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන ගාරඥො. කතමෙන එකෙන යානෙන පාසංසො; අත්තානං සුඛෙති පිණෙතිති ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංසො. අයං ගාමණී කාමහොගී ඉමෙහි ද්විභි යානෙහි ගාරඥො, ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංසො.

1. ගථිතො - මර්ශ, සා.

තත්‍ර ගාමණී ඥායං¹ කාමහොගී අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙන, අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙන අත්තානං සුමෙති පිණෙති සංචිහජති පුඤ්ඤති කරොති. අයං ගාමණී කාමහොගී එකෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො, ද්විති යානෙහි පාසංසො. කතමෙන එකෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො: අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනාති ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො. කතමෙහි ද්විති යානෙහි පාසංසො: අත්තානං සුමෙති පිණෙතිති ඉමිනා පටමෙන යානෙන පාසංසො. සංචිහජති පුඤ්ඤති කරොතිති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංසො. අයං ගාමණී කාමහොගී ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො. ඉමෙහි ද්විති යානෙහි පාසංසො.

තත්‍ර ගාමණී ඥායං කාමහොගී ධම්මාධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනාපි අසාහසෙනාපි. ධම්මාධිමෙවන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙනාපි අසාහසෙනාපි න අත්තානං සුමෙති පිණෙති න සංචිහජති න පුඤ්ඤති කරොති, අයං ගාමණී කාමහොගී එකෙන යානෙන පාසංසො, තිති යානෙහි ගාරෙය්‍යො. කතමෙන එකෙන යානෙන පාසංසො: ධම්මෙවන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනාති ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංසො. කතමෙහි තිති යානෙහි ගාරෙය්‍යො: අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනාති ඉමිනා පටමෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො, න අත්තානං සුමෙති පිණෙතිති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො, න සංචිහජති න පුඤ්ඤති කරොතිති ඉමිනා තතියෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො. අයං ගාමණී කාමහොගී ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංසො, ඉමෙහි තිති යානෙහි ගාරෙය්‍යො.

තත්‍ර ගාමණී ඥායං කාමහොගී ධම්මාධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනාපි අසාහසෙනාපි. ධම්මාධිමෙවන භොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙනාපි අසාහසෙනාපි අත්තානං සුමෙති පිණෙති, න සංචිහජති න පුඤ්ඤති කරොති. අයං ගාමණී කාමහොගී ද්විති යානෙහි පාසංසො, ද්විති යානෙහි ගාරෙය්‍යො. කතමෙහි ද්විති යානෙහි පාසංසො: ධම්මෙවන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනාති ඉමිනා පටමෙන යානෙන පාසංසො, අත්තානං සුමෙති පිණෙතිති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංසො, කතමෙහි ද්විති යානෙහි ගාරෙය්‍යො: අධිමෙවන භොගෙ පරියෙසති සාහසෙනාති ඉමිනා පටමෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො, න සංචිහජති න පුඤ්ඤති කරොතිති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො. අයං ගාමණී කාමහොගී ඉමෙහි ද්විති යානෙහි පාසංසො, ඉමෙහි ද්විති යානෙහි ගාරෙය්‍යො.

තත්‍ර ගාමණී යායං කාමහොගී ධම්මාධම්මික හොගෙ පරියෙසති සාහසෙනපි අසාහසෙනපි, ධම්මාධම්මික හොගෙ පරියෙසිත්වා සාහසෙනපි අසාහසෙනපි අත්තානං සුඛෙති පිණෙති සංවිහරති පුඤ්ඤාති කරොති. අයං ගාමණී කාමහොගී තීහි යානෙහි පාසංසො, එකෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො. කතමෙහි තීහි යානෙහි පාසංසො: ධම්මික හොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනාති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො, අත්තානං සුඛෙති පිණෙතිති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංසො, සංවිහරති පුඤ්ඤාති කරොතිති ඉමිනා තතියෙන යානෙන පාසංසො. කතමෙන එකෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො: අධම්මික හොගෙ පරියෙසති සාහසෙනාති ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො. අයං ගාමණී කාමහොගී ඉමෙහි තීහි යානෙහි පාසංසො, ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො.

තත්‍ර ගාමණී යායං කාමහොගී ධම්මික හොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මික හොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන න අත්තානං සුඛෙති පිණෙති න සංවිහරති න පුඤ්ඤාති කරොති. අයං ගාමණී කාමහොගී එකෙන යානෙන පාසංසො, ද්විති යානෙහි ගාරෙය්‍යො. කතමෙන එකෙන යානෙන පාසංසො: ධම්මික හොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනාති ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංසො. කතමෙහි ද්විති යානෙහි ගාරෙය්‍යො: න අත්තානං සුඛෙති පිණෙතිති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො, න සංවිහරති න පුඤ්ඤාති කරොතිති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො. අයං ගාමණී කාමහොගී ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංසො, ඉමෙහි ද්විති යානෙහි ගාරෙය්‍යො.

තත්‍ර ගාමණී යායං කාමහොගී ධම්මික හොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මික හොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිණෙති, න සංවිහරති, න පුඤ්ඤාති කරොති, අයං ගාමණී කාමහොගී ද්විති යානෙහි පාසංසො, එකෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො. කතමෙහි ද්විති යානෙහි පාසංසො: ධම්මික හොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනාති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො, අත්තානං සුඛෙති පිණෙතිති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංසො. කතමෙන එකෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො: න සංවිහරති න පුඤ්ඤාති කරොතිති ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො. අයං ගාමණී කාමහොගී ඉමෙහි ද්විති යානෙහි පාසංසො, ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරෙය්‍යො.

තත්‍ර ගාමණී යායං කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිණෙති සංවිහරති පුඤ්ඤති කරොති. තෙ ව භොගෙ ගරීතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපකො අනාදීනවද්දසාවී අනිසසරණ පඤ්ඤ පරිභුඤ්ඤති, අයං ගාමණී කාමහොගී තීහි යානෙහි පාසංසො, එකෙන යානෙන ගාරෙයො. කතමෙහි තීහි යානෙහි පාසංසො: ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනාති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො. අත්තානං සුඛෙති පිණෙති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංසො, සංවිහරති පුඤ්ඤති කරොතිති ඉමිනා තතියෙන යානෙන පාසංසො, කතමෙන එකෙන යානෙන ගාරෙයො: තෙ ව භොගෙ ගරීතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපකො අනාදීනවද්දසාවී අනිසසරණපඤ්ඤ පරිභුඤ්ඤති ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරෙයො. අයං ගාමණී කාමහොගී ඉමෙහි තීහි යානෙහි පාසංසො, ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරෙයො.

තත්‍ර ගාමණී යායං කාමහොගී ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙන, ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසිත්වා අසාහසෙන අත්තානං සුඛෙති පිණෙති සංවිහරති පුඤ්ඤති කරොති, තෙ ව භොගෙ අගරීතො අමුච්ඡිතො අනජ්ඣාපකො අනාදීනවද්දසාවී නිසසරණ පඤ්ඤ පරිභුඤ්ඤති, අයං ගාමණී කාමහොගී චතුර්හි යානෙහි පාසංසො. කතමෙහි චතුර්හි යානෙහි පාසංසො: ධම්මෙන භොගෙ පරියෙසති අසාහසෙනාති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො, අත්තානං සුඛෙති පිණෙති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංසො, සංවිහරති පුඤ්ඤති කරොතිති ඉමිනා තතියෙන යානෙන පාසංසො, තෙ ව භොගෙ අගරීතො අමුච්ඡිතො අනජ්ඣාපකො අනාදීනවද්දසාවී නිසසරණපඤ්ඤ පරිභුඤ්ඤති ඉමිනා චතුර්හි යානෙන පාසංසො. අයං ගාමණී කාමහොගී ඉමෙහි චතුර්හි යානෙහි පාසංසො.

තයොමෙ ගාමණී තපසස්සිතො දුට්ඨිවිතො¹ සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: ඉධ ගාමණී එකච්චො තපසස්සි දුට්ඨිවි සද්ධා² අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති: “අපෙඨනාම කුසලං ධම්මං අධිගවෙජ්ජයං, අපෙඨනාම උත්තරිමත්‍රස්සධම්මො³ අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං සඤ්ඡිකරෙය්”තති. සො අත්තානං ආනාපෙති පරිනාපෙති, කුසලඤ්ඤා ධම්මං නාධිගවෙජ්ජති, උත්තරිමත්‍රස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං න සඤ්ඡිකරොති.

ඉධ පන ගාමණී එකච්චො තපසස්සි දුට්ඨිවි සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති: “අපෙඨනාම කුසලං ධම්මං අධිගවෙජ්ජයං, අපෙඨනාම උත්තරිමත්‍රස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං සඤ්ඡිකරෙය්”තති. සො අත්තානං ආනාපෙති පරිනාපෙති, කුසලඤ්ඤා ධම්මං අධිගවෙජ්ජති, උත්තරිඤ්ඤා මත්‍රස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං න සඤ්ඡිකරොති.

1. දුට්ඨිවිතො - සි 1, 2

2. සද්ධා සනා.

3. උත්තරිමත්‍රස්සධම්මො - සනා.

ඉධ පන ගාමණී එකථො තපසී දුබ්ථී සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පඤ්චනො හොති: “අප්පෙවනාම කුසලං ධම්මං අධිගවෙජ්ජයාං, අප්පෙවනාම උත්තරිමනුසංධම්මො අලම්භියඤ්ඤාණදක්ඛන විසෙසං සච්ඡිකරොයා”න්. සො අත්තානං ආනාපෙති පරිනාපෙති, කුසලඤ්ඤා ධම්මං අධිගවෙජ්ජි, උත්තරිමනුසංධම්මො අලම්භියඤ්ඤාණදක්ඛන විසෙසං සච්ඡිකරොති.

නත්‍ර ගාමණී යායං තපසී දුබ්ථී අත්තානං ආනාපෙති පරිනාපෙති, කුසලඤ්ඤා ධම්මං නාධිගවෙජ්ජි, උත්තරිඤ්ඤා මනුසංධම්මො අලම්භියඤ්ඤාණදක්ඛනවිසෙසං න සච්ඡිකරොති. අයං ගාමණී තපසී දුබ්ථී තිහි යානෙහි ගාරඥො. කතමෙහි තිහි යානෙහි ගාරඥො: අත්තානං ආනාපෙති පරිනාපෙති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන ගාරඥො, කුසලඤ්ඤා ධම්මං නාධිගවෙජ්ජි ඉමිනා දුතියෙන යානෙන ගාරඥො, උත්තරිඤ්ඤා මනුසංධම්මො අලම්භියඤ්ඤාණදක්ඛනවිසෙසං න සච්ඡිකරොති ඉමිනා තතියෙන යානෙන ගාරඥො. අයං ගාමණී තපසී දුබ්ථී ඉමෙහි තිහි යානෙහි ගාරඥො.

නත්‍ර ගාමණී යායං තපසී දුබ්ථී අත්තානං ආනාපෙති පරිනාපෙති, කුසලං හි ඛො ධම්මං අධිගවෙජ්ජි, උත්තරිඤ්ඤා මනුසංධම්මො අලම්භියඤ්ඤාණදක්ඛනවිසෙසං න සච්ඡිකරොති. අයං ගාමණී තපසී දුබ්ථී ද්විහි යානෙහි ගාරඥො, එකෙන යානෙන පාසංසො. කතමෙහි ද්විහි යානෙහි ගාරඥො: අත්තානං ආනාපෙති පරිනාපෙති ඉමිනා පඨමෙන යානෙන ගාරඥො. උත්තරිඤ්ඤා මනුසංධම්මො අලම්භියඤ්ඤාණදක්ඛනවිසෙසං න සච්ඡිකරොති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන ගාරඥො. කතමෙන එකෙන යානෙන පාසංසො, කුසලං හි ඛො ධම්මං අධිගවෙජ්ජි ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංසො. අයං ගාමණී තපසී දුබ්ථී ඉමෙහි ද්විහි යානෙහි ගාරඥො, ඉමිනා එකෙන යානෙන පාසංසො.

නත්‍ර ගාමණී යායං තපසී දුබ්ථී අත්තානං ආනාපෙති පරිනාපෙති, කුසලඤ්ඤා ධම්මං අධිගවෙජ්ජි, උත්තරිඤ්ඤා මනුසංධම්මො අලම්භියඤ්ඤාණදක්ඛනවිසෙසං සච්ඡිකරොති. අයං ගාමණී, තපසී දුබ්ථී එකෙන යානෙන ගාරඥො, ද්විහි යානෙහි පාසංසො. කතමෙන එකෙන යානෙන ගාරඥො: අත්තානං ආනාපෙති පරිනාපෙති ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරඥො. කතමෙහි ද්විහි යානෙහි පාසංසො: කුසලඤ්ඤා ධම්මං අධිගවෙජ්ජි ඉමිනා පඨමෙන යානෙන පාසංසො, උත්තරිඤ්ඤා මනුසංධම්මො අලම්භියඤ්ඤාණදක්ඛන විසෙසං සච්ඡිකරොති ඉමිනා දුතියෙන යානෙන පාසංසො. අයං ගාමණී තපසී දුබ්ථී ඉමිනා එකෙන යානෙන ගාරඥො, ඉමෙහි ද්විහි යානෙහි පාසංසො.

තිසෙසා ඉමා ගාමණී සන්ධිකා නිජජරා අකාලිකා එභිපසිකා
ඔපනයිකා පච්චින්නං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤති. කතමා තිසෙසා:

යං රතො රාගාධිකරණං අත්තවායාබාධායපි වෙනති,
පරවායාබාධායපි වෙනති, උභයවායාබාධායපි වෙනති, රාගෙ
පභීතො නෙව අත්තවායාබාධායපි වෙනති, න පරවායාබාධායපි
වෙනති, න උභයවායාබාධායපි වෙනති. සන්ධිකා නිජජරා
අකාලිකා එභිපසිකා ඔපනයිකා පච්චින්නං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤති.
යං දුට්ඨා දෙසාධිකරණං අත්තවායාබාධායපි වෙනති, පරවායාබාධායපි
වෙනති, උභයවායාබාධායපි වෙනති. දෙසෙ පභීතො නෙව
අත්තවායාබාධායපි වෙනති, න පරවායාබාධායපි වෙනති, න
උභයවායාබාධායපි වෙනති, සන්ධිකා නිජජරා අකාලිකා එභිපසිකා
ඔපනයිකා පච්චින්නං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤති. යං මුලෙනා මොහාධිකරණං
අත්තවායාබාධායපි වෙනති පරවායාබාධායපි වෙනති, උභයවායාබාධායපි
වෙනති, මොහෙ පභීතො නෙව අත්තවායාබාධායපි වෙනති, න
පරවායාබාධායපි වෙනති, න උභයවායාබාධායපි වෙනති. සන්ධිකා
නිජජරා අකාලිකා එභිපසිකා ඔපනයිකා පච්චින්නං වෙදිතබ්බා
විඤ්ඤති. ඉමා ඛො ගාමණී තිසෙසා සන්ධිකා නිජජරා අකාලිකා
එභිපසිකා ඔපනයිකා පච්චින්නං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤති.

එවං වුතො රාසියො ගාමණී හගචන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං
හන්තො අභික්කන්තං හන්තො -පෙ- උපාසකං මං හගවා ධාරෙතු
අජ්ජනග්ගො පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති.

8. 1. 13

පාටලියසුත්තං.

427. එකං සමයං හගවා කොලියෙසු විහරති උත්තරකං¹ නාම කොලියානං නිගමො.² අථ ඛො පාටලියො ගාමණී යෙන හගවා තෙනුපසංගමි. උපසංගමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො පාටලියො ගාමණී හගවන්තං එතදවොච: සුතං මෙනං හන්තො “සමණො ගොතමො මායං ජානාති”ති. යෙ තෙ හන්තො එවමාහංසු: “සමණො ගොතමෙ මායං ජානාති”ති, කච්චි තෙ හන්තො හගවන්තො චුත්තවාදිනො, න ච හගවන්තං අභුතෙන අභිභාවිකකති, ධම්මස්ස වානුධම්මං ව්‍යාකරොහති, න ච කොචි සහධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරඤ්ඤං යානං ආගච්ඡති, අනඛකකාතුකාමා³ හි මයං හන්තො හගවන්තන්ති.

යෙ තෙ ගාමණී එවමාහංසු: “සමණො ගොතමො මායං ජානාති”ති, චුත්තවාදිනො චෙව මෙ තෙ, න ච මං අභුතෙන අභිභාවිකකති, ධම්මස්ස වානුධම්මං ව්‍යාකරොහති, නච කොචි සහධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරඤ්ඤං යානං ආගච්ඡති. සචං යෙව කීර හො මයං තෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං න සද්දහාම: සමණො ගොතමො මායං ජානාති. සමණො ඛලු හො ගොතමො මායාවිති. යොනු ඛො ගාමණී එවං වදෙති; “අහං මායං ජානාමි”ති, සො එවං වදෙති, “අහං මායාවි”ති. තථෙව තං හගවා හොති, තථෙව තං සුගත හොති. තෙන හි ගාමණී තඤ්ඤාදේසු පටිපුඤ්ඤාමි, යථා තෙ ඛමෙය්‍ය තථා නං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි.

තං කිම්මඤ්ඤසි ගාමණී, ජානාසි තං ගාමණී, කොලියානං ලම්බවුළකෙ හටෙති, ජානාමහං හන්තො කොලියානං ලම්බවුළකෙ හටෙති. තං කිම්මඤ්ඤසි ගාමණී කිම්ඤ්ඤා කොලියානං ලම්බවුළකා හටාති. යෙ ච හන්තො කොලියානං වොරා තෙ ච පටිසෙධෙතුං, යානි ච කොලියානං දුතෙය්‍යානි තානි වහාතුං⁴, එතදත්ථාය⁵ හන්තො කොලියානං ලම්බවුළකා හටාති. තං කිම්මඤ්ඤසි ගාමණී, ජානාසි තං කොලියානං ලම්බවුළකෙ හටෙ සිලවන්තො වා තෙ දුක්ඛිලෙ වාති. ජානාමහං හන්තො කොලියානං ලම්බවුළකෙ හටෙ දුක්ඛිලෙ පාපධම්මෙ, යෙ ච ලොකෙ දුක්ඛිලා පාපධම්මා කොලියානං ලම්බවුළකා හටා තෙසං අඤ්ඤාතරාති.

1. උත්තර-මජ්ඣං, ස්‍යා

2. නිගමෙ - සි 2.

3. අනඛකකාතුකාමා - මජ්ඣං.

4. වහාතුං - ස්‍යා

5. එතදත්ථාය - මජ්ඣං.

යො නු ඛො ගාමණී එවං වදෙය්‍යා: “පාටලියො ගාමණී ජානාති කොලියානං ලම්බවුළකෙ හටෙ දුක්ඛිලෙ පාපධම්මෙ, පාටලියොපි ගාමණී දුක්ඛිලො පාපධම්මො”ති, සම්මො නු ඛො සො වදමානො වදෙය්‍යාති. නො හෙතං හතෙන, අඤ්ඤා හතෙන කොලියානං ලම්බවුළකා හටා, අඤ්ඤා’හමස්මි, අඤ්ඤාථාධම්මො කොලියානං ලම්බවුළකා හටා, අඤ්ඤාථාධම්මො’හමස්මි. ඤං හි ගාමණී¹ ලව්ඡසි² “පාටලියො ගාමණී ජානාති කොලියානං ලම්බවුළකෙ හටෙ දුක්ඛිලෙ පාපධම්මෙ, න ච පාටලියො ගාමණී දුක්ඛිලො පාපධම්මො”ති. කස්මා³ තථාගතො න ලව්ඡති “තථාගතො මායං ජානාති, න ච තථාගතො මායාවී”ති.

මායං වාහං ගාමණී පජානාමි මායාය ච විපාකං, යථා පටිපන්නො ච මායාවී කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තඤ්ඤා පජානාමි. පාණාතිපාතං වාහං ගාමණී පජානාමි පාණාතිපාතස්ස ච විපාකං, යථා පටිපන්නො ච පාණාතිපාති කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තඤ්ඤා පජානාමි. අදික්ඛාදනං වාහං ගාමණී පජානාමි අදික්ඛාදනස්ස ච විපාකං, යථාපටිපන්නො ච අදික්ඛාදනි කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තඤ්ඤා පජානාමි, කාමෙසු මිච්ඡාචාරං වාහං ගාමණී පජානාමි, කාමෙසු මිච්ඡාචාරස්ස ච විපාකං, යථාපටිපන්නො ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරි කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තඤ්ඤා පජානාමි.

මුසාවාදං වාහං ගාමණී පජානාමි මුසාවාදස්ස ච විපාකං, යථා පටිපන්නො ච මුසාවාදී කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තඤ්ඤා පජානාමි. පිසුනාවාචං වාහං ගාමණී පජානාමි පිසුනාවාචාය ච විපාකං, යථාපටිපන්නො ච පිසුනාවාචො කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තඤ්ඤා පජානාමි. ඵරුසවාචං වාහං ගාමණී පජානාමි ඵරුසවාචාය ච විපාකං, යථාපටිපන්නො ච ඵරුසවාචො කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තඤ්ඤා පජානාමි. සම්මසලාපං වාහං ගාමණී පජානාමි සම්මසලාපස්ස ච විපාකං, යථාපටිපන්නො ච සම්මසලාපි කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තඤ්ඤා පජානාමි.

අභිජ්ඣං වාහං ගාමණී පජානාමි අභිජ්ඣාය ච විපාකං, යථාපටිපන්නො ච අභිජ්ඣාලු කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තඤ්ඤා පජානාමි. ව්‍යාපාදපදෙසඤ්ඤාහං ගාමණී පජානාමි ව්‍යාපාදපදෙසස්ස ච විපාකං, යථාපටිපන්නො ච ව්‍යාපකවින්නො කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තඤ්ඤා පජානාමි. මිච්ඡාදිට්ඨිඤ්ඤාහං ගාමණී පජානාමි මිච්ඡාදිට්ඨියා ච විපාකං, යථාපටිපන්නො ච මිච්ඡාදිට්ඨිකො කායස්ස හෙද පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තඤ්ඤා පජානාමි.

1. ඤං හි නාම ගාමණී - මජ්ඣිම, සූ. 1.

2. තව්ඡ ලව්ඡසි - සූ. 1.

3. කස්මා - සූ. 1.

සනාති හි ගාමණි එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො:
යො කොච්ඡි පාණමතිපානෙති, සබ්බො සො දිට්ඨොව ධම්මෙ දුක්ඛං
දෙමනස්සං පටිසංවෙදියති, යො කොච්ඡි අදින්නං ආදියති, සබ්බො
සො දිට්ඨොව ධම්මෙ දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදියති, යො කොච්ඡි
කාමෙසු මිථ්‍යා වරති සබ්බො සො දිට්ඨොව ධම්මෙ දුක්ඛං
දෙමනස්සං පටිසංවෙදියති, යො කොච්ඡි මුසා හණති, සබ්බො සො
දිට්ඨොව ධම්මෙ දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදියති.

දික්ඛති ඛො පන ගාමණි ඉධෙකවෙවා මාලි කුණ්ඩලි
සුනහානො¹ සුච්චිනො කප්පිතකෙසමස්ස ඉත්තිකාමෙති² රාජා
මඤ්ඤ පරිවාරෙතො, තමෙනං එවමාහංසු: අමෙහා අයං පුරිසො
කිං අකාසි මාලි කුණ්ඩලි සුනහානො සුච්චිනො කප්පිතකෙසමස්ස
ඉත්තිකාමෙති රාජා මඤ්ඤ පරිවාරෙතිති? තමෙනං එවමාහංසු: අමෙහා
අයං පුරිසො රඤ්ඤ පඨමත්තිකං පසංග ජීවිතා වොරොපෙසි³
නස්ස රාජා අත්තමනො අභිහාරමදසි. තෙනායං පුරිසො මාලි
කුණ්ඩලි සුනහානො සුච්චිනො කප්පිතකෙසමස්ස ඉත්තිකාමෙති
රාජා මඤ්ඤ පරිවාරෙතිති.

දික්ඛති ඛො පන ගාමණි ඉධෙකවෙවා දළාය රජ්ජයා
පච්ඡාබාහං ගාලාබ්බකං බන්ධනා බුරුමුණ්ණං කරිතා බරස්සරෙන
පණවෙන රජිකාය රජිකං සිඛ්ඛාටකෙන සිඛ්ඛාටකං පරිනෙතො
දකඛිණෙන ආරෙන නිකුම්බමෙතො⁴ දකඛිණෙන නගරස්ස සීසං
ජිජ්ජමානො, තමෙනං එවමාහංසු: අමෙහා අයං පුරිසො කිං
අකාසි දළාය රජ්ජයා පච්ඡාබාහං ගාලාබ්බකං බන්ධනා
බුරුමුණ්ණං කරිතා බරස්සරෙන පණවෙන රජිකාය රජිකං
සිඛ්ඛාටකෙන සිඛ්ඛාටකං පරිනෙතො දකඛිණෙන ආරෙන
නිකුම්බමෙතො දකඛිණෙන නගරස්ස සීසං ජිජ්ජතිති. තමෙනං
එවමාහංසු: අමෙහා, අයං පුරිසො රාජවෙරි ඉත්ති වා පුරිසං වා
ජීවිතා වොරොපෙසි, තෙන නං රාජානො ගහෙතො එවරූපං කම්ම
කාරණං කාරෙතීති. නං කිම්මඤ්ඤාසි ගාමණි අපි නු තෙ එවරූපං
දිට්ඨං වා සුතංවාති. දිට්ඨංකො තො හතෙන සුතංකො සුඤ්ඤාති වාති.

නත්‍ර ගාමණි යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො:
“යො කොච්ඡි පාණමතිපානෙති, සබ්බො සො දිට්ඨොව ධම්මෙ දුක්ඛං
දෙමනස්සං පටිසංවෙදියති”ති, සච්චං වා තෙ ආහංසු මුසා වාති.
මුසා හතෙන. යෙ පන තෙ තුවණ්⁵ මුසා විලපතති, සිලවනො වා
තෙ දුස්සිලා වාති. දුස්සිලා හතෙන. යෙ පන තෙ දුස්සිලා පාපධම්මො
මිථ්‍යාපටිපන්නා වා තෙ සම්මාපටිපන්නා වාති. මිථ්‍යාපටිපන්නා
හතෙන. යෙ පන තෙ මිථ්‍යාපටිපන්නා මිථ්‍යාදිට්ඨිකා වා තෙ
සම්මාදිට්ඨිකා වාති. මිථ්‍යාදිට්ඨිකා හතෙන. යෙ පන තෙ මිථ්‍යාදිට්ඨිකා
කල්ලානු තෙසු පසිදිතුතී. තො හෙතං හතෙන.

1. සුනහානො - මජ්ඣ., සා.

2. කාමෙසුති - සි 1, 2.

3. වොරොපෙති - සා.

4. නිකුම්බකා - සා.

5. කරුණාති කාරෙතීති - සා.

කරුණං කාරෙතීති - සි 1, 2.

6. තුවණ් - සි 1, 2.

දිසස්සති ඛො පන ගාමණි, ඉධෙකථෙවා මාලි කුණ්ඩලි -පෙ- ඉත්ථිකාමෙහි රාජා මඤ්ඤ පරිවාරෙතො. තමෙනං එවමාහංසු: අමෙහා, අයං පුරියො කිං අකාසි මාලි කුණ්ඩලි -පෙ- ඉත්ථිකාමෙහි රාජා මඤ්ඤ පරිවාරෙතීති? තමෙනං එවමාහංසු: අමෙහා අයං පුරියො රඤ්ඤ පච්චික්ඛස්ස පසංග රතනං අභාසි¹ තංසු රාජා අත්තමනො උපහාරමද්ධි, තෙනායං පුරියො මාලි කුණ්ඩලි -පෙ- ඉත්ථිකාමෙහි රාජා මඤ්ඤ පරිවාරෙතීති.

දිසස්සති ඛො පන ගාමණි, ඉධෙකථෙවා දළ්භාය රජ්ජයා -පෙ- දක්ඛිණො නගරස්ස සියං ඡිජ්ජමානො. තමෙනං එවමාහංසු: අමෙහා, අයං පුරියො කිං අකාසි දළ්භාය රජ්ජයා -පෙ- දක්ඛිණො නගරස්ස සියං ඡිජ්ජතීති, තමෙනං එවමාහංසු: අමෙහා, අයං පුරියො ගාමා වා අරඤ්ඤ වා අදික්ඛා පෙය්‍යසභිබ්බානං ආදිසි² තෙන නං රාජානො ගහෙත්වා එවරූපං කච්චකාරණං කාරෙතතීති. තං කිච්චඤ්ඤසි ගාමණි, අපි නු තෙ එවරූපං දිට්ඨං වා සුතං වාතී? දිට්ඨඤ්ඤා නො හතොත සුතඤ්ඤා සුසික්ඛතී වාතී. තත්ථ³ ගාමණි, යෙ තෙ සමුඤ්ඤාමණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො "යො කොච්ඡි අදික්ඛා ආදියති, සංඛො යො දිට්ඨං වා ධම්මෙ දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදියති"⁴ති. සච්චං වා තෙ ආහංසු මුසා වාතී? -පෙ- කථෙත්ථු තෙසු පසිදිතුන්? නොහෙනං හතොත.

දිසස්සති ඛො පන ගාමණි, ඉධෙකථෙවා මාලි කුණ්ඩලි -පෙ- ඉත්ථිකාමෙහි රාජා මඤ්ඤ පරිවාරෙතො. තමෙනං එවමාහංසු: අමෙහා, අයං පුරියො කිං අකාසි මාලි කුණ්ඩලි -පෙ- ඉත්ථිකාමෙහි රාජා මඤ්ඤ පරිවාරෙතීති. තමෙනං එවමාහංසු: අමෙහා, අයං පුරියො රඤ්ඤ පච්චික්ඛස්ස දරෙසු සඤ්චිතතං ආපජ්ජි. තංසු රාජා අත්තමනො අභිහාරමද්ධි. තෙනායං පුරියො මාලි කුණ්ඩලි -පෙ- ඉත්ථිකාමෙහි රාජා මඤ්ඤ පරිවාරෙතීති.

දිසස්සති ඛො පන ගාමණි, ඉධෙකථෙවා දළ්භාය රජ්ජයා -පෙ- දක්ඛිණො නගරස්ස සියං ඡිජ්ජමානො. තමෙනං එවමාහංසු: අමෙහා, අයං පුරියො කිං අකාසි දළ්භාය රජ්ජයා -පෙ- දක්ඛිණො නගරස්ස සියං ඡිජ්ජතීති? තමෙනං එවමාහංසු: අමෙහා, අයං පුරියො කුලිකියු කුලකුමාරියු වාරිතං ආපජ්ජි. තෙන නං රාජානො ගහෙත්වා එවරූපං කච්චකාරණං කාරෙතතීති. තං කිච්චඤ්ඤසි ගාමණි, අපි නු තෙ එවරූපං දිට්ඨං වා සුතං වාතී? දිට්ඨඤ්ඤා නො හතොත සුතඤ්ඤා සුසික්ඛතී වාතී. තත්ථ³ ගාමණි, යෙ තෙ සමුඤ්ඤාමණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො "යො කොච්ඡි කාමෙසු මිට්ඨා වරති, සංඛො යො දිට්ඨං වා ධම්මෙ දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදියති"⁴ති. සච්චං වා තෙ ආහංසු මුසා වාතී -පෙ- කථෙත්ථු තෙසු පසිදිතුන්? නො හෙනං හතොත.

1. අදික්ඛා ආදියති - සතා,
2. අභිහාර - මර්ධන, සතා
3. ආදියති - සතා
4. තස්ස - පි 1, 2.

දික්ඛනි බො පන ගාමණී, ඉධෙකපොවා මාලී කුණ්ඩලී සුනහානො සුච්චිතො කපටිතකෙසමස්ස ඉත්තිකාමෙහි රාජා මඤ්ඤ පරිවාරෙතො. තමෙනං එවමාහංසු: අමෙහා, අයං පුරිසො කිං අකාසි මාලී කුණ්ඩලී සුනහානො සුච්චිතො කපටිතකෙසමස්ස ඉත්තිකාමෙහි රාජා මඤ්ඤ පරිවාරෙතීති. තමෙනං එවමාහංසු: අමෙහා, අයං පුරිසො රාජානං මුසාවාදෙන භාසෙසි¹ තස්ස රාජා අත්තමනො අභිභාරමදයි. තෙනායං පුරිසො මාලී කුණ්ඩලී සුනහානො සුච්චිතො කපටිතකෙසමස්ස ඉත්තිකාමෙහි රාජා මඤ්ඤ පරිවාරෙතීති.

දික්ඛනි බො පන ගාමණී, ඉධෙකපොවා දළාය රජ්ජයා පච්ඡාබාහං ගාලාබ්ඛනං බ්‍රහ්මචාරී ධර්මා බරස්සරෙන පණවෙන රජිකාය රජිකං සිංසාටකෙන සිංසාටකං පරිනෙඤා දක්ඛණෙන දොරෙන නික්ඛාමෙඤා දක්ඛණෙන නගරස්ස සීසං ඡිත්තමානො. තමෙනං එවමාහංසු: අමෙහා, අයං පුරිසො කිං අකාසි දළාය රජ්ජයා පච්ඡාබාහං ගාලාබ්ඛනං බ්‍රහ්මචාරී ධර්මා බරස්සරෙන පණවෙන රජිකාය රජිකං සිංසාටකෙන සිංසාටකං පරිනෙඤා දක්ඛණෙන දොරෙන නික්ඛාමෙඤා දක්ඛණෙන නගරස්ස සීසං ඡිත්තමානීති. තමෙනං එවමාහංසු: අමෙහා අයං පුරිසො ගහපතිස්ස වා ගහපතිපුත්තස්ස වා මුසාවාදෙන අත්තං හඤ්ඤි. තෙන නං රාජානො ගහෙඤා එවරූපං කමමකාරණං කාරෙතීති. නං කිමඤ්ඤසි ගාමණී, අපිනු තෙ එවරූපං දිට්ඨං වා සුතං වානි? දිට්ඨඤ්ඤි නො හතොත, සුතඤ්ඤි සුඤ්ඤානි වානි. නත්‍ර ගාමණී, යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො “යො කොචි මුසා හණති, සබ්බො යො දිට්ඨංව ධර්මෙ දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදියතී”ති. සචං වා තෙ ආහංසු මුසා වානි? මුසා හතොත. යෙ පන තෙ තුච්ඡං මුසා විලපතී, සීලවනො වා තෙ දුස්සීලා වානි? දුස්සීලා හතොත. යෙ පන තෙ දුස්සීලා පාපධම්මා, මිච්ඡාපට්ඨන්තා වා තෙ සමුච්ඡාපට්ඨන්තා වානි? මිච්ඡාපට්ඨන්තා හතොත. යෙ පන තෙ මිච්ඡාපට්ඨන්තා මිච්ඡාදිට්ඨිකා වා තෙ සමුච්ඡාදිට්ඨිකා වානි? මිච්ඡාදිට්ඨිකා හතොත. යෙ පන තෙ මිච්ඡාදිට්ඨිකා, කල්පනත්‍ර තෙසු පසිදිතුන්ති? නො හෙනං හතොත.

අවජරියං හතොත අබ්බුතං හතොත, අත්ති මෙ හතොත ආවසරාගාරං, නත්‍ර මඤ්ඤානි අත්ති, ආසනානි අත්ති, උදකමණිකො අත්ති, තෙලසාදිපො අත්ති, නත්‍ර යො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා වාසං උපෙති, තෙනාහං යථාසත්ති යථාබලං සංවිහරාමී.² භුතපුබ්බං හතොත, වන්තාරො සත්ථාරො නානාදිට්ඨිකා නානාබ්‍රහ්මකා නානාරූපිකා තස්මිං ආවසරාගාරෙ වාසං උපගමිස්සු. එකො සත්ථා එවංවාදී එවංදිට්ඨි: නත්ති දික්ඛා, නත්ති සිට්ඨං නත්ති භුතං, නත්ති සුකට්ඨකකටානං කමමානං එලං විපාකො, නත්ති අයං ලොකො, නත්ති පරො ලොකො, නත්ති මාතා, නත්ති පිතා, නත්ති සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ති ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සමුග්ගතා සමුච්ඡාපට්ඨන්තා යෙ ඉමඤ්ඤ ලොකං පරං ව ලොකං සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකඤා පට්ඨෙදෙනතීති.

1. භාසෙසි - සායා

2. සමහරාමී - අට්ඨකපා.

එතො සසා එවංවාදී එවංදිට්ඨි: අස්සී දික්ඛං අස්සී ධිට්ඨං අස්සී භුතං අස්සී සුක්ඛදුක්ඛවාතං කමිතං එලං විපාකො, අස්සී අයං ලොකො, අස්සී පරො ලොකො, අස්සී මාතා, අස්සී පිතා, අස්සී සත්තා ඔපපාතිකා, අස්සී ලොකෙ සමණ්‍යාභිමණා සමුදාගතා සමුදාපට්ඨකා යෙ ඉමස්ථි ලොකං පරස්ථි ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤානිති.

එතො සසා එවංවාදී එවංදිට්ඨි: කරතො¹ කාරයතො ජිඤ්ඤාතො ඡෙදපයතො පචිතො පාවයතො සොචයතො කිලමයතො එඤ්ඤාතො එඤ්ඤාතො පාණමතිපාතයතො ආදික්ඛං ආදියතො සත්ථි ජිඤ්ඤාතො නිලොප්පං භරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපඤ්ඤා නිට්ඨතො පරදුරං ගව්ඡතො මුසා භණ්ණතො කරතො න කරියති පාපං, ධුරපරියොතොනා චෙට්ඨි චිකෙකන යො ඉමිස්සා පඨවියා පාණෙ එකමංසබලං එකමංසපුස්සං කරෙය්‍ය, නස්සි තතොනිදනං පාපං, නස්සි පාපස්ස ආගමො, දකඛිණංකෙඤ්ඤි ගඛායා තීරං ගව්ඡය්‍ය භතොතො සානොතො ජිඤ්ඤාතො ඡෙදපෙතො පචිතො පාවෙතො නස්සි තතොනිදනං පාපං, නස්සි පාපස්ස ආගමො, උත්තරංකෙඤ්ඤි ගඛායා තීරං ගව්ඡය්‍ය දදොතො දපෙතො යජොතො යාජොතො නස්සි තතොනිදනං පුඤ්ඤං, නස්සි පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දනෙන දමෙන සඤ්ඤාමෙන සම්ච්චිකෙකන නස්සි පුඤ්ඤං නස්සි පුඤ්ඤස්ස ආගමොති

එතො සසා එවංවාදී එවංදිට්ඨි: කරතො කාරයතො ජිඤ්ඤාතො ඡෙදපයතො පචිතො පාවයතො සොචයතො කිලමයතො එඤ්ඤාතො එඤ්ඤාතො පාණමතිපාතයතො අදික්ඛං ආදියතො සත්ථි ජිඤ්ඤාතො නිලොප්පං භරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපඤ්ඤා නිට්ඨතො පරදුරං ගව්ඡතො මුසා භණ්ණතො කරතො කරියති පාපං, ධුරපරියොතොනා චෙට්ඨි චිකෙකන යො ඉමිස්සා පඨවියා පාණෙ එකමංසබලං එකමංසපුස්සං කරෙය්‍ය, අස්සි තතොනිදනං පාපං, අස්සි පාපස්ස ආගමො, දකඛිණංකෙඤ්ඤි ගඛායා² තීරං ගව්ඡය්‍ය භතොතො සානොතො ජිඤ්ඤාතො ඡෙදපෙතො පචිතො පාවෙතො අස්සි තතොනිදනං පාපං, අස්සි පාපස්ස ආගමො, උත්තරංකෙඤ්ඤි ගඛායා තීරං ගව්ඡය්‍ය දදොතො දපෙතො යජොතො යාජොතො අස්සි තතොනිදනං පුඤ්ඤං, අස්සි පුඤ්ඤස්ස ආගමො, දනෙන දමෙන සඤ්ඤාමෙන සම්ච්චිකෙකන අස්සි පුඤ්ඤං අස්සි පුඤ්ඤස්ස ආගමොති.

තස්ස චිත්තං භතොත අභුදෙව කඛිඛා අභුදෙව විචිකිට්ඨා: කො සු නාම ඉමෙසං භවතං සමණ්‍යාභිමණානං සචිං ආහ, කො මුසාති.

අලං හි ඡෙන ගාමිකි, කඛිකං, අලං විචිකිඤ්ඤං, කඛිකිතෙය ච පන තෙ යාතෙ විචිකිට්ඨා උප්පන්නාති. එවං පසංකොභං³ භතොත භගවති, පහොති ටෙ භගවා තථා ධම්මං දෙසෙතුං යථාහං ඉමං කඛිඛාධම්මං පජ්ඣෙය්‍යන්ති.

1. කරොතො - මිඡසං.

2. ගඛායා - පි 1, 2.

3. පසංකොභං - ඡායා.

අත්ථි ගාමණී, ධම්මසමාධි. තත්‍ර වෙ ත්ථං විතතසමාධිං පටිලභෙය්‍යාසි, එවං ත්ථං ඉමං කඛ්ඛාධම්මං පජ්ඣෙය්‍යාසි. කතමො ච ගාමණී, ධම්මසමාධි: ඉධ ගාමණී, අරියසාවකො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, නිතිතදණ්ඩා නිතිතසංකො ලජ්ජා දයාපණො සංඛපාණගුණනිත්‍යානුකම්බි විහරති. අදික්කාදනං පහාය අදික්කාදනා පටිවිරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො හොති, පිසුනා වාචං පහාය පිසුනාය වාචාය පටිවිරතො හොති, එරුසං වාචං පහාය එරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති, සමථසලාපං පහාය සමථසලාපා පටිවිරතො හොති, අභිජ්ඣං පහාය අනභිජ්ඣාලු හොති, ව්‍යාපාදපදෙසං පහාය අව්‍යාපකවිතො හොති, මිච්ඡාදිට්ඨිං පහාය සම්මාදිට්ඨිකො හොති.

ස ඛො සො ගාමණී, අරියසාවකො එවං විගතාභිජ්ඣො විගතව්‍යාපාදෙ අසම්මුලෙහා සම්පජානො පතිස්සනො¹ මෙත්තාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං, ඉති උඤ්චමධො තිරියං සංඛධි සංඛන්තනය සංඛාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අව්‍යාපජ්ඣකි² ඵරිත්වා විහරති. සො ඉති පටිසංවික්ඛති: යො'යං සත්ථා එවංවාදී එවංදිට්ඨි: "නත්ථි දිත්තං, නත්ථි ශිට්ඨං, නත්ථි භුතං, නත්ථි සුකට්ඨකකවාතං කම්මානං ඵලං විපාකො, නත්ථි අයං ලොකො, නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි මාතා, නත්ථි පිතා, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි ලොකෙ සමණ්‍යාගමණා සම්මග්ගතා සම්මාපටිපත්තා යෙ ඉමඤ්ඤි ලොකං පරඤ්ඤි ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සජ්ජිකත්වා පච්චෙදෙත්ති"³ති. සචේතසං හොතො සත්ථුතො සචේතං වචනං අපණ්ණකනය මග්ගං, යො'හං න කිඤ්චි ව්‍යාඛාධෙමි තසං වා ථාවරං වා, උභයමෙත්ථ කටග්ගාහො: යඤ්ඤිමි කායෙන සංවුතො වාචාය සංවුතො මනසා සංවුතො, යඤ්ඤි කායසස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජියාමිති. තස්ස පාමුර්ජ. ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො ප්‍යසමිහති, පසංඤාකායො සුඛං වෙදියති. සුඛිතො විතං සමාධියති, අයං ඛො සො ගාමණී, ධම්මසමාධි. තත්‍ර වෙ ත්ථං විතතසමාධිං පටිලභෙය්‍යාසි, එවං ත්ථං ඉමං කඛ්ඛාධම්මං පජ්ඣෙය්‍යාසි.

ස ඛො සො ගාමණී, අරියසාවකො එවං විගතාභිජ්ඣො විගතව්‍යාපාදෙ අසම්මුලෙහා සම්පජානො පතිස්සනො¹ මෙත්තාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං, ඉති උඤ්චමධො තිරියං සංඛධි සංඛන්තනය සංඛාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අව්‍යාපජ්ඣකි² ඵරිත්වා විහරති.

1. පටිස්සනො - ස්‍යා, මජ්ඣං.

2. අව්‍යාපජ්ජන - සි 2.

සො ඉති පටිසංචික්ඛති: යො'යං සත්ථා එවංවාදී එවංදිට්ඨි: “අත්ථි දිත්තං, අත්ථි සිට්ඨං, අත්ථි හුතං, අත්ථි සුකට්ඨකථානං කම්මානං එලං විපාකො, අත්ථි අයං ලොකො, අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි මානා, අත්ථි පිතා, අත්ථි සත්ථා ඔපපාතිකා, අත්ථි ලොකෙ සමණව්‍යාභමණා සමචග්ගතා සම්මාපටිපත්තා, යෙ ඉමඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා පට්ඨෙතති”ති. සථෙ තස්ස භොතො සත්ථිනෝ¹ සාටං වචනං, අපණ්ණකතාය මඤ්ඤං, සො'හං² න කිඤ්ඤ ව්‍යාඛාදෙමි තසං වා ථාවරං වා, උභයමෙත්ථකටග්ගාහො: යඤ්ඤ මඤ්ඤ කායෙන සංවුතො වාචාය සංවුතො මනසා සංවුතො, යඤ්ඤ කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුභතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිසාමිති. තස්ස පාමොජ්ජං³ ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පසංමග්ගති, පස්සඤ්ඤාකායො සුඛං චෙදියති, සුඛිනො විතං සමාධියති. අයං ටො සො ගාමණි, ධම්මසමාධි. තත්ථ ටෙ තුං විත්තසමාධිං පටිලභෙය්‍යාසි, එවං තුං ඉමං කඛ්ඛාධම්මං පජභෙය්‍යාසි.

ස ටො සො ගාමණි, අරියසාවකො එවං විගතාභිජ්ජෙත්ථ විගතව්‍යාපාදෙ අසම්මුලොගා සම්මජානො පතිස්සනො මෙත්ථාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං එරිත්වා විහරති, තථා දුකියං තථා තකියං, තථා චතුස්සීං. ඉති උඤ්ඤාධිකාරී තිරියං සංඛ්ඛං සංඛ්ඛානාය සංඛ්ඛාවනං ලොකං මෙත්ථාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අසමාමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපජ්ජෙත්ථ එරිත්වා විහරති. සො ඉති පටිසංචික්ඛති: යො'යං සත්ථා එවංවාදී එවංදිට්ඨි: “කරතො කාරයතො ජිජුතො ඡෙදපයතො පවතො පාවයතො සොවයතො කිලමයතො එජුතො එජුපයතො පාණමතිපාතයතො අදිත්තං ආදියතො සන්ධිං ජිජුතො නිලොපං හරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපජෙත්ථ තිට්ඨතො පරදුරං ගච්ඡතො මුසා හණතො කරතො න කරියති පාපං, චුරපරියන්තො චෙපි වෛසකන යො ඉමිස්සා පඨවියා පාණෙ එකමංසබලං එකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය, නත්ථි තතො නිදනං පාපං, නත්ථි පාපස්ස ආගමො; දක්ඛණංකොපි ගබ්භාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය හන්තො සාතෙතො ජිජුතො ඡෙදපෙතො පවතො පාවෙතො නත්ථි තතො නිදනං පාපං, නත්ථි පාපස්ස ආගමො; උත්තරංකොපි ගබ්භාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය දදතො දපෙතො යජතො යාජෙතො නත්ථි තතො නිදනං පුඤ්ඤං, නත්ථි තතො නිදනං පුඤ්ඤස්ස ආගමො; දුතෙන දමෙන සඤ්ඤාමෙන සච්චවජ්ජෙන නත්ථි පුඤ්ඤං නත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමො”ති. සථෙ තස්ස භොතො සත්ථිනෝ සාටං වචනං, අපණ්ණකතාය මඤ්ඤං, සො'හං න කිඤ්ඤ ව්‍යාඛාදෙමි තසං වා ථාවරං වා, උභයමෙත්ථ කටග්ගාහො: යඤ්ඤ මඤ්ඤ කායෙන සංවුතො වාචාය සංවුතො මනසා සංවුතො, යඤ්ඤ කායස්ස හෙද පරමෙරණා සුභතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිසාමිති. තස්ස පාමොජ්ජං³ ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පසංමග්ගති, පස්සඤ්ඤාකායො සුඛං චෙදියති, සුඛිනො විතං සමාධියති. අයං ටො සො ගාමණි, ධම්මසමාධි. තත්ථ ටෙ තුං විත්තසමාධිං පටිලභෙය්‍යාසි, එවං තුං ඉමං කඛ්ඛාධම්මං පජභෙය්‍යාසි.

1. සත්ථිනං - සිවු.

2. යො'හං - සිවු.

3. පාමොජ්ජං - සිවු, සා.

ස ඛො සො ගාමණී, අරියසාවකො එවං විගතාභිජ්ජෙඛා විගතව්‍යාපාදො අසම්මුලොහා සම්පජානො පතිස්සනො මෙඤ්ඤාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං එරිඤ්ඤා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථීං. ඉති උඤ්චමධො තිරියං සංඛධි සංඛඤ්ඤාය සංඛාවතං ලොකං මෙඤ්ඤාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අව්‍යාපජ්ජෙඛා එරිඤ්ඤා විහරති. සො ඉති පටිසංවිසංකි: යො'යං සඤ්ඤා එවංවාදී එවංදිට්ඨි: “කරතො කාරයතො ඡිත්තො ඡේදපයතො පටිතො පාවයතො සොවයතො කිලමයතො එත්තො එත්තපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නා ආදියතො සන්ධිං ඡිත්තො නිලොපං හරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපඤ්ඤා කියංතො පරදරං ගව්ඡතො මුසා හණ්ණො කරතො කරියති පාපං. මුරපරියන්තො වෙපි වෙකකත යො ඉමිස්සා පට්ඨියා පාණෙ එකමංසමලං එකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය, අත්ථි තතො නිදනං පාපං, අත්ථි පාපස්ස ආගමො. දකඛිණංකොපි ගඩ්ඨාය තීරං ගවේජය්‍ය හතන්තො සාන්තන්තො ඡිත්තන්තො ඡේදපෙන්නො පටින්නො පාවේන්නො, අත්ථි තතො නිදනං පාපං, අත්ථි පාපස්ස ආගමො. උත්තරංකොපි ගඩ්ඨාය තීරං ගවේජය්‍ය දැන්නො දූපෙන්නො යජන්නො යාජෙන්නො, අත්ථි තතො නිදනං පුඤ්ඤං, අත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමො, දාන්න දමෙන සඤ්ඤමෙන සවිච්චෙජන අත්ථි පුඤ්ඤං අත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමො”ති. සචෙ තස්ස භොතො සන්ධිතො සවිච්චිවනං, අපණ්ණකතාය මය්‍යං; යො'හං න කිඤ්ඤි ව්‍යාධාමෙමි තසංවා එවරංවා, උභයමෙඤ්ඤා කට්ඨාගො, යඤ්චමි කායෙන සංවුතො වාචාය සංවුතො මනසා සංවුතො, යඤ්ච කායස්ස හෙදා පරමිරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජස්සාමිති, තස්ස පාමොජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පස්සමිති, පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදියති, සුඛිතො විතො සමාධියති. අයං ඛො සො ගාමණී, ධම්මසමාධිං තත්ත්වෙ ඤානං විතාසමාධිං පටිලභෙය්‍යාසි, එවං ඤානං ඉමං කඤ්ඤාධිප්පං පජ්ඣෙය්‍යාසි.

ස ඛො සො ගාමණී, අරියසාවකො එවං විගතාභිජ්ජෙඛා විගතව්‍යාපාදො අසම්මුලොහා සම්පජානො පතිස්සනො කරුණාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං එරිඤ්ඤා විහරති -පෙ- මුදිතා සහගතෙන චේතසා එකං දිසං එරිඤ්ඤා විහරති -පෙ-

ස ඛො සො ගාමණී, අරියසාවකො එවං විගතාභිජ්ජෙඛා විගතව්‍යාපාදො අසම්මුලොහා සම්පජානො පතිස්සනො උපෙඛාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං එරිඤ්ඤා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථීං. ඉති උඤ්චමධො තිරියං සංඛධි සංඛඤ්ඤාය සංඛාවතං ලොකං උපෙඛාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අව්‍යාපජ්ජෙඛා එරිඤ්ඤා විහරති. සො ඉති පටිසංවිසංකි: යො'යං සඤ්ඤා එවංවාදී එවංදිට්ඨි: “නත්ථි දින්නං, නත්ථි ධිට්ඨං, නත්ථි හුතං, නත්ථි සුකට්ඨකතො. කම්මානං එලං විපාකො, නත්ථි අයං ලොකො, නත්ථි පරො ලොකො,

නස්සී මාතා, නස්සී පිතා, නස්සී සත්තා ඔපපාතිකා, නස්සී ලොකෙ සමිණ්ඩාභ්මිණා සමමග්ගතා සමමාපට්ඨනතා යො ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙතති¹ති. සච්ච නස්ස භොතො සත්ත්වො සංචං වට්ඨනං, අපඤ්ඤාකතාය මග්ගං, සො'හං න කිඤ්ච ව්‍යාඛාදෙමි තසං වා ථාවරං වා. උභයමෙත්ථ කට්ඨාගො: යඤ්චමිති කායෙන සංවුත්තො වාචාය සංවුත්තො මනසා සංවුත්තො, යඤ්ච කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිසාමිති. තස්ස පාමොජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පස්සමිති, පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදියති, සුඛිත්තො විතං සමාදියති. අයං ඛො සො ගාමණී, ධම්මසමාධි. තත්ථ චෙ තුං විතසමාධිං පටිලභෙය්‍යාසි, එවං තුං ඉමං කඛබ්බමමං පඡභෙය්‍යාසි.

ස ඛො සො ගාමණී, අරියසාවතො එවං විගතාභිජ්ජකො විගත ව්‍යාපාදෙ අසමුලෙහා සමපජාතො පතිස්සතො උපෙඛාසභගතෙන චෙතසා එකං දිසං එරිත්වා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවතං ලොකං උපෙඛාසභගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපජ්ජකින එරිත්වා විහරති, සො ඉති පටිසංචික්ඛති: යවා'යං¹ සත්වා එවංවාදී එවංදිට්ඨි: "අස්සී දිත්තං, අස්සී ඨිට්ඨං, අස්සී භුක්තං, අස්සී සුකට්ඨස්සකවානං කම්මානං. එලං විපාකො, අස්සී අයං ලොකො, අස්සී පරො ලොකො, අස්සී මාතා, අස්සී පිතා, අස්සී සත්තා ඔපපාතිකා, අස්සී ලොකෙ සමිණ්ඩාභ්මිණා සමමග්ගතා සමමාපට්ඨනතා යො ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙතති¹ති, සච්ච නස්ස භොතො සත්ත්වො සංචං වට්ඨනං, අපඤ්ඤාකතාය මග්ගං, සො'හං න කිඤ්ච ව්‍යාඛාදෙමි තසං වා ථාවරං වා, උභයමෙත්ථ කට්ඨාගො: යඤ්චමිති කායෙන සංවුත්තො වාචාය සංවුත්තො මනසා සංවුත්තො, යඤ්ච කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිසාමිති. තස්ස පාමොජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පස්සමිති, පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදියති, සුඛිත්තො විතං සමාදියති. අයං ඛො සො ගාමණී, ධම්මසමාධි. තත්ථ චෙ තුං විතසමාධිං පටිලභෙය්‍යාසි, එවං තුං ඉමං කඛබ්බමමං පඡභෙය්‍යාසි.

1. යොගං - මජ්ඣං.

ස ඛො සො ගාමණී, අරියසාවකො එවං විගතාභිජේකො විගත ව්‍යාපාදො අසමුද්‍රොහො සමපජානො පතිස්සනො උපෙඛාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරීඤා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථීං. ඉති උදාමධො නිරියං සබ්බධි සබ්බන්තනය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙඛාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපජේඛන ඵරීඤා විහරති. සො ඉති පටිසංචික්ඛති: යවා'යං සත්වා එවංවාදී එවංදිට්ඨි: "කරතො කාරයතො ඡීඤතො ඡෙදපයතො පවතො පාවයතො සොචයතො කිලමයතො එඤතො එඤපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නා ආදියතො සන්ධිං ඡීඤතො නිලොපං හරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපජෙති ධ්වංතො පරදුරං ගව්ඡතො මුසා හණතො කරතො න කරියති පාපං. බුරපරියනෙනාන චෙපි වසෙකන යො ඉමිස්සා පට්ඨියා පාණෙ එකමංසබ්බං එකමංසදුස්සං කරෙය්‍ය, නත්ථි තතො නිදන්තං පාපං, නත්ථි පාපස්ස ආගමො. දකඛ්ඤාසේඛිනි ගබ්භාය තීරං ගවේජය්‍ය හනන්තො සාතන්තො ඡීඤන්තො ඡෙදපෙන්නො පවන්තො පාවෙන්නො, නත්ථි තතො නිදන්තං පාපං, නත්ථි පාපස්ස ආගමො. උත්තරසේඛිනි ගබ්භාය තීරං ගවේජය්‍ය දදන්තො දපෙන්නො යජන්තො යාජෙන්නො, නත්ථි තතො නිදන්තං පුණ්ණං නත්ථි පුණ්ණස්ස ආගමො, දන්න, දමෙන සණ්ණමෙන සවිච්චජේත නත්ථි පුණ්ණං නත්ථි පුණ්ණස්ස ආගමො"ති. සචෙ තස්ස භොතො සන්ථිතො සාවං වචනං, අපණ්ණකනය මඤ්ඤං, සො'හං න කිඤ්චි ව්‍යාබාධෙමි ත.සං වා ථාවරං වා, උභයමෙකා කට්ඨාගො: යඤ්චිකා කායෙන සංවුතො වාචාය සංවුතො මනසා සංවුතො, යඤ්චි කායස්ස හෙද පරමවරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ඣස්සාමිති. තස්ස පාමොජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිනි ජායති, පිනිමනස්ස කායො පක්ඛමහති, පක්ඛදාකායො සුඛං වෙදියති. සුඛිතො විතං සමාධියති. අයං ඛො සො ගාමණී, ධම්මසමාධි. නත්‍ර චෙ තුං විතසමාධිං පටිලභෙය්‍යාසි, එවං තුං ඉමං කම්බාධම්මං පජ්ඣෙය්‍යාසි.

ස ඛො සො ගාමණී, අරියසාවකො එවං විගතාභිජේකො විගත ව්‍යාපාදො අසමුද්‍රොහො සමපජානො පතිස්සනො උපෙඛාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරීඤා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථීං. ඉති උදාමධො නිරියං සබ්බධි සබ්බන්තනය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙඛාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපජේඛන ඵරීඤා විහරති, සො ඉති පටිසංචික්ඛති, යවා'යං සත්වා එවංවාදී එවංදිට්ඨි: "කරතො කාරයතො ඡීඤතො

ඡෙදපයනො පවනො පාවයනො සොවයනො කිලමයනො එඤ්ඤානො
එඤ්ඤාපයනො පාණමතිපාතයනො අදික්ඛං ආදියනො සන්ධිං ඡිඤ්ඤානො
නිලොපං හරනො එකාගාරිකං කරොනො පරිපඤ්ඤා නිට්ඨනො
පරදුරං ගව්ඡනො මුසා හණනො කරනො කරියති පාපං,
මුරපරියනොන වෙපි වකොන යො ඉමිසසා පට්ඨියා පාණ
එකමංසබලං එකමංසදුක්ඛං කරොයා, අස්සි තනො නිදනං පාපං
අස්සි පාපසස ආගමො. දකඛිණංසොපි ගඛායා තීරං ගව්ඡයා
හනනොසා සානනොසා ඡිඤ්ඤානො ඡෙදපෙනොනො පවෙනොනො පාවෙනොනො
අස්සි තනො නිදනං පාපං, අස්සි පාපසස ආගමො. උත්තරංසොපි
ගඛායා තීරං ගව්ඡයා. දදෙනො දපෙනො යජෙනො යාජෙනො
අස්සි තනො නිදනං පුණ්ණං, අස්සි පුණ්ණසස ආගමො, දනෙන
දමෙන සංඝංගමෙන සවිච්චිනෙන අස්සි පුණ්ණං, අස්සි පුණ්ණසස
ආගමො''ති. සවෙ තසස භොනො සත්ථුනො සවිච්චිනං, අපණ්ණකතාය
මග්ගං, සො'හං න කිඤ්චි ව්‍යාබාධෙමි තසං වා ථාවරං වා උභයමෙසු
කටග්ගානො; යඤ්චිමහි කායෙන සංවුතො වාචාය සංවුතො මනසා
සංවුතො යඤ්චි කායසස හෙද පරමෙරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං
උපපජ්ජිසාමිති. තසස පාමොජ්ජං ජායති, පමුදිතසස පිති ජායති,
පිතිමනසස කායො පසසමෙති, පසසද්ධිකායො සුඛං වෙදියති,
සුඛිනො විතං සමාධියති, අයං ඛො සො ගාමණි, ධම්මසමාධි.
තත්ථ වෙ ත්ථං විතසමාධිං පටිලභෙය්‍යාසි, එවං ත්ථං ඉමං කඛ්ඛාධම්මං
පජ්ඣෙය්‍යාසිති.

එවං වුත්තො පාටලියො ගාමණි හගවන්තං එතදවොච:
අභිකකන්තං හන්තං, අභිකකන්තං හන්තං -පෙ- අජ්ජතග්ගො
පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති.

ගාමණිවග්ගො පට්ඨමො.

තත්ථ දදන්තං:

විණේවා තාලො යොධාපීවො
හත්ථසසාසි ව ඛෙත්තකා,
සඬ්ඛි කුලමණිහද්දකා ව
රාසිය පාටලියෙන තෙරසාති.

ගාමණිසංයුක්තං සමත්තං.

9. අසඬුනසංයුතං.

1. අසඬුනවග්ගො

9. 1. 1

කායගතාසතිසුතං.

428. අසඬුනඤ්ච චො භික්ඛවෙ දෙසිසසාමී අසඬුනගාමීඤ්ච මග්ගා, තං සුඤ්ඤං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අසඬුනං: යො භික්ඛවෙ රාගඤ්ඤො දෙසඤ්ඤො මොහඤ්ඤො, ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ අසඬුනං. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬුනගාමී මග්ගො: කායගතාසති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අසඬුනගාමී මග්ගො.

ඉති චො භික්ඛවෙ දෙසිතං චො මයා අසඬුනං දෙසිතො අසඬුනගාමී මග්ගො. යං භික්ඛවෙ සඤ්ඤා කර්මයං සාවකානං භිතෙසිනා අනුකමංකෙන අනුකමං. උපාදය, කතං චො තං මයා එතාති භික්ඛවෙ රුක්ඛමුලාති එතාති සුඤ්ඤාගාරාති, ඤායං භික්ඛවෙ, මා පමාදස්, මා පච්ඡා උප්පට්ඨාමිතො අනුච්ඡාදි, අයං චො අමොකං අනුසාසති.

9. 1. 2

සමථවිපස්සානාසුතං.

429. අසඬුනඤ්ච චො භික්ඛවෙ දෙසිසසාමී අසඬුනගාමීඤ්ච මග්ගා, තං සුඤ්ඤං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අසඬුනං: යො භික්ඛවෙ රාගඤ්ඤො දෙසඤ්ඤො මොහඤ්ඤො, ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ අසඬුනං. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬුනගාමී මග්ගො: සමථො ච විපස්සනා ච. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අසඬුනගාමී මග්ගො. ඉති චො භික්ඛවෙ දෙසිතං චො මයා අසඬුනං -පෙ- අයං චො අමොකං අනුසාසති.

9. 1. 3

සච්ඡිකාසච්චාරසුතං.

430. අසඬුනඤ්ච චො භික්ඛවෙ දෙසිසසාමී අසඬුනගාමීඤ්ච මග්ගා, තං සුඤ්ඤං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අසඬුනං: යො භික්ඛවෙ රාගඤ්ඤො දෙසඤ්ඤො මොහඤ්ඤො, ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ අසඬුනං. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬුනගාමී මග්ගො: සච්ඡිකාසො¹ සච්චාරො සමාධි, අච්ඡිකාසො² විචාරමග්ගො සමාධි, අච්ඡිකාසො අච්චාරො සමාධි. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අසඬුනගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසති.

1. සච්ඡිකාස - ඡෙසං. සා
අච්ඡිකාස - ඡෙසං. සා

9. 1. 4

සුඤ්ඤතසමාධිසුත්තං

431. කතමො ච භික්ඛාව අසඬ්ඛතගාමීමග්ගො: සුඤ්ඤතො සමාධි අනිමිත්තො සමාධි අසංඝිතො සමාධි. අයං වුච්චති භික්ඛව අසඬ්ඛතගාමීමග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 1. 5

සතිපට්ඨානසුත්තං

432. කතමො ච භික්ඛව අසඬ්ඛතගාමීමග්ගො: වත්තාරො සතිපට්ඨානා, අයං වුච්චති භික්ඛව අසඬ්ඛතගාමීමග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 1. 6

සම්මප්පධානසුත්තං

433. කතමො ච භික්ඛව අසඬ්ඛතගාමීමග්ගො: වත්තාරො සම්මප්පධානා. අයං වුච්චති භික්ඛව අසඬ්ඛතගාමීමග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 1. 7

ඉද්ධිපාදසුත්තං

434. කතමො ච භික්ඛව අසඬ්ඛතගාමීමග්ගො: වත්තාරො ඉද්ධිපාදා. අයං වුච්චති භික්ඛව අසඬ්ඛතගාමීමග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 1. 8

ඉන්ද්‍රියසුත්තං

435. කතමො ච භික්ඛව අසඬ්ඛතගාමීමග්ගො: පඤ්චින්ද්‍රියානි. අයං වුච්චති භික්ඛව අසඬ්ඛතගාමීමග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 1. 9

බලසුත්තං

436. කතමො ච භික්ඛව අසඬ්ඛතගාමීමග්ගො: පඤ්ච බලානි. අයං වුච්චති භික්ඛව අසඬ්ඛතගාමීමග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 1. 10

බොජ්ඣංගසුත්තං

437. කතමො ච භික්ඛව අසඬ්ඛතගාමීමග්ගො: සත්ත-බොජ්ඣංගා. අයං වුච්චති භික්ඛව අසඬ්ඛතගාමීමග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 1. 11

මග්ගධගසුත්තං.

438. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඤ්ඤාගාමී මග්ගො අරියො අට්ඨාඨගිකො මග්ගො. අයං චූචවති භික්ඛවෙ අසඤ්ඤාගාමී මග්ගො. ඉති ඛො භික්ඛවෙ දෙසිතං වො මයා අසඤ්ඤං, දෙසිතො අසඤ්ඤාගාමී මග්ගො යං භික්ඛවෙ සඤ්ඤා කරණීයං සාවකානං භිතෙසිනා අනුකම්පකෙන අනුකම්පං උපාදය, කතං වො තං මයා. එතානි භික්ඛවෙ රුක්ඛමූලානි, එතානි සුඤ්ඤාගාරානි, කොයථ භික්ඛවෙ මා පමාදෙත්ථ, මා පච්ඡා විප්පට්ඨාරිතො අහුවත්ථ. අයං වො අමොකං අනුසාසතිති.

අසඤ්ඤාවග්ගො පටමො.

තත්ත්වදේශනා:

කායසම්ප්ප්ප්ඵාසවිතකෙකා
සුඤ්ඤාතො සතිපට්ඨානා,
සම්මප්පධානං ඉද්ධිපාද
ඉන්ද්‍රියබලබෝධකම්මගාති.

2. දුතිය අසඬවන වගෙහි

9. 2. 1

අසඬවනසුත්තං

439. අසඬවනඤ්චි වො භික්ඛවෙ දෙසියසාමී අසඬවනගාමීඤ්චි මග්ගං, තං සුඤ්ඤං. කතඤ්ච භික්ඛවෙ අසඬවනං; යො භික්ඛවෙ රාගක්ඛයො දෙසක්ඛයො මොහක්ඛයො, ඉදං චුට්ඨති භික්ඛවෙ අසඬවනං. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬවනගාමීමග්ගො; සමථො. අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ අසඬවනගාමීමග්ගො.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ දෙසිතං වො මයා අසඬවනං, දෙසිතො අසඬවනගාමීමග්ගො. යං භික්ඛවෙ සන්ථාරා කර්මයං සාවකානං භිතෙසිනා අනුකම්පකෙන, අනුකම්පං උපාදය. කතං වො තං මයා, එතානි භික්ඛවෙ රුක්ඛමුලානි, එතානි සුඤ්ඤගාරානි, ක්වායථ භික්ඛවෙ, මා පමාදත්ථ, මා පච්ඡා විසට්ඨාරිතො අහුවත්ථ, අයං වො අමහාකං අනුසාසනීති.

9. 2. 2

විපස්සනාසුත්තං

440. අසඬවනඤ්චි වො භික්ඛවෙ දෙසියසාමී, අසඬවනගාමීඤ්චි මග්ගං, තං සුඤ්ඤං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අසඬවනං; යො භික්ඛවෙ රාගක්ඛයො දෙසක්ඛයො මොහක්ඛයො, ඉදං චුට්ඨති භික්ඛවෙ අසඬවනං. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬවනගාමීමග්ගො; විපස්සනා. අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ අසඬවනගාමීමග්ගො. ඉති ඛො භික්ඛවෙ දෙසිතං වො මයා අසඬවනං -පෙ- අයං වො අමහාකං අනුසාසනීති.

9. 2. 3

සවිතකකසවිචාරසුත්තං

441. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬවනගාමී මග්ගො; සවිතකකා සවිචාරො සමාධි. අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ අසඬවනගාමීමග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 4

අවිතකකවිචාරමත්තසුත්තං

442. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬවනගාමීමග්ගො; අවිතකකා විචාරමත්තො සමාධි, අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ අසඬවනගාමීමග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 5

අවිතක්කඅවිචාරසුත්තං

443. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමී මග්ගො: අවිතක්කො අවිචාරො සමාධි. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 6

සුඤ්ඤතසමාධිසුත්තං

444. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමී මග්ගො: සුඤ්ඤතො සමාධි. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 7

අනිමිත්තසමාධිසුත්තං

445. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමී මග්ගො: අනිමිත්තො සමාධි. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 8

අපපඤ්චිතසමාධිසුත්තං

446. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමී මග්ගො: අපපඤ්චිතො සමාධි, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 9

කායානුපසන්නාසුත්තං

447. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමී මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 10

වේදනානුපසන්නාසුත්තං

448, කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමී මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වේදනාසු වේදනානුපසස්සි විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 11

වික්ඛානුපසසනායුතං

449. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඛිතගාමීමග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විනො වික්ඛානුපසසී විහරති ආනාපි සමපරානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣා දෙමනස්සං. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ අසඛිතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 12

ධම්මානුපසසනායුතං

450. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඛිතගාමීමග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති ආනාපි සමපරානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ අසඛිතගාමීමග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 13

පඨමසමමපපධානායුතං

451. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඛිතගාමීමග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විහං පග්ගණාති පදහති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ අසඛිතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 14

දුතියසමමපපධානායුතං

452. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඛිතගාමී මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පඤානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විහං පග්ගණාති පදහති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ අසඛිතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 15

තතියසමමපපධානායුතං

453. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඛිතගාමීමග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති -පෙ- අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ අසඛිතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 16

චතුස්සම්මප්පධානසූතං

454. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමීමගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීරියා අසමමාසාය භියොගාභාවාය වෙපුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති -පෙ- අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමීමගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 17

ඡන්දිදධිපාදසූතං

455. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමීමගො ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඬ්ඛාරසමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමීමගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 18

විරිදිදධිපාදසූතං

456. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමීමගො ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විරියසමාධිපධානසඬ්ඛාරසමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමීමගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 19

චිත්තිදධිපාදසූතං

457. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමීමගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චිත්තසමාධිපධානසඬ්ඛාරසමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමී මගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 20

වීමංසිද්ධිපාදසූතං

458. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමීමගො ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වීමංසාසමාධිපධානසඬ්ඛාරසමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමීමගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 21

සද්ධිනද්‍රියසුත්තං

459. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්ධිනද්‍රියං භාවෙති විචෙකනිසසිතං විරාගනිසසිතං නිරොධසසිනිසසිතං චොසසභගපරිණාමී, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසඬ්ඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසතිති.

9. 2. 22

විරිදිනද්‍රියසුත්තං

460. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විරිදිනද්‍රියං භාවෙති විචෙකනිසසිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසතිති.

9. 2. 23

සතිනද්‍රියසුත්තං

461. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිනද්‍රියං භාවෙති විචෙකනිසසිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසතිති.

9. 2. 24

සමාධිනද්‍රියසුත්තං

462. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමාධිනද්‍රියං භාවෙති විචෙකනිසසිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසතිති.

9. 2. 25

පඤ්ඤානද්‍රියසුත්තං

463. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤානද්‍රියං භාවෙති විචෙකනිසසිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසතිති.

9. 2. 26

සද්ධාබලසුත්තං

464. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්ධාබලං භාවෙති විචෙකනිසසිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසතිති.

9. 2. 27

විරියබලසුත්තං

465. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විරියබලං භාවෙති විවෙකනිසසිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 28

සතිබලසුත්තං

466. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිබලං භාවෙති විවෙකනිසසිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 29

සමාධිබලසුත්තං

467 කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමාධිබලං භාවෙති විවෙකනිසසිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 30

පඤ්ඤාබලසුත්තං

468. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤාබලං භාවෙති විවෙකනිසසිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 31

සතිසමෙතොජ්ඣාඤාසුත්තං

469. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිසමෙතොජ්ඣාඤාසුත්තං භාවෙති විවෙකනිසසිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 32

ධම්මවිවය සමෙතොජ්ඣාඤාසුත්තං

470. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මවිවයසමෙතොජ්ඣාඤාසුත්තං භාවෙති විවෙකනිසසිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 33

විරියසමබ්බාජකධගස්සුතතං.

471. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විරියසමබ්බාජකධං භාවෙති විචෙකනිසසිතං -පෙ- අයං චූචති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 34

පීතියසමබ්බාජකධගස්සුතතං.

472. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පීතියසමබ්බාජකධං භාවෙති විචෙකනිසසිතං -පෙ- අයං චූචති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 35

පසාදධියසමබ්බාජකධගස්සුතතං.

473. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පසාදධියසමබ්බාජකධං භාවෙති විචෙකනිසසිතං -පෙ- අයං චූචති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 36

සමාධියසමබ්බාජකධගස්සුතතං.

474. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමාධියසමබ්බාජකධං භාවෙති විචෙකනිසසිතං -පෙ- අයං චූචති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 37

උපෙඛාසමබ්බාජකධගස්සුතතං.

475. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උපෙඛාසමබ්බාජකධං භාවෙති විචෙකනිසසිතං -පෙ- අයං චූචති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 38

සමොදිට්ඨිසුතතං.

476. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමොදිට්ඨි භාවෙති විචෙකනිසසිතං -පෙ- අයං චූචති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 39

සමමාසධිකපසුත්තං

477. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාසධිකාං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 40

සමමාවාචාසුත්තං

478. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාවාචං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 41

සමමාකම්මන්තසුත්තං

479. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාකම්මන්තං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 42

සමමාආජීවසුත්තං

480. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාආජීවං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 43

සමමාවායාමසුත්තං

481. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාවායාමං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 44

සමමාසනීසුත්තං

482. කතමො ච භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො : ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාසනීං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසංඛතගාමී මග්ගො -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 45

සමමාසමාධිසුත්තං

483. අසඬිතඤ්ච චො භික්ඛවෙ දෙසික්ඛාමී අසඬිතගාමීඤ්ච මග්ගං, තං සුඡාරං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අසඬිතං: යො භික්ඛවෙ රාගකමයො දෙසකමයො මොහකමයො, ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ අසඬිතං. කතමො ච භික්ඛවෙ අසඬිතගාමී මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිසංයුතං විරාගනිසංයුතං නිරොධනිසංයුතං චොක්ඛගාපරිණාමිං, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසඬිතගාමී මග්ගො.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ දෙසිතං චො එයා අසඬිතං, දෙසිතො අසඬිතගාමී මග්ගො. යං භික්ඛවෙ සඤ්චාරා කරණියං සාවකානං භිතෙසිනා අනුකමංකෙන අනුකමං උපාදය, කතං චො තං මයා. එතානි භික්ඛවෙ රුක්ඛමූලානි, එතානි සුඤ්ඤගාරානි, ක්ඛායථ භික්ඛවෙ මා පමාදස්ස, මා පච්ඡා විසංවිසාරිතො අහුවස්ස. අයං චො අමොක්ඛං අනුසාසතිති.

9. 2. 46-101

අනාසුත්තානි

484-539. අනාඤ්ච චො භික්ඛවෙ දෙසික්ඛාමී අනාගාමීඤ්ච මග්ගං තං සුඡාරං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අනාං -පෙ- අනුසාසතිති.

(යථා අසඬිතං තථා විඤ්චාරෙතබ්බං)

9. 2. 102-157

අනාසවසුත්තානි

540-595. අනාසවඤ්ච චො භික්ඛවෙ දෙසික්ඛාමී අනාසවගාමීඤ්ච මග්ගං -පෙ- අනුසාසතිති.

9. 2. 158-213

සව්වසුත්තානි

596-651. සව්වඤ්ච චො භික්ඛවෙ දෙසික්ඛාමී සව්වගාමීඤ්ච මග්ගං -පෙ- අනුසාසතිති.

9. 2. 214 - 269

පාරසුත්තානි

652-707. පාරඤ්ච චො භික්ඛවෙ දෙසික්ඛාමී පාරගාමීඤ්ච මග්ගං -පෙ- අනුසාසතිති.

1. අමගඤ්ච — සා

2. අමගගාමීඤ්ච — සා

9. 2. 270-325

නිපුණස්සුත්තානි

708-763. නිපුණඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි නිපුණගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 326-381

සුද්දසස්සුත්තානි

764-819. සුද්දසඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි සුද්දසගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 382-437

අජරස්සුත්තානි

820-875. අජරඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි අජරගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 438-493

ධුට්ඨස්සුත්තානි

876-931. ධුට්ඨඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි ධුට්ඨගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 494-549

අපලොකිතස්සුත්තානි

932-987. අපලොකිතඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි අපලොකිතගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 550-605

අනිදසසනස්සුත්තානි

988-1043. අනිදසසනඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි අනිදසසනගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 606-661

නිපපඤ්ඤාස්සුත්තානි

1044-1099. නිපපඤ්ඤාඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි නිපපඤ්ඤාගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

1. අජරඤ්ඤා - ඩි 1,2 අජරජරං - සා

2. අපලොකඤ්ඤා - ඩි. 1, 2

අපලොකිතඤ්ඤා - සා

9. 2. 662-717**සත්තසුත්තානි**

1100-1155. සත්තඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි සත්තගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 718-773**අමතසුත්තානි**

1156-1211. අමතඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි අමතගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 774-829**පඤ්ඤාසුත්තානි**

1212-1267. පඤ්ඤාඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි පඤ්ඤාගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 830-885**සිවසුත්තානි**

1268-1323. සිවඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි සිවගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 886-941**බෙමසුත්තානි**

1324-1379. බෙමඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි බෙමගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 942-997**තණ්හකම්මයසුත්තානි**

1380-1435. තණ්හකම්මයඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි තණ්හකම්මයගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 998-1053**අවජරියසුත්තානි**

1436-1491. අවජරියඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි අවජරියගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 1054-1109

අබ්භූතසුත්තානි

1492-1547. අබ්භූතඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි අබ්භූතගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 1110-1165

අනීතිකසුත්තානි

1548-1603. අනීතිකඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි අනීතිකගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 1166-1221

අනීතිකධම්මසුත්තානි

1604-1659. අනීතිකධම්මඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි අනීතික ධම්මගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 1222-1277

නිබ්බානසුත්තානි

1660-1715. නිබ්බානඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි නිබ්බානගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 1278-1333

අබ්‍යාපජ්ඣසුත්තානි

1716-1771. අබ්‍යාපජ්ඣඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි අබ්‍යාපජ්ඣගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 1334-1389

වීරාගසුත්තානි

1772-1827. වීරාගඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි වීරාගගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 1390-1445

සුද්ධිසුත්තානි

1828-1883. සුද්ධිඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි සුද්ධිගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 1446-1501

මුත්තිසුත්තානි

1884-1939. මුත්තිඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසසාමි මුත්තිගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 1502-1557

අනාලයසුත්තානි

1940-1995. අනාලයඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසසාමි අනාලයගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 1558-1613

දීපසුත්තානි

1996-2051. දීපඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසසාමි දීපගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 1614-1669

ලෙණසුත්තානි

2052-2107. ලෙණඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසසාමි ලෙණගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 1670-1725

තාණසුත්තානි

2108-2163. තාණඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසසාමි තාණගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 1726-1781

සරණසුත්තානි

2164-2219. සරණඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසසාමි සරණගාමිඤ්ඤා මග්ගං -පෙ- අනුසාසනීති.

9. 2. 1782-1837

පරායණසුත්තානි

2220-2275. පරායණඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ දෙසිසසාමි පරායණගාමිඤ්ඤා මග්ගං, තං සුඤ්ඤා. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ පරායණං: යො භික්ඛවෙ රාගකංකමො දෙසකංකමො මොහකංකමො, ඉදං චූළචනි භික්ඛවෙ පරායණං. කතමො ච භික්ඛවෙ පරායණගාමි මග්ගො: කායගතාසනී. අයං චූළචනි භික්ඛවෙ පරායණගාමි මග්ගො.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ දෙසිතං වො මයා පරායණං, දෙසිතො පරායණගාමී මග්ගො. යං භික්ඛවෙ සඤ්චාරා කරණීයං සාවකානං භිතෙසිනා අනුකම්පකෙන අනුකම්පං උපාදය. කතං වො තං මයා ඵනාති භික්ඛවෙ රුක්ඛමූලාති, ඵනාති සුඤ්ඤගාරාති, ඤායථ භික්ඛවෙ මා පමාදෙසු, මා පච්ඡා විසප්පිසාරිතො අනුච්ඡා, අයං වො අමොකං අනුසායනීති.

(යථා අසඞ්ඛතං තථා විඤ්චාමෙතං)

දුතියඅසඞ්ඛතවග්ගො.

තත්තුද්දනං :

අසඞ්ඛතං අනතං අනාසවං සච්චඤ්චි පාරං නිපුණං සුදුදුසං
අජරඤ්චං ධූවං අපලොකිතං අනිදසුනං නිපපඤ්චි සනතං

අමතං පණ්ණිකඤ්චි සිවඤ්චි ඛෙමං තණ්හකම්මයො අච්ඡරියඤ්චි අබ්භූතං
අනිතිකං අනිතිකධම්මං නික්ඛානමෙතං සුගතෙන දෙසිතං

අබ්බාපජේකො විරාගො ච සුද්ධි මුත්ති අනාලයො
දීපො ලෙණඤ්චි තාණඤ්චි සර්ණඤ්චි පරායණඤ්චාති.

අසඞ්ඛතසංයුක්තං සමත්තං.

10. අව්‍යාකත සංයුතතා.

1. අව්‍යාකතවග්‍යො

10. 1. 1

බෙමාසුතං

2276. එකං සමයං භගවා සාවතේයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ-
පිණ්ඩකසස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන බෙමා භික්ඛුනි කොසලෙසු
වාරිකං වරමානා අනතරා ව සාවතේ¹ අනතරා ව සාකෙතං
තොරණවත්ථුසමී. වාසං උපගතා හොති. අථ ඛො රාජා පසෙනදි-
කොසලො සාකෙතා සාවතේ. ගච්ඡන්තො අනතරා ව සාකෙතං
අනතරා ව සාවතේ. තොරණවත්ථුසමී. එකරතතිවාසං උපගස්සී.
අථ ඛො රාජා පසෙනදිකොසලො අඤ්ඤතරං පුරිසං ආමන්තෙසී.
එහි කං අමෙහා පුරිස තොරණවත්ථුසමී. තථාරූපං සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං
වා ජාතං, යමහං අජ්ජ පඨිරූපාසෙය්‍යකම්.

එවං දෙවාති ඛො සො පුරිසො රඤ්ඤ පසෙනදිසස කොසලසා
පටිස්සුඤ්ඤා කෙවලකසං තොරණවත්ථු² අනවාභිණ්ඩන්තො³ නාදූස
තථාරූපං සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා යං රාජා පසෙනදි කොසලො
පඨිරූපාසෙය්‍ය අද්දසා ඛො සො පුරිසො බෙමං භික්ඛුනි. තොරණ-
වත්ථුසමී. වාසං උපගතං, දිස්වාන යෙන පසෙනදිකොසලො
නෙත්‍රපසඤ්ඤා. උපසඤ්ඤාමිඤ්ඤා රාජානං පසෙනදි. කොසලං එතදවොච:
නාහි ඛො දෙව, තොරණවත්ථුසමී. තථාරූපො සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො
වා යං දෙවො පඨිරූපාසෙය්‍ය. අහි ව ඛො දෙව, බෙමා නාම භික්ඛුනි
තස්ස භගවතො සාවිකා අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස, තස්සා ඛො
පනාය්‍යාය එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්‍රහ්මන්තො: “පණ්ඩිතා පියණා
මෙධාපිතී බ්‍රහ්මස්තො විතතකථා කල්‍යාණපටිභානා”ති. තං දෙවො
පඨිරූපාසතුති.

අථ ඛො රාජා පසෙනදිකොසලො යෙන බෙමා භික්ඛුනි
නෙත්‍රපසඤ්ඤා. උපසඤ්ඤාමිඤ්ඤා බෙමං භික්ඛුනි. අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං
නිසීදි. එකමන්තං නිසිකොනා ඛො රාජා පසෙනදිකොසලො බෙමං
භික්ඛුනි. එතදවොච: කිත්තු ඛො අයෙහ හොති තථාගතො
පරමෙරණාති. අව්‍යාකතං එතං මහාරාජ භගවතා: “හොති තථාගතො
පරමෙරණා”ති. කිම්පනෙය්‍ය න හොති තථාගතො පරමෙරණාති.
එතස්මි ඛො මහාරාජ අව්‍යාකතං භගවතා: “න හොති තථාගතො
පරමෙරණා”ති. කිත්තු ඛො අයෙහ, හොති ව න ව හොති තථාගතො
පරමෙරණාති. අව්‍යාකතං ඛො එතං මහාරාජ භගවතා: “හොති ව
න ව හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති. කිම්පනෙය්‍ය, නෙව හොති
න න හොති තථාගතො පරමෙරණාති. එතස්මි ඛො මහාරාජ අව්‍යාකතං
භගවතා: “නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති.

1. සාවතේයං පි 1, 2,

2. වත්ථුසමී පි 2, 1,

3. අභිණ්ඩන්තො - මජ්ඣ. සං.

කීනනු ටො අයො, හොති තථාගතො පරමෙරණාති ඉති පුට්ඨා සමානා අව්‍යාකතං ටො එතං මහාරාජ හගවතා: “හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති වදෙසි, කිමෙනයො න හොති තථාගතො පරමෙරණාති ඉති පුට්ඨා සමානා එතමි ටො මහාරාජ අව්‍යාකතං හගවතා: “න හොති තථාගතො පරමෙරණාති” වදෙසි, කීනනු ටො අයො, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමෙරණාති ඉති පුට්ඨා සමානා අව්‍යාකතං ටො එතං මහාරාජ හගවතා: “හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති වදෙසි, කිමෙනයො නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාති ඉති පුට්ඨා සමානා එතමි ටො මහාරාජ අව්‍යාකතං හගවතා: “නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති වදෙසි. කො නු ටො අයො, හෙතු කො පටිඨයො යෙන තං¹ අව්‍යාකතං හගවතාති.

තෙන හි මහාරාජ තඤ්ඤවෙසු පටිපුට්ඨසාමී,² යථා තෙ ඛමෙයා, තථා නං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි.

තං කිමෙඤ්ඤසි මහාරාජ, අස්සී තෙ කොචී ගණකො වා මුද්දිකො වා සඛිංයකො වා යො පහොති ගඛ්ඛාය වාලිකං³ ගණතුං: “එතනකා වාලිකා ඉති වා එතනකාති⁴ වාලිකාසතාති ඉති වා එතනකාති වාලිකාසහසසාති ඉති වා එතනකාති වාලිකාසතසහසසාති ඉති වා”ති. නො හෙතං අයො. අස්සී පන තෙ කොචී ගණකො වා මුද්දිකො වා සඛිංයකො වා යො පහොති මහාසමුද්දෙ උදකං මිණිතුං: “එතනකාති උදකාලාකාතිති⁵ වා එතනකාති උදකාලාක සතාතිති වා එතනකාති උදකාලාක සහසසාතිති වා එතනකාති උදකාලාක සතසහසසාතිති වා”ති. නොහෙතං අයො. තං කිංස හෙතු? මහායො,⁶ සමුදෙද ගම්භීරො අප්පමෙයො අප්පරියොගාහොති.

එවමෙව ටො මහාරාජ, යෙන රූපෙන තථාගතං පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙයා, තං රූපං තථාගතසස්ස පභීතං උච්ඡින්නමුලං තාලාවතථුකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදධමිං. රූපසඛිංය⁷විමුක්තො ටො මහාරාජ තථාගතො ගම්භීරො අප්පමෙයො අප්පරියොගාහො, සෙය්‍යථාපි මහාසමුදෙද. හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙනි, න හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙනි. හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙනි. නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙනි.

1. යෙනතං - ස්‍යා. මජ්ඣ.

2. පටිපුට්ඨසාමී - සිමු.

3. වාලිකං - මජ්ඣ.

4. එතනකාති - සි, 1, 2,

5. උදකාලාකාති වා - සි 1, 2,

6. මහෙයො - ස්‍යා, සි 2

7. සඛිංයා - ස්‍යා, සඛිංයා - මජ්ඣ.

යාය වේදනාය තථාගතං පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍ය, සා වේදනා තථාගතස්ස පභීනා උච්ඡින්නමූලා තාලාවත්ථිකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, වේදනාසංඛ්ඛියච්ඡින්නො ඛො මහාරාජ තථාගතො ගම්භීරො අප්පමෙය්‍යො දුප්පරියොගාහො සෙය්‍යථාපි මහාසම්මුදෙද. හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙති, න හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙති, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙති, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙති. යාය සඤ්ඤය තථාගතං - පෙ -

යෙහි සංඛාරෙහි තථාගතං පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍ය, තෙ සංඛාරා තථාගතස්ස පභීනා උච්ඡින්නමූලා තාලාවත්ථිකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, සංඛාරසංඛ්ඛියච්ඡින්නො ඛො මහාරාජ තථාගතො ගම්භීරො අප්පමෙය්‍යො දුප්පරියොගාහො සෙය්‍යථාපි මහාසම්මුදෙද. හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙති, න හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙති, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙති, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙති.

යෙන විඤ්ඤණෙන තථාගතං පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍ය, තං විඤ්ඤණං තථාගතස්ස පභීනා උච්ඡින්නමූලං තාලාවත්ථිකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, විඤ්ඤණසංඛ්ඛියච්ඡින්නො ඛො මහාරාජ තථාගතො ගම්භීරො අප්පමෙය්‍යො අප්පරියොගාහො සෙය්‍යථාපි මහාසම්මුදෙද. හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙති, න හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙති, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙති, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි න උපෙති.

අථ ඛො රාජා පසෙනදිකොසලො ඛෙමාය භික්ඛුනියා භාසිතං අභිනඤ්ඤා අනුමොදිතා උට්ඨායාසනා ඛෙමං භික්ඛුනිං අභිවාදෙතො පදකම්මණං කතො පකකාමී. අථ ඛො රාජා පසෙනදිකොසලො අපරෙන සමයෙන යෙන භගවා තෙනුපසංඝාමී. උපසංඝාමීතො භගවතං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො රාජා පසෙනදිකොසලො භගවතං එතදවොච: කීනතු ඛො භගෙන හොති තථාගතො පරමෙරණාති. අව්‍යාකතං ඛො එතං මහාරාජ මයා: “හොති තථාගතො පරමෙරණාති.” කීමන භගෙන න හොති තථාගතො පරමෙරණාති. තච්ච ඛො මහාරාජ, අව්‍යාකතං මයා: “න හොති තථාගතො පරමෙරණාති.” - පෙ -

කීනත්තු ඛො භනොන හොති තථාගතො පරමමරණාති ඉති පුට්ඨො සමානො අව්‍යාකතං ඛො එතං මහාරාජ මයා: “හොති තථාගතො පරමමරණා”ති වදෙසි -පෙ- කීමපන භනොන නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති ඉති පුට්ඨො සමානො තමපි ඛො මහාරාජ අව්‍යාකතං මයා: “නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා”ති වදෙසි. කො නු ඛො භනොන හෙතු කො පච්චයො යෙන තං අව්‍යාකතං භගවතාති.

තෙන හි මහාරාජ තඤ්ඤාදිවෙසු පටිපුඤ්ඤාමි, යථා තෙ ඛමෙය්‍ය තථා නං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කීමමඤ්ඤසි මහාරාජ, අස්සී තෙ කොචි ගණකො වා මුද්දිකො වා සඛ්ඛායකො වා යො පහොති ගඛ්ඛාය වාලිකං ගණතුං “එතතකා වාලිකාති වා -පෙ- එතතකාති වාලිකා සත සහස්සාතිති වා”ති. නො හෙතං භනොන. අස්සී පන තෙ කොචි ගණකො වා මුද්දිකො වා සඛ්ඛායකො වා යො පහොති මහාසමුද්දෙ උදකං පමෙතුං “එතතකාති උදකාලාකාතිති වා -පෙ- එතතකාති උදකාලාකසතසහස්සාතිති වා”ති. නො හෙතං භනොන. තං කීසස හෙතු: මහා භනොන සමුද්දෙ ගමිථිරො අප්පමෙය්‍යො අප්පරි- යොගාහොති.

එවමෙව ඛො මහාරාජ, යෙන රූපෙන තථාගතං පඤ්ඤාපයමානො පඤ්ඤාපෙය්‍ය, තං රූපං තථාගතස්ස පභීනං උච්ඡින්නමූලං තාලාවත්ථකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදධමමං, රූපසඛ්ඛයවිමුක්කො ඛො මහාරාජ තථාගතො ගමිථිරො අප්පමෙය්‍යො දුප්පරියොගාහො සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දෙ, හොති තථාගතො පරමමරණාතිපි න උපෙති -පෙ- නෙව හොති න නහොති තථාගතො පරමමරණාතිපි න උපෙති.

යාය වෙදනාය -පෙ- යාය සඤ්ඤාය -පෙ- යෙහි සඛ්ඛාරෙහි -පෙ- යෙන විඤ්ඤාණෙන තථාගතං පඤ්ඤාපයමානො පඤ්ඤාපෙය්‍ය, තං විඤ්ඤාණං තථාගතස්ස පභීනං උච්ඡින්නමූලං තාලාවත්ථකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදධමමං, විඤ්ඤාණසඛ්ඛයවිමුක්කො ඛො මහාරාජ තථාගතො ගමිථිරො අප්පමෙය්‍යො දුප්පරියොගාහො සෙය්‍යථාපි සමුද්දෙ, හොති තථාගතො පරමමරණාතිපි න උපෙති -පෙ- නෙව හොති න නහොති තථාගතො පරමමරණාතිපි න උපෙති.

අවජරියං හතොත, අබ්බතං හතොත, යත්ත හි නාම සත්ථු¹ වෙව සාථිකාය ව අතොත අතොත වාසඤ්ජනෙන වාසඤ්ජනං සංසද්ධිසසති සමෙසසති න විහායිසසති² යදිදං අග්ගපදසමිං. එකමිද්දහං හතොත සමයං ටෙමං භික්ඛුනිං උපසංඛාමිත්වා එතමන්තං ආපුඤ්ඤිං. සා පි මෙ අයතා එතෙහි පදෙහි එතෙහි වාසඤ්ජනෙහි එතමන්තං වාසකාසි සෙය්‍යථාපි හගවා. අවජරියං හතොත අබ්බතං හතොත, යත්ත හි නාම සත්ථු වෙව සාථිකාය ව අතොත අතොත වාසඤ්ජනෙන වාසඤ්ජනං සංසද්ධිසසති සමෙසසති න විහායිසසති යදිදං අග්ගපදසමිං. හත්ථ ව දනි මයං හතොත ගච්ඡාම, ඛුණ්ණිච්චා මයං ඛුණ්ණකරණියාති. යසදනි තං මහාරාජ කාලං මඤ්ඤාසිති. අථ ටො රාජා පසෙනදි කොසලො හගවතො හාසිතං අභිනන්දිත්වා අනුමොදිත්වා උට්ඨායාසනා හගවතො අභිවාදෙත්වා පදකම්මං කත්වා පකකාමිති.

10. 1. 2

අනුරාධසුත්තං

2277. එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාර-සාලායං. තෙන ටො පන සමයෙන ආයක්ඛා අනුරාධො හගවතො අවිදුරෙ අරඤ්ඤකුටිකායං විහරති. අථ ටො සම්බුද්ධා අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා යෙනායක්ඛා අනුරාධො තෙත්ථපසංඛාමිංසු. උපසංඛාමිත්වා ආයක්ඛතා අනුරාධෙන සද්ධිං සමෙවොදිංසු. සමෙවොදනියං කර්ම සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීද්ධා ටො තෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ආයක්ඛන්තං අනුරාධං එතදවොචුං: යො සො ආවුසො අනුරාධ, තථාගතො උක්ඛමපුරිසො පරමපුරිසො පරමපක්ඛිප්පතො, නං තථාගතො ඉමෙසු චතුසු ධාතෙසු පඤ්ඤපය-මාතො පඤ්ඤපෙති: “හොති තථාගතො පරමමරණාති වා, න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාති වා, තෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා”ති.

යො සො ආවුසො තථාගතො උක්ඛමපුරිසො පරමපුරිසො පරමපක්ඛිප්පතො, නං තථාගතො අඤ්ඤත්ථු ඉමෙහි චතුහි ධාතෙහි පඤ්ඤපයමාතො පඤ්ඤපෙති: “හොති තථාගතො පරමමරණාති වා න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාති වා තෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා”ති. එවං වුක්ඛෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ආයක්ඛන්තං අනුරාධං එතදවොචුං: යො³ වායං භික්ඛු නවො හවිසසති අවිරපඛ්ඛපිතො, ථෙරො වා පන බාලො අව්‍යතොති. අථ තෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා ආයක්ඛන්තං අනුරාධං නව වාදෙන ච බාලවාදෙන ච අපසාදෙත්වා උට්ඨායාසනා පකකාමිංසු.

1. සත්ථුතො - සි, 1, සිඳු.

2. විහරාධිසසති - මජ්ඣ.

3. යො - යා.

අථ ඛො ආයස්මිනො අනුරාධස්ස අවිරපක්කනොස්ස තෙස්ස අඤ්ඤාතිස්සියෙස්ස පරිබ්බාජකෙස්ස එතදහොසි: සචෙ ඛො මං තෙ අඤ්ඤාතිස්සියා පරිබ්බාජකා උත්තරිං පුච්චෙය්‍යං, කථං ව්‍යාකරමානො නු ඛාහං තෙසං අඤ්ඤාතිස්සියානං පරිබ්බාජකානං වුත්තවාදී චෙව හගවතො අංසං, න ච හගවතං අභූතෙන අධිභාවිකෙඛය්‍යං, ධම්මස්ස වානුධම්මං ව්‍යාකරෙය්‍යං, න ච කොචි සහධම්මකො වාදනුවාදො ගාරඤ්ඤං යානං ආගච්චෙය්‍යාති. අථ ඛො ආයස්මි අනුරාධො යෙන හගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ඤ්ඤා හගවතං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමනං නිසීදී. එකමනං නිසීකො ඛො ආයස්මි අනුරාධො හගවතං එතදවොච:

ඉධාහං හනෙහ, හගවතො අවිදුරෙ අරඤ්ඤකුටිකායං විහරාමි, අථ ඛො හනෙහ සම්භුලා අඤ්ඤාතිස්සියා පරිබ්බාජකා යෙනාහං තෙනුපසංකම්ස්ස. උපසංකම්ඤ්ඤා මම සද්ධිං සම්මොදිස්ස, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙඤ්ඤා එකමනං නිසීදිස්ස. එකමනං නිසීකො ඛො හනෙහ අඤ්ඤාතිස්සියා පරිබ්බාජකා මං එතදවොච්චි: යො යො ආවුසො අනුරාධ තථාගතො උත්තමපුරිසො පරමපුරිසො පරමපතතිප්පකො නං තථාගතො ඉමෙස්ස චතුස්ස යානෙස්ස පඤ්ඤපය මානො පඤ්ඤපෙති: “හොති තථාගතො පරමමරණාති වා -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා”ති. එවං වුත්තාහං හනෙහ තෙ අඤ්ඤාතිස්සියෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොච්චි: යො යො ආවුසො තථාගතො උත්තමපුරිසො පරමපුරිසො පරම පතතිප්පකො නං තථාගතො අඤ්ඤාත්‍රිමෙහි චතුහි යානෙහි පඤ්ඤපය මානො පඤ්ඤපෙති: “හොති තථාගතො පරමමරණාති වා -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා”ති.

එවං වුත්තො හනෙහ තෙ අඤ්ඤාතිස්සියා පරිබ්බාජකා මං එතදවොච්චි: යො වායං භික්ඛු නථො හවිස්සති අවිරපබ්බජිතො, ථෙරො වා පන බාලො අව්‍යානොති. අථ ඛො මං හනෙහ තෙ අඤ්ඤාතිස්සියා පරිබ්බාජකා නවවාදෙන ච බාලවාදෙන ච අපයාදෙඤ්ඤා උට්ඨායාසනා පක්කම්ස්ස. තස්ස මඤ්ඤං හනෙහ අවිරපක්කනොස්ස තෙස්ස අඤ්ඤාතිස්සියෙස්ස පරිබ්බාජකෙස්ස එතදහොසි: සචෙ ඛො මං තෙ අඤ්ඤාතිස්සියා පරිබ්බාජකා උත්තරිං පුච්චෙය්‍යං, කථං ව්‍යාකර- මානො නු ඛාහං තෙසං අඤ්ඤාතිස්සියානං පරිබ්බාජකානං වුත්තවාදී චෙව හගවතො අංසං, න ච හගවතං අභූතෙන අධිභාවිකෙඛය්‍යං, ධම්මස්ස වානුධම්මං ව්‍යාකරෙය්‍යං, න ච කොචි සහධම්මකො වාදනුවාදො ගාරඤ්ඤං යානං ආගච්චෙය්‍යාති.

තං කිම්මඤ්ඤසි අනුරාධ, රූපං නිව්චං වා අනිව්චං වාති. අනිව්චං හනෙහ. යං පනානිව්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති. දුක්ඛං හනෙහ, යං පනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසිද්ධං: “එතං මම, එසො‘හමස්මි, එසො මෙ අත්තා”ති. නො හෙතං හනෙහ. වෙදනා නිව්චං වා අනිව්චං වාති -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- සංඛාරා -පෙ- විඤ්ඤාණං නිව්චං වා අනිව්චං වාති. අනිව්චං හනෙහ. යං පනානිව්චං දුක්ඛං වා සුඛං වාති. දුක්ඛං හනෙහ. යං පනානිව්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනනු තං සමනුපසිද්ධං: “එතං මම, එසො‘හමස්මි, එසො මෙ අත්තා”ති. නො හෙතං හනෙහ.

තස්මාතිහ අනුරාධ, යං කිංකරුපං අතිතානාගත පවුප්පකං අජ්ඣන්තංවා බහිද්ධා වා ඔළාරිකං වා සුමුමං වා හීනං වා පඤ්ඤං වා යං දුරෙ සන්තීතෙ වා, සබ්බං රූපං: “නෙතං මම, නෙසො- ‘හමස්මි, න මෙසො අත්තා’”ති. එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤා දට්ඨංඛං. යා කාචි වෙදනා අතිතානාගතපවුප්පකං -පෙ- යා කාචි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙචි සබ්බාරා -පෙ- යං කිංකරු විඤ්ඤාණං අතිතානාගතපවුප්පකං අජ්ඣන්තංවා බහිද්ධා වා ඔළාරිකං වා සුමුමං වා හීනං වා පඤ්ඤං වා, යං දුරෙ සන්තීතෙ වා සබ්බං විඤ්ඤාණං: “නෙතං මම, නෙසො ‘හමස්මි, න මෙසො අත්තා’”ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤා දට්ඨංඛං.

එවං පක්ඛං අනුරාධ, සුතවා අරියසාවකො රූපස්මිප්පි නිබ්බිද්ධති. වෙදනායපි නිබ්බිද්ධති, සඤ්ඤායපි නිබ්බිද්ධති, සබ්බාරෙසුපි නිබ්බිද්ධති, විඤ්ඤාණස්මිප්පි නිබ්බිද්ධති, නිබ්බිද්ධං වීරජංති. වීරාගා විමුච්ඡති විමුක්තස්මි. විමුක්තස්මි ඤාණං භොති. ධිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරුණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පරානාති.

තං කිංමඤ්ඤපි අනුරාධ, රූපං තථාගතොති සමනුපක්ඛසිති? නො භෙතං භන්තං. වෙදනං තථාගතොති සමනුපක්ඛසිති? නො භෙතං භන්තං, සඤ්ඤං තථාගතොති සමනුපක්ඛසිති? නො භෙතං භන්තං, සබ්බාරෙ තථාගතොති සමනුපක්ඛසිති? නො භෙතං භන්තං, විඤ්ඤාණං තථාගතොති සමනුපක්ඛසිති? නො භෙතං භන්තං, තං කිංමඤ්ඤපි අනුරාධ, රූපස්මි තථාගතොති සමනුපක්ඛසිති? නො භෙතං භන්තං. අඤ්ඤාත්‍ර රූපා තථාගතොති සමනුපක්ඛසිති? නො භෙතං භන්තං. වෙදනාය තථාගතොති සමනුපක්ඛසිති? නො භෙතං භන්තං, අඤ්ඤාත්‍ර වෙදනාය -පෙ- සඤ්ඤාය -පෙ- අඤ්ඤාත්‍ර සඤ්ඤාය -පෙ- සබ්බාරෙසු -පෙ- අඤ්ඤාත්‍ර සබ්බාරෙහි -පෙ- විඤ්ඤාණස්මි තථාගතොති සමනුපක්ඛසිති? නො භෙතං භන්තං, අඤ්ඤාත්‍ර විඤ්ඤාණං තථාගතොති සමනුපක්ඛසිති? නො භෙතං භන්තං. තං කිංමඤ්ඤපි අනුරාධ, රූපං -පෙ- වෙදනං -පෙ- සඤ්ඤං¹ -පෙ- සබ්බාරෙ. -පෙ- විඤ්ඤාණං තථාගතොති සමනුපක්ඛසිති? නො භෙතං භන්තං.

තං කිංමඤ්ඤපි අනුරාධ, අයං සො අරුපි අවෙදනො අසඤ්ඤා අසබ්බාරො අවිඤ්ඤාණො තථාගතොති සමනුපක්ඛසිති? නො භෙතං භන්තං. එත්තං තෙ අනුරාධ, දිට්ඨංච ධම්මෙ සවිච්ඡෙතො ථෙතනො² තථාගතො අනුපලබ්ධියමානො³ කප්පන්තං තෙ තං ව්‍යාකරණාය: ⁴ “යො සො ආවුසො තථාගතො උත්තමපුරිසො පරමපුරිසො පරමපක්ඛපකෙතො, තං තථාගතො අඤ්ඤාත්‍රිමෙහි වතුහි යානෙහි පඤ්ඤාපයමානො පඤ්ඤාපෙති: භොති තථාගතො පරමමරණංති වා -පෙ- නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණංති වා”ති? නො භෙතං භන්තං: සාධු සාධු⁵ අනුරාධ, පුරෙඤ්ච වාහං අනුරාධ, එතරහි ව දුක්ඛංඤ්ච පඤ්ඤාපෙමි දුක්ඛස්ස ව නිරොධන්ති.

1. වෙදනා, සඤ්ඤා - සි 1, 2

2. සවිච්ඡෙතො වා - ස්‍යා,

තථාගතො වා - ස්‍යා

3. තථාගතො අනුපලබ්ධියමානො - මජ්ඣ.

අනුපලබ්ධියසභාවො - ස්‍යා

ලබ්ධියසභාවො - ස්‍යා

4. වෙය්‍යාකරණාය - ස්‍යා මජ්ඣ.

5. සාධු, සිමු

10. 1. 3

උපගතසුත්තං.

2278. එකං සමයං ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මා ච මහාකොට්ඨිනො ඛාරාණසියං විහරන්ති ඉසිපතනෙ මිගදයෙ. අථ ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිනො සායන්තසමයං පටිසලානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඬකමි, උපසඬකමිත්වා ආයස්මතා සාරිපුත්තෙන සද්ධිං සමුදාදි, සමුදාදනීයං කරං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසිත්තො ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිනො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච:

කීන්හු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත, හොති තථාගතො පරමෙරණාති? අව්‍යාකතං ඛො එතං ආවුසො, හගවතා: “හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති. කිං පනාවුසො, න හොති තථාගතො පරමෙරණාති? එතමෙ ඛො ආවුසො, අව්‍යාකතං හගවතා: “න හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති. කීන්හු ඛො ආවුසො, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමෙරණාති? එතමෙ ඛො ආවුසො, අව්‍යාකතං හගවතා: “හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති. කිං පනාවුසො, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාති? එතමෙ ඛො ආවුසො, අව්‍යාකතං හගවතා: නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාති.

කීන්හු ඛො ආවුසො, හොති තථාගතො පරමෙරණාති ඉති පුට්ඨො සමානො අව්‍යාකතං ඛො ආවුසො, එතං හගවතා: “හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති වදෙසි -පෙ- කිං පනාවුසො, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාති ඉති පුට්ඨො සමානො එතමෙ ඛො ආවුසො, අව්‍යාකතං හගවතා: “නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති වදෙසි, කො හු ඛො ආවුසො, හෙතු කො පච්චයො යෙන තං අව්‍යාකතං හගවතාති.

හොති තථාගතො පරමෙරණාති ඛො ආවුසො, රූපගතමෙතං, න හොති තථාගතො පරමෙරණාති රූපගතමෙතං, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමෙරණාති රූපගතමෙතං, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාති රූපගතමෙතං. හොති තථාගතො පරමෙරණාති ඛො ආවුසො, වේදනාගතමෙතං, න හොති තථාගතො පරමෙරණාති වේදනාගතමෙතං, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමෙරණාති වේදනාගතමෙතං, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාති වේදනාගතමෙතං. හොති තථාගතො පරමෙරණාති

බො ආවුසො සඤ්ඤාගතමෙතං, න හොති තථාගතො පරමමරණාති සඤ්ඤාගතමෙතං, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාති සඤ්ඤාගතමෙතං, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති සඤ්ඤාගතමෙතං. හොති තථාගතො පරමමරණාති බො ආවුසො, සංඛාරගතමෙතං, න හොති තථාගතො පරමමරණාති සංඛාරගතමෙතං. හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාති සංඛාරගතමෙතං, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති සංඛාරගතමෙතං. හොති තථාගතො පරමමරණාති බො ආවුසො, විඤ්ඤාණගතමෙතං, න හොති තථාගතො පරමමරණාති විඤ්ඤාණගතමෙතං, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාති විඤ්ඤාණගතමෙතං, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති විඤ්ඤාණගතමෙතං.

අයං බො ආවුසො, හෙතු අයං පච්චයො යෙන තං අව්‍යාකතං භගවතාති.

10. 1. 4

සමුදයසුත්තං

2279. එකං සමයං ආයස්මා ච සාරිප්පජෙනා ආයස්මා ච මහා කොට්ඨිකො බාරාණසියං විහරන්ති ඉසිපතනෙ මීගදයෙ, -පෙ- කො නු බො ආවුසො, හෙතු කො පච්චයො යෙන තං අව්‍යාකතං භගවතාති. රූපං බො ආවුසො, අජානනො අපක්‍ෂනො යථාභූතං, රූපසමුදයං අජානනො අපක්‍ෂනො යථාභූතං, රූපනිරෝධං අජානනො අපක්‍ෂනො යථාභූතං, රූපනිරෝධගාමිනිං පටිපදං අජානනො අපක්‍ෂනො යථාභූතං. හොති තථාගතො පරමමරණාතිපික්‍ෂ හොති, න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපික්‍ෂ හොති, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාතිපික්‍ෂ හොති, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපික්‍ෂ හොති.

වේදනං අජානනො අපක්‍ෂනො යථාභූතං, වේදනාසමුදයං -පෙ- සඤ්ඤං -පෙ- සංඛාරෙ -පෙ- විඤ්ඤාණං අජානනො අපක්‍ෂනො යථාභූතං, විඤ්ඤාණසමුදයං අජානනො අපක්‍ෂනො යථාභූතං, විඤ්ඤාණනිරෝධං අජානනො අපක්‍ෂනො යථාභූතං, විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිනිං පටිපදං අජානනො අපක්‍ෂනො යථාභූතං. හොති තථාගතො පරමමරණාතිපික්‍ෂ හොති, න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපික්‍ෂ හොති, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාතිපික්‍ෂ හොති, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපික්‍ෂ හොති.

රූපඤ්ඤා බො ආවුසො, ජානනො පක්‍ෂනො යථාභූතං, රූප-සමුදයං ජානනො පක්‍ෂනො යථාභූතං, රූපනිරෝධං ජානනො පක්‍ෂනො යථාභූතං, රූපනිරෝධගාමිනිං පටිපදං ජානනො පක්‍ෂනො යථාභූතං. හොති තථාගතො පරමමරණාතිපික්‍ෂ න හොති -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපික්‍ෂ න හොති. වේදනං ජානනො පක්‍ෂනො යථාභූතං, වේදනාසමුදයං -පෙ- සඤ්ඤං -පෙ- සංඛාරෙ -පෙ- විඤ්ඤාණං ජානනො පක්‍ෂනො යථාභූතං, විඤ්ඤාණසමුදයං ජානනො පක්‍ෂනො යථාභූතං, විඤ්ඤාණනිරෝධං ජානනො පක්‍ෂනො යථාභූතං, විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිනිං පටිපදං ජානනො පක්‍ෂනො යථාභූතං. හොති තථාගතො පරමමරණාතිපික්‍ෂ න හොති, න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපික්‍ෂ න හොති, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාතිපික්‍ෂ න හොති, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපික්‍ෂ න හොති. අයං බො ආවුසො, හෙතු අයං පච්චයො යෙන තං අව්‍යාකතං භගවතාති.

10. 1. 5

පෙමසුත්තං

2280. එකං සමයං ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහා කොට්ඨිකො බාරාණසියං විහරන්ති ඉසිපතනෙ මීගදයෙ --පෙ-- කො නු ඛො ආචුසො, හෙතු කො පච්චයො යෙන තං අව්‍යාකතං භගවතාති? රූපෙ ඛො ආචුසො අවිගතරාගස්ස අවිගතඡද්දස්ස අවිගතපෙමස්ස අවිගතපිපාසස්ස අවිගතපරිලාභස්ස අවිගතතණ්හස්ස හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපිස්ස හොති --පෙ-- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපිස්ස හොති.

වෙදනාය අවිගතරාගස්ස අවිගතඡද්දස්ස අවිගතපෙමස්ස අවිගත පිපාසස්ස අවිගතපරිලාභස්ස අවිගතතණ්හස්ස --පෙ-- සඤ්ඤාය --පෙ-- සඛ්ඛාරෙසු --පෙ-- විඤ්ඤාණෙ අවිගතරාගස්ස අවිගතඡද්දස්ස අවිගත පෙමස්ස අවිගතපිපාසස්ස අවිගතපරිලාභස්ස අවිගතතණ්හස්ස හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපිස්ස හොති, --පෙ-- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපිස්ස හොති.

රූපෙ ව ඛො ආචුසො විගතරාගස්ස විගතඡද්දස්ස විගතපෙමස්ස විගතපිපාසස්ස විගතපරිලාභස්ස විගතතණ්හස්ස හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපිස්ස න හොති --පෙ-- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපිස්ස න හොති. වෙදනාය --පෙ-- සඤ්ඤාය --පෙ-- සඛ්ඛාරෙසු --පෙ-- විඤ්ඤාණෙ විගතරාගස්ස විගතඡද්දස්ස විගතපෙමස්ස විගතපිපාසස්ස විගතපරිලාභස්ස විගතතණ්හස්ස හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපිස්ස න හොති --පෙ-- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපිස්ස න හොති. අයං ඛො ආචුසො, හෙතු අයං පච්චයො යෙන තං අව්‍යාකතං භගවතාති.

10. 1. 6

ආරාමසුත්තං

2281. එකං සමයං ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහා කොට්ඨිකො බාරාණසියං විහරන්ති ඉසිපතනෙ මීගදයෙ, අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො සායන්හසමයං පටිසලලානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා මහාකොට්ඨිකො තෙත්ථපසඛකම්, උපසඛකම්ථා ආයස්මා මහාකොට්ඨිකෙන සද්ධිං සමොද්ධිං, සමොද්ධනීයං කරං සාරාණීයං විනිසාරෙථා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං මහාකොට්ඨිකං එතදවොච: කීන්ත්‍ර ඛො ආචුසො කොට්ඨික, හොති තථාගතො පරමෙරණාති? --පෙ-- කිංපනාචුසො, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාති ඉති පුට්ඨො සමානො එතමුපි ඛො ආචුසො, අව්‍යාකතං භගවතා: "නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණා"ති වදෙසි. කො නු ඛො ආචුසො, හෙතු කො පච්චයො යෙන තං අව්‍යාකතං භගවතාති.

රූපාරාමස්ස ඛො ආවුසො, රූපරතස්ස රූපසමුද්දිතස්ස රූප නිරොධං අජානතො අපස්සතො යථාභූතං හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස හොති; න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස හොති, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස හොති, නෙව හොති න නහොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස හොති. වේදනාරාමස්ස ඛො ආවුසො, වේදනාරතස්ස වේදනාසමුද්දිතස්ස වේදනානිරොධං අජානතො අපස්සතො යථාභූතං හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස හොති -පෙ- සඤ්ඤාරාමස්ස ඛො ආවුසො -පෙ- සංඛාරාරාමස්ස ඛො ආවුසො -පෙ- විඤ්ඤාණාරාමස්ස ඛො ආවුසො, විඤ්ඤාණරතස්ස විඤ්ඤාණසමුද්දිතස්ස විඤ්ඤාණනිරොධං අජානතො අපස්සතො යථාභූතං හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස හොති -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස හොති.

න රූපාරාමස්ස ඛො ආවුසො, න රූපරතස්ස න රූපසමුද්දිතස්ස රූපනිරොධං ජානතො පස්සතො යථාභූතං හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස න හොති -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස න හොති. න වේදනාරාමස්ස ඛො ආවුසො, න වේදනාරතස්ස න වේදනාසමුද්දිතස්ස -පෙ- න සඤ්ඤාරාමස්ස ඛො ආවුසො -පෙ- න සංඛාරාරාමස්ස ඛො ආවුසො -පෙ- න විඤ්ඤාණාරාමස්ස ඛො ආවුසො, න විඤ්ඤාණරතස්ස න විඤ්ඤාණසමුද්දිතස්ස විඤ්ඤාණනිරොධං ජානතො පස්සතො යථාභූතං හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස න හොති -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස න හොති. අයං ඛො ආවුසො, හෙතු අයං පච්චයො යෙන තං අව්‍යාකතං භගවතාති.

සියා පනාවුසො, අඤ්ඤාපි පරියායො යෙන තං අව්‍යාකතං භගවතාති? සියා ආවුසො, භවාරාමස්ස ඛො ආවුසො, භවරතස්ස භවසමුද්දිතස්ස භවනිරොධං අජානතො අපස්සතො යථාභූතං හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස හොති -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස හොති.

න භවාරාමස්ස ඛො ආවුසො, න භවරතස්ස න භවසමුද්දිතස්ස භවනිරොධං ජානතො පස්සතො යථාභූතං හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස න හොති -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස න හොති. අයං ඛො ආවුසො, පරියායො යෙන තං අව්‍යාකතං භගවතාති.

සියා පනාවුසො අඤ්ඤාපි පරියායො යෙන තං අව්‍යාකතං භගවතාති? සියා ආවුසො. උපාදනාරාමස්ස ඛො ආවුසො, උපාදනරතස්ස උපාදනසමුද්දිතස්ස උපාදනනිරොධං අජානතො අපස්සතො යථාභූතං හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස හොති -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපිස්ස හොති.

න උපාදනාරාමස්ස ඛො ආවුසො, න උපාදනරතස්ස න උපාදනසම්මුද්ධස්ස උපාදනනිරොධං ඡානතො පසංතො යථාභූතං හොති තථාගතො පරමමරණානිපිස්ස න හොති. -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණානිපිස්ස න හොති. අයමි ඛො ආවුසො, පරියායො යෙන තං අව්‍යාකතං භගවතාති.

සියා පනාවුසො, අඤ්ඤපි පරියායො යෙන තං අව්‍යාකතං භගවතාති? සියා ආවුසො. තණ්හාරාමස්ස ඛො ආවුසො, තණ්හාරතස්ස තණ්හාසම්මුද්ධස්ස තණ්හානිරොධං අඡානතො අපසංතො යථාභූතං හොති තථාගතො පරමමරණානිපිස්ස හොති -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණානිපිස්ස හොති.

න තණ්හාරාමස්ස ඛො ආවුසො, න තණ්හාරතස්ස න තණ්හාසම්මුද්ධස්ස තණ්හානිරොධං ඡානතො පසංතො යථාභූතං හොති තථාගතො පරමමරණානිපිස්ස න හොති -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණානිපිස්ස න හොති. අයං ඛො ආවුසො, පරියායො යෙන තං අව්‍යාකතං භගවතාති.

සියා පනාවුසො, අඤ්ඤපි පරියායො යෙන තං අව්‍යාකතං භගවතාති. එතද්දති ආවුසො සාරිපුත්ත, ඉතො උත්තරිං කිං ඉවජසි? තණ්හාසංගිග්ගිමුත්තස්ස ආවුසො, සාරිපුත්ත, භික්ඛුතො වට්ටං නත්ති පඤ්ඤපනායාති.

10. 1. 7

ආයතනසුත්තං

2282. අථ ඛො වච්ඡගොතො පරිබ්බාජකො යෙනායමො මහාමොග්ගලොතො තෙත්ථපසංකම්, උපසංකම්ඤා ආයමොතා මහාමොග්ගලොතො සද්ධිං සමමාදි, සමමාදිං කථං සාරාංශියං වීතිසාරෙඤා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසීතො ඛො වච්ඡගොතො පරිබ්බාජකො ආයමොතා මහාමොග්ගලොතං එතදවොච: කිංඤ්ඤ ඛො හො මොග්ගලොත, සංසතො ලොකොති? අව්‍යාකතං ඛො එතං වච්ඡ හගවතා: “සංසතො ලොකො”ති. කිං පන හො මොග්ගලොත, අසංසතො ලොකොති? එතමි ඛො වච්ඡ, අව්‍යාකතං හගවතා: “අසංසතො ලොකො”ති. කිංඤ්ඤ ඛො හො මොග්ගලොත, අනන්තා ලොකොති? අව්‍යාකතං ඛො එතං වච්ඡ, හගවතා: “අනන්තා ලොකො”ති. කිං පන හො මොග්ගලොත, අනන්තා ලොකොති? එතමි ඛො වච්ඡ, අව්‍යාකතං හගවතා “අනන්තා ලොකො”ති.

1. වක්කං - සා
වදං - පි 1, 2, PTS.
2. වච්ඡගොතං - පිච්ඡ.

කීනත්‍රු ඛො හො මොග්ගලොන, තං ජීවං තං සරීරන්තී? අව්‍යාකතං ඛො එතං වච්ඡ, හගවතා: “තං ජීවං තං සරීර”න්තී. කීං පන හො මොග්ගලොන, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්තී? එතස්මි ඛො වච්ඡ, අව්‍යාකතං හගවතා: “අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීර”න්තී. කීනත්‍රු ඛො හො මොග්ගලොන, හොති තථාගතො පරච්චරණාති? අව්‍යාකතං ඛො එතං වච්ඡ හගවතා: “හොති තථාගතො පරච්චරණා”ති. කීං පන හො මොග්ගලොන, න හොති තථාගතො පරච්චරණාති? එතස්මි ඛො වච්ඡ, අව්‍යාකතං හගවතා: “න හොති තථාගතො පරච්චරණා”ති. කීනත්‍රු ඛො මොග්ගලොන, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරච්චරණාති? අව්‍යාකතං ඛො එතං වච්ඡ, හගවතා: “හොති ච න ච හොති තථාගතො පරච්චරණා”ති. කීං පන හො මොග්ගලොන, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරච්චරණාති? එතස්මි ඛො වච්ඡ, අව්‍යාකතං හගවතා “නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරච්චරණා”ති.

කො තු ඛො හො මොග්ගලොන, හෙතු කො පච්චයො යෙන අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං පුට්ඨානං එවං ව්‍යාකරණං හොති: “සංස්සතො ලොකොති වා, අසංස්සතො ලොකොති වා අනාතවා ලොකොති වා, අනානාතවා ලොකොති වා, තං ජීවං තං සරීරන්තී වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්තී වා, හොති තථාගතො පරච්චරණාති වා, න හොති තථාගතො පරච්චරණාති වා, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරච්චරණාති වා, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරච්චරණාති”වා?

කො පන හො මොග්ගලොන, හෙතු කො පච්චයො යෙන සමණස්ස ගොතමස්ස එවං පුට්ඨස්ස න එවං ව්‍යාකරණං හොති: “සංස්සතො ලොකොතිපි, අසංස්සතො ලොකොතිපි, අනාතවා ලොකොතිපි, අනානාතවා ලොකොතිපි, තං ජීවං තං සරීරන්තීපි, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්තීපි, හොති තථාගතො පරච්චරණාතිපි, න හොති තථාගතො පරච්චරණාතිපි, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරච්චරණාතිපි, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරච්චරණාතිපි”ති?

අඤ්ඤානිත්ථියා ඛො වච්ඡ, පරිබ්බාජකා වක්ඛා: “එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තා”ති සමනුපක්ඛන්ති. සොතං -පෙ- සාතං -පෙ- ජීවහං: “එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තා”ති සමනුපක්ඛන්ති. කායං -පෙ- මිතං: එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තා”ති සමනුපක්ඛන්ති. තස්මා අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං පුට්ඨානං එවං ව්‍යාකරණං හොති: “සංස්සතො ලොකොති වා -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරච්චරණාති”වා.

තථාගතො ච ඛො වච්ඡ, අරහං සමමාසමුද්දො වක්ඛුං:
 “නෙතං මම, නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති සමනුපස්සති.
 සොතං -පෙ- සානං -පෙ- ජිව්හං: “නෙතං මම, නෙසොභමස්මි, න
 මෙසො අත්තා”ති සමනුපස්සති. කායං -පෙ- මනං; “නෙතං මම,
 නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති සමනුපස්සති. තස්මා
 තථාගතස්ස එවං පුට්ඨස්ස න එවං ව්‍යාකරණං හොති: “සස්සතො
 ලොකොතිපි -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො
 පරමෙරණාතිපි”ති.

අථ ඛො වච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො උට්ඨායාසනා යෙන
 හගවා තෙනුපසඬකම්, උපසඬකමිත්වා හගවතා සඬං සමමොදි,
 සමමොදනියං කරං සාරාණියං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.
 එකමන්තං නිසීතොනො ඛො වච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො හගවන්තං
 එතදවොච: කීන්තු ඛො හො ගොතම, සස්සතො ලොකොති?
 අව්‍යාකතං ඛො එතං වච්ඡ, මයා: “සස්සතො ලොකො”ති -පෙ-
 කිං පන හො ගොතම, නෙව හොති න න හොති තථාගතො
 පරමෙරණාති? එතස්මි ඛො වච්ඡ, අව්‍යාකතං මයා: “නෙව
 හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති.

කො නු ඛො හො ගොතම හෙතු කො පච්චයො යෙන
 අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං පුට්ඨානං එවං ව්‍යාකරණං
 හොති; “සස්සතො ලොකොති වා -පෙ- නෙව හොති න න
 හොති තථාගතො පරමෙරණාති”වා? කො පන හො ගොතම,
 හෙතු කො පච්චයො යෙන හොතො ගොතමස්ස එවං පුට්ඨස්ස
 න එවං ව්‍යාකරණං හොති: “සස්සතො ලොකොතිපි -පෙ- නෙව
 හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි”ති?

අඤ්ඤතිත්ථියා ඛො වච්ඡ, පරිබ්බාජකා වක්ඛුං: “එතං මම
 එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තාති” සමනුපස්සති, සොතං -පෙ-
 සානං -පෙ- ජිව්හං; “එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තාති”
 සමනුපස්සති. කායං -පෙ- මනං “එතං මම, එසොභමස්මි, එසො
 මෙ අත්තාති” සමනුපස්සති. තස්මා අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං
 එවං පුට්ඨානං එවං ව්‍යාකරණං හොති: “සස්සතො ලොකොති වා
 -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාති”වා.

තථාගතො ච ඛො වච්ඡ, අරහං සමමාසමුද්දො වක්ඛුං: “නෙතං
 මම, නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති සමනුපස්සති. සොතං
 -පෙ- සානං -පෙ- ජිව්හං -පෙ- කායං -පෙ- මනං; “නෙතං මම,
 නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තා”ති සමනුපස්සති. තස්මා තථාගතස්ස
 එවං පුට්ඨස්ස න එවං ව්‍යාකරණං හොති: “සස්සතො ලොකොතිපි,
 අසස්සතො ලොකොතිපි, අන්තවා ලොකොතිපි, අන්තවා
 ලොකොතිපි, තං ජිවං තං සරීරනිපි, අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං
 සරීරනිපි, හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි, න හොති තථාගතො
 පරමෙරණාතිපි, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි
 නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාතිපි”ති.

අව්ඡරියං හො ගොතම, අඤ්ඤං හො ගොතම, යත්‍ර හි නාම සත්ත්‍වස්ස ච සාවකස්ස ච අප්පෙතප්පො ව්‍යඤ්ජනෙන ව්‍යඤ්ජනං සංසද්දිස්සති සමෙස්සති න විභායිස්සති යදිදං අග්ගපදස්මිං. ඉද්දනාහං හො ගොතම, සමණං මොග්ගලානං උපසංඛම්භො එතඤ්ඤං ආපුඤ්ඤං, සමණොපි මෙ මොග්ගලානො එතෙහි පදෙහි එතෙහි ව්‍යඤ්ජනෙහි එතමඤ්ඤං ව්‍යාකාසි සෙය්‍යථාපි හවං ගොතමො. අව්ඡරියං හො ගොතම, අඤ්ඤං හො ගොතම, යත්‍ර හි නාම සත්ත්‍වස්ස ච සාවකස්ස ච අප්පෙතප්පො ව්‍යඤ්ජනෙන ව්‍යඤ්ජනං සංසද්දිස්සති සමෙස්සති න විභායිස්සති යදිදං අග්ගපදස්මිං.

10. 1. 8

බ්‍රහ්මසූත්තං

2283. අථ ඛො වච්ඡගොතො පරිබ්බාජකො යෙන හගවා තෙනුපසංඛම්, උපසංඛම්භො හගවතා සද්ධිං සමුද්ධං, සමුද්ධාදනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙඤ්ඤං එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසීදො ඛො වච්ඡගොතො පරිබ්බාජකො හගවතං එතදවොචි: කිනත්‍ර ඛො හො ගොතම, සස්සතො ලොකොති? අව්‍යාකතං ඛො එතං වච්ඡ මයා: "සස්සතො ලොකො"ති -පෙ- කිමන හො ගොතම, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොති? එතඤ්ඤි ඛො වච්ඡ, අව්‍යාකතං මයා: "නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණො"ති.

කො තු ඛො හො ගොතම, හෙතු කො පච්චයො යෙන අඤ්ඤාතිස්සියානං පරිබ්බාජකානං එවං පුට්ඨානං එවං ව්‍යාකරණං හොති: "සස්සතො ලොකොති වා -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොති වා?" කො පන හො ගොතම, හෙතු කො පච්චයො යෙන හොතො ගොතමස්ස එවං පුට්ඨස්ස න එවං ව්‍යාකරණං හොති: "සස්සතො ලොකොතිපි -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොතිපි"ති?

අඤ්ඤාතිස්සියා ඛො වච්ඡ, පරිබ්බාජකා රූපං අත්තො සමනුපස්සනං, රූපවතං වා අත්තානං, අත්තනි වා රූපං, රූපස්මිං වා අත්තානං; වෙදනං අත්තො සමනුපස්සනං, -පෙ- සඤ්ඤං -පෙ- සංඛාරං -පෙ- විඤ්ඤාණං අත්තො සමනුපස්සනං විඤ්ඤාණවතං වා අත්තානං, අත්තනි වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං. තස්මි අඤ්ඤාතිස්සියානං පරිබ්බාජකානං එවං පුට්ඨානං එවං ව්‍යාකරණං හොති: "සස්සතො ලොකොති වා -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොති වා."

තථාගතො ව ඛො වච්ඡ, අරහං සම්මාසම්ප්පදො න රූපං අත්තතො සමනුපසස්සති. න රූපවන්තං වා අත්තානං, න අත්තනි වා රූපං, න රූපස්මිං වා අත්තානං. න වෙදනං අත්තතො සමනුපසස්සති -පෙ- න සංඤ්ඤං -පෙ- න සංඛාරෙ -පෙ- න විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපසස්සති, න විඤ්ඤාණවන්තං වා අත්තානං, න අත්තනි වා විඤ්ඤාණං, න විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං. තස්මා තථාගතස්ස එවං පුට්ඨාසස්ස න එවං ව්‍යාකරණං භොති: “සස්සතො ලොකොතිපි -පෙ- නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාතිපි”ති.

අථ ඛො වච්ඡගොතො පරිබ්බාජකො උට්ඨායාසනා යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙත්ථපසඬ්ඤති, උපසඬ්ඤමිත්වා ආයස්මිනා මහා මොග්ගලානෙන සඬ්ඤං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසිත්තො ඛො වච්ඡගොතො පරිබ්බාජකො ආයස්මිනා මහාමොග්ගලානං එතදවොච: කීන්ත්‍ර ඛො භො මොග්ගලාන, සස්සතො ලොකොති? අව්‍යාකතං ඛො එතං වච්ඡ, හගවතා, “සස්සතො ලොකො”ති -පෙ- කිං පන භො මොග්ගලාන, නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති? එතස්මි ඛො වච්ඡ, අව්‍යාකතං හගවතා “නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා”ති.

කො තු ඛො භො මොග්ගලාන, හෙතු කො පච්චයො යෙන අඤ්ඤතිත්ථීයානං පරිබ්බාජකානං එවං පුට්ඨානං එවං ව්‍යාකරණං භොති: “සස්සතො ලොකොති වා -පෙ- නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති”වා? කො පන භො මොග්ගලාන, හෙතු කො පච්චයො යෙන සමණස්ස ගොතමස්ස එවං පුට්ඨස්ස න එවං ව්‍යාකරණං භොති: “සස්සතො ලොකොතිපි -පෙ- නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාතිපි”ති?

අඤ්ඤතිත්ථීයා ඛො වච්ඡ, පරිබ්බාජකා රූපං අත්තතො සමනු-පසස්සති, රූපවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා රූපං රූපස්මිං වා අත්තානං. වෙදනං -පෙ- සංඤ්ඤං -පෙ- සංඛාරෙ -පෙ- විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපසස්සති. විඤ්ඤාණවන්තං වා අත්තානං. අත්තනි වා විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං. තස්මා අඤ්ඤතිත්ථීයානං පරිබ්බාජකානං එවං පුට්ඨානං එවං ව්‍යාකරණං භොති: “සස්සතො ලොකොති වා -පෙ- නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති වා.”

තථාගතො ව ඛො වච්ඡ අරහං සම්මාසම්පූර්ණො න රූපං අනුප්පසංකම්, න රූපවත්තං වා අත්තානං, න අත්තනී වා රූපං, න රූපස්මිං වා අත්තානං. න වෙදනං -පෙ- න සංඤ්ඤං -පෙ- න සංකිංසරං -පෙ- න විඤ්ඤාණං අනුප්පසංකම්, න විඤ්ඤාණවත්තං වා අත්තානං, න අත්තනී වා විඤ්ඤාණං, න විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං. තස්මි තථාගතස්ස එවං චූට්ඨස්ස න එවං ව්‍යාකරණං හොති: “සංසාරො ලොකොතිපි, අසංසාරො ලොකොතිපි, අනත්තො ලොකොතිපි, අනන්තො ලොකොතිපි, තං ජීවං තං සරීරන්තිපි, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්තිපි හොති තථාගතො පරමමරණාතිපි න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපි, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාතිපි, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාතිපි”ති.

අව්ඡරියං හො මොග්ගලාන, අබ්බුතං හො මොග්ගලාන, යත්‍ර හි නාම සත්ත්‍ව සාවකස්ස ච අත්තනත්තො ව්‍යඤ්ජනෙන ව්‍යඤ්ජනං සංසද්ධියන්ති සමෙස්සති න විභාසියන්ති යදිදං අග්ගපදස්මිං ඉදනාහං හො මොග්ගලාන, සමණං ගොතමං උපසංඛ්‍යාමිත්වා එතමස්මිං ආපුරිමිං. සමුද්දායොති මෙ ගොතමො එතෙහි පදෙහි එතෙහි ව්‍යඤ්ජනෙහි එතමස්මිං ව්‍යාකාසි සෙය්‍යරාපි හවං මොග්ගලානො. අව්ඡරියං හො මොග්ගලාන, අබ්බුතං හො මොග්ගලාන, යත්‍ර හි නාම සත්ත්‍ව සාවකස්ස ච අත්තනත්තො ව්‍යඤ්ජනෙන ව්‍යඤ්ජනං සංසද්ධියන්ති සමෙස්සති න විභාසියන්ති යදිදං අග්ගපදස්මිං.

10. 1. 9

කුතුහලසාලාසුතං

2284. අථ ඛො වච්ඡගොදෙත්තා පරිබ්බාජකො යෙන හගවා තෙනුපසංකම්. උපසංඛ්‍යාමිත්වා හගවතා සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කථං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීදෙත්තා ඛො වච්ඡගොදෙත්තා පරිබ්බාජකො හගවන්තං එතදවොච: පුරිමානි හො ගොතම දිවසානි පුරිමන්තරානි සම්බුද්ධානං නානාතිත්ථියා¹ සමණබ්‍රාහ්මණ-පරිබ්බාජකානං කුතුහලසාලායං යන්තිසිත්තානං සන්තිපතිත්තානං අයමන්තරා කථා උද්පාදි.

අයං ඛො පුරුණො² කස්සපො සබ්බි වෙව ගණි ව ගණාවරියො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථකරො සාධුසම්මතො බ්‍රහ්මචරියස්ස. යොපි සාවකං අබ්බන්තිතං කාලකතං උප්පත්තිස්ස³ ව්‍යාකරොති: අසු අමුත්‍ර උප්පත්තො⁴ අසු අමුත්‍ර උප්පත්තොති. යො⁵ පිත්තං සාවකො උග්ගමපුරිසො පරමපුරිසො පරමපතිපත්තො, තමපි සාවකං අබ්බන්තිතං කාලකතං උප්පත්තිස්ස ව්‍යාකරොති: අසු අමුත්‍ර උප්පත්තො, අසු අමුත්‍ර උප්පත්තොති.

1. නානාතිත්ථියානං සමණබ්‍රාහ්මණානං පරිබ්බාජකානං - මජ්ඣ. අඤ්ඤානිත්ථියානං සමණබ්‍රාහ්මණානං පරිබ්බාජකානං - භා. 2.
2. පුරුණො - සි 1, 2.
3. උප්පත්තිස්ස - මජ්ඣ. සා, 4.
4. උප්පත්තො - මජ්ඣ. සා, 5.
5. යො - සි, 1, 2.

අයමි ඛො මකඛලිගොසාලො -පෙ- අයමි ඛො නිගඤ්ඤා නාත-
පුතො¹ -පෙ- අයමි ඛො සඤ්ඤා ඛෙලලඛිපුතො² -පෙ- අයමි
ඛො පකුඛො කච්චායනො³ -පෙ- අයමි ඛො අභිනො කෙසකම්බලො
සඛි වෙව ගභි ව ගභාවරියො ව ඤානො යසසී තිත්තරො සාධු
සමුත්තො ඛුප්පනස්ස. සොපි සාවකං අබ්බතීතං කාලකතං උප්පත්තං
ව්‍යාකරොති: අසු අමුත්ත උප්පන්නො, අසු අමුත්ත උප්පන්නාති.
යොපිස්ස සාවකො උත්තමපුරියො පරමපුරියො පරමපත්තිපන්නො,
තමි සාවකං අබ්බතීතං කාලකතං උප්පත්තං ව්‍යාකරොති: අසු අමුත්ත
උප්පන්නො අසු අමුත්ත උප්පන්නාති.

අයමි ඛො සමණො ගොතමො සඛි වෙව ගභි ව ගභා-
වරියො ව ඤානො යසසී තිත්තරො සාධුසමුත්තො ඛුප්පනස්ස.
සො'පි සාවකං අබ්බතීතං කාලකතං උප්පත්තං ව්‍යාකරොති: අසු අමුත්ත
උප්පන්නො, අසු අමුත්ත උප්පන්නාති, යො පිස්ස සාවකො උත්තමපුරියො
පරමපුරියො පරමපත්තිපන්නො, තමි සාවකං අබ්බතීතං කාලකතං
උප්පත්තං න ව්‍යාකරොති: අසු අමුත්ත උප්පන්නො, අසු අමුත්ත උප්පන්නාති.
අපිව ඛො නං එවං ව්‍යාකරොති: “අවෙජ්ජි තණ්හං විවර්තයි⁴
සංඤ්ඤාපනං සමුදා මානාභිසමයා අනාමකාසි දුක්ඛස්සා”⁵ති. තස්ස
මඤ්ඤා හො ගොතම අනුදෙව කඛිං අනු විචිකිච්ඡා කථනාමා⁶
සමණස්ස ගොතමස්ස ධම්මො අභිසංඤ්ඤායො.

අලං හි තෙ වච්ඡ, කඛිකුං අලං විචිකිච්ඡකුං, කඛිකිච්ඡෙ ව
පන තෙ යානෙ විචිකිච්ඡා උප්පන්නා. ස උපාදනස්ස ඛො'හං වච්ඡ
උප්පන්නිං පඤ්ඤාපෙමි, නො අනුපාදනස්ස; සෙය්‍යථාපි වච්ඡ, අග්ගි
සඋපාදනො ජලති, නො අනුපාදනො; එවමෙව ඛො'හං වච්ඡ
සඋපාදනස්ස උප්පන්නිං පඤ්ඤාපෙමි, නො අනුපාදනස්සාති. යස්මිං
පන හො ගොතම සමයෙ අවිච්ඡා වානෙන ඛින්නො දුරමි ගච්ඡති,
ඉමස්ස⁷ පන හවං ගොතමො කිං උපාදනස්මිං පඤ්ඤාපෙමිති. යස්මිං
වච්ඡ සමයෙ අවිච්ඡා වානෙන ඛින්නො දුරමි ගච්ඡති, තමහං වානුපාදනං
වද්මි.⁸ වානොභිස්ස වච්ඡ යස්මිං සමයෙ උපාදනං හොතිති.

යස්මිංකු පන හො ගොතම, සමයෙ ඉමකු කායං නිකම්පති,
සන්නො ව අඤ්ඤාතරං කායං අනුප්පන්නො⁹ හොති, ඉමස්ස පන හවං
ගොතමො කිං උපාදනස්මිං පඤ්ඤාපෙමි? යස්මිං ඛො වච්ඡ සමයෙ
ඉමකු කායං නිකම්පති, සන්නො ව අඤ්ඤාතරං කායං අනුප්පන්නො
හොති, තමහං තණ්හාපාදනං වද්මි. තණ්හාභිස්ස වච්ඡ තස්මිං සමයෙ
උපාදනං හොතිති.

1. නාටපුතො - මජ්ඣ., සා.
2. ඛෙලලඛි - මජ්ඣ. සා.
3. පකුඛො - P T S.
4. වාචනෙයි - අඤ්ඤා
5. කථකුචි නාම - සා. P T S.

6. ඉමිස්ස සා.,
7. පඤ්ඤාපෙමි - සා., මජ්ඣ.
8. අනුප්පන්නො - සි. 1, 2
9. තණ්හා සම්බන්ධය - සි 1, 2,

10. 1. 10

අත්තප්පකතං

2285. අථ ඛො වච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො යෙන හගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්භො හගවතා සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කරං සාරාණීයං විතීසාරෙඤා එකමනාං නිසීදි. එකමනාං නිසිනො ඛො වච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො හගවතාං එතදථොච්චි: කීනත්ථ ඛො භො ගොතම, අත්තොති. එවං වුපෙන හගවා තුණ්හි අහොසි. කීං පන භො ගොතම, නත්තොති. දුතියමි ඛො හගවා තුණ්හි අහොසි. අථ ඛො වච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො උට්ඨායාසනා පසංකම්. අථ ඛො ආයසමා ආනන්දො අවිරපසංගොනො වච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො හගවතාං එතදථොච්චි: කීනත්ථ ඛො හතොන හගවා වච්ඡගොතංසං පරිබ්බාජකංසං පඤ්භං පුට්ඨො න ව්‍යාකාසිති.

අහංකුච ආනන්ද, වච්ඡගොතංසං පරිබ්බාජකංසං අත්තොති පුට්ඨො සමානො අත්තොති ව්‍යාකරෙය්‍යං, යෙ තෙ ආනන්ද සමණත්ථාණිකා සංසන්තවාද, තෙසමෙතං ලද්ධි අභවිස්ස. අහංකුච ආනන්ද වච්ඡගොතංසං පරිබ්බාජකංසං නත්තොති පුට්ඨො සමානො නත්තොති ව්‍යාකරෙය්‍යං, යෙ තෙ ආනන්ද සමණත්ථාණිකා උච්චෙදවාද, තෙසමෙතං ලද්ධි අභවිස්ස. අහංකුච ආනන්ද, වච්ඡගොතංසං පරිබ්බාජකංසං අත්තොති පුට්ඨො සමානො අත්තොති ව්‍යාකරෙය්‍යං, අපිත්ථ මෙතං ආනන්ද, අනුලොමං අභවිස්ස සංඝංසං උපාදය¹ සම්මො ධම්මො² අනුත්තොති නො හෙතං හතොත. අහංකුච ආනන්ද³ වච්ඡගොතංසං පරිබ්බාජකංසං නත්තොති පුට්ඨො සමානො නත්තොති ව්‍යාකරෙය්‍යං, සමුද්දායං ආනන්ද, වච්ඡගොතංසං පරිබ්බාජකංසං භියො සම්මොභාය අභවිස්ස: අහු වා මෙ නුත පුට්ඨො අත්තො, සො එතරහි නත්තීති.

10. 1. 11

සභියප්පකතං

2286. එකං සමයං ආයසමා සභියො කච්චානො ඤාතිකො විහරති ගිඤ්ජකාවසරෙ අථ ඛො වච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො යෙනායසමා සභියො කච්චානො තෙනුපසංකම්. උපසංකම්භො ආයසමා සභියො කච්චානොතො සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කරං සාරාණීයං විතීසාරෙඤා එකමනාං නිසීදි. එකමනාං නිසිනො ඛො වච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො ආයසමානො සභියං කච්චානං එතදථොච්චි:

1. උපාදය සම්මො ධම්මො - සී 1, 2,

2. අහංකුචානන්ද - සී 1, 2,

කීනනු ඛො හො කච්චාන හොති තථාගතො පරමෙරණාති.
අව්‍යාකතං ඛො එතං වච්ඡ, භගවතා “හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති.
කීං පන හො කච්චාන න හොති තථාගතො පරමෙරණාති. එතච්චි
ඛො වච්ඡ අව්‍යාකතං භගවතා “න හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති.
කීනනු ඛො හො කච්චාන හොති ච න ච හොති තථාගතො
පරමෙරණාති. අව්‍යාකතං ඛො එතං වච්ඡ භගවතා “හොති ච න ච
හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති. කීං පන හො කච්චාන නෙව
හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාති එතච්චි ඛො වච්ඡ
අව්‍යාකතං භගවතා “නෙව හොති න න හොති තථාගතො
පරමෙරණා”ති.

කීනනු ඛො හො කච්චාන, හොති තථාගතො පරමෙරණාති
ඉති පුට්ඨො සමානො අව්‍යාකතං ඛො එතං වච්ඡ භගවතා “හොති
තථාගතො පරමෙරණා”ති වදෙසි. කීං පන හො කච්චාන න හොති
තථාගතො පරමෙරණාති ඉති පුට්ඨො සමානො එතච්චි ඛො වච්ඡ
අව්‍යාකතං භගවතා “න හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති වදෙසි.
කීනනු ඛො හො කච්චාන, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමෙරණාති
ඉති පුට්ඨො සමානො අව්‍යාකතං ඛො එතං වච්ඡ භගවතා
“හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති වදෙසි. කීං පන
හො කච්චාන, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණාති
ඉති පුට්ඨො සමානො එතච්චි ඛො වච්ඡ අව්‍යාකතං භගවතා:
“නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණා”ති වදෙසි. කො නු
ඛො හො කච්චාන හෙතු කො පට්ඨයො යෙන නං අව්‍යාකතං
සමණෙන ගොතමෙනාති.

යො ච ආවුසො,¹ හෙතු යො ච පට්ඨයො පඤ්ඤාපභායා: රුපිති වා
අරුපිති වා සඤ්ඤීති වා අසඤ්ඤීති වා නෙවසඤ්ඤීතාසඤ්ඤීති වා,
යො ච හෙතු යො ච පට්ඨයො සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං
අපරිසෙසං නිරුපේකියා, කෙන නං පඤ්ඤාපයමානො පඤ්ඤාපෙයා,
“රුපිති වා අරුපිති වා සඤ්ඤීති වා අසඤ්ඤීති වා නෙවසඤ්ඤීති නා
සඤ්ඤීති වා”ති.

1. වච්ඡ - මජ්ඣ.

කිව්විරං පබ්බජිතො'සි හො කව්චානාති න විරං ආවුසො, තිණි වසසානිති.
 යඤ්ජපඤ්ඤා ආවුසො, එතමෙතකෙන, එතතකමෙව තප්පසස ඛු.
 කො පන වාදෙ එව¹ අභිකකතොති.

අබ්බාකතවග්ගො පඨමො.

තත්තුද්දනං:

බෙමා අනුරාධොපගතං සමුදය පෙම ආරාමං,
 ආයනන ඛඤ්ඤා කුතුහලසාලා අත්තො සභියෙන වාති.

අබ්බාකතසංයුක්තං සමත්තං.

සළායනනවග්ගෙ සංයුක්ත උද්දනං:

සළායනන වෙදනා මාතුගාමො ජමබ්බාදකො
 සාමණේඤා මොග්ගලානො විතො ගාමණි සංඛිතං අබ්බාකතතති
 දසබලසෙලසහවා නිබ්බානමහාසමුද්දපරියනතා
 අට්ඨඛා මග්ගසලිලා ජිනවචනනදී විරං වහතුති.

සළායනනවග්ගො නිට්ඨේතො.

1. එවං - සා., මජ්ඣ.